

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Literatür®

MOSKOVA

GÖZYASLARINA İNANMIYOR

Valentin Chernykh

Çeviren: AYSER ALİ

Moskova Gözyaşlarına İnanmıyor

ÇAĞDAŞ
EDEBİYAT

Valentin Chernykh

Moskova Gözyaşlarına İnanmıyor

Çeviren:
Ayser Ali

LİTERATÜR YAYINLARI: 603

Çağdaş Edebiyat: 21

MOSKOVA GÖZYAŞLARINA İNANMIYOR

Valentin Chernykh

**Kitabın Özgün Adı
Moskva slezam ne verit**

**Çeviren
Ayser Ali**

**Genel Yayın Yönetmeni
Kenan Kocatürk**

**Kapak Tasarımı
Tansel Baybara**

**Baskı Öncesi Hazırlık
Emel Atik**

Birinci Basım, Temmuz 2010

**Baskı ve Cilt:
Ayhan Matbaası
Tel: (0212) 445 32 38**

ISBN: 978-975-04-0554-9

© Amphora Publishing House

**© Copyright 2010, Literatür: Yayıncılık
Bu kitabın yayın hakları Kalem Ajans aracılığıyla
Literatür: Yayıncılık, Dağıtım, Pazarlama San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.
Kitabın tamamı veya bir bölümü hiçbir biçimde çoğaltılamaz,
dağıtılamaz, yeniden elde edilmek üzere saklanamaz.**

Sertifika No: 10843

**LİTERATÜR®
Yayıncılık, Dağıtım, Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
İstiklal Caddesi, Emgen Han, No: 47 Kat: 4
Beyoğlu 34433 İstanbul
T 0(212) 292 4120
F 0(212) 245 5987
E literatur@literatur.com.tr
www.literatur.com.tr**

Bir

Salonun girişine Kimya Teknoloji Enstitüsü'ne kabul edilenlerin listesi asılmıştı ve etrafına liseden yeni mezun olmuş öğrenciler yığılmıştı. Çoğu duvardaki listeye bakarak, önlerindeki beş yılın nasıl geçeceğini artık tahmin edebiliyordu.

Katarina da kalabalığa sokuldu ve "T" harfi ile başlayan soyadlarını gözden geçirdi: Tihonov, Tişkov, Tahadze, Timurzaliev, Tatartseva... Belki alfabetik sıraya göre dizilmemiştir diye, her bir sırayı baştan sona tekrar okuyarak yavaş yavaş gözden geçirdi, fakat Tihomirova soyadına rastlamadı. Artık lojmana dönebilirdi. Sınava ikinci defa giriyordu ve yine kazanamamıştı. Geriye, olanları telefonla haber vermek kalıyordu. Bu keyifsiz konuşmayı geciktirebilmek için birkaç telefon kulübesinin yanından geçti, sonra birinde durdu, cesaretini topladı ve numarayı çevirdi.

Karşıdaki kişi, hızlı ve yüksek bir sesle, "Buyurun, akademisyen Tihomirov," dedi ve hemen konuya girmesini istedi: "Açık ve kısa konuşun lütfen!"

"Yine kazanamadım" dedi Katerina.

"Giriş puanı neydi?" diye sordu Tihomirov.

"Yirmi iki."

"Sen kaç aldın?"

"Yirmi bir."

"Gel!" neredeyse emreder gibi konuştu Tihomirov.

"Seneye yine başvuracağım" diye söze başladı Katerina.

"Buraya gel!" diye tekrarladı akademisyen ve telefonu kapattı.

Tihomirov ile Katerina'nın babası kuzendi. Geçen sene Moskova'ya enstitüye başvurmak için hazırlanırken, babasının ona mektup yazmasını istememişti, çünkü Katerina'nın dersleri iyiydi; sadece kızlar arasında da olsa en başarılı olanların içindeydi ve artık neredeyse üniversiteli olduğu zaman Tihomirov'un yanına yaklaşıp şöyle diyeceğini hayal ediyordu:

"Ben, Katya Tihomirova. Krasnogorodsk'tan Aleksandr İvanoviç Tihomirov'un kızı."

Krasnogorodsk'taki herkes akademisyenle övünürdü. Şehir müzesinde resmi, iki kitabı, üç broşürü ve kısa biyografisinin olduğu bir stand bile vardı. Orada ondan daha ünlü, sadece Berlin savaşında ölen General Strugalev vardı. İsmi bir sokağa ve nişasta fabrikasına verilmişti. Müzede bir cam kapağın altında generalin şapkası, madalyaları ve "TT" tabancası duruyordu.

Tihomirov Krasnogorodsk'a gelmeyeli yirmi yıl olmuştu, fakat eskiden akrabaları ara sıra ona uğrar, hatta geceleme için kalırlardı. Bu olanlar, Tihomirov ilk karısıyla eski evinde yaşadığı zamanlarda kalmıştı. Krasnogorodsk'tan gelen ilk karısından ayrıldıktan sonra Moskovalı bir bayanla evlendi, akademisyen oldu, yüksek bir apartmandan daire aldı ve akrabaları artık uğramamaya başladı. Yeni karısı yeni düzen getirmişti. Onlarda yatıya kalmak için, en az bir ay önceden geleceğini bildiren bir mektup yazmak ve cevabını beklemek gerekiyordu. Bazıları bu kuralları ihlal etmeye çalışarak haber vermeden geliyordu. Onlar da çay ikram eder, akrabaların halini hatrını sorar, fakat yatıya kalmak için davet etmezlerdi.

Katerina, Tihomirov'u yaklaşık altı ay sonra, ilk üniversite sınavını kazanamadığında aramıştı. O sırada artık lojmanda yaşıyor, metal sanayi parçaları üreten bir fabrikada, baskı makinesinde çalışıyordu. Akademisyene de aynen öyle söyledi. O da yine bugünkü gibi kısaca, "Gel" diye emretti.

O günlerde Katerina ilk defa bir Moskova evine girdi. Evin üç odası da sadece yabancı filmlerde gördüğü mobilyalarla döşeliydi. Hemen olmasa da, daha sonra karısı İzabela'dan mobilyaların ithal olduğunu öğrenmişti. Tihomirov, Alman dolaplarını ve gerçek Viyana sandalyelerini Lvov ve Riga'dan getirmişti. Deri koltukları ise Batı Ukrayna'daki Sambora'dan, herkesin açlık ve sefalet içinde yaşadığı, mobilyaların ucuza satıldığı savaş zamanında almıştı. Tihomirov, savaş döneminde istihkâm eriydi. O dönemde Almanya'da kaldığı evler hep böyle kaliteli mobilyalarla döşeliydi, o da kendine aynılardan alacağına dair söz vermişti. Kendine her zaman net hedefler koyar ve onları gerçekleştirirdi. Para bulduğu anda, antika sayılmasa da geçmiş yüzyılın sonlarına ait mobilyalardan satın almaya başladı. Rusya'da bunlardan az vardı. Çoğu devrimin ilk yıllarında büyük toprak sahiplerinin evlerinde yakıldı veya kimsenin satmak istemediği büyük komün evlerine dağıtıldı. O dönemlerde az mobilya üretilirdi, onlar da genelde ofisler, kışlalar ve lojmanlar için kullanılırdı.

Katerina devasa hole girerek kapıcı kadını selamladı ve Tihomirov'un yaptığı gibi hiç durmadan asansöre yöneldi. Kapıcı arkasından, "İyi günler!" diye seslenmek zorunda kaldı, ama kimin yanına gittiğini sormadı. Tihomirov ailesine çok sık gelmediği için onu hatırlamıyordu, fakat orada oturan sakinlerin özgüveniyle selam verdiğinden olacak ki, tepki vermedi. Hem Katerina'nın kıyafeti burada oturan kızlarınkinden farklı değildi –modaya uygun bir etek, beyaz bluz, ne yüksek ne de kısa topukları olan güzel ayakkabılar. Moskovalı kadınların ayakkabılarına her zaman bakardı, çünkü onlar paraya acımaz ve son zamanlarda mağazalarda yeni çıkan ve Sovyet malı hantal ayakkabılardan çok, hemen dikkat çeken Çek ve Rumen ayakkabılarını tercih ederlerdi.

İzabela kapıyı cesaretlendirici bir gülücükle açtı. Geçen bir yıl boyunca aralarında güven duygusu oluşmuştu. Tihomirov ailesinin çocukları yoktu, fakat nedense İzabela'yı kırk yaşından sonra aniden kendinden küçüklere terbiye verme ve deneyimlerini aktarma hevesi sarmıştı. Katerina'nın fazla konuşkan olmadığını anlayınca ona uzun uzun Moskova hayatını anlatmaya başladı, fakat hiç kendinden bahsetmiyordu. Her zaman kız arkadaşlarının deneyimine dayanıyormuş gibi konuşuyor ve cümleye hep şöyle başlıyordu: "Bir arkadaşımın başına şöyle bir olay gelmişti..."

"Öğlen yemeği yiyecek misin?" diye sordu kıza.

"Teşekkürler. Mümkünse sadece çay lütfen..."

İzabela çayı Tihomirov'un çalışma odasına getirdi. Akademisyen döner sandalyesine, Katerina kanepeye, İzabela ise koltuğa yerleşti. "Dekanlığı aradım" dedi akademisyen, "Artık yapılacak bir şey yok."

"Biliyorum" diye kabul etti Katerina, "Seneye yine başvuracağım."

Tihomirov ve karısı birbirine baktı.

"Neden özellikle kimyada ısrar ediyorsun?"

"Kimyayı seviyorum" diye cevap verdi kız.

"Neden mesela ziraat, öğretmenlik, tıp, inşaat, matbaacılık değil? Daha binlerce tanınmış meslek var. Belki de kimyayla sadece bilim olarak ilgileniyorsundur."

"Bunu henüz bilmiyorum..." diye kabul etti Katerina.

"Neden filoloji fakültesine başvurmayı denemiyorsun?" diye önerdi İzabela. "Orada tanıdıklarım var. Sana özel hoca ayarlarız ve bir sene sonra hazır olursun."

“Ama ben kimya, fizik ve matematiği seviyorum.”

“İnanılmaz!” diye içtenlikle şaşırdı İzabela. “O konulardan hiçbir şey anlamıyorum, hiçbir zaman da anlamadım. İlkokul beşte bile o derslerin sınavında sınıftaki erkeklerden kopya çektim.”

“Ben her zaman kendim çözerdim” dedi Katerina. “Hem siz de bir kimyacısınız ve bundan memnunsunuz, değil mi?” Akademisyene bakıyor ve konuşmanın nereye gittiğini anlamıyordu.

Tihomirov, dürüst olup olmaması gerektiği konusunda ikilemdeymiş gibi biraz sustu, sonra:

“Benim durumum farklıydı. Ben her şey olabilirdim –metro inşaatçısı, mühendis, subay, pilot. Ama tesadüfen kimya fabrikasının inşaatına düştüm, gece okulunu bitirdim ve işçi fakültesine başladım. Fabrikadan kimya teknolojileri enstitüsüne yönlendiriler beni. Askeri okula veya inşaat fakültesine de gönderebilirlerdi. Kimyanın ne olduğunu enstitüde öğrendim. O zamanlar meslek seçerken hayatımızı da seçtiğimizin farkına varamıyorduk. Sadece bir şeyler okumak istiyorduk.”

“Ben Katerina’nın neden kimya okumak istediğini biliyorum” diye seslendi İzabela.

Tihomirov ailesinin duvardaki, 1790 yılından başlayan soyağacı tablosunun yanına gitti. İlk başlarda soyadları Kirilov, Aleksandrov, İvanov olarak geçiyordu. O dönemlerde Rus köylerinde kalıcı soyadları yoktu. Kiril’in oğlu Kirilov, onun oğlu Aleksandr’ın çocukları ise Aleksandrov oluyordu.

Ailede ilk Tihomirov soyadını alan kişi 1870 yılında tespit edilmişti; Krasnogorodsk’ta esnafılık yapan biriydi. Farklı soy isimlere bölünmeler ondan sonra başlıyordu. Kızlarda Tihomirov çizgisi evlenip başka soyadı almalarıyla bitiyordu. Sülalelerinde yarbaylıktan daha yukarı yükselememiş askerler, inşaatçılar, ziraat teknisyenleri ve öğretmenler vardı. Ayrıca Moskova’da bakanlıkta bir bölüm şefi, otobüs şoförü ve bölge polis amirliğinde bir yönetici vardı.

Akademisyen, Katerina’nın adını ve doğum tarihini yuvarlağa almıştı. Büyük ihtimalle mesleğini seçmesini bekliyordu.

Şimdi ona döndü: “Evet, neden kimyacı?”

“Sen bunu tahmin edemiyor musun?” diye gülümsedi İzabela. “Tihomirov sülalesinde en ünlü kim? Sen. Sen necisin? Kimyacı. Kız da artık yürünmüş bir yoldan yürümek istiyor. Hem bağlantı-

lara hem yardıma sahip olacak. Özellikle başlarda onu hatalardan korumuş olacaksın. Normaldir... Bir iş en iyi aile kanalıyla devam ettirilir. Sanırım şu ana kadar ona pek yardımcı olamadın.”

“Sonuçta deneme sınavını geçti” diye itiraz etti Tihomirov “Fakat sen haklısın. Onun daha fazlasını yapabileceğine inanıyorum. Bu ikinci girişi ve edebiyatla Rusça’dan puanları yetmiyor. Demek ki özel hoca tutmak gerekiyor.

“Ben kendim hazırlanırım” dedi ısrarla Katerina.

“İnsan kendi hazırlanabilseydi, özel hoca diye bir şey olmazdı, ki onlar birkaç asırdır var. İnsanlığın tecrübelerini neden göz ardı edelim?” Sonra, “Bu konuyla ilgilenecek misin?” diye döndü Tihomirov İzabela’ya.

O da başını salladı.

“İşte bu kadar. Yarın bir doktora tezi jürisindeyim. Hazırlanmam gerekiyor. Diğer sorulara bir sonraki sefer cevap veririm.” Tihomirov el yazısıyla dolu kalın bir dosyayı kendine çekti.

Katerina ve İzabela mutfığa gitti. İzabela kahve pişirdi, bir şişe likör çıkardı ve iki kadehe döktü. Katerina önce reddetmeye çalıştı.

“Şimdi buna ihtiyacın var. Seni sakinleştirir ve durumu daha mantıklı değerlendirmene yardımcı olur.”

Kahve ve likörü içtiler. Katerina’nın içi gerçekten hafifledi, hatta neşelendi.

İzabela bir sigara yaktı ve ona da teklif etti. Katerina birkaç kere içmeyi denemiş, fakat başaramamıştı, çünkü sigara boğazını tırmalamıştı. Şimdi beklenmedik bir şekilde uzun filtreli sigarayı eline aldı ve İzabela ona çakmağı uzattı.

Katerina dumanı yuttu ama öksürmedi. Başı dönmüştü.

“İlk defa mı sigara içiyorsun?”

“Evet, ilk defa.”

“Son olduğunu varsayalım. Nikotin yüzün rengini değiştirir. Hem çoğu erkek, sigara içen bir kadını öpmenin bir küllük öpmeye benzediğini düşünür.” İzabela, Katerina’nın elindeki sigarayı aldı. “Erkek arkadaşın var mı?”

“Hayır, yani sürekli biri değil. Birçoğu benimle flört ediyor, tabii birçok dediysem o kadar değil, iki üç kişi... Demek ki beni beğeniyorlar.”

“Demek ki... Ama yapabileceğin en büyük aptallığın ne olduğunu biliyor musun?”

“Nedir?”

“Seni beğenen bu üç kişiden biriye evlenmen. Yaşadığın bu hayattan kurtulmak istiyorsan, her şeyi yapabilirsin, ama evlenmek asla. Evlenirsen, çocukların olur. İşte o zaman enstitüyü unutmak zorunda kalırsın. Seni beğenen şu çocukların meslekleri nedir?”

“Biri su tesisatçısı, diğeri ise şoför.”

“Sana yardımcı olabiliriz, ama su tesisatçısına ve ona doğuracağın iki çocuğa –su tesisatçıları hep iki çocuk ister– yardım edemeyiz. Kız doğurursan bir de varis olarak bir erkek çocuk isteyecektir. Gerçi, neyi miras bırakacaksa artık... Lojmanda bir oda ve biri iş biri de tatil günlerinde giyilmek üzere iki çift ayakkabı.” İzabela kadehlere biraz daha likör doldurdu. “Hangisiyle yatıyor-sun? Tesisatçıyla mı, şoförle mi?”

Katerina önce soruyu anlamadı, sonra kızardı ve aceleyle cevap verdi:

“Hiç biriyle.”

“Erkeklerle yatmak zevkli bir iş. Tabii hepsiyle değil. Ama canın çok isterse ve kendini tutamazsan, korunmalısın. Bunun için sana hap vereceğim.”

“Teşekkür ederim ama gerek yok.”

“Hayır, var.”

Katerina ayağa kalktı.

“O zaman ben gidiyorum.”

“Sonbaharda özel hocadan edebiyat dersleri alacaksın.” İzabela, her şeye çoktan karar verilmiş gibi konuştu. “Ben ödüyorum. Şimdi senden bir ricam olacak... Biz bir süre Yalta’daki kaplıcalara tatile gideceğiz. Ev boşken gelip burada kalabilir misin? Çiçekleri sulaman ve Çapa’yı sabah ve akşam, günde iki defa gezdirmen gerekiyor. Şu köpek başımıza hep dert oluyor zaten. Akademisyen köpekler, domuzlar ve keçiler arasında büyümüş.”

“Tabii ki kalırım, merak etmeyin.”

“Etmiyorum zaten.”

İzabela girişteki sehpadan çantasını aldı ve içinden çıkardığı parlak renkli kutuyu Katerina’ya uzattı.

“Nedir bu?”

“Doğum kontrol hapları.”

“Gerek yok.”

“Al diyorum.” İzabela ısrar etti. “İlişkiden on beş dakika önce almalısın. Ağzından değil, buradan.” Sabahlığını açtı ve karnının

altını gösterdi. “Başta biraz çimdiklediğini hissedeceksin ama al-dırma.”

“Ama ben evlenmeden önce kimseyle yatmayı düşünmüyorum. Yakında da öyle bir şey söz konusu olmadığı için...”

“Nasıl istersen!” İzabela güldü. “Senin yerinde olsam o kadar emin olmazdım.”

Katerina yüksek binadan çıktı ve hızla metroya yöneldi.

Moskovalıların trafikte zaman kazanma alışkanlığını çoktan kapmıştı, ama birden, şu an acele edecek bir yeri olmadığını farkına vardı. Önceleri işten kütüphaneye koşar, akşam yemeği olarak kefir ve kruvasan yer ve uyurdu. Sabah saat altıda kalkardı. Erken yatmaya çalışırdı, çünkü sekiz saatten az uyursa iş dönüşü bir saat uykuya ihtiyaç duyardı, bu da kütüphaneye yetişememek anlamına geliyordu. Şimdi her şey bitti, en azından İzabela özel hoca bulana kadar...

Katerina normal hayat rutinine nasıl döndüğünün farkında değildi. Bu ılık yaz akşamında, bir yere yetişmek için acelesi olmayan insanların arasından zikzak yaparak geçti ve metroya yöneldi.

Kendi kendine, “Durmalsın” diye emir verdi ve metroya girmek yerine olanları düşünmek için bir banka çöktü.

Her şeyden önemlisi okulu bitirmek ve enstitüye girmekti, fakat kabul edilse bile bu onun için dört yıllık bir gecikme demekti. Peki ya daha sonra nerede yaşayacaktı? Enstitüden mezun olan genç uzmanların devlet lojmanında kendilerine ait odada kalma hakkı olurdu. Sonra ise evlenirler, çocukları olur ve Moskova’da ikâmet etme hakkını elde edene kadar en az on yıllarını üç dört kişiyle aynı odada geçirmek zorunda kalırlardı. Ancak o zaman listeye dahil olabiliyorlardı. Kendi evlerine ise ellili yaşlarına yaklaştıklarında sahip olabiliyorlardı, fakat bu sefer de torunları doğar ve ömür boyu hayalini kurdukları ev yine bir lojmana dönüşürdü.

Katerina nihayet metroya girdi. Vagonda karşısında on yedi yaşlarında iki erkek oturuyordu. Gizleme gereği duymadan ona bakıyorlardı. Katerina hemen eteğini aşağı doğru çekti. Yetişkin yerine konduklarının farkına varan gençler ise gülümsedi.

“Buñlar kesin Moskovalı” diye geçirdi içinden Katerina. Beyaz kolalı gömlekler, sivri burunlu son moda ayakkabılar, iyi ütülenmiş dar pantolonlar... Giysi masraflarını babaları karşılıyor, annele-

ri ise bakımını üstleniyordu. Moskovalı erkekler, devlet lojmanında yaşayan, kendi gömleklerini kendileri yıkayan ve bu gömlekleri hiçbir zaman yeterince beyaz olmayan erkeklerden farklıydı.

Aniden saatine baktı. Otobüs zamanında gelirse, Sokol durağından lojmana kadar kırk dakikada varabilirdi. Gün bitmişti, fakat uzun ve özgür bir gece onu bekliyordu.

Lyudmila metal ayaklı yatağın üzerinde uzanıyordu.

Bacakları düzgün, antrenmanlı, kalçaları hafif dolgun görünüyordu. Uzun saatler inşaatta veya üretim bandında çalışanların bacakları zamanla doğal olarak atlet bacağına benziyordu. Birkaç sene sonra o bacaklarda kılcal damarlar ortaya çıkacaktı, bu yüzden aralarındaki yaşlı kadınlar sıcak havalarda bile kalın çorap giyerdi.

Lyudmila sabahlığını yukarı doğru çekti ve kalçalarına baktı. Yine tombullaşmaya başlamıştı. Üzüntüyle kilo vermesi gerektiğini düşündü.

Lyudmila Moskova'ya dört yıl önce gelmişti. "FZO", yani fabrika eğitimi veren okuldan mezun olmuştu; altı ay staj yaptı, sonra da boyacı oldu. Ama sadece bir kış dayanabildi. Küçüklüğünden beri soğuğa tahammülü yoktu, yeni blokların beton daireleri ise sokaktan çok daha soğuktu. Bir sonraki kış artık otomobil fabrikasının üretim bandında çalışıyordu. Ağır, vasat ve yorucu bir işti ama en azından sıcaktı.

Planlarının içinde, en az sekiz yıl gerektiren lise ve enstitüyü bitirmek yoktu. O evlenmek istiyordu. Ama sadece evlenmek değil; gelecekteki müstakbel hayat arkadaşına yönelik belli kriterleri de vardı.

Her şeyden önce bir Moskovalı olmalıydı hayat arkadaşı. Moskovalı erkekler taşralı olanlardan farklı oldukları için değil. Tabii ki Moskovalılar daha uyanık ve konuşkandı, ama her şeyden önemlisi şehirde sürekli ikâmet etme hakkına sahiplerdi. Kendi geçici, sınırlı ikâmet hakkıyla Moskovalıların tenezzül etmediği inşaatlar, üretim bantları ve döküm atölyeleri gibi ağır işlerde çalışabilirdi ancak. Bu yüzden Moskova'da sadece yüz bin gence sınırlı ikâmet hakkı verilirdi. Onlar da Lyudmila'nın şu an kaldığı gibi lojmanlarda, üç kişi aynı odada yaşarlardı. Bu odalar hepsinin envanter numarasıyla damgalandığı üç yatak, üç dolap, üç sandalye ve bir masadan ibaretti.

Tek bir çıkış yolu vardı: Bir Moskovalı ile evlenmek.

Lyudmila hep iyi, sakin, meslek sahibi ve alkol almayan çocuklarla flört etti; ama onun gibi limitli, yani sınırlı imkânlarla sahip olduklarını anladığında tanışıklığına da son veriyordu.

Her kız yurduunun kendi başarılı evlilik efsaneleri vardı. Örneğin Sokolniki'de kızın biri dans gecesinde uluslararası ilişkiler öğrencisi bir üniversiteliyle tanışıp evlenmiş ve onunla birlikte ABD'ye gitmişti. Lyudmila da Sokolniki'ye dansa gidiyordu, ama nedense bir türlü karşısına uluslararası ilişkiler öğrencisi çıkmıyordu. Gelenler genelde inşaat mühendisliğinde okuyanlardı, çoğu da onun gibi taşralıydı. Onlar da Moskovalı kızlarla tanışıp orada kalma hayali kuruyordu. Bir de askeri okullardan gelenler vardı. Onlardan biriyle de elbette evlenebilirdi. Dördüncü sınıftakilerin omzunda dört şeridi vardı ve özellikle çok aktiftiler. Okul bitiyordu, uzak garnizonlara yerleştirme süreci başlayacaktı ve çocukların hiçbiri eş bulmadan tayga ormanlarına veya çöle gitmek istemiyordu.

Bir ara hudut askeri yetiştiren okuldan bir çocukla flört etti, fakat bir durum değerlendirmesi yaptıktan sonra, onun da teklini reddetti. Teğmenler göreve dağlarda veya taygadaki hudut karakollarında başlıyordu. En iyi ihtimalle birkaç sene sonra daha merkezi bir yerde bir kasabaya tayini çıkabilirdi; ama Lyudmila tam da bunun için Moskova'ya gelmişti: oralara hiç geri dönmek için. Hudut askeri adayından hoşlanmıştı, fakat kararını verdikten sonra Sokolniki'deki danslara gitmeyi kesti; hem lojman adresini de zaten kimseye vermiyordu.

Lyudmila genelde kendisi hakkında az konuşurdu, çünkü Moskovalılar limitlilere tedbirli yaklaşıyordu. Bir kere saflığı yüzünden ağzı yanmıştı. İnşaatta genç bir inşaat mühendisi çalışıyordu. Moskova'nın yerlisi olduğunu ve ailesiyle iki odalı bir dairede yaşadığını öğrenmeseydi ona ilgi göstermeyecekti aslında. Mühendis onu ailesiyle tanıştırdı ve evleneceğini söyledi. Ailesi karşı gelmedi, fakat Lyudmila'nın ikâmet durumu için yardım etmeyi de kabul etmedi.

“Birazcık böyle yaşayın, bir oda kiralayın, birbirinizi tanıyın.” dedi müstakbel kayınvalidesi; “Biz sana bakarız, merak etme.”

Onun gibi güzel bir kızın ufak tefek, hatta azıcık da topallayan oğullarına âşık olabileceğine inanmadılar. Küçükken ayağını kırmış, fakat iyileşirken kemikler yanlış kaynamıştı, o yüzden askere bile alınmamıştı. Mühendis evlenmek için oda kiralamayı ve

kooperatifin ilk taksitini ödeyebilmek için geceleri ikinci bir işte çalışmayı kabul etmişti. Hayatta nasıl başarılı olacağına dair program yapmıştı. Beş yıl sonra ev için ilk ödemesini yapacaktı, sonraki beş senede televizyon, buzdolabı ve gerekli mobilyaları alacaktı. Sonuç olarak, on seneyi hiç dinlenmeden ve gece ek iş yaparak geçirecekti, sonraki on sene de evin parasını ödeyecekti. Ama Lyudmila her şeyi bir anda kazanmak istiyordu.

Şu an Lyudmila'nın hayatında sürekli, sadık ve kendisine âşık bir delikanlı yoktu.

Delikanlı kelimesini sevmiyordu, çünkü kulağına fazlasıyla köylü gibi geliyordu. “Erkek”, “âşık” veya “sevgili” demek daha güzeldi, tam da kitaplardaki ve filmlerdeki gibi. Keşke öyle biri olsaydı da arabayla onu almaya gelse, beraber lokantalara gitseler ve tek odalı da olsa onun için bir daire kiralasaydı.

Mutlaka bir yerlerde böyle erkekler de vardı ama nedense o bir türlü onlarla karşılaşmıyordu. Onlar dansa gitmiyor, metroya değil, kendi arabalarına biniyordu. Bu dört sene içinde bir türlü inşaatta çalışanların, üretim bandında duranların, Moskova sokaklarında şoförlük yapanların ve istasyonlarda konteynır yükleyenlerin ortamından kurtulamamıştı.

Tanıdıkları arasında birkaç Moskovalı da vardı, fakat onların hiçbiri Lyudmila'nın limitli olduğunu, lojmanda yaşadığını ve ekmek fabrikasında çalıştığını bilmiyordu. Genelde kendini üniversite öğrencisi veya hemşire olarak tanıtıyordu, çünkü birkaç ay psikiyatri kliniğinde sağlık görevlisi olarak çalışmıştı ve genel tıp bilgileri vardı. Sadece çok istisnai durumlarda telefonunu veriyordu, o da karşı taraf çok ısrar ederse ya da kendi hoşlanırsa.

Lyudmila saatine baktı. On beş dakika sonra Vadik arayacaktı. Yarım saat sonra da arayabilirdi. Bu kırk dakika nöbette beklemesi anlamına geliyordu. Morali daha da bozuldu.

O esnada şarkı söyleyerek elbisesini ütöleyen ve Nikolay'ı bekleyen Antonina da onu sinirlendiriyordu.

Lyudmila, Antonina ve Katerina, Pskovsk bölgesinin merkez ili olan Krasnogorodsk'tan geliyordu. Aslında kasabadakiler genelde Leningrad'a giderlerdi, çünkü daha yakındı ve alışveriş için daha uygundu. Otuzlu yıllarda menteşe fabrikası inşa edilmeye başlanınca ilk Krasnogorodsklular da Moskova'ya gelmeye başladı. Arkalarından her yıl uzak bir akrabanın veya eski bir komşu-

nun yanına gidenlerin sayısı arttı, onlar da yeni gelenleri inşaat ve fabrikalara yerleştirdi.

Lyudmila, Katerina ve Antonina okulda aynı sınıftaydı. Yedinci sınıfı bitirdikten sonra Moskova'ya ilk gelen Lyudmila oldu. Mağazalar, tiyatrolar, metro, yüksek apartmanlar hakkında öyle mektuplar yazdı ki, bir sene sonra Antonina da onun yolunu izledi. Aynı okulu okudu ve inşaatta boyacı oldu. Güçlü ve becerikli olduğu için hemen iyi para kazanmaya başlamıştı bile. Herkes ona karşı saygılıydı; hem ağır işe de alışkındı. Krasnogorodsk'ta evin en büyük kızı olarak ev ve bahçe işleriyle de uğraşmıştı. Büyük bir ailesi vardı, o yüzden bahçeleri de büyüktü.

Antonina da üniversiteye girmeyi düşünmüyordu ama Moskova'lı biriyle evlenme hayali de yoktu. Kime âşık olursa onunla evlenecekti. Önemli olan birbirlerini sevmeleriydi.

Antonina, Nikolay ile fazla çaba göstermeye gerek kalmadan tanışmıştı. Aynı inşaatta elektrik teknisyeni olarak çalışıyordu. Öyle sıradan, neşeli ve ilgili olması hoşuna gidiyordu; ondan büyük olması ve askerliğini yapmış olması da. Askerlik görevini havacılıkta ağır bombardıman aletleri teknisyeni olarak yapmıştı ve Uzakdoğu hakkında da ilginç şeyler anlatıyordu.

Hem Krasnogorodsk'ta hem Moskova'da askerliğini yapmış gençler daha güvenilir olarak kabul ediliyordu, çünkü askerlikten sonra evliliğe daha ciddi bakıyorlardı. Tabii Antonina'nın başka talipleri de vardı, ama o kimseyle fazla yakınlaşmıyordu, çünkü hamile kalmaktan korkuyordu. Lojmanda bir hafta geçmiyordu ki yeni bir kürtaj olmasın. Sonra kızlar üç gün yatar, artık kimseyle bunu yapmayacaklarına dair yemin eder ama başlarına yine aynı şey gelirdi. Antonina'nın yanında çalışan kız üç senede beşinci kürtajını yaptırmıştı.

Birlikte sinemaya gidiyorlardı ve geçenlerde Nikolay onu ane ve babasıyla tanıştıracaklarını söyledi. Ailesi Moskova'ya savaştan önce gelmişti, herkes gibi başta lojmanda kalmışlar, sonra belediyeye ait komün evine geçmişlerdi. İki yıl önce de devletten iki odalı daire çıkmıştı; şu daha sonra "hruştobi" olarak adlandırılacak olanlardan... Nikolay ise Moskova'da doğmuştu.

Antonina elbisesini ütülüyor ve bacaklarını yatağın ranzasına kaldırmış, suskun bir halde yüzüne ezilmiş çilek süren Lyudmila'ya bakıyordu. Morali bozuk olmalıydı.

Konuşturmaya çalıştı:

“Katerina geç kaldı. Ya okula kabul edildiyse?”

“Hiç sanmıyorum.”

Antonina sustu, çünkü bağırmaya başlayıp eline geçen her şeyi atacağından korktu. Yapmadığı şey değildi.

Lojman Himki-Hovrino isminde, yeni olan bir bölgede bulunuyordu. Büyük dört katlı bina sokağın kenarında, uzun bir duvar gibi görünüyordu. Başta içinde sadece kızlar yaşadığı için adını “Kedi Evi” koymuşlardı. Şimdi aileler ve genç, profesyonel erkekler de vardı. Açık pencerelerden müzik sesleri geliyordu. Sokak, radyo ve gramofonlardan gelen, o dönemin modern şarkıcılarından Nina Dorda, Mark Bernes ve Yves Montagne sesleriyle yankılanıyordu.

Pencerenin birinden hafif bir gitar sesiyle Bulat Okucava’nın sesi duyuluyordu. Demek ki genç mühendislerin birinde teyp vardı, çünkü sadece mühendisler teyp alabiliyor ya da ellerindeki malzemeye kendileri üretebiliyordu.

Katerina kapı görevlisi kadının yanından geçti. Eskiden lojmana erkek alınmazdı, ama şimdi her şey birbirine girince, görevliler genelde telefonun yanında durur ve sadece ciddi sorun çıktığında ya polisi ya da acil yardımı çağırırlardı...

Antonina koridorda dolanıyor ve pencereden Nikolay’ın gelip gelmediğine bakıyordu. Odaya girmesini istemiyordu, çünkü Lyudmila’nın keyfi yoktu ve böyle zamanlarda ne yumurtlayacağı belli olmuyordu.

İçeri Katerina girdiğinde Antonina çok sevindi ve ona doğru koştu.

“Kabul edildin mi?”

Cevap alamayınca da teselli etmeye çalıştı:

“Olsun, seneye mutlaka kabul edeceklerdir...”

Yanında yürüyor ve arkadaşının elini tutmaya çalışıyordu.

“Ne geliş ama! Hem de korumasız!” diye yorum yaptı Lyudmila onlar odaya girerken.

“Şimdi olmadıysa, bir dahaki sefer olur.” Antonina onu sakinleştirmek için uğraşmaya devam ediyordu.

“Kimse bunu tartışmıyor ki zaten!” diye seslendi hemen Lyudmila. “Kaç yaşına kadar sınava giriliyordu? Otuz beş. Daha bir sürü şansın var.”

Antonina bu sefer onu sakinleştirmek için döndü.

“Neden yüzündeki çilekleri atmıyorsun? Birazdan konsere gitmek için Nikolay gelecek.”

Lyudmila cevap veremedi kapı çaldı.

“Girin!” diye seslendi.

Odaya fazla uzun olmayan, tıknaz, yirmi beş yaşlarında bir geç girdi ama kızın çıplak bacaklarını ve yüzündeki çilekleri görünce yine kapıya yöneldi.

“Nereye gidiyorsunuz?” diye gülmeye başladı Lyudmila ve ayağa kalktı.

“Ben orada, koridorda bekleyebilirim” dedi Nikolay ve kapıyı kapatarak ıktı.

Antonina fkeleni.

“Neden korkutuyorsun çocuğu? O senin tanıdıklarına benzer. Mütevazi biri.”

“Evet, tabii ki” diye onayladı Lyudmila kalkarken. “Anlaşılan kültür sorunu yok. Peki sen niye Moskova’ya geldin? Bunun gibisini komşu köyde de bulabilirsin.”

Antonina cevap vermek istedi, ancak sadece elini salladı ve koridora doğru koştu. “Neden kızı sinir ediyorsun?” Katerina da yanamadı. “Belki de mutluluğu onda bulacaktır.”

“Hadi canım. Sanki sen gerçek mutluluğun ne olduğunu biliyorsun...”

“Sen biliyor musun?”

“Biliyorum” dedi Lyudmila.

“Bize de anlat o zaman” diye cevap verdi Katerina.

“Gösteririm.”

Nikolay ve Antonina merdivenlerden indiler ve tam da o esna da kapı görevlisinin yanında telefon çaldı.

“Burası lojman” dedi kadın ahizeden konuştuğu kişiye. “Hangi Lyudmila? Burada bir sürü Lyudmila var...”

Antonina hemen anladı ve merdivenlerden yukarı koştu.

Saniyeler sonra ayağındaki terlikleri fırlatarak telefona ulaştı. Birkaç kez nefes alıp verdi ve ahizeyi eline aldı:

“Dinliyorum. Kim? Vadik? Ne lojmanı? Babaannem ara sıra öyle şakalar yapar. Daha yeni Novosibirsk’ten bize misafirliğe geldiler, dairemize de lojman demeye başladı. Tabii ya, herkes Moskova’ya gelmeye çalışıyor, sanki herkesi alabilecek bir yermiş gibi... Hayır, bugün gelemem, babamın doğum günü var. Yarın mı?

Neden olmasın... Tamam, yarın ben seni ararım, nasılsa bütün gün enstitüde olacağım. Hoşça kal!”

Lyudmila ahizeyi bırakıp görevli kadına bağırdı:

“Burasının lojman olduğunu herkese açıklamak zorunda mısınız?”

“Müdür öyle emir verdi.”

“Sadece alo da diyebilirsiniz!” Lyudmila vazgeçmiyordu.

Kadın ne diyeceğini bilmiyordu, o yüzden bu sefer de o saldı-
rıya geçti.

“O halde seni arayacakları zaman burada nöbet tutarsın. Ben yaşlı biriyim ve katlarda koşturamam. Hem lojman özel konularla ilgili aranmamalıdır.”

“Ne tür konularda aranmalı?” diye sordu Lyudmila.

“İş konularında.”

“Beni de o yüzden arıyorlar zaten. Belki de tam da bugün çok önemli bir iş çözülecekti. Siz ise tedbirsiz davranarak bunu bozabiliyorsunuz. Bunu mu istiyorsunuz, mutsuz olmamı mı?”

“Ben hepinizin mutluluğunu istiyorum” dedi görevli kadın sinerek.

Telefon yeniden çaldı. Görevli telefonu kaldırdı:

“Alo?” Sonra eliyle ahizeyi kapattı ve Lyudmila’ya döndü: “Yirmi üçteki Varentsova’yı çağır...”

Lyudmila odasına geri döndü.

Katerina masada oturmuş ağlıyordu.

“Moskova’ya gidelim mi?” diye önerdi Lyudmila.

“Biz zaten Moskova’da değil miyiz?” Katerina anlamamıştı.

“Biz mahallesindeyiz, merkeze gidelim. Koca bir akşamımız var, neden burada ekşiyelim ki?”

Katerina kabul etti ve gözyaşlarını sildi.

Kızlar Devrim Meydanı’ndaki metrodan çıkarak Gorki Sokağı’na yöneldiler. O dönemde sokağa sadece gezmek için de çıkı-
lırdı; bu âdeti küçük kasabalar ve köylerden gelenler getirmişti.

Son yıllarda Moskova’ya yığınla taşralı akın ediyordu. İlk başta fabrika ve inşaatlarda çalışmak için geliyorlardı. Savaştan sonra bu akın biraz azaldı, ama köylülere ikâmet izni verilmeye başlanınca Moskova hızla büyümeye başladı. Akşamları ve hafta sonları eski küçük kasaba ve köy ahalisi ana caddede yürümek, insanlara bakmak ve kendilerini göstermek için merkeze yığılıyordu.

Kaldırım çok kalabalıktı. Bazıları vitrinlere bakıyordu. Mağazalar artık kapalıydı. Moskova'daki tüm mağazalar aynı saatte açılır ve aynı saatte kapatılırdı. Bir yerlerde emir veriliyordu ve milyonlarca insan bunu kendiliğinden anlaşıyormuş gibi kabul ediyordu: Neyse odur.

"Gençlik" kafesinin önünde yüz kadar meraklı kişi yığılmıştı. Kafe yeni açılmıştı, dondurma ve pirojka servisleri vardı; hatta söylentiye göre kokteyl bile sipariş verebilirdiniz. O dönemde kokteylleri sadece yabancı kitaplarda ve filmlerde görebilirdiniz. Çoğu denemek istediği için de kafeye girmek çok zordu.

Lyudmila hemen durum değerlendirmesi yaptı.

"Girmemiz anlamsız."

Yola devam ettiler.

Bir mağazanın vitrininde iki televizyon teşhir edilmişti; biri Rekord, biri de Çayka marka. Görünüşte birbirinin aynısıydılar, fakat farklı programlar yayınlıyorlardı. Birinde futbol maçı vardı, diğerrinde ise Pyatnicki korosu şarkı söylüyordu. Kalın cam yüzünden dışarı ses gelmiyordu, fakat vitrine yığılmış adamlar ses olmadan da her şeyi anlıyor, vuruşları ve top kayıplarını yorumluyordu.

"Bak" dedi Lyudmila, "Beş seneni kitapların üzerinde geçireceksin. Ne için? İşçiler mühendislerden daha iyi maaş alıyor."

"Mühendis olmak daha ilginç" diye itiraz etti arkadaşı.

"Ne demezsin!" dedi Lyudmila. "Alttan işçiler mızızlanıyor, üstten yönetim sıkıştırıyor... Hem kimya da çok sıkıcı, sadece formüllerden ibaret."

"Kimya insanlığın geleceği" diye açıkladı Katerina.

Akademisyen Tihomirov hep öyle söylerdi.

"Sen insanlığın geleceğini değil, kendi geleceğini düşün" diye akıl verdi Lyudmila.

Peşlerine iki oğlan takıldı. Genelde kızlar ikili halinde gezmeyi seviyordu, ama erkekler de böyle gezmeye başlamıştı. Kavga etmek de, kızlarla tanışmak da daha kolaydı böyle: Biri başlatır, diğeri devam ederdi.

"Hey kızlar!" diye seslendi biri.

"Yok ol, yok ol!" diye kesti onu Lyudmila.

İkisi de böyle bir yanıt beklemiyor olmalıydı ki, ne yapacaklarını şaşırdılar.

"Neden öyle katırsın?" diye sordu Katerina. "Sıradan oğlanlar işte."

“İşte o yüzden” diye cevap verdi Lyudmila. “Limitli, bizim gibi... Daha bir kilometre öteden belli ediyorlar.”

“Bizim de öyle olduğumuz belli oluyor mu?”

“Ağzımızı açmadığımız sürece, hayır. Ancak çok dikkatli olanlar fark edebilir, onlar da çok az zaten” diye sakinleştirdi onu Lyudmila.

Mayakovski Anıtı’na geldiler. Önünde kalabalık vardı. Genç şairler şiir okuyordu. Muhtemelen böyle durumlar için kurallar koyulmamıştı ve ilk şiir okumaya geldiklerinde kalabalığı dağıtmayı başaramamışlardı, o yüzden şairler her cumartesi ve pazar buradaydı.

Lyudmila ve Katerina dinleyicilerin arasına katıldı. Katerina iyi giyimli gençleri incelemeye başladı: Gri takımlar, gri kravatlar, parlatılmış ayakkabılar. Saçları kesimliydi ve hepsi tıraşlıydı. Dış görünüşüne dikkat edenleri severdi.

“Neye göz diktin öyle?” diye fısıldadı Lyudmila.

“Sempatiklermiş!” Katerina da fısıltıyla yanıt verdi.

“Salak, sen tam bir salaksın! Bunlar komiteden geliyor, iş için.”

“Komiteden ne demek?”

“Ajanlar işte.”

Sempatik gençlerden biri onlara doğru yöneldi, ne konuştuklarını duymak istiyordu herhalde. Lyudmila onu kalabalıktan çıkarmak için çekiştirdi ve Sadavoy Koltso üzerindeki Sovrenenik Tiyatrosu’na doğru yöneldiler.

“Sinema evine gidelim mi? Bugün Fransız filmi veriyorlar, hem belki birileri bizi bedava içeri sokar.”

“Neden soksun ki?” diye şaşırdı yine Katerina. “Bilet alırsınız.”

“Orada filmler biletsiz seyrediliyor” diye açıkladı Lyudmila.

Katerina filme bilet almadan nasıl girildiğini pek anlamadı, ama sormaktan vazgeçti. Ajanları merak ediyordu.

“Sen tanıyor musun onlarla?”

“Kimlerle?”

“Ajanlarla.”

“Tanımaya gerek yok, zaten kim oldukları belli oluyor.”

“Nasıl?” Katerina’nın kafası iyice karıştı.

“Bakışlarından. Gözleri fıldır fıldır. Yüzleri hareketsiz, fakat gözler etrafı kesiyor. Takımlarını gördün mü?”

“Gördüm.”

“Hepsi aynı atölyede dikiliyor. Modern değiller, ama demode de değiller, ortalarda işte, göze çarpmamak için...”

“Ama sen fark ettin.”

“Tanıdığım biri anlatmıştı. Bunların ayakkabıları hep parlaktır. Asker alışkanlığı... Daha okurken ayakkabılarına özen göstermeleri öğretiliyor. Sonra da alışıyorlar ve tozlu ayakkabıyla dolaşmıyorlar.”

“Ayakkabılarını parlatıyorlar, şiir seviyorlar, yani kültürlü insanlar.”

Lyudmila dayanamadı. “Sen gerçekten salak mısın, yoksa öyle görünmeye mi çalışıyorsun?”

Katerina öyle görünmeye çalışmıyordu, sadece her şeyi bilmek istiyordu: Neden, nasıl, nereden, nereye?

“Şiir seviyorlar!” diye taklit etti onu Lyudmila. “Az şey mi biliyor o şairler? Ya Sovyet karşıtı bir şey yumurtlarsa?”

“Hiç Sovyet karşıtı bir şey duymadım şimdiye kadar.”

“Bundan sonra duyacaksın, daha çok küçüksün.”

Vorovski Sokağı'na geldiler. Eskiden siyasi tutukluların bulunduğu bina şu an Moskovalı filmcilerin bulunduğu bir sinema evi olmuştu. Pobeda, Moskviç arabaları yanaşıyordu; birkaç yaşlı şişman adam da yanındaki genç kadınlarla Zim arabalarıyla gelmişti.

İner inmez arabalar uzaklaştı.

Görünüşe göre buradaki herkes birbirini tanıyordu. Selamlaşıp öpüşüyorlardı. Lyudmila birkaç yalnız adamı konuşturmaya çalıştı, fakat onlar sadece gülümseyip ellerini kaldırıyorlardı, ya eşlerini bekliyorlardı ya da arkadaşlarıyla gelmişlerdi.

Katerina kalabalığın içinde duruyor ve filmlerde izlediği aktörlere bakıyordu. Vasiliy Lanovoy'u tanıdı: Uzun boylu, yakışıklıydı; merdivenleri hafifçe başını kaldırarak çıkıyordu; kibirli ve mesafeliydi. Onu bir an Krasnogorodsk sokaklarında düşündü, öyle ağır, burnu yukarıda ve güldü. Öyle sadece kasabanın delisi Vanečka yürüyordu.

“Ne oldu?” diye sordu Lyudmila. Onları salona sokacak kimseyi bulamamıştı.

“Aa Rumyantseva!” Katerina, Nadejda Rumyantseva'yı gösterdi. Lyudmila gülümseyen aktrise baktı.

“Beş sene sonra Zinka'ya benzeyecek... Biliyorsun değil mi, şu Krasnogorodsk pazarında pirojka satan...”

Rumyantseva tabii ki Zinka'yı andırıyordu, fakat Zinka şişman ve salaktı.

Sonrasında Larionova ve Ribnikov göründü. Larionova güzeldi, tam bir Rus güzeli –yuvarlak yüzlü, pembe tenli, mavi gözlü. Ribnikov'un ise basit bir görünüşü vardı; tam da yeni gösterime giren “Zareçna Sokağında Bahar” ve “Yükseklik” filmlerindeki kahramanlar gibi. Filmlerde söylediği şarkıları şimdi lojmandaki çocuklar söylüyordu.

“Bunlar uzun süre birlikte olamayacaklar” diye yorumda bulundu Lyudmila. “Elinden alırlar bu kızı... Böyle güzel kızları hep birileri çalar.”

Ribnikov yanlarından geçti ve görünürde otuzun üzerinde olan orta yaşlı, uzun boylu bir adama yaklaştı:

“Birini mi bekliyorsun?”

“Bekliyorum” dedi adam sinirle. “Lenka'yı... Çünkü onun girme izni var.”

“Şimdi sana izin çıkartırım” diye söz verdi Ribnikov.

“Siz de mi oyuncusunuz?” diye sordu Katerina Ribnikov uzaklaştığında.

“Yeni” diye gülümsedi adam.

“Biraz geç başlamışsınız” diye girdi lafa Lyudmila.

“İsminiz nedir?” diye sordu merakla Katerina.

“Ne önemi var? Sadece bir filmde rol aldım, seyretmemişsinizdir.”

“Söyleyin” diye ısrar etti Lyudmila. “Belki de seyretmişizdir.”

“İyi, adım Smoktunovski” diye cevap verdi adam.

Kızlar ismini duymamıştı. Ama Katerina bu ismi aklında tuttu.

Yıllar sonra bu oyuncu birçok filmde rol alacaktı; insanlar da tiyatroya piyes için değil Smoktunovski'yi seyretmek için gidecekti. Yirmi yıl sonra Katerina, Moskova Belediye Kurulu toplantısında ilk karşılaşmalarını hatırlamış, o ise sadece gülümseyerek, “Tabii ki, tabii ki... hatırlıyorum” demişti. Ve onu ilgilendiren konuya geçmişti. Aktörler İlkça yakınlarındaki kanal boyunda kooperatif binası kurmak istiyordu. Bir zamanlar havacılar bu bölgeyi tatil köyü olarak seçmişti. Bütün Podmoskoviye bölgesinin üzerinden uçmuşlar ve İlkça'da karar kılmışlardı. Havacı pilot olarak başlayanlar buraya arkadaşlarını ziyarete geliyor ve imkânları villa yapacak kadar artınca köye yakın bir yeri seçiyorlardı.

Bu bölgede iklimin çok ilginç olduğu söylenirdi.

Katerina'nın da bulunduğu Moskova Kurulu aktörlerin sorununu çözdü; bir bölgeyi aldılar ve binayı inşa etmeye başladılar.

Ayrılırken Smoktunovski gülümsedi ve tekrarladı:

“Ama tabii ki hatırlıyorum, hatırlıyorum...”

Onu tanımamıştı, ama Katerina kırılmadı. Her gün onlarca insan yüzü görürseniz hepsini hafızanızda tutamazdınız...

Hem ikinci görüşmeleri yirmi yıl sonra gerçekleşmişti.

Lyudmila sinema evine girmek için birkaç girişimde daha bulundu. Başaramayınca da geri döndüler.

O sırada hoparlörden anons geldi.

“Bolivya Büyükelçisi'nin arabası kapıda!”

Hertsen Sokağı'na döndüler. Kapıya neredeyse yere değen bir Ford yaklaştı. Konsolosluk girişinden siyah saçlı bir adamla parlak elbiseli bir kadın çıktı. Hoparlörden yine ses geldi:

“Deniz askeri ataşesi, komutan...”

Ardından anlaşılmayan uzun bir isim söylendi.

“Ne, adı neymiş?” Katerina anlamadı.

“Adının önemi yok” diye elini salladı Lyudmila. Arabaların parlaklığına, kadınların üzerindeki değerli taşların pırıltısına, üniformaların üzerindeki nişanlara bakıp iç geçiriyordu. “İşte gerçek olan şeyler bunlar. Hayat budur, gerçek hayat... İşte bu hayat için Moskova'ya geldik. Çünkü Moskova büyük bir piyango gibi. Bir kerede ve çok fazlasını kazanabilirsin. Moskova demek... diplomatlar, tüccarlar, bilim adamları, ressamalar, oyuncular, yazarlar demek ve hepsi erkek.”

“Ne olmuş yani?”

“Biz de kadınız.”

“Yazarlar, diplomatlar, oyuncular bizi ne yapsın?” diye şaşırdı Katerina. “Onların kendi kadınları var zaten.”

“Biz onlardan daha kötü değiliz ki...”

“İyi de nerede bulacağız o diplomatları ve oyuncularını?” diye sordu Katerina. “Onlar ekmek veya sanayi fabrikasında çalışmıyor.”

“Evet” diye onayladı Lyudmila, “Asıl soruna parmak bastın. En önemli konu onları nerede bulacağımızdır. Her yerde... Ağzı açık köpek balıkları gibi beklemeliyiz ki avlarımız elimizden kaçmasın. Her zaman yakalamak için hazır olmalıyız. Sen biraz daha

kitap oku. Tüm dünyadaki başkentlere genç insanlar akın ediyor. Erkekler bir yoldan gidiyor, biz başka yoldan.”

“Biz hangi yoldan gidiyoruz?” diye sordu Katerina.

“Bizim yolumuz tek: Erkekler aracılığıyla. Onların bize ihtiyacı var. Doğa öyle karar vermiş. Kaç kere söyledim sana bir limitliye bağlanma diye. Moskovalı birileriyle evlenmeliyiz. Of, ne kadar nefret ediyorum hepsinden...”

“Kimden?” Katerina’nın kafası iyice karıştı.

“Moskovalılardan... Ama ne yazık ki bizi seçenler onlar. Onlar saray görevlisi gibiler. Bizim gibi köy kızlarıyla evlenmek isteyebilirler de istemeyebilirler de. Bu alçak ülke onlara öyle bir hak vermiş, ikâmet hakkı. Doğrudan ikâmet hakkıyla doğuyorlar. Bu da onların temel ayrıcalıkları. Komün evinde yaşasalar bile kendilerine ait bir alanları var. İşlerini değiştirebilirler ve kimse onları bizim gibi lojmandan kovmaz. Hatta geçici bir süre çalışmayaabilirler de. Bekleyip iş seçebilirler. Para mı? Nasılsa aileleri var, onlar yardım eder. Limitliler gibi pis ve ağır iş yapmazlar. Sadece sıcak ofislerinde oturup, mağazalardan alışveriş yaparlar ve bizleri hor görürler. Neden? Çünkü onlar için çalışıyoruz. Çünkü biz hakkı olmayan köleleriz. Evlenmek dışında kölelikten kurtuluşumuz yok. Bu yamuk bacaklı, kibirli gerzeklerle evlenmek zorundayız.”

Katerina biraz düşündü.

“Hayır, bu bana göre değil. Krasnogorodsk’a geri dönerim daha iyi.”

“Daha neler! Yamuk bacaklı, yaşlı, salak bir amcayla evlenirim ve ikâmet iznimi de alırım. Gerekirse katlanır ya da ayrılıp evi değiştiririm. Belki de komün evinde yaşarım, ama en azından ikâmet iznim olur. Sonra para biriktirip komün evi yerine kendi evimi alırım. Bütün Moskova bize karşı, biz de ona karşıyız... Hadi bakalım, eninde sonunda biz kazanacağız.”

“Nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?” diye sordu Katerina.

“Çünkü geri adım atacak durumda değiliz.”

“Panfilov’un kahramanları gibisin!” diye güldü Katerina. “Rusya büyük ama geri adım atmak yok; arkamızda Moskova var.”

“Ben de zaten geri adım atmayı düşünmüyorum” dedi Lyudmila. “Alçak Moskova bana saygı duymayı öğrenecek. Bu Moskovalı ucubelerin sahip olduğu her şeye ben de bir gün sahip olacağım.”

Şehirde yürüyorlardı. Pencereleler ardı ardına aydınlanıyordu; çoğu açıktı, çünkü temmuz sıcığı nedeniyle binalar yangın yeri gibiydi. Evlerin içinde atletli erkekler, pencerenin birinden kitap okuyan bir kadın görünüyordu. Televizyonların ekranları parlıyordu. Hayır, diye düşündü Katerina, yaşlı biriyle evlenmem gerekmiyor. Enstitüyü bitirecekti, sonra tayini çıkacaktı; genç bir uzman olduğı için belki lojmanda ona oda bile ayırabilirlerdi. Şimdilik hayatıyla ilgili sonrasını düşünemiyordu...

İki

Lojman erken uyanıyordu. Sarışınlar, esmerler, zayıflar, tombullar girişten fırlayıp sabah serinliğinde ürpertiyle otobüs durağına koşuyorlardı.

O erken sabah saatinde durağın yanındaki bankta hep yaşlı bir adam oturuyordu; yakınında yine yaşlı ve şişman, Foxterrier cinsi köpeği geziniyordu. Adama alışmışlardı ve kim olduğunu, nerede yaşadığını bilmedikleri halde yine de selam veriyorlardı. O da selamlara cevap veriyor, uzun süredir lojmanda yaşayanlara ise ismiyle hitap ediyordu.

Katerina selam verdi, adam da kasketini kaldırdı. Hiç kimse neden her sabah burada oturduğunu düşünmemişti. Köpeğini gezdiriyor olabilirdi, ama başka, daha uygun yerler de vardı. Katerina'ya göre sadece sıradan, yaşlı bir adamdı...

Yirmi yıl sonra, artık kimyasal lifler fabrikasının müdürüyken, bir sabah yine eski lojmanın yanından geçti, durakta bir grup genç kız gördü ve şoföre durmasını rica etti. Hiçbir şey değişmemişti. Sadece lojmanı yeşile boyamışlardı. Durağa yakın yine aynı yaşlı adam oturuyordu.

Neredeyse hiç değişmemişti, sadece saçı ağırmış ve zayıflamıştı. Köpeği de hâlâ şişman ve yaşlıydı. İyi de üzerinden yirmi yıl geçti, diye hesapladı hemen. Demek o dönemde yaşlı adam o kadar da yaşlı değildi; köpek ise muhtemelen ölmüştü, bu da başka bir köpekti, hatta üçüncüsü bile olabilirdi, çünkü köpekler uzun yaşamazdı.

Lojmandaki kızlar da başkaydı...

Yaşlı adamı buraya çeken neydi? Tabii ya, genç kadınları seviyordu. Başka yerde bu kadar çok kadını aynı anda zor bulabilirdi...

Katerina'nın bir tanıdığı, "Tüm genç kadınları seviyorum. Bunu da istiyorum, şunu da, ötekini de. Hepsıyla yatmak istiyorum. Bunun muhteşem göğüsleri var, diğerinin göbeği kıvrak" derdi.

Katerina anlamıyordu. Göbek göbeği işte. Erkeklerde sakal, ceketlerinin buruşmuş omuzları, ayakkabılarının yamulmuş uçları, le-

keli ve itinasız kravatları dikkatini çekerti. Kötü dikilmiş bir takım ve eskimiş bir gömlek gördüğünde o kişinin yüzüne bir daha bakmazdı. Kalabalığın içinden sadece birini seçerdi, o da ancak karşılık ve ilgi görürse.

Lojmandaki arkadaşları uzun boylu ve yakışıklı erkeklerle tanışma hayali kuruyordu. Onun için boyun önemi yoktu. Elbetti ki uzun boyluları da beğeniyordu –uzun boylu biriyle yürüdüğünüzde herkesin dikkatini çekiyordunuz, ama tıknaz, sağlıklı, güç ve güven veren erkeklerden de hoşlanıyordu. Yine de her zaman birini, sadece birini.

Katerina'nın ileride birkaç sevgilisi ve hiç kocası olmayacaktı, ama tüm bunlar daha sonra, önündeki yirmi yıl boyunca gerçekleşecekti.

Antonina'nın çalıştığı şantiye lojmana yakındı. Altıncı kata çıktı, asansör hâlâ çalışmıyordu. Aletleri hazırladı.

Antonina ile birlikte çalışan Polina her zamanki gibi geç kalmıştı. Aslında şantiyeye hiçbir zaman geç kalmış olmazdınız –erkekler geldiklerinde sigara içiyor, aletlerini hazırlıyor ve iş vardiyaşının başlangıcı sabah yedi olsa da, sekizden önce başlamıyorlardı...

Polina altıncı kata çıktı ve sigarasını yakmak için oturdu. Yukarıda, yedinci katta da elektrikçiler içiyordu.

İvanov –kırk yaşında, geniş omuzlu, yamuk bacaklı, her zaman yeşil askeri bir pantolon ve çadır bezinden çizmeler giyen biriydi. Nikolay ise üzerine, askerlikte birkaç tanesini eve getirdiği, uçak teknisyenlerine verilen, temiz bir tulum geçirmişti. Ve Borşç –otuz yaşında bir elektrikçi, adını kimse aklında tutamıyordu, çünkü sıradan bu Ukraynalı soyadı, Ruslar için seyrek bulunan ve sıra dışıydı ve herkes ona soyadıyla sesleniyordu.

Elektrik teknisyenleri aralarında kadınları çekiştiriyordu.

Borşç İvanov'a sordu:

“Dün gece Ninka'yı becerdin mi?”

Antonina kızardığını hissetti. Polina kulaklarını kabartarak sigarasını söndürdü. İvanov ile yıllara dayanan bir ilişkileri vardı –bir ayrılıp bir barışıyorlardı. Şimdi de küslerdi, daha doğrusu Polina onunla konuşmuyordu. Onun bebeğini aldırması, ancak lojmanda yatarken ziyaretine bile gitmemişti.

“Ben onu değil, o beni” diye cevap verdi İvanov.

“Nasıldı?” diye sordu Borşç.

İvanov omuz silkti.

“Vasat.”

“Hangisi daha azgın?” diye devam etti sorguya Borşç. “Polina mı, Ninka mı?”

“Polina bir çariçe!” diye iç çekti İvanov. Polina devamını duyabilmek için nefesini tuttu. “Moskova ve çevresinde tek geçerim. Bir keresinde hesap etmiştim, tam iki yüz yirmi beş kadınla birlikte olmuşum. Ama ondan daha iyisi yok.”

“Diğerlerinden nesi daha iyi?” diye meraklandı Nikolay.

“Açıklaması zor... Bazen düşünüyorum da onu filme çekseler, hem bizde hem yurtdışında ders konusu olarak öğretilir. Bu konuda yeteneği var.”

Polina dayanamayıp gülümsedi. Antonina bir şey sormak istedi ama o parmağını dudaklarına getirdi.

“Abartıyorsun” dedi Borşç şüpheyle. Polina yüzünü buruşturdu. “Ya sen Nikolay, Antonina ile yattınız mı artık?”

“Tonya ile aramızda olanlar ciddi” diye cevap verdi Nikolay.

“Sen de onu ciddi ciddi sıkıştır o zaman!” diye öneride bulundu Borşç.

“Bu konu ciddi. Tonka da hazır. Akşam bakıyordum da, merdivenlerden koşuyordu, göğüsleri ise hava dolu balon gibi yukarı aşağı zıplıyordu, az daha uçacak gibiydi.”

“Kes şunu!” dedi Nikolay. “Antonina benim için önemli. Ben de karının göğüsleri hakkında konuşmaya başlarsam, nasıl bakardın olaya?”

“Sana bakış atar ve tekmeyi basardım” diye itiraf etti Borşç.

“Senin de başına gelebilir” diye uyardı onu Nikolay.

“Yemeyin birbirinizi beyler!” diye kesti onları İvanov. “Gidip çalışalım!”

Ve odalara yöneldiler.

“Senin şu Nikolay fena değil” diye övdü Polina. “Gerçek bir erkek. Verdin mi?”

Antonina kızardı.

“Biz ciddi takılıyoruz.”

“Ne yani, evlilik mi teklif etti?”

“İma ediyor. Çok yakında ailesiyle tanıştıracak.”

“En önemli şey aile değil.” Polina bir sigara yaktı. “En önemlisi o. Onunla yaşayacaksın. Senin yerinde olsam yatardım.”

“Düğünden sonra” diye cevap verdi Antonina.

“O zaman geç olabilir. Ya gerçek bir erkek değilse? Sence Borşç neden bu kadar sinirleniyor? Bir keresinde onunla da birlikte oldum. Sıradan, üç dakikalık bir adam.”

“O ne demek?”

“Üç dakikada işi bitiyor demek. Tam da ateşlenmişken, bir bakmışsın ki bitmiş... Böyle bir erkekle yaşamak tam bir eziyet –her sabah başın ağrıyacak.”

“Ya İvanov?” diye sordu Antonina.

“Tam bir usta!” diye gülümsedi Polina. “Bir keresinde tatil zamanı karısı ve kızı kayınvalidesine gitti. Ben de onun yanına – sabah yattık, akşam dokuzda kalktık. On iki saat, düşünebiliyor musun? En son bir buçuk saat sürdü, çünkü komodinin üzerindeki saate baktım. Dayanamayacağımı düşündüm, hatta bir keresinde bayıldım. Kendime geldim, o ise hâlâ iteleyip duruyordu. Acele etmiyor. Nazik biri. Böyle biriyle evlenirsen başka bir şeye ihtiyacın olmayacak.”

“Sana teklif etmedi mi?”

“Kızını seviyor... Hadi çalışalım!” Polina karıştırma bidonuna boya döktü.

Birçok şeyi anlamadığı bu konuşma yüzünden Antonina’ya ateş bastı. İş ceketini çıkardı, ama yine de sıcaktı. Bahçeye inip her sabah işçiler için getirilen su bidonundan iki bardak buz gibi su içti.

Nikolay yedinci kattan onu gördü, aşağıya inen topuk sesleri duyuldu. Bidona yaklaştı, gülümsedi ve iki bardak da o içti.

Antonina ona baktı. Gözlerini göğüslerinden ayırmıyordu. Kısa kollu, üzerine yapışan bir tişörtü vardı.

Birisi Polina’ya utanmadan böyle ısrarcı bir bakışla baksaydı, o ne cevap verirdi acaba?

“Hepsi senin olacak” diye söz verdi Nikolay’a. Yine de düzeltme ihtiyacı duydu. “Bir süre sonra.”

“Yakında olsun da...” diye iç çekti Nikolay.

“Bu sana bağlı” dedi Antonina.

“Ona bakarsan ben bugün de hazırım!”

“İvanov’la bir konuş!” dedi Antonina. Madem bu konu bu kadar önemliydi, olgun erkekler gençlere nasıl olduğunu anlatabilirdi, o da kendisine aktarır, böylece herkes memnun kalırdı.

Kendisi de o işin nasıl yapıldığını öğrenmek için Polina ile konuşmalıydı –madem herkes onu övüyordu, demek diğerlerinin bilmediği şeyleri biliyordu.

Altıncı kata koştu. Göğüsleri gerçekten balon gibi zıplıyordu. Eliyle bastırdı. Yukarıdan ellilerinin üzerinde ve artık erkekten saymadıkları teknik müdürleri iniyordu. Yine de onu baştan aşağıya süzmesi Antonina'nın gözünden kaçmadı.

Katerina metal sanayi parçaları atölyesindeki makinede çalışıyordu. İş basitti, makineyi indirip kaldırıyordun, sonra yine aynı şey.

O dönemde çok meşhur olan mumluk ıstampalıyordu.

Hiç etrafına bakınmadan, değişen sestten yanındaki arkadaşının mengenesinin malzemeyi bükmeye başladığını anladı. Bu var-diyada beceriksiz ve ağır bir usta çalışıyordu. Bunun anlamı, mengineenin yarım gün boşuna duracağıydı.

Katerina etrafına bakındı. İşçi kadın da ona bakıyordu. Bu şiş-man ve yaşlı kadın bu atölyede yirmi yıldır çalışmıştı, ama yine de makineden hiçbir şey anlamıyordu, sadece tekdüze hareket ediyordu –malzemeyi koy, pedala bas, indir ve yenisini koy.

Katerina sadece üç ay sonra kendi başına arızayı bulup makineyi düzeltebilecek hale geldi. İşte şimdi de kalktı, içinde torna-vida ve anahtarların olduğu çantayı aldı, kapağı açtı, mekanizmayı düzelitti, tekrar yerine yerleştirip ve pedala bastı. Mengine çalışıyordu. Kadın ona teşekkür etmeye başladı, Katerina gülümse-di ve yerine döndü.

Atölyede herkes ona saygı duyuyor ve biraz da ondan korkuyorlardı. Saygı duymalarının sebebi muhtemelen iyi çalıştığı için-di, çekinmeleri ise kendine güvenindendi. Ne ustadan ne de baş-ka kimseden korkuyordu. Doldurulan verileri kontrol ediyor, ha-taları buluyor, hatta atölyenin muhasebecisiyle bile tartışıyordu –şu muhasebe bilgeliklerinin o kadar da karmaşık olmadığını.

Yeni şeyler öğrenmek hoşuna gidiyordu. Bir toplantıda söz al-dıktan sonra, yönetim de bunu fark etti. Atölye şefi beceriksiz, si-nirli, kaprisli biriydi ve işçi kadınlar arasında korku salıyordu. İş-ten çıkarma yetkisi vardı ve çıkarıyordu da; kadınlar ise işlerinin korumak istiyordu, çünkü yakında yaşıyorlardı ve bu iş için de özel nitelik gerekmiyordu, birkaç günde öğreniliyordu.

Toplantı gayet özenli organize edilmişti –bölgenin sanayi ve inşaat işlerinden sorumlu partinin bölge sekreterini bekliyorlardı. Üç kadın işçinin konuşmaları önceden hazırlandı: Genel olarak malzeme tedarikçilerinin onları kandırdığını, ek malzemelerin

yetmediğini, çatının aktığını, makinelerin eski olduğunu, yan fabrikada ise programlı yönetim olduğunu.

Parti bölge yönetimi sekreteri not alıyordu.

O sırada Katerina söz aldı.

“Mumluk, kaşık ve küllük ıstampalamak için otomatik programlı makine gerekmiyor” dedi. “Elimizde olanı tamir etmeliyiz ve zamanında ayarlamalıyız. Uygulayıcılar yetmiyor, çünkü kendine saygı duyan hiçbir insan böyle bir atölye şefiyle çalışmaz. Eğer sokakta biri tek bir defa bile atölye şefinin her gün davrandığı gibi kaba saba davransa, taşkınlıktan tutuklardı. Burada ise tutuklamak yerine, prim bile veriyorlar. Gazetelerde gelişen sosyalizmden bahsediliyor, bizde ise... Bakın, başkanlık heyeti bölümüne nedense hemen şefler oturdu. Bildiğim kadarıyla başkanlık heyeti seçimle belirleniyor. Onlar ise evdeymişler gibi gelip oturuverdiler.”

Başta tüm salon sessizliğe büründü. Sonra da kahkaha koptu. Katerina parti bölge sekreterinin kızardığını fark etti. Ancak yine de tecrübeli biriydi ve toplantı gidişatını değiştirmek gerektiğini fark edip hemen sordu.

“Ne tür somut önerileriniz var?”

“Atölye şefi işten atılmalı. Saçmalıkları yüzünden tüm atölye çalışanları onunla dalga geçiyor.”

“Yerine kimi alalım?” diye sordu merakla genel sekreter. “Belki de sizi?”

Salondakilere baktı, tepkiyi bekliyordu. Bu daha önce denenmiş, etkili bir adımdı. İşçi kadınlar gülüyor olmalıydı, çünkü öneri yersizdi. Ancak gülmek yerine, Katerina’nın cevabını bekliyorlardı.

“Lednev’i öneriyorum, birinci bölümden. Bir hafta sonra da atölye düzene girecek” dedi sakince.

Kadınlar yerlerinden seslenmeye başladı:

“Lednev! Lednev!”

Toplantı bitti; ertesi ayın başında en az maaşı Katerina aldı ve birinin lojmana gelip yöneticiye davranışlarını sorduğunu öğrendi.

Atölye şefi onu itinasızlıkla suçladı ve bir makinenin arızası nedeniyle uyarı verdi. Görünüşe göre onu köşeye sıkıştırmaya çalışıyorlardı. İş bırakmazdı, çünkü lojmandan çıkması gerekcekti. İşçiler onunla karşılaştığında başını çeviriyordu. Yardım edemezlerdi.

Katerina akademisyene danışmaya karar verdi. Tihomirov baştan sona dinledi ve şöyle dedi:

“İki yol var: Bizim bölgedeki parti yönetimini arayabilirim, onlar sizin bölgedeki yönetimi ararlar, sizin bölgedekiler de fabrikayı arayıp seni rahat bırakmalarını söylerler. Bırakırlar da, ama bu seçeneği sonraya bırakalım. Şimdi standart yoldan ilerleyeceğiz...”

Katerina’ya toplantıya gelen parti sekreterine göndermek üzere bir şikâyet mektubu yazdırdı. Şikâyet eleştiri nedeniyle takibe alınmasıyla ilgiliydi. Akademisyen üretimdeki eksiklikleri ve düzeltilmesi için önerileri yazması tüyosunu verdi. Birkaç kâğıt verip onu mutfağa gönderdi. Sonra da yazdıklarını okudu, birkaç şeyi düzeltti, *Pravda* gazetesini alıp başlıktaki yazının içinden birkaç ifadeyi ekledi ve temize geçmesi için tekrar ona verdi.

Ve mektup gönderildi...

Birkaç gün sonra atölyeye fabrikanın müdürü ve bölge parti başkanı geldi. Katerina’nın yanında durdular ve parti başkanı başını salladı. Kırk yaşlarında, yapılı, yaşına göre iyi görünen fabrika müdürü merakla onu inceliyordu. Katerina gülümsedi. O da ona şaşkınlıkla gülümseyerek cevap verdi ve yanına yaklaşıp sordu:

“Nasıl gidiyor?”

“İyi, ya sizin?”

“Şöyle böyle” dedi müdür. “Ekipmanın eskimiş olduğunu sen de biliyorsun.”

“Hâlâ çalışılabilir durumda, ama iyi bir yönetime ihtiyacı var.”

“Ve sen Lednev’in işi daha iyi organize edeceğini düşünüyorsun, öyle mi?”

“Eder” diye doğruladı Katerina. “Lednev hem üretim sürecini biliyor, hem terbiyeli biri. Ayarları yapan yetkili sarhoş olduğunda, Lednev yanıma gelip Katenka güvercinim, yardım et, diyecek, ben de onun için elimden geleni yapacağım.”

Fabrika müdürü güldü, ama gözleri ciddileşti. Aniden, “Bölge partisine gönderdiğin mektubu kendin mi yazdın, yoksa biri yardım etti mi?” diye sordu.

“Evet, etti” diye itiraf etti o. “Amcam, kendisi akademisyen.”

“Moskovalı mısın?”

“Pskov’tan” Katerina gülümsedi. “Neredeyse bir yıldır Moskova’dayım.”

“Ben de Smolensk’ten geldim” diye itiraf etti müdür. “Komşu sayılırız.”

Elini uzattı. Müdürün eli fazlasıyla sert ve güçlüydü; Smolensk’li adamın gençken elleriyle iş yaptığını düşündü. Belki de hayatta yine çalışarak yükselmişti.

Katerina etrafına bakındı, işçi kadınlar onları izliyordu.

“Adım Nikolay Stepani.”

“Ben de Katerina.”

“Katerina, nerini dikkate alacağım.”

“Alın, çünkü iyi bir öneri!” dedi ısrarla.

“Okula devam etmeyi düşünmüyor musun?”

“Bu sene sınavı geçemedim, ama seneye alırlar.”

“Beni de üçüncü seferinde kabul ettiler” diye itiraf etti müdür. “Alırlar, biz taşralılar azimliyizdir.”

“Herhalde” diye kabul etti Katerina. “Arkadaşım Lyudmila’nın dediği gibi, geri adım atacak yerimiz yok.”

“Doğru söylemiş. Bir problem olursa haber ver. Smolenskliler her zaman Pskovlulara yardım etmiştir, Pskovlular da Smolensklilere.”

“Yardım istemek uygunsuz kaar” dedi utanarak Katerina.

“Kaçmaz” diye cevap verdi müdür ve gitti.

Katerina peşinden baktı –kısa boylu, yapılı, uzun elli. Pskov’taki köylüleri andırıyordu. Onlar da böyle yürürdü, hafif eğik; sanki yer onları kendine çekiyordu.

Bir hafta sonra fabrikada parti toplantısı vardı. Orada müdür atölye şefini eleştirdi. Ondan bir hafta sonra da şef tedarik bölümüne gönderildi, yerine Lednev geldi.

Yaşlı işçi kadınların hepsi Katerina’yı tebrik etmeye başladı. Atölyenin parti gençlik kolu toplantısında gençlik kolu genel sekreteri olması için aday gösterildi, fakat kabul etmedi.

Lednev onu ofisine çağırdı, kapıyı kapattı ve “Yardım etmek istemiyor musun?” diye sordu.

“İştiyorum, ama enstitüye hazırlanmam lazım.”

“Anlamıyor musun?” diye ikna etmeye çalışıyordu onu Lednev. “Beni desteklemeleri için kendi takımıımı kurmam lazım. Hem atölye şefleri, hem parti sekreteri, hem de gençlik kolu. Yoksa beni burada yutarlar. Sen retimi iyice ğren. Sonbaharda seni atölye şefi olarak önereceğim.”

“Kabul etmezler” diye itiraz etti Katerina. “En az teknik lise mezunu olmalıyım.”

Atölye yönetimi hiyerarşisinde artık neyin ne olduğunu biliyordu.

“İstisnai durumlar da olabilir” diye temin etti onu Lednev.

“Neden benim için istisna yapınlar ki?” diye sordu şüpheyle Katerina.

“Fabrika müdürü kabul eder” dedi emin bir şekilde Lednev. “Aynı bölgedensiniz.”

“Komşu sayılırız, ben Pskovluyum o da Smolenskli.”

“İkiniz de Moskovalıları sevmiyorsunuz. Sizi birleştiren budur.”

“Neden Moskovalıları sevmeyelim ki?”

“Moskovalıları kimse sevmez. Askerdeyken herkes bize karşıydı. Fazlasıyla enerjik ve iş bitiriciyiz. Moskova zor bir şehir. ‘Moskova size sormadan vurur’ lafını bilir misin?”

“Bir tane daha biliyorum: Moskova gözyaşlarına inanmıyor.”

Katerina, tüm bu olanları İzabela ve akademisyene anlattı. Açıklamasını dinlediler ve soru sordular. Katerina, İzabela’ya temizlikte yardım etmek için onlara Mayıs kutlamaları öncesi uğramıştı.

“1 Mayıs için fabrika müdürünü kutla!” dedi İzabela ve parlak bir kartpostal çıkardı.

“Uygun kaçmaz” diye itiraz etti.

“Birini kutlamak her zaman uygundur” diye itiraz etti İzabela.

“Ne yazmalıyım?”

“Şöyle!” İzabela yazdırmaya başladı: “Sevgili Nikolay Stepanoviç!”

“Hiç de sevgili değil. Sayın demeye ne dersin? Ben ona saygı duyuyorum.”

“Hayır, sayın değil, illa ki sevgili olmalı” diye ısrar etti İzabela. “Sayın dersin yaş farkını vurgulamış oluyorsun. Böylece sen genç oluyorsun, o ise saygı duyulacak biriymiş gibi oluyor.”

“Genç de sayılmaz” dedi Katerina.

“Ama yaşlı da değil. Senden sadece yirmi yıl daha yaşlı. Onunla evlenebilirsin.”

Katerina dayanamayıp güldü.

“Bunda gülünecek bir şey yok. Akademisyen benden yirmi iki yaş daha büyük. Bu gayet normal. Eskiden Fransa’da aristokratlar

kırk yaşından sonra evlenirmiş. Bu bir erkeğin gerçek evlenme yaşı! Yaz: 'Sevgili Nikolay Stepanoviç! Bahar bayramınızı kutlar, başarı ve mutluluk dilerim. Sizi tanıdığımıza mutluyum.' Sizi kelimesine büyük harfle başla! Ve Pskovlu Katerina diye imza at!"

"Bu kartı sekreter okuyacak! Kim bilir ne düşünecek?"

"İstedliğini düşünsün!" diye elini salladı İzabela.

"En iyisi soyadımı yazmak" diye surat astı Katerina.

"Sana nasıl diyorsam öyle yaz!" diye kızdı İzabela.

Katerina aynen onun dediği gibi yazıp kartı gönderdi.

Parti komitesinden Yalta'da tatil indirimi önerdiler, hem de normalden üç kat daha ucuz. Reddetti, çünkü sınavlara hazırlanması gerekiyordu. Onunla ilgilenmeye devam ediyorlardı ve bu çok belli oluyordu. Bazen, ya müdür bana âşık, diye düşünüyordu ve bu düşünce onu korkutuyordu. Fabrikadaki herkes müdürün uzun boylu, sarışın ve deri ürünleri atölyesi teknisyeni bir sevgilisi olduğunu biliyordu. Bir bu eksik, diye düşünüyordu Katerina. Hatta müdürle karşılaşmamak için yönetim binasının önünden geçmemeye gayret ediyordu.

İleride aslında onu sadece ehlileştirmeye çalıştıklarını anlayacaktı. Kendisi fabrikanın müdürü olduğunda o da enerjik ve agresif işçi kızları ehlileştirmek için aynı şeyleri yapacaktı. Enerji gerekli olan ayara getirilmeliydi ve bu her yerde öyleydi. Memnuniyetsiz olanlar akıllı ve enerji doluyorsa görevleri yükseltildi. Böylece eski isyancılar atölyelerde şef ve partinin bölge komitelerinde eğitimci oluyordu.

Birkaç sene sonra, Lednev fabrikanın müdürü olduğunda ve Nikolay Stepanoviç de Moskova belediye yönetimine girdiğinde şehir parti toplantılarında birkaç kez daha karşılaştılar ve Katerina hem Lednev'i hem de müdürü destekledi. Bu iki erkek her başına kötülük geldiğinde onu hiç bırakmadı ve tek başına, çocukla kaldığı yıllarda bile hep yardımcı oldu.

Şimdilik ise Katerina bir parça metal karışımı yerleştiriyor, pedala basıyor ve mengenenin kendisi mumluk şekli veriyordu. Yan makinede de son şekil veriliyordu. Saatine baktı, vardiyanın bitmesine bir saatten daha az zaman kalmıştı. Bakmasına gerek kalmadan da anlayabilirdi bunu, çünkü vardiya sonuna kadar biriken yorgunluktan da anlaşılabilirdi. Eller bitap düşüyor,

omuzlar acıyordu. Açılmak için sandalyeden çok daha sık kalkıyordu.

Ekmek fabrikasında da vardiya bitmek üzereydi. Lyudmila çantasından çilekli sabunu çıkarıp duşa gitti. İşçi kadınlar genelde fabrikadan onlara verilen sabunu kullanıyordu: Devlet tarafından verilen, ele avuca sığmayan, dev gri küpleri kullanmak varken para harcamaya gerek yoktu.

Devlet sabununun kendine has, çürümüş meyve kokusu vardı. Lyudmila bu kokuyu yüzlerce başka kokudan ayırt edebilirdi. Bir kadını görmeden onun işçi olup olmadığını anlayabilirdi; hele de kokuların daha rahatsız edici olduğu, sıcak yaz günlerinde.

İşe başladığı ilk günlerin birinde metroda tek başına yolculuk ediyordu. Yanında takımlı, kravatlı ve parlak siyah ayakkabıları olan genç bir adam oturuyordu. Bu sıcakta bile gömlek ve sandaletle çıkmamıştı. Bu da iyi bir yerde çalışıyor anlamına geliyordu.

Genç adam ona döndü, birkaç nefes aldı ve "Siz Trigorkalı mısınız?" diye sordu.

"Nereden aklınıza esti?" diye tepki verdi Lyudmila.

"Affedersiniz!" dedi genç adam. "Burada genelde Trigorka'dan kızlar biniyor. Sanayi sabunu kokusu beni yanılttı. Daha önce bir atölyede çalışıyordum ve bize de bu sabundan veriyorlardı. Kendine has bir kokusu var ve unutmak mümkün değil."

O günden sonra Lyudmila bir daha sanayi sabununun kullanmadı. Duşun altında her yerine çilekli sabununun sürdü, sıcak suyu açtı, sonra soğuk, sonra yine sıcak ve yorgunluğun omuzlarından nasıl akıp gittiğini hissetti.

Daha yaşlı olan kadınlar banyodan sonra oturmayı seviyorlardı. Soğuk suyun altında bira soğutup üç dört kadeh içiyorlardı. Biradan dolayı daha da şişmanlıyorlardı. Hiçbirinin de aklına diyet yapmak gelmiyordu. Evli olanlar artık her şeyi yoluna soktuklarını ve kocalarının onları oldukları gibi kabul etmeleri gerektiğini düşünüyorlardı. Hem çocuklar daha yeni yürümeye başlamıştı; bir erkeğin onları terk etmesi için fazla alçak olması lazımdı.

Hüzünle büyümüş omuzlara, sarkmış kalçalara ve kat kat olmuş karınlarına bakıyordu. Artık birer kadın değil, işlevini yerine getirmiş birer vücut parçasıydılar: Çocuklarını doğurmuş, büyüttmüş ve kadın gibi olmayı bırakmışlardı.

Lyudmila duştan ilk çıkanlarla birlikte fırladı ve hızla giyindi. İki haftadır çalışan, yeni gelen bir kız ona yapışmaya çalıştı.

“Sinemaya gidelim mi?”

“İşim var” dedi Lyudmila.

“Beni bekle, birlikte yürüyelim...”

“Affedersin, ama aynı yöne gitmiyoruz!” Lyudmila etrafına bakmadan çıktı.

Kız kızardı. Yaşlı kadınlar onu sakinleştirmeye çalıştı.

“O bizimle gezmez. İşçi olduğunu belli etmek istemiyor.”

Lyudmila merkezdeki metrodan “Devrim” meydanına çıktı. Birkaç mağazaya uğrayıp kendine ruj ve el kremi aldı.

Gorki Sokağı'na yöneldi.

Hafif, kısa bir elbise ve yaz ayakkabılarıyla acele etmeden yürüyor ve erkeklerin bakışlarını yakalamaya çalışıyordu. Bazıları adımlarını yavaşlatıp onu süzüyordu; bunu fark edip bazen tamamen emin olmak için kendi kendine bakıyordu. Bazıları tesadüfen durmuş gibi yapıyordu, biri gülümsedi, diğeri el salladı, “tanışmayı çok isterdim ama zamanım yok” der gibi saatini gösterdi.

Lyudmila da ona el salladı ve saatini gösterdi. Varsın ilgilendiğini düşünsün, onsuz da bir sürü randevusu vardı.

Ama yoktu işte. Canı lojmana gitmek istemiyordu, çünkü akşam serbestti. Kırmızı köşede, yani Politbüro üyelerinin resimlerinin ve Mayıs kutlamaları öncesi yayımlanan duvar gazetesinin asılı olduğu büyük odada film de seyredebilirdi. Duvar gazetesi senede iki kez çıkıyordu –Mayıs ve Ekim kutlamaları için. Hayatında televizyonu ilk kez Moskova'da gördü; Krasnogorodsk'tan çıktığında orada henüz yoktu.

Herkes televizyonun önüne önceden toplanırdı. Bazıları akşam programlarından iki saat önce yerleşir, ekrana yakın en rahat yerleri kapardı. Geç kalanlar ise arkada dururdu.

Mayakovski Bulvarı'nda tekrar metroya indi. Önündeki gencin üzerinde yeni kot, kareli mavi bir gömlek ve modern, sivri uçlu ayakkabılar vardı. Üzerindeki her şey ithaldi, o yüzden dikkatini çekti. Yoksa görünüş olarak pek bir özelliği yoktu: Kısa kesilmiş saçlar, sıradan bir yüz, ancak geniş omuzları ve kotun dar geldiği kaslı bacakları vardı.

Ve birden yanında oturan iki gencin onun hakkında konuştuğunu duydu.

“Ya bu Çelyabinsk takımı, Traktor’daki Gurin değil mi?”

“O ulusal genç takıma geçmemiş miydi?”

“Kısa süreliğine. Yakında alırlar.”

Lyudmila, şu Çelyabinsk Traktor takımından Gurin’in ona baktığını fark etti. Hafifçe elbisesini çekti ve hızlı bir bakış attı. Birkaç dakika sonra yine baktı, ama bu sefer daha dikkatli; yöntem daha önce denenmişti ve dikkati üzerinde tutması gerekiyordu.

Sonraki bakışı biraz daha uzun süreli ve “Benden bir şey mi istiyorsun?” gibi oldu. Gurin gülümsedi. O da gülümsedi ve çantasından kitap çıkardı. Utandığını zannetsin; hem kitap, konuşma başlatmak için iyi bir nedendi.

Her şey istediği gibi oldu. Yanındaki gençler Beloruska istasyonunda indi. Gurin de boş yere geçip, “Ne okuyorsunuz?” diye sordu.

“Üç Arkadaş” diye cevap verdi. Bu sene tüm yayıncılar Remarque ve Hemingway basmaya başlamıştı. Herkes onları okuyordu, o yüzden o da Remarque’ın kitabını satın aldı.

Gurin saatine baktı ve Lyudmila, Dinamo Stadyumu’na yakın olan sonraki durakta ineceğini anladı. Birkaç saniye kalmıştı ve görünüşe göre Gurin’in aklına başka soru gelmiyordu.

Birkaç saniye içerisinde Lyudmila bundan sonraki hayatını görür gibi oldu. Bu onun için eşi bulunmaz bir şanstı. Genç adam taşradandı ve büyük ihtimalle henüz Moskova’dan bir kız arkadaş edinmemişti. Şu an elbette ki lojmanda yaşıyordu, ama Dinamo veya CSKA gibi önemli buz hokeyi takımlarından birine kabul edilirse bir yılda kendi evi de olurdu.

Ondan bir saniye önce kalkıp kapıya yöneldi. Çocuk da onu takip etti. Lyudmila hızla nereden inmesi gerektiğine karar verdi. Gözünün ucuyla onun sola yöneldiğini fark etti ve kendi de sol kapıya gitti. O da hemen arkasına durdu.

“Demek siz de burada iniyorsunuz?” diye sordu Gurin.

“Sıradan bir ahmak” diye düşündü Lyudmila. Yedek olarak elinde iki-üç dakika daha vardı, oysa Gurin’in onunla tanışmayı başarıp tekrar randevu ayarlayacağı ümidi her saniye azalıyordu. Böyle anlarda Lyudmila şimşek hızıyla kararlar alıyordu.

“Oysa ben sizi tanıyorum” dedi. “Siz Çelyabinskli Traktor takımındansınız.”

Gurin şaşkınlıkla kalakaldı. Çelyabinsk’te onu tanıyorlardı, ama Moskova’da, hem de bu kadar güzel bir kız tarafından...

“Siz buz hokeyi ile ilgileniyor musunuz?” diye sordu merakla.

“Hem de çok” dedi Lyudmila. “Buz hokeyi oyunu aynı şövalye savaşları gibidir. Kim kimi alt edebilirse.”

Lyudmila bir keresinde televizyonda buz hokeyi izlemişti ve pek bir şey anlamamıştı. Aşırı hız nedeniyle mi oyuncular yerinde duramayıp birbirinin üzerine atlıyordu, yoksa kaleyi korumak için mi itişip duruyorlardı?

“Böyle düşünmenize sevindim” dedi Gurin.

“Yurtdışında oynadınız mı?”

“Bir kez Çekoslovakya’da, ama yakında İsveç’e gideceğim.”

“Çok kıskandım.”

Bu da gerçeğin ta kendisiydi.

“O kadar da ilginç değil” diye elini salladı Gurin. “Öğlen yemeği öncesi hazırlık, sonra antrenman, akşam da maç. Prag şehrini ise göremedim.”

“İleride Prag’ı da görürsünüz, Paris’i de.”

“Paris’te şampiyona yok.”

“Ne kadar üzücü.”

“Adınız ne?” diye nihayet sormak aklına geldi Gurin’in.

“Lyudmila” diye uzattı elini kız ve o da sıktı.

“Yine görüşür müyüz?” diye sordu Gurin ve belki de kendi cesaretinden utanarak kızardı.

“Nerede?”

Ama Gurin sustu. Fazlasıyla duygusal enerji sarf etmişti ve dinlenmeye ihtiyacı vardı.

“Ona yardım etmeliyim” diye düşündü Lyudmila, çünkü Gurin iki defadır saatine bakıyordu.

“Hadi yarın Molodyojnoe’de buluşalım” diye önerdi Lyudmila ve “Nihayet kokteylin ne olduğunu öğreneceğim” diye geçirdi aklından.

“Yarın olmaz, Moskova’dan seksen kilometre uzaklıktaki kampa antrenmana gideceğiz. Hem rejimdeyiz.”

“O zaman müsait olduğunuzda ararsınız!” Lyudmila telefonunu bir kitap ayracı üzerine yazdı ve ânında bunun için pişman oldu. Şimdi toplamda altı tanıdığı lojmandaki telefonunu biliyor olacaktı. Bekçi kadın hangisine ne cevap vereceğini hiçbir zaman öğrenemeyecekti. “Peki ya ben sizi arayabilir miyim?”

“Ben lojmanda kalıyorum” dedi Gurin. “Katta tek bir telefon var.”

“Bizde ise her dört katta bir” diye düşündü Lyudmila.

“Benim aramam daha iyi olur” dedi Gurin, elini sıktı ve stad-yuma doğru koşturdu.

Keyfi yerine geldi. Nihayet önüne net ve tamamen gerçek bir hedef çıkmıştı. Diğerleri sadece sıradan tanıdıklardı ve gerçekte onlarla evlenme şansı neredeyse hiç yoktu.

Yakın zaman önce bir televizyon kameramanıyla tanışmıştı. Şimdi televizyoncular modaydı, bir zamanlar pilotların moda olduğu gibi. Rudolf, Şabolovka TV merkezinde programına çıkan ünlüleri anlatıyordu. Bunu coşkuyla yapıyordu – onlara yakın olmayı başarmıştı, ünlüler ismini aklında tutuyordu, onunla el sıkışuyordu. Lyudmila içinden ona garson lakabını takmıştı. Hizmet eden personel işe, ama tabak yerine insan servisi yapıyordu, öyle ya da böyle yemeği ise başkaları hazırlıyordu.

Onun dışında kinci ve fakir bir şair vardı. Bazen tiyatro için bedava bilet bulup Lyudmila’yı da çağırıyordu. O da onu o yüzden seviyordu. Birlikte Moskova tiyatrolarının tüm yeni gösterilerini izliyorlardı.

Sonra bir bakanlığın yönetiminde yardımcı şef olarak çalışan, tanıdıkları arasında en yaşlı, ellisini geçmiş olan biri vardı. Ama kendini yaşlı hissetmiyordu, çünkü uzun süre yazıcı olarak görev yapmıştı ve kendi ifadesiyle çok yakında yönetim kadrosuna alınmıştı.

Bununla kesin bir şeyler olur, diye düşündü Lyudmila Gurin için. Limitli olduğunu ve lojmanda kaldığını ona söylemesine gerek yoktu. Etkilemesi gerekiyordu ve kafası karışmadan yalanlara dolanmamalıydı. Tabii işler ciddiyse, gerçeği konuşması gerekecekti; ama canı gerçeklerden bahsetmek istemiyordu. Sonuçta Çelyabinsk’te de ekmek fabrikasında çalışan bir kızla aşk yaşayabilirdi.

Gerçekte de âşık olursa (ki taşralı gençler, gerek yalnızlıktan, gerek Moskova’da yaşamının zorluğundan dolayı gerçekten âşık olabiliyorlardı) o zaman ona her şeyi anlatabilirdi. Çocuk konusunda biraz beklemleri gerekecekti, ama çok değil. Bugüne kadar iki defa kürtaj yaptırmıştı ve fabrika polikliniğindeki doktor kadın limitini aştığını söylemişti.

Gurin’le özel konularda sorun çıkabilirdi. Genelde taşralı erkekler prezervatif ricasını hakaret olarak kabul ediyordu ve utanıyorlardı. Bir keresinde Lyudmila çantasından bir paket prezer-

vatif çıkarmış ve o zamanki hayranı ile ilişkisi ânında sona ermişti, çünkü oğlan onu profesyonel fahişe sanmıştı. Bu hokeyci de büyük ihtimalle henüz Moskovalıların serbest tavırlarına alışmamıştı, çünkü taşralı kızlar genelde ancak düğün sonrası birlikte oluyorlardı.

Lyudmila lojmana keyfi yerinde döndü. Hem krem ve ruj almış, hem de yeni biriyle tanışmıştı...

Antonina inşaatta biraz oyalanmak zorunda kaldı, çünkü teknik yöneticileri Polina'yla ikisinin kalıp tavanları bitirmelerini ve banyoyla tuvaletin borularını boyamalarını istemişti.

İkisi bahçeye indi. Nikolay onu bekliyordu. Orada olacağını tahmin etmişti, ama yine de sevindi, hatta kızardı.

Polina hemen geri çekildi, Antonina ve Nikolay ise acele etmeden otobüs durağına yöneldiler.

"Tosya" dedi Nikolay, "Cumartesi annem seni yazlığa çağırıyor."

Bu teklifi bekliyordu ama bu kadar çabuk değil. Cumartesi yarındı...

"Neden susuyorsun?"

"Korkuyorum" diye itiraf etti Antonina.

"Neden?" diye şaşırdı Nikolay.

"Ürkütücü biraz..."

Nasıl açıklayabilirdi ki? Onu yukarıdan aşağıya süzecekler, verdiği cevapları ve konuştuğu her şeyi tartacaklardı. Ailesinin fabrika işçisi olduğunu biliyordu, ama Moskovalılardı, hem de savaştan önce beri. Kendisi ise neredeyse köylü sayılırdı. Krasnogorodsk çok kısa süredir şehir olarak anılıyordu, ondan önce ise değildi.

"Biliyor musun?" dedi Nikolay, "İlkinde kızları da yanma al, daha eğlenceli olur."

Antonina buna sevindi, çünkü kızlar varken o kadar korkutucu olmazdı. Hem ona destek verecekler, hem koruyacaklardı; onun bir şey anlatmasına gerek kalmadan hakkında güzel şeyler söyleyeceklerdi.

Durağa geldiler ve her zamanki gibi ağzına kadar dolu olan otobüs yanaştı. Duraktaki gençlerden biri yanındaki kızı öptü, çok kolay ve ustaca yaptı bunu.

Antonina da cesaretlendi ve dudaklarını Nikolay'ın yanağına dokundurdu. Nikolay gülümsedi, ona sarıldı ve dudaklarını onun

burnuna değdirdi. Sonra da kolluktan tutunarak otobüse bindi ve arkasını dönerek ona el sallamaya çalıştı, ama çok başarılı olamadı, çünkü her taraftan sıkışmıştı. Antonina da elini pek becerikli sallayamadı ve utanarak etrafına bakındı ama kimse ona bakmıyordu.

Beş katlı apartmanların arasından yürüyüp birinci katta olanların pencerelerine bakıyordu. Çok yakında o da böyle bir evde yaşayacaktı. Nikolay ile ikisinin kendi, ayrı odası olacaktı. İlk gece neler olacaktı acaba? Herkes bir şekilde üstesinden geliyordu. Yine de Polina ile nasıl davranması, neyi yapıp neyi yapmaması gerektiğini konuşması gerekiyordu. Belki de Nikolay’a daha büyük erkekler artık her şeyi anlatmıştı, çünkü erkekler kızlara göre daha samimiydi.

Cumartesi kızlar normalden daha erken kalkıp kıyafetlerini ütülediler ve omlet yediler. Normalde kahvaltıyı Antonina hazırlardı, ama bugün serbestti ve onun görevini Katerina aldı.

Lyudmila Antonina’nın saçını ördü ve tırnaklarına oje sürmeyi önerdi, fakat o kabul etmedi. Onun yerine her dakikada bir koridora koşup pencereden bakıyordu. Nihayet lojmanın yanında bir Moskvîç arabasının durduğunu fark etti ve içinden Nikolay çıktı; üstüne başına baktı, pantolonlarını çekti ve girişe yöneldi.

“Geldi!” diye seslendi Antonina. “Gidelim!”

“Çıkmasını bekle” diye önerdi Lyudmila. “Onu beklediğimizi belli etmeyelim” ve bir kitap açtı.

Nikolay içeri girip selam verdi.

“Biz hazırız!” dedi hemen Antonina.

“Tam olarak sayılmaz” diye düzeltti onu Lyudmila. “Ama hemen şimdi oluruz.” Kitabı bıraktı, aynada kendine baktı, dudaklarına ruj sürdü ve nihayet, “Gidebiliriz” dedi.

Bekçi kadının yanından geçerken telefon çaldı.

“Burası lojman” dedi kadın. “Kim? Lyudmila mı?”

Lyudmila anında yanına gidip ahizeyi kaptı.

“Evet? Kim? Televizyondan Rudolf? Elbette hatırlıyorum. Babannem biraz şakacıdır. Riga’dan gelen misafirlerimiz var, o yüzden dairemize lojman diyor.”

Görünüşe göre Nikolay’ın önünde konuşmaktan rahatsız oluyordu, o yüzden kapıya doğru elini salladı. Arkadaşları anladı, ama Nikolay yerinden kıpırdamadı, konuşulanlar ilginç gelmişti.

“Hayır, bugün olmaz” diye devam etti Lyudmila, artık kışkırı-
tıcı bir bakışla Nikolay’a bakarak. “Şimdi tüm aile yazlığa gidiyo-
ruz. Hangi yoldan mı?”

Lyudmila hızla ne diyeceğini düşünüyordu.

“Asfaltlı yoldan” diye fısıldadı Nikolay.

“Dmitrovka’dan” diye hatırladı Lyudmila. “Görüşürüz Rudik,
babam beni bekliyor. Kusura bakma, o kadar sıkıcı ki, sürekli
mızızlanıyor... Nasıl olmuş da biri onunla evlenmiş diye hâlâ
çok merak ediyorum” gözlerini Nikolay’a dikti ve ahizeyi bırak-
arak, “Bu seninle ilgiliydi” dedi.

“Boşboğaz” diye sakince cevap verdi Nikolay.

“Bana akıl değil, para vereceksin!” dedi Lyudmila ve çıkışa yö-
neldi.

Dışarıda tam da Alman Opel Olimpia kopyası olan, savaş son-
rasının ilk günlerinden kalan Moskviç duruyordu. Lyudmila’nın
en son çalıştığı otomobil fabrikasının üretim bandında artık par-
çaları birleştirilen yeni model vardı, hem de tamamen Sovyet ara-
basıydı.

Lyudmila arabaya baktı.

“Dökülmemesi? Benden de yaşlı.”

“Abartma!” dedi Nikolay. “Sadece on beş yaşında.”

Lyudmila ve Katerina arka koltuğa oturdu, önde Nikolay’ın
yanındaki yeri Antonina’ya bıraktılar.

Nikolay, Moskova’dan Leningrad yolundan devam ederek çık-
tı ve çevreyoluna girdi.

“Demek sen zengin bir kocaymışsın” diye sesli düşünüyordu
Lyudmila. “Araba, ev, daha önceden bilseydim, şimdi Antonina’yı
değil, beni götürürdün ailenin yanına.”

“Sakin ol, zevkime hitap etmiyorsun” diye cevap verdi Nikolay.
“Yazlığa gelince, adı öyle, yoksa şu an bir dönüm bahçeden ibaret.”

“O zaman bize uygun değilsin, geri dön!” dedi Lyudmila.

“Yeter ama!” diye seslendi Katerina. “Tonka’ya baksana, kor-
kudan rengi solmuş.”

“Korkma Tonka!” dedi neşeyle Lyudmila. “Kim kimi süzecek
görürüz: Onlar mı bizi, yoksa biz mi onları?”

“Ne süzmesi?” diye tepki verdi Nikolay. “Sadece misafirlğe
gidiyoruz.”

“Bizim misafirlğe gidecek yerimiz var” diye kesti lafını Lyud-
mila. “Şimdi de gidip en yakın arkadaşımızı bu aileye vermeye de-

ğip değmediğine bakacağız. Moskovalı olduğunuz için her şeyin iyisini mi alacağınızı zannediyorsunuz?”

Kısa bir süre sonra yazlık bölgesine girdiler. Bazı ev sahipleri çatıya kadar çıkmıştı ama çoğu, evden çok koyun ağılını andıran, pencereleri olmayan geçici tahta barakalardı. Bazı yerlerde ise tuğlalı, gerçek evler yapılıyordu. Bahçelerde ise elle birleştirilmiş sobalarda yemekler pişiriliyordu. Elle çalışan gramofonlar çalışıyordu, çünkü henüz bölgeden elektrik geçmemişti.

Nikolay'ın durduğu yerde tahtadan yapılmış bir baraka vardı. Ailesi hemen dışarı çıktı; oğullarının kimi seçtiğini anlamaya çalışıyorlardı.

Lyudmila gülümsedi ve el salladı. Nikolay'ın annesi ve babası da oğullarına bakarak kararsız bir gülümsemeyle cevap verdi.

“Misafirleri ağırlayın bakalım!” Nikolay neşeyle kızları tanıtmaya başladı: “Lyudmila, Katerina...” Sustu ve neredeyse tören havasında, “Antonina” dedi.

Antonina başını eğdi, ama Nikolay'ın annesiyle babasının gülümsediğini görünce o da güldü ve öğlen yemeği hazırlıklarına katıldı.

Katerina ve Lyudmila mutfak hazırlıkları için yardım etmek zorunda değildi. Lyudmila güneşte yanmak için hemen soyunmaya başladı –böyle istisnai bir fırsatı kaçırmaması gerekiyordu.

“Yapma!” Katerina onu durdurmaya çalıştı. “Plajda değiliz.”

“Doğadayız” diye tepki verdi Lyudmila. “Etrafa bir bak, herkes çıplak...”

Gerçekten de bahçelerde sutyen ve basma şortlarla kadınlar ve beline kadar çıplak erkekler geziyordu. Lyudmila da elbisesini çıkarıp yattı. Nikolay ve babası avluyu koyuyordu. Lyudmila'yı görmeleri için iyice yükselip bakmaları gerekiyordu. Nikolay sadece bir kez baktı, ama babası çok sık başını kaldırıyordu. Muhtemelen uzun süredir çıplak, genç bir kadın görmemişti.

Ardından yemek yediler. Nikolay'ın annesi şehriyeli çorbası sundu. Ana yemek olarak konserveden domuz etiyle şehriyeli pilav vardı. Babası votka açtı. Kızlar içmedi, ama erkekler hem içti hem de bol bol meze yedi.

Katerina ara sıra gülümseyen Antonina'ya bakıyordu. Herhalde aile onu bağrına basmıştı, ama eşitlik varsa neden erkek kızı seçiyordu? Tam da o yüzden dansa gitmeyi sevmiyordu. Duvara dayanıp dans için seçilmeyi bekliyordun. Seni seçeni beğenmesen

bile onunla gitmek zorundaydın. Kabul etmezsen küfürle karşılaşabilir, hatta ters bir şey söylediğinde suratına bir tokat bile yiyebilirdin.

Kadın dansa da, sinemaya da davet edilmek için beklemeliydi ve nihayetinde evlilik teklifini de. Kiminle evlenebilirdin? Gelecekteki çocuklarını nasıl yetiştirebilirdin? Nikolay bunun için en iyi tercihlerden biriydi –iyi, özenli, çocuklarına kötü bir şey öğretmeyecek, tutumlu bir hane sahibi.

“Antonina’nın işi yaver gitti” dedi Katerina, yemekten sonra Lyudmila ile ikisi tekrar çimenlere yattıklarında.

“Nedir yaver giden? Her şey önceden belli zaten: Başta televizyon için para biriktirecekler, sonra mobilya için, sonra da buzdolabı ve çamaşır makinesi alacaklar. Her şey, aynı devlet planı gibi yirmi sene öncesinden belli. Kapalı, aynı bir tankın içi gibi!

“Herkes öyle yaşıyor” diye itiraz etti Katerina.

“Ben ise öyle yaşamak istemiyorum. Sana daha önce de söylediğim gibi, hayat bir piyangodur. Gücümün yettiği kadar oynayacağım. Belki de şansım açılır.”

“Ya açılmazsa?”

“Hâlâ zamanım var. Otuz olana kadar oynarım, bir şey değişmezse... Nasılsa Nikolay gibiler çok, bir yere kaçmıyorlar ya...”

“Ama onlar da otuzunda ve artık ikişer çocukları olmuş olacak. Bir aileyi dağıtmak mı istiyorsun?”

“Dağılacığı varsa dağılır zaten, neden olmasın? Sen de o kadar ilerisini öngörme istersen. Parti ve hükümet gibi beş senelik planlarla mı yaşamak istiyorsun? Hayat böyle değil... Tanıdığım bir fizikçi hayatın atomlardan ibaret olduğunu söylerdi. Yukarı, aşağıya, her yöne koşarlar ve tamamen tesadüfen birleşirler. İşte tam da tesadüfler düzeni oluşturur.”

“O zaman hiçbir şey bize bağlı değil mi demek oluyor bu?” Katerina sırtını döndü ve güneşe karşı gözlerini kıstı.

“İşte o yüzden turna balığı gibi ağzı açık yüzmek lazım, kendine düşen payı kaçırmamak için.”

“Ve sen kaçırmayacağından eminsin, öyle mi?”

“Kesinlikle!” diye onayladı Lyudmila.

“Ama sanki istediklerin olmuyor gibi” dedi şüpheyile Katerina.

“Sadece şimdilik alternatifler uygun değil. Ancak dün buz hokeyi oynayan biriyle tanıştım –parlayan bir yıldız da diyebiliriz.

Ve hislerime göre onunla bir şeyler olacak. Hatta kendimi tek odalı bir dairede hayal ediyorum.”

“Çift odalı olması daha iyi.”

“Hayır, şimdilik tek odalı... Kendimi onu uluslararası havaalanından karşılarken düşünüyorum; Prag’dan gelirken...”

“Paris’ten gelmesi daha güzel olurdu.”

“Paris’te buz hokeyi şampiyonası yok.”

“İkinizi yaşlı ve torun sahibi olarak da görüyor musun?”

“Hayır, görmek de istemiyorum. Ben her zaman genç kalacağım.”

Nikolay’ın çakırkeyif olmuş babası Antonina’yı bahçede gezdiriyor ve henüz onun uzunluğunda olan elma fidanlarını gösteriyordu.

“Bunun cinsi antonovka, bu – *bellefleur*.”

“Buraya patates de ekilebilir” diye önerdi Antonina.

“Mutlaka ekeceğiz...” Nikolay’ın babası sallandı ve Antonina ona destek olarak barakaya doğru yöneldiler.

“Tamamdır, yakında Tonka tam bir tüccar olacak. Her hafta sonu kendi bahçesine gelecek. Nefret ediyorum; evde de bahçeden nefret ederdim... İlkbahar, yaz, sonbahar dahil beş çuval patates ve on kavanoz salatalık için deli gibi uğraşıyorsun. Oysa hepsini satın alabilirsin, hem de bozuk paralarla. O kadar yorulmana da gerek yok.”

“O zaman hiç yazlığın olmayacak!” diye kızdırmaya çalıştı onu Katerina.

“Olacak; iki katlı, sekiz odalı ve saunalı... Hiç saunaya gittin mi?”

“Hayır.”

“Bir gün götürürüm” diye söz verdi Lyudmila.

Gece orada kalmaları teklif edildi, ama Lyudmila kabul etmedi, çünkü herkes yerde yatmalıydı, oysa barakada sadece üzerinde eski yatak olan bir eski karyola vardı.

“Kendi yatağında yatmaya alışkınım” dedi Lyudmila.

“Her zaman mı?” diye neredeyse alay ederek sordu Nikolay. Canı Moskova’ya gidip sabah tekrar dönmek istemiyordu.

“Her zaman” diye doğruladı Lyudmila, her ne kadar bazen haftalarca lojmanda kalmıyor olsa da...

Pazar sabahı Nikolay Antonina’yı tekrar almaya geldi. Sessizce hazırlandı, ama Katerina onu duydu ve o da giyinmeye başladı.

Neredeyse bir yıldır Moskova'da yaşıyordu ama bir türlü tiyatro, konser, müze ve sergi gibi etkinliklere vakti kalmıyordu. Sabah işe, sonra da kütüphaneye gidiyordu. Geçen sene üniversite sınavındaki başarısızlığından sonra gayretli ve düzenli çalışıyordu. Sokol metro istasyonunun yanındaki bölge kütüphanesinde başka lojmanlarda kalıp, onun durumunda olan başka kızlar da buldu. Hem arkadaş oldular hem de birbirlerine kitap, matematik ve kimya notları vermeye başladılar. Kütüphane akşam dokuzda kapanıyordu, böylece Sokol Sineması'ndaki son gösterime de yetiştirebiliyorlardı...

Yıllar sonra yolları yine kesişecekti. Yirmi yıl sonrasında biri Jeoloji Fakültesi'nde öğretmen olacak, diğeri İsrail'e gidecekti. Kızıl saçlı Milka'nın Yahudi olduğunu Katerina o zaman öğrendi. Beyaz Rusya'dan gelmişti, lastik ürünleri fabrikasında çalışıyor, pazar günleri de uçuş kulübüne gidiyordu. Sonrasında Havacılık Enstitüsü'nü bitirdi.

Milka, İsrail'de bombardıman pilotu oldu ve arkadaşlarının söylediğine göre ilk kadın generallerden biriydi. Katerina'nın buna pek inanası yoktu; her ne kadar yine aynı gruptan, Romanyalı biriyle evlenen Galya ona mektup gönderip, Milka'dan gümüş bir bilezik iletmış olsa da... Romanyalı ismini söylemeden tüm bunları Katerina'ya getirdi –telefon edip metroda randevu ayarladı ve paketi uzatıp yok oldu. Katerina ise bütün gece mektubu okuyup geçmiş hatıralara daldı.

Ancak tüm bunlar yirmi sene sonra olacaktı; bu sabah ise Tretyakovsk galerisine gitmek için hazırlanıyordu. Krasnogradsk'ta yaşarken tüm Moskovalıların sürekli tiyatroya ve konse-re gittiğini, sergileri gezdiğini sanıyordu. Sadece yarım sene sonra başkentlilerin de aynı onlar gibi yaşadığını anladı. En azından fabrikada birlikte çalıştığı kadınlar öyleydi. Sabah işe, işten sonra mağazalara, ardından da akşam yemeği ve ev işlerini yapmak için eve gidiyorlardı.

“Nereye gidiyorsun?” Lyudmila uyanmıştı.

“Tretyakovsk Galerisi'ne. İstersen birlikte gidelim?” diye önerdi Katerina.

“Orada sadece görev icabı gelenler ve misafirler var” dedi Lyudmila esneyerek.

“Ben insanlara değil, resimlere bakmaya gidiyorum.”

“Orası bize göre değil. Ben Lenin Kütüphanesi’ndeki bilim salonuna gideceğim.”

“Sen ve kütüphane?”

“Oradaki potansiyeli biliyor musun sen? Doktora yapanlar, akademisyenler, yüksek lisans öğrencileri...”

“Nasıl kitap okuduklarına mı bakacaksın?”

“Ben değil, onlar bana bakacak” diye belirtti Lyudmila.

“Oraya kayıt olmak için üniversite mezunu olman gerekmiyor mu?”

“Bende hayat üniversitesi diploması var. Kütüphanecilerin ne kadar kazandıklarını biliyor musun sen? Bilmiyorsun... İki çikolata karşılığında üye oldum. İstersen sana da izin çıkartırım.”

“Bana lazım olanlar bölge kütüphanesinde de var.”

“Ah sen!” diye iç çekti Lyudmila. “Neysen o kalacaksın, taşra kızı.”

Lyudmila yalan söylüyor olabilirdi, ama Katerina onun tuhaf fikirlerinin bazen inanılmaz meyveler verdiğini artık biliyordu.

Katerina metro ile merkeze gitti. Manej’in yanından Kremlin’e doğru döndü, Aleksandrovska Parkı yanından dolandı ve Moskova Nehri’ni geçti, sola döndü ve küçük sokaklardan Tretyakovsk Galerisi’ne yöneldi.

Bu erken sabah saatinde Moskova ıssız ve sıcaktı. Bahçelerde çocuklar oynuyor, kadınlar çamaşır asıyordu. Erkekler, bira satıcısının önünde uzun sıralar oluşturmuştu. Diğerleri ise don atlet, tıraşsız ve cumartesi mahmurluğundan şişmiş suratlarla sigara içip domino taşlarını tıkırdatıyordu –aynı Krasnogorodsk’taki gibi. Görünüşe göre Moskova hayatı taşradan pek farklı değildi. Kadınlar azar yemeklerini hazırlıyordu, yazın herkes okroshka yapardı –içinde sebze, kıyılmış et veya balık olan bir tür cacık; ama Krasnogorodsk’tan farklı olarak bunlar kiler yerine buzdolabında soğutuluyordu. Öğlen yemeğinden sonra çocuklar oynamaya gönderiliyordu ya da ellerine birer sinema bileti veriliyor ve yetişkinler uykuya yatıyordu.

Bir keresinde dördüncü sınıftayken Katerina Lyudmila’ya, “Neden yetişkinler pazar günleri uyur?” diye sormuştu.

“Uyumuyorlar ki!” diye cevap vermişti Lyudmila. Bazı gizli nedenlerden dolayı her zaman Katerina ve Antonina’dan daha fazla şey biliyordu. “Sevişiyorlar.”

Katerina erkek ve kadınların seks ilişkileri hakkında bir şeyler duymuştu, ama ayrıntı bilmiyordu. Filmlerde de hiçbir zaman gösterilmezdi. İki kahraman sadece öpüşürdü. Alkolü biraz fazla kaçıran ablalar veya daha büyük kadınlar bazen bir şeyler anlatabiliyordu. Her ne kadar yaşıt olsalar da, Lyudmila'nın dersleri kötü olsa da ve matematik dersinde en basit problemi çözemeyip, Katerina'dan kopya çekse de, Katerina Lyudmila'dan çok şey öğrenmişti.

Bu pazar sabahı Tretyakovsk Galerisi'nde çok az ziyaretçi vardı. Muhtemelen görev nedeniyle Moskova'ya gelmiş bir grup erkek salondan salona geçiyordu ve Katerina onlarla birlikte gitmeye karar verdi.

Her salona aşağı yukarı aynı zamanı harcıyorlardı, yani birkaç dakika. Bazen onlardan geri kalıyordu, bazen önlerine geçiyordu ama öyle ya da böyle, bir sonraki salonda tekrar bir araya geliyorlardı.

İkonların yanında oyalanan olmadı. Katerina hızlı bir bakış attı. Sırada on sekizinci yüzyıl tabloları vardı. Portrelerdeki yüzler şimdikilerden sakinlikleri ve soğukkanlılıklarıyla ayırt ediliyordu. Hem üzülecek neleri olmuş olabilirdi? Ne aybaşı gelen maaş için beklemeleri, ne de palto almak için bir yıl para biriktirmeleri gerekiyordu.

Katerina röprodüksiyonlardan tanıdığı resimlerin önünde daha fazla oyalanıyordu. Uzun süre Şişkin'in "Çam Ormanında Sabah" tablosu önünde oyalandı, biraz da Pukirev'in "Eşitsiz Evlilik" tablosunun önünde durdu. Tarih derslerinden toprak sahiplerinin kızlarını istedikleri kişiye verdiklerini biliyordu, çünkü Rusya'da neredeyse kölelik vardı. Hızla hesap etti ve büyük dedesinin de köle olduğunu fark etti. Tabelanın üzerindeki tarihe baktı. O dönemde bu sistem bitmiş olmalıydı ve gelinin kıyafetlerine bakılırsa büyük ihtimalle köylü değildi. Katerina eskiden kızların zengin erkeklerle evlendirildiklerini duymuştu. Buna pek inanası gelmedi, çünkü sonuçta isterlerse karşı çıkıp çalışabilirlerdi.

Katerina büyük bir deftere genelde aşkla ilgili aforizmalar ve güzel sözler yazardı. Çoğu kızın böyle defterleri vardı ve yazılan birçok şey okunmuş kitaplardan değil, arkadaşların defterlerinden geçirilmişti. Katerina'nın defteri, "Öl, ama aşksız öpücük verme!" sözüyle başlıyordu. Sonrasında da "Ayakta ölmek. dizlerinizin üzerinde yaşamaktan çok daha iyidir – Dolores Ibarruri." Loj-

mandayken Lyudmila bu yazıyı okudu ve “Bizim fabrikada buna ‘Dizüstü vereceğine, ayakta ver!’ diyorlar” diye ekledi.

Katerina Sovyet dönemine ait resimlerin olduğu salona geçti. Buradaki tuvalerde insanlar pek canlı varlıklara benzemiyordu: Fazlasıyla kaslı erkekler ve büyük göğüslü kadınlar... Gerçek hayatta bunlardan çok az görebilirdiniz. Yüzlerindeki ifadeler de ikonları andırıyordu –aynı ciddiyet ve tören havası.

Kendini yorgun hissetti. Artık bakmak istemiyordu, oysa sadece otuzlu yıllara ait resimlerin olduğu salonları geçmişti. Bir dahaki sefer devam etmeye karar verdi ve büfeye yöneldi –sabah sadece bir poğaça ve bir bardak süt ile kahvaltı etmişti ve şimdi acıkmıştı. Büfeden sosis, ekmek ve çay aldı.

Salonlarda birlikte yürüdüğü adamlar bir masaya oturmuştu. Aralarında en genç olanı (Katerina otuzlarını yeni aşmış olabileceğini tahmin etti) Katerina’nın bakışını yakaladı ve yanlarındaki boş yeri gösterdi. Katerina yaklaştı, gülümseyerek teşekkür etti.

“Sizi kıskanıyorum” dedi genç adam. “Her gün galeri ve tiyatroya gidebiliyorsunuz. Moskovalısınız değil mi?”

“Evet” diye cevap verdi Katerina, “Moskovalıyım.”

Aynı Lyudmila gibi cevap verdiğini fark etti ve hatta onun gibi gülümsedi. Söylediklerini düzelterek sadece bir yıldır Moskova’da olduğunu söylemeye yeltendi, fakat başaramadı. Genç adam ikinci soruyu sordu bile.

“Nerede okudunuz –sanat lisesi mi, yoksa üniversitede mi?”

“Neden öyle bir tahminde bulundunuz?” diye şaşırdı Katerina.

“Resimlere bakma tarzınızdan yola çıkarak... Bazı ustaların yanında fazla dururken, bazılarını tamamen es geçtiniz. Hata etmemişim, değil mi?”

Katerina ne diyeceğini şaşırdı. Lyudmila olsa, “Evet, etmemişsiniz” derdi, ama o hâlâ onun gibi sohbet etmeyi başaramıyordu, yani karşısındakini dinleyip söylenenleri tekrar ifade etmeyi.

“Hayır” diye itiraf etti Katerina. “Sanata karşı bir bakış açım yok.”

“Neye karşı var peki?”

Katerina yalan söylememeye karar verdi.

“Hiçbir şeye. Kimya Teknolojisi Enstitüsü’ne başvurdum, ama kabul edilmedim.”

“Ben de ikincide kazanmıştım. Oto nakliyat bölümünü bitirdim. Biliyorsunuzdur, şu Aeroport metro istasyonuna yakın.”

“Biliyorum” diye cevap verdi Katerina. “Ben de Himki-Hovri-no’da yaşıyorum.”

“O bölge ben enstitüye başladığım dönemde yapılaşmaya başlamıştı. İsmim Andrey” diye tanıttı kendini yeni arkadaşı.

“Benim de Katerina.”

Diğer iki erkek onlara bakıyor ama susuyorlardı. Sonra da kalıp, “Biz otele gidiyoruz” dediler ve uzaklaştılar.

“Zarif insanlar” diye belirtti Andrey. “Sizden hoşlandığımı anladılar ve uzaklaştılar.”

“Görev nedeniyle mi buradasınız?”

“Evet, Bryansk’ta yaşıyorum. Enstitüyü bitirince oraya tayin ettiler, yani oradan geliyorum.”

Katerina da Pskov’tan geldiğini itiraf etmek istiyordu ama nedense bir türlü söyleyemedi. Birlikte galeriden çıkıp merkeze doğru, Pyatnitska’ya yöneldiler. Andrey, otomobil fabrikasında mühendis olarak çalıştığını, bekâr olduğunu ve ailesiyle oturduğunu anlattı. Katerina olgun ve onu da olgun olarak algılayan bir erkekle yan yana yürüyordu.

Öğrendiği kadarıyla Andrey ondan on yaş büyüktü, ama akademisyen de İzabela’dan yirmi yıl daha büyüktü. Nasıl yazışmaya başlayacaklarını, sonra Bryansk’a yanına gideceğini ve orada kalacağını hayal etti; ancak öncelikle tabii ki nikah kısılacaktı. Ve bundan sonra hiçbir şeye kendi kendine karar vermesi gerekmecekti, çünkü onun yerine bunu o yapacaktı, çünkü ondan daha büyüktü ve bir erkekti.

“Aileniz neler yapıyor?” diye sordu Andrey.

“Babam kimyacı, annem ise dilbilimci” diye cevap verdi Katerina ve kafasının karışmaya başladığını fark etti. Kimyacı olan akademisyendi, dilbilimci ise İzabela. Katerina’nın babası inşaat lisesini bitirmişti, annesi ise süt fabrikasının laboratuvarında çalışıyordu.

“Ailenizle mi yaşıyorsunuz?”

“Elbette.” Katerina Lyudmila’nın tonlamasıyla konuştuğunu fark etti.

“Komün evinde mi yaşıyorsunuz, yoksa kendi eviniz mi var?” diye sormaya devam etti Andrey.

“Kendi evimiz, ama çok küçük” diye cevap verdi ve Antonina’nın Nikolay’ın ailesinin dairesiyle ilgili anlattıklarını hatırladı. “Yirmi sekiz metrekare.”

“Bugünkü iki odalı dairelerin standart boyutu.”

Andrey şikayetçi değildi ama enstitüyü bitirdikten sonra Moskova’da kalmadığı için pişmandı. Yeni otomobillerin tasarımcısı olabilirdi. Okul dönemini, Dresden galerisindeki resimleri anlatıyordu. Ve aniden Katerina onun aslında Moskova’ya dönmek istediğini fark etti. Tabii ki Katerina’yı da beğenmişti ama başkente kalma ihtimali onu daha çok ilgilendiriyordu sanki.

Andrey Moskova hakkında konuştuğça, Katerina yalan söylediğini itiraf etmek için sabırsızlanıyordu – aslında Moskovalı değil, sıradan bir limitli olduğunu, lojmanda yaşadığını ve metal aksesuarları fabrikasında çalıştığını.

Ancak cesaretini toplayamadı. Tüm bunları nasıl söyleyeceğini hayal etti, sonra onun da küfredeceğini; ne yani, onun gibi bir yalancıyla uğraşacak değildi herhalde. Hatta ona vurabilirdi bile. Bir keresinde Sokolniki’deki dansa başına gelmişti. Çocuğun biriyle dans etmek istememiş, o da küfredip vurmaya niyetlenmişti. O dönemde Lyudmila ile görüşen bir çocuğun da içinde olduğu, sınır birlikleri okulundan bir grup onu korumuştı. Onlarla kimse sorun yaşamak istemiyordu, çünkü çok ciddi ve ustalıkla kavga ediyorlar, kol bacak kırabiliyorlardı; onlardan milisler bile korkuyordu.

“Gitmem gerekiyor” dedi Katerina. “Bizimkiler beni bekliyor. Bugün yazlığa gidiyoruz.”

Andrey ne diyeceğini şaşırды, Katerina onun diploma tezine dair anlattıklarını yarıda kesmişti.

“Tekrar gezmeye çıkar mıyız?” diye önerdi kararsızca.

“Affedersiniz, ama yapamam!” Katerina gözlerini kıstı, aynı Lyudmila’nın yaptığı gibi. Böylece sevimsiz derecede kibirli görünebiliyordu.

“Ben sıkça görev nedeniyle Moskova’ya geliyorum. Müsaade ederseniz...” Senli benli konuşurken aniden “siz”e geçmişti: “Sizi arayabilirim...”

“Arayabilirsiniz!” dedi Katerina ve son numarasını değiştirerek lojmanın telefon numarasını uzattı. Bryansk’tan aradığını, herhangi bir daireden telefonu açıp hiçbir zaman böyle birinin olmadığını söylediklerini hayal etti...

Birkaç defa arkasını dönüp Andrey’in peşinden gelip gelmediğini kontrol etti, fakat arkasında kimse yoktu. Saatine baktı, gün daha yeni başlıyordu. Lojmana gidip biraz daha uyuyacaktı, ak-

şam ise kırmızı köşede televizyon seyredecekti. Belki plaja da gidebilirdi, ancak canı yalnız gitmek istemiyordu ve son aylarda ilk defa buluşup birlikte gezebileceği, akşamları ise sinemaya gidebileceği bir erkek arkadaşı olmadığına üzüldü.

“Erkeklerle aram iyi değil” diye düşündü Katerina. “Bir şekilde beni es geçiyorlar.”

“Seni havalı sanıyorlar” demişti bir keresinde Antonina.

“Umarım yakında biri beni beğenir, ben de onu” diye düşünüyordu metroda giderken. “Evleneceğim, neden olmasın, herkes evleniyor...”

Karşısında erkekler oturuyordu. Yetişkin, kırk yaşlarında, gömleklerinin altında göbekleri belirginleşmişti. Erkekler terini çoktan ıslanmış el bezleriyle siliyordu.

“Böylelerini kim beğenebilir ki?” diye düşündü.

O sırada Lyudmila ters istikamete gidiyordu –Lenin Kütüphanesi’ne. Oraya genelde yüksek lisans öğrencileri, bilim adamları gidiyordu, profesörler ve akademisyenler için özel salon vardı.

Bir keresinde içeri girmişti. Masalarda hep yaşlılar oturuyordu. Genelde bir yere girdiğinde erkekler ilgisini ona yöneltiyordu, ama burada herkes dikkatle kitap okuyordu. Biri başını kaldırdı, üstünkörü bir bakış attı, sonra yine kitaba daldı. Kütüphaneci kadınların bakışını da yakaladı –böyle self servis olan mağazalardaki satış elemanları bakardı: hepsine aynı anda, fakat özellikle de tehlike oluşturan birine daha da yoğunlaşarak. Bu salon-da galiba tehlikeli izlenimi veriyordu.

Kadınlardan biri yanına gelmeye yeltenmişti bile. Lyudmila üstündeki bluzu çekti ve saçını düzeltti. “Çok yavaş hazırlanıyorum” dedi içinden ve çıktı. Aslında bu sıska çiroza hakkında neler düşündüğünü söyleyebilirdi, ancak skandala, sorulara ve buraya nasıl ve neden izin alabildiğini açıklamaya ihtiyacı yoktu.

Lyudmila üçüncü bilim salonuna girdi, boş masalardan birine defter ve gözlüklerini koydu ve birkaç kitap istedi. Genelde karta başlıklarını bile okumadığı birkaç kitabın şifresini yazıyordu. Kitapları masanın üzerine koyuyor, açık olan raflardan Ogonyok, Rabotnitsa veya Polşa gibi dergileri alıyordu ve Avrupa’da hangi kıyafetlerin moda olduğuna bakıyordu. Böylece Moskova mağazalarına geldiği anda ne satın alacağını biliyordu.

Şimdi Lyudmila yine yeni dergileri karıştırdı ve sigara içme odasına yöneldi. İki yıldır içiyordu. Öylesine hava olsun diye başlamıştı, modern görünmek için; hem o dönemde güzel kutulu Bulgar ve Arnavut sigaraları yeni çıkmıştı. Sigarayı çıkarıp henüz Moskova’da olmayan çakmakları yakmak hoştu –aynı ithal kalemler gibi.

Kütüphanenin sigara odasında erkeklerin arasında her zaman birkaç kadın da olurdu. Çoğu birbirini tanırdı, Lyudmila da birkaçını biliyordu. Sigarasını çıkardı ve hemen iki kişi çakmak uzattı. Birinin mühendis olduğunu ve yüksek lisans tezi yazdığı-

nı biliyordu. Bazen ne üzerine çalıştığını soruyorlardı. Genelde kendisi üzerine çalıştığını söylüyordu, çünkü tam olarak yalan söylemeye korkuyordu –karşısındaki uzman psikiyatr çıkabilirdi. Son zamanlarda kendini psikoloji ile ilgilenen tıp fakültesi öğrencisi olarak tanıtıyordu.

Kütüphaneye tamamen hedefleri doğrultusunda üye olmuştu. Özellikle de sigara odasında birileriyle tanışmak çok kolaydı. Sürekli gelen ziyaretçileri tanıyordu, ama bazen yeni kişiler de oluyordu. Yaz kış aynı kahverengi ceketle gezen yeniyetme şairle böyle tanışmıştı. Yakında çıkmaya başlayan ve içinde onun da şiirlerinin olduğu *Yunost* dergisini hediye etmişti. Sigara odasında onu herkes tanıyordu ve özenli bir nezaketle davranıyordu – aynı şekilde uzun, ağarmış saçlarıyla sabahın köründe aynı işe gelir gibi gelen şu deli gibi.

Lyudmila sigarasını bitirdi. Odada birkaç jetonlu telefon vardı ve birinden havuzda tanıştığı Eroşin'i aradı, ancak ardı ardına gelen bip seslerinden sonra ahizeyi yerine bıraktı.

Bir yıl Moskova'dan yaşadıktan sonra Lyudmila kendine birileriyle tanışabileceği birkaç yer belirledi. Tüm seçenekleri eleyip dans yerleri, kütüphaneler ve havuzlarda karar kıldı; kışın buz pistleri de uygun yerlerdi.

Dans yerlerinde sadece gençlerle tanışabiliyordu. Stadyumlar daha fazla seçim şansı tanıyordu –hem gençler, hem olgun taraftarlar genelde erkekti, o yüzden genç bir kadının ortaya çıkışı gözlerden kaçmazdı.

Lyudmila tanışıklıklarda tesadüflere inanmaması gerektiğine inanmıştı. Tanışmak için özel koşullar yaratması gerekiyordu.

Öncelikle tanışacağı yerlerde kadın sayısının erkeklere göre az olması gerekiyordu. Dans gecelerinde ise kızlar her zaman erkeklerden daha fazlaydı. Dans ortamı inisiyatifi eline alamayanlar için en uygun yerdi. Anneleri babaları hep oralarda tanışmıştı. Ama Moskova nispeten daha fazla olanak tanıyordu ve Lyudmila da bunu sonuna kadar kullanıyordu. Futbol maçlarına gidiyordu ve bu konuda konuşabilmek için takım oyuncularını dahi öğrendi. “Dinamo” taraftarı oldu. Takım İçişleri Bakanlığı tarafından destekleniyordu ve taraftarları arasında fazlasıyla zengin ve seçkin insan vardı.

Stadyum sayesinde birkaç tanışıklığı oldu. Ancak en ilginç tanışmasını lojmana yakın olan Deniz Kuvvetleri havuzuna gitmeye başlayınca yaşadı.

Havuz çok erken ve geç saatler pek tercih edilmezdi ve o saatlere bilet bulmak her zaman çok kolaydı. Lyudmila en geç saatler için üye oldu. O saatlerde havuza genelde yakınlarda oturan ve üst sınıflarda okuyan gençler veya geç saate kadar işte kalmış olan yöneticiler geliyordu.

Bir akşam her zamanki gibi Lyudmila duş aldı, mayosunu giydi ve salona girdi. Kenar koridorlarda öğrenciler oynuyordu, ortada ise güçlü omuzları olan bir adam yüzüyordu. Havuzu karşıdan karşıya geçip geri dönüyordu, hem de hiç dinlenmeden ve yine aynı tempoda...

“Makine gibi” diye düşündü Lyudmila. Yüzücünün sadece saniyenin belli bölümünde başını suyun üzerine çıkarıp nefes aldığı bu yüzme stilinin ismini bilmiyordu. Adamın yüzünü seçemiyordu.

Lyudmila acele etmeden yüzüyor, ara sıra tırabzanlara tutunuyor, suyun altında karın hareketleri yapıyordu, yüzücü ise hızını kesmeden havuzu boydan boya tekrar tekrar geçiyordu.

“Bu zevk için değil, iş için geliyor” diye karar verdi ve ilgisini kaybetmeye başladı, ayrıca bonesinin altından beyaz saçlar görünüyordu. Adam aniden durdu ve ona döndü.

“Selam! Yeni misin?”

“Benden daha yenileri de var” diye cevap verdi Lyudmila. “İki aydır geliyorum.”

“Pskovlu musun?”

“Moskovalıyım” dedi Lyudmila ve belki o da oralıdır ve tanıyordur diye korktu.

“Pskovlusun” diye gülümsedi o. “Bunda kötü bir şey yok ki, sadece sesli harfleri uzatıyorsun, Moskovalılar gibi değil. Zamanla geçer.”

“Sizin geçti mi?”

“Geçti. Yakında mı yaşıyorsun?”

“Sayılmaz” dedi belirsiz bir ifadeyle Lyudmila.

Kendinden emin hali ve gülümsemesi Lyudmila’nın hoşuna gitti. Hem o kadar da yaşlı değildi. Elbette ki kırkın üzerinde olduğu belli oluyordu ama formu yerindeydi, sporcu olmalıydı.

“Yalan söylüyorsun” diye gülümsedi yine. “Ama boşuna. Bugün iyiliğim üstümde, istersen seni arabayla götürebilirim.” Saati ne baktı. Sualtı için özel bir saatti ve ilk defa böylesini görüyordu. “Saat yirmi bir kırk beşte, girişin orada” diye teklif etti adam.

Lyudmila sudan çıktı ve acele etmeden giyinmeye başladı. Güzünün ucuyla yeni arkadaşının yüzmekten vazgeçip onu süzdüğünü fark etti. Hemen durdu ve o da baktı.

“Nasılım?” diye sordu.

“Muhteşem.”

Eliyle dönmesini rica etti. Lyudmila mankenleri taklit ederek havuzun etrafında dolandı ve döndü. Şimdi öğrenciler de ona bakıyordu. Onlara el salladı, onlar da “Tekrar!” ve “Bravo!” sesleriyle alkışlamaya başladı. Ondan sadece üç yaş küçük yaşlılarıydı. Bazıları tanışmaya çalışıyor, fakat o hemen kestirip atıyordu, yeniyetmelere zaman ayırmaya niyeti yoktu.

Havuzun girişinde özel plakalı Volga marka araba park etmişti (milis okulundan bir öğrenci numaraları ayırt etmeyi öğretmişti ona). Yeni arkadaşı son zamanların modası deri montla çıktı. Lyudmila, sezona pek uygun olmayan, hafif montunu ve eskimiş botlarını fark eden bakışını hemen yakaladı. Anahtarı çevirip radyoyu açtı.

“Birazdan sıcak olur” diye gülümsedi. “İsmin nedir?”

“Lyudmila.”

“Ben de Pyotr Petroviç.”

Daha sonrasında uyduruk isimlerle kendini tanıtırma alışkanlığını anladı: Nikolay Nikolaeviç, Mihail Mihailoviç gibi. Gerçek ismini, işyerini ve evini aramasına müsaade ettiği zaman öğrendi.

“Asker misin?” diye sordu Lyudmila. Ona sen diye hitap edildiğinde, o da o şekilde cevap veriyordu. Bu, yaşlıların hoşuna bile gidiyordu.

“Buna nasıl karar verdin?”

“Çünkü saat yirmi bir kırk beş dedin. Normal insanlar ona çeyrek kala derdi.”

“Anladım. Bunu aklımda tutacağım. Bravo!”

Filtreli bir sigara çıkardı ve Lyudmila’ya da uzattı. Araba ısınırken sigaralarını içtiler. Mentollü ve hafif sigaralardı.

Araba yavaşça hareket etti.

“Bana evini tarif et!” dedi adam.

Lyudmila ona Leningrad yolundan sonra nereye dönmesi gerektiğini tarif etti. “Böyle daha uzaklara da yolculuk edebilirim, daha da uzaklara” diye hayal kurmaya başlamıştı ki, beş dakika içinde geldiler. Daha erken inip lojmanda oturduğunu göstermek istemiyordu, ama öyle ya da böyle öğreneceğini düşünüp vazgeçti.

Araba binanın önünde durdu.

“Perşembe görüşürüz.”

“Perşembe görüşürüz” diye cevap verdi Lyudmila.

Antonina’ya yeni tanıdığından bahsetmedi, Katerina ise o dönemde onlarla birlikte yaşamıyordu. Nedense anlatırsa, Erovsin’in yok olacağından korkuyordu; kim olduğunu ve nerede çalıştığını öğrendiğinde ise iyice anlatma hevesini kaybetti.

Sonrasında Erovsin onu her zaman lojmana kadar götürdü. Bir keresinde “Berlin” restoranına gittiler ve yemeğin ardından “Bana gidelim!” dedi.

Hiçbir zaman ailesinden bahsetmiyordu, ama evli olduğundan Lyudmila’nın şüphesi yoktu –bekâr bir adam için takımları fazlasıyla iyi ütülenmişti. Tanışıklıklarının ilk iki haftasında beş takım ve sekiz kravat saydı.

Dairesi, Sadovoe Koltso’da bulunuyordu. Üç büyük oda, kordorda ise kitap rafları vardı. En büyük odada masa, birkaç koltuk, kanepeler, Grundig marka kasetçalar ve yine ithal, büyük ekran televizyon vardı.

Her şey Batı filmlerindeki gibi oldu. Erovsin hemen yiyecek bir şeyler hazırladı: Şiş kızarttı, buzdolabından domuz eti, alabalık, siyah havyar ve tereyağı çıkardı. Kendisi cin tonik içti. Lyudmila hayatında ilk defa cin, tonik ve kola tattı –tüm bunları sadece romanlardan biliyordu. Ayrı olarak ne cini ne de toniği beğendi, çünkü boğazını yakıyordu ama birlikte daha iyiydi.

Sonra Erovsin kasetçaları açtı ve dans ettiler. Lyudmila daha sonra neler olacağını biliyordu –Erovsin bluzunun düğmelerini açıp ellerine alacak ve yatağa götürecekti.

Ancak Erovsin onu öptü ve “Banyoya ilk kim gidiyor?” diye sordu.

“Ben” dedi Lyudmila.

Banyoda meşhur “Krasnaya Moskva” parfümü kokuyordu. Rafın üzerindeki parlak paketlerin içinde iki, hiç kullanılmamış sabun vardı. Hiç bilmediği ithal parfümler, güzel şişelerin içinde kolonyalar, açılmamış diş fırçaları, yepyeni banyo boneleri ve görünüşe göre daha önce hiç giyilmemiş iki beyaz, yumuşak bornoz.

Erovsin sanki düşüncelerini tahmin etmiş gibi, “Her şeyi kullanabilirsin!” diye seslendi içeriden.

Zevkle sabun paketini açtı, bonesini taktı, duş aldı, dişlerini fırçaladı, yeni sabunu denedi, sonra da yumuşak bornozu üzerine geçirip hafifçe parfüm sürdü.

Erovşin yatağı hazırlamıştı bile. Gergin, kolalı çarşafları fark edip sonrasında hepsini çıkarıp makineye atması gerekeceğini düşündü. Erovşin banyodayken hızla kıyafet dolabına ve yatak odasına göz gezdirdi. Kıyafet dolabında ondan fazla ve farklı ölçülerde erkek takımları vardı. Düzenle katlanmış ve dizilmiş gömleklerin sayısı otuzdan az değildi.

Banyodan çıktığını duydu ve hızla yatağa sokuldu.

“Kıyafet dolabına baktın mı?” diye sordu o içeri girdiğinde.

“Neden takımların farklı ölçülerde?” Lyudmila baştan itibaren yalan söylememeye karar vermişti, o yüzden onunlayken her şey daha kolaydı.

“Çok dikkatlisin” diye şaşırdı o.

Erovşin’den önce de sevgilileri olmuştu.

Su tesisatçısı Vitya yanına geldiğinde Antonina gezmeye çıkıyordu. Odalarının penceresine bakarak lojmanı geziyordu. Yaptıkları anlaşmaya göre lamba yandığında Antonina geri dönüyordu.

Ticaret enstitüsünde yüksek lisans yapan Genadiy ise arkadaşının odasının anahtarlarını alıyordu. Her zaman acele ettiği için Lyudmila bir kadınla erkek arasındaki ilişkide o kadar da ilgi çekici bir yön olmadığını düşünmeye başlamıştı.

Sevişmenin ne olduğunu Erovşin’le öğrendi. Onu arkadaşlarına dahi anlatamayacağı yerlerinden öpüyordu.

Bir keresinde ona, “Herkes böyle mi, yoksa sadece sen mi?” diye sordu.

“Herkes, herkes” diye güldü o. “Hatta Fransızlar, kültür seviyesi ne kadar yüksekse, öpücük de o kadar aşağıya iner derler.”

Lojmanda elden ele değişik pozlarda seks resimleri gezerdi. Erovşin’in kendi sevdikleri vardı.

“Hadi şimdi aslan pozisyonu yapalım” diye yalvarıyordu.

O da hoşuna gidiyordu, ama en çok Erovşin’in altta, kendisinin üstte olduğu pozisyonu seviyordu. Böylece acele etmesine müsaade etmiyor, hareketlerini, ritmini kontrol ediyor, itaat ettirmek hoşuna gidiyordu.

Normalde Erovşin onu fabrikadan alıyordu, Lyudmila yan sokakta durmasını rica ediyordu. Evine gidip sonra gece yarısı tekrar lojmana bırakıyordu, çünkü kapıcı kadınlar kapıyı kilitliyor-

lar ve ancak sabah açıyorlardı. Bazen Lyudmila bütün gece orada kalıyor ve sabah Eroşin onu fabrikaya bırakıyordu.

Onunla her şey çok ilginçti. Herkes hakkında her şeyi biliyordu. Bir tek şeyi anlayamıyordu –nerede çalıştığını.

“Derin sondaj hizmetlerinde” diye cevap vermişti bir keresinde, ona direk sorduğunda.

Ancak hiçbir zaman işi hakkında konuşmuyordu –buna karşın ekmek fabrikasındaki usta ile Katerina ve Antonina hakkında anlattıklarını ilgiyle dinliyordu. Tanışmalarının birinci yıldönümünde kasetçalara bir bant koydu ve Lyudmila ikisinin arasında geçen bir konuşmayı dinledi –kendisi Antonina ve Nikolay’dan bahsediyor, sonra birlikte oluyorlardı ve bantta her şey kayıtlıydı: Lyudmila’nın okşayan sözleri ve Eroşin’in nefes alıp vermesi, Lyudmila’nın çığlığı –hiçbir zaman kendini tutamıyordu.

“Neden kaydettin bunları?”

“Etmedim, kendiliğinden oluyor” dedi tavanı göstererek.

“Anlaşıldı. Bir yerlerde kulaklıkları olan insanlar oturuyor ve kayıt alıyorlar.”

“Kimse oturup kayıt almıyor. Her şey otomatik oluyor. Ses duyulduğunda kayıt cihazları otomatik açılıyor.”

“Demek seni de kontrol ediyorlar?” diye fısıldadı Lyudmila.

“Artık değil. Ancak aletler yine de açılıyor ve ikimiz buraya geldikten sonra bant bana vermelerini rica ediyorum.”

“Hadi tekrar dinleyelim!” dedi Lyudmila, hayatında ilk defa sesini bant kaydından dinliyordu.

Eroşin bantı başa aldı ve tekrar dinlemeye başladılar. O kadar etkili olmuştu ki, yatak odasına gidecek sabrı yoktu ve kanepe-
nin üzerinde sevişmeye başladılar.

Bir yıl sonrasında Lyudmila, Eroşin hakkında ilk günden daha fazlasını biliyordu. Evden aramasına müsaade ettiği doğrudu ama.

“Sadece olağanüstü durumlarda arayacaksın, benim yardımımı ihtiyacın olduğu zaman... Karımın ismi Maria Filipovna. ‘Merhaba Maria Filipovna, ben beşinci daireden Lyuda.’ Unutma, beşinci daire! ‘Lütfen, Vadim Petroviç ile görüşebilir miyim?’ Ama mutlaka lütfen diyeceksin.”

Böylece gerçek ismini öğrenmiş oldu. Birlikte zaman geçirdikleri daire devletindi. Burada gizli ajanlarla toplantılar yapılıyor, operasyonda çalışanlar ise kıyafetlerini değiştiriyordu. Bazen dai-

re meşguldü ve o zamanlar daha büyük, üç odalı ve Taganka Meydanı'nda bulunan başka bir daireye geçiyorlardı. Orası farklı stilde dekore edilmişti: Deri koltuklar, üzerinde oymalar olan çalışma masası, yatak odasında nikel başlıkları olan demir yatak, kütüphanede birçok botanik kitabı ve Büyük Sovyet Ansiklopedisi yerine, Brockhaus'un otuz ciltlik sözlüğü vardı. Çalışma masasının üzerinde yazı yazma takımı ve kuş tüyü kalem vardı –bu tür kalemlerle henüz tükenmez kalemlerin kullanılmasına müsaade edilmediği zamanlarda okula dökülmez mürekkep kutusu götürdüğü birinci sınıfta yazı yazmıştı.

Bir keresinde Erovsin onu “Sovremennik” tiyatrosuna davet etti. Ana girişte bilet kontrolü yapılıyordu. Özel girişten girdiler. Gri ve açık kahverengi tonlarında takımları olan genç adamlar ona selam veriyordu. Yanında yine aynı kıyafette genç biri vardı, ama nedense sahne yerine daha çok sağ tarafına bakıyordu. Lyudmila'nın solunda kır saçlı, daha yaşlı biri oturuyordu, o ise sola bakıyordu.

Perde açıldı ve anında herkes kalkıp alkışlamaya başladı. Yan locada Kruşçev oturuyordu. O da kalkıp alkışladı. Bu Lyudmila'yı şaşırttı, çünkü herkes onu selamlıyor, böylece o da kendini selamlamış oluyordu. Televizyonda özel bayram toplanılarını verdiklerinde ve sahneye Politbüro üyeleri çıktığında herkes ayağa kalkıyordu ve Politbüro üyeleriyle hükümet de alkışlıyordu. Erovsin'e sordu.

“Halk partiyi selamlıyor, parti de halkı” dedi alaycı bir tonla Erovsin.

“Parti halk değil mi zaten?”

“Evet, öyle” dedi elini sallayarak.

“O zaman neden pankartlara halk ve parti ayrılmaz bütün diye yazıyorlar?”

Erovsin dayanamadı.

“Çünkü hepsi budala. Merkezden ahmağın biri bu saçmalığı uydurmuş ve kimse bunu değiştirmeye çalışmıyor. Genel olarak parti partidir, halk da halk. Parti aynı asilzadelik gibidir, girdiğin anda artık ırgat değil, asilzadesin ve kimse suratına vuramaz, ama sen vurabilirsin. Bu arada partiye girmeyi düşünmüyor musun?”

“Hayır,” diye güldü Lyudmila. “Evlenmeyi düşünüyorum. Ancak sen benimle evlenmeyeceksin.”

“Evlenmeyeceğim” diye onayladı Erovsin. “Senin için fazla yaşıyım.”

“Değilsin, sen gençlerden daha iyisin. Hepsinden daha akıllı-sın ve yatakta da en iyisisin.”

“Sadece daha tecrübeliyim. Çok az masrafla gayet makul so-nuçlar alabiliyorum.”

“Bana uyar. Seninle evlenirdim.”

“Olmaz” diye iç çekti Erovşin. “Karımı asla bırakmam. Kırkla-rında bir kadını bırakmak hoş değil, hiç kimse bunu onaylamaz. Eski partnerlere ihanet etmemek gerekir.”

“Beni kandıramazsın. Sadece senin görevinde bu onaylanmı-yor. Rütbeni düşürebilirler. Bu arada, rütben ne?”

“Bizde rütbe değil, unvan var” diye düzeltti onu Erovşin. “Un-vanım da gayet iyi.”

“General olabilir misin?”

“Artık olamam.”

“Neden?” diye şaşırdı Lyudmila. “Yaşlı değilsin ve zekisin.”

“Çünkü zaten öyleyim” dedi gülererek.

Lyudmila buna inanmadı.

“Böyle generaller yok. Hepsi şişman ve koca göbekli.”

“Onlar Sovyet ordusunda.”

“Sen orduda değil misin?”

“Hayır, biz ayrıyız.”

“Demek ki bir generalle yatıyorum” diye güldü Lyudmila.

“Öyle” dedi onaylayan bir sesle Erovşin. “Ancak tüm bunları bilmek zorunda değilsin.”

“Dedikoducu değilim.”

“Biliyorum.”

“Nereden?” diye sordu Lyudmila merakla.

“Çünkü görüşmelerimizin hiçbirini Antonina ve Katerina’ya dahi söylememişsin.”

“Sen nereden biliyorsun?”

“Biliyorum. Lojmanda da, ekmek fabrikasında da adamlarımız var.”

“Kimler olduğunu tahmin edersem, söyleyecek misin?”

“Söylemeyeceğim.” Erovşin yüzünü buruşturdu. “O kısmı se-ni ilgilendirmez.”

Lyudmila küsmedi, zaten hiçbir zaman Erovşin’e küsmezdi. Bunun gereksiz olduğunu biliyordu. O hayır derse, artık hiçbir ri-ca ve şartlaşmanın etkisi olmazdı...

Lyudmila kütüphanede sigara odasındaki komşusuna gülümse-
di, sigarayı söndürdü ve tekrar Eroşin'in ev numarasını çevir-
di. Hafif kısık bir kadın sesi cevap verdi.

"Merhaba Maria Filipovna!" dedi mümkün olan en nazik se-
siyle. "Beşinci daireden Lyudmila arıyor. Lütfen, Vadim Petroviç
ile görüşebilir miyim?"

"Elbette" diye cevap verdi kadın ve birkaç saniye sonra onun
sesi duyuldu.

"Ben Eroşin, dinliyorum."

"Lenin Kütüphanesi'ndeyim" dedi Lyudmila. "Moralim çok
bozuk. Sıcak."

"Yirmi dakika sonra geliyorum" diye cevap verdi Eroşin ve
kapattı.

"Pazar günü aradığım için kızar mı acaba?" Eroşin her zaman
dengeli ve sakin biriydi.

Mohovaya Sokağı ve Kalinin Caddesi arasındaki köşede dur-
du. Nereden gelirse gelsin, onu görecekti. Yirmi dakika sonra ya-
nında arabası durdu, kapıyı açtı, Lyudmila içeri girdi ve hareket
ettiler.

"Nereye?"

"Havuz. Sıcak dememiş miydin?"

"Mayom yok."

Eroşin arabanın torpido gözünden bir paket çıkardı ve dizle-
rinin üzerine attı. Lyudmila paketi açtı, içinde parlak kırmızı
renkte mayo vardı –her zaman, her şeyi öngörebiliyordu.

Bu sıcak pazar gününde havuzda çok az insan yüzüyordu, ço-
ğu sahillere yığılmıştı. Lyudmila suya daldı, sırtüstü döndü ve
gri-mavi tonlardaki Moskova gökyüzüne bakarak yavaşça yüzme-
ye başladı. Hiçbir şey düşünmeden yüzüyordu; onun yerine dü-
şünecek biri varken düşünmesine ne gerek vardı?

Sonra biraz arabada oturdular, tüm pencereleri açıp sigara iç-
tiler.

"Restorana gidelim!" diye önerdi Eroşin.

"Sana gidelim" diye yalvardı Lyudmila.

Şu an restoran da sıcak olmalıydı, onun canı ise havuzdan
sonra serin çarşafırlara yayılıp pipetle soğuk, portakal suyu içmek
istiyordu.

"Sadovaya mı, Taganka mı?"

"Sadovaya olsun."

Taganka'da eskiden bir ailenin yaşadığı ve daha sonra oradan çıkartıldığı belli oluyordu, eski mobilyalar, mutfak eşyaları ve gümüş çatal kaşıklar da Eroşin'in görevi için kalmıştı. Lyudmila oradayken sanki her an evin sahipleri kapıyı açıp içeri girecekmiş gibi geliyordu. Bir keresinde korkularını onunla paylaşmıştı.

"Giremezler" dedi Eroşin. "Çünkü otuz yedi yılında öldürüldüler."

"Ama sonrasında tazminatlar başlamadı mı?"

"Evet" diye onayladı Eroşin.

"O zaman mobilyalar üzerinde hakkı olan akrabaları var."

"Akrabaları da öldürülmüş."

"Neden?" diye sordu Lyudmila.

Eroşin sustu. Konuşmak istemediğinde uzun süreliğine susabiliyordu. Lyudmila hızla düşündü: Otuz yedi yılında çok genç, ama görünüşe göre artık görev başında olmalıydı. Belki o da birilerini öldürmüştü, ama Lyudmila tüm bunları düşünmek istemiyordu.

Sadovaya'daki buzdolabında Lyudmila birkaç kotlet buldu. Hemen hazırladı ve birkaç dakika sonra artık masada oturuyorlardı; Eroşin bir şişe viski açtı ve kadehe birkaç buz attı. Lyudmila buzlu viski içmeye alışmıştı.

Kütüphanede otururken Lyudmila onunla kararlı bir konuşma yapmaya karar vermişti. Eroşin gülümsemeye başlamıştı, demek biraz sonra yatağa gitmelerini önerecekti.

"Konuşmamız lazım" dedi Lyudmila.

"Sonra konuşuruz. Öyle ya da böyle yarım saatlik dinlenmeye ihtiyacım olacak."

"Şimdi konuşalım" diye itiraz etti Lyudmila.

"Olur, konuşalım o zaman..." isteksizce kabul etti Eroşin.

"Evlenmek istiyorum."

"Herkes istiyor" dedi Eroşin.

Eroşin'in en ciddi konuşmayı bile gayri ciddiye dönüştürebileceğini biliyordu. Dalga geçebilir, kabalaşabilir, cevap vermek istemezse birden bugün gazetelerde okuduğu bir şey hakkında konuşmaya başlayabilirdi. Ya da mutlaka Lyudmila'nın bilmediği bir sokağı sorardı, olumsuz cevap alınca da ayrıntılı tarihini anlatırdı: Üzerinde hangi binalar vardı, hangisi, ne zaman ve kimin tarafından inşa edilmişti gibi.

"Evlenme vaktim geldi" dedi Lyudmila. "Çocuk doğurmak istiyorum."

Soru sormasını bekliyordu, ancak o susuyordu. Sonunda cevap verdi.

“Bu doğal bir istek. Evlenebileceğin biri varsa evlen.”

“Elbette, bir sürü ufaklık var. Bana neden yardımcı olmuyorsun?”

“Dosyayı açıkla, yani ayrıntıları.”

“Ciddi, varlıklı, evi ve yıllarca televizyon, çamaşır makinesi ve buzdolabı için birikim yapmamamız için iyi maaşı olan birini istiyorum... Kısacası senin görev yerinden biriyle evlenmek isterim, ama ilişkimizde bir şey değişmesin. Görüşmeye devam edeceğiz.”

“Hayır, görüşmeyeceğiz.”

“Neden?”

“Genelde evli kadınlarla görüşmem.”

“Neden? Erkekler bunun çok konforlu olduğunu söylüyor. Evlenmek gibi bir tehlikeleri yok, ayrıca cinsel yoldan bulaşıcı hastalık kapma olasılığı çok düşük. Bugünlerde bu konu çok tehlikeli. Yabancıların gelmesine müsaade etmeye başladıktan sonra cinsel hastalıklar hızla arttı.”

“Sen nereden biliyorsun bunları?”

“Lojmanda bize bu konuda seminer vermişlerdi. Ve özellikle zencilerden korunmamız gerektiğini söylediler. Irkçılık nedeniyle değil, Afrika hâlâ vahşi olduğu için ve en ilkel hijyen kurallarını bile uygulamadıkları için... Uygun tanıdıkların var, neden tanıştırmıyorsun? Belki biri beni beğenir...”

“Beğenecektir, ama ben tanıştırmayı düşünmüyorum. Bu senin sorunun. Ben evli kadınlarla ilişkiye girmem. Tecrübeme göre her zaman skandalla sonuçlanır. Özellikle de bizim çevremizde. Benim tanıdıklarım genelde aptal değildir ve dikkatlidirler. Ortak çalıştığım kişi karısının onu aldattığını anlamazsa işten atıyorum. Nasıl ajan olabilir o zaman, değil mi? Hadi şöyle yapalım; senin evliliğin senin sorunun ve kendin çözeceksin. Birgün elbette beni terk edeceksin. Bunun mümkün olduğunca daha geç olmasını isterim, ama ona kader karar verecek.”

“Sen de birinin beni elinden almasını kabulleneneceksin, öyle mi?”

“Elbette ki kabullenmeyeceğim!” Erovşin hiç de dalga geçmiyordu. “Başaramaması için elimden geleni yapacağım, ama söz konusu büyük aşksa geri adım atarım. Ancak şu an başka bir şeyden bahsetmek istiyorum. Okula devam etmek istiyor musun?”

“İstemiyorum.”

“Neden?”

“İstemiyorum. İlgimi çekmiyor. İşte, Katerina mühendis olmak istiyor. Fabrikada çalışmak ve işçilerle kavga etmek sürekli baş ağrısı demek. Öğretmen de olmak istemiyorum. Kesin anlamayan öğrencilerin kafalarına vururum. Gördüğün gibi, geriye bir şey kalmıyor...”

“Sen yeteneklisin. Gözlemci, dikkatli, insanlarla kolay iletişim kurabilen, aptal gibi görünüp diğerlerini aptal yerine koyabilen... Gece okuluna kayıt ol.”

“Ya sonra?”

“Sonra da sana bizim okullardan birini ayarlarım.”

“Casus mu olacağım?” diye gülümsedi Lyudmila. “Hemen Pskovlu olduğumu anlamayacaklar mı, aynı senin anladığın gibi.”

“Hukukçu da olabilirsin. Sana her zaman iş bulurum.”

“İstemiyorum. Evlenmeyi, çocuk doğurmayı ve kocamın beni sevmesini istiyorum...”

“Ve uzun boylu, zengin ve genç olmasını istiyorsun” diye ekledi Eroşin. “Yatağı hazırlar mısın?”

Lyudmila yatağı açtı ve birilerinin bu dairede mutlaka nevre-simleri değiştirdiğini, buzdolaplarını yiyeceklerle doldurduğunu, elektrik süpürgesiyle tozu aldığını, temizlik yaptığını düşündü.

Bu akşam Eroşin özellikle çok nazikti. Aniden yakında her şeyin biteceğine dair garip bir hisse kapıldı. Belki de böyle bir konuşmayı hiç yapmamalıydı, ama bu er ya da geç olmalıydı. Ancak yine de geç olsa iyi olurdu. Sadece yirmi yaşındaydı ve çocuk doğurmak için daha zamanı vardı.

Konuşmadan mı, içilen viskiden mi, yoksa sıcaktan bilinmez, yoruldu ve uykusu geldi. Elbette ki acele edip etmediğini sorması gerekirdi, ama sormadan uyuyakaldı.

Akşam geç saatte uyandı. Eroşin giyinmiş, masada bir şeyler yazıyordu. Lyudmila yanına gidip sarıldı; yazdıklarını eliyle gizlediğini fark etti.

“Bu konuşmayı unutalım!” diye yalvardı Lyudmila.

“Tamam” diye kabul etti Eroşin ve ekledi: “Uzun bir süre Moskova’da olmayacağım, sen şimdilik beni arama; geri döndüğümde ben seni bulurum...”

Ertesi gün Lyudmila işten lojmana gidiyordu. Akşamki konuşmayı unutamıyordu. Belki de aşırı ısrarcı davranmıştı, ama Erovin ile yaklaşık iki yıldır birlikteydiler ve artık bir netlik istiyordu. Ancak netlik her zaman içinde  ltimatolar barındırırdı, o ise  ltimatoların tehlikeli olduğunu artık biliyordu. Annesi bazen babasına, “Yine sarhoş olursan, eve dönme!” derdi, babası da içip eve dönmez, başka kadınların yanında gecelerdi.

O zaman annesi yeni bir  ltimatoma koyup, “Gece eve d nmeyeceksen, hiç dönme!” dedi ve babası bir gün aniden gidip hiç dönmedi.

Lyudmila erkeklerin  ltimatolar karşısında kinlendiğini ve istedikleri gibi hareket ettiklerini öğrendi. Hem çoğu erkeğin kaybedecek pek bir şeyi yoktu. Tüm malvarlıkları tek bir bavula sığıyor, aileleri devlet dairelerinde yaşıyor, evler kolaylıkla değişebiliyordu –dahası çoğu evler birbirinin aynısıydı.

Lyudmila Erovin’le aşk hikâyelerinin birgün biteceğini biliyordu. Sıkça onu kızı zannediyorlardı. Bundan çok rahatsız olmuyordu ama lojmandaki kızların ikisini birlikte görmelerini istemiyordu. Tabii ki yaşlıydı –aralarında yirmi beş yıl fark vardı. Yine de onunla her şey çok ilginçti, gençlerin askerlik muhabbetleri ve oradaki kaçış öyküleri sıkıcı olabiliyordu. Üstelik tüm hikâyeler birbirine benziyordu: Emir vermesini bilmeyen aptal kitledililer ve genç teğmenler. Gençler için en güçlü hayat izlenimleri askerlik d nemindendi –orada yolculuk vardı, çoğu zaman binlerce kilometre uzaklara ve tehlikeler, erkeklik gururunu koruma gereği vardı.

Aslında erkeklerin hayatı askerlik sonrası başlıyordu. Askerlik  ncesi çalıştıkları fabrikalarına geri dönerlerdi. Ya da dönmeyip görev yaptıkları yerlerde kalırlar, danslı eğlencelere giderler ve gelecekteki eşlerini oradan bulurlardı. Ev kiralar veya aile barakalarına yerleşirlerdi. Orada bazen yirmi yıl geçirerek konut çıkması için bekliyorlardı. Tatil izinlerinde öncelikle köydeki akrabalarına, sonra fabrikaların dinlenme tesislerine ve sanatoryumlara giderler,  ocuk yaparlardı –genelde iki, çok nadir olarak üç. Odalara yatak, masa ve giysi dolabı yerleştirilirdi, başka da bir şey sığmazdı. Kırk yaşlarına geldiklerinde kadınlar hastalanmaya başlardı; çünkü sürekli inşaatlarda ve rüzgarlı atölyelerde  ş t rlerdi. Çoğu içki içerdi. Genelde iş sonrası bir araya gelir, birer şişe alır, eve i kili olarak dönerler, yazın bahçelere oturup domino oynar-

lardı. Domino taşlarının sesi tüm ülkede çınliyordu, belki de arkadaş grubu kurma şansı verdiği için. Karanlık çökene kadar taş dizer, sonra uykuya yatar, sabahları yine fabrikaların yolunu tutarlardı.

Kocaman ülke hep aynı şekilde yaşıyordu. Başka yolu yoktu. Çok azı kendini kurtarabiliyordu. En güçlü olan erkekler sporcu olur, ama birkaç sene sonra aynı fabrikalara geri döner ve daha fazla içerlerdi, çünkü çok kısa süre için başka bir hayatın içine girdiklerinin, ancak tutunamadıklarının farkına varırlardı. Bazıları yönetim tarafından sunulan yarışmalara katılır, makinelerinin üzerine kırmızı kurdele konulur, 1 Mayıs ve 7 Kasım gösterilerinde, yani jübile ve kutlamalarda senede iki defa taşıdıkları madalya ve nişan sahibi olurlardı. Aslında hepsi aynı maaşı alırdı. Hangerisinin daha yüksek mevki ve nitelikleri varsa biraz daha fazla kazanıyordu, ama çok değil, o yüzden kimse tam gaz çalışmıyordu. Herkes işten bir şeyler aşırıyordu. İnşaat işçileri kireç, boya, cila; su tesisatçıları musluk; elektrikçiler kablo, priz; otomobil fabrikasından karbüratör, elektrik tesisatları...

Lyudmila herkesin hırsızlık yaptığını düşünüyordu, tüm ülkenin. Bir keresinde Eroşin'e, "Gözünüz nereye bakıyor sizin? Herkes çalışıyor. Çalmayana deli muamelesi yapılıyor" demişti.

Eroşin hiç tahmin edemeyeceği bir cevap vermişti:

"Öyle düşünüldüğü için. Bu bir devlet politikası –herkes çalmalı."

"Kimin yararına bu?"

"Devletin" diye açıkladı Eroşin. "Devlet herkese ihtiyacından biraz daha az para veriyor ve oradakiler, yukarıda böyle yaşanmayacağını biliyorlar. Çalışanlar bir nevi ek maaştır, ama aynı zamanda da suç. Uslu durduğun sürece görmemezlikten geliyorlar, ancak bu tamamen ele geçirilene kadar. İsyan etmeye, iktidara karşı gelmeye kalkarsan elimizde her zaman seni yakalamak için bir nedenimiz var... Örneğin sen ekmek fabrikasında az maaş ödeniyor diye memnun değilsin ve daha yüksek maaş verilmesi için grev düzenlemeye karar verdin. Bu da gayet adilane – şimdi aldığınız maaşlarla yaşamak mümkün değil. Ancak bu durumda inşaattan boya ve duvar kâğıdı çaldığını, otomobil fabrikasından yedek parçalar, ekmek fabrikasından ise tereyağı, kuşüzümü ve şeker aşırıldığını hatırlatacaklar."

"Sen nereden biliyorsun bunları?" diye şaşırdı Lyudmila.

“Ekmek ve tatlı fabrikalarından hep aynı şeyler çalınıyor. O yüzden her isyancı için yakın yerlerde üç seneden beş seneye kadar yer ayarlıyoruz.”

“Bunlar gerçek mi?” diye şaşırdı Lyudmila.

Dört

Lyudmila Erovin'le akşamki konuşmasını ve birkaç gün onu aramama ricasını tekrar tekrar geçiriyordu aklından. Endişelenmeye başladı. Bu bir son olabilir miydi?

Aşk hikâyelerinin birgün biteceğini anlayabiliyordu, ama öyle aniden ve sessizce olmazdı –neredeyse iki yıldır hayatındaydı ve aniden yok olamazdı. Ve hiç skandalsız, terk ederek doğru yaptığına dair kendini rahatlatılabilecekken– aynı görüşmenin anlamsız olduğunu düşündüğü birçok erkeği terk ettiği gibi...

“Sakin ol” dedi kendine. “Her zaman alternatif bir seçim vardır!” Ama neredeyse birkaç aydır öyle bir seçim yoktu. Birilerini tanıtmaya devam ediyordu, birileri arıyor, bazılarıyla sinemaya gidiyordu, ama hâlâ görünürde ciddi bir şey yoktu –Erovin zihnini fazlasıyla meşgul ediyordu.

Belki de televizyondan Rudolf olurdu? Onunla ikidir görüşüyordu. Teknik merkezin yanında, Şabolovka'ya yakın bir eve davet etmişti. İki odalı dairede birkaç televizyon kameramanı toplanmıştı. Konuşmalarından iki kızın yardımcı yönetmen, birinin makyöz, ikisinin de gardırop sorumlusu olduğunu öğrendi. Herkes çiftti, Rudolf ise onunla birlikteydi. Akşam on sonrası bir program bittikten sonra gitmişlerdi.

Kırk yaşlarındaki, olgun ev sahibi de televizyonda çalışıyordu. İlk kadeh içkiyi hızla ve açgözlülükle içip hemen sarhoş olduğunda bir ayyaş olduğunu hemen anlamıştı. Her yeri pis olan eve kadın eli dokunmadığı belli oluyordu.

Ev sahibi bakışını yakaladı ve açıklama yapma ihtiyacı duydu.

“Yalnız yaşıyorum. Karım beni terk etti, ama başkası için değil” diye söyleme gereği duydu. “Öylesine gitti.”

Buraya sıkça toplandıkları belli oluyordu. Genellikle ucuz şeyler içiyorlardı. Erovin onu iyi şaraplara alıştırmıştı. Viski ve soda bile içebiliyordu, bu kuvvetli içki boğazını votka gibi yakmıyordu. Yeni vardiyadan çıkmış olan televizyon kameramanları, sanki otomobil fabrikasında işçiymiş gibi hızla içip sarhoş oluyorlardı.

Tabaklar yetersizdi, salamı gazete üzerinde kesiyorlardı, domates soslu balık konservelelerini doğrudan kutu içinden yiyorlardı. Yaşadığı tüm lojmanlarda bu hep böyleydi. Tek fark, fabrikada usta ve mühendislerle küfredilir, burada ise yönetmen ve editörlere.

Ara sıra çiftlerden biri yan odaya geçiyordu. Sonra kızlar banyoya yöneliyor, erkekler ise masaya geçip bir süre sessiz oturuyordu, sonra tekrar konuşmaya dahil oluyorlardı.

Rudolf da onu diğer odaya götürdü. Odada çift kişilik yatak ve üzerinde kilim örtülü geniş bir kanepeler vardı. Ona sarıldı ve hemen donunu indirmeye yeltendi ama Lyudmila bacaklarının arasına bir tekme attı. Rudolf acıdan yere kıvrıldı, oysa çok sert vurmamıştı. Aynı dans sonrası çalılıkların arasına çekistirmeye çalıştıkları zamanlarda yaptığı gibi –o zamanlar gerçek anlamda tekme atıyor ve sarkıntılık eden uzun süreliğine etkisiz hale getiriyordu.

“Ama neden?” diye kızdı Rudolf. “Sadece öyle biri olmadığını ve ilk keresinde vermediğini söyleyebilirdin.”

“Affedersin” Lyudmila büyük odaya geri döndü.

Üzüntü ve anlamsızlık duygusuyla içti ve birden herkesin gitliğini fark etti. Tek bir çift kalmıştı. Rudolf ve evin sahibi sarhoş kameramanı bir türlü ayağa kaldıramıyordu ve taksi çağırmaya karar verdiler. Sonuçta ikisi dairede kalacaktı galiba.

Lyudmila sigara içme bahanesiyle dışarı çıktı. Dikkat çekmek için asansörün düğmesine basmadı ve merdivenlerden aşağıya indi. Leninski Caddesi'nin nerede olduğunu bildiği için yan sokaklardan, metronun oraya ulaştı. Sarhoş bir genç içeri girmeye, milisler ise onu dışarı itmeye çalışıyordu.

Düz yürümeye gayret ederek metroya girdi, ama neredeyse yürüyen merdivenden düşüyordu. Yaşlı bir kadın kötü olup olmadığını sordu, ancak bakışını görünce düşünceli bir gülümsemeyle karşılık verdi.

Kompartımanda Lyudmila kitabını açtı, ama harfler gözünün önünde dans ediyordu...

Bir hafta sonra Rudolf aradı ve bir futbol maçını çekmek için kamera arkasında olacağı stadyuma çağırdı. Lyudmila kabul etmedi. Düşünüyordu: Eroşin ile bu kadar zaman geçirdikten sonra zengin erkeklerin kokusunun bile farklı olduğunu biliyordu –iyi sigara ve pahalı parfüm, sert Troynoy ve Şipar kokusu, adamın berberden çıktığını birkaç metre öteden belli ediyordu.

Erovşin beyaz gömlek giyer ve günde iki defa değiştirirdi. Yine günde iki kez daha yeni satışa sunulan elektrikli tıraş makinesi işe tıraş olurdu. Tanıdığı gençler koyu renkli gömlekleri tercih ederdi ve tüm hafta boyunca değiştirmezlerdi. Rudolf onlardan biraz farklıydı –belki de annesi ve kardeşiyle kendilerine ait bir evde yaşadıkları için.

Lydmila uzun bir süredir kendilerine ait evlerde yaşayan erkeklerin farklı koktuğunu fark etmişti. Herhalde her gün banyo yapıyorlardı. Çoğu Moskovalı ve Krasnogorodsklu haftada bir yıkanırdı. Bunun dışında Rudolf iyi giyiniyor, ucuz ama moda olan Leh ve Macar giysilerini tercih ediyordu. Yaşına göre çoktan enstitüyü bitirmiş olmalıydı, ancak sadece kameramanlık kursunu bitirmişti ve birkaç senedir TV merkezinde çalışıyordu.

Lyudmila Erovşin'e kameramanlar grubundan bahsetti. Elbette Rudolf'un başarısız kanepeye yatırma teşebbüsünü atlamıştı. Buna rağmen ayrıntılarıyla Yuri Gagarin ile çekim zamanı tanışmasını anlattı ve şu sözlerini aktardı: "Uzaya uçmuş ilk insan! Oysa o kadar sıradan ve ulaşılabilir. Anekdotlar anlatıyor... Programdan sonra davet ettik, o da bizimle birlikte birer kadeh içti."

Erovşin dinledi. Hiç söz kesmeden, dikkatle dinlemeyi beceriyordu.

"Saf" dedi.

"Kim?" Lyudmila anlamamıştı.

"İlk uzay astronotu... Onu davet eden herkesle içiyorsa, sonu kötü olacak. Salak olmadığını iddia ediyor olsalar bile, deney tavşanı olmuş. Ama birinci sınıf tavşan! Salaklar tesadüfen bile olsa birinci olamazlar. Otuz yıl sonra ne olacak? Budyoni gibi ulusal doğal kaynak. Ardına kalan villasında sessizce içki içmek olacak."

"Neden illa içsin ki?" diye itiraz etti Lyudmila.

"Çünkü içtireceklerdir. Rusya'da tüm meşhur insanları içtiriyorlar. Sadece akıllılar ve vücutları kabul etmediği için hastalar istisnai durumdur. İleri yaşları göremeyecektir. Pilot olduğu için."

"Tüm pilotlar mahvolmaz!" diye kabul etmedi Lyudmila.

"Hepsi değil" diye başını salladı Erovşin. "Ayrıca onu gözetim altında tutacaklardır. Bundan sonra uçabileceğini hiç sanmıyorum. Ya bir şeylerin yönetimini yapacak ya da akademiye okuması için gönderecekler. Ancak bir pilotun psikolojisi değişmez, uçmayı bıraksa bile. Tüm savaşı tek bir çizik almadan atlatan, son-

rasında motosiklet kazasında veya kavgada dövölerek ölen pilotlar biliyorum. Tehlikeyi seven bir tip. Hayır, ileriki yaşları görmeyecek.”

“Pü, pü!” Lyudmila aynı babaannesi gibi istavroz çıkardı.

“Kurtulabilir de” diye iç çekti Eroşin. “İnançlı biri olmasam da, yine de Tanrı versin diyorum! Sen ise bu garson takımına bağlanmasan iyi olur.”

“Onlar TV kameramanı” diye düzeltti onu Lyudmila.

“Garson işte” diye ısrar etti Eroşin. “Başkaları yemekleri hazırlıyor, onlar da her masaya ikram ediyor –televizyon aracılığıyla. Anlasana, televizyon bizde birkaç senedir var, yeni bir çalışma alanı. Her yeni çıkan çalışma alanına genelde başarısızlar atılır, yani diğer sektörlerde tutunamayanlar. İlk defa bir TV stüdyosuna düşüğümde güzel kadın bolluğuna şaşırmıştım. Hepsi güzel, hem genç hem olgun yaşta olanlar. Cafeye giriyorum, bakıyorum onlarca güzel kadın, çok güzel. Kahve içip sigara içiyorlar. Hepsi zevkli giyinmiş... Öncelikle televizyonda bir insan kaynakları uzmanının olduğunu ve işe sadece güzel, çok güzel kadınları aldığını düşündüm. Sonrasında hepsinin başarısız oyuncular olduğunu öğrendim: Tiyatroda tutunamayan veya oraya giremeyenler... Televizyonda ise yardımcı yönetmen ve asistan olarak iş ayarlayanlar –güya sanatla uğraşıyorlar, ama aslında eskort kızlar. Şimdilik televizyondaki herkes ikinci kalite. Yönetmenler de sinema stüdyolarında, tiyatrolarda yer edinemeyenler, operatörler, ressamalar da öyle. Şevkle çalışanlar da var elbette, ama onlar sayıca çok azlar. Kaliteli bir şeyler yapmak için daha çok yıllar geçecek. Sinema filmi çekebilmek için çok fazla şeyi yapabilmek lazım –isminin herhangi bir film üzerinde çıkabilmesi için birkaç sene gereklidir, televizyon programı ise üç günde yapılıyor ve ismini milyonlarca kişi öğreniyor. Ancak ben senin şu tanıdığının sıradan biri olduğunu düşünüyorum.”

“Bence o şevkle çalışanlardan” diye itiraz etti Lyudmila. “Televizyondan bahsederken çok heyecanlı.”

“O zaman eğitim almak yerine neden kamera arabasını itiyor?”

“Belki de okumuştur, nereden biliyorsun?”

Eroşin güldü.

“Okumuş olsaydı söyledin. Bir şey demiyorsan demek ki değil. Sen iyi bir kızsın, yalancı değilsin, anlatmak istemediklerini

sadece atlıyorsun. Bu ise eksiklikten çok, niteliktir. Keşke okula devam etmeyi isteseydin. Her şeyi fark ediyor, kolay algılıyorsun, muhteşem bir kariyer yapabilirsin.”

Lyudmila “Sokol” metro istasyonunda indi. Bu saatte her zaman olduğu gibi otobüs durağında kalabalık birikmişti. İlk gelen otobüse de binebilirdi, ama o zaman yarım saat ayakta yolculuk yapması gerekiyordu. Oysa zaten fabrikada sekiz saat, metroda kırk dakika ayakta durmuştu.

“Bekleyeceğim” diye karar verdi Lyudmila.

Yakınında bacakları varisli yaşlıca bir kadın dolanıyordu. Sonraki otobüs geldiğinde Lyudmila anında boş bir yer fark etti, şişman bir adamı itti ve oturmaya başladı. Yaşlıca kadın yakınında durdu, sandalyeye tutundu ve gözlerini ona dikip iç çekti. “Emekliye yer vermeyeceğim işte” diye karar verdi Lyudmila; “Yoğun saatlerde gezmesin.”

Ancak yakından incelediğinde kadının henüz elli beşine varmadığını, muhtemelen yine işten döndüğünü fark etti. Lyudmila ayağa kalktı, kadın da anında boşalan yere kendini attı.

Kollara tutundu, gözlerini kapattı ve kim bilir neden canı ağlamak istedi, ama tabii ki otobüste öyle şeyler yapılmazdı.

Odada Katerina dolaptan elbiselerini çıkarıyordu. Lyudmila yattı ve bacaklarını yatağın demirlerine uzattı –bir yerlerde askerlerin kilometrelerce yürüdükten sonra dinlenmek için öyle yaptıklarını okumuştı. O zaman da Katerina’nın yatağın altından bavul çıkararak içine elbiseler, kitaplar, saç fırçası ve Lyudmila’nın doğum gününde ona hediye ettiği manikür setini koyduğunu gördü.

“Nereye hazırlanıyorsun?” diye sordu Lyudmila.

“Bir aylığına taşınyorum.”

“Evlendin mi yoksa?”

“Akademisyen ve İzabela tatile gidiyorlar. Onlarda kalmam için ricada bulundular –çiçekleri sulamak ve Çapa’yı gezdirmek için.”

“İyi işmiş” diye yorum yaptı Lyudmila.

Akademisyeni ve “Devrim” meydanındaki yüksek binayı biliyordu. Katerina oraya çok seyrek giderdi. İlk başta Lyudmila böyle bir akrabası olduğu halde hâlâ metal parçalar fabrikasında çalışmasının aptalca olduğuna dair onu ikna etmeye çalışıyordu. En

azından bir enstitüde laboratuarda iş ayarlanabilirdi. Bu konuşmadan sonra Katerina akademisyenden bahsetmeyi kesti.

Birileriyle tanıştığında Lyudmila tıp fakültesinde öğrenci olduğunu söylüyor ve zevkle Kaşchenko Enstitüsü'ndeki delilerin hayatıyla ilgili staj anılarını anlatıyordu. Aslında bildiği ilginç olaylar az buz değildi –otomobil fabrikasını bıraktıktan sonra etmek fabrikasına geçene kadar birkaç ay o enstitüde sağlık görevlisi olarak çalışmıştı. Eskiden ailesi hakkında konuşmaktan hoşlanmıyordu, ancak Katerina'nın gelişile akademisyen hakkında konuşulanlar o kadar beynine kazındı ki, birileri sorularıyla fazlasıyla rahatsız ederse babasının akademisyen olduğunu söylüyordu.

Lyudmila yüksek apartmandaki üç odalı daireye nasıl taşındığını hayal etti. Katerina ile ikisi ayrı odalarda kalacaktı. Odada yalnız kalmak ne büyük bir mutluluktu...

Ve ayrı tuvalet –sürekli ayak değiştirip sıra beklemeden ve diğerlerinin de beklediğini düşünüp acele etmeden. Ve ayrı banyo, sabun yüzünden kaygan zeminli ortak duş değil. İşte o zaman akademisyen kızı olduğuna inanmayanlar fikrini değiştirecek, inananların düşüncesi ise iyice pekişecekti.

Ancak şimdilik Katerina'ya düzenleyeceği partilerden bahsetmemeliydi. Beklemek daha iyiydi.

“Hadi birlikte kalalım!” diye önerdi Lyudmila. “İki kişi daha eğlenceli olur.”

“Aleksandr Mihayloviç ile konuşmam lazım” dedi Katerina.

Konuşacaktı, onlar da muhtemelen itiraz edecekti. İtiraz ederlerse Katerina hiçbir şekilde izinsiz yanına taşınmasını kabul etmeyecekti.

“Ben de geleceğim” diye ekledi Lyudmila. “Sen yalvaracaksın, onlar bana bakacaklar ve benim bir yapışkan olmadığımı görecekler. Beni de yanına al!”

Katerina kararsızdı. Belki de onun da canı yalnız yaşamak istiyordu. Birkaç saniye daha geçerse kabul etmeyecekti. Ev sahiplerine önceden haber vermemenin uygunsuz olduğunu söyleyecekti.

“Korkma” dedi dayanamayarak Lyudmila; “Kabul etmezlerse küsmeyeceğim. En azından normal insanların nasıl yaşadığını görürüm. Daha önce hiç yüksek bir apartmana girmedim.”

“Gidelim” diye cevap verdi Katerina.

Metroyla Krasnopresnenska'ya geldiler. Yüksek apartman devasa bir taş blok üzerine inşa edilmişti. Geniş merdivenleri çıkarak masif meşe kapılara yöneldiler; girişi geçtiler, Katerina kapıcı kadını selamladı ve asansöre girdiler. İçi maun ağacı ile kaplı, gümüş kulplu, gemi kamarası kadar büyük asansör sessizce yükseliyor ve sadece tablonun üzerindeki sayılardan yukarı çıktıkları belli oluyordu.

Kapıyı akademisyen açtı. Lyudmila'ya baktı ve Lyudmila beğenildiğini anladı. Erkeklerin ne zaman onu beğenip beğenmediğini çoktan öğrenmişti.

“Bu Lyudmila” diye tanıttı Katerina onu.

Girişte İzabela göründü.

“Bununla daha zor olacak” diye anladı hemen Lyudmila; “Kandırılmaz.” İzabela acele etmeden, onu yukarıdan aşağıya kadar süzdü –saç kesiminden ayakkabılarına kadar. Kıyafetlerin fiyatlarını bilirdi. Lyudmila, İzabela'nın bakışının ayakkabılarına kilitlendiğini fark etti –kayık model bu sezon İngiltere'de en moda olan ayakkabı modeliydi. Son iki yıldır mağazalardan hiçbir şey almıyordu, çünkü Erovşin her şeyi yurtdışı gezilerinden getiriyordu. Hiçbir zaman ölçülerini karıştırmazdı, belki de onun vücut yapısıyla aynı yapıda bir kızı vardı. Ayrıca her şeyi de fark ederdi –geçen kış biraz kilo aldığında bir beden daha büyük bir etek getirmişti. İzabela elbisesini hemen fark etti, güya mütevazı, beyaz renkte ve mavi puanlı; ama mağazada böyle bir elbise ekmek fabrikasında çalışan birinin maaşı ederdi.

“Bu Lyudmila” diye tanıttı Katerina. “Lojmanda aynı odada kalıyoruz. O da Krasnogorodsklu. Size anlatmıştım... Benimle birlikte kalabilir mi? İki kişi daha eğlenceli olur.”

İzabela duymamış gibi yaptı. Lyudmila böyle insanları tanırdu –her zaman ricanın tekrarlanmasını beklerler, o esnada her şeyi akıllarından geçirirlerdi. Ne söyleyeceğine karar vermiş olsa bile cevabı bekletirdi –Erovşin buna es vermek derdi. Böyle zamanlarda rica eden kişi ne yapacağını karıştırır, sinirlenmeye başlar ve aşağılandığı için ricasından vazgeçmeye hazırdır.

“Neden bu kadar şişinip nazlanıyor sanki” diye düşündü Lyudmila; “Her şeyi yerli yerinde, gücünü göstermeye ihtiyacı yok...” Nasıl güç gösterisinde bulunulduğunu çok iyi biliyordu, son yarım senedir ekmek fabrikasındaki usta kadın onunla yiyi-

şip duruyordu. Bunu Eroşin'e anlattığında kadının güzelliğini kışkırdığını sanıyordu.

"Usta kaç yaşında?" diye sordu Eroşin.

"Yakında otuz olacak."

"Otuzlarda henüz başkasının gençliği kıskanılmaz. Eğitimi ne?"

"Yok! İşçilerden. Önceden ekip yöneticisiymiş, şimdi de usta yapmışlar."

"Anlaşıldı. Seni kıskanmıyor, onun yerini almandan korkuyor."

Belki İzabela da akademisyen için endişeleniyordu. Ama bu aptalcaydı. Tüm bu düşünceleri Lyudmila iki-üç saniyede, İzabela Katerina'nın ricasına karşılık vermeden onu süzerken aklından geçirdi.

"Tamam" diye karar verdi Lyudmila. "Lojmana geri döneceğim, ancak öyle ya da böyle burada bir gece düzenleyip herkesi çağıracağım."

İzabela'ya gülümsedi.

"Her zaman gülümsemelisin" diye öğretilmişti ona Eroşin. "Güzel gülüşün var, böylece insanları teşvik ediyorsun. Birilerinin gülümsemesi insanların hoşuna gider."

Gülümserken Lyudmila İzabela'nın kıyafetlerini gözden geçirdi. Haki renk takımının ne kadar hoşuna gittiğini söylemek istiyordu, ama söylemedi, çünkü ayağında aynı kayak tipi, rugan İngiliz ayakkabılarını gördü. Bunu yutmak zordu, hatta neredeyse imkânsızdı. Bir akademisyenin karısı ve ekmek fabrikasında çalışan bir işçinin aynı ayakkabıları giymesi... İzabela ayakkabıların fiyatını biliyordu. Lojmandaki kızlara istediği gibi ikinci elden, ucuza aldığını anlatabilir ve düşük fiyatlar uydurabilirdi...

İzabela, Katerina'nın ricasına cevap vermeden konuşmaya devam etti.

"Çiçekleri bir gün arayla sula, şunu da..."; küçük bir ağaca benzeyen çiçeği gösterdi: "Her gün! Mutlaka! Bu bonsai -Japon çam ağacı. Neredeyse elli yıllık ve özel bakıma ihtiyacı var. Çapa'yı günde üç defa gezdirmen gerekiyor. Sabah iş öncesi -on dakika, çişini yapabilmesi için. İş sonrası en az bir saat, çünkü kilo almaya başladı. Akşam da yatmadan önce. Nasıl besleyeceğini zaten biliyorsun."

"Biliyorum" diye onayladı Katerina.

"Mutfağa gidelim, sana malzemeleri göstereyim!"

İzabela odadan Lyudmila'ya bakmadan çıktı. Katerina peşinden gitti. Akademisyen o sırada bavullara eşya koyuyor olsa da, her şeyi duymuştu.

“Müsaade etti mi?” diye sordu.

“Es veriyor” diye cevap verdi Lyudmila.

“Es vermek... Güzel ifade.”

“Stanislavski'nin oyunculuk programından bir ifade” diye açıkladı Lyudmila. Eroşin'den öğrenmişti.

“Senden pek hoşlanmadı galiba” dedi akademisyen ve teklif etmeden sigara yaktı. O yıllarda çok az kadın sigara içiyordu.

Lyudmila gülümsedi.

“Benden değil, ayakkabılarımdan. Aynı ayakkabıyılayız. Kadınlar böyle şeylere zor tahammül eder.”

Bu da Eroşin'in derslerinden biriydi. “Doğruyu söyle, olgun ve akıllı insanları kandırmak zordur. Kendin hakkında yalan söyleme, bu karşı tarafı rahatlatır –empati kurarlar, ne de olsa onlarda da söyleyemedikleri eksik şeyler vardır...”

Akademisyen ona dikkatle baktı ve onayladı.

“Tamamen aynı, aynı biçim. Pahalı ayakkabı. İzabela'ya onları alabilmek için çok tasarruf yaptım. On beş kâğıt!”

Lyudmila şefkatle Eroşin'i düşündü, demek o da tasarruf yapmıştı. Ayrılmaya karar verdiyse de, bundan sonra böyle ayakkabılara sahip olamayacak demektir. En azından kısa vadede.

“Peki burada kaçta satılıyor?” diye sordu akademisyen merakla.

“Bilmiyorum” diye itiraf etti Lyudmila. “Bana Londra'dan getirdiler.”

“Babanız iş nedeniyle yurtdışına mı gidiyor?”

“Babam Krasnogorodsk'ta yaşıyor. Ayakkabıları sevgilim getirdi.”

Akademisyen ona baktı ve Lyudmila bakışından, bu kadar genç bir sevgilisi olup olmayacağını düşündüğünü anladı. Görünüşe göre sessizliğinin normalden çok uzun sürdüğünü fark etti ve böyle bir itirafa nasıl tepki verileceğini bilmediği için sordu:

“Sen Krasnogorodsk'ta nerede yaşıyorsun?”

“Bolniçna sokağında, süt fabrikasına yakın.”

“Ben ise Uçiliştna'da.”

“Biliyorum. Şu an sizin sokağınızda asılı bir levha var. Moskova'dakiler gibi mermer değil, teneke. Müzede de sizin hakkınızda yazı var.”

“Ne kadar yaşlı olduğumu görüyor musun?” diye iç çekti adam. “Hem anma levham var, hem müzede gösteriliyorum.”

“Tanıdığım biri meşhur ve zengin adamlar hiçbir zaman yaşlanmaz derdi.”

O anda içeri İzabela ve Katerina girdi. Lyudmila Katerina’nın düşünceli yüzünden ricasının ya reddedildiğini ya da İzabela’nın henüz bir şey söylemediğini anladı.

“Lyudmila’nın benimle kalıp kalamayacağı konusundaki soruma cevap vermediniz.”

“Olur” dedi akademisyen İzabela’nın yerine. “Ben müsaade ediyorum.”

İzabela gözlerini kaldırdı ve dudaklarını hiç germeden gülümsemi – aynı su tesisatçıları ve kapıcılara gülümsemiği gibi. Taksidede skandal çıkaracaktı, ama kızların yanında kendini tutuyordu. O sırada akademisyen bavulları artık taksiye götürüyordu bile. Katerina çantaları yakaladı. İzabela eline Çapa’yı aldı ve Katerina uzanmasaydı neredeyse asansöre onunla giriyordu.

Asansöre bindiğinde İzabela sordu:

“Temiz biri mi bari?”

Bu aşağılayıcı bir soruydu ama Lyudmila gülümseyerek cevap verdi.

“Çok, çok temizim.”

Ve asansör inmeye başladı.

Kızlar daireye geri döndü. Lyudmila akademisyenin odasına girdi, kütüphanedeki kitaplarını gözden geçirdi, sonra yatak odasına girdi, iki dev tahta yatak gördü, birinin üzerine atladı ve gülmeye başladı.

“Neye seviniyorsun?” diye şaşırdı Katerina.

“Hayata! Yarın parti yapacağız. Nihayet tüm tanıdıklarımı toplayıp hepsini gözden geçireceğim ve seçimimi yapacağım.”

“Ya o kişi seni seçmezse?”

“Başka yolu yok ki! Kimse bir akademisyen kızına hayır demez.”

“Demek akademisyen kızı oldun?”

“Evet” diye onayladı Lyudmila. “Neredeyse bir senedir öyle. Burada olacak herkes de akademisyen kızı olduğumu biliyor.”

“Biraz tutarsız oluyor. Onlar Moskovalı ve lojmanın telefon numarasından hemen başka bir bölgede olduğumuzu anlayabilirler.”

Lyudmila hemen bir cevap buldu.

“Her şey çok basit: Babamla kavga etmişiz ve babaannemin yanına taşınmışız. Şimdi de barışıp tekrar baba ocağına geri dönmüşüz.”

“Akademisyenin kızları fazla genç değil mi?” diye şüphe etmeye devam etti Katerina.

“Olabilir, ikinci evliliği! Bilindiği üzere akademisyenler yaşlı karılarını bırakıp gençlerle evleniyor. Biz kolaylıkla İzabela’nın kızları olabiliriz.”

“Akademisyen altmış iki yaşında. Annesi, yani babaannen o zaman kaç yaşında?”

“Seksen. Eskiden on sekizde doğurmak gayet normalmiş. On yedisinde de doğurmuş olabilir” diye hemen hesapladı Lyudmila ve Katerina’yı övdü. “Harikasin, her şeyi öngörüyorsun. Tanıdığım biri hukuk okumamı önermişti, idrak gücümün iyi olduğunu söylemişti. Bunun ne olduğunu görmesi için seni tanıması lazım. O yüzden makinelerden çok iyi anlıyorsun. O zaman şöyle yapıyoruz: Ben senin ablanım, sen de benim küçük kardeşim.”

“Ben senden sadece yarım sene büyüğüm” diye itiraz etti Katerina.

“Ama ben senden daha güvenilir görünüyorum, öyle olan insanlar her zaman daha olgun olarak algılanır.”

“Anlaşıldı. Ancak neden akademisyenin bir kızı metal aksesuarlar fabrikasında, diğeri de ekmek fabrikasında çalışıyor?”

“Yok öyle bir şey! Ben tıp fakültesinde okuyorum ve bölümüm psikoloji, sen ise kimya teknolojileri enstitüsünde birinci sınıftasın.”

“İyi de tüm bu yalanlar niye?”

“Bak şimdi, hayattan anladığım kadarıyla erkekler iyi mesleği olanları tercih ediyor. Örneğin bir doktor, beyaz önlük, temiz eller ve gerekirse ailesini kendi tedavi edebilir demektir. Ya da müzik öğretmeni –hem romantik, hem özel ders verirse iyi para da kazanır. Şimdi herkes müzik konusunda kafayı yemiş durumda. Mağazalarda insanlar piyano satın alma listesinde sıraya giriyor. Ancak mühendis, inşaatçı gibi meslekler üniversite eğitimi gerekirse de kaba işler, kadınlara göre değil. Ayrıca akıllı bir erkek bu tür kadınlara karşı kompleksli oluyor. Tek bir çivi bile çakamazken, kadın bunu yapabiliyor. Kimyager de uygun, her ne kadar ne yaptığı pek net olmasa da –tek bilinen elinde her türlü tüp ve mi-

yar şişesi ile gezdiği ve beyaz bir önlüğünün olduğudur. Elbette ressam-tasarımcı da prestijli bir meslek ama hazırlıksız yapamazsın diye korkuyorum.”

“Sen psikiyatr olmayı başarabilecek misin peki?” diye gülümsemiş Katerina.

“Tabii ki, yarım sene deli hastanesinde sağlık görevlisi olarak çalıştım. Tanıdıklarına öyle hikâyeler anlatıyorum ki, resmen deliriyorlar. Şunu anlamalısın: Önemli olan dikkati üzerine çekmek.”

“Sonra her şey ortaya çıkacak ama.”

“Hiçbir şey çıkmayacak. İlk önce babamla kavga edip ‘babaannemin’ yanına lojmana taşınacağım. Sonra bana teklifte bulunacak, ben yanına taşınacağım, sabah nereye gittiğim ise –ekmek fabrikasına mı enstitüye mi– öyle kolay kolay belli olmaz. Uzun süre öyle devam ediyoruz, sonra ben hamile kalıyorum ve doğum yapıyorum. O zaman bir zamanlar ne olduğumun hiçbir önemi kalmaz. Öğrendiği zaman çok geç olacaktır. Artık alışmış olacak, çocuğuna tapacak, bense hayata düşünemez olacak, kendisi benden af dileyecek.”

“Ne için?”

“O zamana kadar bir şey bulunur” diye güldü Lyudmila. “Şu an büyük ihtimalle akademisyenin İzabela’dan af dilediği gibi.”

“Hayır” dedi Katerina. “Numara yapmayacağım.”

“Tamam. O zaman seni hizmetçimiz olarak tanıtırım.”

Katerina alınmadı, yarın içine düşebileceği durumu gözünün önüne getirmeye çalıştı.

“Nasıl bir akademisyen kıızıyım ben? Krasnogorodsk bölgesinden olduğum belli olmuyor mu?”

“Artık değil. Bir senede aksanın neredeyse tamamen yok olmuş durumda. İki koşulda insan yakayı ele verir: Eğer kelimelerde vurguları yanlış yere koyarsan, sende onlar normal, ya da saçma sorular sorarsan. Sen sormazsın.”

“Yine de her an yanlış bir şey söyleyebilirim...” Katerina kendine karşı objektif olmaya çalışıyordu. Böyle bir rolü kabul ederse, her şeyi baştan düşünmeliydi.

“Ne olmuş sanki, söyle!” diye sakinleştirdi onu Lyudmila. “Ama özgüvenle söyle! Bu durumda yaptığının bakış açısı denir. Bazen duyduğun saçmalıkların aslında birer bakış açısı olduğunu öğreniyorsun. Örneğin bazıları benim küstah olduğumu düşünüyor.”

“Öyle zaten” diye kabul etti Katerina.

“Öyle ama değil. Buna egzantrizm denir. Bu benim belirgin özelliğim.”

“Benimki ne?”

Lydmila düşündü.

“Senin şöyle bir özelliğin var: Dinliyorsun, dinliyorsun, sonra direk o kişinin yüzüne soruyu yapıştırıyorsun, bir erkek düzlüğü ile... Bazı erkekler öyle kadınları beğeniyor bile.”

Katerina Lyudmila’ya itiraz edemedi.

Akşam oldu, Çapa’yı gezdirme vakti geldi. Apartman bloğunun yanındaki minik sokakta başka köpekler geziniyordu. Moskova’da daha yeni cins köpekler çoğalmaya başlamıştı, oysa burada bolluktaydılar. Alman kurdu köpekler genelde generallerde vardı, diğer ganimetlerle birlikte Almanya’dan getirmişlerdi.

Akademisyenin evinde kaldığı akşamların birinde Çapa ile yaptığı gezintilerde tanıştığı general oğlu Kostya, Alman kurdu köpeklerle ilgili her şeyi anlatmıştı. Yine aynı dönemde apartmanın önünde ardı ardına neredeyse yirmi kadar limuzinin durduğunu ve blok girişinden generaller ve siyah üniformalarıyla farklı görünen iki amiralin çıktığını görmüştü.

Şimdi Katerina kocaman Alman kurdu köpekle gelen Kostya’yı gördü ve uzaktan el salladı. O da yaklaştı, selam verdi ve kızardı.

“Demek ki benden hoşlanıyor” diye düşündü Katerina ve hemen içi rahatladı. Bu ağırbaşlı erkekler ve bakımlı kadınlardan çekiniyordu, onların yanında kendini yabancı hissediyordu. Ya kim olduğunu sorarlarsa? Ya da hiç sormadan sokaktan da atabilirlerdi. Ama Kostya’nın yanında kendini güvende hissediyordu. O akademisyenin akrabası olduğunu biliyordu. Tihomirov ailesine gelmeyeli iki ay oluyordu ve o süre içinde yeni, hiç bilinmeyen cins köpekler ortaya çıkmıştı. En çok ilgisini çeken yamuk bacaklı, boyuna göre fazla güçlü göğüsleri olan, dik kulakları ve burnu sonradan düzleştirilmiş gibi görünen köpek olmuştu.

“Ne cinsi?” diye sordu fısıldayarak.

“Fransız buldoğu” diye açıkladı Kostya.

“Fransa’dan mı getiriyorlar?”

“Bu Belçika’dan. Avrupa’da bayağı yaygın bir cins. Bizim blokta birçok mid’li var.”

“O ne demek?”

“Mid- Dışışleri Bakanlığı. Orada alışana mid’li diyoruz.”

O akşam Katerina büyük, siyah ve tüylü köpeklerin Newfo-undland cinsi olduklarını ve insanları boğulmaktan kurtarmak için özel seleksiyona tbi tutulduklarını öğrendi. Meydanda iki iri, kıızıl renkli kısa kuyruklu köpek koşturuyordu, tüylü burunları ise kare gibi görünüyordu.

“Bunlar Moskova’da hâlâ çok nadir olan bir cins” diye açıkla-
dı Kostya. “İngilizler aslan avında kullanmak için yaratmışlar.”

“Gerçek aslan mı?” diye sordu şüpheyle Katerina.

“Onları ısırarak çok zor. Görüyor musun, neredeyse kare çek-
lindeler... Kendi etraflarında çok hızlı dnebiliyorlar, çünkü çok
evikler. Çeneleri çok güçlü. On tanesini bıraktığında hiçbir as-
lan kurtulamaz.”

Köpekler koşturuyor, oynuyor ve şakalaşıyordu, ama araların-
da artık yerleşmiş bir hiyerarşı vardı. Hiçbiri daha güçlü olanı ra-
hatsız etmiyordu. İşte rneğin çapa’nın yanına koşturarak genç
ve güçlü bir dişi Alman kurdu geldi. apa karşısında hırladı, sarı
dişlerini gösterdi ve köpek kuyruğunu kıvrarak geri katı.

“Korkak mı?” diye sordu Katerina.

“Normal bir köpek” diye cevap verdi Kostya. “Sadece apa
bahçenin en yaşlısı. O buranın sahibi gibi, çünkü geri kalan hep-
sini daha yavru hallerinden tanıyor, onlar için her zaman en b-
yk ve en yaşlı olarak kalacak.”

Köpek sahipleri grup halinde duruyor, ara sıra da etraflarına
bakıp köpeklerine sesleniyorlardı. Eşofmanlı dolgun erkekler ge-
neraldi, ancak kadınların mesleğini tahmin etmek zordu. Bazıları
uzun, in malı parlak renkli saten elbise giymişti. Katerina bir za-
manlar erkeklerin eşofmanlarla, kadınların ise basma elbiselerle
bahçelerde oturduğu Krasnogorodsk gibi bir şehirden gelmiş ola-
bileceklerini düşündü.

Gençler başka bir gruba ayrılmıştı. Omuzlarında vatkalı ceket-
ler; dar pantolonlar, sivri burunlu ayakkabılar giymiş ve parlak
kravat takmış uzun saçlı gençler... Bir eğlenceden geldikleri veya
bir yere gittikleri için mi bilinmez; belki de yetişkinlerden farklı
olarak evden dışarı terlik ve bornozla çıkmanın hoş olmadığının
farkındaydılar. Gençlerden biri bir şeyler anlatıyor, diğerleri s-
zn kesip gülüyorlardı.

Katerina Kostya’nın o tarafa baktığını fark etti ve öneride bu-
lundu.

“Kostya, arkadaşlarının yanına gidebilirsin!”

“Onlar benim arkadaşım değil” diye gülümsedi o. “Bunlar Mgmolular, yani uluslararası ilişkiler enstitüsünden. Geleceğin diplomatları, elit grup.”

“Ya sen?”

“Ben üniversiteliyim. Matematikçi.”

“Tam da üniversitede elitlerin en eliti bulunuyor.”

“Eğitim olarak evet” diye kabul etti Kostya. “Sen okuyor musun artık?”

“Henüz değil” diye dürüstçe itiraf etti. “İkidir sınavı geçemiyorum. Seneye yine başvuracağım.”

“İhtiyacın varsa matematik konusunda yardımcı olabilirim.”

“Matematikle aram iyi. Edebiyat ve Rusça dersinden biraz daha çalışmaya ihtiyacım var.”

“Filoloji bölümünde arkadaşlarım var. Sana yardımcı oluruz.”

“Teşekkür ederim. Belki...”

Katerina Kostya’nın önerisini reddetmedi, çünkü İzabela’nın nasıl bir özel öğretmen bulacağını, hatta bulup bulmayacağını dahi bilmiyordu. “İşte tanışıklıklar böyle geliyor” diye iç çekti. “Aileler sayesinde, köpek gezdirme sırasında, arkadaş gruplarında... Ama bunun için böyle bir evde yaşamak gerekiyor.”

Katerina geri döndüğünde Lyudmila kanepeye yatmış arkadaşlarını arıyor ve yarın akşamki partiye davet ediyordu. Adresini veriyor ve çaktırmadan neden telefon numarasının değiştiğini açıklıyordu.

“Yarın gelecekler” dedi. “Akademisyen aday, şair, televizyoncu, sporcu, ana dairede şef yardımcısı. Ve kalabalık olsun diye iki mühendis...”

Ertesi gün ilk olarak mühendisler geldi, tam da söylenen saatte. Sonra da üzerinde pek temiz olmayan bir gömlekle şair ortaya çıktı. Mühendisler takımlı ve kravatlıydı.

Gurin çiçek getirmişti.

“Bu Gurin” diye tanıttı onu Lyudmila.

“Seryoja” diye utanarak düzeltti onu. Kısa boylu, iyi yapılı biriydi ve Pskov gençlerine benziyordu.

Ellilerinde gösteren, yaşlıca bir adam içeri girince Katerina onun yanlış adrese geldiğini düşündü, ancak Lyudmila gülümse-di ve onu öne itti.

“Bu kız kardeşim.”

“Anton” diye kendini tanıttı adam.

“Soyadınız?” diye sordu Katerina.

“Sizin için sadece Anton” biraz şakayla karışık cevap verdi adam. “Soyadımı altımda çalışanlar için saklıyorum.”

“Başlıyoruz” diye karar verdi Lyudmila ve herkesin toplandığı mutfağa gitti. Orada son kişiyi de tanıttı. “Yeni biri, arkadaşlar, tanışın!”

Yine de ismen söylemeye cesaret edemedi, soyadını ise ya bilmiyordu ya da unutmuştu. Ancak Anton katılanların elini sıkarken kendini resmen tanıtmıştı bile.

“Kruglov. Ana dairede şef yardımcısı.”

“Nihayet aklına geldi” diye rahatlayarak iç çekti Katerina. Yetişkinlerin kötü duruma düşmesinden her zaman rahatsız olurdu.

Lyudmila televizyonu açtı ve ona başıyla işaret etti. İkisi mutfaktan salataları getirmeye koyuldu. Tütsülü yılan balığı, salam ve zeytin vardı. Şair sevinçle iç çekti ve votkayı açmaya koyuldu.

Lyudmila fırından taze pişmiş patatesleri çıkarıp Katerina da turşu salatalıkları keserken Anton mutfağa göz attı ve çantasından birkaç konserve çıkardı; yengeç, ciğer...

“Ne gerek vardı?” Katerina utanmıştı. “Her şeyimiz var.”

“Katkı olsun” dedi Anton.

“Olsun, olsun” diye onayladı Lyudmila.

Yine kapı çaldı. Katerina açtı ve elinde bir demet gülle genç bir erkek gördü: Yirmi beşlerinde, güler yüzlü, ütülü takımı, kolalı gömleği ve modern kravatu olan biri. Tanımadığı bir parfüm veya krem kokusu hissetti. Yakında tıraş olmuş olmalıydı.

Katerina korktu. Uzun zamandır birinden bu kadar hoşlanmamıştı. Lyudmila tepsiyle yanlarından geçti ve kayıtsızca selam verdi.

“Selam Rudik!”

“Geciktiğim için özür dilerim, bir program yüzünden geç kaldım” dedi Rudik.

“Tıraş olmayı ne arada başardın?” diye şaşırdı Katerina, o çiçekleri Lyudmila’ya uzatırken.

“Kız kardeşim” diye tanıttı Katerina’yı.

“Rudolf Raçkov” dedi Rudik ve ekledi “Kameraman.”

Masada Katerina onun yanına denk geldi. Kendine yemek dökmeden önce ona önerdiğini fark etti.

İlk içkiyi Anton güzel bayanların şerefine kaldırdı. Herkes içti, Katerina da. İş sonrası bir şeyler yiyememişti, çünkü salataları hazırlamıştı. Şimdi de hoş, baş döndürücü bir hafiflik duyuyordu; Anton'un anlattığı tüm esrilere keyifle gülüyordu.

Herkes şiir konusunda tartışmaya başladı. Katerina, okulda öğrenilen Puşkin ve Nekrasov dışında, ne şair bilir ne de şiir se-verdi. Şiirler ona her zaman yapay gelirdi; insanlar kafiyeli konuşmazdı ki... Kafiye-yi sadece şarkılarda kabul edebilirdi, kafiyeli sözler her zaman daha kolay söylenir ve öğrenilirdi.

Şairler hakkında konuştular. Evtuşenko ve Rojdestvenski'den bahsettiler.

"Rojdestvenski daha da yükselecek" diye ısrar ediyordu kafayı bulmuş olan şair. "Onda isyancı bir ruh var."

Anton aniden sinirlendi.

"Bugünlerde isyancılar pek çoğaldı. Hepsi de eski jenerasyonları eleştiriyor ve neden sustuğumuzu soruyorlar. Ama bugünlerde düşünceyi ifade etmek daha kolay. Ben sizi otuzlu yıllarda görecektim."

"Biz olsak susmazdık" dedi gururla şair.

Katerina votkadan sarhoş olmuş gençlere bakıyor ve bu akşamdan itibaren bazılarının hayatından sonsuza dek gideceğini, bazılarının ise kalacağını tahmin bile edemiyordu.

Şair gençlik yönetim kurulunda kültür bölümünü yönetecek, sonra bir dergide baş editör olacaktı ve her geçen seneye daha fazla içki içmeye başlayıp daha az şiir yazıyor olacaktı. Bazen de onu arayıp şiirler okuyacaktı.

"Akıntı bizi nasıl götürüyorsa artık

Başka vazifelerimiz de var,

Orada ise başkaları ilerliyor..."

"Henüz ilerlemiyorlar" diye basitçe cevap veriyordu Katerina da.

Bir keresinde yine Katerina'yı aynı şekilde aramış ve endişeli olduğunu hemen hissetmişti. Ruh halini ara sıra durmasından ve yaptığı vurgulardan anlıyordu.

"Sorunların mı var?"

"Evet, ama bana yardımcı olamazsın."

"Rusya'da şair, şair olmaktan ötedir. Hadi görüşelim, anlatırsın."

Edebiyat evinin girişinde buluşup restorana gittiler. Votka siparişi verip içtiler.

“Anlat!” dedi.

Katerina anlattı. O sırada artık fabrikada başmühendisti ve genel müdürle ihtilaf içindeydiler. Müdür ona baskı yapmaya başlamıştı. Ya işi bırakacaktı ya da savaşılmaya başlayacaktı.

“Fabrikaya geleceğim” dedi şair.

“Neden?”

“Gazeteciliğe başladığımdan beri bu tür durumlarla binlerce kez karşılaştım. Haklı değilsen mutlaka söylerim.”

“Ya haklıysam?”

“Onu ezeriz” diye söz verdi.

Şair birkaç gününü fabrikada geçirdi. Parti komitesinde şeflerle ve işçilerle konuştu... Sonra “Pravda” gazetesinden bir fotoğrafçı geldi. Parti komitesi sekreteri onu Katerina’nın odasına getirdi. İki hafta sonra “Pravda” gazetesinde hakkında röportaj çıktı. Fotoğrafını çekerken dayanamayarak gülümsedi. Röportajda her şey yazıyordu: metal aksesuarlar fabrikasında nasıl işe başladığı, akşam okulunda okuduğu, şimdi de yeni teknolojileri hayata geçirdiği, oysa fabrika müdürünün onu engellediği... Genel anlamda ülkede kadınların yönetmesine izin verilmediği, onun gibi yetenekli olanlara bile...

O zaman Katerina şairi aradı.

“Öyle olmaması gerekiyordu...”

“Gerekiyordu” diye cevap verdi o. “Elimizden çok az şey geliyor, ama yapabildiğimiz zaman onları ezmeliyiz.”

Bir sene sonra Katerina fabrika müdürü oldu. Günün birinde şairin bir aydır onu aramadığını hatırladı. Ev telefonu cevap vermiyordu. Sonunda hastanede olduğunu öğrendi. Ona piyasada bulunmayan ilaçlardan götürmeye başladı. Birgün yine yanına sıcak çorba götürdüğünde o, hüznle gülümsedi.

“Hayatımda üç kadın vardı, tek bir arkadaşım kaldı.”

Katerina hayatındaki kadınları tanımıyordu. Birkaç gün sonra fabrikayı arayan, canlı bir ses, “Katerina siz misiniz?” diye sordu.

“Evet benim” diye cevap verdi, kim olduğunu tahmin etmeye çalışarak, çünkü uzun zamandır herkes ona ismiyle ve soyadıyla sesleniyordu.

“Sizi aramızın nedeni masasında, ‘Öldüğümde Katerina’ya haber verin’ yazısını ve telefon numaranızı bulmamızdı.”

Fabrika adına kocaman bir çelenk siparişi verdi. Atölyelerin birinde tadilat vardı. Oranın şefini arayarak boşa duran işçilerin ce-

nazeye gitmesini söyledi. Şef şaşırmadı bile, gerekiyorsa gidilecekti. O yıllarda insanlar sıkça işten serbest bırakılarak, Kreminden Leninski Caddesi'ne kadar dizilip herhangi bir devlet adamının karşılanması için bekletiliyorlardı. Caddede binlerce işçi, bilim adamı, mühendis, üniversite öğrencisi diziliyor ve bayrak sallıyorlardı...

Kırk işçinin bindirildiği otobüsle birlikte Katerina edebiyatçıları evine geldi. Şair küçük salonda yatıyordu. Uğurlamaya orta yaşlarda birkaç kadın, erkek ve yaşlı insan gelmişti. Salon genç işçi kadınlarla dolduğunda kolunda şerit olan görevlilerden biri Katerina'nın başlarında olduğunu anlayarak yanına yaklaştı.

"Bunlar kim?"

"Hayranları."

Adam kendisinden birkaç söz söylemesini istedi. O da şairin önemli bir insan ve her ne kadar fazla bir şey yazmamış olsa da yetenekli bir şair olduğunu söyledi. Uzun yıllardır arkadaş olduklarını ve ona şiiri sevdirdiğini de. Yeteneği konusunda abartmış olsa da gerçeği söylemişti; çünkü gerçekten şiiri seviyordu ve ona da sevmeyi öğretmişti...

Şimdi ise partide oturuyorlardı, genç ve çakırkeyiftiler. Sadece Gurin içmiyordu, durgun ve suskundu.

"Seryoja" diye seslendi ona Lyudmila. "Bakıyorum da kadehi- ne hiç dokunmuyorsun. Hiç adil değil."

Gurin iç çekti.

"İçmemem lazım."

"Hasta mısın?" diye sordu Anton.

"Spor perhizi."

"Müsaadenizle" diye canlandı birden Raçkov, "Siz Gurin'siniz değil mi?"

"Evet, Gurin" diye onayladı Sergey.

"Ben de oturup yüzünüzün nereden tanıdık olduğunu düşün- nüp duruyordum." Raçkov gülümsedi.

"Ne güzel bir gülüş bu" diye düşündü Katerina.

"Birkaç kez sizin maçınızın programını sundum" diye devam etti Raçkov. "Arkadaşlar!" diye seslendi; "Çok kısa zamanda Gu- rin ile aynı masada oturduğumuz için gurur duyacağız."

"Hiç gereği yok..." Gurin utandı.

Raçkov ona omuzlarından sarıldı.

“Mütevazilik etmeyin! Çeklerin sizin hakkınızda yazı yazdığını okudum. Demek artık Moskova’dasınız. Bu inanılmaz! Gurin şerefine kadeh kaldırmalıyız.”

Herkes kadeh tokuşturdu ve ilgiyle onu incelemeye başladı. Gruptaki meşhur hokeyci; işte bu konuda daha sonra herkes bir şeyler anlatabilirdi. Herkes içti ama Gurin kadehini bıraktı.

“Eh, kendin için birazcık, hadi” dedi Anton.

“Bize saygın yok mu?” diye gülümsedi Raçkov.

“Çok teşekkür ederim... ama olmaz, yapamam” diye itiraz ediyordu Gurin ama dudaklarını ıslatmayı başardılar.

Herkesin yeterince içtiği bir grupta insanlar birbirini tanımasalar bile kimin kim olduğunu öğrendiklerinde mutlaka lider çıkar. Hele kadınların sayısı erkeklerden az ise doğal rekabet bile oluşur. Ancak burada rekabet doğmadı. Lyudmila görünürde Gurin’e sempati duyuyordu ve gizlemek bir yana, bunu özellikle vurguluyor gibiydi. Kimsenin bu konuda şüphesi olmaması için de dans anonsu yapıp onu dansa davet etti.

Şimdi herkesin gözü Katerina’daydı. O çoktan seçimini yapmıştı ve Lyudmila’nın tanıdığı olmasına rağmen, yine de Raçkov’u davet etti.

Raçkov kendinden emin bir şekilde dansı yönetiyordu ve Katerina tamamen ona teslim oldu, sadece birazcık dikkat etmesi gerekiyordu. Tarzını hemen kaptı, dönmeleri gerektiğinde onu hafifçe kendine çekiyordu ve sanki bütünleşiyorlardı. Daha önce hiç kimseyle dans ederken bunları hissetmemişti.

Müzik bitti ve herkes tekrar masaya oturdu. Katerina mühendislerin yüzündeki sıkılma ifadesini fark etti. Yediler, içtiler ve burada gereksiz olduklarını fark ettikten sonra erken ayrıldılar.

Katerina Raçkov’a döndü:

“Uzun zamandır mı televizyonda çalışıyorsunuz? Çok ilginç olmalı.”

“Çok” diye cevap verdi samimiyetle Raçkov ya da ona öyle geldi. “Bence zamanla televizyon insanlığın hayatını değiştirecek. Geri kalan her şey yok olacak –tiyatro, sinema, kitaplar, gazeteler. Sadece televizyon olacak!”

“Ateşiniz çıktı galiba” diye gülümsedi şair. “Tiyatroyu kabul ediyorum, gerçekten kısa zamanda ölür, ama kitaplar, sinema...”

“Yirmi sene sonra söylediklerimi hatırlayın!”

“Ha ha, yirmi sene mi?” diye güldü Katerina. “O zaman her şey farklı olacak.”

“Yirmi yıl o kadar da uzun bir süre değil” diye belirtti hüzünle Anton.

“Tabii ya!” dedi Katerina. “O zaman yaşlı bir teyze olacağım.”

“Bana inanın” diye acıyla gülümsedi Anton. “Kırkınızda hayatı henüz yeni başladığını düşüneceksiniz.”

Katerina güldü.

“Kırk mı?!”

Yirmi sene sonra Raçkov’un televizyon hakkında aynı şeyleri kızına anlatacağını tahmin bile edemezdi. Katerina’nın kendisi ise neredeyse kırkına geldiğinde, yıllardır aynı bölgede yaşadıkları ve birkaç sene boyunca aynı metro hattında yolculuk ettikleri ve daha önce karşılaşmadıkları ya da karşılaşp birbirlerine dikkat etmedikleri, âşık olacağı kişiyle karşılaşacaktı.

Şimdi Lyudmila gramofona yeni bir plak koydu ve Katerina tekrar Raçkov ile, Lyudmila da Gurin ile dans etti.

“Sakin olun” diye cesaret veriyordu ona Lyudmila. “Buz hokeyi pistinde olduğunuzu hayal edin.”

“Biz pistte değil, sahada oynuyoruz” diye düzeltti onu Gurin.

“Siz sahada olun, ben de top olayım ve beni kaleye doğru götürün.”

Yaptığı benzetme onu şenlendirdi, daha serbest hareket etmeye başladı, hatta emprovizasyon bile yapmaya çalıştı.

“Prag’dan bahsedin!” diye rica etti Lyudmila.

“Ben Prag’ı sadece otobüs penceresinden gördüm.”

“Sokaklarda dolaşmanıza müsaade etmiyorlar mı?”

“Olur mu, ediyorlar tabii ki... Bir keresinde mağazaları dolaşmıştık, ancak hemen paramızı harcayınca, sonrasında neden gidelim ki?”

“Ya müzeler?”

Gurin güldü.

“Antrenör bizi serbest bıraktığında her zaman müze zamanı der. Biz de mağazalara ‘müze’ deriz. Aslında orada mağazalar gerçekten müze gibi, görülecek çok şey var.”

“Yurtdışındaki mağazalarda her şey var diyorlar...”

“Öyle” diye onayladı Gurin. “Hem bayan hem erkek... Doğrusu ben kadın kıyafeti pek almadım, sadece anneme bir eşarp ve bluz... Ama evli olanlar çok şey almıştı –nevresim takımı, mutfak gereçleri gibi...”

“Tamam” diye düşündü içinden Lyudmila. “Bir sonraki gezinde duygularınıölçeceğiz. Sadece İsveç’te ölçü birimlerinin ne olduğunu öğrenmek gerekiyor, çünkü farklı ülkelerde farklı olabiliyor. Uygun bir zamanda Eroşin’den İsveç hakkında bilgi almam lazım, böyle bir zaman olursa elbette.” Birden, yalan söylediği konusunda itirafta bulunup bulunmaması gerektiğine dair ikileme düştü. Normal bir oyun, anlayabilirdi. Hem daha önce bir akademisyen kızıyla evlenmeyi planlamamıştır herhalde. Hem tek odalı bile olsa, evlenince kendisine mutlaka bir daire vereceklerdi.

“Neler düşünüyorsunuz?” diye sordu Gurin.

“Hayat hakkında” diye cevap verdi Lyudmila, bu da gerçeğin ta kendisiydi.

Katerina ile dans ederken Raçkov televizyondan bahsetmeye devam etti.

“Ne mezunusunuz?” diye sordu Katerina.

“Şimdilik mezun olunacak bir bölüm yok” diye açıkladı Raçkov. “Ama zamanla televizyon konusunda her şey olacak. Hem kendi enstitüsü, hatta belki akademisi bile... Anlarsınız, doğru yönlendirilmek çok önemlidir. Örneğin ilk uçak endüstrisi ortaya çıktığında, hemen akıl edip girmiş olmak gerekir. O dönemde tüm pilotlar kahramandı. Ya da örneğin atom fiziği, zamanında doğru seçimi yapanların şu an her şeyleri var: Ev, araba, villa, ödülleri. Aynı şey televizyon için de geçerli. Şu an henüz başındayız, fakat gelecek ona ait. Bu arada hiç televizyonda bulundunuz mu?”

“Tabii ki hayır.”

“Mutlaka gelin! Çok ilginç.”

“Nasıl?”

“Ben size giriş izni ayarlarım...”

Ve birden hayat anlam kazandı. Artık Katerina eve gitmek için acele ediyordu, hani Rudolf ararsa diye. Annesi ve daha ufak kardeşiyle yakında Çeromyuşki semtinde iki odalı eve sahip olacaklardı. Bir zamanlar orası köydü, şimdi ise beş katlı binaların oldu-

ğu, Moskova'nın ilk mikro bölgelerinden biriydi. Beton paneller çok hızlı kaldırıldığı için ne mağaza yapmayı ne de telefon santrali geçirmeyi başarabilmişlerdi. Telefon hattı olmadığı için Rudolf onu televizyon merkezinden, program aralarında arıyordu. Katerina da evde oturarak onun aramasını bekliyordu.

Elbette bu konuda Lyudmila ile konuşmuştu, sonuçta onun tanıdığıydı.

"Hoşuna mı gidiyor?" diye şaşırdı Lyudmila. "Al senin olsun! Ben Gurin'le çıkacağım. Bana göre o daha çok ümit vaat ediyor. En azından bana öyle geliyor."

"Ya Rudolf? Onu benden daha çok tanıyorsun. Bana nasıl biri olduğunu anlat."

"Normal biri" diye cevap verdi Lyudmila.

Katerina bir şeyler gizlediğini hissetti.

"Yine de?"

"Televizyonda yanındaydım. Sonra da arkadaş grubuyla bir araya geldik ve hemen eteğimin altından, bacaklarıma dokunmaya başladı."

"Sen?"

"Toplarına tekme attım."

"Nasıl?" Katerina anlamadı.

"İşte böyle!" Lyudmila ona yaklaştı, sarıldı ve bacaklarının arasına dizini soktu. "Kesin bir yöntem."

"Belki de sadece seni öpmek istemiştir."

"Ben öpücükten sonra beni kanepeye atıp eteğimi çektiğinde vurdum."

"Gerçekten öyle biri mi?" Katerina dehşete düştü.

"Hepsi öyle, ama hak ettiklerini vermek lazım. Hemen terbiyesizlik yapmayı kesti. Genel anlamda anlayışlı biri."

Telefon çaldı.

"Sen aç" dedi Lyudmila. "Benimkiler çoktan aradı."

Katerina ahizeyi kaldırdı.

"Alo?" O harfini hafiften uzatarak söyledi, aynı İzabela'nın yaptığı gibi. Sanki kulağa daha zarif ve kadınsı geliyordu.

"Katerina, sen misin?" diye sordu Rudolf.

"Benim."

Ona Katerina diye hitap etmesi hoşuna gidiyordu. Doğum kâğıdını babası teslim almıştı ve isminin Ekaterina yerine Katerina olarak yazılmasında ısrar etmişti. "Hiç kimse ona Ekaterina diye

seslenmeyecek, ya Katerina ya da Katya diyecekler, oysa Ekaterina sadece bir çarıçeymiş” diye açıklamıştı. Sonra annesi babasının o sırada ayık olmadığını, köydeki parti başkanının da arkadaşı olduğunu açıklamıştı... Şimdi milis birliğinde herhangi bir kayıt yaptırdığında, önce şaşıyorlar sonra da ismini doğru yazarak kimliğini değiştirmeyi öneriyorlardı, ama isminin ilginç olması hoşuna gidiyordu.

“Yarın boş musun?” diye sordu Rudolf.

“Saat beşten sonra evet.”

“Ben de öyle. O zaman saat altıda ‘Molodyojnoe’ kafesinde buluşalım mı?”

“Olur, ancak oraya girmek neredeyse imkânsız. Birkaç saat sırada beklemek gerekiyor.”

“O benim sorunum, ayarladım bile! Günün nasıl geçti?” Rudolf iki program arasında sohbet etmeyi seviyordu.

“Ne anlatmalıyım?” diye geçiriyordu aklından hızla Katerina. “Sekiz saat makine karşısında durduğumu, siparişleri hazırladıkları için kızdığımı ve kırk dakika bütün atölyenin işsiz durduğunu mu?”

“Sıradan bir gün” diye cevap verdi.

“Hangi dersler vardı?”

“İçeriğini mi aktarayım?”

“Hayır, hayır!” diye güldü Rudolf. “Senin formüllerinden hiçbir şey anlamam. Mendeleyev’in tablosunu bile unuttum.”

“Senin günün nasıl geçti?”

“Bugün üçüncü kez hasadın yapılmasıyla ilgili haber yaptım, sonra da sinemaseverler hakkında. Şapşalın biri eline profesyonel kamera alıp sürekli film çekmiş. Biz de onun iki saatlik filminden on dakikasını aldık. Aldığı telif bant masrafını bile karışlamıyor.”

“Belki de para için çekmemiştir?” diye tahminde bulundu Katerina.

“Zamanında Aleksandr Sergeyeviç Puşkin, ‘İlham satılmaz, ama el yazısı evet’ demiş.”

“Bunu aklımda tutmam lazım” diye düşündü Katerina. O esnada Rudolf sinemaseverin kuzeyin güzelliklerinden birkaç manzara daha eklemek için nasıl yalvardığını anlatıyordu; siyah beyaz ekrandan insanın yüzü ancak geniş planda incelenebiliyorken nasıl bir güzellik olacaksa artık...

“Benim hakkımda ne düşünür acaba?” Belki de her şeye son vermeliydi, telefonu açmamalıydı, o zaman da bulunduğu yere gelip adresi öğrenmez miydi, neden cevap vermediğini nasıl açıklayacaktı? Telefonun bozuk olduğunu söylese? Ama o zaman da telefon istasyonunu arayıp her şeyin yolunda olduğunu öğrenmez miydi? Eh, o zaman akademisyenin kızı değil, yeğeni olduğunu, okumadığını, sadece okumak için hazırlandığını öğreniversin. Hem onu seviyorsa...

Ancak hemen şüpheyeye düştü: “Ya beni sevmiyorsa? Ama o zaman neden arayıp görüşmek istesin?”

“Demek, yarın altıda” diye sözünü bitirdi Rudolf. “On dakika sonra yayına girmem lazım. Hoşça kal, öptüm.”

“Yani ne?” diye durdurdu onu Lyudmila.

“Yarın altıda, kafede.”

“Ucuz” diye belirtti Lyudmila.

“Neden?” Katerina anlamadı.

“Çünkü öyle, seni pahalı bir restorana davet etmeliydi. Daha önce hiç Moskova restoranında bulunmadın, değil mi?”

“Bulunmadım” diye itiraf etti Katerina. “Ancak şimdi gidebilirim.”

“Olur. Gurin’in antrenmanlarının olması çok üzücü, oysa daire tüm gece boş olacak.”

“İhtiyacın olduğunda çıkarım” diye söz verdi Katerina.

“Anlaşırız. Senin de birgün ihtiyacın olacak. O zaman gerekirse ben lojmanda kalırım.”

“Benim böyle bir şeye ihtiyacım yok” diye kesin bir sesle cevap verdi Katerina.

“Olmalı, olmalı!” dedi Lyudmila. “Bir erkek ve bir kadın başbaşa kaldıklarında birbirlerine uyup uymadıkları hemen netleşir; birlikte olmaktan hoşlanıyorlar mı, yoksa sıkıntıdan esniyorlar mı? Ayrıca ne öncesinde ne de sonrasında canları konuşmak ister.”

“Neyin öncesinde ve sonrasında?” Katerina yine anlamamıştı.

“Amma da salaksın” diye iç çekti arkadaşı. “Erkek ve kadın düzüşmek için başbaşa kalır. Ayrıca bu dünyanın en büyük zevki, ancak herkesle olmuyor. Örneğin ben on iki kişiyle birlikte oldum. Ne şaşırıyorsun? Moskova’da geçirilen dört sene için o kadar da fazla değil. Bir senede üç kişi. Ancak sadece bir tanesiyle çok hoşuma gitti. O yüzden kadınlar ve erkekler birbirini arar. O

yüzden kadınlar kocalarını, erkekler de karılarını aldatır, eşsiz olanı bulana kadar. Bazıların şansı hemen açılır, ancak bu çok seyrek yaşanır.”

“Senin başına geldi mi?”

“Söyledim ya, sadece bir kez.”

“Neden onunla evlenmedin?”

“Çünkü zaten evli.”

“Aile yıkmak güzel değil.”

“Sakin ol! Rudolf evli değil. O yüzden bunu yapabilirsin. Düğün öncesi de olur. İzabela’nın verdiği doğum kontrol haplarını göstermiştin ya hani... Onlar güvenilir, ancak yarım saat öncesinden alman gerekiyor.”

“Demek o bana sarılacak” diye güldü Katerina; “Ben de zıplayıp tuvalete koşturacağım.”

“Neden koşturasın ki? Ellerini yıkayacağını veya duş alacağını söylersin. Bence deneyimli bir çocuk, ancak ilkinde belinin altına yastık koy, böylece daha kolay girer.”

“Bu olmayacak” diye kestirip attı Katerina.

Ertesi akşam Lyudmila çamaşır yıkamaya koyuldu, Katerina ise Rudolf’la randevuya gitti. Mayakovski Meydanı’ndaki trolleybüse hızla ulaştı, sonra da Gorki Sokağı’na yöneldi.

Hayatındaki ilk gerçek randevusuna gittiğini bilmeyen insanlarla geçişiyordu. Okuldayken bir oğlanı beğeniyordu, ikisi üç-dört kez otuzlu yıllarda kiliseden dönüştürülen sinemaya gitti. Birkaç kez okul partilerinde dans ettiler, çocuk uzun süre bir şeye cesaret edemedi, ancak bir keresinde kaba ve beceriksizce onu öptü. Neden bilinmez, Katerina küstü ve ikisi bir ay boyunca hiç konuşmadı. Dokuzuncu sınıftan sonra Leningrad’a gidip meslek okuluna yazıldı, Katerina ise çok ders çalışıyordu, çünkü Moskova’daki kimya teknolojileri enstitüsüne başvurmak istiyordu.

Moskova’dayken birkaç kez Lyudmila ile Sokolniki’deki dans yerine gittiler. Dansa davet ediliyordu, hatta askeri öğrencilerden biri hoşuna da gitmişti, ancak bir kabahati yüzünden üç hafta izne çıkamadı. O sırada Lyudmila bir daha kendi arkadaşı ile görüşmemeye karar verdi ve Sokolniki’ye gitmeyi bıraktı, Katerina ise yalnız gitmeye cesaret edemiyordu.

“Aklımda tutmam gerekiyor” diye düşündü, “Sonuçta bu benim ilk randevum.” İleride Rudolf’un karısı olursa nasıl tanıştık-

larını ve ilk randevularına nasıl gittiğini anlatacaktı. Sonrasında neler olabileceğini hayal edemedi.

Rudolf kaldırımında, elinde çiçeklerle bekliyordu. Hayatında ilk defa çiçek hediye ediliyordu. Molodyojnoe Kafesi önünde sıra vardı. Katerina çıkan insan sayısı kadar içeri aldıklarını artık biliyordu. Ancak Rudolf elinden tutup kalabalığı iterek onu girişe çekmeye başladı. Memnun olmayan kuyruktan tepkiler geldi, gençlerden biri kolundan tutmaya çalıştı, ancak o kendinden emin yürümeye devam etti.

İşte o zaman kollarında kırmızı şeritleri olan korumalar ile bir milisin durduğu kapının yanına ulaştılar. Kapının arkasında kısa kollu, beyaz gömlek giymiş ve kravat takmış genç bir adamı gördü, anında kapıyı açtı. Garsondu ve boş masanın yanına götürüne kadar eşlik edip mөнüyü uzattı.

“Seç” diye önerdi Rudolf.

Katerina okumaya başladı. Fiyatlar onu şaşırttı, çünkü mağazalardan birkaç kat daha yüksekti. En ucuzunu seçti.

“Limonata.”

Rudolf gülümsedi ve garsona, “Sana bırakıyorum” dedi.

Garson bir şişe şarap getirdi ve Rudolf’a gösterdi; o da etikete bakıp başını salladı, garson ustaca ve hızla şişenin tıpasını açtı. Lojmandaki çocuklar tıpaları, şişelerin dibine sertçe vurarak çıkarıyordu.

Uzun kadehlerden şarap içtiler, Katerina ismini aklında tuttu – Mukuzani. Garson naylon pipetli dar bardaklarda kokteyller getirdi, böylesini sadece yabancı filmlerde görmüştü. Ve heyecandan ya da belki işten sonra bir şey yemediği için Katerina çok çabuk sarhoş oldu. Yan masalardakilere bakmaya çalışıyor ama aklında bir şey kalmıyordu. Rudolf’un yemek için ne kadar ödeyeceğini hesaplamaya çalışıyordu, çünkü sayıları aklında kolayca tutup çabuk hesap edebiliyordu.

Rudolf sürekli gülümsüyordu, masalarına modern giyinmiş genç erkekler geliyor, o da Katerina’yı tanııştırıyor, Katerina ise isimleri anında unutuyordu –ödemek için yeterince parası olup olmadığı konusunda endişeleniyordu, çünkü kendi cüzdanında sadece üç ruble vardı.

Hesabı ayarlarken beş ruble daha fazla aldıklarını fark etti. Katerina fısıldadı: “Seni beş ruble ile kandırdılar.”

“Bu normaldir” diye güldü Rudolf.

“İyi de arkadaşın değil mi?”

“Tanıdığım. Bana iyilik yaptı, iyiliğin de karşılığını vermek lazım.”

Kafeden çıktıklarında sallanmaya başladı. Daha önce başına böyle bir şey gelmemiştir. Rudolf elini tuttu ve bir taksi durdurdu. Takside elini dizinin üzerine koydu. Elini çekmesi gerekip gerekmediğini düşünürken taksi Devrim Meydanı’nda durmuştu bile. Ve sayaç sadece 30 kuruş göstermesine rağmen Rudolf şoföre bir ruble verdi ve geri kalanını almadı.

Lyudmila kapıyı açtığında Katerina’ya baktı.

“Onu da içirmişsin.”

“Güzel zaman geçirdik” dedi Katerina.

“İyi, şimdi gidip yat!” Ve Lyudmila onu yatak odasına doğru itti.

Katerina yattı. Başlangıçta hafiflik ve baş dönmesi hissediyordu, sonrasında midesi bulanmaya başladı. Rudolf ve Lyudmila’nın seslerini duyuyor, ancak neden bahsettiklerini anlayamıyordu. Sonrasında giriş kapısının gürültüyle kapandığını duydu – böyle, ancak kızgın olan biri gidebilirdi.

Lyudmila sert bir çay yaptı. Katerina çayı içti ve baş dönmesi hemen geçti.

“Aranızdakiler ciddi mi?” diye sordu arkadaşına.

“Âşık oldum” dedi Katerina. “O da bana...”

“O hizmetçi. Hizmetçiler âşık olmaz, uygun olanı seçerler. Sen bir akademisyen kızsın, uygun bir parça yani.”

“Ben kızı değilim. Dede tarafından yeğeniyim.”

“Eh, bunu duyduğun zaman aşkının ne kadar güçlü olduğunu görürüz.”

“Öyle satılık aşklar bir zamanlar kızları çeyizsiz evlendirirken varmış. O zamanlar kadınlar satın alınmış. Bizim zamanımızda ise aşk evlilikleri var –ve alt sınıf, üst sınıf diye bir şey yok, herkes eşit!”

“Tanrım, ne kadar salaksın!” diye cevap verdi Lyudmila Katerina’nın ateşli monologuna karşı. “Tamam, ama seni yine de uyarıyorum, onunla yatacaksan İzabela’nın tabletleriyle korun, en güvenlisi de prezervatif.”

“Bu konuda konuşmaktan hoşlanmıyorum!”

“Nasıl istersen” Lyudmila omuz silkti ve sordu: “Seni Goluboy Ogonyok programına ne zaman davet etti?”

“Pazar günü.”

“O halde sen burada yoksan, ben de Gurin’i çağırırım.”

“Ona karşı hissettiğin aşk mı?”

“Hesap... Şu an asıl takımda oynuyor ve onlar evlendiğinde tek odalı daire sahibi olabiliyor.”

“Onunla evi yüzünden mi evlenmek istiyorsun?” diye şaşırdı Katerina.

Lyudmila güldü.

“Hiç kimse öylesine evlenmez. Ya güzelliği, ya zenginliği ya evi ya da ümit vaat ettiği için evlenilir, yani akıllı ve azimli ise. Tamam, şimdi uyu! Ha, programdan sonra birazcık dolaşın. Gurin saat sekize doğru gelebilir ve en az iki-üç saate ihtiyacı var. Çekingen biri, o yüzden ateşlendirmek için zaman lazım.”

“O nasıl oluyor?”

“Şimdi uyu, sonra anlatırım!” diye söz verdi Lyudmila.

Beş

Nihayet beklenen pazar günü geldi. Akşamüstü Rudolf aradı ve Şabolovka'daki televizyon stüdyosuna nasıl gidildiğini açıkladı; bir kez daha kimliğini unutmamasını ve girişte onu bekleyeceğini hatırlattı.

Belirlenen saatten beş dakika önce lobiye girdi. Gri takımlı bir adamla konuşan Rudolf onu bekliyordu. Kimliğini danışmadaki adama uzatarak, "Goluboy Ogonyok için" dedi. Adam dikkatle fotoğrafı inceledi ve giriş kuponunu yırtarak selam verdi.

Stüdyoda yürürken Rudolf kiliseyi andıran sağdaki ufak binayı gösterdi ve "Orada renkli televizyon ekranlarını monte ediyorlar" dedi.

"Moskova'ya renkli televizyon mı gelecek?"

"Önce Moskova'ya, sonra tüm ülkeye" diye açıkladı Rudolf. "Yakında deneme çekimlerine başlayacaklar."

"Demek bir gün televizyonu açtığımda renkli görüntü göreceğim?"

"Sıradan bir televizyonda değil. Özelini almak gerekiyor."

"Herhalde çok büyük olacaktır..."

"Neden?"

"Bir komşumuz..." Az kalsın Krasnogorodsk'ta diyecekti, ama zamanında durdu. "Savaştan sonra Almanya'dan Grundig marka radyo getirdi, dolap kadar büyüktü. Şimdi radyolar ise çok küçük. Teknoloji ne kadar daha yeniyse, aletler de o kadar kompakt hale geliyor."

Rudolf'un yüzündeki ilgiyi fark etti. Görünüşe göre herhangi bir konu hakkında fikir yürütebileceğini ya da karşılaştırma yapabileceğini tahmin edemiyordu. Şimdiye kadarki randevularında susup onu dinlemişti hep.

Kapılarda tabelalar vardı.

"Kahve içelim mi? Daha zamanımız var, etrafa bakabilirsin" diye öneride bulundu Rudolf.

Cafede tepsinin üzerinde nikelli el tutacakları olan kahve makinesi vardı. Kadın öğütülmüş kahveyi döküyor, kola basıyor ve bardak, dumanı tüten koyu sıvıyla doluyordu. Pirojka aldı ve ikisi sunucu İgor Kirilov'un oturduğu masaya gitti. Rudolf adama selam verdi.

"Selam Rudik!" diye cevap verdi Kirilov.

"Bu Katerina" diye tanıttı kızı. "Akademisyen Tihomirov'un kızı."

"Şu uzaya giden mi?"

"Hayır, kimyacı" diye cevap verdi Katerina.

"Bugünlerde herkes uzay için çalışıyor, biz bile" dedi Kirilov. "Bugün astronotların geleceğini biliyor musun?"

"Tabii ki" diye cevap verdi Rudolf. "Daha sabahtan özel daireden çocuklar tüm kameraları kontrol edip stüdyoyu kapattılar."

"Kahramanlar korunmalıdır" diye belirtti Kirilov. "Senin kız geliyor mu?"

"Evet, ayarladım."

"O zaman görüşürüz" Kirilov gülümsedi.

Katerina kahvesini içiyor ve kadınları inceliyordu. Rahat davranan, gülümseyen ve sigara içenler galiba televizyonda çalışıyordu. Modaya uygun giyinmiş, saçları kabartılmış, üzerinde madalyaların olduğu takım elbiselerle olan diğerleri misafir olmalıydı, genelde işçiler. Ellerinden tanıyabiliyordu onları. Makine yağını temizlemek için her gün ellerinizi yıkarırsanız cildiniz soluk, kuru ve gergin olur. Kendi ellerine baktı, onunkiler öyleydi.

Davet edilen erkekler yün, siyah ceketler ve noktalı, kareli gri kravatlarının içinde terliyordu. Ayağa kalktıklarında madalyaları ses çıkarıyordu. Birkaç gri takımlı ve siyah, parlak ayakkabılı genç erkeği de fark etti. Kahve içip giren çıkan herkesi süzüyorlardı. Katerina, Lyudmila'nın anlattıklarını hatırladı ve milli istihbarattan olabileceklerini düşündü.

Kafeye orta yaşlarda, beyaz bluz ve dar gri etekli bir kadın girdi. Sıra beklemeden, kahve makinesinin yanma gelmesine müsaade ettiler. Rudolf ayağı fırladı ve kadının bardağını masasına kadar götürdü. Kadın kahveyi iki yudumda içti, sigara yakıp dumanı içine çekti.

"Bu, sana bahsettiğim Katerina" dedi Rudolf.

Kadın ona baktı, sigara kutusundan bir numara çıkardı ve Rudolf'a uzattı.

“Dokuz.”

“Yanımızdakiler nasıl?” diye sordu Rudolf.

“İyi, burada kötü kimse olmaz” diye cevap verdi kadın, sigarasını söndürdü ve çıkışa yöneldi.

“Dokuzuncu masada oturacaksın” dedi Rudolf.

“Nasıl durmalıyım?” Katerina korkmuştu, çünkü stüdyoya girme zamanı hızla yaklaşıyordu.

“Daha önce bu programı seyrettin mi?”

“Tabii ki.”

“Herkes sahneye çıkanları seyrediyor. Sunucu bazen meşhur kişilerin masalarına yaklaşıp sorular soruyor. Her şey önceden ayarlanmıştır –sorular da, cevaplar da. Ünlü değilsen kimse sana bir şey sormayacaktır. O yüzden komik olduğunda gül, herkes alkışlarken sen de alkışla. Bu kadar... Ah evet, masalarda kahve, limonata ve meyve olacak. Kahve, limonata içebilirsin, ama meyve yeme. Elma ısıırken ağzını fazla büyük açmış oluyorsun. Bu hiç estetik değil. Yönetmen böyle bir görüntüyü yayına sokmak istemeyecektir. En iyisi risk almamandır.”

“Almayacağım” diye söz verdi Katerina.

Rudolf saatine baktı.

“Gitmem lazım.”

Katerina onunla birlikte gitmek için ayağa kalktı.

“Burada bekle!” diye durdurdu onu. “Yönetmenle benim kameraları yerleştirmemiz gerekiyor. Sizi çağıracaklar, sen birinci stüdyoya gideceksin.”

“Ya da belki gitmem gerekmiyordur?” diye sordu Katerina. “İşte artık televizyonda bulundum, çok ilginçti.”

Birden sanki birinci stüdyoyu hiç bulamayacakmış, sonsuz koridorlarda kaybolacakmış, geç kaldığı için onu içeri alamayacaklarmış gibi geldi.

“Ne var?” diye sordu merakla Rudolf.

“Birinci stüdyoyu nasıl bulacağım? Ya kaybolursam?”

“Bak oradakilerle, madalyalı adamlarla birlikte yürü! Onlar sana eşlik edecektir. Hoşça kal. Birkaç dakika sonra görüşürüz.”

Ve gitti... kendinden emin, sakın.

“Vücudu güzel” diye düşündü Katerina bakışıyla onu takip ederek. “Oğlumuz olursa babasına benzeyecektir.” Herkes meşgul görünmek için kahvesini küçük yudumlarla içiyordu. Kahve makinesinin yanına tekrar gitmeye cesaret edemiyordu, hem kalktığı

anda yerine başkası oturabiliyordu. O zaman ayakta kalmak zorunda kalacak ve herkes ona bakacaktı. Nihayet anons yapıldı.

“Yoldaşlar, Goluboy Ogonyok için gelenler lütfen birinci stüdyoya geçsin!”

Eline kâğıt numarayı tutuşturan kadın tekrar göründü ve herkes ardından stüdyoya yöneldi. Önden generaller yürüyordu. Davet edilenlerden biri, masadaki yerler yetmez kaygısıyla öne geçmeye çalıştı, ama önüne hemen gri takımlı gençlerden birinin sırtı girdi. Misafir yanından dolanmaya çalıştı, ancak yolu yine bir sırt tarafından engellendi, aynı birincisi gibi.

Stüdyonun girişinde gri takımlı gençler giriş biletlerini ve numaraları kontrol ediyordu. Kadının biri elinde çiçekler taşıyordu, yana oturmasını rica ettiler ve çiçekleri karıştırdılar.

Masaların üzerinde numaralar vardı. Katerina kendi numarasını buldu. Masada madalyalı genç bir kadın, iki madalyası olan yaşlıca bir adam ve yaşı belli olmayan bir adam daha vardı –otuz ve kırkı arasında, saçları kırışmış, yanık ten; açık renk ceket ve kravatsız bir gömlek giymişti.

Katerina etrafına bakındı, komşusu dışında tüm erkekler kravatlıydı. Adam ona sandalye uzattı ve sordu:

“Ceketimi çıkarırsam bayanlar rahatsız olur mu?”

“Hayır” dedi madalyalı kadın. “Ya oradakiler?” Kameralara doğru başını salladı.

“Bizim onlara değil, onların bize ihtiyacı var” diye cevap verdi adam, birçok ucu olan, katlanabilir bir bıçak çıkardı, herkese limonata döktü ve Katerina’ya sordu:

“İsminiz ne?”

“Katerina.”

“Ben de Viktor Stepanoviç. Oyuncu musunuz?”

“Ne alaka?” Katerina utandı.

“Çünkü güzelsiniz” diye açıkladı basitçe adam.

“Okula devam etmeyi düşünüyorum, kimyacı olmak için.”

Katerina fabrikada çalıştığını söylemeye cesaret edemedi.

“Ben yeterince okudum, fizikçi oldum.”

O sırada masalardan numaralı tabelaları toplayan bir genç şişelerin açık olduğunu gördü ve bağırdı.

“Bekleyemediniz mi? Programdan önce hiçbir şeye dokunmanız konusunda uyarılmıştınız.”

“Ben uyarılmadım,” diye cevap verdi fizikçi.

“Evet, uyarıldınız!” diye ısrar etti genç.

“Defol git!” dedi fizikçi.

Genç cevaben bir şeyler söylemek istedi, ancak sonradan düşünüp numara dağıtan kadının yanına gitti. Katerina korktu, şimdi skandal yaşanacaktı ve ünlülerin arasında haksız yere bulunduğu ortaya çıkacaktı. Salonu terk etmesini isteyecekler ve sonra Rudolf’un başına tatsız şeyler gelecekti.

Kadın masaya yaklaştı, dosyayı açtı, muhtemelen kimin neresi oturduğunu yazdığı bir kâğıt çıkardı.

“Affedersiniz!”

Sonra da sinirle gence bir şeyler söyleyerek uzaklaştı. Masadaki işçi kadın ve erkek rahatlayarak nefes aldı, onlar da korkmuştu. Sadece fizikçi tamamen sakindi. Sorun çıkarmadıklarına ve yaygın olduğu gibi, işyerine kötü davranışlar nedeniyle haber vereceklerini söylemediklerine göre, Katerina onun meşhur biri olabileceğini düşündü.

“Sizin herhalde uzay konusunda bir bakış açınız var?” diye sordu fısıltıyla Katerina.

“Çok uzak” dedi fizikçi ve göz kırptı.

Stüdyoya Yuri Gagarin ve German Titov’u aldılar. Tam da en büyük kameranın karşısında, sahnenin yanındaki masaya yerleştirildiler. Astronotlar onlara yakın bir masaya geçmişti. Herkes onları alkışla karşıladı ve kameralarda hemen kırmızı ışıklar yanmaya başladı.

“Yayındayız” dedi fizikçi.

“Ne kadar ufaklar!” diye fısıldadı Katerina.

“Normal sesle konuşabilirsiniz” diye cevap verdi o. “Mikrofonlar bizi oradan yakalayamaz. Astronotlar ufak, çünkü Vostok uzay aracının içi dar ve özellikle daha kısa olanlar tercih ediliyor. Doktorlar da kısa insanların baskıya daha kolay tahammül ettiklerini söylüyor.”

“Neden?”

“Tanrı bilir! Belki de milimetre kareye daha az baskı düştüğü içindir.”

Katerina etrafına bakındı. Kameralardan birinin arkasından biri el salladı. Kocaman kulaklıkları vardı ve Rudolf olabileceğini düşündü, ancak cevaben el sallamaya çekindi, en yakın kamera da kırmızı ışık yanıyordu. Programı İgor Kirilov ve çok genç, tombul Svetlana Jiltsova sunuyordu.

Konuşmalar sıradandı –uzaya ilk gidenler olduğumuz anlatılıyordu. Gagarin ayağa kalktı ve gülümsedi. Sonra oyuncular birkaç skeç oynadı. Katerina herkesle birlikte gülüyordu.

Rudolf yüzünü tam plan çekime aldı. Görüntüleri seçen yönetmen yayına verdi. Katerina gülümsüyor ve milyonlarca insanın onu seyrettiğinin farkına varmadan el çırpıyordu.

Fabrikanın müdürü güzel kızı gördü ve şu aksi, işçi kadına ne kadar çok benzediğini düşündü; atölye şefinin onu atölye şefi olarak önerdiğini hatırladı. Sonbaharda atayabilirdi, biraz daha çalışsa iyi olurdu, çünkü mengenelerde işçi yetmiyordu.

Şair de onu gördü. Çok güzel olduğunu düşündü, ama onunla yatmazdı, sonuçta akademisyen kızıydı, o da zaten ne evlenmeyi istiyordu ne de evlenebilirdi –tesadüfi gelen teliflerle geçiniyordu.

O akşam ev partisine katılan iki mühendisten biri onun operatörle arasında bir şeyler olabileceğini düşündü, madem programda yukarıdan aşağıya kadar veriyorlardı... Demek ki ne onu, ne de Gurin'den yana tercihini kullanan Lyudmila'yı aramasına gerek yoktu.

Gurin ve Lyudmila da o sırada televizyon seyrediyordu.

“Bak, bak!” diye bağırdı Lyudmila ve ekranı gösterdi. “Katerina!”

“Aynen o!” diye onayladı Gurin ve düşündü, işte böyle onu da televizyona çıkarıyorlar, o yüzden sokaktakiler onu tanıyordu. Kendisini hiçbir zaman ekranda görmemişti.

Bir kez daha Katerina'yı yakın plandan gösterdiler –yönetmen onu beğenmemiş olsa bile aklında kalmıştı.

“Sempatik biri” diye iç çekti Gurin ve hemen ekledi “Ama bir-birimize hiç benzemiyorsunuz.”

“Demek ben sempatik değilim?”

“Sen güzelsin, çok güzel!” Her zaman düşündüğü şeyi söylediler.

Lyudmila başını eğdi. Gerektiğinde utanmasını biliyordu. Gurin'in de utandığını gördüğünde, tekrar programa döndü ve hafifçe yanına yaklaştı. Gurin bakındı, Lyudmila gülümsedi, işte o zaman Gurin çok da becerikli olmayan bir şekilde sarılıp onu öpmeye çalıştı. Asırlardır varolan kurallara göre kızın onu uzaklaştırıp geriye çekilmesi gerekiyordu, böylece onun kolay olmadığını, hatta hayatındaki ilk öpücük olabileceğini düşünmesi gerekiyordu.

Lyudmila çok hafifçe kurtulmaya çalıştı, ancak o onu hemen bıraktı. Lyudmila kanepeye oturdu.

“Bunu hiçbir zaman yapma! Siz ünlüler kızların boynunuza atılmasına alışmışsınız. Ama ben öyle biri değilim...”

“Bunun ünlülerle ne alakası var?” diye küstü Gurin. “Tüm hayatım boyunca tek bir kızla arkadaşlık ettim.”

“Çok belli” dedi imayla Lyudmila.

“Henüz okuldayken yaşanmıştı.”

Lyudmila gülümsedi, bu bir nevi affetme olarak düşünülebilirdi. Gurin cesaretlendi, kanepenin arkasına geçti ve ellerini omuzlarına koydu.

“Yapma! Lütfen yapma! Senin için kime sarıldığın çok önemli olmayabilir, ancak benim için gayet ciddi...”

“Benim için de öyle” diye itiraf etti Gurin.

O anda Lyudmila gerçeğin ta kendisini anlatmaya karar verdi. Daha doğrusu tamamını değil de, akademisyenin kızları ile ilgili yaptıkları şakayı. Görünüşe göre Gurin ondan hoşlanıyordu. Aşıkça onu olduğu gibi kabul etmesi gerekiyordu. Ünlü biri olabilirdi, ama daha yolun başındaydı. Lyudmila daha yeni okumaya başlayacaktı ve o da ona elbette ki yardım edecekti. Sporcuların genelde spor akademisinde okuduklarını biliyordu, sporu bıraktıktan sonra ise antrenör ya da en kötü ihtimal beden eğitimi öğretmeni oluyorlardı. Ne olmuş yani, bir erkeği formda tutan, son derece başarılı bir meslek...

Program sonrasında Rudolf ve Katerina, Şabolovka boyunca yürüdüler.

“Bu arada” dedi Rudolf. “Annemle ikimiz seni öğlen yemeğine davet ediyoruz. Yarın tatil günüm.”

Elbette ki Katerina'nın canı misafir olmak istiyordu. Eve davet edilip ebeveynlerle tanışıldığında ilişki başka bir boyuta geçmiş oluyordu. Evlilik teklifi değildi, ancak niyetler barizce belli edilmiş oluyordu. Krasnogorodsk'ta da öyleydi; eğer genç kız aileyle tanıştırılıyorsa herkes düğünün an meselesi olduğunu anlardı.

Katerina kalbinin gümbürdediğini duydu, teklif etmesini bekliyordu, ama bu kadar yakın olabileceğini düşünmemişti. Hem işten müsaade etmezlerdi, o yüzden önceden ayarlaması gerekiyordu.

“Yarın olmaz” dedi, çünkü risk almak istemiyordu. “Tüm günüm dolu.”

“O zaman akşam yemeği olsun” diye önerdi Rudolf.

“Kabul ediyorum.”

Katerina ne giyeceğini düşünmeye başladı. Daha bu akşamdan beyaz bluzunu yıkayıp eteğini ütölemeliydi, çünkü işten sonra hazırlık için zamanı olmayacaktı.

İkisi Ekim Meydanı'na geldi, nehirden aşağıya doğru indiler ve Kırım Köprüsü'ne doğru yöneldiler. Köprü'nün altından yolcu dolu bir vapur geçiyordu. Daha TV stüdyosundan çıkar çıkmaz Rudolf evine gidip çay içmeyi önerdi. Katerina daha önce kabul etmemek için ne demesi gerektiğini düşünmemişti ve doğruyu söylemeye karar verdi.

“En iyisi bir dahaki sefere... Şu an evde Lyudmila ve Gurin var ve acele etmememi söyledi.”

“O zaman biz ikimiz yalnız kalınca da onun çıkıp dolaşması gerekiyor.”

“Tabii ki” diye kabul etti Katerina ve hata ettiğini düşünerek korktu, çünkü bundan sonra Rudolf sürekli başbaşa kalmak için fırsat arayacak ve konuşmalarını hatırlatacaktı. Hem böyle bir randevudan da korkuyordu.

Köprüyü geçtiler ve Rudolf, daha önce komün evinde yaşadıkları Kropotkinska'nın başındaki binayı gösterdi. Çocukluğunu, bahçedeki kavga dövüşlerini anlatıyordu, Katerina ise onu dinliyor ve insanın hayatını değiştiren tesadüfleri düşünüyordu. Sadece birkaç gün önce onun hakkında hiçbir şey bilmiyordu, oysa birkaç ay sonra kocası olacaktı ve geri kalan hayatını, aynı anne ve babası gibi onunla birlikte geçirecekti. Tabii ki çocukları da olacaktı. Bir süre kendisi için üzüldü. Yaşadı, okudu, bir şeylerin hayalini kurdu, ancak işte şimdi karşısına Rudolf çıktı ve hayallerin sonu geldi. Karşısına onun gibi birinin çıkmasını bekliyordu elbette. Onu hayal edemiyordu, sadece özenli, zarif olacağını ve kendini onun yanında güvende hissedeceğini biliyordu. Evet, Rudolf özenli biriydi, telefon ediyor, ne yaptığıyla ilgileniyordu; kafe birlikteyken ilginçti, hem programa götürmek de onun için yoğun çabalar gerektirmişti –stüdyoda gelişigüzel insan yoktu, hepsi ya üretimdeydi ya da bilim adamı, oyuncu, yazar, astro-not...

Neden hayatın tesadüflere bağlı olduğunu düşünüyordu. Her şeyi düzenleyen devlet değil miydi –hem üretimi, hem savunmayı, ne kadar buğday ekilip biçileceğini, ne kadar çelik dökülece-

ğini, belediyelere ve parti organlarına kimlerin seçileceğini, hangi kitapların basılacağını ve ne tür televizyon programları gösterileceğini... Sadece insanların özel hayatları kaderin akışına bırakılmıştı. Ve insanlar birbirini iyi tanımadığı için, düşünden hemen sonra kavgalar, boşanmalar başlar, çocuklar babasız büyürdü.

Tabii ki Rudolf'la her şey daha farklı olacaktı. Ama nasıl olacağını bilmediği için yemeğe mutlaka gitmesi ve etrafına bakması gerektiğine karar verdi. Rudolf babasız büyümüş, annesi tarafından yetiştirilmişti ve bazı yönleri mutlaka ona benzemeliydi. Örneğin Katerina çoğu şeyleri annesinden öğrenmişti.

Program için yeni ayakkabılar giymişti; şimdi neredeyse birkaç kilometre yürümüşler ve topallamaya başlamıştı. Rudolf bunu fark etti; ilk durakta tramvaya bindiler ve Devrim Meydanı'na geldiler.

Rudolf onunla birlikte asansöre bindi, Katerina elini uzattı ancak o sarılıp öptü. Katerina daha önce birkaç kez öpüştüğü, ancak şimdiki öpücük biraz tuhaftı, böyle bir duyguyu daha önce hiç hissetmemişti. Rudolf zarifçe dudaklarını yakaladı, o da hiç tepki vermeden teslim oldu, hatta daha rahat olması için hafifçe başını geri aldı.

Sonra da kapıya yöneldi, heyecandan anahtar deliğini tutturamadı, zile bastı. Zincirin sesini, ilk kapı kilidinin nasıl açıldığını duydu, akademisyenin evinde kapılar hep çiftti.

“Yarın görüşürüz!” diye bağırdı Rudolf ve asansör çağırma-
dan, merdivenlerden aşağıya doğru koştu, yasadışı bir şey yapmış
ve gizlenmek için acele ediyormuş gibi...

Lyudmila kapıyı açtı ve Katerina'ya baktı.

“Neden yorgun at gibi soluyorsun? Öpüştünüz mü yoksa?”

“Öpüştük” diye onayladı Katerina ve kanepeye çöktü.

“Hoş bir süreç” diye belirtti Lyudmila. “Bunun için tecrübeye
gerek var.”

“O tecrübeli” diye cevap verdi Katerina. Açık sözlü olmak istiyordu, şimdi de Lyudmila'ya anlatacakları vardı. Sanki ikisinin hayat tecrübesi eşitlenmiş gibiydi. Önceden Katerina sadece onun anlattıklarını dinlerdi, kendisinin anlatacağı bir şey yoktu.

“Annesi beni akşam yemeğine çağırıyor.”

“Beni de hatırlatabilirdin, ben de aile ortamında yemek yiyebilirdim.”

“Özür dilerim, düşünemedim.”

“Söz konusu olan ben değilim. Sadece ikimizin birlikte olması daha uygun olur. Birimiz hareket eder, diğeri de gölgedeymiş gibi ortamı gözetler, çünkü kimse ona dikkat etmez. Bunun çok önemli bir ziyaret olduğunu anlamalısın. Evlenmeyi düşünüyorsan annesine iyice bak, gelecekteki kayınvaliden olacak. Seni nasıl karşıladığı, nasıl tepki vereceği önemli.... Ana kuzusuna benziyor.”

“Neden öyle düşünüyorsun?”

“Bir şey düşünmüyorum, sadece iyi hatırlıyorum. Babasının annesini terk ettiğini anlatmıştı ve bir erkek gidiyorsa, suçlu olan her zaman o değildir.”

“Eh, neden en kötüsünü düşünüyoruz?” diye tepki verdi Katerina.

“Düşünecek bir şey değil, sadece görülecek. Sonra düşünürüz.”

Sabah Katerina fazlasıyla keyifli uyandı. Aynı şekilde çalışıyordu, iki mengeneyi tamir etmeyi başardı, artık torna ustası olarak yarım maaş daha fazla ödeniyordu. Genelde işten sonra acele etmeden yürüyor ve dükkânlara uğruyordu –bir şey almasa bile öylesine yeni ithal kıyafetlere bakıyordu. Moskova’da bu konuda sürekli bir artış vardı: Polonya, Çek kıyafetleri, Florena marka Doğu Almanya kozmetiği.

Bluzunu dün yıkamış olmasına ve ütü sadece beş dakika alacak olmasına rağmen, Katerina küçük sokaklardan geçerken neredeyse uçuyordu.

Üstünü değiştirdikten sonra Lyudmila yukarıdan aşağıya ona baktı.

“Güzelsin!” dedi. “Böyle bir salağa denk gelmen çok acı.”

“O salak değil, ikimizden daha akıllı.”

“Abartma, güzel ve akıllı olduğunu, onlardan hiçbir şey beklemediğini unutma.”

“Onlardan hiçbir şey istediğim yok” diye onayladı Katerina.

“O zaman Tanrı’nın izniyle ileri!” Lyudmila istavroz çıkardı ve bunu yaptığına kendi bile şaşırdı. İnançlı biri değildi –böyleleri için ne Tanrı’ya ne de şeytana inanmayan, hurafeci diyorlardı. Nikolay Antonina’yı ailesiyle tanıştırmıştı, şimdi sıra Katerina’daydı. Ve bilindiği gibi Tanrı üçü severdi. Lyudmila Çelyabinsk’e gitmeye bile hazırdı ve Gurin’in ailesinde iyi izlenim bırakmak için

elinden geleni yapacaktı. Ondan daha mütevazı, tutumlu ve çalışan bir kız görmediklerinden emindi.

Rudolf Katerina'yı metro girişinde bekliyordu. Yakın yaşıyordu ve kısa sürede evine geldiler –sıradan beş katlı evlerden. Katerina böyle bir evde yaşamak istiyordu. Devrim Meydanı'ndaki daire ve lojmandaki geniş odasından sonra, Raçkov ailesinin evi ona biraz ufak ve fazlasıyla mobilyayla doluymuş gibi geldi.

Annesi onları iki insanın kolayca geçemeyeceği girişte karşıladı, elini uzattı ve anlık da olsa yukarıdan aşağıya süzdü. Katerina memnun kalıp kalmadığına emin olamadı. Annesi gülümsedi, büyük odaya götürdü ve Rudolf'a, "Misafirle ilgilen" deyip mutfığa gitti.

"Bu annemin odası" diye açıkladı Rudolf. "Kardeşimle benimki diğeri."

Diğeri çok küçüktü, yatak ve kanepede değişiyordu –herhalde onda kardeşi yatıyordu– küçük bir masa ve sandalye vardı. Katerina pek bakamadı ve Rudolf onu hemen büyük olana götürüp kanepeye oturttu. Ufak kardeşi mutfakta annesine yardım ediyordu, içeri bir tabak salata getirdi, Katerina'ya baktı ve çıkmaya yeltendi.

"Tanış!" dedi Rudolf.

Oğlan elini uzattı: "Vitya."

"Unutma" diye açıkladı Rudolf. "Erkek bir kadınla tanışırken ondan elini uzatmasını bekler. Bunu ilk kadın yapar."

"Tamam" diye mırıldandı Vitya. "Unutmam."

"Benim de unutmamam lazım" diye utandı içinden Katerina ve belirgin bir rahatsızlık duygusuyla üç kişi için servis yapılan masaya baktı. Her tabağın yanında farklı boyutta üç çatal ve üç bıçak vardı. İyi, hadi çatalın biri et, diğeri muhtemelen balık veya salata içindi, ya üçüncüsü? İşte, nihayet akademisyen kızı değil, Pskov'tan gelen bir köylü olduğu ortaya çıkacaktı.

Raçkova, Katerina'nın getirdiği çiçeklerle süslü vazoyu getirdi. Uzun süre Lyudmila ile ne alması gerektiği konusunda tartıştılar –çiçek mi yoksa çikolata mı– ve en iyisi çiçek olacağına karar verdiler.

"Muhteşem bir buket!" diye övdü Raçkova onu. "Tabii evimiz biraz dar" diye de ekledi masaya doğru yanaşırken.

"Çok güzel bir eviniz var" dedi içtenlikle Katerina.

"Bunu nezaketten söylüyorsunuz" diye gülümsedi Raçkova. "Sizin eviniz de gerçekten çok güzel." Katerina'nın şaşkınlığını

fark ettiği için de (evini de nereden biliyordu?) açıklama ihtiyacı duydu: “Rudik anlattı. Böyle dairelerde Moskova’da yalnız önemli insanlar oturur. Batı bölgesinde sadece zengin ve meşhur kişilerin oturduğu semtlerin olduğunu biliyorsunuzdur. Devrim Meydanı’ndaki yüksek apartmanda veya Kotelniçeska Nebrejna ya da Krasni Vratı yakınlarında oturduğunu söylüyorsa biri, kökenini sormaya bile gerek yoktur. Bunları hak etmiş, önemli bir aileden geldiği hemen belli olur.”

Katerina hüznle karışık Rudolf’a açıklayabileceğini, ancak annesinin hiçbir zaman bu yalanı affetmeyeceğini düşündü. Bir kere yalan söylediye, bu, her zaman söyleyebilir anlamına geliyordu. Ayrıca annesi oğlunun karısının iyi, ünlü, varlıklı ve yarıma ihtiyaç duymayan bir aileden gelmesini, tersine yardım edebilecek durumda olmasını tercih eder.

Sessizlik uzun sürdü, annesi prestijli evler ve bunu hak eden sahipleri konusundaki uzunca monologuna cevap bekliyordu. Katerina ne cevap verebileceğini uyduramıyordu bir türlü. Raçkova konuyu değiştirerek çıkış yolunu kendi buldu.

“Bu sene nerede tatil yaptınız?” diye sordu. “Kırım’da mı?”

“Evet” diye onayladı Katerina, hızla Kırım’da herhangi bir şehrin ismini hatırlamaya çalışarak. Hayatında hiç oralara gitmemişti. Daha önce duyduğu tüm isimler ise şu anda aklından uçup gitmişti.

“Ancak bu sene serin değil miydi?” diye hatırlattı Raçkova.

Katerina Kırım’da serin olabileceğini daha önce hiç duymamıştı, o yüzden kaçamak cevap verdi.

“Eh donmadık, ama daha sıcak olabilirdi.”

Ve kendisi bile kendinden iğrendi. Tam bir odun gibiydi, eğlenceli bir şey uyduramaz mıydı sanki?

Rudolf bir şişe beyaz şarap açarak durumu kurtardı.

“Anneciğim, Katya’yı lafa tuttun, lafla insan aç kalır. Başlayalım artık.” Kadehlere şarap döktü ve kendisinininkini kaldırdı: “Tanışmamızın şerefine!”

“Arkadaşlığa dönüşeceğine eminim.” Raçkova kadehini Katerina ile tokuşturdu.

Katerina korkuyla bir yudum aldı, çünkü kafedeki gibi çakırkeyif olmak istemiyordu. Rudolf ortadaki çatalı aldı, o da aynısını yaptı. “Acele etmeden ve cevaplarımı düşünerek verirsem her şey yolunda olacak. Ağır olduğumu düşünsünler, sonuçta böyle kızlar da var.”

Genç Raçkov epey acıkmış olmalı ki, çatalını balığa batırdı ve hemen parçaladı, ancak annesinden uyarı aldı.

“Balık için özel çatal var.”

“Hangisi olduğunu unuttum” diye itiraf etti genç Raçkov.

“Sana bütün sabah bunu öğrettim. Misafirimiz hakkında ne düşünecek?”

“Sadece iyi şeyler” dedi Katerina.

Raçkova fırında ördek sundu ve Rudolf ördeği özel bir makasla parçaladı.

Raçkova ustalıkla ve büyük bir hızla ördeği kesti. Katerina risk almamaya karar verdi.

“Teşekkür ederim. Her şey çok lezzetli ancak ben gelirken dayanamayıp bir şeyler atıştırdım...”

Sonra eve dönerken metronun yanından kendine pirojka aldı ve hızla hepsini yedi.

Evin kapısını açtığı anda içeriden elektrikli süpürge'nin sesi geliyordu. Lyudmila temizlik yapıyordu.

“Hemen bana yardım et!” diye emretti. “Ev sahipleri telgraf göndermiş; cumartesi geliyorlar ve biletlerini almışlar bile. Eğitimli insanlar böyle, önceden haber verirler. Sürpriz yapmaktan çekiniyorlar.”

Katerina'nın keyfinin yerinde olmadığını fark ettiği için telaşla sordu.

“Hoşuna gitmedi mi?”

“Bilmiyorum” diye kısaca cevap verdi Katerina. Canı anlatmak istemiyordu.

“Eh, yakında netleşir” dedi Lyudmila.

“Elbette öyle olacak. Yalan söylemekten bıktım. Normal bir hayat yaşıyordum. Ne isem oydum... Eğer değilsem, neden bir akademisyen kızı oluyorum?”

“Cumartesi gününden itibaren artık akademisyen kızı değilsin” diye sakince cevap verdi Lyudmila. “Yeniden metal aksesuarları fabrikasında, sıradan bir işçi olacaksın.”

“Bunu ona nasıl açıklayacağım?”

“Hiç açıklama. Telefon et ve İngiltere, Oxford'a okumaya gitmesini söyle.”

“Ne İngiltere'si?”

“O halde evleneceğini söyle.”

“O zaman buraya gelir.”

“Sen her şeyi İzabela’ya anlat. O icabına bakar.”

“Sen Gurin hakkında karara vardın mı?”

Lyudmila şaşırdı.

“Ne olmuş Gurin’e? Danimarka prensi değil ya... Her şeyi olduğu gibi söylerim. Beni seviyorsa affeder. Bu onun ilk sınavı olur. Gıcıklık yapmaya başlarsa, haydi çek git canım, derim.”

“Belki de her şeyi olduğu gibi anlatmamız gerekiyordu” diye iç çekti Katerina.

“Belki de.”

Telefon çaldı. Katerina hemen üzerine atladı.

“Bu Rudolf olmalı. Nasıl geldiğimi sormak için arayacaktı... Alo?” Ahizeyi kaldırdı ve hemen Lyudmila’ya uzattı. “Sana, Gurin arıyor.”

“Çok iyi” dedi Lyudmila, nedense saçını düzeltti ve telefonu eline aldı. “Merhaba canım. Ne zaman görüşüyoruz? Ne zaman müsaitsin? Pazar mı? Harika. Nerede? Hadi Suvorov Meydanı’nda olsun. Neresi olduğunu bilmiyor musun? Moskova’yı öğrenmen lazım. Nereleri biliyorsun? Telgraf binasını? Çok iyi. Demek saat on ikide Çelyabinsk’le görüşme ayarladın. Annenle mi? Muhteşem! O zaman on birde buluşuyoruz. Belki de sonra annene anlatacakların olur. Ne mi? Anlarsın. Ne mi oldu? Hiçbir şey. Tamamen sağlıklıyım. Ve önceki kadar güzel! Sen de benim hoşuma gidiyorsun. Üzerimde mavi elbise, elimde İzvestiya gazetesi tutuyor olacağım. Neden mi? Beni tanıman için tabii ki... Milyonlar arasında bile seçebilir misin? Göreceğiz canım. Ah evet, artık bu numaradan arama, hattı kesecekler, devlet tarafından... Buluştuğumuzda her şeyi anlatırım. Hoşça kal canım!”

Sessizce oturdular.

“Yarın gece vardiyasındayım” dedi Lyudmila. “O yüzden Rudolf’u davet edebilirsin.”

“Belki de her şeyi telefondan söylesem daha iyi olur.”

“Neden? Böyle şeyler her zaman yüzyüze konuşulmalıdır. Böylece nasıl bir insan olduğunu da tartmış olursun.”

“Tamam” diye geri adım attı Katerina. “Ne olacak sanki, tatsız bir konuşma sadece... Atlatabilirim.”

“Tabii ki atlatabilirsin” diye onayladı Lyudmila. “Ne ilk ne sonsun... Şimdi temizliğe koyul. Evi teslim aldığımızdan daha temiz halde bırakmalıyız ki, bir sonraki tatillerinde bizi yine davet etsinler.”

“Bir sonraki diye bir şey olmayacak. Yarın her şey açığa çıkacak” dedi Katerina ve kitapları silmeye başladı.

Telefon yine çaldı. Lyudmila açtı ve ona baktı.

“Sana.”

“Dinliyorum” dedi Katerina. “Aradığın için teşekkürler. Her şey yolunda. Çabuk döndüm. Yarın mı?” Katerina Lyudmila’ya baktı, o da başını salladı. “Akşam boşum. Evet, gel. Saat altıdan sonra evde olurum. Ben de seni öpüyorum” diye ekledi normalden daha sessiz bir sesle Katerina.

Lyudmila duymamış gibi yaptı.

Ve işte, yarın geldi. İki salata hazırladı –biri meyve, diğeri de domates ve salatalık ile, aşağıdaki şarküteriden pizze aldı, İzabela’nın stoklarından sardunya balığı çıkardı ve Rudolf’un gelmesine yakın fırında patates yaptı. Rudolf şampanya, votka ve çiçeklerle geldi. Şampanya ve vorkayı buzdolabına koydu ve masa için yardım etmeye koyuldu.

“Ne güzel mezeler” dedi coşkuyla. “Şampanya soğuyana kadar biraz votka içelim mi?”

“Hayatımda hiç votka içmedim” diye itiraf etti Katerina. Bir keresinde okulda denemişti ama boğulacak gibi olmuştu.

“Artık yetişkinsin. Ayrıca hayatta her şeyi denemek lazım. Bir parmak kadar dökerim.”

“O kadar ise olur” diye kabul etti Katerina.

“Önce nefes ver, sonra da yut” dedi Rudolf ve nasıl yapılacağını gösterdi.

Katerina nefes verdi, bir yudum aldı ve çok şaşırdı, çünkü boğazını yakmamıştı. Rudolf şampanyayı açtı. Katerina üzerine damlamaması için elbisesinin üzerine masanın örtüsünü getirdi, ancak o gayet dikkatliydi. Lojmanda kızlar şampanya açarken tıpa fırlar ve herkes üstüne gelmemesi için uzaklaşırdı.

“Sana içelim!” dedi Rudolf.

“Sana!” diye cevap verdi Katerina.

“Bize!” diye kaldırdı kadehi Rudolf.

Heyecan ve yorgunluktan olmalı –sonuçta bütün gün menegenin başında durmuştu– içtiği şampanyadan başı hafiften dönmeye başladı. Her şeyi anlatması gerektiğini hatırlıyordu ama sonra da konuşabileceklerine karar verdi...

Rudolf gramofona plak koydu ve o dönemde çok popüler olan “Besame! Besame Mucho!” çalmaya başladı.

Uzun yıllar sonra bu şarkı Katerina’ya hep o geceyi hatırlatacaktı. Dinlediğinde ne kadar da salak olduğunu düşünecekti. O şarkı ve o gece olmasaydı bambaşka bir hayat yaşayabileceğini de –daha mutlu ve umarsız. Daha o zamanlar, şu an onu dansa kaldıran Rudolf’un hayatında sonsuza dek kalacağını biliyordu ve sadece mutsuzluk getireceğini de.

Şimdi dev dairede dans ediyorlar ve odadan odaya geçiyorlardı. Rudolf onu öpüyor, kanepe ve masalardan dolanarak dansa yönlendiriyordu; Katerina ise ona teslim olmuş, hiçbir şey düşünmemenin ne kadar muhteşem olduğunu geçiriyordu aklından.

Rudolf’un eli belinden aşağı indi ve olmaması gereken yerde durdu. Katerina elini çekmesini bekliyordu ancak bir türlü çekmiyordu. Tamam, öyle olsun, belki de bu son danslarıdır... Ya son değilse ve Katerina onun karısı olursa; eş olarak tüm bunlara hakkı vardı.

Plak bitti, Rudolf gramofonun yanına gitti, Katerina ise kanepeye oturdu. Yeniden “Besame, Besame Mucho” çalmaya başladı; Katerina başka bir müzik açarsa aralarındaki yakınlığın bozulacağından korkuyordu ve sanki Rudolf onun isteklerini önceden tahmin ediyor gibiydi. Katerina’nın canı içmek istiyordu ve daha istemeden Rudolf şampanya getirmişti bile.

“Ama ben böyle sarhoş olurum” diye geçirdi aklından.

Rudolf yanına oturdu ve yine öpüştüler. Sonra birden yan yana yattıklarını fark etti. Katerina ona sokuldu, canı sadece uyumak ve kendinden geçmek istiyordu. Onu soyduğunu hissetti ve ne kadar düşünceli olduğu geçti aklından; demek ki elbiselerinin kırıışmasını istemiyordu. Şimdi onu yatağa götürecekti; aynı çocukluğunda babasının yaptığı gibi...

Rudolf göğüslerini ve karnını öpmeye başladığında tamamen çıplak yattığını fark etti, sutyeni bile yoktu. Elleriyle göğüslerini kapatmaya çalıştı, ama Rudolf ısrarla ellerini uzaklaştırıp öpmeye devam etti. Bunda uygunsuz bir şey yoktu; kitaplarda erkeklerin kadınların göğüslerini öpme alışkanlığı olduğunu okumuştı.

Rudolf üzerine eğildi ve ağırlığını bıraktı, o zaman dikkatlice içine girdiğini hissetti, sanki rahatsız etmekten korkuyormuş gi-

bi ve o an doğum kontrol haplarını ve Lyudmila'nın uyarılarını hatırladı.

“Banyoya gitmem lazım...”

“Sonra, sonra” diye tekrarladı Rudolf.

Katerina birden kalbinin çarptığını hissetti. Yine de kurtulmak için bir deneme yaptı ancak başaramadı. Bir an kendini bıraktı, hafif bir acı hissetti ve yine hemen unuttu. Artık yaşandıysa daha uzun sürmeli diye düşündü. Böyle hisleri hiç yaşamamıştı, sadece tahmin ediyordu. Birden Rudolf hızlandı; Katerina, lojmanda kızların anlattıklarının biraz sonra yaşanacağını anlayarak daha sıkı sarıldı. Ritmi yakalayarak senkronize hareket etmeye başladı, şimdi ayaklarıyla onunkileri sıkıca kavramış onunla birlikte uçuyordu.

Mutluluk bu olmalı, diye düşündü ve uyuyakaldı...

Uyandığında ikisi gözgöze geldi. Onu inceliyordu. Kendini kapatmaya çalıştı ama etrafında bir şey yoktu.

“Banyodan bornozu getirir misin?” diye yalvardı Katerina.

Ne konuşacaklardı ve döndüğünde Rudolf ona neler diyecekti? En iyisi hiç konuşmadan onu öpmesiydi, ancak Rudolf onu bornozla sardı ve “Şaşkınım, senin için ilk olacağımı düşünmemiştim. Bakire olmasaydın, tam bir profesyonel olduğunu düşünenecektim” dedi.

Katerina susuyor ve neden bahsettiğini anlamıyordu.

“Öyle yaşıyor ve partnerini öyle hissediyorsun ki!” diye devam etti Rudolf.

Belli ki hayatında birçok kadın olmuştu ve kendini beğendirebilmek için bir erkekle iletişim kurmanın bazı kuralları olmalıydı. Ancak o bu kuralları bilmiyordu, öylesine olmuştu ve bir sonraki kez aynı olmayabilirdi. Oysa Rudolf'u muhtemelen ondan daha büyük ve boşanmış, tecrübeli bir kadın eğitmişti. Katerina başkentli gençlerin daha olgun kadınlarla yaşadıklarını, sonra da onları terk edip daha genç olanlarla evlendiklerini biliyordu.

“Banyoya gidiyorum” dedi.

Oradayken kapıyı kilitledi. Aslında bunu neden yapıyordu ki, zaten onu çırlçıplak görmüştü bile.

Duvarların biri tamamen aynalarla kaplıydı. Katerina kendine baktı. Şimdi kadın olduğunda onda neler değişmişti? Hiçbir değişiklik göremedi –gözelliklerindeki mavimsi gölgeler dışında. Parmaklarıyla ovuşturarak gitmeleri için uğraştı ama gölgeler kay-

bolmuyordu. Bazen sabah işe giderken diğer kadınların gözaltlarında aynı mavilikleri görüyordu. Şimdi anlıyordu –demek ki, önceki akşam mutlu olmuşlardı.

Katerina duşa girdi ve akan su kırmızıya döndü. Yetişkinlerden, erkeğin ilk girdiği zaman kan gelmesi gerektiğini biliyordu ancak yine de bu hoşuna gitmedi. Kurulandı, saçlarına ve göğüslerine, İzabela'nın şişedeki değişikliği fark edemeyeceği kadar parfüm sıktı ve banyodan çıktı.

Rudolf mutfakta yumurta kızartıyordu.

“Çok açım!” dedi.

Yeniden masaya oturdular. Rudolf şampanya koydu, kendi kahine ise votka. Katerina zevkle içti, canı içmeyi çok istiyordu. Çatalla zeytini tutturamayınca güldü. Rudolf da güldü.

Şimdi tüm hikâyeyi anlatmanın tam da zamanıydı, ama canı istemiyordu. Rudolf kanepenin koluna oturdu, bornozunu açarak göğüslerini öpmeye başladı, sonra da ellerine alarak yatağa götürdü. “Çok ağırım galiba” diye düşündü Katerina ve ona acıdı.

Rudolf acele etmiyordu. Bornozun düğmelerini aşağıya kadar açtı ve işte yine çıplaktı. Kendisi de soyundu. Katerina onu incelemeyi çok istiyordu –hayatında hiç çıplak erkek görmemişti, küçük oğlanların dışında. Uzanarak ona baktı.

Rudolf'un kızarmış yüzü üzerine eğilmişti. Büyümüş gözbebeklerini gördü, hatta biraz korktu bile ve ânında dünyayı unuttu. Ağır nefes almasını duyuyordu ve de zor bir şey olmalı, diye düşündü –vücudunu kaldırıp indiriyordu ve indiğinde Katerina kendini kaldırıyordu.

Birden içinde bir şeyler oldu, kasıklarından yakıcı bir dalga geçti. Daha hızlı hareket etmesini istiyordu, dayanamadı ve “Hadi, daha hızlı, yalvarırım” dedi.

Ancak aksine, Rudolf hareketlerini yavaşlattı, o yüzden bu sefer o hızlandı ve kendini tutamayarak ona sıkıca sarıldı ve bir an bilincini kaybettiğini zannetti...

Sonra Rudolf'un sesini duydu:

“Hiç kimseyle seninle olduğum kadar hoşuma gitmemiştir.”

Hayatında kaç tane kadın olduğunu sormak istiyordu ama cesaret edemedi.

“İltifat için teşekkür ederim, demem lazım mı? Kadınlar onları övdüklerinde genelde ne derler?”

“Hepsi farklı” diye gülümsedi yorgunlukla Rudolf. “Ah canım, ben değil sen muhteşemdin, gibi şeyler.”

“Burada pes ediyorum” diye itiraf etti Katerina. “Seni karşılaştırmayacağım kimse yok. Sen ilk ve teksin.”

“Hep öyle kalmayı isterim” dedi Rudolf.

“Ben de.”

Sonra bu tür itirafları başka erkeklerden de duyacaktı. Aynı zamanda iş arkadaşı olan sevgililerinden biri ona, “Sen her konuda yeteneklisin, yatakta da öyle” demişti.

Katerina da inandı, çünkü vücuduna hakimdi. İyi dans ediyor, voleybol ve tenis oynuyor, ustaca araba kullanabiliyordu. Erkeği, özellikleri olan bir mekanizma olarak algılıyordu –aynı torna veya deneme standı gibi. Sadece özellikleri iyi kavramak ve uyum sağlamak gerekiyordu. Sonrasında emprovizasyonlara da açıktı, eğer erkek istiyor ancak çekiniyor ve karar veremiyorsa, onun yerine karar veriyordu. Bazı erkekler onun emretmesini, yönlendirmesini ve kuralları koymasını seviyordu...

Sabah, Lyudmila gece vardiyasından dönmeden önce Katerina Rudolf'u uyandırdı. Rudolf ona yine sokuldu, ancak bu sefer acele ettiği için her şey kısa bir sürede bitiverdi.

Kapıda onu öptü, daha doğrusu öpücük kondurdu ve gitti.

Lyudmila içeri girdi ve onu süzerek, “Bugün çalışamazsın, fabrikayı ara, hasta olduğunu söyle ve uykunu al” dedi.

“Mutlaka gitmem lazım” diye açıkladı Katerina. Lyudmila'nın nasıl kahvaltı ettiğini izliyor, ama kendi açlık hissetmiyordu.

“Ee, nasıl biri?” diye sordu Lyudmila.

“Bilmiyorum, karşılaştırmayacağım biri yok...”

“Her şeyin nasıl olduğunu anlat.”

“Aslında pek anlatılacak bir şey yok. Oldu mu, olmadı mı...”

Katerina anlatmadı, sonrasında diğer erkeklerle olan ilişkilerini de anlatmayacaktı.

“Akademisyenin kızı olmadığını ve iki gün sonra başka yere geçtiğini söylediğinde nasıl tepki verdi?”

“Hiç” diye cevap verdi Katerina. “Bunu konuşmadık.”

“Ya sonra?”

“Bilmiyorum.”

“O zaman her şeyi İzabela'ya anlat.”

“Belki de haklısın” diye kabul etti Katerina.

İki gün veya iki ay sonra neler olabileceğini düşünmek istemiyordu. Neyse o olacaktı.

Katerina fabrikaya geldi ve Lednev’in akşam vardiyası için usta ayarlamayan tornacı başına küfrettiğini gördü. Ve şimdi makinelerin yarısı çalışmıyordu.

“Sakin ol!” dedi Katerina ve Lednev’in omzunu okşadı.

Kim bilir neden Lednev utandı, dikkatle ona baktı ve merakla, “Sen neden bugün bu kadar güzelsin?” diye sordu.

“Sadece bugün mü?” diye sordu Katerina.

“Her zaman, ama bugün biraz daha farklı...”

Katerina gülümsedi ve tornacı başıyla konuşmaya gitti. Deneyimli ustayı eski makinelere gönderdi, kendisi ise genç işçilerle tornaları ayarlamak için kaldı.

O gün her şey çok iyi gidiyordu. O ana kadar hiç böyle sükunet hissetmemişti. Acele etmiyordu, yemekhanede kuyruğun en sonuna durdu. “Neden kendimi bu kadar iyi hissediyorum?” diye merak etti; “Hayatımda ne değişti ki? Ya da değişti mi acaba? Artık belki de yalnız olmayacağım. Rudolfun yanına taşınırsam küçük odayı bize ayırırlar.”

İnşaat kooperatiflerine girme hakkı vardı artık. Rudolf da o da tatillerde böyle bir inşaat grubuna katılabilirlerdi. İki senede ilk taksit için para biriktirebilirlerdi...

Akşam Lyudmila ile ikisi daireyi temizleyip toz aldılar. Sabah Lyudmila eşyalarını toplayıp lojmana geri döndü.

“Ev sahibinin moralini bozmamak lazım” diye açıkladı. “Beni burada görürse tüm akşam bir şeyler aşırıp aşırmadığımı kontrol edecektir.”

“İzabela aptal değildir” diye tepki verdi Katerina.

“İşte onlar en şüphecidir! Birisi benim evimde bir ay yaşasa, ben de kontrol ederdim.”

Tihomirov ailesi eve taksiyle döndü; Kırım’dan üzüm, armut ve seftali getirmişlerdi. Akşam birlikte yemek yediler ve akademisyen bir ay içerisinde biriken gazeteleri okumak için odasına çekildi.

“Sana bir şey anlatmalıyım” dedi Katerina.

İzabela kulak kabarttı, ancak Katerina Rudolf’tan bahsetmeye başlayınca kanepeye iyice yerleşti, iki kadehe likör koydu ve kesmeden tüm hikâyeyi dinledi.

“Aradığında ona ne demeliyim?” diye sordu İzabela.

“Babaannemin yanına taşındığımı... Rudolf lojmanı da araya-caktır.”

“İtiraf etmek istemiyor musun?”

“İstiyorum ama korkuyorum. Belki daha sonra...”

“İtiraf et!” diye öneride bulundu İzabela. “Yoksa her şeyi ka-rıştırırsın.”

“Bir sonraki randevumuzda belki” diye kabul etti Katerina.

“Bak” dedi İzabela; “Tatile köye gittiğinizi söyledim.”

“Tam olarak neresi olduğunu sorarsa?”

“Tanımadığım insana hesap vermek zorunda değilim.”

“Peki neden haber vermeden gitmişim?”

“Bulamamışsın. Evinde telefon yok, işte de bulamamışsın. Meş-gulmuş. Şu Rudolf’u davet et, akşam yemeği yiyelim, ben bir göz atayım, onu dinleyeyim... Bugünkü gençler o kadar da zor varlıklar değil. Sonuçta o da Danimarka prensi değil. Sonra da ailenin, yani bizim onu beğenmediğimizi söyler, istediğin yerde buluşursun.”

“Nerede?” diye sordu merakla Katerina.

“Bu artık onun sorunu. O bir erkek ve bunları organize etmek zorunda. Bir oda kiralayabilir ya da arkadaşından bir anahtar ala-bilir. Milyonlarca insan bu durumda işini halledebiliyor. Bu ara-da, erkek de böyle sınanır. Ne kadar sevdiği ve hayatta ne kadar başarılı olduğu...”

O akşam Rudolf gece yarısına kadar Telenovosti programında işteydi.

Katerina metrodan arayıp sonraki gün için randevu istedi. Ru-dolf daha konuşmak istiyordu, ancak telefon kulübesinde sıra ol-muştu ve Katerina, akademisyenin evini aramasını önlemek için arkadaşından aradığını belirterek konuşmaya son verdi.

Ertesi gün Puşkin Anıtı’nın önünde buluştular, Gorki Soka-ğı’nda dolaşarak, Sadovoe Koltso’dan döndüler ve kendilerini Devrim Meydanı’ndaki yüksek binanın önünde buldular.

“Belki de beni ailenle tanıştırtman gerekiyor” diye önerdi Ru-dolf.

“Daha sonra” diye söz verdi Katerina; “Daha yeni döndüler, babam üşütmüş...”

“Düzelmesini bekleyelim” diye kabul etti Rudolf.

“Bu arada Lyudmila ile köye, babamın akrabalarının yanına gidebiliriz. Sonuçta tatil ve canım temiz hava istiyor.”

“Nerede bu köy?”

“Pskov eyaletinde” diye cevap verdi Katerina. Bu doğrudu. Babasının akrabaları Blini köyünde yaşıyordu, Krasnogorodsk’a birkaç kilometre yakınlıkta.”

“Harika!” diye sevindi Rudolf. “Neredeyse tüm haftam boş ve zevkle Blini’ye gelirim. Bana adresi ver!”

“Mutlaka veririm” diye söz verdi Katerina. “Ama önce oraya gidip, akrabalarımı sormam lazım.”

“Soracak bir şey yok. Komşu evlerden birinde oda kiralarım. Pskovsk, Soçi gibi bir yer değildir.”

“Olabilir” diye geri adım attı Katerina.

Rudolf yakından geçen apartmanın diğer sakinlerini hiç dikkate almadan onu öptü. Katerina girişe yöneldi, kapıcı kadına selam verdi ve on sekizinci kata çıkmak için asansöre bindi. Yukarıda biraz bekledi, o sırada Rudolf artık metroya varmış olmalıydı.

Kendisi bu sefer hiç acele etmeden çıktı, bu akşam artık ilginç bir şeyler yaşanmayacağını biliyordu. Lojmanda makarna pişirdi. Antonina ve Lyudmila televizyona yakın olan kırmızı köşede oturuyor olmalıydılar; kendisi de Maupassant’dan “Belle Amie” kitabını okuyacaktı. Okuldayken bunu atlamıştı, çünkü sadece listeye giren kitapları okuyordu, Maupassant ise o listeye hiç girmiyordu. Şimdi enstitüye giremediğine göre, diğerlerinin okuduğu şeyleri okumaya hakkı vardı. Ayrıca bu bir erkek romanıydı, o da son zamanlarda erkeklerin kadınlar hakkında, kadınların erkekler hakkında neler düşündüğünü merak ediyordu.

Katerina, metronun yanında Rudolf’u gördü. Girişte duruyor, sigara içiyor ve girenleri seyrediyordu. Bakışı genelde kızlar üzerinde duruyormuş gibi geldi. Katerina, bunu neden yaptığının farkına varmadan Katerina yana çekildi ve kalabalıkta saklanmaya çalıştı. Neyse ki onu görmedi... Nereye ve kimin yanına gittiğini nasıl açıklardı yoksa? Karıştırır ve kızarırdı. Şimdi Gruzinska Sokağı’ndan gidip Beloruska metro durağına ulaşabilirdi, ancak Rudolf’un neden gitmediğini çok merak ediyordu. Başka bir kızla randevusu olabilir miydi?

Katerina bir süre daha bekledi ve telefon kulübesine gittiğini gördü. Cevap gelmemiş olmalı ki, hemen ahizeyi yerine koydu, telefon defterini açıp tekrar bir numarayı çevirmeye başladı.

Ya akademisyenin evini arıyorsa? Konuştuğunu ve güldüğünü fark etti ama sözlerini duyamıyordu. Belki de İzabela ile konuş-

yordu. Neden gülüyordu? Ya İzabela onu eve davet ettiyse? Bugün akademisyen Talin'e doktorasını savunmak için gitmişti. Ya İzabela onu beğenirse? İzabela arkadaşlarının aşk maceralarını çok sık anlatırdı ama verdiği ayrıntılardan çoktan hepsinin aslında ona ait olduğunu anlamıştı.

İzabela'yı yargılamıyordu. Madem akademisyen yarı yaşında, genç bir kadınla evlenmişti, onu aldatabileceğini biliyor olmalıydı. Aynı şey Krasnogorodsk'taki genç kadınlarla da yaşıyordu ve yaşlı kocaların dışında bunu herkes biliyordu. İzabela çok çekici biriydi ve Rudolf'u da beğenirse onu yatağa atabilirdi. Mauissant'ın romanındaki kahraman da başında annenin sevgilisiyken sonra kızın sevgilisi oluyordu. Terside olabilirdi.

Ve o an karar verdi, Rudolf yüksek bloklara yönelirse onu takip edecekti. Zili çalacak, kapıyı İzabela açacak ve Rudolf'u görecekti. Belki İzabela kapıyı açmayabilirdi de.

Katerina'nın atölyesinden olan Tatyana'nın genç ve ilgi çekici bir teknisyenle ilişkisi vardı. Ancak adam evlenmek istemiyordu, o da inadına ilk sivil uçak Tu – 104 kullanan ve Hindistan'a uçan bir pilotla evlendi. İki gün için yurtdışına gittiğinde teknisyen Tatyana'nın yanına taşınyordu. Katerina pilotun aniden dönme ihtimalinden korkup korkmadığını sorduğunda Tatyana gülmüştü ve şöyle demişti:

“Olamaz, uçağın geri dönme ihtimali yok, çünkü yolcular artık bilet almış ve Delhi'ye götürülmeleri gerekiyor. Ve hiçbir şey değişmez. Ancak iki gün sonra dönebilir. Hava koşulları kötüyse belki üç... Geç kalırsa genelde telefon edip haber veriyor, çünkü endişelenmemi istemiyor.”

Bu düşüncelerin arasında Katerina, Rudolf'un telefon konuşmasını bitirdiğini, sigarasını söndürdüğünü ve metroya indiğini fark etti. Birkaç dakika daha bekledi ve etrafına dikkatlice baktı, bir tanıdığını görüp sohbete koyulmuş olabilirdi. Sonra da metroya indi, Beloruska durağına geldiğinde kendi hattına geçti, lojmana girmeden de sakinleşemedi. Kendini odasına attığında hemen yarın Rudolf'u arayıp köye gittiğini ve okul başlayana kadar orada kalacağını söyleyecekti.

Sonra da bir ay içinde mutlaka bir şeyler uyduracaktı...

Altı

Lyudmila ve Antonina odada oturuyor ve Antonina'nın hayatını değiştiren olayları konuşuyorlardı. Sanki sıradan bir olaydan bahsediyormuş ve her gün evlilik teklifi alıyormuş gibi Antonina Katerina'ya, "Nikolay bana evlenme teklif etti" dedi.

"Ailesi biliyor mu?" diye sordu Katerina.

"Tabii ki, kabul ediyorlar... şimdi izin alıp Tambov yakınlarındaki köylerine gidecekler. Oralılar ve orada akrabaları var. Biraz dinlenip düğün için gerekli olan şeyleri getirecekler."

"En önemli olanı söylemedi" Lyudmila Antonina'ya baktı, o da kızardı. "Ailesi artık gitmiş ve Nikolay'ın yanına taşınıyor. Böylece aramızdaki son kişi de bakireliğe veda edecek."

"Neden son?" diye merak etti Antonina. "Ya Katerina?"

Lyudmila ellerini açtı.

"Maalesef, kaybettik bile!"

"Kim? Ben neden bilmiyorum? Anlatın!"

"Zaman yok" diye sözünü kesti Lyudmila, koridora çıktı, pencereden baktı ve Nikolay'ın arabasını gördü. "Acele et, vazgemsin sonra."

Katerina, Antonina'nın eşyalarla dolu açık bavulunu gördü. Bir kilidi kapalı, diğeri kırıktı. İple bağlayıp çıkışa yöneldiler.

Nikolay arabadan indi, kızlarla el sıkıştı, bavulu arka koltuğa koydu ve n kapıyı açtı. Antonina arkadaşlarını öptü, yanına oturdu, o da kornaya bastı ve araba hareket etti.

Katerina yukarı baktı. Belki de bu olayı tüm lojman biliyordu. Pencereleden belki de onlarca kız giden arabanın arkasından el sallıyordu. Kimbilir belki her biri çok yakında aynı şekilde lojmandan ayrılacağını hayal ediyordu...

Neredeyse yirmi yol sonra, kendi arabası tamirdeyken ve şirket arabasını kullanırken Katerina, baş mühendisi Himki-Hovrino'daki evine götürdü ve şoföre lojmanın önünde durmasını rica etti. İçeri

girdi, orada artık kapıcı yoktu. İkinci kata çıktı, o zamanki odasına gitti ve kapıyı çaldı.

İçeriden ses geldi: "Girin, hazırız."

İçeri girdi ve eskimiş basma elbise giymiş, şişman, kırklarında iki teyze gördü. Birinin metal aksesuarları fabrikasında birlikte çalıştığı Zinaida olduğunu anladı. Diğerini zor hatırladı; galiba deri aksesuarları atölyesinde çalışıyordu. Kadınlar akşam yemeği yiyordu. Masada içinde kızarmış makarna ve artık yarılanmış olan bir şişe içki vardı. Yarı sarhoş olan Zinaida gülümsedi.

"Kime bakmıştınız?"

"Affedersiniz" diye mırıldandı Katerina. "Karıştırdım galiba."

Onu tanımamışlardı, hem anılar için uygun bir akşam değildi. Hem neyi hatırlayacaklardı? Yirmi sene önce Zinaida, Katerina ile neredeyse aynı zamanda lojmana taşınmıştı. Yirmi sene sonra ise çıkmak zorunda kalacaktı. Belki de evlenmişti ve de görünüşe göre uygunsuz bir evlilikti ki, lojmana geri dönmüştü. Ya da belki de fiyatın üçte birinin ödendiği parti kartıyla gidilen tatiller ya da sanatoryumlar dışında burayı hiç terk etmemişti. Yaz ortasında giydikleri sıcak çorapları dikkate alınırsa, bacakları acıyor olmalıydı, aynı yirmi yıllarını makinelerin başında geçiren diğer kadınlar gibi.

"Bu benim başıma da gelebilirdi" diye düşündü Katerina lojmandan çıkarken.

Şimdi Lyudmila ile odasına geri dönmüştü.

"Antonina'nın artık burada yaşamadığını hemen haber vermemeliyiz. Yatağını çıkarırız, böylece popolarımız da birbirine çarpmaz" diye sevindi Lyudmila.

"Nikolay'ın yanına kaydolmak için buradaki kaydını sildirirse anında yanımıza birini yerleştirirler." Katerina her zaman tüm olasılıkları düşünürdü.

"İyi işte, en azından bir ay insan gibi yaşarız. Neden bu kadar bezgin görünüyorsun? Yoksa Rudolf'a anlattın mı?"

"Hiçbir şey anlatmadım. Her şeyi baştan düşünmek istiyorum. Ona da ağustos sonuna kadar köyde olabileceğimi söyledim."

"İzabela'ya haber verdin mi?"

"Verdim."

"İşte böyle... Erkeğe de düşünmesi için zaman verilmesi gerekiyor. Bir ay veya daha fazlası seninle olmak isteyecektir ya da sadece iyi bir tanıdık gibi görmek isteyecektir seni."

“Ya Gurin’le aranız nasıl?” diye sordu Katerina.

“Her şeyi şakayla karışık anlattım.”

“Ya o?”

“Önce şakalarımı anlamadı, hatta küstü.”

“Sen?”

“Cehenneme kadar yolu var. Bak sen, Danimarka prensi mübarek!”

“Ya o?”

“Elbette ki affetmem için yalvardı. Daha bir kerede ettim bile.”

“Şimdi ne olacak?”

“Şimdi tanıdığım birinin dediği gibi, suya atlarken daha büyük sıçrama yapmalıyım. İki hafta ya da bir ay daha takılırım, iki hafta aslında az, sonuçta kamplara gidiyor. Sonra da lojmanda yaşamaktan sıkıldığımı söylerim. Normal bir aile istediğimi, hatta bazıların bana evlilik teklif ettiğini ama sadece onu sevdiğimi, o yüzden bir an önce karar vermesi gerektiğini... Bence karar verecektir.”

“Ya sen onu seviyor musun?”

“Hoşuma gidiyor. Yatakta da fena değil. Anladığım kadarıyla üç-dört yıl içinde ev veriyorlar, özellikle de takım ülke şampiyonu olursa, Avrupa’da olursa daha da iyi... Tabii ki dört sene beklemeyeceğim. Ulusal lige girdiklerinde kooperatife yazılabiliyorlar. Birkaç yurtdışı gezisi, Çekoslovakya ve İsveç’ten neler alınabileceğini de artık biliyorum, burada daha uygun fiyata satarım; yarım sene sonra ilk ödemeyi yaparız, bir sene sonra da yeni bir eve gireriz. Artık lojmanda yaşayamam.”

“Ya Gurin’le işler iyi gitmezse?” diye sordu şüpheyle Katerina.

“Gider” diye sakinleştirdi onu Lyudmila. “Her şeyi hesapladım, şimdiye kadar hep plana göre gidiyor. Benim işim basit, senin için daha zor olacaktır.”

“Belki de hiçbir şey olmayacaktır.”

“Haksızsın” dedi Lyudmila. “Oyun sonuna kadar oynanmalı. Sende şimdilik her şey yolunda gidiyor. Görünüşe göre sana âşık, hem annesi de seni beğenmiş. Her şey mükemmel.”

“Ama onları kandırdım.”

“Kimseyi kandırmış değilsin. Kızları değilsin, ama dede tarafından yeğenlerisin. Hem birgün mutlaka üniversite öğrencisi olacaksın.” Lyudmila bir şişe “Mukuzani” çıkardı. “Antonina’nın mutluluğu için içelim. Ona da teklif ettim, ama ağzı kokar ve Ni-

kolay da kokuyu alır diye içmeyi reddetti. Oysa eminim ki, Nikolay da cesaretini toplamak için en az bir kadehi dikecektir.”

Lyudmila çay bardaklarına şarap döktü. Ne zamandır şarap bardağı almaya niyetleniyorlardı ama bir türlü yapamadılar. Sonra da uzun bir sigara yaktı. Katerina böylesini hiç görmemişti. Birkaç kez çekti, sonra başı döndü ve her şey birden daha kolay ve anlaşılır hale geldi. Madem Lyudmila ve Antonina için her şey yolunda gidiyordu, neden onun için de olmasındı?

Soyunmadan yattı ve anında uykuya daldı.

Antonina arabada oturmuş Nikolay’ı seyrediyordu, o ise sessiz ve yola yoğunlaşmıştı, o yüzden onu konuşturacak cümle bulamıyordu. Her gün ona farklı yemekler hazırlamayı planlamıştı, oysa şimdi tüm tarifler aklından uçup gitti, o yüzden tarif kitabı satın almadığına üzülüyordu. Aslında almayı düşünmüştü ama başaramadı; her ne kadar Nikolay’ın teklif etmesini bekliyor olsa da, yine de onun için sürpriz olmuştu. Dün belediyeye nikâh başvurusunda bulundular. Ayı eve taşınana kadar bekleyebilirlerdi, ancak Nikolay’ın ailesi yıllık iznini almıştı ve ona bakacak kimse yoktu. Hem en son görüştüklerinde annesi şöyle demişti:

“Lojmanda oyalanmak yerine neden yanımıza taşınmıyorsun? Hem eşini de yalnız bırakmaman lazım. Ne zaman yanlış yola sapacağını bilemezsin... Savaş zamanı dışında benimkini hiç yalnız bırakmadım ben. Misafirlğe de birlikte gittik, tatile de...”

Eve yaklaştılar. Antonina herkesin pencerelerden Nikolay’ın eş olarak kimi getirdiğini merak edip bakacağını düşünüyordu. Ama hiç kimse onlara dikkat etmedi; en az on giriş vardı ve tam olarak hangisinden girdiklerini dahi anlamadı.

Dördüncü kata çıktılar. Nikolay açtı ve eşyalarını ailesinin onlara ayırdıkları küçük odaya koydu.

Odanın neredeyse tamamını yeni bir yatak kaplıyordu.

“Dün akşam satın aldık” diye açıkladı Nikolay sıkılarak.

Antonina yatağa bakmamaya çalışarak bavuldan eşyalarını çıkarıyordu. Giysi dolabındaki bir takım, bir ceket, bir mont, üç gömlek ve iki kravattan ibaret olan Nikolay’ın kıyafetlerinin yanına kendi elbise, etek ve bluzlarını dizdi.

Sonra mutfağa gittiler. Nikolay buzdolabından şampanya ve votka çıkardı. Antonina müstakbel kayınvalidesinin önlüğünü taktı, onun hazırladığı eti ısıttı ve salata yaptı.

İkisi ilk defa yemeğe oturuyordu. Normalde inşaatlarda çalışanlara eşleri evden yemek getirir, ancak ayrı yenirdi, erkekler kendi kendilerine otururdu –genelde elektrik teknisyenleri kendi aralarında, su tesisatçıları da öyle. Sadece özel günlerde herkes bir araya gelirdi, o da para toplayıp votka almak için.

Nikolay kadehlere votka döktü. Antonina şampanyayı açmasını istiyordu, ama sormadı –belki de meyve ile birlikte içiliyordu. Buzdolabının üstünde elma sepeti vardı, ama Nikolay ya onu unutmuştu ya da sonra, şampanyanın yanında getirecekti.

“Bize içelim” kadehi kaldırdı. “Uzun ve mutlu bir hayat için.”

Antonina bardağa sadece dudaklarını dokundurdu.

“Böyle bir vesile için kadeh dibine kadar içilir” diye ısrar etti Nikolay.

“Ben hiç votka içmem” diyebilirdi Antonina.

“O zaman şampanyaya ne dersin?” Nikolay hemen şişeyi açtı.

İçtiler. Öncesi gibi Antonina ne konuşacağını bilmiyordu. Nikolay ise yemek yiyor ve içki içiyordu. Cesaret toplamak için kendine yine votka döktü, sonra yine, “İyi anlaşıcağımızı düşünüyorum” dedi.

“Ben de öyle” diye onayladı Antonina.

“Şimdilik bizimkilerin yanında yaşayacağız. Sonra da onların yardımıyla ilk ev taksitimizi biriktiririz ve kooperatifte kendi evimiz olur.”

“Benim ailem de yardım edebilir” deme ihtiyacı duydu Antonina. “Biz de evin inşaatına katılabiliriz.”

“Kabul... Sonuçta başkası için değil, kendimiz için çalışıyor olacağız.”

O esnada konuşurken Antonina, Nikolay’ın votka şişesini bitirip yenisini açtığını fark etmedi bile.

“Ayyaş değilsin, değil mi?” diye sordu korkuyla.

“Cesaret toplamak için” diye kabul etti Nikolay.

“Korkulacak bir şey yok, ben ısırمام” dedi Antonina.

“Biraz dans edelim mi?”

“Gramofonunuz var mı?”

“Hayır ama radyo var.”

Nikolay büyük, lambalı, Rodina marka radyoyu açtı ve müzik aramaya başladı. Koro müziği vardı, o da dans etmeye uygun değildi. Diğer kanallarda ise konuşmalar vardı. Nikolay yabancı bir frekans yakaladı, fokstrota yakın bir müzik çalıyordu ve tam da

dans etmeye başlamışlardı ki, parça bitti ve adamla kadın Almanca bir şeyler konuşmaya başladı.

Nikolay bu sefer memleket frekanslarında müzik aradı, ancak şimdi de asker marşları vardı. Onların ritminde dans etmeye çalıştılar, ama Nikolay birkaç kez ayağına bastı. Nihayet durdular ve Nikolay, “Yatalım mı?” dedi.

“Ben hazırlayayım” diye cevap verdi Antonina.

Yatağın üzerindeki örtüyü aldı. Çarşafklar belli ki yeniydi. Düzeltilti.

“Banyoya ilk kim girecek?” diye sordu Antonina. Bunu Lyudmila’dan öğrenmişti, bir erkekle yatmadan önce mutlaka banyoya girilmeliydi. Hatta Lyudmila ona hoş aromalı çilekli sabun vermişti.

“Akşam banyo yaptım” dedi Nikolay.

“Bugün de yapacaksın” diye sözünü kesti Antonina.

İlk randevularda nasıl alıştırırsan öyle devam eder diye uyar-mıştı onu Lyudmila. Hem kendini ev sahibi ve gelecekteki çocuk-larının annesi gibi hissetmesi gerekiyordu. Ayrıca ev sahibi olan anneye saygı duyulmalıydı.

Antonina banyodan geceliğini aldı –ithal, pembe, uzun ve dantelli... Lyudmila ile birlikte ikinci el dükkânından almışlardı. Lyudmila buraya eşyaları kuru temizlemeden geçtikten sonra al-dıklarını söylese de, her hâlükârda Antonina geceliği kaynatıp ütöledi.

Duşun altında çilekli sabunuyla yıkandı, kurulandı, geceliğini giydi ve aynada kendine baktı. Geceliğin göğüslerinin yarısını bi-le kapatmayan, açık bir dekoltesi vardı. Hem de şeffaftı.

“Banyodan güzel kokarak çıkman lazım ve de ulaşılır olman lazım, geceliğin altında sutyen ve donun olmamalı. Sen gelinsin, kendini sevdiğin adama, müstakbel kocana teslim etmeye hazır olmalısın. Geceliğinle yatacak, ama seni okşamaya başlayınca çı-karacaksın” diye önerilerde bulunmuştu Lyudmila.

“Tamamen çıplak mı kalacağım?” diye sordu merakla Antonina.

“Tabii ki, bu çok doğal... O da atletini çıkarmalı. Hatta buna onu hemen alıştırır, eskimiş atletlerini koklamak zorunda değilsin.”

Antonina birkaç saniye duraksadı, sutyenini takmadı ama kü-lotunu giydi. Banyodan çıktığında Nikolay’ın kapıda atlet ve don-la beklediğini gördü.

“Ben şimdi, hemen...” diyebilirdi. Banyoya girdiğinde kilidin sesini duydu, o da kapıyı kilitlemişti.

Antonina yatağa yattı, saçlarını biraz dağıttı, önce çarşafın altına gizlendi, ama sonrasında Lyudmila’nın tavsiyelerini hatırladı ve dantelleri gözükecek şekilde araladı.

Nikolay doğru düzgün durulanmadan küvetten atladı. Önce biraz yatağın başında durdu, yerinde sayıyordu. Antonina bakışından nereye yatması gerektiğini karar veremediğini anladı ve duvara doğru çekildi.

Nikolay yanına uzandı ve çekinerek sarıldı.

“Atletini çıkar” dedi Antonina. “Yarın yıkarım.”

Nikolay aceleyle atletini çıkardı ve çarşafı örtüdü.

Odanın içi havasızdı, çünkü gün içerisinde beton duvarlar çok fazla ısıniyordu. Nikolay üzerine yattı, Antonina kalbinin çarpışını duydu, aynı onunki gibi –okulda iki yüz metre engelli koşuyu geçmiş gibi.

Antonina Nikolay’ın elini geceliğın altına sokmaya çalıştığını ancak kıvrımlarında kaybolduğunu hissetti, sonunda külotunu yakaladı ve indirmeye çalıştı. Yırtacak gibi oldu, oysa sadece iki çifti vardı.

“Ben kendim hallederim.” Külotunu indirdi ve tereddütsüz geceliğini çıkardı.

“Ah!” diye şaşırdı Nikolay. “Ne zenginlik.”

“Neden bahsediyorsun?” Nedense fısıldayarak sordu Antonina.

“Her şeyden! Ve bunların hepsi benim.”

“Senin, senin” diye fısıldadı Antonina ve gözlerini kapattı.

Bir an önce başlamalıydı.

Nikolay artık üzerindeydi, votka ve sigara kokan sıcak nefesi geliyordu. Antonina’nın bacaklarını ayırdı ve denk getirmeye çalıştı ama bir türlü olmuyordu.

“Belki de yardımcı olmam lazım” diye düşündü Antonina. Ancak Lyudmila bu konuyla ilgili ona hiç tavsiyede bulunmamıştı. “O bir erkek ve bu konuyu kendi kendine halletmesi lazım” diye düşündü ve sabırla beklemeye devam etti.

Sıcak ve sert bir şey ona değiyordu ancak sonra o sertlik gitti, Nikolay küfretti ve yanına yattı.

“Dinlen biraz” dedi Antonina.

“Olmuyor” diye itiraf etti Nikolay, sonra da oturup sigara yaktı; şimdi sadece güçlü, eğik sırtını görebiliyordu.

Kalktı ve mutfağa gitti. Antonina beklemeye devam etti, ama Nikolay bir türlü gelmiyordu. Buzdolabını açtığını duydu, sonra da her şey sessizleşti, o yüzden neler olduğunu görmek için oraya gitti.

Nikolay masada uyuyordu. İkinci votka şişesi de boşalmıştı. Normalde babası sarhoş olduğunda annesi onu rahatsız etmez ve düştüğü yerde bırakıp üşümemesi için üstünü örterdi. Ayıldığında kabahatinin farkında, annesine bakar, saçığın altındaki odunları yeniden dizer ve uzun süredir ertelediği bahçedeki tüm işleri yapardı. Doğrusu annesi hiçbir zaman ona bağırılmaz, sadece susardı, babası da o sessizliği kaldıramazdı.

İnşaattaki kadınlardan erkek olamayan erkeklerin varlığını ve hatta bunun tedavi edilemez olduğunu duymuştu. O zaman ni-kâh da olamazdı. Yarın Nikolay bagajıyla birlikte ya onu lojmana geri götürecekti ya da götürmeyecekti, utanacaktı, o da akşam olmasını bekleyip bavuluyla birlikte kendi odasına çıkacaktı. Doğal olarak utancıdan dolayı inşaat işini de terk edecek ve ikisi bir daha hiç görüşmeyecekti.

Sessiz ve hızlı bir şekilde hazırlandı. Lojman yakın olduğu için otobüsle on dakikada orada olabileceğini düşündü. İş yaver gitmişti ki, durağa geldiğinde otobüs durmuş ve binmeyi başarmıştı.

Lyudmila uyumuştı, Katerina ise kitap okuyordu.

“Ne oldu?” diye sordu kaygıyla Katerina.

Antonina’nın yüzünde korkutucu bir şeyler vardı.

“Lyudmila’yı uyandır!”

Lyudmila uyanmıştı bile.

“Kavga mı ettiniz?”

“Hayır, etmedik ama onda o iş olmuyor.”

“Ayrıntılı anlat!” dedi Lyudmila.

“Ne ayrıntısı? Olmuyor işte, bu kadar!” diye tepki verdi Antonina.

“O zaman neden buraya koşup geldin? Teşhis koyabilmek için ayrıntı gerekiyor.”

“Pis psikiyatr seni!” diye küfretti Antonina. “Utandığımı anlamıyor musun?”

“Arkadaş ve doktor karşısında utanılmaz” dedi Lyudmila. “Ne kadar içti diyordun?”

“Önce yarım litreden fazla, sonra iki şişenin tamamını ve uyudu.”

“İyi ki sadece uyumuş, bu sıcakta daha kötüsü de olabilirdi. Sadece çok az miktarda alkol erkeğin ereksiyonunu uzatabilir.”

“O da ne demek?” diye sordu şaşkınlıkla Antonina.

“Oraya vardığında, büyük doz alkol bastırıcı etki yapar. Ve de doğurmayı düşünüyorsan bundan önce hiç içmesin, daha iyi. Tıbbi araştırmalar sarhoşken hamile kalındığında çocukların psikolojik rahatsızlıklarla doğabileceğini söylüyor.”

“Ne yapmalıyım?”

“Hiçbir şey” dedi Lyudmila. “En önemlisi onun psikolojik bir travma yaşamamasıdır. Erkeklerde bu tür şeyler olur. İlk defasında olmazsa korkmaya başlar ve ikinci sefer yine bir şey olmayabilir. İçki içmeye başlar, alkol de iktidara karşı yıkıcı etki yaratır ve erkek iktidarsız ve alkolik olur.”

Antonina ve Katerina’nın epey korktuğunu fark edince, Lyudmila daha pratik tavsiyelere başladı.

“Her şeyden önce olanları düşünmeyi kes. İlk evlilik akşamında erkeklerin yarısında bu olabiliyor. İstatistikler öyle diyor.”

“Bunun da mı istatistiği var?” diye şaşırdı Katerina.

“Her şeyin var. Kadınla erkeğin ilk ayda kaç defa yaptığına dair, bir sene sonrası ve hatta on sene sonrası için de... Antonina’nın olağanüstü hali ortadan kalkınca size özel seminer vereceğim. Sen de şimdi şöyle yapacaksın: İyice uyuması için önce onu yatağa geçireceksin. Sabah da banyoya sokup duş aldıracaksın, bir soğuk bir sıcak, kan dolaşımının hızlanması için...”

“Ve bir daha votka vermemeliyim, değil mi?”

“Başı ağrıyacağı için biraz verebilirsin, ama sadece bir kadeh. Hafif bir kahvaltı, kuvvetli bir çay veya kahve. Bu onun için; senin için de mutlaka bir duş. Taze, hoş kokulu ve temiz olmalısın. Bornoz yerine onun gömleğini giy.”

“Neden erkek gömleği giyeyim ki?” Antonina anlamadı. “Üç tane bornozum var, biliyorsun.”

“Öyle dediysem giyeceksin! Erkek, ona ait bir şeyin giyilmesinden çok etkilenir. Nedenini bilmiyorum ama öyle. Kendimden de biliyorum, arkadaşlarımdan da... Sen onun kıyafetlerindeyken kendini daha cesur hissediyor. Ayrıca yurtdışında kısa kombinezonlar var, bizimkiler ise ayaklarımıza kadar iniyor. Erkek gömleği giydiğinde sadece popona kadar örtülüsün, tüm bacakların görünür, bu da erkekleri uyarır.”

“Giymem ben onun gömleğini” dedi Antonina.

“Nasıl istersen... Giyersen yüzde doksan garanti veriyorum ki, bu iş olacak. Ya benim tavsiyelerime uy ya da kendi kendine uğraşırın. Sana ne demiştim, külot giymeyeceksin... Onun davranışlarından senin ilk olduğunu düşünüyorum. Heyecanlanması da doğal, senin kıyafetine ve külotuna da takılmış, ayrıca biraz da korku vardır: Olur mu, olmaz mı gibi ve işte sana sonuç.”

“Tamam” diye kabul etti Antonina. “Gömleğini giyerim, ya sonra?”

“Sonra o kahvaltı yaptığında, sen şöyle uzan!” Lyudmila nasıl uzanması gerektiğini gösterdi. “Gömlek hafiften yukarı kalkmalı. Utanına ve iyi uyuyamadığını söyleyip yatmaya git.”

Katerina dayanamayıp güldü.

“Komik olan ne?” diye baktı ciddiyle Lyudmila.

“Aynı benim kızlara makinelerle nasıl çalışacaklarını anlattığım gibi ayrıntı veriyorsun!” diye cevap verdi gülerek Katerina.

“Eh erkek de öyle bir makine işte” dedi Lyudmila. “Hiç de karmaşık değil, hatta daha basit bile olabilir. Sadece hangi düğmelere basman gerektiğini bilmen lazım. Her şey Pavlov’un köpekleri gibidir, temel reflekslere dayanır.”

“Tamam” diye canlandı Antonina. “Kaçmam lazım, yoksa uyanınca kim bilir ne düşünür. Gidiyorum...”

“Koş!” dedi Lyudmila.

“Ama ben yarın isteyim” diye hatırladı birden Antonina.

“İşi unut!” dedi Lyudmila. “Demir sıcakken dövülür, kızları uyarırız, onlar da yarın çalışmayacağını müdüre haber verir. Düğün için üç gün hakkınız var.”

“Var ama belediyede imza attıktan sonra” dedi Antonina. “Biz daha sadece başvuruda bulunduk.”

“Kimliğinde damga olup olmadığını kim kontrol edecek ki? Herhalde işten atacak değiller. Zaten işçi sayısı da az...”

İnşaatta gerçekten işçi eksikliği vardı ve ayyaşlar bazen üç gün boyunca işe gelmezlerdi; özellikle de iyi çalışanlar hemen affediliyordu. Bunu Antonina da biliyordu.

Nikolay’ın evine yürüyerek gitmek zorunda kaldı, çünkü o saatte artık otobüsler çalışmıyordu. Neredeyse koşuyordu ve yirmi dakika sonra yeni evine varmıştı bile. Nikolay hâlâ masada uyuyordu. Uyandırmaya çalıştı ama başaramadı. O zaman ona sarıldı, yatağa kadar sürükledi ve orada bıraktı.

Öne açılmış kollar ve üzerinde sadece donla yatıyordu. Birden donunun lastiğini kaldırıp orada ne olduğunu görmek istedi, ama Nikolay'ın aniden uyanıp şaşıracağını düşünerek, dikkatle üzerine çarşafı sardı ve yanına yattı. Yaşananlardan dolayı yorgun bir halde hemen uyuyakaldı.

Her zamanki gibi saat altıda uyandı. İşe gidip gitmemesi gerektiğini düşündü, ancak Lyudmila'nın tavsiyesini hatırlayarak duş aldı, mobilyaların tozunu sildi, Nikolay'ın atletini yıkadı, kahvaltı hazırladı, bornozunu çıkardı ve onun gömleğini giydi. Sonra da yatak odasına girdi ve onun korkak bakışıyla karşılaştı. Nikolay gözlerini saate çevirdi.

"İşe geç kalacağız."

"Gelmeyeceğimizi haber verdim."

"Nasıl yani?" Anlamamıştı.

"Yarın anlaşırsınız... Şimdi banyoya git ve bir sıcak, bir soğuk duş al. Daha çabuk ayılırsın."

"Ben tamamen ayığım."

"Daha da ayılırsın."

Nikolay merakla Antonina'nın üzerindeki kendi gömleğine baktı, ama bir şey sormadı ve banyoya gitti. Antonina, oh sesini duydu, aniden ya sıcak ya da soğuk suyu açmış olmalıydı. "Söz dinliyor" diye düşündü memnuniyetle ve banyodan sonra onu kahvaltıya çağırdı. Nikolay şışeyi kontrol etti. İçinde votka yoktu. Antonina şampanya döktü, o da içti, kahvaltının üzerine abandı, çaydan içti ve sigara yaktı.

Antonina masa ve soba arasında gelip gidiyordu ve bakışını üzerinde hissediyordu.

"Özür dilerim, akşam o kadar içmişim ki, hiçbir şey hatırlamıyorum" dedi.

"Hadi bir konuda anlaşalım" diye önerdi Antonina. "Artık böyle içmeyeceksin. Yani çocuklarımızın birer ucube olarak doğmalarını istemiyorsan benle yatmadan önce hiç içme. Eh ya da en azından azıcık..." diye ekledi, çünkü Lyudmila'nın az dozdaki alkolün erkekleri uyardığına dair sözünü hatırladı.

Şimdi son tavsiyesini yerine getirmeliydi.

"Kusura bakma, ama iyi uyuyamadım, o yüzden yatmaya gidiyorum."

Gömleği çıkardı, çarşafa sarındı ve neredeyse uyuyordu ki, Nikolay'ın yanında olduğunu hissetti. Elleri göğüslerini yakaladı ve

aşağı doğru indi. Madem uyuyordu bir şey hissetmemesi gerekiyordu, o yüzden hareketsiz durmaya devam etti, sıklaşan nefes alışını duyuyordu. Yüzüne bakmayı çok istiyordu, ama hani uyuyordu ya...

Birden içine girdiğini anladı. Birkaç saniye bir şeyler engel oldu, hafif bir acı hissetti, sonra onu durdurması gerektiğini düşündü, hatta içinde bir şeylerin parçalanacağı korkusu yaşadı, ama Nikolay geri çekildi, o zaman her şey daha hafif ve hoş oldu. Nikolay onun öptü, o da uyuduğunu unutarak sarıldı ve onu öptü...

Nikolay hızlandı ve birden sakinleşti, Antonina artık her şeyin olup bittiğini, kendisinin kadın, Nikolay'ın erkek, ikisinin de karı koca olduklarını anladı. Bu birkaç kez daha yaşandı.

Kalkıp yemek yediler, sonra tekrar yattılar, yine kalktılar...

Akşam yorgun olan Antonina dayanamadı, iki vardiya çalıştığı zaman bile bu kadar yorulmuyordu.

"Artık yapamıyorum. Önümüzde yarın var, öbür gün de, bütün bir hayat..."

"Bir kez daha, yalvarırım, sadece bir kez!" diye yalvardı Nikolay.

Antonina karşı koyamadı. Bu on ikinci veya on üçüncü kez olmalıydı. On iki olduğuna karar verdi, çünkü on üç uğursuz sayıydı...

Ertesi gün Nikolay işe gelmediği için ikinci vardiyaya bırakılmıştı, o da yarı yola geldiğinde yeni evine değil, lojmana gittiğini fark etti. Nikolay nasılsa gece yarısı dönecekti.

Her şey olduğu gibiydi. Lyudmila bacaklarını masanın üstüne dikmiş yatıyordu, Katerina kitap okuyordu. İkisi de onu sessizce, hiçbir şey sormadan karşıladılar.

Antonina güldü.

"Her şey yolunda! Sadece Nikolay işe gitmediği için onu ikinci vardiyaya verdiler."

"Demek her şey yolunda?" diye sordu çekinerek Katerina.

"Normal" dedi gülümseyerek Antonina.

"Sonuç olarak, kaç kere becerdi seni?" diye sordu merakla Lyudmila.

Bu kelimeyi Erovşin ile gittiği filmde duymuştu. Çevirmen o pis kelimeyi değil, daha az pis olanları da değil, özellikle "becermeyi" kullanmıştı. Antonina da kelimeyi ilk defa duymasına rağmen hemen anladı.

“On iki.”

Şaşkınlıktan Lyudmila ayağa kalktı.

“Nee?”

“Kötü mü bu?” diye telaşlandı Antonina.

“Yalan söylüyorsun! Neden yalan söylüyorsun? Böyle şeyler yaşanmaz.”

“Yaşandı!” dedi şaşırarak Antonina ve hemen ekledi. “Bir kerede değil tabii ki, bir gün ve bir gecede.”

“İnanılmaz, o bir dev, bir şampiyon. Bu bir rekor! Rekorlar kitabına yazılması gerekiyor. Süre olarak ne kadar?”

“Zamana bakmadım” diye itiraf etti Antonina.

“Şimdi o sözü anlıyorum, mutlu insanlar saate bakmaz... Ama bu inanılmaz.”

“Normalde kaç kere olur?” diye sordu Antonina.

“Ben tabii ki bu alanda Sovyetler Birliği’nin baş uzmanı değilim, ama bende en fazla dört kez olmuştur, ancak üçüncü ve dördüncü arasında üç saatlik molayla.”

Antonina Katerina’ya döndü.

“Ya sende?”

“Tebrik ediyorum seni. Senin için mutluyum!”

Yıllar sonra Katerina, Antonina ile yapılan bu muhabbeti hatırlayacaktı. Artık kimya fabrikasının müdürüydü ve makine almak için Prag’daki fabrikaya gitmişti. Çeklerin başkentinde eski bir arkadaşısı olan İrji Novak’ı görmüştü –bir zamanlar onun yönettiği atölyede stajyerdi, şimdi İrji baş mühendis olmuştu.

Tam da 1968 olayları öncesiydi. Prag kaynıyor, fabrikalar neredeyse hiç çalışmıyordu. İrji ile ikisi yiyecek satın aldı, onun dairesine kapandılar ve bir gece gündüz çıkmadılar. Sabah İrji, “İnanılmaz, dokuz vardiya çalıştım. Bu Avrupa, hatta dünya rekoru olmalı!” dedi.

Katerina onu düzeltti:

“Rekor on iki” ve Antonina’nın hikâyesini anlattı.

“Beni bu adamla tanıştırmam lazım, öyle biri varsa tabii.”

“Var” diye onayladı Katerina. “Artık iki çocukları var. Moskova’ya geldiğinde seni tanıştıırım...”

İrji Moskova’ya gelmedi, Katerina ise işten dolayı tekrar Prag’a gitmek zorunda kaldı. Döndükten sonraki gün radyoyu açtı ve Sovyet ordusunun Çekoslovakya’ya girdiğini öğrendi.

Yarım sene sonra ortak bir tanıdıkları geldi ve İrji'nin Prag'da olmadığını anlattı. Bazıları Avusturya sınırını geçerken öldürüldüğünü düşünüyordu, bazıları da Münih'te sağ salim görüldüğünü iddia ediyordu.

Yedi

Katerina İzabela'yı aradı ve Rudolf'un bir kez telefon ettiğini öğrendi. Moskova'nın merkezine gitmeyi de bıraktı, çünkü orada tesa-düfen karşılaşır diye korkuyordu. Ağustosun sonuna daha vardı.

Bir şeyler uydurmalıydı. Ama aklına bir şey gelmiyordu ve artık eylül başı Rudolf'u arayıp her şeyi anlatmaya karar vermişti. Şimdilik sadece yakındaki yeni açılan Neva Sineması'na gidiyordu. Fabrika Leningrad yoluna yakındı. Cumartesi ve pazar Lyudmila ile ikisi semtin kenarında bulunan, köprünün yanındaki plaja gidip güneşleniyorlardı, hatta birkaç kişiyle tanıştılar bile ama ciddi bir durum yoktu.

Bir ay geçti; Antonina ve Nikolay'ın düğünü pazar günü için ertelenmişti. Nikolay'ın annesi Anna Nikitiçna paça çorbası yaptı ve hepsi yirmi büyük tabağa bölüştürüldü. Nikolay ve babası arabayla votka ve bira getirdi, iki kova da ev yapımı içki hazırlamışlardı; başka iki kovaya da Antonina'nın annesinin gönderdiği yabancımersini şurubundan meyve suyu hazırlandı. Akşam kadınlar salata hazırladı, kaşar, salam ve jambon kestiler, jöleli balık çeşitleri hazırlandı.

Katerina sobanın yanında duruyor, aynı anda dört ayrı tavada köfte kızartıyordu.

“Yüz” dedi nihayet.

“Dört tava daha” dedi Anna Nikitiçna. “İkinci gün mutlaka sarhoş oluyolar.”

Bir soba yetersizdi, o yüzden tavuklar komşuların fırınında pişiyordu. Nihayet masaları hazırlayıp başta Nikolay ve Antonina olmak üzere oturdular, yanlarında Nikolay'ın anne ve babası oturuyordu. Antonina'nın annesi gelmemiştir, kutlama telgrafı ve yüz ruble göndermişti. Antonina para için bir şey demedi, kendi hesabındaki paraları çekti, Lyudmila'dan üç yüz borç aldı ve Ana Nikitiçna'ya düğün için bin ruble verdi, ama o kabul etmedi. Gençlerin kooperatif evi için paraya ihtiyacı vardı, işte şimdi ilk taksitleri hazırdı bile.

Katerina misafirleri ve akrabaları gözden geçirdi. Hepsi sıradan insanlardı –Tambov yakınındaki kolhozdan köylüler, Nikolay'ın babasının işçi arkadaşları, taksi şoförleri, tornacılar, eskiden çalıştıkları otomobil fabrikasından işçiler... Katerina bu sağlıklı yüzlere, iri ellere bakıyor ve Antonina'nın şansının yaver gittiğini düşünüyordu. O da onlardan biriydi ve herkes eşitti. Antonina'nın tabii ki bir evi yoktu, ama yıllardan beri erkek kadını evine alırdı ve bu her zaman normal kabul edilirdi.

Her ortamda olduğu gibi nasıl eğlenilmesi ve kimin için içilmesi gerektiğini bilen, daha uyanık bir genç çıktı. Önce gençler, sonra aile, yakın akrabalar, uzak akrabalar, arkadaşlar ve komşular için kadeh kaldırıldı.

Lyudmila, Gurin ve Katerina birlikte oturuyordu. Etraftakiler hokey oyuncusunu tanımıştı ve kadeh kaldırmak için geliyorlardı.

“Yavaş ol!” diye uyardı onu Lyudmila. “Yarın antrenmanın var. İki dakika bile dayanamayacaksın.”

“Dayanırım” diye cevap verdi Gurin. “Her şeye dayanırız, göğsümüzle kendimize geniş ve aydınlık bir yol açacağız.”

“Evet öyle, ancak o muhteşem zamanda yaşıyor olacak mıyız, bilmiyorum.”

“Yaşayacağız” diye sakinleştirdi onu Gurin ve ardından hem onu hem nedense Katerina'yı da öpmeye başladı.

Bütün akşam mutfakta yardım ettiği için Katerina uykusuzdu. Lyudmila onun sürekli masada tuzlu salatalık ve ekşi lahana aradığını fark etti.

“Canın ne zamandır tuzlu şeyler istiyor?” diye sordu.

“Yakın bir süredir. Ama çok ilginç, çünkü hiç sevmezdim...”

“Adetin var mı?” diye sordu fısıldayarak Lyudmila etraftakilerin dikkatini çekmemek için.

“Yok, gecikti” diye cevap verdi Katerina ve onu sakinleştirmeye çalıştı. “Oluyor bazen, iki-üç gün gecikebiliyor.”

“Şimdi ise iki üç hafta mı gecikti?”

“Evet, yoksa sana göre...” Katerina o korkunç kelimeyi söylemeye cesaret edemedi.

“Eminim” diye onayladı Lyudmila. “Karar vermen lazım.”

“Ne kararı?”

“Ya kürtaj ya da evlilik... İlk kürtaj için çok az zamanımız var. Her halükârda onunla konuşman lazım.”

“Kiminle?” Katerina anlamadı.

“Çocuğun babasıyla.”

“Rudolf’la mı?”

“Sen biliyorsun.”

“Başka biri olmadı ki! Ne diyeceğim peki ona?”

“Hemen ve her şeyi.”

“Ona yalan söylediğimi demi? Ve hamile olduğumu? Kafam karıştı ve kendimi yalanlar içinde buldum.”

“Olsun, çözersin, anlat. Tabii biraz mızımızlanacak, ama seni seviyorsa evlenir.”

“Ya yalanımı affetmezse?”

“Demek ki seni sevmiyor. Sevdiğinde affedersin... Değil mi canım?” diye döndü Lyudmila Gurin’e. “Ya da hiçbir şey söyleme, yalan söylemeye devam et ve yoluna devam et! Evlendiğinizde itiraf edersin.”

“Evlilik hayatıma yalanlarla başlamak istemiyorum.”

Antonina arkadaşlarının kaygılı yüzlerini gördü, yanlarına sokuldu ve birkaç kelime sonrası her şeyi anladı.

“Kızlar, böyle konular şakaya gelmez.”

Nikolay’ın olduğu odadan arkadaşları, “Öp!” diye bağıryorlardı. Şimdi tüm katılanlar bağırmaya başladı.

Antonina onu yanına çağıran Nikolay’a baktı, ancak işaretle kendisinin gelmesini emretti. Nikolay güçlkle kendine yol yaptı. Tezahüratlar yağmaya başladı.

“Onun senin yanına gelmesi gerekiyor, senin değil.”

“Seni hep el altında tutacak.”

“Bu evde tavuğun sesi ötecek.”

Nikolay bağrıışmalara dikkat çevirmiyordu, arkadaşlarının yanına sokuldu.

“Neler oluyor?”

Ancak herkes “Öp!” diye bağırmaya devam ediyordu.

Nikolay ve Antonina öpüştüler. Herkes alkışladı ve şarkı söylemeye başladılar.

Lyudmila hızla Nikolay’a Katerina’nın başına gelenleri anlattı. Şu an tavsiye alınabilecek tek erkek o vardı. Gurin’i hesaba katmıyorlardı, o yeni arkadaşlarıyla sarılmakla meşguldü. Uzun süre içmemek için kendini tuttu, ama burnu havada olduğunu düşünmesinler diye reddetmemeye karar verdi, sonuçta müstakbel karısının arkadaşı evleniyordu.

Nikolay kararlarını destekledi.

“Demek aşama aşama ilerleyeceğiz... Önce doktoru, sonra da o salağı arayacaksın ve her şeyi anlatacaksın.”

“Belki de salak değildir?” dedi Antonina.

“En kısa zamanda anlayacağız” diye son noktayı koydu Nikolay.

Ama Katerina son noktayı ertesi gün koymak zorunda kaldı... Öğlen paydosu öncesi fabrikanın bahçesine çekim ekibi geldi. Sunucu kadını hemen herkes tanıdı. Onun yüzünden atölyedeki iş neredeyse durmak üzereydi. Gerçekte daha kısa boylu olduğunu ve fabrikadaki tüm işçi kadınların giydiği Çek malı ayakkabıları giydiğini fark ettiler. Daha geçenlerde mağazaya o ayakkabılardan getirmişlerdi ve Lednev öğlen paydosunu daha erkene alarak, tüm fabrika mağazaya dalmadan, kendi gurubundaki kadınların erkenden gidip satın almalarına müsaade etmişti.

Şimdi ise kadınları pencerelerden çekmek için uğraşıyordu.

“Tüm atölyeyi çekecekler zaten, her şeyi göreceksiniz. Siz de televizyona çıkacaksınız. Hanginizin üzerinde kirli veya eski önlük varsa depodan yenilerini alabilir.”

Katerina'nın bu karmaşadan ne haberi vardı ne de bir şey görmüştü; şu an depoda yeni gelen röleleri kabul ediyordu. Atölyede ise TV kameralarını sağa sola yerleştirmeye başlamışlardı. Röleleri forklifte yerleştirdi, bahçeye girdi ve fabrikadaki teknisyenlerle birlikte kabloları çeken ışıkçıları gördü.

Hemen televizyondan geldiklerini anladı, ancak Rudolf'un burada olabileceği düşüncesini kafasından attı. Televizyonda onlarca kameraman çalışıyordu ve Rudolf hiçbir zaman fabrikalara çekime gittiğini anlatmamıştı. Yine de forklifti köşeye bıraktı ve görünmeden geçmeye çalıştı, ancak hemen fark edilmişti.

“Katerina, Lednev her yerde seni arıyor, depoya bile seni bulmak için adam gönderdik.”

Katerina endişelendi, ama yine de camdan yapılmış ve tüm atölyeyi görmesini sağlayan odasına gitti. Orada orta yaşlı, güzel bir kadın oturuyordu. Hatta Katerina sanki onu katıldığı programda görmüştü.

“İşte geldi” diye sevindi Lednev. “Günümüzün kahramanı! Istapacı olarak başladı, şimdi torna ustalarının başı ve yakında bölüm şefi yapmayı düşünüyoruz. Kendisinde mühendis beyni var ve çok ilerleyecek.”

Yönetmen onu süzdü. Bakışında tek bir ilgi belirtisi yoktu. Sanki Katerina cansız bir varlıktı; kendisi tamirata başlamadan önce makineye öyle bakardı.

“Tulumunu değiştirsin” diye emretti kadın yönetmen. “Bluzunun düğmeleri açılsın. Şöyle bir dolan bakalım, bacakları güzel... Daha kısa bir önlük bulun!”

“Ben tulum ile çalışıyorum” diye itiraz etti Katerina.

“Önlükle de çalışırsın” dedi yönetmen.

“Çalışmayacağım!” diye reddetti Katerina. “Neden palyaço gibi görüneyim ki?”

“Şuna bir tulum verin!” Görünüşe göre yönetmenin zamanı yoktu, çünkü durmadan saate bakıyordu. “Yeter ki, üzerinde çuval gibi sarkmasın, poposu ve göğüsleri ortaya çıksın!”

“Çıkmayacağım” dedi Katerina.

“Çıkacaksın!” dedi yönetmen. “Buna ben karar vermiyorum. Senin yöneticilerin artık her şeyi ayarlamış, hem parti yönetimiyle hem de gençlik örgütüyle .”

Odada Katerina daha önce televizyonda gördüğü bir kamera-manı tanıdı.

“Üçlüyü nereye koyalım?”

“İkinci hatta. İşte böyle...” diye cevap verdi yönetmen. “Üçlü ikinci hatta olsun. Görüntü benim emrime göre olacak –tüm hatta. Kesilmesi de benim emrime göre.”

Hazır bir şekilde başını sallayan Lednev’e döndü.

“Arıza taklidi yapıyoruz. O çıkıyor ve...” Yönetmen başıyla Katerina’yı gösterdi. “İkinci hatta kim var?”

“Raçkov.”

“O genel plandan alsın, daha özel yerlerden yakalasın, bacak, kalça gibi, seyirciler bunu sever. Sonra da ben üçüncü hattan genel olarak yakalarım.” Yönetmen Katerina’yı süzdü. “Birkaç söz söyleyeceksin!”

“Ne diyeceğimi bilmiyorum.” Katerina korkmamıştı, sadece bir çıkış noktası arıyordu, çünkü Rudolfun onu görmemesi gerektiğinin farkındaydı. Televizyon ekibi ayrılır ayrılmaz da onu arayacak, Puşkin heykelinin önünde buluşacaklar ve her şeyi anlatacaktı.

“Ne konuşacağımı bilmiyorum” diye tekrarladı Katerina. “İki kelimeyi üst üste koyamam.”

“Konuşmana gerek yok” diye sakinleştirdi onu yönetmen. “Soru sorulacak ve sen de cevap vereceksin.”

“Ne soracaklar?”

Yönetmen sinirlenmeye başladı.

“Örneğin burada çalışmaktan hoşlanıyor musun gibi.”

“Hoşlanmıyorum” diye cevap verdi Katerina.

“O zaman neden çalışıyorsun?”

“Çünkü lojmanda kalma hakkım var.”

“O zaman siz karar verin!” Yönetmen Lednev’e döndü. “Siz sorumlu olacaksınız, ben değil. Söylediği her şeyi yayına sokacağım, ama size ne derler bilmiyorum.”

Ve odadan çıktı.

Katerina ilk defa Lednev’in kafasının karışık olduğunu gördü. Sesi titriyordu.

“Başka önerebileceğim kimse yok. Genel müdür de senin katılımını onayladı, parti komitesi de. Başlamasına sadece yirmi dakika var... Yalvarırım, bant program olsaydı seni çıkarıp başkasını bulabilirdik, bu ise canlı yayınlanacak ve programda da var.” Lednev haftalık televizyon programı olan gazeteyi uzattı.

Katerina gazeteyi aldı, ama nedense sıralar gözünde ikiye ayrılıyordu ve ağlamak üzere olduğunu hissetti. Oysa tulumunu getirmişler, Lednev’e sırtını dönmesini istemişlerdi.

İnançlı biri değildi, tek bir dua bilmezdi, kilisede vaftiz de olmamıştı, babası parti üyesiydi ve hatta dedesi öldüğünde diğerleriyle kiliseye girmemiş, avluda durup sigara içmişti. Sonrasında kilisedeki tüm haçları indirip orayı da sinema yapmışlardı. Yine de bazen Katerina kompozisyonlarında hata yapmamak ve sınavlarında iyi not almak için Tanrı’ya dua ediyordu, hatta bir keresinde okulun en iyi sporcu öğrencisi olan Vitka Vorotnikov’un ona âşık olması için yalvarmıştı, çünkü üçüncü sınıftan beri ona âşıktı.

“Tanrım!” diye dua etti şimdi de, “Ne olur beni çekmesinler, Rudolf beni görmesin, tanımasın, ben de bundan sonra hiçbir zaman ve hiç kimseyi kandırmayacağım, kiliseye gidip mum yakaçağım!”

Odaya genç bir kız girdi.

“Ben yönetmen yardımcısıyım. Muhabirle prova yapmanız lazım. Gidelim.”

“Şimdi geliyorum.” Katerina çıkmak için hazırlandı.

Lednev kapıya durdu.

“Nereye?”

“Tuvalete.”

Kararsızdı, ama yine de kapıyı açtı.

“Biraz acele et ama.”

Katerina tuvalete girdi, kapıyı kilitledi ve aniden hafif, neredeyse fısıltılı bir ses duydu. Lednev her halükârda kaçmaması için ardından bir kız göndermişti.

Kapı çalındı.

“Katya, çık artık! Acil seni çağırıyorlar. Çok acil!”

Katerina çıktı. Yönetmenin yanına götürdüler. Yönetmen etrafına baktı ve “Kasketini çıkar” diye emretti.

“Olmaz, güvenlik için gerekiyor” diye kesti sözünü Katerina. Yönetmen saatine baktı.

“Prova için vaktimiz yok. İkinci hatta gönderin şunu.” Sonra da kontrol panelinin olduğu otobüse bindi.

Katerina ikinci hatta gitti ve asistanın gösterdiği yerde durdu. Kamerayı ve arkasındaki Rudolf'u gördü. Rudolf kulaklıkları takı ve kameraya yaklaştı.

Çekim aletleri çalışmaya başladı. Katerina Rudolf'un ona kameradan nasıl baktığını, gergin yüzünü gördü ve onu tanıdığını anladı. Artık kaybedecek bir şeyi yoktu. Ne olacaksa olsun, diye düşündü ve hemen sakinleşti.

İstedikleri her şeyi yaptı. Makinelerin arasından geçti, döndü ve Rudolf'un kamerasının kırmızı ışığını gördü. Demek ki, onu çekiyorlardı. Daha önceden anlaştıkları gibi, Katerina durdu ve çantasından anahtarları çıkardı. Muhabir de gülümseyerek ona döndü.

“Karşınızda Katya Tihomirova” diye başladı söze. “Atölyedeki tek kadın, usta olarak çalışıyor, bir süredir de ekibi yönetiyor. Fabrikadaki makinelerin ne kadar komplike aletler olduklarından emin olabilirsiniz. Ancak Katya her arızayı bulup tamir edebiliyor. Katya, neden bu mesleği tercih ettiniz?”

Katya kameranın arkasında olan Rudolf'un yüzünü görmüyordu ama onunla dalga geçtiğine emindi. Stüdyoya davet edilen, üretimdekilerin ne tür saçmalıklar anlattıklarına dair söylediklerini hatırlıyordu ve nasıl ellerine verilenleri ezberlemeye çalıştıklarını...

Cevapta gecikmiş olmalıydı, çünkü muhabir aynı şekilde gülümseyerek tekrarlardı.

“Ve neden bu mesleği seçmiştiniz?”

“Seçmedim, öyle oldu. Makinelerimiz sürekli arızalanıyor, çünkü eski ve yıpranmış. Ustalar da ya henüz bir şey bilmeyen, teknik okuldan gelen çocuklar ya da artık bir iş beceremeyen ay-yaşlar. Öncelikle sadece kendi makinemi ayarlayıp tamir ediyordum, sonra diğerlerine de yardım etmeye başladım.

“Ama fabrikayı bilinçli olarak seçtiniz, değil mi?”

“Daha doğrusu zorunluluktan... Fabrikanın lojmanında boş yer vardı, benim de yaşayacak yerim yoktu.”

“Moskovalı değil misiniz?”

“Pskovsk bölgesindenim. Yani limitli dediklerinden.”

Rudolf'un kamerası üzerindeki kırmızı lamba söndü; bir başka yerde yandı.

Muhabir nefes aldı. Anlaşılan yönetmen ona zaman tanıyordu, çünkü röportaj planlandığı gibi gitmiyordu. Hızla sorular listesine baktı, sonra da cebine soktu ve Rudolf'un kamerası üzerindeki lamba yine yandı.

“Yani sadece teknik işler hoşunuza gitmiyor?” diye sordu tekrardan canlı bir gülümsemeyle. “Yaratıcı çalışmalarda bulunmak istiyorsunuz. Ve bu işi bilinçli seçtiniz.”

“Bilinçli bir durum yok. Mihaliç, daha doğrusu atölyemizin sorumlusu yoldaş Lednev rica etti, ben de kabul ettim. Maaşım azaldı, çünkü ıstampacı olarak daha çok kazanıyordum. Bu adil değil... Kalifiye iş için daha çok para ödenmeli.”

Bu iş hiç de planlandığı gibi gitmiyordu, muhabir son soruyu sormak için acele etti.

“Katya, hayaliniz nedir? Belki de okumayı düşünüyorsunuzdur ya da doğduğunuz şehirdeki fabrikaya geçmeyi?”

“Oraya dönmeyi hiç düşünmüyorum. Bu sene kimya teknolojileri enstitüsünde sınavı geçemedim, seneye üçüncü defa sınava gireceğim.”

“Başarılar diliyorum Katya!”

“Size de” dedi Katerina.

Muhabir konuşmanın böyle bir hal alacağını hiç düşünmemişti, dahası Raçkov'un kamerasının yanındaki asistan konuşmayı bitirmesi için sürekli el kol işareti yapıyordu. Böylece program muhabirin şaşkın gülümseyişi ile bitti.

Ve artık kimse Katerina ile ilgilemiyordu. “Şimdi hemen buradan çıkmam gerekiyor” diye düşündü. “Ve herkesin gitmesini beklemeliyim.”

Rudolf onu artık hiç aramayacaktı, o da onu ve belki de hiç karşılaşmayacaklardı; milyonlarca insanın yaşadığı bir başkentin farklı bölgelerinde yaşayan iki insanın karşılaşması çok düşük bir ihtimaldi.

Rudolf kamerasının kılıfını yerleştiriyordu ve ona hiç bakmıyordu. Cesaretini topladı ve yanına gitti.

“Selam!”

“Merhaba!” diye cevap verdi Raçkov. “İlginç bir buluşma oldu.”

“Sahiden öyle” diye kabul etti Katerina.

“Kahramanmışsın.”

“Hoşuna gitmedi mi?”

“Aksine, gururum okşandı.”

“Rudolf, gidiyoruz!” diye bağırdı biri.

“Eh, hoşça kal!” dedi Rudolf. “Nereyi aramam lazım şimdi?”

“Hep aradığın yeri.”

“Anladığım kadarıyla o numara sahte.”

“Gayet gerçek” dedi Katerina. “Ararsan bana iletirler.”

Rudolf kamerayı otobüse doğru itiyordu. Bir kez bile etrafına bakmadı ve o anda Katerina her şeyin bittiğini ve hiçbir zaman aramayacağını anladı...

Sonra yanına Lednev geldi, elini sıktı ve “Teşekkürler, hepimizi kurtardın” dedi.

Programı seyretmiş olan muhasebeci kızlar koşturarak yanına geldiler ama birden sessizleştiler, çünkü fabrikanın genel müdürü içeri girdi. Yaklaştı ve gülümsedi.

“Bravo! Samimi cevaplar verdin. Heyecanlandın mı?”

“Güya hayır...”

“Yine de olmuştur biraz” diye tahmin etti müdür. “Şu ana kadar yüzlerce konuşma yapmama rağmen, toplantılarda söz aldığım da yine heyecanlanırım.”

Ellerini omuzlarının üzerine koydu.

“Temiz havaya çıkalım, sakinleşmen lazım. Bu hafta seni usta-başı yapacağız. İki haftada normları ve uygulamaları kaparsın, kışın da atölye sorumlusu olursun. Kariyerin olacak. Enstitüyü bitirdiğinde ise benim gibi genel müdür olursun.”

“Siz nereye gidiyorsunuz?” diye gülümsedi Katerina.

“Kendime yer bulurum ben. İyi düşün! Neden özellikle kimyada ısrar ediyorsun? Teknik okula başvur, orada bağlantılarım var. Sınavsız girersin, ne de olsa üretimden geliyorsun.”

Müdürlük durdu, ona baktı ve “Yine de bir şey olmuş gibi” dedi. “Her şey yolunda” diye cevap verdi Katerina.

“Bir sorun varsa hemen bana gel! Smolensk bölgesinden gelenler Pskovsk’takilere her zaman yardım etmiştir.”

Katerina kısa boylu, uzun kollu ve güçlü göğüsleri olan müdüre baktı ve içinden ona sarılıp ağlamak geldi. O yüzden aceleyle, “Teşekkürler, hoşça kalın!” dedi ve atölyeye koşturdu.

Orada eski püskü şeylerin bırakıldığı bir oda vardı. Köşeye büzüldü ve ağladı. Sonra bandın durduğunu duydu; gözyaşlarını sil-di ve belki tekrar hareket eder diye bekledi. Ama bir arıza olma-lıydı.

Ve o tarafa yöneldi.

Lojmanda birkaç gün daha hakkında konuştular, sonra da unutulup gitti. Tihomirov ailesini arıyordu, İzabela onun neyi merak ettiğini biliyordu, o yüzden daha sormasını beklemeden “Aramadı” diye bilgi veriyordu.

Eylül ayında Katerina pencereleri silmeye yardım etmek için git-ti, çünkü İzabela on beşinci kattan aşağıya bakmaya korkuyordu.

“Sen ara” diye tavsiyede bulundu.

“Canım istemiyor” diye cevap verdi Katerina.

“O zaman bu aşk değil.”

Katerina Rudolf ile fabrikadaki karşılaşmasını sadece Lyudmila’ya anlatmıştı. Lyudmila önce şaşır-dı ve bir daha ondan hiç bah-setmedi.

Gurin ile ikisi nikâh başvurusunda bulunmuştu. Onu orada tanıyanlar hemen kayıtlarını yapmak istediler, ancak Lyudmila karşı çıktı; her şeyin sırayla yapılmasını istiyordu. Bir buçuk ay beklemesi gerekiyorsa, bekleyecekti. Katerina, Gurin’in Çekoslo-vakya’dan getirdiği bluz ve kemerleri satmasına rağmen Lyudmi-la’nın evliliği ertelediğini görüyordu.

Lyudmila kendine birikim hesabı açmıştı ve daha önce hiç yapmadığı halde maaşının bir kısmını oraya ayırmaya başladı. Ta-kım tarafından ev verileceği ümidi hâlâ vardı; Gurin evleneceğini haber vermiş ve Lyudmila’yı da antrenör ile tanıştırmıştı. Lyud-mila, daireyi beklerken ödeyecekleri kira masrafının kooperatif için ödeyecekleri ilk taksitten daha fazla olacağını hesapladı. Mer-keze yakın bir kooperatif arıyordu ama öylesi yoktu. Genelde ken-ar yerlerde arsa ayrılırdı.

Bazen Lyudmila Gurin'in yanına lojmana gidiyor, ara sıra da o geliyordu. O zaman Katerina dışarı gezmeye çıkıyor ve odanın ışığı yanana kadar lojmanı dolaşıyordu. Artık ikisi yaşıyorlardı, çünkü Antonina Nikolay'ın ailesinin yanına kaydolmuştu. Lyudmila da lojmanın müdürüne Çek bluzu hediye etti, böylece yanlarına kimseyi yerleştirmediler.

Bazen Katerina iki saat dolaşabiliyor, bazen de Lyudmila lambayı yirmi dakikada yakabiliyordu. Katerina geri dönüyor ve ikisini artık giyinmiş, masada oturmuş çay içip pasta yerken buluyordu. Gurin her zaman pasta getirirdi.

Lyudmila birkaç kez Katerina'ya karar vermesi gerektiğini –ya kürtaj ya da doğum– hatırlattı. Katerina'nın aklından çocuk geçmiyordu, ama kürtaj kelimesinin kendisinden bile korkuyordu. Lyudmila'nın kürtajlarını yapan ebe ordu görevlisi biriyle evlenip Habarovsk'a yerleşmişti. Katerina her şeyin gelip geçeceğini ümit ediyordu, ancak bir akşam Lyudmila hamileliğinin ne kadar ilerlemiş olabileceğini hesapladı ve ertesi gün bölge polikliniğindeki jinekologa götürdü.

Katerina hayatında ilk defa jinekolog masasına yattı. İyi ki, en azından doktor kadındı. Kontrol etti, karnına dokundu ve “Şimdilik çok iyi. Herhangi bir sorun yok.”

“Kürtaj yaptırmak istiyorum. Başka çıkış yolum yok” diye yalvardı Katerina.

“Geç canım, artık onuncu haftadasın. Tek çıkış yolu doğurman. Çocuğun babası da yanıma gelsin.”

Muayenehanenin önünde müstakbel anneler oturuyordu. Çoğu kocalarıyla gelmişti. Şiş karınlarıyla sakın ve gururluydular.

“Ee, ne oldu?” diye sordu Lyudmila poliklinikten çıkarken.

“Yapılacak bir şey yok. Artık onuncu haftadayım.”

Lyudmila hiç yapmadığı bir şey yaptı ve sokakta sigara yaktı.

“Bana da ver!” diye yalvardı Katerina.

“Sana zararlı.”

“Bana her şey zararlı. Sigara ver!”

Katerina sigarayı yaktı, öksürmeden ve başı dönmeden derin bir nefes aldı. “Artık yeterince büyüğüm” diye düşündü.

“Rudolf'u aramamız lazım!” dedi Lyudmila. “Bazı erkekleri bu yumuşatır. Çocuk onun. Ya erkekse?”

“Onu yumuşatmaz” diye cevap verdi Katerina. “Yalanımı affetmeyecek. Hem ben de onu unuttum.”

“Hatırlarsın. Evlenmeyi reddetse bile, en azından sonrası için bir katkısı olmalı.”

“Nasıl bir katkı?”

“Belki de tanıdığı doktorlar vardır. Ya da annesinin vardır, o da mutlaka kürtaj yaptırmıştır... En azından biraz para versin. Özel doktorda kürtaj yaptıрман gerekecek ve onlar çok para istiyor, son kürtajımı neredeyse tüm maaşıma mal oldu.”

“Para için yalvarmam!” dedi Katerina.

“Neden yalvarasın ki? Direkt isteyeceksin!” diye tepki verdi Lyudmila.

Bu konuyu ara sıra açıyordu. Başka bir poliklinikte jinekolog buldu ama oradan da reddettiler. İşte o sırada Katerina Raçkov’u aradı. Telefona çağırıldı.

“Buluşmamız lazım.”

“Neden?”

“Konuşmak için.”

“Ne hakkında? Her şey çok açık.”

“Ama benim için değil!” diye sinirlendi Katerina. “Hamileyim, onuncu haftada.”

Rudolf önce sustu, sonra da “Kısa vadede görüşemeyiz. Zaman yok, programlarım var. Kongre öncesi her gün çalışıyoruz” dedi.

Ancak önceki akşam Lyudmila ile ikisi Rudolf’un olası cevaplarının hepsini düşünüp büyük olasılıkla görüşmeyi reddedeceğini tahmin etmişlerdi.

“O zaman televizyon binasına gideceğini söyle” diye tavsiyede bulunmuştu Lyudmila.

“Nasıl gireceğim? Oraya izinle giriliyor.”

“Onun dışında başka tanıdıkların olduğunu söyleyeceksin. O da korkacak. Ya olay çıkarırsan? Ordu, ideoloji ve parti kuruluşlarında çalışan herkes skandaldan korkar.”

“Sen nereden biliyorsun?” diye şaşırdı Katerina.

“Diyorsam, biliyorum demektir.”

Şimdi Rudolf susuyor ve Katerina’nın cevabını bekliyordu.

“Vaktin yoksa ben televizyona gelirim.”

“Nasıl olacak bu? Giriş kartına ihtiyacın var.”

“Orada başka tanıdıklarım da var.” Ve cevap vermesini beklemeden Katerina ekledi. “Madem her gün çalışıyorsun, yarın gelirim.”

“Dur” dedi Rudolf. “Yarın Suvorov Meydanı’ndaki Gazeteciler Evi’nde olmam gerekiyor.”

“O zaman Gazeteciler Evi’nde buluşuyoruz” diye önerdi Katerina.

“Orada olmaz, Suvorov Bulvarı’nda olsun” diye düzeltti sözünü kızgınlıkla Rudolf; “Saat beşte.”

Lyudmila randevuyu Podolsk bölgesinde olsa dahi kabul etmesini önermişti; önemli olan elinden kaçırmamasıydı.

“Tamam, beşte.”

Gece Lyudmila ile yaşanacak görüşmenin tüm olasılıklarını gözden geçirdiler.

“Her randevunun belli bir amacı vardır” dedi Lyudmila. “Seni affetmek zorunda, her ne kadar affedilecek bir şey olmasa da... Sen sakın, mütevazı, şaşkın durumdasın, yardıma ve tavsiyeye ihtiyacın var, ne yapacağını bilmiyorsun.”

“Ben gerçekten ne yapacağımı bilmiyorum” diye kabul etti Katerina.

“İşte, onun da bunu anlaması lazım. İçinde erkeklik ve koruma içgüdüğü uyanmalı. Böyle durumlarda en önemli şey çok fazla baskı yapmamaktır: Tehdit ve ultimatolar yok. Bir erkeğe ultimatolar koyarsan, hemen köşeye sıkıştırmış olursun –ve köşeye sıkışan her insan gibi canavara dönüşür. O sırada onun için en önemli şey kurtulup bu kâbusu unutmaktır. O yüzden baskı yok, kafanın karışık olduğu oyununu oynaman lazım.”

“Oynanacak bir şey yok” dedi Katerina. “Kafam sadece karışık değil, bozuk. Sanki kaçıışı olmayan bir kapana kısıldım.”

“Her zaman bir kaçış vardır. Şansının yaver gitmediği doğru. Eğer kaybedecek bir şeyleri olsaydı, bir parti veya devlet işçisi ya da yönetici, o zaman yakalanabilecek bir şey olurdu –işyerine gönderilen mektuplar ya da parti komitesine...”

“Neler saçmıyorsun? Ne mektubu? Şikâyetler neyi değiştirir?”

“Hem de neleri... Evliliklerin yarısı korku üzerine dayanıyor. Ama Rudolf’u korkutabileceğimiz bir şey yok. O bir uşak. Evet, en fazla azar ıstır. Bu da olmayabilir.”

“Ben galiba görüşmeye gitmeyeceğim” dedi Katerina.

“Gideceksin!” diye directti Lyudmila. “En azından doktor bulsun ve kürtaç için para versin.”

“Para almam!”

“Ben alırım” dedi Lyudmila; “Şimdi uyuyalım. Yarın iyi görünmen lazım.”

Ertesi gün Katerina işe daha erken çıktı. Ne giymesi gerektiğini düşündü, sonra randevunun bulvarda olacağını hatırladı, zaten tek bir paltosu vardı. Belki de kahve içmeyi önerebilirdi...

Rudolf bir bankta onu bekliyor ve sigara içiyordu. Yüzündeki karanlık bakıştan ne bir konuşma gerçekleşeceğini ne de yardımına güvenebileceğini anlamıştı. Selam verdi, o ise hiç yüzüne bakmadan başını salladı ve yeni bir sigara yaktı.

Katerina da ona bakmadan doktor muayenehanelerine yaptığı ziyaretleri ve kürtaj ile ilgili her yerde aldığı ret cevabını anlattı.

“Ben ne yapabilirim ki?” dedi sinirlenmeye başlayan Rudolf.

“Annenle konuş!” diye yalvardı Katerina. “Belki de kürtaj yapmaya yanaşacak, tanıdığı doktorlar vardır.”

“Bir bu eksikti, annemi de bu hikâyeye karıştırmak!”

“Ne yapmalıyım?”

“Daha evvel düşünmen gerekirdi” diye cevap verdi Rudolf.

“Sen de daha öncesinde düşünmeliydin!”

Raçkov ona döndü.

“Ne, biliyor musun? Beni tiyatro oyununda kötü karakter yapmanın bir anlamı yok. Aşağılık adam kızı kandırıp terk ediyor. Ancak bizde durum farklı, kandıran ben değilim, sendin.”

“Beni affet!” dedi Katerina. “Artık hiçbir zaman hiçbir şey için yalan söylemeyeceğim.”

“Hayır, bir kere yalan söyleyen kadın ikinci kez de söyler. Belki de ortada çocuk bile yoktur ve seninle evlenmem için böyle bir yalana başvuruyorsundur... Bak, şöyle anlaşıalım; Olan oldu, bizim de hata yaptık. Arkadaş gibi ayrılalım, ben sana küs değilim, hak ediyor olsan bile.”

“Tamam” diye kabul etti Katerina. “Belki de haklısın, hak etmiş olabilirim. Sadece bir tek şey için yalvarıyorum; doktor bulmama yardım et. Sen Moskovalısın, daha çok imkânın ve tanıdığın vardır...”

“Bunun tanıdıkla ne alakası var?” diye sinirlendi Raçkov. “Her şey tanıdıkla değil, kanuna göre yapılıyor. Polikliniğe git ve durumu anlat. Çalışanların sağlığını gözetmek zorundalar. Bu arada, bizim sağlık hizmetlerimiz dünyanın en iyisi.” Raçkov saatine baktı. “Özür dilerim, program için geç kalıyorum.”

Ayağa kalktı ve Katerina’nın omzuna vurdu.

“Olsun, her şey geçecek, doktorlar karşısında daha ısrarcı ol! Beni de bu işe karıştırma!”

Kasketini düzelitti ve gitti. Birkaç adım yürüdü, aniden trolley-büs durağına doğru koşmaya başladı, belki de her şey sona erdiği için ve karar vermesi gereken bir şey kalmadığı için seviniyordu –başkalrı, yani doktorlar ve Katerina onun yerine karar verecekti. Sonuç itibariyle tüm kadınlar kürtaj yaptırıyordu.

Katerina yalnız kaldı. Raçkov'un bindiğı trolleybüs hareket etti. Yakınından belki de tüm hayatını birlikte geçirmiş olan yaşlı, bir de öğrenci oldukları besbelli çiftler geçti.

“Bir çıkış yolu olmalı, olmalı!” diye düşündü. Ancak Lyudmila'nın bildiğı tüm seçenekler denenmişti. Tek bir seçenek kalıyordu –ve Katerina akademisyeni aradı.

Telefonu İzabela açtı.

“Tavsiyeye ihtiyacım var” dedi Katerina.

“Pazar günü gel!”

“Şimdi gelmek isterim.”

“Bir şey mi oldu?”

“Oldu, hamileyim.”

“Ne zamandır?” diye sordu Katerina.

“On iki haftadır.”

“Hemen gel!”

Katerina içeri girer girmez, İzabela'nın akademisyene hamilelik konusunu anlattığını fark etti.

“Bana ihtiyacınız var mı?” diye sordu.

“Şimdilik hayır” diye cevap verdi İzabela.

Akademisyen çalışma odasına her zamankinden daha hızlı gitti. Ya da en azından Katerina'ya öyle geldi.

Mutfğa oturdular. İzabela çay koydu ve Katerina doktor ziyaretlerinden Rudolf ile olan buluşmasına kadar her şeyi anlattı.

“Hayvan!” dedi İzabela. “Hepsi öyle. Bedelini her zaman biz ödüyoruz.”

Defterini çıkarıp bir numara çevirdi.

“Berta, görüşmemiz lazım! Benim için değil. Kendin karar ver. Tamam.”

Ahizeyi bıraktı ve Katerina'ya döndü.

“Gidelim.”

Trolleybüsle Kırım Bulvarı'na gittiler, oradan da ufak bir sokaktan eski, dört katlı bir binaya girdiler. Kapıyı beyaz önlüklü, yaşlı bir kadın açtı.

“Mutfakta bekleyin” dedi.

Koridordan geçerken Katerina odaların birinin açık kapısından bacakları açılmış, tumbul bir kadınla yanında, yine beyaz önlüklü bir başka kadını gördü.

Mutfağa girdiler. İzabela sigara yaktı.

“Girdiğimde kalbim korkudan atmaya başladı” dedi. “Buradan kaç kadın geçti bir bilsen.”

“Sen de mi?”

“Beş kürtaj.”

“Beş mi?”

“Toplamda yedi” diye gülümsedi İzabela. “O yüzden korkma, on beş dakika sevimsiz geçer ve bir hafta sonra her şey unutulur.”

Katerina inleme sesi duydu.

“Bağırma!” Kadının sesi yaşlı ve boğuktu.

“Ne, şimdi aynı şeyi bana da mı yapacaklar?” Katerina korkmuştu.

“Sana da, erteleyecek zamanımız yok.”

Katerina yine aynı sesi duydu.

“Amonyak verin! Çok hassas.”

Sonra holden boğuk sesler geldi, kapı kapandı ve beyaz önlüklü yaşlı kadın mutfağa girdi.

“arşaf getirdin mi?” diye sordu İzabela’ya dönerek.

İzabela çantasından çarşaf, çikolata kutusu ve parfüm çıkardı.

Kadın Katerina’ya, “Gidelim,” dedi.

Büyük mutfak masasına çarşafı serdiler. Katerina soyundu. Son iki haftadır bu üçüncü muayenesiydi, ancak beklenmedik şekilde çabuk geçti.

“Kalk!” diye emretti yaşlı kadın. “Giyin!”

“Bugün olmayacak mı?” diye sordu İzabela.

Cevap yerine kadın, “ay koy!” dedi.

Biraz nce Katerina’nın yattığı aynı masaya oturdular; çarşafı kaldırıp üstüne örtü koydular. Kadın içinde votka olan bir karaf getirdi. İzabela ile ikisi gümüş kadehlerden içip sigara tttrdler.

Katerina ilk defa İzabela’yı bu kadar korkak görüyordu –susuyor, soru sormuyordu ve yaşlı kadının söyleyeceklerini bekliyordu.

“On iki hafta” dedi nihayet kadın.

“Biliyorum” diye onayladı İzabela.

“Biliyorsan niye getirdin kızı?”

“Berta’cığım, sen üstesinden gelebilirsin.”

“Bu artık ameliyata girer ve mutlaka klinikte yapılmalı. Şu an cenin çok büyük ve iç kanama olabilir. Doğurması lazım.”

“Kocası yok.”

“Birçok kadının yok, ama doğuruyorlar. Ailesine anlatsın, an-larlar.”

“Ailesi uzakta” diye açıklamaya başladı İzabela.

“Okuyor musun, çalışıyor musun?” Kadın Katerina’ya döndü.

“Çalışıyorum.”

“Nerede?”

“Fabrikada.”

“O zaman doğru” dedi kadın. “Birincisi hamile kadınları işten çıkarmıyorlar. İkincisi çocuğu önce kreşe, sonra da anaokuluna gönderirsin, sonra da kim bilir, belki evlenirsin, o zaman her şey daha kolay olur...”

“Lojmanda yaşıyor” diye söze karıştı İzabela.

Berta omuz silkti.

“Ne olmuş sanki? Çocukla onu kovacak değiller. Parti yöneti-mi ve gençlik kolu da yardım eder. Partiye girmen daha da iyi ola-cak. Partililer kendi insanlarına yardım eder, sen de kendi çocu-ğuna yardım etmek için katıl.”

“Uf Berta!” diye yüzünü ekşitti İzabela.

“Gerçeği söylüyorum.” Kadın geri adım atmıyordu. “Anladığımı kadarıyla yardım edecek kimse yok. O yüzden canım benim, kendine güveneceksin, o zaman zor duruma düşmezsin. Çocuğuna da bakarsın. Sonuçta Sovyet yönetiminin bazı avantajları var. Bu alçak, çocuğunun büyüdüğünü gördüğü zaman geri dönebi-lir... Öylesini çok bilirim.”

“Ona ihtiyacım yok!” diye itiraf etti Katerina.

“Doğru!” diye destek verdi İzabela. “Hainlere af yok!”

“Sen aptallaşmışsın” diye gülümsedi Berta. “Ne ihaneti? Sıra-dan korku belirtisi. Erkekler seni terk ederken hiç de hain gibi görmüyordun. Ne dediğini hatırlıyor musun? Bu sefer işinin ya-ver gitmediğini.. Ve sıradakini buluyordun. Akademisyen nasıl?”

“Normal.” İzabela için bu konu tatsızdı. Çantasını açıp cüzda-nını çıkardı.

“Gerek yok” dedi Berta. “Konuşmak için para alsaydım, çok-tan milyoner olurum.”

“Sonuçta bu da konsültasyon.”

“Kes şunu!” dedi Berta ve Katerina’ya döndü. “Senin sorunun sağlık bakanlığı bölge komisyonu tarafından çözülebilir. Çok ısrar edersen ameliyat yapabilirler, ama ben tavsiye etmem. Böyle bir kürtaj sonrası ömür boyu çocuğun olmayabilir. Risk alma!”

İzabela taksi çağırdı. Devrim Meydanı’na geldiler, arabadan indi ve Katerina’nın eline yüz rublelik banknot sıkıştırdı.

“Taksiyle git” dedi; “Bugün senin için fazla oldu” ve kapıyı kapattı.

Şoför onu lojmana kadar getirdi ve memnuniyetsiz bir ifadeyle bahşişi saydı.

Lyudmila onu bekliyordu ve hemen soru yağmuruna tuttu.

“Sonra anlatırım” Katerina yattı ve battaniyeye sarıldı.

“En azından en önemli şeyleri anlat!”

“Bizim sağlık hizmetlerimizin dünyanın en iyisi olduğunu söyledim.”

“Anladım, İzabela’yı aramamız lazım!” dedi Lyudmila.

“Ben aradım.”

“Ne oldu?”

“Hiç, bana yüz ruble verdi.”

Ertesi gün öğlen paydosunda Katerina fabrikanın muayenehanesine gitti. Enstitüden yeni mezun olmuş doktor kıza her şeyi anlattı. İşten sonra kadın sağlığı merkezine gittiler. Orada da onu ikna etmeye çalıştılar, ama Katerina kararında ısrar ediyordu. Sonrasında bölge sağlık merkezine sevk etmeye söz verdiler, ancak günler geçmesine rağmen hâlâ bir gelişme yoktu. Katerina işten dönüyor, yemeğini yiyor ve yatıyordu. Yüzü duvara dönük olarak uyuyor, uyanıyor ve her şey öyle devam ediyordu.

Bir keresinde Lyudmila, “Birkaç önlem aldım” dedi. Katerina bir şey sormadı. Aynı akşam geç saatte kapı kuvvetlice çalındı. İçeri Raçkov’un annesi girdi. Odayı süzdü ve bakışı Katerina üzerinde durdu.

“Demek akademisyen Tihomirov’un kızı burada oturuyor.”

“Oturun!” Katerina birden kadının adını ve soyadını unutmuştu. “Üstünüzü çıkarın!”

Raçkova paltosunu çıkarmadan oturdu.

“Rudik ile ciddi bir konuşmamız oldu.” Cümlesine ara verdi. Belki de şimdi her şey değişecek ve kadın bavulunu toplayıp onunla gelmesini isteyecekti. “Rudik seni sevmiyor. Belki de gönlü kaymıştır, ama gençlikte böyle şeyler olur... Ve bu akademis-

yen kızı hikâyesi, yüksek binadaki ev vesaire, hepsi çok iğrenç!” Raçkova yüzünü ekşitti. “Eğitimli insanlar böyle hareket etmez. Yardıma ihtiyacın varsa ederim. Jinekoloji Enstitüsü’nde tanıdıklarım var. Oraya seni kabul ederler, ama tabii ki, poliklinikten sevk gerekiyor... İşte enstitü müdürünün ismi. Ve son olarak, lütfen basit tehditlerle beni aramaya kalkma!”

“Aramadım” dedi Katerina.

“Belki de senin rican üzerine kız arkadaşların aramıştır.”

“Kimseye yalvarmış değilim.”

O esnada Lyudmila araya girdi.

“Evet, ben aradım. Sadece aramakla kalmayıp sizin ve oğlunuzun çalıştığı kurumlara yazmışda olabilirim. Kötülük cezalandırılmalıdır!” diye bitirdi sözünü.

Raçkova ona döndü.

“Siz Lyudmila olmalısınız. Altıncı ekmek fabrikasında çalışan psikolog?”

“Evet, benim!” dedi Lyudmila. “Ne olmuş?”

“Hiç, sadece bu hikâyeyi birkaç tanıdık gazeteciye anlatacağım. Moskova fatihleri kızlar hakkında ilginç bir yazı çıkabilir.”

“Ne fatihi?” dedi Lyudmila. “Biz gayet dürüst ve namuslu çalışıyoruz.”

“Çalışın o zaman” diye kesti sözünü Raçkova. “Lojmanlarda da bir on yıl yaşayın; şahsen ben kendi payıma düşeni komün evlerde geçirdim.”

“Şimdi zamanlar farklı” diye dışlendi Lyudmila.

“Zamanlar hep aynıdır! Elde etmeden önce bunu hak etmen lazım, çalışman lazım, benim gibi!” Neredeyse bağırıyordu. “Ne sen ne de çocuğun evimde görünmesin.”

“Affedersiniz!” dedi Katerina. “Ben sizden hiçbir şey istemiyorum. Enstitünün adresini verdiğiniz için teşekkürler. Artık hiçbir şey için aramayacağıma söz veriyorum.”

Raçkova kalktı, çantasını açtı ve bir zarf çıkardı.

“Zor durumda olduğunuzun farkında olarak birazcık parayla yardımcı olabilirim...”

“Teşekkür ederim!” diye itiraz etti Katerina. “İyi kazanıyorum.”

“O zaman görüşmek üzere!” Raçkova birden sözlerin uygun-suzluğunun farkına vardı. Ne görüşmesi, artık birbirlerini görmeyeceklerdi.

Kadın hâlâ elinde para zarfını tutuyordu.

“Her şey gönlünüzce olsun!” dedi Lyudmila Katerina’nın yerine. Raçkova sessizce paraları çantasına koydu ve odadan çıktı.

Lyudmila hemen atladı.

“Asilleri mi oynuyoruz? Aptallarla aptal olmak lazım!”

“Neden? Ayrıca kadın haklı. Ben ortaya çıktığım için hayatlarını değiştirmek zorundalar mı?”

“Sen neden çocuğa tek başına bakmak zorundasın?”

“Çocuk filan olmayacak” diye cevap verdi Katerina ve ağlamaya başladı.

Şimdi o ve doktor her gün polikliniğe, sağlık bölge birimine yönlendiren komisyona gidiyorlardı. Kürtaj yapmaması için ikna etmeye çalışıyorlar, o kabul etmiyordu, birkaç gün daha düşünmesi için yalvarıyorlardı. Birkaç gün bekliyor, tekrar gidiyordu.

Bir keresinde Katerina’nın yanına Lednev geldi.

“Genel müdür seni çağırıyor.”

“Neden? Ne yapmışım ki?”

Çok yakında onu ustabaşı yapmışlardı –şimdi normları yerine getiriyor ve işi bölüştürüyordu. İşler görüldüğünden daha basitti ve Katerina birkaç günde her işi çözdü ve mühendislerin okulu bitirdikten sonra bu pozisyonda neden iki sene çalıştıklarına anlam veremedi –her şey iki haftada kolayca öğrenilebilirdi.

“Bilmiyorum” diye cevap verdi Lednev. “Özel olarak aradı ve Katerina yanıma gelsin, onu bekliyorum, dedi.”

Katerina içeri girdiğinde genel müdürün sekreteri hemen telefondan haber verdi.

“Tihomirova geldi.”

Katerina müdürün sesini duydu.

“Gelsin!”

Kabul odasında sekiz kişi bekliyordu: Muhasebeden, genel teknik bölümden, tedarikçiler, fabrika yemekhanesinin yetkilisi. Birisi iç çekti, görünüşe göre sıra ona gelmişti ve Katerina’nın gelişi ertelenmesine yardımcı olmuştu.

Genel müdür masasından kalktı, el sıkıştı ve ikisi odanın köşesindeki koltuklara oturdu. Sekreter kuru pasta ile kenarında limon parçası olan iki bardak çay getirdi.

“Susadım biraz...”

Katerina bardağı eline aldı. Haşhaşlı kuru pastalar çok iştah açıcı görünüyordu ve gerçekten lezzetli çıktılar. Tatlı, sıcak çayı-

nı yudumluyor, müdür de içiyor ve susuyordu. Atölye sonrası müdürün odası gerçekten sıcaktı ve Katerina burada, rahat koltukta bacaklarını kıvrıp biraz kestirse ne güzel olur diye düşündü. Ve birgün kendi evi olduğunda mutlaka böyle yumuşak kanepler alacaktı.

“Kusura bakmayın.” Katerina elindeki bardağı bıraktı. “Beni çay içmek için çağırmadınız, değil mi?”

“Neden iki kişi çay içmesin ki?” diye gülümsedi müdür.

“Bekleme salonunda sizi sekiz kişi bekliyor.”

“Beklesinler, sadece ikisi iş için orada, diğerleri öylesine.”

“Genel müdürün yanına öylesine gelinir mi?” diye merak etti Katerina.

“Elbette. Birgün sen de müdür olduğunda bunu anlayacaksın.”

Bu olasılığın absürtlüğüne güldü.

“Müdür olmayı düşünmüyorum!”

“Bu sana bağlı değil, karakterinde programlanmış. Modern bir söyleyişe göre, sen lidersin. Çalışmaktan hoşlanıyorsun, mühendis aklın var, skandalları sevmiyorsun. Bir senede atölyedeki hiç kimseyle ilişkilerini bozmamışsın.”

“Nereden biliyorsunuz?” diye sordu merakla Katerina.

“Biliyorum, çünkü seni hatırlıyorum. Bu arada, kart için teşekkürler. Hoşuma gitti. O yüzden istemesen de seni yukarıya doğru itecekler, çünkü üstte olan bir yönetici işin alt bölümleri konusunda rahat olmak ister. Genel müdürün yerine göz koyana kadar da böyle olacak.”

“Koymayacağım” diye söz verdi Katerina.

“Koyacaksın” dedi müdür. “Yüzlerce insanın bulunduğu bir işletmeyi yönetmek ilginç. İyi bir mühendis on beş yıl çalıştıktan sonra bizimki gibi orta ölçekli bir yere müdür olabiliyor. O zaman sen de partiye girersen kırk yaşında üst düzey yönetici olacaksın.”

Katerina dayanamayıp güldü, çünkü aklına ebe Berta’nın söyledikleri geldi.

“Ne?” diye şaşırdı müdür. “Oyunun kuralları böyle. Departman başının partiye üye olmaması kabul edilebilir, ama atölye başı olamaz.”

“O yüzden partiye işsiz güçsüz ve tembeller giriyor. Neden onlardan biri olayım?” Birden konuşmadan sıkılmıştı. Müdürün düşüncelerinin onunla bağlantısı yoktu.

“Eh, partideki herkes işsiz güçsüz ve tembel değil” diye iç çekti müdür.

“Tamam, hepsi değil ama yarısı...”

Müdür sessizce onu inceliyor, muhtemelen dürüst olmaya gerek var mı, diye düşünüyordu. Ve birden kararını verdi.

“Babam doktor, köy doktoru. Fabrikada partiye girmemi önerdiklerinde onun tavsiyesini almak istedim. O da bana ‘Biz veba salgını olan bir ülkede yaşıyoruz. Partiye gir ve bunu vebaya karşı aşı olarak düşün. Elbette aşı olmadan da hayatta kalabilir ve bir şeyler başarabilirsin, ama şansın çok düşük’ dedi.”

Bu dürüstlük karşısında Katerina’nın kalbi sızladı. Duyduklarını anlamlandırmaya çalışıyordu, müdür ise devam etti.

“Karar verirsen sana bir tavsiye benden, ikincisi Lednev’ten, üçüncüsü de gençlik organizasyonundan. Kürtaja gelince –bence yapma. Bu serseri bizim fabrikadan olsaydı çocuklardan onu dövmelerini isteyecektim, tam hak ettiği gibi, belki o zaman tekrar düşünürdü... Ama bildiğim kadarıyla bizlerden değil. Senin oda arkadaşın evlenmeyi düşünüyor, değil mi? Yanına birini koymamalarını söyleyeceğim. Doğumdan sonra iki ay izin hakkın var, ama gerekirse uzatırız.”

Müdür hamileliğinden bahsetmeye başladığında Katerina sözünü kesmek istedi ama bir şeyler onu durdurdu. Bütün zaman boyunca tavsiye alabileceği kimse olmamıştı, Lyudmila ve Antonina sayılmazdı, onlar kararını bekliyordu.

“Neyle yaşayacağım?” diye sordu Katerina.

“Biz sana yardım ederiz. Partiden de bir şeyler alırsın. Sonra da çocuğu kreşe verirsin. Sadece iş günleri için de olabilir.”

“Kreş için bekleyen insan çok.”

“Kayıt için seni yazdırdım bile.”

“Okumak istiyorum.”

“Zor olacak ama mümkün... Bir tek sen bu durumda değilsin. Tek başına çocuk bakan kaç kadın var bu fabrikada, biliyor musun?”

“Kaç?”

“Yirmi altı. Gerçi onlardan sadece ikisi okuyor. Ama sen güçlüsün, başarırısın.”

Ertesi gün Katerina’nın tekrar polikliniğe gitmesi gerekiyordu ama gitmedi.

Yirmi yıl sonra, kendisi fabrikanın genel müdürü, o zamanki müdür ise bakan yardımcısı olduğunda, ikisi “Moskova” otelinde yemek yerken Katerina ona, “Söyle, bunca yıldır bana neden yardım ettin?” diye sordu.

“Çünkü hoşuma gidiyordun” diye basitçe cevap verdi o da.

“Bana âşık mıydın?”

“Evet.”

“Neden evlenmedik? O zaman belki daha mutlu bir hayat yaşardım.”

“Canım risk almak istemedi” diye itiraf etti; “Senin için yaşlıydım.”

“Sadece yirmi yıl fark vardı. Hem şimdi de geç değil...”

“Minnettarlık duygusundan dolayı mı söylüyorsun bunu?”

“Sempati” diye cevap verdi Katerina.

Şimdi artık çok daha kolay ilişkiye girebiliyordu; onu evlenmek isteyebileceği gerçek insanı bulmayı ummadan.

Ama bu konuşmaya daha neredeyse yirmi yıl vardı.

Sekiz

Katerina her gün işe gidiyor ve içindeki yeni hayatı hissediyordu. Oğlunun kalbinin nasıl çarptığını duyuyordu (kimbilir neden ama erkek doğuracağına emindi).

Ücretli izne çıktığında ilkbahar daha yeni başlıyordu. Erken kalkıyor, kahvaltı yapıyor, sonra da tulumunu giyip kanal kenarında dolaşmaya çıkıyordu –doktorlar her gün en az iki saat yürümesini tavsiye etmişti.

Mart güneşi tüm gücüyle parlıyordu. Buzun içinde açılmış birkaç deliğin başında balıkçılar oturuyordu. Bebeklerini gezdiren kadınlarla karşılaşıyordu. Nasıl doğurduklarını ve eşlerini anlatıyorlardı. Kendine acındırmamak için Katerina kocasının televizyonda kameraman olarak çalıştığını söylüyordu. Televizyon merkezi ve spikerler hakkında bilgi almak kadınların hoşuna gidiyordu –o da Rudolf'tan duyduklarını ve programa gittiği zaman gördüklerini anlatıyordu.

Kanal boyuna sadece hafta içi gidiyordu; tatil günlerinde yeni tanıdığı arkadaşlarını eşleriyle görmekten korkuyordu. Onu misafirliğe çağırıyorlardı ama kabul etmiyordu, çünkü daha samimi olmaktan korkuyordu –sonuçta giderse onun da davet etmesi gerekliyordu. Yalan söylemekten nefret ediyordu ve bir daha koca yalanı uydurmayacağına dair kendine söz verdi.

Annesine çok nadir yazıyordu: İyim, sağlığım yerinde, müzelere gidiyorum gibi şeyler. Annesi de çok nadir cevap veriyordu; daha sık içmeye başlayan babasından şikâyet ediyordu, iki kere de para göndermesini istemişti. Katerina aldığı primlerden gönderdi, ancak primler kesilince ücretli izin için aldığı paralar çabuk bitti ve tasarruf etmeye başladı. Ödünç alıp gönderebilirdi ama Katerina hamile olduğunu, artık para gönderemeyeceğini, kendisinin birçok masrafı olacağını yazdı. Bir ay boyunca annesi aramadı, sonra da gayet resmi bir mektup yazdı: Katerina'yı Krasnogorodsk'a çağırıyordu, yazın süt fabrikasında ek işçi arıyorlardı, doğumdan sonra da işe başlayabilirdi. Bunun tek çıkış yolu ol-

duğunu, para ile yardım edemeyeceğini, rezaleti ise birlikte atlatacaklarını düşünüyordu.

Katerina dönmeyeceğini, çünkü enstitüye başvuracağını yazdı.

Sonbaharda genel müdür atölyeye gelip teknik enstitüye gece eğitimi için öğrenci topladıklarını bildirdi.

“Ben kimya teknolojileri enstitüsüne başvuracağım” diye cevap verdi Katerina.

“Oradan geçiş yapman direkt girmenden daha kolay” diye itiraz etti genel müdür ve dekanın isminin olduğu bir kâğıdı eline uzattı.

Katerina akademisyene danışmaya karar verdi. Her zamanki gibi akademisyen telefonda kısaca, “Gel!” dedi.

Gitti, İzabela yine güler yüzlüydü. Akademisyen dinledi önce ve “Müdür haklı, başvur! Bir sene kazanmış olacaksın, geçiş konusunda sana yardımcı olurum” dedi.

Annesinin neler yazdığını sordu ve Krasnogorodsk’tan yeni haberler olup olmadığını.

“Beni eve çağırıyor. Süt fabrikasında ayırtılmış yerim bile var.”

“Ne karar verdin?”

“Dönmeyeceğim” diye cevap verdi Katerina. “Burada başımın çaresine bakarım.”

Akademisyen susuyordu. İzabela da susuyor ve yana bakıyordu.

“Yaşadığın zorlukların farkındayız” dedi nihayet. “Elbette ki doğumdan hemen sonra normal koşullarda yaşaman lazım. Üç odamız var ama ben genelde evde çalışıyorum, kitap yazıyorum...”

“Ben normal koşullarda yaşıyorum” dedi Katerina. “Kendi odam var.”

“Nasıl olur? Sen lojmanda değil misin?”

“Evet ama Antonina evlenip taşındı. Lyudmila da evlendi ve kiraya çıktı. Böylece odada yalnız kaldım, yanıma da kimseyi koymayacaklar.”

“Bu iyi” dedi akademisyen ve İzabela’ya baktı.

Katerina öncesinde onun durumunu konuştuklarını anladı, hatta belki de yanlarına oturmayı önerirse nasıl reddedeceklerini düşünmüş olabilirlerdi. Bir kez daha, zor durumda sadece kendine güvenmesi gerektiği kanaatine varmıştı.

Çıkacağı zaman akademisyen para uzattı.

“Teşekkürler, param var.”

“Al!” dedi İzabela ve gülümsedi. “O kadar da çok değil... Senin için vermiyor, kendi vicdanını rahatlatmak için, bir şekilde yardımcı olduğunu düşünüyor...”

Katerina aralarında sorun çıktığını anladı. Başka bir durumda parayı kesinlikle almazdı, ama gururun sırası değildi. Paralar onun için değil, çocuğu içindi. Bebek arabası ve kıyafet gerekiyordu –şimdiye kadar bir şey almamıştı.

Lojmana geldiğinde Katerina paraları saydı. Üç yüz ruble! İki maaşı, iyi paraydı...

Katerina politeknik enstitüsündeki gece kurslarının sınavlarını geçti. Anketi doldururken, aile durumu kısmına “bekâr” yazdı.

Dekan formu gözden geçirirken şişmiş karnına soru işaretiyle baktı.

“Bekâr” dedi tekrar Katerina ve gülümsedi. Yalan söylememeye karar verdikten sonra kendini daha sakin ve özgüvenli hissediyordu.

Pazartesi günü müdür tüm atölyeleri dolaşırken onun yanına da uğradı.

“Kabul edildiğin için tebrik ederim! Dekan beni aradı, seni beğenmiş” dedi gülümseyerek. “Kim bilir neden, ama benden hamile olduğunu düşünüyor.”

“Sadece o değil” diye gülümsedi Katerina. “En iyisi siz buraya uğramayın, çünkü herkes genel müdürün sıradan bir işçiye neden bu kadar ilgi gösterdiğini merak ediyor.”

“Sıradan işçi değil, ustabaşı.”

“Bunu da konuşuyorlar. Lednev onu boşuna yükseltmiyor, büyük ihtimalle genel müdürün direktifiyle diye...”

“Lednev’le ikiniz hakkında konuşmuyorlar mı?”

“O öyle biri değil, atölyedeki hiçbir kadınla adı anılmadı. Onun hakkında öyle konuşmadıkları gibi, düşünemezler de.”

“Benim hakkımda ne diyorlar?”

“Konuşuyorlar işte” diye dolaylı cevap verdi Katerina.

“Kiminle görüşüyorum peki bugünlerde?”

“Sarışın teknisyenle.”

“Bak sen!” Şaşırmıştı. “Ben hiç onun bölümüne uğramıyorum ki!”

“Fabrikada herkes hakkında her şeyi biliyorlar.”

“Tamam” diye söz verdi müdür. “İstihbaratı arttıracacağım. Sen ise korkma, sorunsuz doğum yapacaksın. Babaannenin çocukları beşten az değildir.”

“Yedi.”

“Sen de birle kalmayacaksın.”

“Sanmıyorum” diye cevap verdi Katerina. “Günümüzde erkekler çocuklu kadınlarla evlenmek için çıldırıyor.”

“Ben kendim çocuklu kadınla evlendim. Sonra onunla iki çocuğumuz daha oldu. O yüzden şimdi üç oğlum var.”

“Karınız mutlu olmalı.”

“Ben de öyle” diye cevap verdi müdür.

“Mutluysan teknik bölümdeki sarışın neyine?” diye düşündü Katerina ama tabii ki sustu.

Artık fabrikaya gitmiyordu. Cumartesi günleri Antonina’yı ziyaret ediyor ve öğlene kadar kalıyordu. Antonina da hamileydi ve ücretli izin öncesi inşaatta son günlerini tamamlıyordu.

Pazar günleri Lyudmila’nın yanına gidiyordu. Gurin’le ikisi Sokol metro istasyonuna yakın bir daire tutmuşlardı. Gurin özellikle cumartesi ve pazar olmak üzere sıkça şehir dışındaki spor kompleksine gittiği için evde olmadığı zamanlar, Lyudmila kanepeye yerleşip iç çamaşırlarının içindeki gizli sigara kutusunu alıyor (onun karşısında içmiyordu) ve keyifle tütürüyordu.

Katerina, her zamanki gibi cumartesi günü aradı; ikisi pazar saat üçte görüşmek üzere anlaştılar. Gurin yoktu.

Sabah Katerina Tretyakovsk Galerisi’ne gitti. Son günlerini değerlendirmeye çalışıyordu, çünkü doğumdan sonra ne tiyatroya ne de müzelere gidemeyeceğini biliyordu. Bu sefer hemencecik yoruldu, birkaç kez dinlenmek için oturdu ve geri dönmeye karar verdi.

Bryansk’tan görev icabı gelen çocuğu hatırladı —o zaman kaçmış olmasaydı belki de hayatı bambaşka bir hal alacaktı. Belki de onunla da olmayacaktı, çünkü yine yalan söylemişti ve yalan dediğin, er ya da geç ortaya çıkıyordu.

Katerina acele etmeden merkeze yürüdü ve Gorki Sokağı’nda dolaştı. Mağazaların çoğu kapalıydı. Lojmana dönse, Lyudmila ile görüşmek için yeniden hemen çıkması gerekecekti. Erken çıktı, öyle ya da böyle Gurin yoktu, hatta belki de yalnız olmayı hiç sevmediğinden Lyudmila sevinecekti.

Katerina metrodan eve giderken soğuktan donmak üzereydi ve içeceği sıcak çayın hayalini kuruyordu.

Zile bastı ama kimse açmadı. Birkaç kez daha çaldı ve merdivenlerin kenarındaki pencere pervazına oturdu. Asansörden inen bir kadın ona şüpheyle baktı.

“Beni hırsız sanacak” diye düşündü korkuyla Katerina, “Ve polisi çağıracak.” Bina resmiydi, savunma bakanlığına aitti. Bir keresinde Lyudmila’da yatıya kalmıştı ve sabah girişte generalleri görünce çok şaşırmıştı –şapkalarında mavi, yeşil, kırmızı ve siyah şeritler, pantolonlarında kırmızı çizgiler, apoletlerinde altın işlemler vardı. Eğer bu kadın general eşiyse, polis hemen gelebilirdi.

Lojmana dönmeden bir kez daha zili çalmaya karar verdi ve bu sefer Lyudmila kapıyı açtı.

“Neden anlaştığımız saatten erken geldin?” diye sordu. “En azından önceden telefon edip uyarabilirdin...”

Katerina kızardığını hissetti.

“Özür dilerim! Gitsem iyi olacak...”

“Sorun değil.” Lyudmila omuz silkti. “İçeri gir!”

Katerina üstünü çıkardı, terlik giydi ve o anda yaşlı, saçları kırışmış bir adam gördü. Uzun sigara içiyordu.

Adam kalktı ve gülümsedi.

“Merhaba Katerina!”

“Merhaba! Beni tanıyor musunuz?”

“Elbette, siz beni tanııyor musunuz? Ben Pyotr Petroviç. Lyudmila benden hiç bahsetmedi mi?”

“Hayır.” Katerina’nın kafası karışmıştı, Lyudmila’nın ne anlatmış olabileceğini aklından geçirmeye çalışıyordu.

“Hayır, anlatmadım” diye güldü Lyudmila. “Devlet sırlarını afişe etmediğimi biliyorsun.”

“Aferin!” Erovşin Katerina’ya sandalye uzattı. “Oturun Katya.”

“Acıktın mı?” diye sordu Lyudmila.

“Fazla değil.”

“Demek fazlasıyla... Biraz yemek ısıtayım. Arkadaşımı eğlendir!” Ve Lyudmila mutfığa gitti.

Katerina onun bu kadar yaşlı bir adamla senli benli konuşmasına ve yanında hafif bir sabahlıkla dolaşmasına şaşırmıştı. Karşısında oturan adama baktı. Böylesini hiç görmemişti. Takımı dikkatini çekmişti: İnce kahverengi şeritleri olan koyu gri renkte, koyu kahve bir kravat, yine aynı renkte çorap ve ince, deri topukları olan açık kahve renkte ayakkabılar.

“Bu sezonda kim böyle ayakkabılarla gezer?”

“Arabayla geldim” dedi birden Erovşin. “Bunu düşünmüştünüz, değil mi? Bu çamurda nasıl böyle ayakkabılarla geziyorum diye?”

Katerina korktu. Aklını mı okuyordu?

Lyudmila haşlanmış et, zeytin, balık, bezelye, mandalina ve taze salatalık getirdi.

“Senin için sakladım” dedi; “Taze sebzeye ihtiyacın var.”

Açık bir şişe şarap uzattı.

“Dökeyim mi?”

“Gerek yok” diye cevap verdi Katerina.

“Doğru” dedi Erovşin. “Gerek yok. Ne kadar kaldı? Üç hafta mı?”

“Dört” Katerina yine kızardı.

“Harika!” diye sevindi Erovşin.

“Demek nisan ayında doğacak. Bu arada enstitüye girmeni kutluyorum.”

“Bu daha sonbahardaydı. Artık kış sömestri başladı.”

“Ben de bir türlü Lyudmila’ya okuması için ikna edemiyorum. Çok yetenekli biri.”

“Ben de öyle düşünüyorum. Belki de öğretmen olabilir ya da doktor. İnsanları ikna etmeyi biliyor.”

“Size tamamen katılıyorum. Şeytani bir ikna kabiliyeti var.”

“Ne zaman?” Lyudmila güldü. “Giyinikken mi, soyunukken mi?”

“Her zaman” dedi Erovşin ve kalktı. “Kızlar sizinle birlikte olmak çok hoş ama işim var.”

Katerina’ya yaklaştı.

“Katya, her şey yoluna girecek. Hiç kaygılanma. Etrafında her zaman çok arkadaşın olacak.”

“O kadar da çok değil...”

“Çoklar” diye itiraz etti Erovşin. “Lyudmila, Antonina, Nikolay, Lednev, genel müdürünüz, ben... Bu hiç de az değil, akademisyen ve İzabela’dan ise hiç bahsetmeyelim. Hoşça kalın!”

Lyudmila onu yanağından öptü, Katerina ise elini uzattı. Holde kemerli uzun paltosunu giydi, gri kasketini taktı, gülümsedi ve çıktı.

Kapı kapanır kapanmaz Katerina dayanamayarak, “Kim bu?” diye sordu.

“Sevgilim” diye cevap verdi Lyudmila.

“Korkmuyor musun? Ya Gurin gelirse?”

“Şu an Novosibirsk’te ve yarın dönüyor.”

“Ya başka bir uçak için bilet alırsa?”

“Bileti tüm takım için alıyorlar.”

“Ya beklenmedik bir şey olursa? Sakatlık geçirir ya da uçuşu değiştirirlerse? Her şey olabilir.”

“Olabilir” diye kabul etti Lyudmila. “Ama bugün pazar. Tüm takım geri uça da bu dana eve gelmek yerine hipodroma gidecektir.”

“Aranızda sorun mu var?”

“Evet. Geçen pazartesi ev için ilk taksitimizi ödememiz gerekiyordu –bina şu an inşa ediliyor, görmeye gittim. Lenin Caddesi ucunda, otuz sekizinci semt, Vnukovo yolunda. Cumartesi parayı hesaptan çekti. Pazar günü hipodromda at yarışı var. Orada bir hayranı çalışıyor. Gurin birkaç kez kazandı, ama çok değil, ufak paralar... Bana kürk aldı. Ama az para yatırmıştı. Sonra geri kalan hepsini yatırdı ve batırdı. Çelyabinskli bu salağı bence kandırdılar. Yarım sene boyunca her rubleyi tasarruf ettim. Akşam da inşaattan aradılar, ya iki bini yatıracamız ya da listeden çıkacağız.”

“Ne yapacağız peki şimdi?” Katerina dehşete kapıldı. “Üç yüz rublem var...”

Lyudmila, yüzer rublelik para destelerini çıkardı.

“Yapılacak bir şey yok. Aradım, durumu anlattım ve o paraları getirdi.”

“Ne zaman iade etmen gerekiyor?”

“Bu hediye. Ama elbette Gurin’e ödünç para olduğunu söyleyeceğim, birazcık gerilsin.”

“Parayı geri vermen lazım! Yoksa ona bağımlı olacaksın.”

“Bağımlı diyorsun” Lyudmila gülümsedi; “Ben iki yıldır ona bağımlıyım ve bu benim hoşuma gidiyor. Hoş bir bağımlılık: Sendeki kadına değer veriyorlar, seviyorlar ve tüm isteklerini yerine getiriyorlar... Tüm bu pahalı paçavralara nasıl sahip oluyorum sanıyorsun?”

“İkinci el mağazasından olduğunu söylüyordun.”

“Sen oradaki fiyatları biliyor musun peki?”

“Sadece bir kez girmiştim” diye itiraf etti Katerina.

“Ne aldın?”

“Hiç.”

“Görüyor musun? İkimizin aldığı maaşla sadece Bolşeviçka fabrikasından elbise alabiliriz. İyi bir ayakkabı almak için yarım sene para biriktirmem lazım.”

“Herkes öyle yaşamıyor mu?”

“Gördüğün gibi, herkes değil.”

“O nasıl biri?”

“Sence?”

“Bilmiyorum” diye itiraf etti Katerina. “İyi giyiniyor, zevkli. Diplomat olmalı.”

“Onun gibi bir şey” dedi belirsiz bir ifadeyle Lyudmila.

“Ama senin bir ailen var. Genç bir erkek. O ise yaşlı biri.”

“Yaşlı değil, yaşlı değil” diye tekrarlardı Lyudmila. “Keşke genç Gurin de o yaşlı gibi olabilse... Antrenmanlarda o kadar yoruluyor ki, dört ayak üzerinde eve dönüyor. Yiyip hemen yatıyor.”

“Tiyatroya gidiyordunuz hani?”

“O tiyatrodan da uyuyor. Akli başında biri tabii, iyi ve dürüst. Sinema oyuncusu gibi, herkes onu tanıyor, imza istiyor. Saf Çel-yabinsk çocuğu. Oysa Moskova güçlü çarpıyor. Onlara inanmamasını söyledim ve işte hipodromda kandırıldı... Neyse, her şey yolunda.”

Lyudmila kendine şarap koydu, biraz içti ve sigarasını yaktı.

“Arkadaş grubuyla içmeye başladı, herkes teklif ediyor, tersi mümkün değil ki, ünlü olunca böyle... Ama formunu koruması gerekiyor.”

“Sen yardımcı ol.”

“Bana kim yardım edecek? Boş ver... Nerede doğuracağına karar verelim.”

“Ne demek nerede?” Katerina anlamadı. “Hastanede, iyi bir doktorun yanında. Nereye yönlendirirlerse orada yaparım.”

“İyi bir hastanede olman lazım ve iyi bir doktorun yanında. İzabela ile konuştun mu?”

“O hiç doğum yapmamış ki...”

“Şu yeni çıkan yoldaşın dediği gibi, omletin tadını bilmek için tavuk olmak zorunda değilsin.”

“Ona nasıl sesleniyorsun?” diye merak etti Katerina. “İsim ve soyisim olarak mı?”

“Hiç, sadece buraya gel, bunu getir, şunu götür! Eh keşke tüm erkekler öyle olsaydı..”

“Onunla evlenir miydin?”

“Tabii ki, ama o hiçbir zaman karısını terk etmez. Kimsenin ihtiyacı olmayan bir kadını terk etmenin en büyük ihanet olduğunu söylüyor. Ya gençken terk edeceksin ya da ömrünün sonuna kadar onunla yaşayacaksın.”

“Görüşmeye devam edecek misin?”

“Muhtemelen” diye cevap verdi Lyudmila.

Sonrasında Katerina çok defa bu konuşmayı hatırladı. Lyudmila’nın olgun, hatta yaşlı bir sevgilisi olduğuna inanamıyordu. Böyle şeyleri sadece kitaplarda okumuştı. Hem Lyudmila ve Antonina yetişkin bir hayat yaşıyordu, kendisi ise hamile olduğu halde kendini hiç öyle hissetmiyordu. Otobüste ona yer verilirken utanıp şaşırıyordu.

Mart ayının son günlerinde iki kez ağrısı tuttu, ardından hemen telefona sarılıp acili arıyordu ama sonrasında ağrılar gidiyordu...

Pazar misafirliğe Lyudmila ve Antonina geldi. Ağrılar onların yanında başladı. Antonina kapıcının yanındaki telefona koşturdu. Heyecandan kendi numarasını unutmuştu –telefonu daha bir ay önce bağlatmışlardı. Sonra hatırladı, telefonu Nikolay kaldırdı.

“Katerina doğuruyor! Hemen gel, hastaneye kaldırmamız gerekiyor!”

On dakika sonra Nikolay geldi. Merdivenlerden inerken kollarını tuttular.

“Yeter ama!” Katerina güldü. “Hâlâ yürüyebiliyorum.”

Katerina aynı akşam doğum yaptı.

“Kız oldu.” Doktor bebeğin poposuna vurdu, o da ağlamaya başladı. Doğum hafif geçmişti. Tabii ki canı acımişti ama daha kötü olmasını bekliyordu.

Sabah Antonina geldi, akşam Lyudmila ve Gurin, sonra yine Antonina ama bu sefer Nikolay ile birlikte.

Ertesi gün yatak komşusu ona seslendi.

“Arkadaşın ve baban gelmiş... Çocuğu dedesine göster istersen.”

Katerina pencereye yaklaştı ve Lyudmila ile Erovşin’i gördü. Erovşin bir kutu çikolata getirmişti. Hemşirelere verilmesi gerekiyordu ama altın ve gümüş renkli kâğıtlara sarılı çikolatalar o kadar lezzetliydi ki, odadaki altı kadın birkaç dakikada hepsini bitirdi.

Kocularından bahsediyorlardı; biri üçüncü defa, diğerleri ilk defa doğum yapıyordu. Katerina hiçbir şey konuşmuyordu. Di-

ğerleri hayatında ters giden bir şeyler olduğunu fark etmiş olmaları ki, birgün içlerinden biri dayanamayıp “Gelenlerden hangisi senin kocan?” diye sordu.

Katerina Nikolay’ı gösterdi, çünkü doğum evinden büyük ihtimalle onu o alacaktı. Öyle de oldu. Almaya Nikolay, Antonina ve Lyudmila gelmişti. Pembe battaniyeye sarılı kızıyla çıktı. Nikolay elinde çikolata kutusu ve çiçek taşıyordu. Antonina onu dürttü, o da elindekileri ebeye verdi ve arabaya doğru koşturdu.

“Babası” dedi ebe ona; “Genelde bebeği doğum evinden baba çıkarır, çünkü anne işini yapmıştır, doğurmuştur.”

Nikolay bebeği kucağına aldı ve uzanmış elleriyle çıktı.

“Başka biri karşılıyor olmalıydı” dedi somurtarak çocuğu Lyudmila’ya uzatırken.

“Nedenmiş o?” diye sordu Lyudmila.

“Bir ay sonra Antonina doğum yapacak, aynı yerde. İnsanlar haremim olduğunu düşünecek.”

“Çok da önemli sanki!” diye elini salladı Lyudmila. “Şimdi sevinme zamanı, kızımız oldu. Bunu kutlamalıyız.”

Katerina lojmandaki odasını tanıyamadı. Demirbaş perdeler yerine arkadaşları rengarenk noktalı basma perdeler takmışlardı. Oda böyle daha aydınlık olmuştu. Yeni boyandığı kokusundan anlaşılan alçak masanın üzerinde ekranı kapatabilecek kapakları olan, Leningrad marka eski televizyon vardı.

“Bunu nereden buldunuz?” diye sordu merakla.

“Bir akrabamızın evinde fazlalıktı” dedi Nikolay. “Yenisini aldılar.”

“Sovyet halkı zengin oluyor” diye seslendi Lyudmila. “Eskisi çalışırken yenisini alıyorlar. Ekranı daha büyük, görüntüsü daha iyi... Olsun, şimdi biraz eski olanı seyredip sonrasında renklisini alırsın.”

“Ne gerek var?” dedi Katerina. “Çok pahalı.”

“Her şeyi planladık” diye sakinleştirdi onu Nikolay. “Sonra arabayı biz devralacağız, bakarsın Lyudmila da doğurur.”

Gurin içeri bebek yatağını getirdi ve gülüşmeler eşliğinde masanın üzerine koydu.

Bebeği doyurma vakti gelmişti, Katerina bluzunu açtı ve erkekler hemen sırtını döndü.

“İnce adamlar,” dedi Lyudmila. “Meme görmekten korkuyorlar.”

“Haydi masaya!” diye bağırdı Nikolay.

Herkes masaya oturdu.

“Herkesin tabağı var mı?” diye sordu Lyudmila ve Gurin’e votka dökmeye çalışan Nikolay’ın elini tuttu. “Onun hakkı yok, rejimde.”

“Çocuğun şerefine içmek kutsaldır” diye ısrar etti Nikolay.

“Lyudmila, kimse anlamaz!” diye itiraz etti Gurin de. “Bu özel bir durum.” Ve kadehini uzattı.

“Yeni Moskovalı için içelim!” diye başladı söze Nikolay. “Adı ne olacak?”

“Aleksandra” dedi Katerina. “Babam gibi.”

“O zaman Aleksandra’ya içelim” diye devam etti Nikolay. “Soyadı ne olacak?”

Bir anda çöken sessizlikten uygunsuz bir soru sorduğunu fark etti ve yardım eder ümidiyle Antonina’ya baktı.

Ancak Katerina gayet sakin cevap verdi:

“Aleksandrovna.”

“Aleksandra Aleksandrovna Tihomirova’ya içelim!” diye sevindi Nikolay. “Yeni Moskovalı için. Şerefe!”

Aleksandra bağırıışlardan uyanıp ağlamaya başladı, kadınlar tekrar salladı ve yeniden uyudu. Misafirler gece yarısına kadar kaldı ve metroya yetişmek için birden hareketlendiler. Antonina Katerina’ya tabakları yıkama konusunda yardım etmeye karar verdi, ama o kabul etmedi.

“Ben kendim hallederim, alışmam lazım...”

Aleksandra’yı yalnız bırakmak mümkün değildi. Katerina’nın çıkacağını sanki hissediyor ve kapıyı ne kadar hafif örtse de hemen bağırımaya başlıyordu.

Arabayla birlikte onu da çıkarmak zorundaydı. Şimdi Katerina gittiği her yere onu da götürüyordu. Kasadaki kadınlar onu hemen tanıyor ve sıraya girmeden geçmesine müsaade ediyorlardı; bazı müşteriler tepki verince de, “Kadın tek başına çocuk bakıyor, işte arabası kapıda. Hiç çocuğunuz olmadı mı?” diye bağırıyorlardı.

Sıradakiler o zaman sessizleşiyordu. Her kavga çıkışında Katerina kızarıyor, alacaklarını alıyor ve çıkmak için acele ediyordu. Bir keresinde gazetede bir bebeğin arabasından çalındığını okumuştı. Artık mağazaların içine de arabayla girmeye başladı, sıranın sonuna durup öndeki bekleyen kişiyi dürtüklüyordu. Rahat-

sız olan kişi kavgaya etmeye hazır arkasını dönüyor ama arabayı gördüğü zaman geçmesine müsaade ediyordu. Böylece birkaç dakikada kasaya ulaşıyordu.

Katerina uzun süre kanal kenarında dolaşır, lojmana döner, Aleksandra'yı doyurur, sonra da uyutup derslerinin başına geçerdi. Annesi bir aylık izin alıp yanında kaldı. O esnada Katerina yaz sümestrini geçti.

Söz verdiği gibi akademisyen onun kimya teknolojileri enstitüsüne geçiş yapmasına yardımcı oldu. Annesiyle ikisi onlara misafirliğe gitti, akrabalarının karşısında galiba kendini suçlu hissediyordu. O akşam birden Katerina'ya artık her ay on beş ruble vereceğini açıkladı. Katerina kabul etmedi.

"Al!" İzabela paraları eline sokuşturdu. "Kitabı için telif parası aldı."

Sonrasında Katerina ve annesi paraları saydılar –üç yüz altmış ruble. Akademisyen bir senelik yardımını baştan veriyordu. Katerina parayı dikkatlice harcadı: Kendine suni deriden bot, sonbahar paltosu, Aleksandra'ya sıcak tutacak ve uzun süre giyebileceği, birkaç beden daha büyük kıyafetler aldı.

Bir ay sonra annesi gitti ve Katerina Aleksandra ile tek başına kaldı. Ücretli izni bitti; genel müdür söz verdiği gibi iznini bir ay daha uzattı ve parasını fabrika fonundan ödediler. Sonra o ay da bitti ve işe gitme zamanı geldi.

Otuz bir ağustos akşamı Katerina her zamanki gibi bebeğin çamaşırlarını yıkadı, doyurdu ve kitapların başına oturdu –üç dersin sınavından geçmesi gerekiyordu. Sabah ilk defa Aleksandra'yı kreşe götürecekti, kendi de atölyeye gidecekti.

Her zaman bu günü hatırlıyordu –otuz bir ağustos. Uzun yıllar boyunca yeni okul yılı başlamadan önceki, uzun yaz tatillerinin sonuydu. Şimdi okula gitmiyordu ve birden hayatının uzun yıllarının artık nasıl geçeceğinin belli olduğunu ve onu sürprizlerin beklemediğini fark etti.

Dört sene sonra enstitüyü bitirdi, yedi sene sonra Aleksandra okula başladı, on sene sonra Moskova'da kalıcı ikâmet hakkı kazandı ve ev alma listesine kaydoldu. O esnada Moskova'nın kimya fabrikalarının birinde önce yüz ruble maaşla, sonra da baş mühendis olarak yüz altmış ruble maaşla çalışacaktı. Tabii primleri de olacaktı. Para biriktirip üç yıl sonra televizyon sahibi olacaktı. Ona hediye edilen Leningrad televizyonun tüpü çoktan yanmıştı,

yenisi için parası yoktu, hem zaten ne zaman seyredecekti ki? O yüzden onu giysi dolabının üzerine yerleştirdi.

Ardından buzdolabı için para biriktirecekti; daha doğrusu önce buzdolabı, sonra televizyon –Aleksandra büyüyüp çocuk programları ve animasyon filmleri seyretmek istemeye başlayınca. En iyi ihtimalle evi yirmi sene sonra alabilirdi. Sonra da mobilya için para biriktirirdi. Bu da birkaç sene ederdi. Tanrım, bu ne çile!

Ama öyle olmayacak mıydı zaten, çünkü mucize diye bir şey yoktu. Tabii Antonina gibi evi olan, Moskovalı biriyle de evlenebilirdi, ama bu çok düşük bir ihtimaldi. Hem müstakbel kocasının ailesi evlerine çocuklu bir kadının yerleşmesini hiç istemeyebilirlerdi. Moskovalıların kendileri sıkıntıda, genelde komün evlerde yaşıyorlardı ve kendi evlerini aldıklarında kale gibi korurlardı; çünkü kaleyi yeni gelenlere teslim ederlerse büyük zorlukla kurtuldukları komün evlere geri dönmek zorunda kalacaklardı.

Korkuyla her gün paralarını sayıp tasarruf edebildiği her şeyi etmesi gerektiğini düşündü. Eski paltoları ters çevirmesi, Aleksandra'nın eski elbiselerini tekrar dikmesi gerekiyordu. Onun bölümünde birkaç yalnız çocuk sahibi kadın vardı. Kavgalardan kaçınırlardı, çünkü primlerden, ev sahibi sırasından, çocuğunun yaz kampı yerinden olmaktan korkuyorlardı. Onlara acıyorlar, yardım ediyorlardı ama bundan dolayı daha mutlu veya daha zengin olmuyorlardı.

Katerina aylardır hiç gözyaşı dökmemişti. Kendine izin vermiyordu, ancak şimdi dayanamadı ve ağlamaya başladı, ama sessizce, Aleksandra uyanmamalıydı.

Gözyaşlarını silip saate baktı. Saat gece iki olmuştu. Uyku için beş saati kalmıştı. Saati altıya ayarladı –yedide kreşte olması gerekiyordu, ondan önce de Aleksandra'yı doyurup, kendisi de bir şeyler atıştırıp, otobüsle dört durak geçmesi gerekiyordu. Sonra da işe geç kalmamak için dakikaları değil, saniyeleri sayıp trolleybüse koşturması gerekiyordu.

Saatini beş buçuğa ayarladı.

Yine de bir eylül önemli bir gün sayılır, diye geçirdi aklından. Sabah Aleksandra'yı ilk defa kreşe götürecekti. Yedi sene sonra bir eylülde okula, on yedi sene sonra da enstitüye gidecekti.

Bir eylül evlerinde her zaman bayram günüydü. O okula gider, babası ise yeni bir hayata başlıyor olurdu. Sabah kalkıp “Yeni yılınız kutlu olsun kızlar!” derdi.

Katerina yeni başlayan okul yılını kutladığını zannederdi, ama babası yılbaşını senede iki kere kutlardı. Genelde bir eylülde sigarayı ve içkiyi bırakma kararı alırdı –sigaraları çöpe atar ve o gün için özellikle alınmış kravatını takardı. Dolapta on iki adet kravat vardı, demek on iki defa yeni hayata başlamıştı. Genelde sigarasız bir gün dayanır, bazen sadece birkaç saat; sekiz gün sonra da içki içmeye başlardı. Şimdi annesi muhasebeyle anlaşmış maaş günü paraları kendi alıyordu, babasına da bir şişe içki alacak kadar bırakıyordu.

Sonuçta yarın bayramdı.

Akademisyenin paralarıyla aldığı yeni elbisesini giydi –ciddi, koyu gri, geniş kemerli. Her şeyin yolunda olduğunu herkes görmeliydi. Ancak önce kreşe, sonra da fabrikaya ne kadar zamanda gideceğini hesaplayınca koşması gerektiğini düşündü –oysa içeri sakın, acele etmeden ve işçilerden en az beş dakika önce gelmesi gerekiyordu. O zaman Lednev ile konuşmak için de zamanı kalacaktı.

Ve saatini beşe ayarladı.

“Bu son olsun” diye karar verdi. “Yarımdan itibaren dokuzdan geç yatmayacağım. Bu günü mutlaka hatırlamam gerekiyor ve de yeni hayatıma dair planlarımı.”

Ancak daha fazla düşünme fırsatı olmadı, çünkü hemen uyu-yakaldı.

20 Yıl Sonra

Dokuz

Rüyasında penceresine bir böceğin çarptığını görüyordu. Ses kesintisiz, rahatsız edici ve sebattı. Böcek odadan çıkamıyor ve pencereye vuruyordu. Orada, camın diğer tarafında özgürlük ve açıklık vardı –ve böcek, çabalarının neden boşuna olduğunu anlamıyordu.

“Pencereyi açmam lazım” dedi Katerina ve uyandı. Pencereye baktı, böceğin hem kendisi hem de onun için mola vereceğini umuyordu.

Canı kalkmak istemiyordu, gece her zamanki gibi geç, gece yarısından sonra iki gibi yatmıştı. Az uyumaya alışmıştı, toplantılara şoförle gidiyorsa, arabada telafi etmeyi öğrenmişti. Az uykuyla geçen yıllarda etrafındaki gerçeklikten anında kopmayı öğrenmişti –dinlenmesi için beş-altı dakika yeterliydi.

Nedense böcek yakınlarda uçuyordu. Nihayet bunun, sesine henüz alışamadığı yeni elektronik saat olduğunu anladı.

Yirmi yıl boyunca fabrika malı dev saati kullanmıştı, hiçbir zaman da tam çalışmaz, hep beş dakika önden giderdi, ancak o beş dakika onun hemen koşturup çıkmasına yardımcı oluyordu.

Beş dakika boyunca hiçbir şey düşünmez, yarı uykulu yatar, sonra da oturup yere bacaklarını uzatırdı. Serin parke uyku kalıntılarını alıp götürür ve onu tekrar hayata döndürürdü.

Katerina saatin düğmesini bulup bastı. Saatin sesi kesildi. Finlandiya’da zaman ayarı olan transistörler görmüştü. Zil yerine uyumadan önce dinlemek için radyosu vardı. Canı o radyolu saati almayı çok istemiş, ancak her zamanki gibi parası yetmemişti –onun yerine kendine külotlu çorap, bluz, Aleksandra’ya da etek aldı.

Katerina nihayet tamamen uyandı. Egzersiz yapmıyor, onun yerine her gün birkaç kilometre fabrikaya kadar yürüyordu. Yurtdışı ziyaretlerinden birinde kemere takılan ve her adımı sayan bir alet hediye etmişlerdi. Doğal olarak onu hemen Aleksandra’ya verdi, ancak bir keresinde kendi de eteğine iliştirdi ve orada da

unuttu. Akşam alete baktı, adımları metreye dönüştürdü ve bir günde on kilometre yürüdüğünü anladı...

Katerina banyoya girdi, başına naylon kep koydu –yabancı otellerde bu kepler her gün değiştiriliyordu, ama o tutumluydu ve çok daha uzun süre kullanıyordu.

Keyfi yerindeydi –bugün bir eylül; demek Aleksandra’nın enstitüde ilk günüydü. Hemen girmeyi başaramamıştı, çünkü tıp enstitüsündeki sınav çok zordu.

Katerina gibi Aleksandra da hemen kabul edilmemiş, yarım sene hastanede sağlık görevlisi olarak çalışmış, sonra da annesi bölge polikliniğinde başka bir görev bulmuştu. Ertesi yıl yine girmede, ama bunu bir trajediye dönüştürmedi. Katerina’nın bir zamanlar çözmeye çalıştığı sorunlar Aleksandra için çoktan çözülmüştü. İki odalı dairede Katerina odanın birini kızına ayırdı, kendisi ise salonda kalıyordu; aslında kalmıyor sadece geceliyordu, çünkü fabrikadaki iş tüm zamanını alıyordu.

Yirmi sene önce, bir eylülde Katerina ücretli izni sonrası işe gitti. Her zaman endişeli olan Lednev, “Müdürün yanına git” dedi.

“Ne zaman?”

“Şimdi, biraz önce arayıp sordu bile...”

Genel müdür onu gülümsemeyle karşıladı.

“Güzelsin! Doğru, birkaç kilo fazlalık var ama...”

“Bir haftada toparlanırım!” Katerina da gülümsedi.

Sekreter çay ve kuru pasta servis etti. Masanın karşısındaki koltuklara oturdular ve müdür eline bir kâğıt tutuşturdu. Okudu. Partiye girme tavsiyesiydi.

“İstemiyorum” diye itiraf etti Katerina. “Utaniyorum.”

“Açıklıyorum” diye başladı söze müdür. “Lednev’i yardımcı olarak alacağım. Onun yerine Kiselyova geçecek.”

“Olmaz! Onunla işler duraksar.”

“Doğru” diye kabul etti müdür. “Ama atölyede başka uygun kimse yok. Bütün özelliklere sahip: Üniversite mezunu, mühendis, parti üyesi. Parti komitesi, partide olmayan birini kabul etmez. Seni bir aptalın yönetmesini ister misin? Hatta onu da yapamayacak, onun yerine sen yapacaksın, ama iki kat daha az kazanacaksın. Ustabaşı maaşıyla yaşayamazsın. Kızın var.”

Katerina düşündü. Kendisi için tekrar tornalara dönmeyi düşünmüştü, çünkü işçiler mühendislerden daha çok para kazanıyordu.

Katerina ile Kiselyova arasındaki ilişki başına çok iyi değildi. Atölyeye aynı zamanda girmişlerdi, ancak Kiselyova enstitüyü bitirerek gelmişti, Katerina ise lise diplomasıyla. Kiselyova usta-başı olarak bir sene çalıştı ve Lednev, atölye şefi olarak terfi ettiğinde onun yerini aldı. Ağır ve iri bir kadın olarak erkeklerin dikkatini çekiyordu. Enstitüde çocuklar ödevlerini onun yerine yapıyordu. Her zaman birileri onun yerine çalışmıştı. Diploma tezini bir araştırma görevlisi yazmıştı. Öyle para kazanıyordu, Kiselyova'nın ailesi ise ticaretten kazanıyordu ve ödeyecek durumdaydı.

“Üniversite diplomam yok” diye açıkladı Katerina.

“Okuyorsun” diye itiraz etti müdür.

Katerina da kabul etti. Canı Kiselyova için de çalışmak istemi-yordu, hem paraya ihtiyacı vardı.

Parti toplantısı bir hafta sonraydı. Parti üyesi adayı olarak kabul edildi. Hiç kimse müdürün önerisine itiraz etmeye cesaret edemedi. Sonra da atölyenin gençlik kolu sekreteri seçildi. Artık genelde üretim sorunlarını çözen fabrikanın parti toplantılarına gidiyordu ve çok kısa sürede atölyeler arasındaki ilişkileri çözdü. Fabrikada iki grubun olduğunu anladı: Biri müdürün, diğeri de başmühendisin. Senenin ilk yarısında Katerina toplantılarda sustu, etrafına baktı ve nihayetinde başmühendisi destekleyen tedarik zinciri müdürüne karşı tavır aldı. Nahif ve genç imajı çizmeye çalışarak, insanları kırmadan, tepki vermeden, talepte bulunmadan işçilerin makinelerin çalışmamasına sebep olan tedarikçiler hakkındaki konuşmalarını aktardı.

Tedarik zinciri müdürü öylece oturuyor, kızarıyordu ve sonunda dayanamayıp, “Ne saçmalıyorsunuz?” diye bağırdı.

Katerina hemen cevap verdi.

“Ben sadece bugün saçmalıyorum, siz her gün.”

Salondaki herkes bu sözleri gülerek alkışladı.

“Diğerlerinin lakapları nedir?” diye atladı başmühendis.

Katerina, sinsi bir soru olduğunu anladı ve hafif başını eğerek oturmasını işaret eden müdüre baktı. Kendisi de bunu anlamıştı, tüm o gülüş ve alkışların arasında, ama başmühendis onu durdurdu.

“Soruma cevap vermediniz?”

“Sizin hakkınızda bir sonraki sefer söylerim” dedi Katerina.

Salondaki herkes yine güldü.

“Bekleyeceğim!” diye gülümsedi başmühendis. “Belki de parti toplantısında bizim parti sekreterinin paramonunun ne olduğunu söylersiniz.”

“Paramon nedir?” Katerina anlamamıştı.

“Kriminal ortamlarda öyle denir” diye açıkladı başmühendis. “Orada isim değil, paramon kullanılır, yani lakap.”

“Teşekkür ederim, sonuçta fabrikada kriminal suçlular yok. Parti sekreterimiz Kiriliç’e ise dümenci deniyor.”

“Neden?” Başmühendis şaşırmıştı.

“Nasıl neden?” diye bu sefer de Katerina şaşırdı. “Tüm afişlerde partinin dümenci olduğu yazıyor; demek ki, parti sekreterimiz de öyle.”

Salondakiler yine güldü. Katerina gülen müdüre baktı ve oturdu.

Parti kurallarını çabuk çözmüştü. Parti sekreteri olmadan müdür hiç kimseyi partiden çıkaramaz veya partiye dahil edemezdi. Kendisi de partinin şehir bürosunda görevlendirilmişti ve ancak hafif sanayi bakanı atama emri çıkardığında değişiklik yapabiliyordu.

Nomenklatürün ne olduğunu anlamıştı. Parti organları hiyerarşide hareketi kontrol ediyordu.

Toplantıdan sonra Lednev onu uyardı:

“Başmühendis ile didişme. Onun onayı olmadan parti komitesine kimse kabul edilmez. Atölyelerin müdürleriyle genelde o çalışıyor.”

Katerina parti üyesi adayı olarak kabul edilirken başmüdür çekimser oy kullandı. Bu bir uyarıydı. Hayatının ilk entrikasını yaşamak üzereydi.

Atölyenin komsomol sekreteri olarak merkez komite toplantısına seçildi. Komite toplantı aralarının birinde, bölge komitesinin sekreterinin genç bir mühendisi bölge komitesine almak için ikna ederken duydu. Mühendis reddetti. Katerina bu mevkiinin Kiselyova için uygun olabileceğini düşündü. Fikirlerini hemen Lednev ile paylaştı.

Ertesi sabah genel müdürün yanına uğradı ve “İyi fikir!” dedi.

Müdürün kiminle konuştuğunu bilmiyordu, ama öğlen paydosundan sonra bölge komitesinden arayıp Kiselyova’yı çağırdılar. Bir hafta sonra da Katerina bölüm şefi görevine yükseltildi. Lednev genel müdür yardımcısı olduğunda ise, atölye şefi oldu.

Katerina hayatında ilk defa partinin bölge komitesi tarafından çağırılmıştı. Üçüncü kata çıkmadan önce –ilk ikisinde bölge uygulama komitesi ve bölge komsomol komitesi vardı– Kiselyova'nın yanına uğradı.

Onu görünce Kiselyova gerildi.

“Sorun mu var?” diye sordu.

“Var” dedi Katerina; “Korkuyorum.”

“Neden?”

“Bölge komitesinden. İlk defa geliyorum. Ne soracaklarını, ne cevap vereceğimi bilmiyorum...”

“Neden çağırıyorlar peki?”

“Lednev genel müdür yardımcısı oldu. Şimdi onun yerine ben geçtim.”

Kiselyova düşünceye daldı. Katerina aklından farklı alternatifler geçirdiğini tahmin edebiliyordu, çünkü fabrikadaki güç ilişkilerini iyi biliyordu. “Şimdi benimle sekreterin yanına gelirse, bana zarar vermez” diye düşündü Katerina; “Ama gelmezse...”

Kiselyova için ahizeyi kaldırıp Katerina için düşüncelerini söylemek işten değildi ve onun hakkında güzel düşünceleri olmadığını biliyordu. Ancak Katerina da bir sonraki parti toplantısında söz alabilirdi ve Kiselyova onun konuşmayı iyi bildiğinin farkındaydı...

Birden Kiselyova, “Bölge komitesinde üretim bölümü yetkilisi aradıklarını müdüre sen mi söyledin?” diye sordu.

“Lednev’e söyledim.”

“Lednev de benden kurtulmaya karar verdi?”

“Tersine” dedi Katerina. “Üstte tanıdığın birinin olması her zaman iyidir. Bence bu senin için sadece bir başlangıç. Sonra genel komiteye girersin. Furtseva’dan aşağı kalır yanın mı var sanıyorsun? Hem daha genç ve daha güzelsin.”

“Yalakalığı çok açık yapmak lazım” diyen müdürün sözlerini hatırladı. “O zaman hedefe daha çabuk ulaşılır.”

Kiselyova güldü.

“Gidelim!” dedi ve ikisi sanayi bölümü odasına girdiler. “Bu Tihomirova, metal aksesuar fabrikasından. Yanımda ustabaşıydı.”

Bölüm şefi otuz beş yaşlarında, mavi takım ve ahududu renginde kravat takmış biriydi. Katerina uzun süredir parti dahilindeki adamların mavi takım ve gri veya ahududu renginde kravatları giydiğini fark etmişti.

“İkinci sekreter onu çağırdı” dedi adam.

“Birlikte gidebilir miyim?” diye sordu Kiselyova.

“Ben giderim” diye cevap verdi adam.

Onu bekleme odasında bırakıp odaya girdi. Genç bir kız olan sekreter daktiloda bir şeyler yazıyordu ve Katerina’ya bakmadı bile. Santral devreye girdi ve içeriden, “Tihomirova girsin!” diye ses geldi.

“Girin!” diye döndü ona sekreter.

Önce bir kapı açtı, sonra ikincisini ve odaya girdiler.

Masada uzun boylu, semirmiş bir adam oturuyordu.

“Merhaba Katerina Aleksandrovna!” masasından çıkıp elini sıktı.

“Ya önceden ankete bakmıştı ya da atölye şefine karşı nasıl tavır aldığımı unutmamış!”

“Çok iyi bir hafızanız var Aleksandr İvanoviç!” dedi saygıyla Katerina.

“Sen de öylesin” diye cevap verdi adam.

“Sizi insan bir kere görse ömür boyu unutmaz. Binde bir bulunur sizin gibisi.”

“Yüzde” diye düzeltti ve yapmacık bir ciddiyetle, “Kariyerin çok hızlı ilerliyor” dedi.

“Yetenekliyim. Ya da birilerinin beni desteklediğini mi söylemek istiyorsunuz?”

“Prensipte bunu duymak ilginç olabiliyor...”

“Ben desteklenmiyorum, ben birilerini destekliyorum” diye cevap verdi Katerina. “Toplantıda vardınız. Atölye şefine karşı söz aldım ve daha yüksek bir pozisyona terfi oldu. Kiselyova’ya karşı konuştum, bölge komitesinde bölüm yetkilisi oldu. Sizi de partinin şehir komitesine ayarlamamı ister misiniz?”

Adam güldü.

“Gerek yok! Bu arada, sizin fabrikada işler hiç de fena gitmiyor.”

“Diğer fabrikalardan daha kötü değil.”

“Ama daha iyi de değil... Belki de genel müdürü değiştirmemiz gerekir, ne dersin?”

“Kiminle?” diye şaşırdı Katerina. “Eğer başmühendis diyorsanız, olmaz!”

Adamların birbirine hızlıca bakış attıklarını fark etti.

“Neden?”

“Fabrikayı yok edecek.”

“Niye?”

“Beşinci kuşak Moskovalı biri, fabrikada çalışan kadınlar ise hep köylü, limitli... Onlardan nefret ettiği için kadınlar bunu hemen hissedecek.”

“Sen genel müdürle aynı köyden misin?” diye sordu genel sekreter.

“Hayır, o Smolensk’ten, ben ise Pskovsk.”

“Çocuğa da kendiniz mi bakıyorsunuz?”

“Evet, yalnız bir anneyim. Başlangıçta aşk vardı ama limitli olduğumu ve lojmanda yaşadığımı duyunca evini ellerinden çalarım diye korktu. Bizde, fabrikada yirmi yedi yalnız anne var.”

Fabrikada uzun süredir çocuğun müdürden olduğuna dair dedikodular dönüyordu –bu, komitenin de kulağına gelmiş olabilir. Samimiyetiyle bu sorunu ortadan kaldırmıştı.

Genel sekreter bir süre sustu, sanki bir şeyleri gözden geçiriyordu.

“Tamam, peki oradaki işleri iyileştirecek planların var mı?”

“Atölye iyi çalışıyor, belki de ürünlerin çeşidini arttırmak gerekir. Örneğin, bizim bölgedeki dikiş fabrikası için tahta kaplama yapılabilir. Oradan sürekli kaplamanın yetersiz olduğuna dair şikâyet geliyor. Siz de malzeme ile yardımcı olursanız yarım sene de bu işi çözerim.”

“Üç ay.”

Katerina duraksadı. Artık kuralları biliyordu: Süreleri özellikle uzun söylemek gerekiyordu, çünkü öyle ya da böyle daha kısa olacaklardı.

“Tamam” diye kabul etti Katerina; “Yardımcı olursanız...”

“Oluruz” diye onayladı genel sekreter.

Kaderinin belli olduğunu anlamıştı. Artık atölye şefi olmuştu. Fabrikaya geri döndüğünde, daha girişte müdüre çıkması gerektiğini söylediler.

“Anlat!” dedi genel müdür; “Ayrıntılarıyla.”

Konuşmayı baştan aşağı aktardı, o da dikkatle dinledi.

“Aferin! Tek bir hata yok. O kadar akıllı mısın gerçekten?”

“Başmühendisin neden bize karşı olduğunu anlamadığıma göre, o kadar da değilim.”

“Bu normal” diye açıkladı müdür; “Darwin teorisine göre doğal seleksiyon. Daha güçlü olan ve koşullara ayak uyduran hayatta kalıyor.”

“Daha güçlü mü, daha akıllı mı?”

“Her ikisi de. Gençler yaşlıları ortadan kaldırıyor.”

“Ama siz yaşlı değilsiniz.”

“Fabrikada çok kaldım. Belki de beni bakanlığa geçirirler. Benim yerime de başmühendis gelir. Başka yok zaten. Ancak o fazla dayanamaz, sonra başka müdür gelir, sonra da sen müdür olursun.”

“Dalga mı geçiyorsunuz?”

“Hayır, sana söyledim: Sen yönetmek için programlanmışsın. Bu sözlerimi ileride hatırlayacaksın. Sen bu fabrikayı yöneteceksin.”

Genel müdürün sözleri hem gerçekleşti, hem gerçekleşmedi. Bir sene sonra fabrikadan ayrıldı. Kimya teknolojileri enstitüsünde üç seneyi tamamlayınca Katerina, gelecekteki mesleği olan mühendislikle ilgili bir işe girmesi gerektiğini anladı.

Yine bir rica için akademisyene başvurdu. O da kimya fabrikası müdürü olan bir tanıdığını aradı. Ertesi gün adamın yanına gitti.

“Vardiyalı ustabaşı olarak çalışır mısın?” diye sordu.

“Çalışırım” dedi Katerina.

Genel müdür ellilerinde, şişman, kırmızı yüzlü bir adamdı. Hipertonik olmalı diye düşündü Katerina. Adam başvuru formunu kenara koydu ve “Akademisyenin nesi oluyorsun?” diye sordu.

“Dede tarafından yeğeni.”

“Neden üretimde çalışmak istiyorsun? Belki de araştırma geliştirme departmanında olman daha iyi olur. Orada iş daha temiz. Laboratuarda başlar, sonra da yükselirsin...”

“Çocuğum var, kendim bakıyorum ve paraya ihtiyacım var.”

“Eh, nasıl istersen...” Genel müdür bir numara çevirdi. “Yanına Tihomirova gelecek, ustabaşı olarak başlat.”

Ertesi gün Katerina fabrikada istifa dilekçesini verdi. Lednev’in genel müdür odasına gitti – önceki genel müdür ise bakanlığa alınmıştı.

“Biraz düşün, buraya her zaman geri dönebilirsin” dedi.

“Düşünmeyeceğim” diye cevap verdi Katerina.

Katerina zıpladı. Saatin alarmini kapattığı ve yeniden uyuduğu andan itibaren sanki saatler geçmişti; şoför aşağıda onu bekli-

yor olmalıydı –üç ay önce fabrika müdürü olmuştu ve evine özel araba geliyordu. Saate baktı, sadece iki dakika geçmişti. Bugün şoförün serbest olduğunu ve kendi arabasıyla gitmesi gerektiğini hatırladı.

Çarşafı sandığa kaldırdı, kanepeyi düzeltti, banyoya gitti, duşu açtı –önce serin, sonra sıcak, soğuk, yine sıcak ve yine soğuk. Yüzüne ve boynuna baktı. Her şey yolundaydı. Hiç kimse kırk yaşında olduğunu söyleyemezdi. Kim bilir neden, akademisyenin evinde verdikleri özel geceyi ve oradaki misafirlerden birinin, “Kırk yaşında hayat daha yeni başlıyor” dediğini hatırladı.

Ancak onun için hayat yeni başlamıyor, devam ediyordu. Fabrikada tüm basamakları çıkmıştı: Ustabaşı, teknisyen, baş teknisyen, genel müdür yardımcısı. Metal aksesuarlar genel müdürü haklıydı, o da genel müdür olmuştu.

Katerina kızının odasına girdi.

“Aleksandra, kalk!”

Aleksandra gözlerini açmadan yatağa oturdu. Katerina odadan çıktığında yeniden yatacağını biliyordu. Öyle de oldu, birkaç dakika sonra tekrar göz attığında, Aleksandra yine uyuyordu.

Katerina onu kaldırdı, yere bıraktı ve mutfığa gitti. Kahve cezvesini koydu, sandviç yaptı ve tekrar kızına baktı. Aleksandra *walkman*’inin kulaklıklarını takmış, müziğe göre hareket ediyordu –buna da egzersiz diyordu.

Katerina kendine kahve koydu. Öğlen için kaşarlı iki sandviç yeterdi. Önceki müdür için eskiden ayrı yemek yapılırdı. Odasının arkasında yemeğini getirdikleri, özel dinlenme yeri vardı. Büyük işyerleri müdürleri, bakanları ve büyük yöneticileri taklit ederek kendilerine özel tuvalet ve banyosu olan odalar yaptırmışlardı.

Tüm bunları müdürden devraldı. Öncelikle kendi için özel gelen yemekleri iptal etti ve herkes gibi yemekhaneye gidip sıra beklemeye başladı. Sıra beklemeden geçmesini öneriyorlar, ancak o yine de bekliyordu. Yemekhanenin birden daha iyi çalışmaya başladığını, hatta daha önce hiç olmayan bıçakların ortaya çıktığını aktarmışlardı ona.

Katerina not defterini kontrol etti: Neler yapılacak, kimler aranacak, kim çağırılacak, hangi atölyeye gidilecek...

İçeri Aleksandra girdi, kendine kahve koydu ve “Ne zaman döneceksin?” diye sordu.

“Bilmiyorum. Büyük ihtimalle geç.”

“O zaman kızları davet edebilir miyim?”

“Erkekleri de.”

“Tabii ki, erkeksiz nereye!”

“Seni tebrik ediyorum!” dedi Katerina.

“Ne için?”

“Enstitüdeki ilk günün için.”

“Teşekkür ederim. Ben seni ne için kutlamalıyım?”

“Şimdilik kutlanacak bir şey yok.”

Katerina odasına gitti ve çantasını doldurmaya başladı: Ajan-da, bir paket sigara (çok az içiyordu, günde beş sigara, hem işye-rinde sekreter ve şoför dışında kimse sigara içtiğini bilmiyordu). Çakmak ve bir Fransa ziyaretinde aldığı gaz spreyini de çantaya attı. Yeni bir bölge olan Krilatskoe’de ev vermişlerdi ve gaz spre-yini çantasını almak isteyen iki gence karşı kullanmıştı. Gündüz-leri spreyi çantasında taşıyor, akşamları ise ceketinin iç cebine yerleştiriyordu. Saldırıları duymuştu ve bunun için hazırdı. Çan-tasını çeken genç yüzüne gazı yiyince şaşkınlıktan bağırdı ve yü-zünü elleriyle kapattı, ikincisi pek nasibini alamadı. Kendisi ya-rım saat boyunca kırmızı lekeler oluşan yüzünü yıkamak zorun-da kaldı, gözleri ise bütün gece yaşardı.

Katerina çantasına evin ve arabanın anahtarlarını, rujunu, pa-ra cüzdanını koydu ve gülümsedi. Akşam Petrov’un aradığını ha-tırladı. Bakan çağırdığı için sanatoryumdan bir hafta daha erken dönmüştü.

Katerina gizli yerden Petrov ile buluştuğu Lyudmila’nın evinin anahtarlarını çıkardı. Petrov kimya sanayi bakanlığında çalışıyor ve oradaki yönetim, kimya fabrikaları için tesisatları tedarik edi-yordu. Katerina onunla baş teknisyen olduğu zaman tanışmıştı. Tesisat Çekoslovakya’dan alınıyordu ve Petrov’un yanına Prag yolculuğu öncesi gitmişti. Odada kırk yaşlarında, güzel koyu gri takımı ve modern kravatı olan bir adam gördü –diğer bakanlık memurlarından farklı görünüyordu.

Onu gördüğünde Petrov yüzünü buruşturdu.

“Nereden geldiniz? Neden sizi tanımıyorum?”

“Ben kaprolakton fabrikasından geliyorum...”

“Ben bundan bahsetmiyorum” diye elini salladı; “Bu kadar gü-zel olup da sizi nasıl daha önce fark etmediğimi kastettim.”

Masasından kalktı ve her tarafını inceleyerek etrafında dolaştı.

“İş nedeniyle geldim” diye kuru bir cevap verdi Katerina.

“Bu, en önemli iş. Hadi birlikte yemek yiyelim!”

“Hadi benim sorunlarımı konuşalım!” Katerina evrakları çıkardı. Petrov hepsini eline aldı ve okumadan: “Onaylanmıştır. Petrov” diye imza attı.

“Başka ne imzalamam gerekiyor? Her şeyi imzalarım. Sofia restoranında buluşalım, ama başka teklife de açığım.”

“Teşekkürler!” dedi Katerina. “Ama işim var.”

“Özür dilerim!” diye cevap verdi Petrov. “Biraz önce neyi imzaladığımı bana gösterebilir misin?”

Katerina elindeki kâğıdı uzattı ve Petrov yazısını, “Onaylanmamıştır” diye düzeltilti.

“Ama bakın...”

“Bakmak istemiyorum!”

“Benim iki gün sonra uçmam gerekiyor!”

“Uç kelebek, uç!”

Katerina kavgaya etmek istemiyordu. “Şimdi senin burnunu sürteceğim” diye geçirdi aklından. Ama Petrov inisiyatifi eline aldı. Sekreteri çağırdı ve “Şunu yeniden yazın. Tihomirova tesisat başvurusunu okumamış. Bunlar üretim yılına göre numaralandırılıyor – 73. Bu arada bizden başka kimse artık Çeklerden parça almıyor.”

“Başvuru kâğıdına bir bakışla hatayı buldu” diye düşündü Katerina. Profesyonelleri seviyordu, çünkü onlar sık bulunmuyordu.

“Sigara alır mısınız?” dedi Petrov.

“Teşekkürler” diye cevap verdi Katerina. Bir şeyler, her zamanki “İçmiyorum!” cevabını vermesini engelledi.

Petrov, sigara yaktı.

“Siz mentollü sigara içiyorsunuz, parfümünüz de Klima.”

Katerina gerçekten o sigaraları tercih ediyordu ve parfümü de Klima idi. Ama bugüne kadar hiçbir erkek bundan bahsetmemiş, hatta böyle şeyleri de önemsememişti.

“İsrarcılığım için özür dilerim, ama çok hoşuma gittiniz. Çok! Bir kadın girdi ve birden dişlerim ağrımaya başladı! Bu hayatımda ikinci defa yaşanıyor. Çok sıcak... Serin bir oda istiyorum. Soğuk şampanya da istiyorum, buz kovası içinde.”

“Kabul ediyorum!” Katerina pes etti. “Ne zaman?”

“Hemen.”

“İş saatinde mi?”

“Elbette! İş saati dışında kocaman bir etkinliğe dönüşüyor. İş saatinde ise her zaman daha hoştur. Restoranda müşteri de az, hizmet de daha hızlı.”

Sekreter yeniden yazılan başvuruyu getirdi. Petrov imzaladı, arabayı çağırdı ve beş dakika sonra restorana vardılar. Petrov neşeyle bakanlıktaki memurlardan bahsediyordu, Katerina çoğunu isim olarak biliyordu, bazıları ile toplantılarda karşılaşmıştı. O soruyor, Petrov anlatıyordu.

“Gerzek! Yirmi sene geriden gidiyor.”

“Sıkıcı! Şüpheli, kompleksli, intikamcı.”

“Kadın düşkünü! Daha da ötesinde cimri, bakanlıktaki kadınlar üzerine uzman, yurtdışında hoş iş ziyaretler ayarlıyor kendine.”

“Eğitimli! Son gelişmeleri takip ediyor. Sıkıcı ama profesyonel.”

“Parti çalışanı. Brejnev ile Moldavya’da başlamış. Kavgacı değil, çünkü emekliliğini bekliyor.”

Restoranda dört saat geçirdiler. Katerina’nın başı dönmüştü. Petrov iki şişe şampanya daha ısmarladı ve “Bana gidelim!” dedi.

“Gidelim!” Katerina kabul etti.

Petrov’un götürdüğü daire, görünüşe göre normalde yaşanan bir yer değildi ve içinde çok az mobilya vardı. Neredeyse bir senedir bir erkekle yatmamıştı. Şimdi banyoya gitti, ancak Petrov kapıyı açıp onu düşün altındayken izledi. Katerina yıkanırken, o da kanepeye temiz, ütülenmiş çarşaflar serdi. Tecrübeli birine benziyor, acele etmiyordu.

Artık sakın yattıkları bir zamanda kül tablası ve çantasını getirdi. Katerina hevesle sigarayı tüttürdü.

“Evli değil misin?” diye sordu Petrov.

“Değilim, bir senedir de kimseyle yatmıyorum.”

“Kaldı mı öyle şeyler?”

“Kaldı.”

“Bu artık yaşanmayacak” dedi sanki yemin edermiş gibi.

Katerina ise yatıyor ve bu ilişkinin başladığı gibi yine çok çabuk bitebileceğini düşünüyordu. Öylelerini yaşamıştı. Ancak Petrov ertesi gün aradı.

“Yalvarırım, tekrar istiyorum.”

“Beş dakika sonra ara!” diye rica etti Katerina ve Lyudmila’yı aradı. Yabancı, insanın yaşamadığı bir yerde buluşmak istemiyordu. Sonradan öğrendiği üzere Petrov, bu daireyi bir arkadaşıyla

tutmuştu. İçeride kanepa, iki sandalye, çaydanlık, iki bardak ve ara sıra gürültüyle ses veren eski bir buzdolabı vardı. Katerina, Lyudmila'nın anahtarlarından yaptırdı ve Petrov ile ikisi çok sık olmasa da sürekli görüşmeye başladılar. Onunla ilişki umarsız ve eğlenceliydi...

Şimdi bu ilişkinin bittiğini hissediyordu, belki de Petrov'un etrafında başka bir kadın belirmişti. Ama dün gece yine aramış, o da görüşmeyi kabul etmişti.

Katerina, Aleksandra'nın acele etmeden kahve içtiği mutfağa gitti. Son talimatlarını vermek istiyordu, ancak Aleksandra ondan önce davrandı.

"Biliyorum, her şeyi biliyorum... Yemek buzdolabında. Hazır çorba, biftek, komposto. Bulaşıkları da yıkarım."

"O zaman hoşça kal!"

"Güle güle." Aleksandra gülümsedi.

Katerina bahçeye çıktı ve park yerinde bekleyen arabasına baktı. Düz duruyor; demek ki, sağ arka lastiğin havası iyiydi, ama yine de tamirciye göstermekte fayda vardı.

Kapıyı açtı, alarmı kapattı ve anahtarı çevirdi. Motor hemen çalıştı. Aküyü yeni değiştirmişti. Sürüyor, ama aynı zamanda arabanın hareket halindeki sesini dinliyordu, çünkü önceki gün sağ taraftan bir ses gelmişti. Bugün de aynı şey oldu. "Amortisörü değiştirmem lazım" diye geçirdi aklından.

Katerina hızını arttırdı. Bu erken saatte bile trafik yoğunlaşmıştı. Araba akımına katıldı, ne solluyordu, ne de önüne geçilmesine müsaade ediyordu. Katerina iyi araba kullanıyor, arabayı neredeyse hissediyordu. Prensipte mekanik aletlerden iyi anlıyordu –bu fabrika makinesi, jeneratör, saat veya araba da olabilirdi. Araba kullanmayı öğrenirken hocanın şaşkın bakışları karşısında, yarım saat içinde kuralları öğrenip kendini direksiyon arkasında güvenli hissetmişti.

Katerina fabrikaya ilk işçi grubuyla girdi. Arabasını gören kapıcı hemen bariyeri kaldırdı. O da arabayı yavaşlattı, gülümsedi ve "Günaydın Spiridon Stepanoviç!" dedi.

Yüzlerce ismi aklında tutuyordu. Bunu metal ürünleri fabrikasındaki genel müdürden öğrenmişti. "İnsanların isimlerini hatırlaman onların hoşuna gider. Yöneticinin ilk kuralı herkesi ismen tanıyor olmasıdır" dedi.

Bu manâda boynuz kulağı geçti. İnsan kaynakları bölümünden tüm işçilerin doğum bilgilerini alıp listeler hazırladı –yöneticileri ise şahsen arayıp kutluyordu. İşçiler için standart metni olan kartlar hazırlamıştı, şahsen tanıyorsa “Zina, seni hatırlıyor ve seviyorum!” gibi notlar ekliyordu.

Sekreteri Adelaida elli yaşına yaklaşıyordu ve düne kadar hâlâ metal aksesuar fabrikasında çalışıyordu. Katerina fabrika müdürü olunca onu Lednev’in yanından aldı. Lednev önce küstü, ama sonra affetti. Katerina hâlâ takımını oluşturunuyordu, bunu da ilk müdüründen öğrenmişti.

Dinlenme odasında kahvesini ve sigarasını içti ve bugün zamanı daha verimli kullanması gerektiğine karar verdi. Petrov ile öğleden sonra görüşeceklerdi ve ardından fabrikaya geri dönecekti.

Odasına girip numarayı çevirdi. Ahizeyi başmühendis açtı. Yorgun sesinden bütün gece çalıştığını anladı.

“Selam!” dedi Katerina. “Yeni tesisat ne oldu?”

“Şimdilik hiçbir şey... Hata veriyor.”

“Eve gidip dinlen.”

“Teşekkürler.”

Katerina gitmeyeceğini biliyordu. Kendisi müdür olarak atanacağı gün, o da başmühendis olmuştu. O da onun takımındandı.

“Yardıma ihtiyacın var mı?” diye sordu Katerina.

“Teşekkürler.”

“Ben teşekkür ederim.”

Kabul odasından sesler yükselmeye başladı. Atölyelerin şefleri toplanmıştı. İş günü başlıyordu.

Antonina ve Nikolay da işe gitmek için hazırlanıyordu. Oğulları Genadiy ve Dimka'yı da uyandırmışlardı. Genadiy askerdeyken midesinde ülser çıkmış ve o yüzden erken terhis olmuştu. Tedavi olduktan sonra elektronik yüksekokuluna başladı. Dimka yakında bir okula gidiyor, ama uyuyakalmamak için herkesle birlikte, erken kalkıyordu.

Bu yıllar boyunca Antonina kilo almış ve kırklarına gelmişti; yirmi yıldır inşaatlarda çalışan yaşlılarından biraz ayrılıyordu. Nikolay da yaşlanmış, saçları açılmıştı –aslında bu onun hiç de umurunda değildi. Hayatları düzenliydi ve çocukları büyüyordu. Birkaç sene önce Krilatskoe semtinden ev sahibi olmuşlardı. Antonina ile ikisi hemen Himki-Hovrino'daki inşaat kuruluşunu bırakıp yeni evlerine yakın bir yer buldular, böylece işe yürüyerek gidebiliyorlardı.

Antonina kendine, Nikolay'a ve Dimka'ya jambonlu omlet hazırlıyordu. Genadiy'e ise doktorların önerisi üzerine yulaf ezmesi yapıyordu. Yumurta kokularının arasında birden burnuna sigara dumanı geldi. Çok tuhaf, çünkü Nikolay genelde kahvaltıdan sonra sigara yakardı. Balkona çıktı ve Genadiy'in saksıların arkasında sigara tüttürdüğünü gördü.

"Ne yapıyorsun?" diye fısıldadı Antonina. "Sana zararlı, hem de aç karna!"

"Bana artık her şey serbest" diye yine fısıldayarak cevap verdi Genadiy.

Anne oğul, ikisi de Nikolay'dan korkuyordu. Antonina kahvaltıyı servis etti ve herkes masaya oturdu.

"Bir sorum var" diye başladı söze Genadiy.

"Söyle!"

"Pazar günü yazlığa Marina'yı davet edebilir miyim? Hem tanışmış olursunuz."

"Tabii ki et!" diye onayladı Antonina.

"Hayır!" dedi Nikolay. "İki hafta önce Olya geldi, şimdi Marina... Son seçeneği bizimle tanıştırsan daha iyi olacak."

“Son seçeneği nasıl belirleyecek?” diye seslendi on üç yaşındaki Dimka. “Sadece deneme yanılma yöntemiyle.”

“Bu nasıl bir yöntem?” diye şaşırdı Nikolay. “Deneme ne demek?”

“Aslında ben Olya’yı beğenmiştim, iyiydi.” Dimka kavgayı önlemek istedi. “Ama bu Genadiy’in ömür boyu ona yapışması anlamına gelmiyor.”

“İşte anneciğim” diye karamsarlıkla belirtti Nikolay; “Terbiye. Ben ise zamanında annenizi ailemle tanıştırdıktan hemen sonra evlendim.”

“Ya boşuna acele ettiysen? Belki de bu optimal seçenek değildi?” dedi Dimka ve babasından anında ensesine tokadı yedi.

“Ah işte terbiye!” dedi Dimka; “Sadece güç yönünden... Büyüyüp de senden daha güçlü hale geldiğimde ve sen saçmaladığında sana tokat atmam hoşuna gider mi?”

Nikolay çatalı bıraktı ve oğluna baktı. Eskiden ciddi bir bakış da yetiyordu ama bu sefer çocuk buna direndi. Sessizlik devam etti. Babanın cevap vermesi gerekiyordu:

“Bu seçeneğin ne kadar optimal olduğunu artık bilemeyiz... Ama başka seçenekler denemiş olsaydım, siz akıllılar şimdi burada oturmuyor olurdunuz.”

“Nedenmiş o?” diye itiraz etti Genadiy. “Başkasıyla evlenirdin. Burada da yine Genadiy ve Dmitriy otururdu. Annem isimlerimizi senin seçtiğini söylemişti.”

“Başkasıyla evlenmezdim, çünkü annenizi seviyordum.”

“Hemen mi âşık oldun?” diye merak etti Dimka.

“Hemen” dedi Nikolay.

“Onda değişik olan ne vardı? Bana tecrübeni aktar ki, hata yapmayayım” dedi Genadiy.

“Cevap ver!” diye ısrar etti gülümseyerek Antonina.

Nikolay düşündü, yaşı ilerledikçe iyice ağırlaşmıştı.

“Birincisi Antonina dikkat çekici bir kızdı...” ve göğüslerini gösterdi.

“Demek önemli olan önden iyi olması” diye belirtti Dimka. “Arkaya da dikkat etmek gerekir mi?”

Nikolay oğluna uzandı, ama Dimka hemen çekildi.

“Bitti, artık soru yok! Senden tavsiye istiyorum, yerine tokat yiyorum. Bu bir tartışma değil.”

Antonina Nikolay’a yardımcı oldu.

“Tartışma zamanı değil. Akşam bu sorunu konuşuruz, şimdi işe gitmemiz lazım...”

Güneş parlıyordu ve hava neredeyse yaz gibiydi. Antonina ve Nikolay yeni yapılan çok katlı bloğa yöneldiler. İlk sessizliği bozan Antonina oldu.

“Kendileri halleder.”

“Halleder” diye onayladı Nikolay. “Ama öyle olmaz, bugün biri, yarın başkası... Olga hoşuma gitmişti.”

“Bana ise beğenilmek istiyormuş gibi geldi.”

“Bu iyi, beğenilmek istiyorsa niyeti ciddi demektir.”

Antonina tartışmak istemiyordu ama şüphelerini de gizlemedi.

“Olya Moskovalı değil, lojmanda yaşıyor. Evlenirlerse onlara oda ayırmamız lazım. Dimka’ya da. Biz de salonda kalmalıyız.”

“O kadar katı olma! Sen demiyor muydun; Moskovalılar çıkarıcı, sadece ev düşünüyorlar... Sen de öyle oldun. Seni aileme götürdüğümde onlar itiraz etmedi.”

“Ben de etmem, eğer bu büyük bir aşksa.”

“Büyük ya da küçük olduğunu nasıl çözeceksin?”

“Bunu çocuklara kendin açıklamam lazım –büyük aşkın ne olduğu ve hangisinin öyle sayılabileceği.”

“Açıklarım” diye söz verdi Nikolay. Ve bütün gün sustu. Belki de yapacağı konuşmayı düşünüyordu...

Antonina da düşündü: Nikolay ile geçen yirmi yıl aşkla mı geçmişti? Görünüşe göre öyleydi. Tek bir kez bile aldatmamıştı. Gerçi bir ara su tesisatçısı hoşuna gitmişti...

Nikolay açgözlü değildi, özel günlerde çiçek alırdı; başka hediyeye vermezdi çünkü paralar Antonina’da dururdu. Antonina onun gizli bir “Ben de insanım” para fonuna sahip olduğunu biliyordu –yirmi beş rubleyi rulo gibi katlar ve saat için dikilmiş, küçük pantolon cebinde saklardı. Artık kimse öyle saatler taşımıyordu ancak fabrikalarda hâlâ onlar için özel cep dikiliyordu –belki erkeklerin para gizleme yeri olsun diye.

Antonina hayatta şanslı olduğunu düşünüyordu: Kocasını iyi, çocukları akıllı başındaydı, ev de almışlardı. Yirmi sene, farkına varmadan geçip gitmişti. İlk oğulları doğduğunda bir sene boyunca çalışmadı, çünkü hasta oluyordu, ardından her gün kreşe götürmek zorunda kaldı. Genadiy okula başladığında ikinci defa doğurmaya karar verdi –kız olmasını çok istiyordu, ama yine oğlan geldi.

Katerina ve Lyudmila ile çok seyrek görüşüyordu –farklı bölgelerde yaşıyorlardı ve genelde yazın yazlıkta görüşüyorlardı. Antonina arkadaşlarına karşı kendini biraz mahcup hissediyordu, çünkü onun hayatı yoluna girmişti ama onlarınki ise öyle değildi. Gerçi Lyudmila evlenmişti ama birkaç sene önce boşanmıştı. Katerina bir türlü yuva kurmadı, hayatında biri olup olmadığını da bilmiyordu, çünkü özel hayatından hiç bahsetmezdi.

Ertesi pazar yazlıkta görüşmek için anlaşmışlardı. Kızlar –eskiden olduğu gibi yine kızlar diyordu– yardım etmeye söz vermişlerdi. Krasnogorodsk’tan kalan alışkanlıkla Antonina patates ekerdi, mart ayında da domates. Bazen patatesler tüm sene boyunca onlara yetiyordu, kavanozlara da salatalık, domates koyuyordu ve kilerde saklıyordu. Kışın bütün ailesi neredeyse her pazar günü yazlığa gidiyordu. Bölgeye doğalgaz da gelmişti, Nikolay oğlanların yardımıyla kalorifer döşedi –açınca yazlık iki saatte sıcacık oluyordu. Çocuklar kayağa gidiyor, Nikolay’la ikisi ise ormanda dolaşıyordu.

İnşaata müzik tesisatı konmuştu ve bütün gün müzik kasetleri dönüyordu. Bazen bu konuda tartışma çıkabiliyordu: Daha yaşlı işçiler şarkı istiyordu, gençler ise rock müzik. Antonina tartışmalara karışmıyordu, çünkü rock müziğe alışmıştı.

Her şey o kadar güzeldi ki, bazen başına belâ ve hastalık gelirmiş diye çok korkuyordu. Sonra da “Allah korusun!” diye kimbilir kaçınıcı kez geçiriyordu aklından.

Ve işine devam ediyordu.

Lyudmila, gece komşusuyla oturduğu için kalkmakta zorlandı.

Gurin’le boşandıktan sonra tek odalı dairede yaşamaya başladı. İkisi neredeyse on yılını birlikte geçirdiler. Gurin ulusal takımda oynuyordu, iki kere Avrupa, bir kez de dünya şampiyonu olmuşlardı. Birkaç kez sarhoşluğunu ve antrenmana gitmemesini affettiler, ama Sokolniki’de bir barda kavgaya edince kovuldu. Uzun süre çalışmadı, sonra yine Dinamo takımına alındı ama daha fazla içmeye başladı. Ardından Himki takımında oynadı ama gençler yerini almaya başlayınca çekilmek zorunda kaldı.

Lyudmila, Gurin’in kooperatif evi için biriktirdikleri ilk taksiti at yarışında kaybetmesinden sonra, daha o zaman, ortak hayatlarının yürümeyeceğini anlamıştı. Mobilyaları bile, olası ayrılıkla-

rında nasıl bölüşeceklerini düşünerek almıştı. Yatak ve yemek odası takımları yerine iki yemek masası ve iki kanepe almıştı. Gurin buna başta şaşırılmıştı, ama o böylesinin daha iyi olduğunu açıkladı; üç odalı bir eve geçtiklerinde daha az mobilya almak zorunda kalacaklardı.

Hiç kimse Lyudmila'yı Gurin'in içkiciliği konusunda duyar-sızlıkla suçlayamazdı. Onu terapistlere götürdü, beden eğitimi enstitüsüne girmesi için ısrar etti ama üçüncü sınıftayken okuldan atıldı. Okula henüz yalvarmak mı yoksa kavga çıkarmak için mi gittiğini bilmeden dev, eski bir atlet olan rektörle buluştu.

"Üçüncü sınıfa kadar iteledik. Bu, bitmemiş üniversite sayılır. Bununla okulda ders verebilir, antrenör olarak çalışabilir. İnanın bu bizim için sıradan bir örnek. Onun gibiler enstitüyü genelde bitiremiyor –Rus ulusal karakterinin bir parçası. Batıda kırk yaşına kadar spora devam ediyorlar. Kendilerine dikkat ediyorlar ve para biriktiriyorlar, böylece sporu zengin olarak bırakıyorlar. Bizimkiler kazandığını içiyor –birgün her şeyin biteceğini düşünmeden. Bazılarının antrenör olduğu doğru, ama bunun için yetenek gerekiyor. Bazıları da okulda beden eğitimi dersi veriyor. Boksörler restoranlara koruma olarak giriyor. Dünya şampiyonu olmuş üç hokeyci, şu an Vostryakovsko mezarlığında mezarcı olarak çalışıyor; bazıları da hamallık yapıyor..."

Bu hüznü dev adam karşısında oturuyor ve sigarayı elinde çeviriyordu.

"Yakmaz mısınız?" diye teklif etti Lyudmila, çünkü karşısında sigara içmeye çekindiğini düşündü.

"İçmiyorum" dedi rektör. "On sene önce bıraktım. Nasıl olacağını bir Almandan öğrendim: Sigarayı elinde tutman lazım, hatta ağzına da koyabilirsin, ama yakmadan... Her zaman yakma olasılığın var, ama dayanman gerekiyor! Ben dayandım, ama alışkanlığım kaldı. O yüzden sigarayı elimde öyle çeviriyorum..."

"İçkiyle baş eden var mı?" diye sordu merakla Lyudmila.

"Bazıları başarıyor. Aileye bağlı, bazen eşler çok yardımcı olabiliyor."

"Nasıl olacağını söyleyin lütfen!"

"Doktorlara danışmanız lazım..."

Lyudmila Erovin'e sormaya karar verdi. Erovin yaşlanmıştı; hüznü hikâyesini dinledi.

“Tipik Rus olayı” dedi. “Bizde sadece iki alanda hızlı kariyer yapılır; daha doğrusu ün, para, yurtdışı gezileri elde edebilirsin – spor ve müzik. Ancak sadece sporda dünya düzeyine gelinebilir. Yurtdışında bizim müzisyenlerimizi tanımıyorlar; bilinmeye başlamış olsalar bile bu çok yakında olmayacak. O yüzden geriye sadece spor kalıyor.”

“Ya bale?” diye hatırlattı Lyudmila.

“Bale de spor sayılır. Ancak ona altı yaşında başlıyorsun –küçük insanı disipline alıştırmak daha kolaydır. Spora ise ergenlik çağında başlıyorlar. Baraka ve komün evlerinden çıkıp çok kısa sürede neredeyse her şeyi elde ediyorlar: Ev, araba...”

“Hemen değil” diye itiraz etti Lyudmila.

“Sovyet koşullarına göre hemen sayılır. Biraz daha beklemiş olseydin, size de vereceklerdi. Sıradan bir vatandaş yirmi senede alıyor. Elli yaşında ev sahibi oluyor. O zaman kariyer ve hak sahibi oluyor ve bunun için onlarca görevden geçmiş olması gerekiyor. Gurin’in ise her şeyi var: Ev, araba, mobilya, giysi... Daha fazlasını da hayal etmemiştir zaten. Her şeye sahip, o yüzden eğlenme hakkı da var. Bu Rus insanının diğer hayallerinden biri; düşünmeden, paraları saymadan eğlenmek. Hemen de ayyaş olurlar... Yurtdışındaki gibi milyonlar kazansalardı, oralardan ev alınabilir, değerli kâğıtlara yatırılabilirdi, ama bizde böyle şeyler yok...”

“Yazlık yapılabilir” diye ekledi Lyudmila.

“İnşaat uzun iş, yıllarca emek gerektiriyor, gençlerin ise ertelemek için ne istekleri, ne de sabırları var. Hem o ertelenen zaman hiç gelmiyor. Güç azalıyor, spor kısa süreli bir uğraş; içki ise en güçlü sağlığı bile götürüyor. Yurtdışında sporcular paralarını tablo ve değerli taşlara yatırıyor. Ancak iyi tablo almak için zevk ve bilgi sahibi olmak ve dünyadaki iyi antikacılarla iletişim kurmak gerekiyor. Ayrıca genç bir ressamın bugün üç yüz eden tablosunun on-yirmi yıl sonra yüz binler edeceğini tahmin edebilmek gerekiyor. Ancak bu Çelyabinsk çocukları için pek mümkün değil.”

“Onlar için mümkün olan nedir?”

“Beş-altı sene spor yapmak. Gaza sonuna kadar basmak. Sonra da Çelyabinsk’e dönüp herhangi bir fabrikada tornacı gibi çalışıp hayatına devam etmek... Ve üzüntüden içki içmek, çünkü bambaşka bir hayatı tanıyıp bunu bir daha yaşamayacağını görürler. Böyle bir durumda ben de ayyaş olurdum.”

“Ne yapmalıyım?” diye sordu Lyudmila.

“Her şeyi” diye cevap verdi Erovşin. “Seviyorsan tedavi et, akıl ver, doktora götür, çocuk doğur, yazlık yapın. Umarım içkiden koparacak bir şey bulunur.”

Lyudmila son bir deneme yaptı ve doktordan randevu aldı. Gurin bunu duyduğunda gitmeyi reddetti.

“Dünyada olmaz!”

“Neden?” Lyudmila anlamıyordu.

“Çünkü o zaman yüz gram bile içmemem gerekiyor.”

“İçmezsın!”

“Ya diğerleri duyarsa?”

“Ne olmuş yani? Bunda utanılacak bir şey yok. Sonuçta frengi hastalığı değil ya!”

“Frengi korkutucu bir hastalık değil” diye itiraz etti Gurin. “Tedavi edilebilir. Bunu öğrenirlerse, içmek için kandırabilirler, hatta zorla bile içirebilirler.”

“Kim seni zorla içirmeye çalışsın ki?” Lyudmila korkmuştu.

“Olur mu? Ben ulusal takımın en iyi oyun kurucusuyum. Fedulov biriyle anlaşıp, bana saldırıp zorla votka içirebilir; ben bite-rim, Fedulov ise benim yerimi alır...”

Lyudmila, Gurin’de ruhsal bozukluklar da yaşanmaya başladığını anlamış ve iki defa tedavi olması için hastaneye yatırmıştı. Üçüncü kez yattığında boşanma için hazırlanmaya başladı. Eski hesap numarasından paralarını çekti, yeni hesap açarak oraya yatırdı ve boşanma davası açtı.

Gurin buna çok içerledi ve daha fazla içmeye başladı. O tedaviyken Lyudmila kısa sürede ev konusunu da halletti: Kendine tek odalı daire, ona da komün evinde oda ayarladı. Tedaviden dolayı zayıflamış ve güçsüz olan Gurin tüm evrakları hiç okumadan imzaladı. Lyudmila taşınma işini kendi halletti; Gurin’e ait eşyaları komün evindeki odaya yerleştirdi.

Gurin eski evine döndüğünde başkalarının yaşadığını gördü. Lyudmila’nın yeni adresini ona verdiler, Gurin gitti ama Lyudmila onu içeri almadı. Sarhoştı, kavga çıkarmaya ve kapıyı kırmaya çalıştı. Lyudmila polis çağırdı ve ayrılması için onu götürdüler. Spor arkadaşları olayların böyle gelişmesine kızarak avukat tuttular ve Lyudmila’ya karşı dava açtılar. Ancak o öncesinde bu konuda bilgi almıştı ve yargıç, yaptıklarında yasadışı bir şey görmedi. Sonuçta yeni taşınacakları yerler için Gurin’in onayını almamış mıydı? O

zaman Gurin hiçbir şey anlamadan tüm evrakları imzalamıştı ve Lyudmila, ardından onu yine tedavi için geri götürmüştü.

Ekmek fabrikasında da bu olanlar konuşuluyordu. Daha genç kadınlar onu destekliyor, yaşlılar ise selam vermiyordu. Lyudmila biriyle konuşmaya çalışmış ancak kadın, "Kancıklarla konuşmuyorum!" diye kestirip atmıştı.

Ekmek fabrikasında Gurin hakkında iyi şeyler düşünürlerdi. Kadınlar bu basit, yalansız dolansız ve dünya şampiyonu olduğu halde burnu havada olmayan genci seviyorlardı. İçki içtiği doğruydu, hoş değildi, ama çoğunun kocası içiyordu ve hiç kimsenin aklına kocasını kovmak gelmemişti...

Lyudmila fabrikadan ayrıldı. Artık evi, mobilyaları, Gurin'in yurtdışından getirdiği, son moda kıyafetleri vardı. Düşük kaliteli olanları satıyor, iyilerini kendine bırakıyordu. Nihayet limitlilerin arandıkları yerleri tercih etmek yerine, diğer Moskovalılar gibi işini seçebilecekti.

Ekmek fabrikasından sonra Moskova yakınlarındaki şehirlere otobüslerin kalktığı otogarda kasiyer olarak iş buldu. Uzun süre tecrübeli kasiyerleri izledi ve hemen püf noktalarını öğrendi. Gişeyi çalışma saati başlangıcından biraz daha geç açması gerekiyordu, ardından da biletleri acele etmeden satmak ve sıra oluşmasını sağlamak. Otobüsün hareket saati yaklaştığında sıradakiler sinirlenmeye başladılar. O zaman daha hızlı çalışırdı ve o acelede kimse para üstünü dikkate almazdı. Kavga da çıkmazdı. Eh, on kuruş eksik mi, kasiyer acele ediyor, mümkündür. Bir ayda Lyudmila üç-dört ek maaş topluyordu. Hatta hırs yapıp günü kazançsız kapatmıyordu.

Yine de yakalandı. Sivil polis olarak gezen ve sosyalist devlet varlıklarını koruma biriminde çalışan yaşlı bir yüzbaşı protokol hazırladı. Savunma yapmak zorunda kaldı, hatta biraz da ağlamak... Sonrasında yolcuların yüzüne bakmayı adet edindi, ancak yüzbaşı iki hafta bekledi ve bu sefer genç bir teğmeni gönderdi. Kadife ceketli, sakallı gencin poliste çalışabileceği aklından dahi geçmemişti. Ve yeniden protokol düzenlediler...

Yüzbaşı kızmıyordu, hiçbir şey de istemiyordu, ancak ikisi gittikten sonra otogarın müdürü üzerine geldi.

"Lyudmila, istifa et! Araştırma yaptım ve bu adam kurtulması imkânsız bir illet! Bir otogarı beş sene boyunca incelemiş ve oradaki insanların yarısını hapse tıkmış..."

Lyudmila işi kendi isteğiyle bıraktı. Uzun süre çalışmadı, sonra da evine yakın bir kuru temizlemecide iş buldu –doğrusu çok iyi bir maaşı yoktu, ama buna geçici bir yer olarak bakıyordu; hem para da zaten yetiyordu. Otogarda çalıştığı ve Gurin’le yaşadığı dönemde beş bin ruble biriktirmeyi başarmıştı. Faizleri bir orta düzey maaş geliri sağlıyordu.

Kuru temizlemecide de ek bir şeyler eline geçiyordu. Hızlı hizmet ve acele ettikleri için fişsiz ödeme yapan, özel müşterileri olmaya başladı. Eh, paraları diğer işçilerle bölüşmek zorundaydı, ama sonuçta ona da bir şeyler kalıyordu. Hayatı düzene giriyordu; tabii evlenmek de istiyordu ama acele etmeden etrafına bakıyordu, çünkü yeniden hata yapmak istemiyordu.

Şimdi daha çok elli yaşlarında olanlara dikkat ediyordu –belki biraz yaşlıcaydılar ama hayatları düzene girmiş oluyordu. Eğer bir erkek bir defadan fazla kuru temizlemeciye geliyorsa aklında tutmaya çalışıyordu, özellikle de sadece erkek kıyafeti getiriyorsa–bu, ya dul ya da bekâr olduğu anlamına geliyordu. Bekâr erkekler pek uygun değildi, çünkü vazgeçmek istemedikleri birçok alışkanlıkları ve tuhaflikları oluyordu.

Öyle biriyle tanışmıştı. Fişinde adresi yazıyordu ve Lyudmila güya tesadüfen evine yakın bir yerde onunla karşı karşıya gelmişti. Köpeğini gezdiriyordu. Lyudmila, şişman, korkutucu rottweiler cinsi köpeğe övgüler yağdırdı, ancak okşamaya yeltendiğinde it elini ısırды ve uyarırmış gibi dişlerini sıkıdı...

Üç ay sonra adam Lyudmila’yı çay içmeye davet etti. Büyük ihtimalle iyi yaşıyordu, çünkü dairesinde Moskova’da yeni ortaya çıkan Finlandiya malı, yumuşak mobilyalar vardı. Eskileri yazlığa götürüp değiştirmiş olmalıydı. Öyle de çıktı; annesinden kalan yazlığı vardı.

Her şey her zamanki senaryoya göre gelişti –içki, meyveler. Hakkında hiçbir şey bilmiyor, o da zaten anlatmıyordu. Lyudmila kütüphanesine baktı, rafların büyük bir kısmında teknik kılavuzlar ve fizik dergileri vardı. Edebiyat olarak Hemingway, Lem, Remarque, son yıla ait yabancı edebiyat dergileri...

Teknisyen olmalı diye düşündü ve haklı çıktı. Sonradan bilim adamı olduğunu ve uzay motorları tasarımı bürosunda çalıştığını öğrendi.

Lyudmila kanepeye oturdu, o da yanma yerleşti ve bluzunun düğmelerini açmaya başladı.

“Yatağı hazırla!” diye önerdi Lyudmila. “Ben banyoya gidiyorum.”

Çıktığında yatağın üzerine, üzerinde işyerinin kaşesi olan temiz çarşafın konduğunu gördü. Aceleden egzersizlerin çabuk biteceğini anlamıştı. Öyle de oldu.

“Onun yaşında tekrar için kırk dakika dinlenmeye ihtiyacı olacak” diye düşündü Lyudmila, ama yanıldı. Bilim adamı sigarasını içti, eşofman giydi ve masasına oturdu.

“Bu yeni bir şey” diye gülümsedi Lyudmila; “Böylesi bana denk gelmemişti. Ayrıca işinin yarısını daha tamamlamış değilsin.”

“Özür dilerim” diye cevap verdi. “Ondan sonra daha iyi düşünebiliyorum.”

Biraz kestirmek dışında yapabileceği bir şey yoktu. Uyandığında hâlâ masasında yazıyordu. Yine de gitmeye hazırlandığında, uğurlamak için çıktı ve köpeği akşam gezisi için çıkardı.

Fazlasıyla vasatın altında bir ilişkiydi. Bir keresinde iki ay aramadı ve yeniden kuru temizlemeciye geldiğinde Lyudmila, “Bunu boşanma olarak mı kabul etmem lazım?” diye sordu.

“İş seyahatindeydim.”

Buluşmalar yeniden başladı. Evi köpek kokuyor, kilimde kemik parçaları yuvarlanıyordu. Masası, pencerelerin altındaki raflar ve küçük masanın üzeri dosyalarla doluydu. Daireyi düzenlemeye çalıştı.

“Hiçbir şeye dokunma!” diye uyardı onu adam.

“Ya evleneceğin kadın böyle bir keşmekeşin içinde yaşamak istemezse?”

“Ben öyle bir kadınla evlenmeyeceğim. Hatta hiç evlenmeyeceğim.”

“Aile, çocuk istemiyor musun?”

“İstemiyorum. Laboratuvarım var. Ayrıca işte günde seksen ile yüz seksen arasında insanla konuşuyorum. Evde susup kimseyi görmemeyi tercih ederim.”

“Beni de mi?”

“Seni isterim ama çok sık değil. Her gün olmaz.”

Tabii Lyudmila bu sözlere küsebilirdi ama uzun zamandır sinirli ve üşütük tiplere kızmamayı öğrenmişti. Hatta bununla konuşmak bile ilgi çekici değildi. Tiyatroya gitmiyor, sadece ara sıra Lyudmila onu sinemaya gitmek için yanında sürüklüyordu.

Yirmi dakika seyredebiliyor, geri kalan zamanda onu dışarıda bekliyordu.

“İlginç gelmiyor mu?” diye soruyordu Lyudmila.

“Gelmiyor, çünkü her şey belli kalıplara göre yapılıyor. Anlaşılması için on beş dakika yeterli.”

“O zaman sen çıktuktan sonra filmde neler olduğunu tahmin et.”

O da tüm olanları seyretmiş gibi anlatıyordu.

“Nasıl tahmin ediyorsun?”

“Tahmine gerek yok. Sistemli bir yöntem gerekiyor. Genelde ilk on beş dakikada yazarlar baş kahramanlarını tanıtır. İki tür vardır: Amerikan ve Rus. Amerikan filmlerinde iyi karakter kazanıp hayatta kalıyor, Rus filmlerinde ise kazanıp kahraman gibi ölüyor. Önceden kimin kiminle karşılaşacağını ve neler atlatacağını hesaplamak mümkün. Bana ilginç gelmiyor.”

“Ya kamera görüntüleri? Oyuncular?”

“Her şey on beş dakikada belli oluyor. Dünyada yılda en fazla on ilginç film çıkıyor. Hepsini İllüzyon Sineması’nda seyrederim. Bu da bana yetiyor.”

Senede sadece birkaç kitap okuyordu. Aynı yıl Faulkner’ın iki ciltlik kitabı çıkmıştı ve tamamını okumuştı. Lyudmila da dedi ama ancak otuzuncu sayfaya gelebildi.

Bazen Lyudmila uzaydan bahsetmeye çalışıyordu. İlk kadın astronot olan Valentina Tereşkova, yine astronot olan Andriyan Nikolaev ile evlenmişti. Lyudmila için bu çok ilginçti ve bundan bir şeyler çıkarmaya çalışıyordu. O ise kısaca, “Yakında ayrılırlar” dedi.

“Neden?”

“Çünkü bu aşk değil, deney; ama önceden düşünülmemiş bir deney.”

Öngördüğü gibi de oldu.

“Sen herhalde işinin uzayla ilgili olmasından gurur duyuyorsundur?” diye ısrar etti Lyudmila.

“Gurur duyulacak bir şey yok. Biz ümitsiz bir şekilde Amerikalılardan geri kalmışız.”

“Nasıl, ne zaman?” Lyudmila inanmadı.

“Daha Gagarin’i uzaya gönderdiğimizizde... Biz tek seferlik bir uğraşmayı becerebiliyoruz. Bu başarıyı devam ettirmek için çaba ve para gerekiyor. O paraya sahip değiliz. Kısacası çok yakında fakir değil, dilenci haline geleceğiz.”

“Ne zaman?” Lyudmila korkmuştu. Sonuçta film tahminleri hep tutuyordu.

“On seneden fazla değil.”

“O zaman para biriktirmemiz mi gerekiyor?”

“Bir anlamı yok” diye cevap verdi. “Üretim düştüğünde enflasyon başlar ve tüm birikimler sıradan kâğıt parçasına dönüşür. Biz hiçbir alanda pratikte rekabet gücüne sahip değiliz.”

“Hayal kuruyorsun.” Lyudmila inanmamıştı.

“Hayır, bu gerçek bir öngörü. Parti yönetimine de hükümete de bunu rapor olarak sunduk.”

“Ve ne oldu?”

“Bu yaşlı salaklar hiçbir şey yapamaz. Brejnev birkaç yıl daha dayanacak, sonra yerini başka bir yaşlı alacak, ardından başka biri, sonra da genç biri gelip sistemi tamir etmeye çalışacak... Bu da partide kontrolün azalması anlamına gelir ve anında her şey dağılacak.”

“Bu öngörülerini okuyabilir miyim?” diye sordu Lyudmila.

“Olur.” Rafta duran yeşil dosyayı uzattı.

Lyudmila çoğu şeye bakmadı, bazılarını atladı –özellikle grafik ve sayıları; ancak anladığı şeyler onu yeterince korkuttu. Bilim adamları önce sosyalist ülkelerin ayaklanacağını, ardından Baltık ülkeleri ve Ukrayna, Kafkaslar ve Orta Asya’da savaşlar başlayacağını, aynı zamanda Rusya’nın aynı Orta Asya, Kafkas ve Baltık ülkeleriyle savaşmak zorunda kalacağını öngörüyordu. Bu durumda Amerikalılar da atom saldırısında bulunacaktı.

Sabah Lyudmila sakinleşmişti, ama yine de Erovin’in tavsiyelerini almaya karar verdi. Aradı ve o geldi.

“Öyle bir tahmin var” diye onayladı Erovin; “O da yüksek bir olasılık.”

“Madem her şeyi biliyorsunuz, o zaman gözünüz nereye bakıyor?” diye sordu Lyudmila.

“Her şeyi biliyoruz, ama her şeyin üstesinden gelemeyiz. Ancak Brejnev sonrası bizim adamımız gelecek ve bu süreci durduracak.”

“İyi de Brejnev daha yirmi yıl yaşayabilir!”

“İkiden fazla yaşamaz. Birikimlerin konusunda ise tekrar düşün. Değişim zamanlarında insanlar para değil, değerli varlık biriktirir.”

“Ne gibi?”

“Antik eşyalar –ne kadar eski o kadar iyi. İyi ressamların tabloları, değerli mücevherler...”

“Senin var mı?” diye sordu direkt Lyudmila.

“Var” diye itiraf etti Erovşin. “Fazla değil, ama benim, ailemin ve senin hayatta kalman için yeterli.”

“Ama sen ölümsüz değilsin” diye düşündü Lyudmila. Son seneler Erovşin birkaç kez hastalanmış ve KGB’nin hastanesinde yatmıştı.

“Birikimlerimin bazılarını yatırım yapmak isterim; bana yardımcı olur musun?”

“Seni, benden daha iyi tavsiyeler verecek biriyle tanıştıracam. Ben de ona danışıyorum.”

Ve Erovşin onu Kelerman ile tanıştırdı –yaşlı bir Yahudi mücevherci. Bir süredir çalışmıyor ama mücevher tamir ediyordu. Lyudmila ondan elmaslı bir broş ve imparatoriçe Ekaterina zamanından kalma altın bir sigara tabakası aldı. Çok pahalı oldukları için birikimlerinin yarısını onlara verdi.

Birden zengin bir kocaya ya da en azından sevgiliye ihtiyacı olduğunu anladı. Tabii koca olması daha iyi ve daha güvenliydi, hatta onu hiç aldatmayacaktı. Ancak öyle biri yoktu.

Lyudmila eskiden olduğu gibi bilim adamıyla görüşmeye devam etti. Normalde artık pazar günleri o yanına geliyordu, çünkü Lyudmila bir türlü köpekle iyi ilişki kuramadı. Birlikte oturduklarında Grunya aralarına sokuluyordu. Lyudmila konuşurken ve el kol hareketleri yaparken Grunya her hareketini takip ediyor ve eli sahibine yaklaştığında ısırarak için hazır bekliyordu. Lyudmila köpeğe et getiriyordu ama Grunya et parçasını elinden alıp hırlamaya devam ediyordu, dayanamayıp eti aldığı için de onu affedemiyordu. İkisi yatak odasına çekildiklerinde Grunya kapı ucuna yatıyor ve sessizce inliyordu.

Yakında yeni bir ilişkiye başladı –oldukça genç sayılabilecek, neredeyse yaşıtı bir film yönetmeni. Kuru temizleme için elbise getirmişti ve Lyudmila hemen ailesinin istatistiğini çıkardı. Karısı uzun boylu, kırk dört yaşlarında, oğlu ergenlik çağında; ceket ve pantolon boylarından anlamıştı.

Yönetmen elbiseler için vardiyanın sonunda gelmişti.

“Yakında oturuyorsanız, arabayla bırakabilirim” diye öneride bulundu.

“Ya uzakta oturuyorsam?” Lyudmila gülümsedi.

“Yine götürürüm.”

Üç dakika sonra kapının girişinde durdu.

“Yan sokakta yaşıyorum” diye itiraf etti yönetmen.

“Biliyorum.”

“Nereden?” Şaşırmıştı.

“Fişten. Karınızın genç, uzun boylu, bir yetmiş-yetmiş beş bo-
yunda olduğunu biliyorum. Oğlunuz da on dört yaşında.”

“Ama bunlar fişte yok.”

“Getirdiğiniz elbiselerden belli oluyor.”

“Ne göz var ama!” Yönetmen hayran kalmıştı. “İnanılmaz bir
kadınsınız! Beni bir fincan çay içmek için davet etmeye ne dersin-
niz?”

Her şey her zamanki gibi başladı. Çay içtiler, adam sarıldı,
Lyudmila kollarından sıyrılıp, “Banyoya gidiyorum” dedi.

Çıkınca adam, “Sıra bende mi?” diye sordu.

“Solda temiz mavi havlu var.”

İlginç bir özelliği vardı –sürekli yorum yapıyordu, kalçalarına,
göğüslerine ve cildine hayran kalmıştı. Sonrasında artık dinlenir-
ken Lyudmila kahve yaptı ve yatağa getirdi. Giderken, “Özür di-
lerim, böyle muhteşem bir buluşma olacağını düşünmemiştim,
sana bir hediyem yok. Belki kendin alıp sonra bana gösterirsin”
dedi ve yüz ruble bıraktı.

Bir sonraki görüşmelerinde bilim adamının hediye ettiği par-
fümü gösterdi.

“Muhteşem!” diye övdü onu yönetmen. “Yakında başkasına
ihtiyacın olmayacak, o yüzden istediğini satın alabilirsin!” Ve yi-
ne yüz ruble bıraktı.

Haftada bir defadan daha sık gelmiyordu, kimbilir neden cu-
ma günlerini tercih ediyordu, bu ona da uyuyordu. Bilim adamı-
yla pazar günleri buluşuyordu. Yönetmenin bıraktığı paraları
Lyudmila ay sonunda hesabına yatırıyordu.

Kelerman ile tamamen partner ilişkisi kurmuştu. Kuru temiz-
likçiye öncesinde Arbat bölgesinde yaşamış, sonrasında kenarlar-
daki yeni mikro bölgelere yerleşmiş yaşlı nineler geliyordu. Lyud-
mila çok kısa sürede ortak bir dil bulup güven sağlıyordu. Teyze-
lerden biri Kustodiev’e ait birkaç etüdünün olduğunu ve sanattan
hoşlanan birine ucuza satabileceğini söyledi. Lyudmila onu Ke-
lerman’a götürdü. Teyzeye üç tablo için iki bin ruble verdi; bu üç
yıllık emeklilik maaşıydı.

Kelerman her zamanki gibi gri takım, mavi pamuk kravat, göz alıcı beyaz gömlek ve siyah İngiliz ayakkabı giymişti. Yaşlı teyze gittikten sonra Lyudmila'ya kahve ısmarladı.

“Lyudmila, sende çekim gücü var. Kustodiev'in bu etütleri bugün yirmi bin ruble eder.”

“İki Volga araba değerinde” diye hesapladı Lyudmila.

“Unutma” diye tavsiye verdi Kelerman; “Paranı araba ve radyo teçhizatlarına yatırmanın manâsı yok. Her sene yeni modelleri çıkıyor ve eskiler aniden ucuzluyor. Sadece antikalar değer kazanıyor. Bir sene sonra Kustodiev iki katı para eder.”

Kelerman tablolarından birini Lyudmila'ya uzattı.

“Bu senin komisyonun ve bu sadece başlangıç. Kısacası teyzelere dikkat etmeye devam et.”

“Ya amcalar?”

“Onlar az... Çoğu savaşta veya kamplarda ölmüştür, teyzeler ise yaşıyor. Her zaman da çekmecelerinde bir şeyler vardır, çünkü tutumlu olurlar.”

“Bu teyze için üzülüyorum. On kat daha azını verdiniz.”

“Hiç kimse daha fazlasını vermezdi. Ayrıca çok fazla da yaşamaz artık. En fazla bir yıl. Akciğerinde sorun var.”

Kadın gerçekten Lyudmila'ya bu konuda şikâyetle bulunmuştu.

“Hastalığını nasıl anladınız?”

“Ben antika uzmanıyım” diye gülümsedi Kelerman.

Böylece Lyudmila tablolarla ilgilenmeye başladı. Önce ressamların monografilerini okudu ve on beş sene Moskova'da yaşadık-tan sonra ilk defa Tretyakovsk Galerisi'ne gitti. Kendi yarattığı hayatı ona tamamen uygundu, tek bir şey onu rahatsız ediyordu; önceden olduğu gibi hâlâ evlenmek istiyordu, ama gerçekten evlenmek. Hatta belki de çocuk doğurmak...

Ancak üç sevgiliden hiçbiri evlenmek istemiyordu.

Yönetmenle her şey eğlenceli ve keyifliydi. Onu kendi filminin prömiyerine davet etti. Film çocuklar ve savaş oyunu olan Zarnit-sa ile ilgiliydi. Çocuk ve gençlik filmleri stüdyolarında çalışıyordu. Filmi gördükten ve lobideki konuşmaları dinledikten sonra Lyudmila, sevgilisinin vasat ama iyi bir profesyonel olduğunu anladı.

Bilim adamı sinema konusunda bilgi sahibi olmasına yardımcı olmuştu.

“Neden çocuk filmi çekiyorsun? Normal polisiye çek. Tempo-yu iyi yakalıyorsun, gereksiz yere uzatmıyorsun...”

“Ben çocuk stüdyosunda çalışıyorum. Ayrıca senaryoya ihtiyacı-
m var. Senaristin senaryoyu sadece bana vermesi gerekiyor. Ay-
rıca senaryonun İçişleri Bakanlığı’ndan onaylanması lazım. Bu-
nun için de sahip olmadığım torpile ihtiyacım var.”

Lyudmila yardım konusunda söz vermedi, ama Erovsin’le ko-
nuştı.

“Çok mu yardım etmek istiyorsun?” diye sordu.

“O kadar da değil” diye itiraf etti Lyudmila; “Ama film bittik-
ten sonra ödül aldı ve bana kürk hediye etti.”

Lyudmila Erovsin’e her konuda dürüsttü. O kıskanmaz, ayrıntı sormazdı ve Lyudmila yönetmen ve bilim adamıyla evlilik ola-
sılıklarını onunla tartışırdı. Bir şansının olmadığı sonucuna vardı-
lar.

“Tamam.” Erovsin başını salladı: “Ona nasıl yardım edeceğimi
düşünmem lazım.”

Bir hafta sonra telefon etti.

“Cumartesi saat altıda sinemanın önünde buluşalım.”

Erovsin her şeyi hatırlıyordu: Yönetmenin cuma günleri geldi-
ğini, telefon iletişimlerinin tek taraflı olduğunu, yönetmende
Lyudmila’nın telefonu olduğunu, onun aramadığını...

Cuma günü Lyudmila yönetmene, “Yarın saat altıda sana po-
lisiye çekiminde yardımcı olacak biriyle buluşacaksın” dedi.

“Kim o?”

“KGB’den biri” diye cevap verdi; “Akrabam.”

“Nasıl tanıyacağım?”

“Ben tanırım.”

Otel lobisinde buluştular. Erovsin’in yanında genç, ama tepe-
si açılmış, safari takımlı, deri ayakkabıları olan bir adam vardı.
Erovsin kot mont ve beyaz gömlek giymiş, kravat takmamıştı.

Restorana çıktılar, yönetmen boş masa aramaya başladı, oysa
masa çoktan rezerve edilmişti.

Oturduklarında garson kız geldi.

“Katerina” dedi Erovsin; “Votka, zeytin, kırmızı balık, Gürcü
sosu, fileto, soda; hanımefendi için “Mukuzani” ve evet, sebze ta-
bağı.”

Garson kutuda Çek birası getirdi. Erovsin’e verdiği cevaplar-
dan uzun süredir tanıştıkları belli oluyordu.

Lyudmila garson kızın Erovşin'e gerçek ismi yerine Pyotr Petroviç dediğini fark etti. Kendini yönetmene de aynı şekilde tanıtmıştı.

Erkekler hava ve futbol hakkında konuşmaya başladı. İlk iki kadeh sonrası sigara yaktılar.

"Saşa senaryo yazacak" Erovşin kel genci gösterdi. "Ancak çok kısa süredir film sektöründe, o yüzden ikinci senarist de söz konusu..." Şiirlerini Lyudmila'nın okulda okuduğu, meşhur bir yapımcı ve şairin ismini andı.

"Senaryo ne hakkında?" diye merak etti yönetmen.

Ve Erovşin, savaş zamanında Alman istihbaratı için çalışmış bir ajandan bahsetti. Galibiyet sonrası Kanada'ya yerleşip büyük bir iş adamı olmuş ve Nazi suçlularını yakalamakta yardımcı olmuştu. Deşifre olduktan sonra KGB tarafından takip edilip aynı gün yakalanan Amerikan bir casus ile takas edilmişti.

"Saşa senaryo için gerekli tüm arşiv malzemelerini öğrendi" diye bitirdi hikâyesini Erovşin.

"Benim de öğrenmem lazım" diye önerdi yönetmen.

"Gerek yok" diye cevap verdi Erovşin. "Neden zaman kaybetmek istiyorsunuz ki?"

"Benim için detaylar ve günlük hayattan ayrıntılar önemli" diye ısrar etti yönetmen.

"Danışmanınız olacak" diye söz verdi Erovşin.

"Kim?"

"Ben."

Yönetmen hesabı ödemeye yeltendi, ancak Erovşin onu durdurdu, garsondan fişi aldı ve cüzdanına koydu. Lyudmila'yla yemek yediğinde de her zaman fişleri alıyordu.

"Karına hesap vermek için mi?" diye sormuştu bir keresinde.

"Muhasebeye. İş yemekleri karşılanıyor."

"Akşam yemekleri de mi işten sayılıyor?"

Erovşin güldü.

"Tabii ki! Sen bana halkın hayatıyla ilgili çok şey anlatıyorsun."

"İyi de sen bunları ne yapacaksın?"

"Her geçen gün daha iyi ve eğlenceli yaşamaları için..."

Bir ay sonra yönetmen Lyudmila'nın yanına epey şaşırılmış bir halde geldi.

"Bir şey mi oldu?"

“Oldu: senaryo yazılmış, muhteşem! Hatta onaylanmış. Bugünden itibaren yapıma başlıyorum. Sen sakın büyücü olmaya-sın?”

“Henüz değil, ama bazı şeyleri iyi yapabiliyorum.”

“Aman Tanrım! Sinema okulunu bitirdikten sonra...” ve açıkladı; “Bu devletler birliği sinematografi...”

“Biliyorum” diye kesti sözünü Lyudmila. “Rektörü de Aleksandr Nikolaeviç Groşev.”

“Özür dilerim!” dedi yönetmen. “Bazen senin kim olduğunu çok merak ediyorum: Kuru temizlikçide kasiyer, antika eşyalar uzmanı ya da...”

“Ben sadece kadınım” diye gülümsedi Lyudmila ve belki de ilk defa yirmi yıl önce Erovşin’nin okul tavsiyesini dinlemediği için üzüldü.

“Bu adil değil” diye devam etti yönetmen. “Okuldan sonra iki sene yönetmen asistanı olarak çalıştım, yedi filmin yardımcı yönetmeni oldum, bu neredeyse on yıl demek; zar zor aptal bir senaryoyu çekme fırsatı verdiler, ardından iki sene sıradaki filmi beklemek zorunda kaldım, sen ise benim on yılımı alacak tek bir konuşma ile sorunu ortadan kaldırdın.”

“Tek değil” diye düzeltti Lyudmila. “İki konuşma ve yirmi yıllık tanışıklık.”

“Yirmi yıl mı?” diye şaşırdı yönetmen. “Siz akraba değil miydiniz?”

“Hemen yumuşadın, seni şapşal!” diye kızdı kendine Lyudmila ve hemen düzeltti.

“Tabii ki akrabam ama ben ilk defa on sekizimde Moskova’ya geldiğimizde tanıştık. Yani Moskovalı bir akrabam, öncesinde hiç görmemiştim.”

“Rütbesi ne?”

“Bilmiyorum. Hiçbir zaman onu üniformayla görmedim ve unvanlardan da anlamam. Apoletlerinde üç yıldız olan bir tanıdığım vardı, ben onu hep albay sanırdım, oysa teğmenmiş.”

“Yine de kırıcı... Biz erkekler, her şeyi çabayla elde etmek zorundayız, siz ise bir albay, general veya bakanla evlenip hemen hayatınızı yoluna koyabilirsiniz.”

“Ya bir yönetmenle?” dedi Lyudmila. “Seninle mesela.”

“Ben seni hak etmiyorum.”

“Gerçekten hak etmiyorsun” diye hüznle iç çekti Lyudmila. “Sıradan, orta düzeyde bir yönetmen. Şimdiye kadar sana yardım ettim, ama filmi tek başına çekeceksin...”

Lyudmila kahvesini bitirdi ve hazırlanmaya başladı. Bugün yönetmen ilk aktör provalarını yapacaktı –bir filmin nasıl çekildiğini görmeyi çok istiyordu, yönetmen de onu çekimlere almaya söz vermişti.

O sırada birisi kapıyı çaldı. Saatine baktı. Ondan önce hiç kimse ve hiçbir zaman erken gelmezdi. Saat altı gibi erken bir saatte kalkmaya alışmıştı. Duş alıyor, sakince kahvesini içiyor, acele etmeden güneş ve henüz benzin kokmamış ferah sabah havasının tadını çıkararak kuru temizlemeciye gidiyordu. Belki de akşam geç saate kadar birlikte oturduğu, komşusu İrka idi. Kapıyı araladı.

Ve geri kapatmayı başaramadı.

Eski kocası Gurin, kapı aralığına bacağına soktu. On sene önce ayrılmışlardı. Lyudmila uzun süredir onu görmemişti. Yeniden evlendiğini, ev sahibi olduğunu, sonra yeniden boşandığını ve evden olup yine yakın bir bölgede komün evine düştüğünü duymuştu.

Gurin yine eskisi gibi çok içiyordu. Hiç kimseden borç para alamayacak duruma gelince Lyudmila’ya geliyordu. İçeri almadığı için bu sefer işyerine gelmeye başladı. Çeklerle oynadıkları bir maç esnasında kafasına darbe yemişti ve o zamandan beri iyi duymadığı için yüksek sesle konuşuyor, hatta bağıırıyordu. İşyerine girip, “Lyudmila, bana üç ruble ver!” diye bağıırıyordu.

Normalde Lyudmila üç ruble çıkarıp sessizce uzatıyor, o da bir sonraki hafta tekrar gelmek üzere uzaklaşıyordu. Bazen borcunun bir kısmını getirip, “İşte on, sana daha on beş iade etmem gerekiyor” diyordu.

Sonra işler kötü gidiyor olmalıydı ki, her gün gelmeye başladı. Ve Lyudmila müdürüyle konuşmaya karar verdi.

“Başlangıç olarak on beş günlüğüne saldırganlıktan içeri aldırırız” dedi kadın ve en yakın polis merkezi yetkilisiyle anlaştı.

Bu sefer Gurin bir arkadaşıyla geldi. Her şey planlanan senaryoya göre gitti. Binaya yaklaştığında Lyudmila çamaşır makinelelerin olduğu ikinci kata çıktı. Gurin’e beklemesi için ricada bulundular ve müdür polisi çağırdı. Ardından Lyudmila aşağı indi. Gurin yanına gelip elini uzattı.

“Üç ruble ver!”

“Vatandaş, işime engel olmayın!” diye kesti onu Lyudmila.

“Kavga çıkarmamı istemiyorsan üç ruble ver!”

“Neden istemeyeyim?” diye sordu merakla Lyudmila. “Kavga istiyorum, ama gerçek, tam bir kavga olsun, içinde hakaret ve tehdit olan!”

Gurin olayların böyle bir hal alacağını tahmin etmemişti ve kırıksık deri ceketli arkadaşına baktı. Arkadaşı biraz düşündü, sonra başını salladı ve çıkışa yöneldi. Ancak Gurin zamanında boşuna takımın en iyi forveti olmamıştı. Müşterileri kenara itti ve Lyudmila'yı önlüğünden yakalamaya çalıştı, o da çekildi –o zaman Gurin masanın üzerinden atlayıp onu yakaladı ve dışarı çıkarmaya çalıştı.

O anda içeri üç polis girdi, hemen kelepçe takıp protokol yazmaya başladılar. Gurin on beş gün boyunca göz altında tutuldu. Yargıç, Lyudmila ısrar ederse üç yıl hapse de attırabileceğini söyledi.

Gurin dışarı çıkarılırken ağladı –ona, yani şampiyona daha önce hiç öyle davranmamışlardı. Lyudmila bir an için ona acıdı, ama sadece bir an. O zamandan beri de görüşmemişlerdi.

İşte şimdi evine daldı ve yine kavga çıktı. Para istiyor, Lyudmila da vermiyordu. Gurin sahip olduğu her şeyin sayesinde olduğunu söylüyordu, bu kısmen doğru kısmen yanlıştı –sonuçta uzun yıllardır ayrı yaşıyordu ve onunla birlikte olduğu zamandan çok daha iyiydi.

Lyudmila Gurin'e üç ruble verdi, o da iade edeceğine söz verdi, Çelyabinsk'e antrenör olarak çağırıldığını anlatmaya çalıştı, ama Lyudmila dinlemedi ve onu dışarı itti. Sonra sakinleşti, sigara yaktı ve yeniden iş için hazırlanmaya başladı. Dar bir etek, bluz, yaz ayakkabısı giydi ve evden çıktı.

Karşısında genç bir adam yürüyordu.

“Döner mi acaba?” diye düşündü her zamanki gibi. Adam döndü ve gülümsedi. “Çok genç” diye geçirdi içinden ama keyfi yerine gelmişti.

Öğleden önce az müşteri gelmişti. Daha çok işten dolayı ömür boyu erken kalkmaya alışmış yaşlı teyzeler geliyordu. Şimdi de mağazalar daha açılmadan sıraya giriyorlar ve bir gün öncesinden biriken haberleri konuşuyorlardı. Sonra da çamaşırvhaneye, kuru temizlemeye, ayakkabıcılara gidiyorlardı...

Öğleden sonra daha çok arabalı, çalışmayan kadınlar geliyordu. Birkaç sene öncesine kadar çoğu özel şoförle gelirken, son zamanlarda özellikle de gençler kendileri kullanıyordu.

Lyudmila generali hemen fark etmişti. Bunun için özel çaba gerekmiyordu –uzun boylu, üzerinde iyi dikilmiş bir üniforma, yapılı. Kasketinin etrafının mavi olmasından havacı olduğunu anladı. Farklı asker tiplerini amblem ve diğer özelliklerden çözebiliyordu. Bunları, yirmi sene önce evlenmeyi düşündüğü sınır kuvvetleri öğrencisinden öğrenmişti.

Bir dönem bir subayla nasıl evleneceğini hesap ediyordu ve bu amaç için en uygun kişilerin akademilerdeki katılımcılar olabileceğine karar vermişti. Yüzbaşı ve binbaşılar uzun süre garnizonlarda zaman geçirdikten sonra Moskova'da kalmayı tercih ediyordu. Lyudmila Erovin'in yardımına güveniyordu. Kariyerlerini etkilediği için orduda boşanmalar pek teşvik edilmiyordu, ama onlar da boşanabiliyordu. Subaylar arasında pek bekâr yoktu, oysa ona subay karısı olmak çok yakışırdı. Belli bir mesleği yoktu, satış elemanı, kasiyer veya herhangi bir hizmet alanında çalışabilirdi. Ayrıca hiç çalışmadan, evinin kadını da olabiliirdi.

Her ne kadar hayali gerçekleşmemiş olsa da, iş arkadaşının dediği gibi, bir asker gördüğünde Lyudmila hazır ola geçiyordu.

Bu general tüm parametrelere uygundu: Uzun boylu, iyi formda, nispeten genç, hele bir general için fazlasıyla genç... Sağ taraftaki iki yuvarlak işaretten yüksek uçuş okulu ve Jukovski Askeri Uçuş Akademisi'ni bitirdiğini anlamıştı. Üzerinde kılıçları olan kanatlar ve ortasındaki emayeli bir sayısından yüksek seviye pilot olduğunu anladı. Üzerinde seksen beş sayısı ve paraşüt işaretleri olan bröveden seksen beş kez paraşütle atladığını anlamıştı; demek riski seven birisiydi. Madalya şeritleri daha önce savaşa katıldığını gösteriyordu; Mısır, Kore veya Vietnam. Kızıl yıldız madalyalarını ise görev yılları için almış olmalıydı.

General sıranın en arkasında duruyor ve fişe bakıyordu. Lyudmila tüm paketleme işlemlerini mekanik yapıyor ve gözünü ondan ayırmıyordu. Artık kariyer yapmış ve korkusu kalmamış biriydi. Sadece ona biraz dikkat etmesi gerekiyordu.

General ona baktı, o da bakışını yakalayıp gülümsedi. General yine baktı ve yine bir gülücük aldı, karşılığında o da gülümsedi.

“Hazır” dedi Lyudmila. Sırtını döndü ve elbise bandının kenarından yürüdü. Biraz daha baksın; arkadan da görülecek şeyler vardı.

Generalin fişini aldı ve takım kelimesini hemen görmesine rağmen, beğenilmek istediğinde yaptığı gibi sesine kısarak ve hafifçe, “Neyiniz vardı?” diye sordu.

“Takım” diye cevap verdi general.

Hangisi olduğunu hemen anlamıştı, numarasına bile bakmaya gerek kalmadı. Denizciler normalde koyu gri, karacılar lacivert, havacılar ise kahverengi takımları tercih ediyordu. Paketlemeye başladı. Fişten generalin ne yakın ne uzak, beş trolleybüs durağı sonra yaşadığını anladı.

Ardından yaklaşık altı ay önce kesilmiş olan bir saç kesimiyle, vücudunu sımsıkı saran ve fazlalıklarını ortaya çıkaran, ince jar-se yaz takımı giymiş, şişman bir kadın girdi. Ve general artık Lyudmila’ya bakmıyor, birkaç mağaza daha dolaşmak isteyen karısını dinliyordu.

“Hayatta o kadar cesur olmadığın belli” diye düşündü Lyudmila ve bir dahakine general yalnız gelirse sinyali almış demekti. Ancak ardından generali burada hiç görmediği geldi aklına, bu ilkti. Genelde general eşleri, çoğunlukla da şoförleri geliyordu. Ve hiç şansı olmadığını anladı.

“Neden generallerin çirkin eşleri var?” diye düşündü. “Eh, ben olsaydım, görecekları çok şey olurdu...”

“General eşi olmak için, teğmen ile evlenmen gerekiyor ve yirmi yıl boyunca onunla birlikte garnizon, tayga ve çöllerde gezmen” diye iç çekti aynı şekilde generale bakan iş arkadaşı.

“Böyle bir şansım vardı” diye kabul etti Lyudmila. “Haklısın, kurallar böyle. Ancak hayatta piyango da var. Ben her zaman piyango bileti alırım.”

“Kazandın mı?” diye sordu kadın.

“Tabii, iki defa birer ruble.”

“Dönecek mi, dönmeyecek mi?” diye tahminde bulunmaya çalıştı Lyudmila. Döndü ve son defa selamlamak için elini kaldırdı.

“Risk almayacak” diye geçirdi aklından. Ama hiçbir zaman geç değildi. Kendini bırakmamalıydı. Sadece şanslı olanlar değil, sabırlı olanlar da kazanıyordu.

Pazar günü ise Antonina ve Nikolay'ın yazlığına gidecekti. Katerina da geliyordu, en azından biraz kaynatırlardı –son birkaç yıldır az karşılaşıyorlar, bu da genelde Nikolay'ın yazlığında oluyordu. Nikolay, ikinci katı da çıkmış ve Katerina ile ikisine geldiklerde kalabilecekleri özel oda ayırmıştı.

On Bir

Katerina “beş dakikalık” toplantı yaptı. Tüm işyerlerinde genel müdürle yapılan kısa toplantılara öyle denirdi. “Beş dakikalık” toplantılar genelde bir saat sürüyor, hatta daha da uzayabiliyordu.

Ancak o her zaman beş dakikanın içine sığdırmaya çalışıyordu. Başta pek olmuyordu, o yüzden Katerina teknisyenlere elektronik saate dört dakika sonrasında sinyal verecek sayaç eklemelerini rica etti ve beş dakika olunca gelen ses öyle rahatsız edici bir hal alıyordu ki, devam etmek imkânsızdı. Tüm sorunlar halledilmiş olmasa dahi, sabahki toplantıyı kapatıyordu.

Beş dakikalık toplantıdan sonra Katerina sayacı kapattı ve tabloyu açtı. Saat arkasındaydı ve onu görmüyordu ama ziyaretçisi her zaman tablodaki “Süreniz Doldu” yazısını görebiliyordu.

Normalde Katerina her gün birkaç atölyeye gidiyordu. Bir haftada hepsini gezebilecek şekilde bölüştürüyordu. Bugün odasında kaldı, araması gereken numaraların listesini yaptı ve Adelaida’ya teslim etti.

Bugün yeni işçilerin adres kaydı için polis yönetimiyle konuşması gerekiyordu –fabrikada genelde taşradan kişiler çalışıyordu; yine yeni bir lojman inşa eden inşaat bölümünün yöneticisiyle görüşecekti. Üç odalı dairelerde genelde altı kişi kalınıyordu, çocuklu aileler ayrı daire alıyordu, ancak fabrikayı bırakma hakları yoktu –blok fabrikanındı ve işçi istifa ettiğinde anında taşınma emri çıkıyordu.

Adelaida önce Katerina’yı Moskova Belediyesi’ne, ardından partinin bölge komitesine bağladı. Katerina artık üçüncü dönem Moskova Belediyesi üyesiydi; bu göreve, daha metal aksesuarlar fabrikasındayken seçilmişti.

Petrov ile görüşmesine iki saat kalmıştı. Kabul odasından sesler geliyordu –bu saatte sadece özel misafirleri kabul ediyordu. Servis şefleri gelmeden önce telefon etme alışkanlığını öğretmeye çalışmıştı, ama öyle ya da böyle kabul odasında insan birikiyordu.

Adelaida kapı aralığından baktı ve “Samsonov bekliyor” dedi.

Baş makine uzmanı Samsonov sabahki toplantı için geç kalmıştı. Prag’dan gelen makinelerin ayarlanması iyi gitmiyordu, gece yine eve geç gitmiş ve şimdi de muhtemelen uyuyakalmıştı. Ancak baş mühendis ve diğer ustalar bütün gece işte kalmıştı.

Samsonov geç saate kalmama, şimdi de gelmeme hakkına sahip olduğu halde Katerina’dan çekiniyordu. Birkaç sene önce aralarında aşk yaşanmıştı. O dönemde Katerina baş teknisyen, o ise baş makine uzmanıydı ve karısından yeni ayrılmıştı. Uzun boylu, kilo almaya başlamış, kıvrıkcık saçlı biriydi. Kadınlar gençlere daha çok dikkat ederken, aynı zamanda daha olgun, güçlü ve sakin erkekleri de seviyorlardı. Boşandıktan sonra Samsonov fabrikanın en aranan bekârı oldu.

Herkes boşanma hikâyesini biliyordu. Geç evlenmişti, otuzundan sonra, muhasebeden güzel ve bakımlı bir kız ile. İkisi etkileyici, neredeyse ideal bir çift gibi görünüyordu; Slav ırkının gücü ve güzelliğini yansıtan bir çift...

Bir keresinde Samsonov iş seyahatine gitmiş, ancak uçuşu sabaha ertelenmişti ve havaalanından evi taksiyle on beş dakika sürüyordu. Geri dönmüş, kapıyı açmış ve salon ışığını açık olduğunu görmüştü.

Ardından yatak odasına bakmış, (daha sonra arkadaşına nazikçe anlattığı gibi “aslan pozisyonunda”) karısını ve arkasındaki sıksa genci görmüş. Girdiğini duymamışlar bile. Kapıda öylece şaşkın kalakalmış ve onları seyretmiş. İkisi ancak ayrılıp uyumaya hazırlandıklarında onu fark etmişler. Genç adam o kadar korkmuş ki, battaniyenin altına saklanmış, sonra da yataktan atlayıp hızla giyinmeye başlamış.

“Git!” demiş Samsonov.

Genç durmaya devam etmiş. Samsonov kapıdan çekilmiş, o da elleriyle kafasını tutarak dışarıya yönelmiş.

Samsonov mutfığa girmiş, buzdolabından votka şişesi çıkarmış ve hepsini içmiş. Karısı ise mutfığa bornoz, saçları taralı ve hatta dudaklarını boyayarak girmiş.

“Yan binada mı yaşıyor bu?” diye sormuş.

“Neden yan olsun ki? Sokolniki semtinde yaşıyor.”

Moskova’nın diğer ucu... Demek öncesinde anlaşılmışlardı.

“Eşyani topla ve annenin yanına git!” diye emretmiş Samsonov.

“Yarın giderim.”

“Şimdi gidiyorsun!”

Karısı eşyalarını toplamaya başlamış –bir bavul ve ufakça çanta. Samsonov banyodan tüm krem ve şampuanlarını çıkarıp çantasına dökmüş. Bavul ve çantasını çıkarmasına yardımcı olmuş, taksi çağırmış, eşyaları bagaja koymuş ve arkasını dönmeden gitmiş.

Ertesi gün karısı işyerinde istifa dilekçesi vermiş. İnsan kaynakları bölümünde olayı öğrendiklerinde tüm evraklarını birkaç dakikada tamamlamışlar. Muhasebe hemen parasını ödemiş ve bir daha fabrikada görünmemiş. Samsonov ise üç gün içtikten sonra işe gelmiş ve yeniden fabrikanın en dikkat çekici bekârı olmuş. İki odalı evinde yalnız yaşıyormuş –karısını kaydetme fırsatı dahi olmamış, çünkü evlilikleri bir ay bile sürmemiş.

Fabrikanın yönetimi yeni yılı Moskova yakınlarındaki kendi tesislerinde karşılamıştı. Üretimdekiler de, yöneticiler de tatil kartı almıştı.

Katerina, Aleksandra’yı yılbaşını evde geçirecek olan Lyudmila’ya bıraktı ve iki gün uyumak için tesise gitti. Kutlama akşam on gibi başladı, gece yarısı erkekler çoktan sarhoş olmuş ve dans etmeye başlamışlardı. Brejnev’in yılbaşı konuşmasını dinlemek için bir ara dansı kestiler. Sonra tekrar teybi açıp dansa devam ettiler. Katerina, kimseye belli etmeden çıkmaya çalıştı, ama otel kısmına yöneldiğinde Samsonov ile karşı karşıya geldi. Odaları yan yanaydı ve geceyi birlikte geçirdiler.

Sonra evinde birkaç kez daha buluştular. Bir toplantıda Katerina baş makine uzmanının işini eleştirdi ve ertesi gün Samsonov ona selam vermedi.

Şaşakalmıştı.

“Ne oluyor, delirdin mi?”

“Fazlasıyla farklıyız” dedi Samsonov ve uzaklaştı.

Ardından çarpışsalar dahi onu görmezden geliyor ve selam dahi vermiyordu.

Bu durum Katerina’yı fazla üzmedi, aksine düşünmesine neden oldu. Erkeklerle ilgili bir şeyler yürümüyordu. Rudolf ile ayrıldıktan sonra onları hayatından silmişti. Zamanı yoktu –enstitü, iş, Aleksandra, ev sorunları...

Kimbilir neden, hep evli erkekler onunla flört ediyordu. Eve çağırıyor, onlar da onun bu sorunu halletmesi gerektiğini düşünüp kendileri alternatif sunmuyordu.

“Sana anahtar verecek arkadaşların yok mu?” diyorlardı.

Moskova’da geçirilen yıllarda yeni arkadaşlar edinmemiştir, eskileri duruyordu –Lyudmila ve Antonina. Genelde evli olan birkaç tanıdığı vardı. Katerina hiçbir zaman onları özel hayatına sokmuyordu.

Bir ilişki daha yaşamıştı –İrji Novak ile. Şef olduğu atölyeye diploma almadan önce staja gelmişti. Ondan sadece iki yaş daha küçüktü, ancak uzun boylu, sakallı (o dönemde çok az erkek sakal bırakıyordu, genelde ressamlar) ve daha yaşlı görünüyordu.

Akşam odasına gelmiş ve “Şefim, stajımın ilk gününü kutlamamız lazım. Sizi yemeğe davet ediyorum. Biz Çeklerin böyle bir adeti var” demiştir.

“Bizim adetlerimiz farklı” diye cevap verdi Katerina. “Altılarımızla akşam yemeği yememek ve hediye kabul etmemek, onlara bağımlı olmamamız için.”

“Ama şimdi her şey tersine. Ben ufak bir Avrupa ülkesi temsilcisiyim. Siz en büyük ve en güçlü ülkenin temsilcisisiniz ve bana bağımlı olamazsınız, çünkü biz size bağımlıyız.”

“Politika yapmayalım!” dedi Katerina.

İrji güldü.

“Politika yok Katerina, ama kadın olarak çok hoşuma gidiyorsunuz ve ben sizi yemeğe bir kadın olarak davet ediyorum, şef olarak değil.”

Temmuz ayıydı. Aleksandra kampa gitmişti, tüm akşamı boştu ve Katerina kabul etti.

Küba restoranı Havana’da yemek yediler, sonra da İrji evine kahve için çağırdı. Skoda arabası vardı ve kiraladığı ev yakındaydı. Gittiler, likörlü kahve içtiler, müzik dinlediler ve Katerina orada kaldı.

İrji tanıdığı diğer erkeklerden çok farklıydı, çünkü inanılmaz derecede zarifti.

“Sen utanmazın tekisin!” dedi Katerina.

“Utanmaz, utanma duygusunun olmaması mı demek?”

“Evet.”

“Tabii ki” diye kabul etti; “Bir kadınla bir erkek birbirini beğeniyorsa aralarında nasıl utanma olabilir? Sen çok yetenekli bir kadınsın, daha önce böyle bir Rus kadınıyla karşılaşmadım.”

“Çok mu fazla Rus kadını biliyorsun?”

İrji düşündü.

“Yetmiş üç. Sen yetmiş dördüncüsün.”

Katerina hayatındaki üçüncü erkek olduğunu söylemekle risk almak istemedi.

“Yetenekli kadın ne demek?” diye sordu.

“Erkeğin ne zaman iyi hissettiğini anlamak ve daha iyi olması için bir şeyler yapmak demek.”

“Sen de öylesin” dedi gülümseyerek Katerina. “Bana çok şey öğrettin.”

“Küçük Avrupa’nın da tecrübesi var.”

Her akşam buluşup restorana gidiyorlardı. Böylece Katerina bütün Moskova restoranlarını dolaşmıştı. Bodrum katlarında ya-sadışı sergilere gidiyor ve anlamadığı tablolar görüyordu. İrji açıklama yapıyordu. Birgün tüm bu ressamların Batı ve Amerika tarafından keşfedileceğini, çok ünlü ve değerli olacaklarını söylüyordu.

Sonra İrji Prag’a gitti. Onunla yaşadığı ilişkiden sonra Katerina sanki dönüşüm geçirdi. Birden daha kolay ilişki kurmaya başladı, çoğu da birkaç görüşme sonrası bitiyordu. Üretimde her sorunu analiz etmeyi ve arızaları bulmaya alışık olduğu için, bu sefer kendi takıntılarını gözden geçirmeye çalışıyordu.

Genelde kendi çevresinden seçtiği, mühendis olan erkeklerle ilişkisi yürümüyordu, çünkü onlar Katerina’nın aptal olmadığını, hedef odaklı olduğunu ve kabalığı sevmediğini anlıyordu. Etrafındaki erkekler aydan aya idare ediyor, iyi giyinmiyor, kötü, ucuz şarap içiyordu. Bundan dolayı suçlu olmadıklarını biliyor, ancak böyle bir hayata ortak olmak istemiyordu. Hem zamanı da bir türlü yetmiyordu.

Tanıdığı bazı şair ve ressamlar vardı –o ortamlara yıllar önce Rudolf ile ilk defa karşılaştığı, akademisyenin evinde verdikleri akşam partisinde tanıştığı şair sayesinde girmişti. Suvorov Meydanı’ndaki veda görüşmesinden sonra Rudolf’u bir daha hiç görmemişti, ancak şairle ara sıra buluşuyordu. Şairin parası olduğunda birlikte edebiyat evindeki restorana gidiyorlardı, ancak onun çevresindeki adamlar Katerina’nın taşralı olduğunu hemen anlıyordu, çünkü onların okuduğu kitapları okumuyor, seyrettikleri filmleri seyretmiyordu.

Katerina şairin arkadaşlarından biriyle ilişki yaşadı. Adam bazen ondan ödünç para alıyor ama hiçbir zaman iade etmiyordu. Bu onu rahatsız ediyordu. Şair aracılığıyla durumu çözmeye çalıştı.

“Yetenekli biri mi?”

“Hayır” diye itiraf etti.

Bir keresinde Katerina şaire, “Seninle bu kadar yıldır tanışmamıza rağmen neden geçici de olsa bir ilişkimiz olmadı?” diye sordu.

“Sorunu şiirsellikten kurtarıp normale çevirirsek, neden tek bir defa bile yatmadığımızı soruyorsun.”

“Öyle olsun” diye kabul etti.

“O zaman her şey biterdi. Arkadaşlığımız da.”

“Neden?”

“Böyle bir sebep-sonuç ilişkisi çıkardım. Rus kadınları ikiye ayrılıyor: Sadık olanlar ve fahişeler. Sen sadık olanlardansın. Öyle birisiyle yatıp sonrasında evlenmiyorsan seni hayatından siliyor. Sen aile kurmak için programlanmışsın. Birgün iyi bir ailen ve sevdiğin, duygularını paylaştığın ve koruduğun bir kocan olacak.”

“Bir şeyler doğru gitmiyor” diye itiraf etti Katerina. “Ne olduğunu bilmiyorum. Sanki erkekler benden korkuyor.”

“Elbette ki korkuyorlar... Senin gibiler çok az. Metroda yolculuk ederken karşımda oturan kadınlara bakmayı seviyorum. Bir keresinde sana benzeyen birine rastladım. Otuzlarında, güzel ve modern giyinmişti. Bakışlarımız karşılaştı –normalde kadınların yaptığı gibi gözlerini çekmedi. Rahatsız olmadı, eteğini aşağı çekmedi –çoğunun farkına varmadan yaptığı gibi, saçını da düzeltmedi. Hatta nedense birçoğunun yaptığı gibi saatine de bakmadı. Beni inceliyordu. Kendi ayarında bir rakip veya partner gibi, benimle uğraşmaya değer olup olmadığını hesaplıyordu. Meydan okumamı kabul etmeye hazırdı, ama ben bir öğrenci gibi bakışımı çevirdim, çünkü baş edemeyeceğimi biliyordum. Onu hiçbir şeyle şaşırtamazdım. Erkekler hakkında her şeyi ya da neredeyse her şeyi biliyordu ve değerlerini bir hesap makinesi kadar doğru ölçebiliyordu. Sende de erkekler aynı şeyi görüyor. O yüzden ilişkiler kolay dağılıyor –sen gerçek aşkı arıyorsun, bu da sadece sana âşık olunmasını değil, senin de âşık olmanı gerektiriyor.”

Nedense bu konuşmadan sonra Katerina daha zor yeni tanışıklıklar edinmeye başladı. Sürekli olarak, “Bunu hiçbir zaman sevemem” diye düşünüyor, erkekler de böyle bir karar aldığını hissedip ona karşı ilgilerini kaybediyordu.

Petrov ile tanıştığında neredeyse bir yıldır ilişkisi olmamıştı. Onunla arasında olanlar tuhaftı. Bazen iki-üç ay buluşmazlardı. Genelde Petrov arıyor, Katerina da Lyudmila'ya haber veriyordu

–gündüzleri onun evinde buluşuyorlardı (çünkü Petrov için en uygunu böyleydi). Katerina fabrika müdürüyle kavga edince ilişkileri de sönmeye başladı.

Katerina genel müdürün yerine göz koymuş değildi. Fabrika eskiydi, kırklı yılların sonunda inşa edilmişti, yenilemeye ihtiyacı vardı ve Katerina bunun yapılması gerektiğini düşünüyordu. Genç mühendisler de onu destekliyordu. Daha akıllı bir yönetici bu yükü üzerine alıp birkaç sene daha kazanırdı. Ancak o Katerina'dan kurtulmaya karar verip birkaç adım attı.

Katerina her şeyi Petrov'a anlattı. Bakanlıkta görevi olan Petrov, müdürün imkânlarını iyi biliyordu.

“Yüzde doksan kaybedeceksin” diye öngöründe bulundu.

“O zaman yüzde on kazanacağım. O kadar da az değil, haklı olduğum dikkate alınır.”

“Senin haklı olduğun kimsenin umurunda değil. Bakan haklı. Onun ne sektör umurunda, ne de kariyer... En önemlisi görevinde kalması. Onu destekleyen takımı var ve o takımın içinde senin müdürün de var. Tüm olasılıkları düşünecek ve seni daha ufak bir fabrikaya transfer edecekler.”

“Burayı bırakmak istemiyorum” diye itiraf etti Katerina. “Bana destek olacak mısın?”

“Tabii ki, hem kaybedecek bir şeyim yok. En fazla bu sefer haklı çıkmadığımı söyleyecekler... Ancak öyle ya da böyle takımı yenemeyeceksin.”

“Prensipte yenilebilir mi peki?”

“Hayır. Günümüzde sadece takım sahibi olunca başarılı olunuyor, sende ise yok. Artı takımın üzerinde iyi oynayan antrenör olmalı. Daha basitçe seni destekleyen el, elinin altında olmalı. Senin müdürün öyle bir ele sahip –yani bakan. Ayrıca partinin şehir komitesinde adamı var, bir zamanlar fabrikada çalışmış ve müdür onu parti organlarında yükseltmiş, çünkü haylaz ve kötü bir mühendis.”

“Belki benim de koruyucularım vardır, ama partinin yönetiminde.”

“Bu işte ilginç” diye canlandı birden Petrov. “Anlatsana!”

Katerina bir zamanlar metal aksesuarları fabrikasında çalışan Kiselyova'dan bahsetti. O dönemde Kiselyova önce bölge, sonra şehir komitesinden geçmiş ve üç yıldır partinin genel merkezinde hafif sanayiye yöneten yetkili olarak seçilmişti.

“Konuş onunla!” diye öneride bulundu Petrov. “Bizim alanımızla bir ilişkisi yok, ama diğer kurumlarla bağlantısı var. Kadın ilişkileri genelde karışıktır, belki de politbürodan birileriyle yatıyordu.”

“Sanmıyorum. Bence orada kadınla yatabilecek kimse yok.”

“Üye adayları arasında kendini korumuş olanlar da var” diye itiraz etti Petrov. “Ama onlar cesaret edemiyor. Her şey sekreter, yönetici, sektör yetkilisi düzeyinde halloluyor.”

Akşam Katerina Kiselyova’yı aradı. Son yıllarda çok nadir karşılaşmışlardı –genelde şehir toplantılarında, ara sıra da Moskova Belediye toplantısında. Ancak Katerina senede bir kez olmak üzere doğum günü için tebrik telegramı gönderiyordu, bunu İzabela ve akademisyenden öğrenmişti. Farklı insanların doğum günlerini not ettiği bir hatırlatıcı listesi vardı ve her ayın başında kime telgraf göndereceğini ve kimi arayacağını takvimine not ediyordu.

“Tavsiyeye ihtiyacım var” dedi Katerina Kiselyova’ya.

Kiselyova ona randevu verdi ve özel izin çıkardı. İçeri artık sadece parti kartıyla girilmiyordu, giriş izni de gerekiyordu.

Kiselyova iki kişilik odada oturuyordu. Genel merkezde mütevazılık hakimdi. Orta yaşlı bir adam form dolduruyordu.

“Onun yanında da konuşabilirsin. Vasiliy tüm sırlarımı biliyor, ben de onunkileri.”

Katerina durumu anlattı. Kiselyova düşündü.

“Siz fabrikada savunma için bir şey üretmiyor musunuz?” diye katıldı konuşmaya Vasiliy.

Fabrikadaki iki atölye savunma için çalışıyordu. Bunu genel merkezdeki yoldaşlardan gizlemek mümkün değildi, çünkü bilmeseler dahi öğrenme fırsatları vardı.

“Üretiyoruz” diye itiraf etti Katerina.

“Sen bir dahisin!” diye güldü Kiselyova Vasiliy’e ve Katerina’ya döndü.

“Gidelim!”

İki kat aşağı indiler. Yürürken Kiselyova onu savunma için tedarik yapan birine götürdüğünü açıkladı.

Gittikleri çalışma odası daha büyüktü, toplantı masası vardı –parti hiyerarşisine göre böyle bir oda ya sektör yetkilisi ya da yardımcısına veriliyordu. Masada kırklı yaşlarında zayıfça bir adam oturuyordu. Henüz kilo almamış, yüzü yuvarlaklaşmamış

ve sistemin içinde çalıştıktan sonra edinilen o ağırbaşlılığı henüz edinmemişti. Kiselyova'nın yanına haber vermeden ve telefon etmeden girmesinden Katerina ikisinin yakın, hatta çok yakın ilişkisi içerisinde olabileceğini tahmin etti.

Kiselyova sorunun içeriğini gayet net bir şekilde açıkladı. Kendini Nikita olarak tanıtan adam onu dinledi ve üzerinde bilgisayar olan masaya geçti. Bilgisayarlar daha yeni ortaya çıkmıştı. Hemen açtı ve hızla bir şeyler yazmaya başladı. Katerina ekranda kendi fabrikasının ve savunma için siparişleri yerine getiren yetkililerin isimlerini gördü.

“Yenileme sonrası ikinci ve dördüncü atölyenin üretimini ne kadar arttırabilirsiniz?” diye sordu Nikita.

Katerina yıldırım hızıyla hesapladı.

“Minimum üç.”

“Bunun için para ve sipariş vereceğiz. Bizim Pentagon'daki albay general Kolesnikov'u ziyaret etmeniz gerekecek. Siparişler onun yönetiminden geçiyor.”

“Bana destek olur mu?”

“Tabii ki... Gerçi sizin fikrinizi sahiplenecektir.”

“Bu sizin fikrinizdi.”

Nikita güldü.

“Şöhretini paylaşıyoruz.”

Katerina gelişen olayları Petrov ile konuştu. Artık daha sık buluşuyorlardı, çünkü konuşacak konuları vardı. Petrov çok iyi bir senaryo hazırlamıştı: Savunma bakanlığına ne zaman gidileceği, sürtüşmenin ne zaman fabrika parti komitesine aktarılacağı gibi.

Parti komitesi toplantısı esnasında Katerina müdürün suçlamalarına cevap vermedi ve tartışmanın bakanlık kuruluna taşınmasını istedi –sadece orada yenileme sorununu halledebilirlerdi. Parti komitesi üyeleri önerisini hemen kabul etti, çünkü bakanlığın yenileme için imkânları olmadığını biliyordu.

Kurul öncesi Katerina Petrov'u aradı. Konuşacak çok fazla konu vardı ve ikisi Lyudmila'nın evinde buluştu. Katerina acele ediyordu, ancak alışık oldukları ritüeli korumak gerekiyordu. Hemen duş aldı ve üç dakika sonra güçten düşen Petrov, “Özür dilerim, bugün formda değilim!” dedi.

“Harika formdasın!” diye övdü onu Katerina ve konuşmayı onu ilgilendiren konuya çevirdi. “Kurulda beni ne tür sürprizler bekliyor?”

“Her türlü... Konuşmanı kesebilirler, ama sen önemseme, ara ver ve devam et! Alakasız sorular da sorabilirler. Yine nefes al, devam et ve tüm sorulara daha sonra cevap vereceğini söyle.”

“Başka?”

“Bakanın sizin fabrikanın ilk müdürü olduğunu biliyor muydun?”

“Elbette.”

“Onunla birlikte çalışmış yaşlı amcalara soru sor. Güzel bir espri, ortamı ısıtabilir.”

“Başka?”

“Kıyafetler... Moskova Belediye Meclisi'nde giydiğin amblemli gri takımını giymeye gerek yok. Griler içindeki hanımlardan herkes sıkıldı.”

Katerina bu tavsiyeyi aklında tuttu ve toplantıya açık mavi bluz, koyu kahve etek ve yüksek topuklu ayakkabıyla gitti.

“Başka ne?” Sakinleşemiyordu.

“Saçını kuaförden çıkmış toplamana gerek yok.”

“Ben saçımı yaptırmam ki!” diye itiraz etti Katerina.

“Sadece uyarıyorum.”

Toplantıdan birkaç gün önce Katerina yine parti genel merkezine uğradı. Kimya sanayini takip eden bölümde düşündüğü komployu bilmedikleri için rahatsız oluyordu.

“Sakin ol” dedi Kiselyova; “Şimdi seni oraya almayacaklar, kurulun sonuçlarını bekleyecekler. Biz de hep öyle yapmıyor muyuz –sürtüşmede kazanana yamanıyoruz. Kamuoyu itiraz ederse ve gazetelerde yazılar çıkarsa, o zaman müdahale edip düzene sokarız.”

Katerina yine de kimya sanayini takip eden bölümü aradı, anlattıklarını dinlediler ve... kuruldan bir gün sonra gelmesini önerdiler.

Fabrika sorunu gündemde dördüncü sıradaydı ve Katerina neredeyse iki saat kadar koridorda dolaştı. Kurul salonuna gayet rahat girdi. Bakan yardımcılarının biri anlaşmazlığın içeriğini aktarmaya başladı. Katerina yetmiş yaşlarında ama gayet sağlıklı görünen bakanın tepkilerine bakıyordu. Köydeki yaşlıları hatırladı, bacakları ağrıdığı için yazın bile evlerinin önündeki toprak bankalarda kalın çoraplarla oturuyorlardı.

“Ne diyeceksin?” diye döndü bakan müdüre.

“Diyecek ne var?” diye güldü müdür. “Kız fazlasıyla fantastik roman okumuş.”

Kurul üyeleri güldü ve Katerina artık her şeye karar verildiğini anladı. Aşağılamamışlar ancak gücendirmişlerdi.

Bakan gülümsedi ve “Yine de rakibinize söz verelim” dedi.

Katerina Petrov’a bakış attı, başını eğmiş oturuyordu.

“Ucuz birisin” diye düşündü. En azından ona bakıp, başını sallayabilir ve gülümseyebilirdi –ufak da olsa, yine destek sayılırdı.

Sıradaki konuşmada, önceden olduğu gibi sessizlik hakimdi. Katerina’yı inceliyorlardı. Çok az zamanı olduğunu anladı, o yüzden hemen dikkatleri üzerine çekmeliydi, yoksa bakan inisiyatifi için teşekkür edecek, yenileme için para olmadığını söyleyecek ve üyeler sıradaki konuya geçecekti.

“Ben genel müdürün fikrini paylaşıyorum” diye başladı söze Katerina ve duraksadı. “Bu gerçekten inanılmaz; Avrupa’nın en modern kimya fabrikalarından biri, aynı zamanda ilk genel müdürü olan sayın bakanımız tarafından yaratıldı.” Yine durdu.

Bakanın katkılarını tabii ki abartıyordu. Adam işgal altındaki Almanya’dan teknolojiyi alıp mahkumların emeğiyle fabrikaya yerleştirmişti.

Ve devam etti.

“Tüm bunlar son birkaç senedir dökülüyor ve yakında tamamen dağılacak. Yenilemenin imkânsız olduğunu, çünkü kaynak olmadığına dair karar verildiğini biliyorum. Ancak kimse kaynak arayışına girmedi! Müdür parmağını dahi oynatmadı, telefon açmadı, çözüm bulmak için kıcını koltuğundan kaldırmadı.”

Üyelerden sesler yükselmeye başladı. “Bu kık konusu biraz gereksiz oldu” diye kızdı kendine Katerina.

Ve o sırada savunma bakanlığında ziyaret ettiği albay general Kolesnikov’u gördü. Hemen fark etmemişti, çünkü general üniforması yerine gri bir takım giymişti.

“Bizim yerimize çözümü başkaları buldu. Askerler! Yenileme sonrası üçüncü ve dördüncü atölyede üretimi arttırırsak, savunma bakanlığı kaynak ayırmaya hazır. Bu konuda şu an salonda bulunan Kolesnikov fikir beyan edebilir!”

Kolesnikov ayağa kalktı. Bakan bir jestle onu masaya çağırdı. General yaklaştı, acele etmeden oturdu ve mikrofonu kendine yaklaştırdı.

“Bu konuyu konuştuk. Bizim için yeni bir fabrika kurmak yerine eskisinin yenilenmesine katılmak daha uygun. Bu hepimiz için daha iyi –hem sizin, hem bizim için. İki bakanlık arasında or-

tak istişare yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Bizim bakanla konuştum. O kabul ediyor. Anlaşmamız gerekiyor.”

Şimdi herkes Katerina'ya bakıyordu. Devam etmesine gerek yoktu.

“Teşekkür ederim” dedi; “Üyelerin kararındaki bilgelige inanıyorum.”

“Öğlene birkaç dakika kaldı, o yüzden ara vermek istiyorum. Ardından yine fabrikadaki yenileme konusuna döneceğiz” dedi bakan.

Salon boşaldı. Katerina bakan ve generalin birlikte bakanlık makamına girdiğini gördü.

Petrov yanına yaklaştı.

“Tebrik ediyorum! Sen kazandın.”

“Henüz belli değil.”

“Belli! Öğlen yemeğine gidelim!”

Bakanlık yemekhanesine indiler ve sıraya girdiler. Katerina'nın yanına, daha az öncesine kadar onu parçalamak isteyen insanlar geliyordu.

“İnanılmaz bir konuşma yaptınız!”

“Çok cesur konuştunuz!”

Katerina kimseyi tanıımıyordu, Petrov kimin kim olduğunu açıklıyordu. Birden yemek sırasına sessizlik hakim oldu; içeri bakanın sekreteri girmiş ve Katerina'ya, “Yoldaş Tihomirova, bakan sizi yanına çağırıyor” demişti.

“Öğlen yemeğimi yemek için on beş dakika müsaade edebilir misiniz?”

“Hayır, bakan sizi bekliyor.”

Katerina telaşla Petrov'a baktı.

“Bu ne demek oluyor?”

“Bilmiyorum... çok net değil. Akıllı ve kurnaz olduğunu bilmen lazım. Soru sorarsa benden bahsetme!”

“Tamam” diye söz verdi. “Bahsetmem.”

“Beni korumuyorsun!” diye geçirdi aklından. Ne olursa olsun Petrov'la ilişkisi burada kesinlikle bitmiş olacaktı.

Katerina kabul odasına girdi. Sekreter onu takip etmesi için işaret verdi. Bakanın odasında sadece ikisi vardı. Sekreter boş odayı boydan boya geçti ve Katerina'ya duvar gibi gelen kapıyı çaldı.

“Evet.” İçeriden ses gelmişti.

Katerina, normal ev gibi gözüken bakanın dinlenme odasına girdi –kanepe, koltuklar, yemek masası, televizyon, video, teyp ve radyo.

Bakan iki kişilik servis açılmış olan masada oturuyordu.

“Otur!” dedi. “Öğlen yemeğini yemedin, değil mi?”

“Hayır! Beni sıradan çıkardılar.”

Sekreter Katerina’ya balık çorbası koydu. Meze olarak soğuk ve sıcak balık, kırmızı havyar, domates ve tuzlu salatalık vardı. Bakan kanyak şişesi açtı ve kadehi Katerina’ya uzattı.

“Teşekkürler” dedi Katerina. “Kanyağı fazla sevmem.”

“Şarap?” diye teklif etti bakan.

“Biraz votka” dedi Katerina; “Sinirlerim gergin, hem mezeleriniz çok güzel.”

İçtiler, ardından Katerina hızla yemeğini yedi ve ancak boş tabağı bıraktığı zaman bakanın onu seyrettiğini fark etti.

“Özür dilerim, çok acıkmıştım.”

“Fabrikada hakkımda ne diyorlar?” diye sordu merakla bakan. “Beni hatırlıyorlar mı?”

“Hatırlamamak mümkün mü?”

“Neden?”

Katerina konuşmanın böyle bir hal almasına hazırdı –çok kısa süre önce bakan zamanında birlikte çalıştığı (ki öylesi az kalmıştı) kişilerle sohbet etmişti. Katerina hem zor hem eğlenceli anları anlattı. Bakan ise gülüyor, dinliyor ve kendisi de anlatıyordu.

Yemekten sonra koltuklara geçtiler.

“Kanyak sevmiyorsan, belki likörlü kahve alırsın?”

“Denerim” dedi Katerina.

Bakan İtalyan likörü çıkardı. Katerina daha önce hiç denemişti ve hoşuna gitti. Sonra da sigara yaktilar.

“Şimdi bana gerçeği söyle” dedi birden bakan; “Askerlerle bu işbirliğini sen mi düşündün, yoksa akademisyen mi yardım etti?”

Görünüşe göre hakkında her şeyi biliyordu.

“Ben değilim, ama akademisyen de değil” diye cevap verdi Katerina.

Fikrin içinde çok fazla insan vardı ve bakan ya biliyordu ya da yakında öğrenecekti. Katerina her şeyi olduğu gibi anlattı –Kisel-yova, Nikita ve Kolesnikov’a yaptığı ziyareti.

“İyi bir ekip” diye tebrik etti onu bakan. “İki senede fabrikayı ayağa kaldıracığını düşünüyor musun?”

“Evet, tabii yardım ederseniz. Bu sizin de fabrikanız, değil mi? Siz inşa etmişsiniz. Sizin adınızı koyacağım, aynı otomobil fabrikasının Lihaçov ismini taşıması gibi.”

“Bunu genelde öldükten sonra yapıyorlar, o zaman da artık umurumda değil.”

“Çocuklarınız ve torunlarınız gurur duyacak.”

“Şimdi nereye gidiyorsun?” diye sordu bakan.

“Fabrikaya.”

“Burada kal, kurulun kararını duyman ilginç olacak.”

Votka ve likörden mi, yoksa kazanma hissinden mi bilinmez, Katerina kendini harika hissediyordu. Tabii genel müdür sakinleşmeyecekti, ancak şu an iyiydi ve ileride ne olacağını düşünmek istemiyordu. Ne olursa olacaktı.

Kurul kararı bakan yardımcısı tarafından okundu. Yapılan hatalar, işin bozulması ve bilim-teknoloji alanlarında devrime katılmama nedeniyle genel müdür görevinden alınıyor ve yerine fabrikanın baş teknisyeni olan Katerina Aleksandrovna Tihomirova getiriliyordu.

Katerina genel müdüre baktı, yüzü soluk renk almıştı. Korktu, ya enfarktüs geçirirse diye...

Kurul, sıradaki soruna geçti.

Katerina, başında sıranın olduğu asansörlere yöneldi. Şu andan itibaren eski olan müdürün yanına durdu. Sabah buraya gelirken şirket arabasına binmeye dahi müsaade etmemiş ve kendi arabasıyla gelmek zorunda kalmıştı.

Fabrikaya geldi, küçük odasına girdi ve anında telefonları çalmaya başladı. Ahizeden Petrov’un neşeli sesi geliyordu.

“Zaferini kutluyorum! Hadi Metropol’de kutlayalım!”

“Sağ ol ama yorgunum, yarın seni ararım.”

Akşama kadar herkes yönetim değişikliğini öğrenmişti. Ertesi gün genel müdür işte yoktu –hipertonik kriz. Katerina fabrikayı kendi küçük odasından yönetmeye başladı.

Bir hafta sonra eski müdür özel eşyalarını aldı, Katerina da mobilyalarını değiştirerek onun odasına geçti.

Üzerinden üç ay geçmişti.

Ustaların yetmediği, Prag’a gidip makine parçalarına yerinde bakması gerektiğinden şikayet eden Samsonov’u dinliyordu.

Katerina birden biraz daha akıllı çıksaydı şu anda karısı olabileceğini düşündü. Ve belki de iki odalı dairelerini birleştirip dört

odaliya geçmenin planlarını yapacak ve genel müdürle savaşılmaya zamanı olmayacaktı.

“Prag’a iş ziyaretimi hazırlayabilir miyim?” diye sordu Samsonov.

“Hayır” diye cevap verdi Katerina. Samsonov’dan nasıl kurtulacağını biliyordu. Maharetli elleri vardı ama günümüzde bu yeterli değildi. “Prag’a ben gidiyorum, Milkin ile birlikte. Bu arada ne düşünüyorsun, sence baş makine sorumlusu olma vakti geldi mi?”

“Anlamadım?” Samsonov şaşırmıştı.

“Milkin’i baş makine sorumlusu yapmayı düşünüyorum” diye açıkladı Katerina.

“Ya ben?”

“Sen de yardımcısı olursun. İstiyorsan başka yerde de iş bulabilirim sana.”

“Kendim bulurum.”

“Öylesi daha iyi. Japonların dediği gibi, insanın onurlu bir durumu olmalı.”

“İntikam almaya mı karar verdin?” Samsonov dayanamadı.

“Ne için?”

“Seninle evlenmediğim için.”

“Sen böyle bir gelişme mi olmasını isterdin?” diye şaşırdı Katerina. “Fark etmemiştim bunu. Seninle harika geceler geçirdim, ama ben kötü eş olurum. Yeni eşinle mutlu değil misin?”

“Evet, mutluyum!” diye cevap verdi kıskırtıcı bir tonda Samsonov.

“Sevindim senin için. İş bulman için bir ay yeter mi?”

“Bir hafta da yeter.” Samsonov gülümsedi. “Katerina, birkaç sene geçtikten sonra ortaya kıvrak bir gencin çıkıp seni yerinden edebileceğini düşünmüyor musun? Ve yaşlanmışsın diyeceğini.”

“Tabii ki olacaktır... Ancak her şey farklı gelişecek. Benden daha becerikli ve çağdaş biri ortaya çıktığında benim yerimi alması için kendim yardımcı olacağım ona.”

“Böyle şeyler yaşanmaz.”

“Öyle olması lazım. Günümüz mühendislerinden biri yerimi aldığı anda, ben bakanlıkta bölüm şefi veya bakan yardımcısı olacağım.”

Samsonov gittiğinde Katerina aralarındaki konuşmayı tekrar düşündü. Acele mi etmişti? Ya da gerçekten öç mü almak istiyor-

du? Elbette ki istiyordu. Ama o iyi bir baş makine uzmanı olsaydı hakareti kaldırırdı. İşte o an artık fabrikadan hiçbir erkekle ilişki yaşamayacağına karar verdi. Böylece bakışlarını indirip kimlerin bilip kimlerin bilmediğini düşünmeyecekti.

Katerina saatine baktı. Çıkma zamanıydı. Petrov onu Novi Arbat altgeçitinin yanında bekleyecekti.

Zaferini kutladılar, ardından da Katerina iş seyahatine gitti, sonra da fabrikadaki iş sabahtan akşama kadar zamanını almaya başladı. Petrov güneye, ailesinin yanına tatile gitti. Birkaç gün erken geldi, çünkü bakanlıktan çağırmışlardı. Katerina onu uzun süredir görmüyordu ve bu randevuyu gerçekten istiyordu. En azından birkaç saat kendini bırakıp tavsiyeler almak için. Hatta ona “bay gizli danışman” diyordu, o da bundan rahatsız olmuyordu.

“Bu, gerçekten yüksek ve prestijli bir unvan... Ya ben sana ne demeliyim?”

“Sayın hazretleri diyebilirsiniz. Ama favorim sadece Katya, hatta Katka...”

Katerina birkaç dakika erken çıktı, çünkü o dakikaları koridorlarda kaybedeceğini biliyordu. Birileri mutlaka durdurup ayakta soru sorar, bir başkası ise tamamen aptalca bir öneri getirebilirdi. Bu tür insanlar için önemli olan teklif değil, müdürle birlikte yürüme fırsatı bulmaktı; böylece herkes şunu görecek: İşte yönetimle birlikte yürüyor ve önemli sorunlar hallediyor.

Arabasına oturdu. Özel işleri için hiçbir zaman şirket aracı kullanmıyordu. O kadar prensip sahibi olduğu için değil, sadece özel durumlarının şoför tarafından bilinmesini istemiyordu –gerçi sekreterler ve şoförler, her zaman için patronları hakkında zannettiklerinden daha fazlasını biliyordu.

Petrov alt geçitin girişinde duruyor, gazete okuyor ve piposunu tütürüyordu. Kısa süre önce sigarayı azaltmak için pipoya geçmişti. Katerina’yı öptü ve arabaya geçti. Çok iyi araba kullanıyordu, sonuçta yirmi yıllık şofördü. Katerina’nın şoförlükte ikinci yılıydı ve hâlâ Moskova’yı iyi bilmiyordu.

“Sağ tarafta sorun var” dedi.

Katerina başını salladı.

“Devirlerin azaltılması gerekiyor” diye devam etti Petrov. “Ve dengelenmesi, sola çekiyor.”

“Belki de lastik inmiştir?” diye tahmin etti Katerina.

“Hayır, dengelenmesi lazım.”

“Haftaya teknik servise götürürüm...”

“Neden?” diye sordu merakla Petrov. “Fabrikanın kendi servisi yok mu? Ustalar yapsın.”

“Oraya bağımlı olmak istemiyorum. Hem o zaman görevimi kötüye kullandığımı düşünecekler.”

“Öyle ya da böyle bunu söyleyeceklerdir” diye belirtti Petrov. “Jiguli arabayı Volga ile değiştir. Daha kolay parça bulursun. Fabrikada kaç Volga araba var?”

“Üç.”

“Hem seninki, hem diğerleri için aynı anda parça alacaklar.”

“Volga için param yetmiyor henüz.”

“Ben sana borç veririm.”

Katerina, Petrov’un sahil sokağına döndüğünü fark etti.

“Nereye gidiyoruz?”

“Bana.”

“Sana gelmem” dedi Katerina.

“Sakin ol, her şeyi düşündüm... Karım ve çocuklar beş gün sonra dönüyor, biletleri ben aldım. İlk defa beş tam günümüz olacak. Benden işe gider, sonra yine bana gelirsın. Akşam da dışarı dolaşmaya çıkarız...” Petrov yana döndü ve mermerle kaplı çok katlı binanın önünde durdu.

Halk böyle binalara, Stalin binaları diyordu; çünkü bunlar savaştan sonra yüksek bloklarla birlikte inşa edilmişlerdi ve içerisinde Sovyet parti eliti oturuyordu.

“Uzun zamandır mı burada yaşıyorsun?”

“Hep burada yaşadım. Evi babam teslim almış. Bakanmış, gördüğün gibi ben hâlâ onun düzeyine ulaşamadım.”

“Daha zamanın var” dedi Katerina.

Daire çok büyüktü –beş odalı. Evin yardımcısı için de bir küçük oda vardı. Evin yardımcısı demek kulağa daha demokratik geliyordu ve bu kelime, elit Sovyet aileler tarafından hizmetçi yerine kullanılıyordu.

“Sen geç” dedi Petrov. “Ben masayı hazırlayayım.”

“Aç değilim.”

“O zaman şampanya ve meyve.”

Odaların hepsinde lüks mobilyalar vardı. Duvarlarda tablolar, üniformalı bir adamın portresi aralarından seçiliyordu, yaka işaretlerinin üzerinde defne yaprakları, apoletlerinde üç general yıl-

dızı, nişanlar özenle yazılmıştı –üç Lenin, iki Kızıl Bayrak, bir Onursal; aynı şekilde Emek ve Almanya galibiyeti madalyaları. Savaş madalyası yoktu, Katerina savaşa katılmadığını anladı. Petrov generale benziyordu.

Maun ağacından yapılan kütüphaneyi gezdi. Kitaplar devrim öncesindendi ve bazı özel baskılar vardı –Katerina böylelerini kitapçılarda hiç görmemişti. Bu evde kitaplar siparişle geliyordu. En altta, ayrı bir rafta Sovyet dönemindeki siyasi suçlular ve burjuva filozoflarının kitapları vardı. Bunlar sadece birkaç yüz basılıp ülkenin yönetimine dağıtılıyordu. Kapakların üzerinde iki sıfırlı işaret vardı –yani “gizli” değil, “çok gizli”.

Petrov masaya şampanya, üzüm ve bir kutu çikolata koydu.

“Babanla mı yaşıyorsun?” diye sordu Katerina.

“Babam kalıcı olarak bakanlık kuruluna ait bir devlet yazlığında yaşıyor. Buraya seyrek geliyor. Moskova’nın güneyinde kendime ait, üç odalı bir evim daha var, ancak merkezde yaşamaya alışkınım.”

“Devlet yazlığı dışında kendine ait olan başka yer var mı?”

“Tabii ki, bizim sistemimize güvenilmez. Bugün verir, yarın alırlar. Bu arada sen ev inşa etmeyi düşünmüyor musun?”

“Sanmıyorum, yeni evime daha yeni mobilya aldım ve arabamın borçlarını bitirdim.”

“Yapman lazım” diye ekledi Petrov. Şampanya etkisini göstermeye başlamıştı, Katerina’ya sarıldı ve çift kişilik, parfüm kokan dev yatağa götürdü. İç çekmeceli tuvalet masasının üzerinde birkaç Fransız parfümü vardı. Örtüyü kaldırdı. Yatağın üzerine kırmızı-mavi renklerde çiçekler olan nevresim serilmişti.

Tüm bunlar başka bir kadına aitti.

“Burada olmaz” diye iç çekti Katerina.

“Çalışma odama gidelim.”

Odada dar bir kanepesi vardı. Üzerine temiz bir çarşaf serdi ve bluzunu açmaya başladı.

“Sonrasında da ben mi seni soyacağım?”

“Ben hallederim.” Petrov hızla pantolonunu indirdi.

İşte o esnada zil çaldı –kesintisiz ve ısrarlı.

Petrov’un nefesi kesildi.

“Kayınvalidem! Ne aptalım, döndüm diye aramıştım. Ahmanın tekiyim!”

“Anahtarları var mı?”

“Var.”

Katerina etrafına bakındı. Üzerinde sadece don, elinde pantolonları, ağzı açık, neredeyse şok olmuş durumdaydı. Yine her zamanki gibi kendisi halletmeliydi. Kapının yanına gitti ve anahtarın deliğe girdiğini gördü. Sürgüyü sessizce taktı.

“İçeride olduğumu ve kapıyı kilitlediğimi anlayacak” diye fısıldadı Petrov.

“Takmasaydım, bunu birkaç saniye daha erken anlayacaktı” diye gülümsedi Katerina.

Kayınvalide kapıyı açmaya çalıştı, ama olmuyordu. O zaman yine zile bastı ve belki de bir dakika boyunca elini zilden çekmedi.

“Ne yapmalıyım, ne yapmalıyım?”

“Sakin ol! Yolculuktan sonra uyuduğunu ve duymadığını söylersin.”

“İsrarcı ve şüpheci birisi... Ya başıma kötü bir şey geldiğini düşünürse? O zaman ambulans ve polisi de çağırabilir.”

“Ambulansı çağırmak için komşulara gitmesi ya da aşağı, kapıcıya inmesi gerekiyor.”

Zil sesi kesildi. Asansör geldi, kapı çarptı ve aşağı indi.

“Kapıcıyı tercih etti!” diye gülümsedi Katerina, kapıyı açtı ve koridora çıktı.

“Seni ararım” dedi Petrov, ancak o esnada karşı kapı açıldı ve anında içeri daldı.

Katerina asansörü çağırdı. Yanında beyaz sakalı özenle taranmış bir yaşlı adam duruyordu.

“Kötü müsünüz?” diye sordu telaşla adam.

“Evet, kötüyüm” diye cevap verdi Katerina ve hayretle bakan yaşlı adamı orada bırakarak çıkışa yöneldi. Arabasına gitti, hemen çalıştırdı ve trafiğe çıktı.

“Son” diye karar verdi Katerina. “Olmuyor. Böyle de yaşarım. Nasılsa Saşa var, isim ve arkadaşlarım...”

Neredeyse otomatik kullanıyordu: Bir yerlerden dönüyor, ışıklarda duruyor, debriyajı bırakıyor, vites alıyor, frene basıyordu. Kendine geldiğinde fabrikaya vardığını fark etti.

Girişte kapıcı elini selam duruşu için kaldırdı. Katerina gülümsedi. Odasına uğramadan yeni makineyi monte ettikleri atölyeye gitti. Montajı baş makine yardımcısı Milkin yönetiyordu. Onunla birlikte dört kişi daha çalışıyordu.

“İki kişiyi bana ver!” dedi Katerina. “Bant mekanizmasıyla ben ilgileneceğim.”

Çizimleri yere serdi ve onunla birlikte ustalardan biri de eğildi, ancak adamın üzerinde mahmurluk vardı.

“Belki de eve gitmen gerekiyor” diye önerdi Katerina.

“Bunu hakaret olarak kabul ediyorum Aleksandrovna” diye sessizce cevap verdi usta. “İki akşamdır eve gitmiyoruz, gördüğün gibi bu işimizi etkilemiyor.”

“Tamam, özür dilerim!”

“Samsoniç geldi ve Milkin’i baş makine uzmanı olarak atadığını söyledi.”

“Evet ama Samsoniç kendine yeni iş bulduktan sonra.”

“Bu adil” diye onayladı usta. “İyi çalışmadığı belli. Elleriyle çalışmayı bıraktığı gibi, kafası da artık yerinde değil. Sen aletlerle böyle baş edebilmeyi nerede öğrendin?”

“Biz zamanlar metal aksesuar fabrikasında tornacıydım.”

“Demek en alttan başladın.”

“Tamamen.”

“Fabrikada senin hakkında çok iyi düşünceler var. Tabii biraz daha sert olman lazım, ama bu zamanla değişir.”

“Zamanla her şey değişiyor” diye gülümsedi Katerina.

“Kendi takımımı oluşturmam lazım” diye karar verdi yine ve Milkin’e baktı. Gençler daha özenliydi, iki senede yenilemeyle baş edebilirdi.

“İki saat içinde bitirir miyiz?” diye döndü Milkin’e.

“Kırk dakika sonra.”

Milkin haklı çıktı. Kırk dakika sonra yeni makineyi test ettiler.

“Teşekkürler çocuklar!” dedi Katerina. “Yarın herkese teşekkür yazısı ile yönetim fonundan prim aktaracağım. Kutlayabilirsiniz, bunu hak ettiniz.”

Adamlar makinelerin hemen yanına gazete serdiler, soğan, salatalık ve ekmek kestiler, plastik bardaklara votka koydular.

“Teşekkür ederim.” Katerina reddetti. “İçmem, araba kullanıyorum ama çay olur.”

Hemen su kaynatıp çay hazırladılar. Katerina içti ve yorgunluğunun biraz geçtiğini hissetti, ancak galiba varlığından rahatsız oluyorlardı.

“Siz eğlenin” dedi gülümseyerek ve Milkin’e “Benimle gel!” dedi.

Dev, ıssız atölyede yürürken ayak sesleri çınlıyordu.

“Takım oluşturman lazım” diye önerdi Milkin’e.

“Ancak bir engel var...”

“Nedir?”

“Belki de bilmiyorsunuz ama ben Yahudiyim.”

“E, ne olmuş? Ben de Pskov’tan geliyorum.”

“Partiye üye değilim.”

“Girersin, ben seni öneririm.”

“Hem partiye görev almak için girmek utanç verici.”

“Bunda utanılacak bir şey yok” dedi Katerina. “Partiye girmek vebaya karşı aşı gibidir; mide bulandırıcı ama gerekli.”

Müdüşünün sözlerini tekrarladığını hatırladı. Belki de yirmi sene sonra Milkin de birine aynı sözleri söyleyecekti.

“Teşekkürler” diye kekeledi heyecandan Milkin.

“Benim yükümün bir kısmını aldığın için ben sana teşekkür ederim.”

Tabii Milkin’in kabul edilmesi sorun yaratacaktı –fabrika artık savunma için daha fazla çalışacaktı ve ordunun kadrolar konusunda kendi kriterleri vardı. Milkin’in Yahudi olmasından ve partiye üye olmamasından korkuyordu. İşgal zamanında ya Alman ya da Sovyet kamplarında bulunanlar da korkuyordu. Belki de sırf bu korku yüzünden bir görev sahibi olmak ve partiye girmek istiyorlardı –sonuçta bu da bir nevi garantiydi.

Ve işte Katerina’nın kızı Aleksandra artık hiçbir şeyden korkmuyordu. Yakında Aleksandr Soljenitsin’e ait *Gulag Takım Adaları* kitabını getirdi. Sırayla okuyorlardı –gündüzleri Aleksandra, akşamları Katerina. Birden Sovyet kamplarından milyonlarca insanın geçtiğini anladı. Çoğu geri dönmemişti, ancak hayatta kalanlar hiçbir şeyi unutmuyordu. Ya bu iktidar sallanırsa...

Milli İstihbarat Krasnogorodsk bölge biriminde yetkili olarak yüzbaşı Nikişev alışıyordu. Birçok kişiye hapse sokmuştu. Sonra da ayyaş oldu. İşten çıkarıldı ve mobilya fabrikasına alındı. Üç gün sonrasında da armatür demiriyle şişlendi.

Son yıllarda şiddet oranı artmıştı. Kuyruklarda insanlar kavga ediyor, daha fazla içki içiyorlardı –maaşların alındığı ilk gün her atölyede an ez iki yüz kişi işe gelmiyordu.

Katerina, Aleksandra ile siyaset hakkında konuşmaktan kaçınıyordu. Brejnev’in televizyondaki konuşmalarına bakılırsa, kim-

se sözünü dinlemiyor, sadece ilerleyen hastalığının belirtilerini arıyor ve gittiği zaman neler olabileceğini tahmin etmeye çalışıyordu.

Katerina arabasıyla Mir Caddesi'ne doğru ilerliyordu. Akşam saatinde sokaklar boş sayılırdı. Eve dönmek istemiyordu. Belki de Lyudmila'ya uğrayabilirdi. Ancak bugün cumaydı ve büyük ihtimalle yanında yönetmen vardı. Antonina ve Nikolay yazlıktaydı. Eskiden şairi arıyor, yanına uğruyor ve onunla sohbet ediyordu, ancak şair vefat edeli bir yıl olmuştu.

Metro istasyonunun girişinde bir teyze çiçek satıyordu. Katerina durdu, arabasından indi ve hiç pazarlık etmeden bir buket çiçek aldı. Evine yaklaştığında park yeri olmasına çok sevindi –cumma günüydü ve çoğu insan yazlıklarına gitmişti.

Aleksandra'nın odasına baktı. Kızı kitap okuyordu.

"Nasıl gidiyor?"

"İyi." Aleksandra buketi gördü. "Çiçek? Nereden?"

"Hediye ettiler."

Gerçeğe yakındı. Petrov'un evinde vazoda glayöl çiçekleri vardı. Çiçekler onun içindi, ama alamamıştı, fazlasıyla çabuk çıkmak zorunda kalmıştı.

Sıcak düşün altında bir süre bekledi, odasına gitti, kanepeyi açtı, yattı ve düşünmeye başladı; gelecek hafta için plan yapması gerekiyordu, ama not defterini almaya üşeniyordu. Hem zaten hepsi aklındaydı. Her gün minimum üç-beş şey vardı yapılacak. İşten sonra çamaşırhaneye gitmek, ancak eşyalar arabanın bagajında kalmıştı. Kış botu alması gerekiyordu (botu vardı ama ikidir tamir edilmiş, ayrıca da modası geçmişti). Ayrıca paltoya da ihtiyacı vardı, hatta kürk alsa daha iyiydi –çok uzun zamandır gerçeğini almak istiyordu, ama bu sene yine parası yetmeyecekti. Tüm yaz kıyafetlerini kuru temizlemeye götürmesi gerekiyordu. Buzdolabını tamir etmesi gerekiyordu. Saşka bazen yardım ediyordu ama iş yapmaya alıştırmamıştı onu. Petrov ise hiç yardım etmiyordu... Yalnız, yalnız, yalnız.

Katerina kendine o kadar çok acıdı ki, Aleksandra duymasın diye kafasını battaniyenin altına soktu ve ağlamaya başladı. Evet, tam yirmi yıl önce, ağustos ayında. Bebeği arabada yatıyordu, henüz yatak alamamıştı, parası yoktu. Çocuğuyla kocaman Moskova'da tek başınaydı ve bugün, yirmi yıl sonra yine yalnızdı...

Katerina, Aleksandra'nın koridora çıktığını duydu ve hıçkırıklarını boğarak sessizce durdu. Düzenli solumaya çalışarak uyuyormuş numarası yaptı: Uykuya geçmeden önce ise Tanrıya şükür ki, uykusuzluk sorunun yok diye sevindi.

Örneğin Lyudmila birkaç senedir uyku hapları alıyordu.

“Haftada iki defa hapsiz uyuyabiliyorum” demişti gülerек. “Cuma günü yönetmen ve pazar günü bilim adamı geldiğinde.”

Bunu dinledikten sonra Antonina, “Evli olsaydın hiçbir erkek haftada yedi gün uyumana yardımcı olmayacaktı” diye ekledi.

“Gerçekten mi?” dedi Lyudmila. “Siz Nikolay ile her gün yapmıyor musunuz?”

“Herkes gibi haftada bir, pazar günü banyo yaptıktan sonra yapıyoruz.”

“O zaman şanslıyım” diye güldü Lyudmila.

On İki

Tatil günlerinde Katerina geç saate kadar uyuyordu. Bu cumartesi işe gittiği saatte uyandı –altıda, ancak sonra acele etmesi için bir neden olmadığını hatırlayınca yeniden uyudu.

Sekizde tekrar uyandı, uykusunu alabilmek için iki saate daha ihtiyacı olduğunu düşündü ve haftaya iki saat daha erken yatmaya karar verdi. O iki saatte genelde kitap okur veya televizyon seyrederdi. Gazeteleri ise arabayı şoför kullanırken gözden geçirirdi.

Acele etmeden her zamanki omletinden yedi, kahve içti ve balkona çıktı.

Eylül sabahı serindi. Çantasını hazırladı, içine “Yeni Dünya” dergisini, şekerleme, serin olursa gece için kısa palto koydu.

Aleksandra yazlığa gitmekten hoşlanmıyordu. Katerina onu uyandırmadı ve ardından kapıyı sessizce kapatarak çıktı. Acele etmeden metro istasyonuna gitti. Erken saatlerde trenler çoktan dolmuş oluyordu, Moskovalılar ya yazlıklarına gidiyor ya da çimlerde oturmak, ormanda gezmek ve mantar toplamak için çıkıyorlardı.

Uykulu olan erkekler susuyordu, ama sonrasında içince dönüş treni çok daha gürültülü oluyordu. Bu sefer genelde onlar konuşuyor, yorgun karıları ise susuyordu. Şimdi kadınlar konuşuyordu –ne aldıklarını ve nereden alışveriş yaptıklarını. Katerina alışverişini tesadüfen yapıyordu, sonuçta dükkânlarda çok fazla mal yoktu. Uzun yıllar boyunca İzabela’ya mal ayarlayan tanıdığı bir spekülâtör vardı. İzabela eskisi gibi alışveriş yapmadığı için Katerina’ya daha fazla kalıyordu.

Nikolay’ın evinin bulunduğu yerleşim yeri yirmi senede çok değişmişti. Katerina asfaltlı yoldan ilerliyor, pencerelerden müzik sesleri geliyordu. Bahçelerde ise insanlar çalışıyor ve hasatı topluyorlardı.

Avluda Nikolay’yı gördü, eski arabasının motorunu kurcalıyordu. Katerina onu öptü, o da yağlanmış ellerini çekti, onu kirlетmemek için. Yaşlanmış ve saçı açılmıştı, göbeği kemerinin üzerinden sarkıyordu.

Lyudmila ve Antonina domates topluyordu. Nikolay'ın oğulları ise bahçedeki toprağı kazıyordu –daha doğrusu büyük olan kazıyor, ufağı ardından kürekle parçaları dağıtıyordu.

Katerina, Nikolay'ın annesi Anna Nikitiçna'ya selam verdi. Babası iki yıl önce vefat etmişti.

“Ben ne yapayım?” diye sordu.

“Sen dinlen!” dedi annesi. “Evin hanımı gelip sana söyler.”

Demek evin hanım Antonina idi. Kayınvalidenin sözlerinde ne hüznün ne de buralarda baş sorumlu olmadığına dair acınma vardı. Elinde bir kova domatesle Lyudmila, Nikolay'ın yanından geçti ve iğneleyici bir tonla, “Bu külüstürü geri dönüşüme ne zaman veriyorsun?” diye sordu.

“Hiçbir zaman!” dedi Nikolay; “Torunlarım da onunla gezecek. Makineye iyi davranırsan yüz yıl da dayanabilir.”

“Hiçbir şey yüz yıl dayanmaz” diye başını salladı Lyudmila. “İstediğin kadar iyi davran... İşte sen de iyi yaşadın, ama senden kalan ne? Yukarıdan başlayalım, altı sıra üçer kıl.”

“Kel olmak moda.”

“Eskidendi o. Şimdi moda kaş sahibi olmak.” Lyudmila keme-rinden sarkan göbeğine dokundu. “Bu nedir?”

“Kas yumağı. Bu arada Gurin yanımıza uğradı...”

“Para mı istedi? İade etmediğini bilmelisin.”

“Bana ediyor... Vedalaşmak istiyormuş, Çelyabinsk'e antrenör olarak gidiyormuş, bugün de uğrayabilir.”

“Neden davet ettin ki? İnşaatla sarhoşlar az mı geliyor sana?”

“O ayık geliyor.”

“İki günden fazla dayanamıyor ki... O bir alkolik!”

“Öyle deme Lyus!” dedi Nikolay, “Sonuçta kocan, eski de olsa; hem benim de arkadaşım, gençliğimiz birlikte geçti.”

“Gençliğiniz ayrı geçti! Gurin yurtdışında sürterken, sen hayvan gibi çalışıyordun. Televizyonu krediyle alıp ardından bir sene boyunca nasıl ödediğini unutmadım.”

“Sürtmüyordu, spor alanında vatanın onurunu koruyordu.”

“O da öyle bir vatan ki... Bir kere tökezledi ve atıldı. Hemen de unutuldu. Vatana sadece genç ve sağlıklıyken lazımsın.”

Antonina, oğlanlara elma toplamak için merdiven getirmelerini söyledi. Büyük olan uzanıp koparıyor, ufak olan da alıp Katerina'ya uzatıyor, o da sepete yerleştiriyordu.

“Ağacı silkin!” diye önerdi yakından geçen Lyudmila.

“Silkerim şimdi size!” diye kızdı Antonina. Ahududu çalılarını buduyor, ama aynı zamanda her şeyi görüyor ve duyuyordu. “Yere düşerlerse çürürler.”

“Hiçbir şey kalıcı değil” diye atıldı yine Lyudmila, ama canı tartışmak istemiyordu. Yazlıkta söz sahibi evin hanımıydı ve söyledikleri sorgulanmadan yapılmalıydı.

Şimdi herkesin ne iş yapacağı belli olduktan sonra Antonina öğlen yemeğini hazırlamaya başladı. Katerina yardım ediyordu, lahana kıyıp patates soyuyordu.

“Emrinde kaç kişi var?” diye sordu merakla Antonina.

“Üç binden fazla.”

“Nasıl baş ediyorsun? Zor olmalı.”

“Üç kişiyle de zor. Onları organize etmeyi öğrenirsen, sonradan sayının önemi yok.”

“Sen güçlü kadınsın Katerina. Çoğu zaman oğlanlara seni örnek veriyoruz. Hedefin olduğunda her şeyi elde edebiliyorsun.”

“Edebilirsin, ama amacına ulaştığında uluyarak ağlama ihtiyacı duyuyorsun, fakat bunu onlara anlatma.”

Lyudmila verandaya bir kova domates getirdi ve “Biraz önce arkadaşlarıyla birlikte geçti, birazdan misafirliğe geleceklerine söz verdiler.”

“Her geldiğinde mutlu oluyoruz” dedi Antonina.

“Dört ayak üzerinde geldiğinde bakalım ne kadar mutlu olacaksın.”

“O zaman olmam... Kızlar, sizin erkeklerle şansınız yaver gitmiyor. Oysa benden hem daha güzel, hem daha akıllısınız. Katerina’nın bu unvanıyla artık daha da zor olacak. Ancak belki evde kalmış bir bakan bulur... Erkekler pozisyon ve maaş olarak onlardan üstün kadınları sevmiyor.”

“Evde kalmış bakan yok” diye itiraz etti Katerina. “En fazla duldur.”

“Bu arada bu o kadar da kötü bir ihtimal değil” diye ekledi Lyudmila. “Kuru temizlemecide bir müşterim en iyi tanışmaların mezarlıkta, özellikle de Novodeviçesko’dakinde olduğunu söylemişti. Oraya sadece büyük insanları defnediyorlar. Müşterimin arkadaşı o şekilde Moskova’nın en önemli mimarıyla tanışmış.”

“Kaç yaşındaymış?” diye merak etti Katerina. “Yetmiş vardır.”

“Bir tanıdığımın söylediği gibi, meşhur ve zengin erkekler hiçbir zaman yaşlı değildir” dedi Lyudmila.

Antonina iç çekti.

“Ah Lyudka, sen değişmeyeceksin. İyi bir erkeği yaratman lazım, bulman değil.”

“Sen yarattın mı?”

“Yarattım” diye hüzünle cevap verdi Antonina. “Nikolay elektrik teknisyenlerine ustabaşı, iyi bir koca ve baba, içmiyor... Eh bazen, özel günlerde...”

“Ve banyo sonrası” diye hatırlattı Lyudmila.

“Banyodan sonra da, ama bu yasal erkek hakkı.”

“Selam kızlar!”

Karşlarına Gurin dikildi –takım ve kravathydı– hafifçe sallandı ve verandanın korkuluklarına sarıldı.

“Vedalaşmak için geldim. Çelyabinsk’e antrenör olarak gidiyorum. Yeni bir hayata başlıyorum.”

“Seryojenka” diye sevindi Antonina. “Otur! Öğlen yemeği yiyeceğiz.”

“Antonina” diye uyardı Lyudmila. “O kalırsa ben giderim.”

“Gerek yok” dedi gururla Gurin. “Ben giderim. Sana borcum olan paraları havale ile gönderirim. Herkes Çelyabinsk’e davetli, oradan özel ev sözüm var. Şimdilik hoşça kalın!”

Ve patikadan yürümeye çalışarak avlu kapısına yöneldi.

“Neden öyle davranıyorsun?” diye sordu Katerina.

“Geri çağırabilirsin istersen” dedi Lyudmila. “Ve bütün gün eskiden ne kadar önemli bir hokeyci olduğuna dair sarhoş muhabbetlerini dinlersin.”

“O gerçekten önemli bir hokeyciydi...”

“O yüzden de herkes onunla içki içmek istiyor ve sonuç ortada: Son, Gurin bitti!”

“Gömmekte o kadar acele etme!” diye savundu Antonina yine.

“Onu bensiz gömecekler!” diye taş kalplilikle cevap verdi Lyudmila. “Konu kapanmıştır.”

Kapı sesi geldi ve bahçeye esmer, boylu Poelu bir kızın girdiğini gördüler. Genadiy ona doğru koştu, Nikolay da yaklaştı.

“Kim bu?” diye merak etti Lyudmila.

“Marina” dedi fısıldayarak nedense Antonina. “Genadiy’in nişanlısı. Bu sefer galiba ciddi...”

Verandada yemek yediler, herkesin yeri belliydi. Başta Nikolay oturuyordu. Bir tarafta Lyudmila, Katerina ve Anna Nikitiçna, diğer tarafta Antonina ve oğlanlar. Şimdi de Marina eklendi.

Kız keyifle her soruya cevap veriyordu. Babası mağaza müdürü, annesi doktordu. Kendisi de ekonomi enstitüsünde okuyordu.

Katerina, Genadiy'e acıdı: "İşin zor olacak oğlum, aile standartlarına uymuyorsan hemen kapı dışı edilirsin." Marina'nın giydiği kot en az iki yüz ruble ediyordu ve kendisi Aleksandra'ya bunlardan alamıyordu.

Görünüşe göre Antonina ve Nikolay kızı beğenmişti. Nikolay votka döktü ve kadınlar zevkle içtiler, sadece Anna Nikitiçna hayır demişti. Marina kendi getirdiği şaraptan içmeyi tercih etti.

Nikolay hemen sarhoş oldu. Antonina onu durdurmaya çalıştı.

"Burada ev sahibi kim?" diye sordu ciddiyetle.

"Sen tabii ki!" diye hemen cevap verdi Antonina.

Yemekten sonra Nikolay, Marina'yı bahçeye götürdü ve elmaları, ahududuları ve üzümleri gösterdi. Yirmi sene önce aynı şekilde kendi babası da Antonina'yı gezdirmiş ve armut, ahududu, üzüm yetiştirilecek yerleri göstermişti.

Şimdi artık hepsi vardı, ama babası yoktu.

O esnada kadınlar bulaşıkları yıkadı, bu yine bilinen bir ritüeldi. Lyudmila yıkanan tabakları kurularken Katerina'ya, "Sen neden Petrov'u davet etmiyorsun?" diye sordu.

"Ben de görmek isterim" diye karıştı söze Antonina.

"Görülecek bir şey yok" diye belirtti Lyudmila. "Ama aptal değil ve eğlenceli biri."

"Petrov artık yok!" diye itiraf etti Katerina.

"Belki de böylesi daha iyidir" diye kabul etti Lyudmila. "Bazen erkek mesafede tutulmalı, sana daha fazla değer vermesi için."

"Belki erkeklerden çok fazla şey bekliyorsun" dedi Antonina; "Sadece âşık olma lazım."

"Olmuyor" dedi Katerina. "Nerede bu erkekler? Hepsi sıkıcı, risk almaktan korkan, cimri... Bak günümüzde sinemaya, tiyatroya, sergiye kim gidiyor? Hep kadın. Onlar ise evde, kanepede televizyonun karşısında. Daha kırklarına varmadan göbekleri oluyor. Dağılmış, ayakkabıları pis..."

"Ayakkabılarla ne alakası var?" diye sordu merakla Antonina.

"Erkeğin ayakkabılarının pis olmasına dayanamıyorum. Hem ilgimi kaybediyorum."

"O zaman asker biriyle evlenmen lazım" diye karıştı söze Lyudmila. "Onlara daha okulda nasıl ayakkabı parlatacaklarını öğretiyorlar."

“Komik!” dedi Katerina; “Artık torun sahibi olma vaktimiz geldi, oysa hâlâ aşk diyoruz. Kırk yaşında ne aşkı? Ancak genç yaştayken birinin gelip tanışmasını isteriz.”

“Ben her zaman kendim tanışıyorum” dedi Lyudmila; “Böyle şeyler olasılığa bırakılmaz.”

“Biz fazlasıyla deneyimli ve bilgiliyiz” diye iç çekti Katerina. “Bir bakışla bir erkeğin ne olduğunu anlayabiliyorum. Gözaltı torbaları –demek böbrek sorunu var– ya önceden içiyormuş ya da hâlâ içiyor. Soluk benizli –ya kalp sorunu var ya da her an olabilir. Takım ve ayakkabılarından ne kadar maaş aldığını da çıkarabilirim.”

“Yine de fazla titizsin” diye karar verdi Antonina.

“Hiç de değilim, azına da razıyım, ama o da yok.”

“Nikolay ile konuşalım mı?” diye önerdi Antonina. “Onun çok fazla arkadaşı var...” Ancak hemen ardından teklifinden şüphe etti. “Hayır, hepsi evli.”

“Evli ile bekâr arasında ne fark var?” diye itiraz etti Katerina.

“Sen aile bozmaya mı çalışıyorsun?”

“Bozmak mı? Bozulacaksa, demek bir aile değildir; gerçek bir aileye ne yaparsan dağıtamazsın.”

“Haklı değilsin” diye belirtti Lyudmila; “Erkekler bazen kendilerini kaptırıyor, o zaman senin için ateşe de suya da girmeye razıdırlar ve aile gerçekten dağılıyor.”

“Böyle örnekler var mı?” diye sordu Katerina.

“Henüz karşılaşmadım” diye kabul etti Lyudmila.

“Görüyor musun? Kaptırıyorlar, ama ya bir akşam ya da bir ay... Bugünkü erkeklerde beyin yerine hesap makinesi var. Kesin bir şeye karar vermek zorunda kaldıklarında makine hemen çalışmaya başlayıp olasılıkları hesaplıyor: Onunla olmak güzel tabii, ama bana güzel çorba hazırlayan karıma da alışkınım, belki o kadar güzel olmayabilir, ama bunun yerine erkeklere bakmıyor, onlar da ona. Hem ev de... Değiştirmek üzücü, hem çocuklar da faktör... Eşyalar o kadar emekle alındı, yıllarca takım, televizyon için para biriktirildi ve birden her şey terk mi edilecek? Hem paylaşmak o kadar da mantıklı değil... Ya en iyisi, her şeyin olduğu gibi kalması!”

“Acıklı bir sahne” diye iç çekti Lyudmila.

“Kısacası aile kurmak gerekiyor” diye sonuca vardı Antonina. “Eksiklikler olsa da, onlara alışıyorsun. En önemlisi evde bir er-

keğın olması. Omzuna yaslanabilmek için. Tabii karşınızda kendimi rahatsız hissediyorum ama benim şansım yaver gitti. Oysa en akıllı ve en güzeliniz ben değilim.”

“Sen muhteşemsin!” diye itiraf etti Katerina; “Aramızda en iyi sensin.”

“Ama bir eksikliği var” dedi ciddiyetle Lyudmila.

“Nedir?” diye sordu merakla Katerina.

“Tüm ömrü bir erkekle geçiyor. Ve tek bir defa bile onu aldatmamış. Bu tamamen patolojik bir durum...”

“Aldatmadım, gençken başıma gelmedi, şimdi de artık geç. Başka erkekleri de beğenmişliğim oldu ama bekârlardan her zaman korkmuşumdur; Tanrı korusun bir hastalığa yakalanırım, sonra da tüm aileme geçer. Diğer erkekler ise ya arkadaşlarımın ya da tanıdıklarımın kocalarıydı. Sonra yüzlerine nasıl baktım?”

“Senin harika bir ailen var” dedi Katerina. “Lyudka’yı dinleme! Tüm erkekler aynı.”

“Bak sen!” diye itiraz etti Lyudmila. “Genel manâda hepsi standart, ama bazıları öne çıkıyor. Tabii o kadar tecrübeli sayılmam, ama yine de...”

O esnada verandaya Antonina’nın küçük oğlu Dimka geldi ve konuşmayı bitirmek zorunda kaldılar.

Katerina katlanır yatağı bir ağacın altına yerleştirdi ve hemen uyuyakaldı. Uyandığında hava kararmıştı. Lyudmila daha erken kalkmış ve çaydanlığı ısıtmıştı. Üzüm tatlısıyla birlikte çay içtiler.

“Demek Petrov ile bağlantıyı tamamen kestin?” diye döndü konuya Lyudmila.

“Kesinlikle” diye onayladı Katerina.

“Ve artık tamamen yalnızsın?”

“Tamamen.”

“Ortamı değiştirmen lazım. Yönetmen Talin’e çekime gitti. Benim Erovşin de konsültasyona gidiyor. Beş gün iznim var, artı cumartesi ve pazar, o yüzden onunla gidiyorum. Sen de gelmek ister misin? Yeni insanlarla tanışırsın...”

“Zamanım yok. Sen Erovşin’le yönetmeni nasıl idare edeceksin?”

“Bir şekilde olacak” diye salladı elini Lyudmila.

Gece serindi. Katerina paltosunu giydi ve ev sahipleriyle vedalaştı. Lyudmila geceyi onlarda geçirecekti.

“Sen de kal!” diye davet etti Antonina. “Yarın nehre gideceğiz.”

“Yapamam. Bir aydır daireyi temizlemiyorum, çamaşır yıkamam ve pazar için yemek yapmam lazım.”

“Seni göndereyim mi?” diye önerdi Nikolay.

“Gerek yok.”

Katerina tren tarifesine bakmıştı, altı dakikalık hızlı yürüyüşle durağa varabiliyordu. Trenin gelmesine yedi dakika kala evden çıktı.

Vagonda birkaç geç kalmış yolcu vardı. Bazıları yaşlı, bazıları genç, yalnız kadınlar vardı, pencereden dışarıyı seyrediyor veya kalın, parçalanmış kitaplar okuyorlardı. Olgun bir çift sessizce kâğıt oynuyordu.

Bir sonraki durakta deri ceketli ve eskimiş kot pantolonlu bir erkek bindi.

“Merhaba!” dedi.

Yolcular başını kaldırdı ve susmaya devam etti. Sadece yaşlı bir teyze, “Merhaba canım!” diye cevap verdi. Anlaşılan kadın konuşmak istiyordu, ancak adam yanından geçip gitti. Birden Katerina yanında durduğunu hissetti. Burnuna gelen güzel kolonya ve kanyak kokusundan anlamıştı.

“Rahatsız eder miyim?” diye sordu adam.

“Hoş bir ses” diye düşündü Katerina. Kendine güvenen bir adamın sakin sesi.

“Hayır” diye cevap verdi.

Adam karşısına oturdu. Katerina başını eğdi ve kirli ayakkabılarını gördü. “Başka vagona geçeceğim” diye düşündü.

“Ben de kirli ayakkabılara katlanamıyorum” dedi birden adam.

“Sizin ayakkabılarınız beni hiç ilgilendirmiyor” diye birden kesti sözünü Katerina, çoktan bu konuşmayı bitirmeye karar vermişti.

“Tabii ki” diye kabul etti adam; “Ama hoşunuza gitmedi.”

“Evet, gitmedi” diyecekti, ama nedense, “Nereden anladınız?” diye sordu.

“Yüzünüzde yazıyor.”

“Yüz mü okuyorsunuz?”

“Evet, emin olduğunuz gibi... İtiraz etmiyorsanız, bir şeyler okuyabilirim.”

“Buyurun.”

Bu adam onu eğlendiriyordu. Neden konuşmuyordu ki? Moskova'ya daha yirmi dakika vardı.

"Siz evli değilsiniz" diye devam etti adam.

"Bu basit bir hile" diye itiraz etti Katerina.

"Neden?"

"Alyans taşımasam bile bu bir şey ifade etmez."

"İki alyans dahi taşısanız, siz evli değilsiniz. Bakışınız bekâr bir kadının bakışı."

"Ya üst düzey yöneticiysem?"

"Hayır, siz işçisiniz, belki de ustabaşı, ancak son zamanlarda parti aracılığıyla yükseliyor olabilirsiniz. Elleriniz bunu ele veriyor. Ya makinede çalışıyorsunuz ya da çalışmışsınız... Bunda kötü bir şey görmüyorum. Ben de tornacıyım –gerçi süper sınıf. Sizin evli olmamanızda da kötü bir şey yok. Ben değilim ama."

"Bu, özelliklerinizden çok sizin eksikliklerinizi gösteriyor."

"Bu bir şey göstermiyor" diye itiraz etti adam. "Sadece o konuda şanslı değildim."

"O tabii bir sürtüktü, değil mi?" diye tahminde bulundu Katerina.

"Hayır, harika bir insandı. Şimdi yeniden evlendi ve mutlu."

"O zaman siz kötü bir insansınız."

Adam güldü.

"Ben de harikayım, neredeyse hiçbir eksiğim yok."

"Ya içki?"

Adam yine güldü.

"Seviyorum, ama sadece iş saatleri dışında ve iyi bir mezenin yanında. Vorontsov göllerine gidiyoruz. Orası muhteşem; hele huş ağaçlarının altı..."

"Ve etrafta çocuklar oynarken" diye ekledi Katerina.

"Mümkün değil!" dedi adam. "Çocuklardan uzak yerleri tercih ediyoruz."

"Yetişkinler de bunu seyretmeyi sevmez" diye yüzünü buruşturdu Katerina.

"Kötü bir şey görmüyorum" diye itiraz etti adam. "Ardımızdan ne boş şişe, ne de kutu bırakıyoruz. Birgün sizi oraya götürürüm. Haftada bir buluşuyoruz. Bir arkadaşım var, ülseri var, içki içmesi yasak, o da gelip bizi seyrediyor. Balık, tuzlu salatalık, kara ekmek..."

"Öyle güzel anlatıyorsunuz ki, benim bile canım istedi..."

“Aferin!” dedi adam. “Sen de bizdensin.”

“Henüz sen’e geçmedik.”

“Geçeceğiz.”

Tren Moskova peronunda durdu.

“Her şey gönlünüzce olsun!” dedi Katerina ve çıkışa yöneldi.

Perona inmişti, ancak adam da yanında yürüyordu –kalabalıkta kaybolmuş muydu, yoksa eve mi acele ediyordu? Katerina da ha yavaş yürümeye başladı, etrafına bakınıp bakınmaması gerektiğini düşündü. Birden canı onun yanında yürümek istedi. Ancak yoktu. “Eh şansım yokmuş” dedi üzüntüyle ve o anda yanında bir taksi durdu.

“Buyur!” dedi kapıyı açan adam. “Seni taksiyle götüreceğim.”

“Ne münasebet!” diye şaşırdı Katerina.

“Her zaman bu kadar çok soru sorar mısın? Ne münasebet, neden? Çünkü öyle... Hoşuma giden bir kadını arabayla götürmez miyim? Beş rublem var.”

“Eve kadar yeter ama gerisi için yetmez.”

“Her zaman her şeyi hesaplar mısın?”

“Her zaman” dedi Katerina.

“Şimdi de ben hesaplayacağım. Adın ne?”

“Katerina. Sen?”

“Goga.”

“Demek Goga.” Katerina iç çekti. “Bir bu eksikti...”

Eve geldiler. Goga çıktı ve taksinin kapısını açtı.

“Hoşça kal!” diye vedalaştı.

“Hoşça kal!” diye cevap verdi Katerina ve binanın girişine yöneldi.

“Telefonumu istememesi yazık oldu” diye geçirdi aklından. “Ama ben onunkini isteyemezdin ya” ve içeri girdi.

Katerina bütün gün temizlikle uğraştı. Pencereleri sildi, kitaplık raflarının tozunu aldı, elektrik süpürgesini çalıştırdı, çamaşır yıkadı, bir haftalık yemek yaptı, hem mutfakta hem odasında radyolar açıktı. Her şeyi dinliyordu: Haberler, konserler, röportajlar, basın özetleri –aklı ise sürekli akşamki karşılaşmaya gidiyordu.

Goga aklında kalmıştı.

Bu tip Moskova erkeklerini beğeniyordu –hareketli, çevik, ne söyleyeceklerini her zaman bilen. Karakterleri ufak kaleler gibi birleşen, yan sokaklardan gelenleri uzaklaştırmaya hazır, Moskova bahçelerinde şekilleniyordu. Büyüyüp yönetici olduklarında

bile hemen pes etmeme becerilerini koruyorlardı. Bahçe ve sokaklardaki dövüşmelerde ise pişiyorlardı.

Katerina yerli Moskovalıları hemen tanıyordu –köylülerden daha hızlı çalışıyorlar, zamanın değerini biliyorlar, üstleriyle tartışıyorlar, haklarını koruyorlardı –başaramazlarsa da hiç işsiz kalma korkusu yaşamadan istifa ediyorlardı.

Moskovalı erkeklerin köylü kızlardan korktuğunu fark etmişti; çekiniyorlardı, çünkü yakalayınca adamı bırakmıyorlardı! Köylülerin hesapçı ve cimri olmalarından da çekiniyorlardı. Çoğu Moskovalı günübirlik yaşıyordu. Katerina Moskovalı gençleri beğeniyordu ancak anlaşılan ciddiyeti ve hedef odaklı olması onları korkutuyordu. Evet, kenar mahallelerdeki lojmanlardan, seçkin Moskova çevrelerine girmek zordu.

Bütün pazar günü morali çok yüksekti, belki de o yüzden iki günde yaptığı işi bir günde bitirdi. Goga'yı beğenmişti –bir kadının bir erkekten hoşlanacağı gibi. Adam onun hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Sadece öyle karşılaşmışlardı. Ancak bu şekilde milyonlarca erkek ve kadın karşılaşmıştı –metroda, işte, arkadaş ortamında, sonra tekrar buluşuyorlar –ve evleniyorlardı.

Tabii bu kadar ilerisini hesaplamıyordu. Bazen kocam kim olabilir diye aklından geçiriyordu ve onu mühendis ya da bilim adamı olarak hayal ediyordu. Son yıllarda olgun erkeklere daha çok dikkat ediyordu, çünkü özellikle o kontenjandakilerin ona ilgi göstereceklerini anlıyordu.

Ancak kırklarına yaklaşan, vücut hatları iyi, sağlıklı görünen erkekleri de beğeniyordu, her zaman beğenmişti –yirmisinde, otuzunda, şimdi kırkında da.

“Neden telefonumu istemedi? Neden içeriye girmeye o kadar acele ettim? Tabii ki hangi blokta yaşadığımı biliyor, ama burada beş yüzden fazla daire var. Ne aptalım!” diye düşünüyordu. “Ne olurdu sanki, görüşmek üzere, size borcum olsun, bir dahakine ben taksiyle götürürüm deseydim.”

“Ne zaman?” diye soracaktı o da.

“Beni arayın!”

“Nereyi? Telefonunuzu bilmiyorum.”

O zaman da numarasını verecekti. Kolay hatırdaki kalır bir numaraydı. Sonuçta yazabilirdi de, her zaman yanında defter ve kalem olurdu...

Katerina ertesi günün tamamını fabrikada iş sorunlarını çöze-
rek geçirdi. Tedarikçiler reaktif getirmemişti, araba servisindeki
şoförler ise müdürlerinin işten çıkarılmasını istiyor, o yüzden ça-
lışmayı reddediyorlardı.

Şoförler tahtaların üzerinde, yakıcı eylül güneşinin altında
oturuyordu. O da onlara bakıyor ve susuyordu.

“Bir şey söyle Aleksandrovna!” diye bağırdı bir tanesi.

“Söyleyecek bir şeyim yok, çünkü buraya plaja gelmedim.”

Şoförler ceket ve gömleklerini giymeye başladı. Servisteki mü-
dürü daha yeni atamıştı. Öncekinin bozduğu en basit düzeni tek-
rardan yerleştirmeye çalışıyordu.

Herkes giyindiğinde Katerina konuşmaya başladı.

“Sultana yazdığınız mektubu okudum. Çok ilginç, ancak bir
sayfada en az sekiz gramer hatası var.”

“Gramer en önemli şey değildir” diye itiraz ettiler.

“En önemlisi hakkında daha sonra konuşacağız... Toplantı
saati belirleyin. Şimdi de pazarlığı bırakıp işinize devam edin!”

“Etmeyeceğiz!” diye bağırdılar yine; “İsteğimizi yerine getir-
men lazım.”

“Yapmasanız da olur” diye kabul etti Katerina. “Bir şey yap-
mam, hatta işe gelmezlikten dolayı da çıkaramam, çünkü şu an iş-
tesiniz.”

Ara verdi. Uzun süre sustu. Şoförler bekliyordu. Onu çıkmaz
sokağa soktuklarını biliyorlardı ve çıkıp çıkamayacağını görmek
için bekliyorlardı.

“Şöyle yapacağım” dedi Katerina; “Bizdeki lif malzemesini do-
kuma fabrikaları ne zamandır bekliyor? Geciktirme yüzünden
onlar bizim fabrikaya ceza uygulayacaklar, hem de epey büyük...
Ben de bu sefer sizi dava edeceğim, yargıç da cezayı sizin ödeme-
nizi isteyecek.”

Katerina hesap makinesi çıkardı, yeni çıkmışlardı: Sovyet mo-
deli olanlar büyük ve ağırdı, onunki Japon malıydı.

“Maaşınızdan her ay yüzde yirmi beş kesersem bir yılda ta-
mamını ödemiş olursunuz. Eşlerinizin bir yıl boyunca çeyrek
maaş daha az para almanızdan mutlu olacağını hiç sanmıyo-
rum.”

Araba servisinde şoförler ve müdürler arasında uzun süredir
savaş vardı. Hiçbir yönetici bir yıldan fazla dayanamıyordu. Kate-
rina en büyük isyancıyı buldu –bunu metal aksesuarları fabrikası

müdüründen öğrenmişti; lider keşfedilip başka bir pozisyona getirilmeliydi. Zamanında ona da öyle yapmışlardı.

“Valentin!” dedi Katerina; “Mihaylov, sana diyorum!” Fabrika müdürünün onu tanımasına şaşırان Mihaylov, ayağa kalktı. “Senin Larisa aileye eksik para girdiği için mutlu olmayacak.” Katerina onun fabrikadaki muhasebede çalışan bir memurla evli olduğunu biliyordu.

“Katerina Aleksandrovna” dedi Mihaylov; “Aile ve üretim sorunlarını karıştırmanız haksızlık.”

“Karıştı artık, ben ne yapabilirim?” diye iç çekti Katerina. “O yüzden arkadaşlar size yardımcı olamayacağım. Müdür çalışacak, her iki ayda bir pozisyon değiştiremem. Ancak şunu yapabilirim: İkinci hat şefliği için boş yer var. Siz seçin! Bu görevde olan kişinin her zaman nüfuzu vardır.”

“Seçelim!” dedi herkes.

“Neden erteliyoruz? Adını söyleyin, bugün hemen talimat çıkarabilirim.”

“Mihaylov!” diye bağırdı şoförlerden biri.

“Çok iyi. Valentin, hattı sen alıyorsun.”

“Eh Valya, şimdi sadece şoförlerin çıkarlarını değil, benim çıkarlarımı da gözeteceksin” diye geçirdi aklından ve “Özür dileirim, işim var, gitmem lazım” diye ekledi.

“Öyle ya da böyle çalışmayacağız!” diye bağırmaya başladı yine şoförler. “Şefi de değiştir!”

“Hayır, bu olmayacak!”

Ve bisikletine yöneldi.

Fabrika çok büyük bir alana yayılmıştı, atölyeler arası üç yüz metre mesafe vardı. Dubna’daki atom reaktörü ziyaretinde fizikçilerin upuzun koridorlarda bisikletle dolaştıklarını gördü. Genel müdür olarak onaylandığında normalde kapıcıların yanında duran bisikleti de kendi aldı. Eski müdür fabrikada araba ile dolaşıyordu. Onu bisikletle ilk gördüklerinde işçiler gülmüştü, ancak üç ayda alıştılar. Şimdi fabrikada baş mühendis de, güvenlik yetkilisi de, hatta bazı atölye şefleri de bisiklet kullanıyordu.

Odasında raporları inceliyor, ancak şoförlerin işlerine devam edip etmedikleri düşüncesi aklından çıkmıyordu. Dayanamayıp telefon etti.

“Gittiler” dedi görevli adam.

Katerina sevindi. Odasına Samsonov girdiğinde gülümsedi. Kendi isteğiyle istifa dilekçesi veriyordu. O da imzaladı –bu imzayla onu hayatından da silmişti, aynı daha önce onun sildiği gibi. Sonra da arabasını teknik servise götürüp orada bıraktı. Müdür de akşam vardiyasında kontrol edileceğine dair söz verdi.

Akşam eve metroyla döndü. Ertesi cumartesi yine Nikolay ve Anton'ına'ya gitmeye karar verdi. Ve de yine trenle, aynı vagonda, aynı saatte dönecekti. Eğer ki Goga bir gerzek değilse, aynı fikir onun da aklına gelmeliydi. Ortamın tekrarlanması için en basit yöntem aynı koşulları yaratmaktır. Sonuçta beş yüz daire gezip Katerina adında bir kadını arayamazdı.

Markete uğradı, alışveriş arabasına salam, kaşar, birkaç balık konservesi attı. Çok fazla seçenek yoktu. Çıkarken bir paket patates aldı ve elindekilerle eve yöneldi.

Birden biri elinden paketleri aldı. Yanında Goga duruyordu.

“Selam!” dedi gülümseyerek; “Ben de iki saattir buradayım.”

“Neden?” diye sordu Katerina ve sonra aptalca bir soru olduğuna karar verdi.

“Çünkü seni görmek istiyordum.”

“Tamam, gidelim o zaman. Seni kızım ile tanıştıracam.”

“Kızın mı var?”

“Neden şaşıryorsun? Benim yaşımda bir kadının çocuk sahibi olması normal.”

“O zaman eşin de vardır.”

“Bu neyi değiştirir? Beni görmek istemiyor muydun?”

“Öyle” dedi Goga; “O zaman kocanla kavga ettin ve benim yardımımı ona ceza vermek istiyorsun.”

“Gidelim! Akşam bekâr olduğuma karar vermiştin. Şimdi de tahminlerinde emin olma zamanı.”

Ve asansöre yöneldi. Goga, elinde paketler peşinden gitmek zorunda kaldı. Asansörde şaşkın yüzünü seyrederken gülümsedi. Onu bulduğuna sevinmişti.

“İkinci adın ne?”

“İvanoviç. Aslında gerçek adım Georgiy İvanoviç.”

“Ben seni öyle değil, daha özel olarak tanıtacağım.”

Katerina evin kapısını açtı. Karşısında elinde kitapla Aleksandra oturuyordu.

“Selam!” dedi Goga.

“Bu benim arkadaşım Georgiy İvanoviç” diye tanıttı onu Katerina.

“Aleksandra” dedi kızı. “Bana ihtiyacınız yoksa...”

“Var” diye kesti sözünü Goga. “Yiyecekleri mutfağa götür.”

Aleksandra mız mızmızlandı, ama paketleri götürdü.

Goga etrafına bakındı, sonra da Katerina’nın odasına göz attı.

“Eee?”

“Fena değil, pencerelerin parlaklığına ve kilime bakılırsa, en fazla yirmi dört saat önce temizlik yapmışsın. Benimle randevuya mı hazırlandın?”

“Doğru tahmin ettin” diye kabul etti Katerina. “Daha fazlasını da et.”

“Yemek yiyeceğimizi düşünüyorum.”

“Yine isabet! Ancak öncesinde on dakika dinlenmek istiyorum.”

“Olur.”

Goga mutfağa gitti, buzdolabını açtı, raflara göz gezdirdi. Gaz ocağını yaktı, bir tavayı ısıttı ve yağ eriterek köfte kızartmaya başladı.

Mutfağa Aleksandra girdi.

“Yemek yiyecek misin?” diye sordu Goga.

“Ya yersem?”

“O zaman soğan kes.”

Birkaç saniye tereddütte kaldı, ancak sonra kesmeye başladı. Goga neredeyse profesyonelce, tek bir hareketle balığın derisini aldı, suda pişmesi için yumurta koydu ve bir kutu ezme açtı, içine soğan ve yağ ekledi, yumurtalar ise çoktan çeşmenin altında soğuyordu.

Aleksandra dolabı açtı. Orada henüz açılmamış bir vermut şişesi vardı. Goga içkiden kadehlere döktü ve biraz portakal suyuyla buz ekledi. Aleksandra denedi.

“Çok ilginç” dedi.

“Kesinlikle.”

Katerina mutfağa girdiğinde yemek servis edilmişti bile. Goga maharetle köfteleri tabaklara paylaştırdı.

“Buyurun!” Katerina’ya sandalye uzattı, hanımefendileri oturunca da kendi oturdu.

“Annen seni nasıl çağırıyor?” diye sordu Aleksandra’ya.

“Marusya.”

“Ben de sana öyle diyeceğim.”

“Ben de size Vasyok” diye cevap verdi Aleksandra.

“Fark etmez, ne demiyorlar ki bana: Jora, Georgiy, Goşa, Yuriy, Goga...”

“Goga, bu çok ilginç!” dedi Aleksandra. “Annemle birlikte mi çalışıyorsunuz?”

“Hayır, ama birlikte yaşayacağız.”

“Onunla evlenmeyi mi düşünüyorsunuz?”

“Evet.”

“O kabul ediyor mu?”

“Tabii ki.”

“Nerede yaşayacaksınız?”

“Burada! Tabii biraz dar olacak, ama bu kısa süreli. Sen de evleneceksin. Eşinin ailesinin belki daha büyük bir evi olacak ve si-ze oda ayıracaklar.”

“Ya Pskov’tan biriye?” diye sordu Aleksandra.

“En iyisi öyle biriyle evlenmemek.”

“Ya aşk varsa?”

“Aşk varsa olabilir...” Goga ellerini kaldırdı. “Aşkın karşısında engel yoktur. Bu sorunu da çözeriz. Benim komün evinde odam var. Ya sen kocanla burada kalırsın, annen benim yanıma taşınır, ya da biz burada kalırız, siz benim odama taşınırsınız.”

“Tüm bunlara ne zaman karar verdiniz?” diye güldü Aleksandra.

“Biraz önce.”

“Annemi uzun zamandır mı tanıyorsunuz?”

“İki gündür.”

Aleksandra el çırpı.

“Ne oldu?” diye sordu merakla Goga.

“Annem ise aşk gerçek olsa da, karşındaki insanı tanımak gerektiğini iddia ederdi. Doğru karar vermek için de zamana ihtiyaç olduğunu...”

“Annen haklı” diye kabul etti Goga; “Aşk olup olmadığından şüphe ediyorsan zamana ihtiyaç var demektir.”

“O zaman siz şüphe etmiyorsunuz?”

“Şahsen ben, hayır... Sana ise zaman lazım. Altı gün yeter mi?”

“Neden altı?” diye katıldı söze Katerina.

“Bu pazar bizi pikniğe davet ediyorlar. Kabul ediyor musunuz?”

“Kabul ediyor muyuz Aleksandra?” diye döndü kızına Katerina.

“Kimler gelecek?” diye sordu merakla Aleksandra.

“Genelde bilim adamları” diye cevap verdi Goga ve “Genç” diye ekleme ihtiyacı duydu.

“Eh madem gençler, kabul ediyorum” dedi Aleksandra.

“Ben de” diye ekledi Katerina.

“Sen yorgunsun, dinlen!” Goga deri ceketini giydi ve çıktı.

Katerina onunla birlikte merdivenlere gitti ve asansörün düğmesine bastı.

“Kızın sempatik, daha iyi olamazdı” diye özetledi geceyi Goga.

“Nasıl, evde erkek olmadığı belli oluyor mu?”

“Elbette, evde erkek varsa her zaman kötü kokar.”

“Ciddi misin?” diye şaşırdı Katerina.

“Ciddiyim tabii.. Benim özelliğim her zaman gerçeği söylememdir. Bunu göreceksin. Eskiden ufak şeyler için yalan söyledim, sonra da kârlı olmadığı kararına vardım: Kafam bloke ediyor, çünkü sürekli olarak ne dediğimi ya da demediğimi hatırlamam gerekiyor...”

“Herkes mi?”

“Özellikle de kadınlara, onlar her şeyi fark edip hatırlıyor. Hoşça kal, seni ararım... Belki sinemaya gideriz.”

“Telefonumu yazmadın.”

“Ezberledim, üstünde yazıyordu.”

Katerina mutfığa döndü ve Aleksandra ile ikisi bulaşık yıkamaya başladılar.

“Nerede buldun?” diye sordu kızı.

“Trende.”

“Demek artık toplu taşıma araçlarında tanışmaya başladın.”

“Öyle oldu.”

“Mesleği ne?”

“Tornacı.”

“Eh, henüz tornacımız olmamıştı. Seni ne sanıyor peki? Belki de çamaşırvhanede kasa görevlisi.”

“Beni kadın olarak algıladığını düşünüyorum.”

“Anne, bu çok eğlenceli. Öyle düşünmeye devam etsin. Gerçeği öğrendiğinde çok komik olacak! Olsun, en azından bir süre burada takılır, sıkıcı biri değil. Sen yalan söylemiş değilsin, o kendi sormamış. Hoşuna gidiyor mu?”

“Dediğin gibi sıkıcı birisi değil” diye belirsiz cevap verdi Katerina.

“Demek hoşuna gidiyor” diye gülümsedi Aleksandra. “O zaman ne iş yaptığını anlatma. Korkutursun, sonra söylersin.”

“Bilmiyorum” dedi tereddütle Katerina.

“Neden evlenmediğini çok düşünmüşümdür. Hoşsun, hatta güzelsin.”

“Ve neden evlenmiyormuşum?”

“Sen dengeli ve kendinden emin birisin. Ayrıca erkekler saçmaladığında sözlerini kesebiliyorsun.”

“Saçmalık dinlemek zorunda mıyım ki?”

“Eh, sonuç olarak erkekler prensipte o kadar da akıllı değil, her halükârda çoğu öyle.”

“Erkekler hakkında bu kadar şeyi nereden biliyorsun?” diye sordu şaşkınlıkla annesi.

“Bütün hayatım erkekler arasında geçiyor –anaokulundan başlayıp, okul, şimdi de enstitü... Bazen korkunç saçma şeyler söylüyorlar, ama bir kulağımdan girip diğerinden çıkıyor.”

“Ne düşünüyorsun, sence Goga salak mı?”

“Kendine güvenen biri. Kimi hatırlatıyor, biliyor musun? Bizim okuldaki iş eğitimi hocasını... Mihaliç’in elinden her şey geliyor –ağaç malzemeye de çalışabiliyor, metal de, makinelerle de. Çocuklar onu bazen provoke etmeye çalışıyor, o da ‘İyi, o zaman kendiniz yapın!’ diye cevap veriyor.”

“Sonra?”

“Hiç... Yapamıyorlar, ne elleriyle ne de kafalarıyla. Sen de bu Goga’yı çok korkutma. Evde tamir edilecek çok şey var...”

“Tanrım, ne kadar çıkarcısın!” dedi Katerina.

“Bu manâda senden çok uzaktayım.”

“Yani?”

“Daha iyim.”

Ertesi gün Katerina birkaç kez daha Goga’yı düşündü ama pazar gününe daha çok vardı. Teknik servisten arabasını aldı, ama öncesinde motorun kapağını açtı, kontrol etti, yağın seviyesine baktı, arabayı çalıştırdı ve sesini dinledi. Geceleri pahalı olan parçaları eskilerle değiştirdiklerine dair hikâyeler duymuştu.

“Katerina Aleksandrovna, bu bana yapılmış bir hakarettir!” dedi servisin yetkilisi. “Bu mümkün değil, sen benim özel müşterimsin.”

“Kendini kollayan Tanrı da kollar” diye cevap verdi Katerina. Aleksandra evde değildi. Katerina koltuğa oturdu, bacaklarını masanın üzerine uzattı. Böyle dinlenmeyi Lyudmila’dan öğrenmişti.

O sırada telefon çaldı. Ahizeyi kaldırdı.

“Ben Georgiy İvanoviç, merhaba!”

“Merhaba!” dedi Katerina ve sustu.

“Goşa yani.”

Sesini telefonda ilk defa duyuyordu, o yüzden tanıyamamıştı.

“Bir teklifim var” dedi.

“Söyle!”

“Sinemaya gidelim. Bilet aldım bile.”

Katerina olmaz diye düşündü. Merkeze, ağzına kadar dolu metroyla yolculuk yapmaları, sonra da geri dönmeleri gerekiyordu. Onunla gelirse çay içmeye davet etmesi gerekcekti. Böylece bütün akşamı gitmiş olurdu.

“Sinema bloğun yanında.” Goşa sanki düşüncelerini hissetmişti.

“Eh, pek de sayılmaz” diye itiraz etti Katerina, nasıl atlatacağını düşünerek. Sinema, minik parktan sonra, beş dakika yürüme mesafesindeydi. Yakında açıldığı için, henüz oraya. Gösterim bir saat sonra başlıyordu.

“Gel beni al!”

“Dolaşacağım. Hayatıma zorla girilmesinden hoşlanmadığım gibi, zorla girmekten de hoşlanmam. Seni sinemanın önünde bekleyeceğim” dedi ve telefonu kapattı.

Katerina onun şu ana kadar rahatsız edecek hiçbir şey yapmadığını düşündü. Belki de sürekli onun ne hoşuna gidebilir ya da gitmeyebilir, işini zorlaştırır mı kolaylaştırır mı diye düşünüyordu.

Hayatında henüz böyle bir erkekle karşılaşmamıştı. Her zaman o onların yerine düşünürdü. Keyfi yerine geldi. Birisi onu bekliyordu.

Goga onu minik parkta karşıladı. Katerina elini uzattı, o da öptü. Yakınlarından geçen bir genç şaşkınlıkla onlara baktı.

Sinemanın girişinde önce dondurma, sonra limonata aldılar. Katerina, dondurma sonrası içecek isteyebileceğini tahmin etmesine şaşırmıştı.

Katerina seyircilere baktı. Genç çiftler vardı ama emekliler hayır—onlar, biletlerin daha ucuz olduğu, gündüz gösterimlerine gi-

diyordu. Onun yaşımda genelde kız arkadaşlarıyla gelen çok kadın vardı. Birden yalnız olmadığı, yanında ise kız arkadaş değil, erkek olduğu için gururlandı. Sonra da gözlerini kapattı ve filmin sonunda, başı Goga'nın omzunda olarak uyandı.

"Özür dilerim!" Katerina birdenbire uyandı. "Yorgundum."

"İki yerde mi çalışıyorsun?"

"Tek, ama düzenli iş saatlerim yok."

"Nerede? Senin hakkında hiçbir şey bilmiyorum."

"Kimya fabrikasında... Ben de senin hakkında bilmiyorum."

"Pazar günü her şeyi öğreneceksin. Tanıtım konuşmaları için hazırlıklar başladı bile."

"Kim hazırlanıyor?"

"Arkadaşlarım."

"Hatırladım: Şu genç bilim adamı adayları... Sen de mi bilim adamısın?"

"Ben daha fazlasıyım."

"Doktora mı yapıyorsun?"

"İkisi arasında bir şey. Ayrıntılar pazar günü!"

Evin girişine geldiler.

"Gel, çay içelim" diye teklif etti Katerina.

"Teşekkür ederim, sen dinlen. Planlarını bozduysam kusura bakma."

"Ben teşekkür ederim... Filmi görmedim ama uykumu aldım."

"Ben sana anlatırım. Hem sorumluluklarımızı paylaşabiliriz. Önce ben seyredip sana anlatacağım, sen uyuyacaksın. Sonrakinde ben uyuyacağım, sen anlatacaksın."

Goga onu kendine çekti, hafifçe dudaklarını yanağına değdirdi ve otobüs durağına yöneldi. Birkaç adım sonra arkasını döndü ve elini salladı. O da elini kaldırdı, ama sanki olmadı –o zaman hayatında ilk defa birine el salladığını fark etti...

Katerina evin kapısını açarken telefonun sesini duydu.

"Yine ararlar" diye düşündü ama ses kesilmiyordu.

"Ya o arıyorsa?" Telefona doğru koşturdu.

"Sana da Talin bileti ayarlayalım mı?" diye şaşırttı onu Lyudmila'nın sesi.

"Çalışıyorum."

"Perşembe gidiyoruz. Sabah orada oluruz. Tek bir iş gününü kaçıırıyorsun. Buna karşın üç günü denizde geçireceksin, pazar günü de uçakla dönüyoruz."

Katerina pazar gününü ve tanıtım konuşmalarını düşündü.
“Olmaz.”

“Neredeydin?”

“Sinemada.”

Lyudmila sustu, ardından: “Demek sinema... Ne seyrettin?”

“Macar komedi filmi, adını unuttum.”

“Saşka ile mi?”

“Bir tanıdıkla.”

“Petrov?”

“Yeni biri, pazar günü trende tanıştık.”

“Kim o? Çabuk özelliklerini söyle.”

“İstemiyorum” dedi Katerina; “Daha sonra kendin görürsün.”

“Anlaşıldı, ciddi değil o zaman... İyi, otopsi gösterir. Ben ise Erovşin’le gidiyorum.”

“Gitmesen? Hem Erovşin, hem yönetmen –nasıl idare edeceksin sonra? Dikkat et, ikisini de kaybedebilirsin.”

“Kaybetmem!”

“Döndüğünde nasıl atlattığını anlatırsın.”

“Sen de öyle” diye güldü Lyudmila; “Hoşça kal!”

On Üç

Katerina ile konuştuğundan sonra Lyudmila gerçekten Eroşin ve yönetmeni birlikte nasıl idare edeceği konusunda kaygılandı.

Eroşin'i kaybetmek istemiyordu. Hayatında güvenebileceği tek erkek oydu. Yirmi yıl içerisinde ilişkileri neredeyse evliliğe dönüşmüştü, bakışından dahi her şeyi anlıyordu. Lyudmila eskiden onun ne yaptığını bilmiyordu. Artık general olduğunu biliyordu. İki yıl önce bir kutudan iki general yıldızını çıkarıp votka bardağına atmıştı –yeni unvan kazandıklarında bu adeti yerine getiriyorlardı.

Yirmi yıl boyunca birlikte hiçbir yere gitmemişlerdi, bu ilk yolculukları olacaktı. Üç gün için de olsa bu üç farklı kıyafet, gece elbiseleri, iki çift ayakkabı, terlik, gecelik, bornoz, bir yün hırka, parfüm, deodorant, yüz kremi, el kremi demekti. İki kutu çikolata –biri ona, diğer misafirliğe gitmeleri gerektiğinde, yan oda olsa bile.

Her şeyi yerleştirdiğinde bavulu epey ağır oldu. Ve Eroşin, safra kesesi ameliyatından sonra ağırlık kaldırmaktan kaçınıyordu.

Akşam yedide gelmesi gerekiyordu. Asla bir dakika dahi gecikmezdi. Lyudmila arabanın geldiğini duymak için pencereyi açtı. Anlaştıkları saatte duymadığı için aşağı baktı. Siyah Volga oradaydı, Eroşin ise dünya kadar cebi olan uzun bir ceketle kaldırımında dolaşıyordu.

Bavuluyla ve çantasıyla indi. Arabadan hemen şoför atladı, elinden bavulu alıp bagaja yerleştirdi.

Arabanın motoru çok sessiz çalışıyordu. Şoför üstüne lamba yerleştirdi ve en kenardaki sol şeritten uçarcasına ilerlediler. Öndeki arabalar sağa kayıyordu.

On beş dakikada tren garına geldiler. Şoför onun bavulunu ve Eroşin'in çantasını kompartımana yerleştirdi.

Lyudmila gördüğü ortamdan hayrete düşmüştü –böyle bir kompartımanda daha önce hiç yolculuk etmemişti. Güneyde tatil

yaparken iki kişilik yataklı yer için bilet alıyorlardı. Bu da iki kişilikti, ancak daha genişti, masa ve iki yumuşak koltuğu, lamba ve ayrı lavabosu olan bir yerdi. Kadife ile döşenmiş, yumuşak yatak iki katlıydı, üstüne hareketli merdivenle çıkılabiliyordu.

Lyudmila koridora çıktı ve yolcuları gördü. Erkekler kilolu, iri kıyım ve yaşlıcaydı. Kadınlar da onlara benziyordu, kendisi hiçbir zaman zayıf olmadığı halde aralarında en zarif ve genç görünen oydu. Erkekler sigara içiyordu, o da yaktı; çakmak sesi geldiğinde hepsi ona döndü.

Erovşin de kompartımandan çıktı. Herkesi selamladı, onlar da cevap verdi.

“Herkesi mi tanıyorsun?” diye sordu sessizce Lyudmila.

“Ya onlar beni, ya da ben onları...”

“Şu göbekli olan kim?”

“Baltık askeri bölgenin başı.”

“Ya diğeri?”

“Kimya üretim bakanı.”

“Demek Katya’nın üstü...”

“Bir saniye, kimya teknoloji bakanlığı da var, değil mi? Evet, bu onun bakanı.”

“Katka’nın şansı yürümedi” dedi Lyudmila; “Bizimle gelmiş olsaydı, özel bağlantılar kurmuş olacaktı.”

Bakanın kompartımanından elli yaşlarında, üzerinde modası geçmiş takımla bir kadın çıktı.

“Eş mi, sevgili mi?” diye sordu dayanamadan Lyudmila.

“Sen karar ver!” diye gülümsedi Erovşin; “Sen dikkatlisindir.”

“Eşi olmalı. Takımı modaya uygun değil, muhtemelen ikinci karısı... Evlendiğinde adam elli, kadın da otuzlarında olmalı. Nasıl konuşturabiliriz onları?”

“Herkes gibi.”

Kadın Belomorkanal marka sigara çıkardı. Lyudmila onun eşi olduğuna artık emindi. Kadın takımın uçlarını düzelitti.

Lyudmila çakmak çıkardı ve ateş uzattı.

“Teşekkürler!” dedi kadın. “Eşim başkalarının yanında sigara içmemden hoşlanmıyor, ancak artık dayanamadım.”

“Benim bir arkadaşım da eşinizin yanında çalışıyor” dedi Lyudmila.

Bakan konuşmalarını dinlemiyormuş gibi yapıyor, ancak her şeyi duyuyordu.

“Arkadaşınız kim? Hangi departmanda?”

“Novomoskovsk Kimya Fabrikası’nın genel müdürü.”

“Tihomirova mı?”

“Evet, Katerina Aleksandrovna. Okul arkadaşıydık ve hâlâ arkadaşız.”

“Katılıyorum” dedi Erovsin; “O genel müdürü yirmi yıldır tanıyorum.”

“On dokuz” diye düzeltti onu Lyudmila. “O da bizimle gelecekti, ama çok fazla iş varmış.”

“Öyle” diye kabul etti bakan; “Fabrika şu an yenilemede.”

“Sizi çaya davet edebilir miyiz?” diye önerdi Erovsin.

“Biz edebilir miyiz?”

“Genelde ilk teklif kabul edilir.”

“Tamam” dedi bakan. “O zaman biz de sizi Talin’de akşam yemeğine davet ediyoruz.”

“Kabul edilmiştir!” diye cevap verdi Erovsin.

Lyudmila kompartımana girdi ve çikolata kutularından birini açtı. Erovsin kanyak, havyar ve ekmek getirdi. Kadınlar koltuklara yerleşti, erkekler de alt yatağa. Birer kadeh kanyak içtiler, muhabbet ettiler.

“Arkadaşınız tam bir iş kadını” dedi bakan Lyudmila’ya. “Ve şeytan kadar akıllı.”

“Hakkında çok şey duydum.” Bakan karısının sesinde memnuniyetsizlik vardı.

“Onu sevmiyor.”

“Hiç görmediysem nasıl sevip sevmediğime karar verebilirim?”

“Fabrikanın eski müdürüyle aile dostuyuz” diye açıkladı bakan. “Ben de oranın ilk genel müdürüydüm...”

“Biliyorum, Katerina sizden bahsetti.”

“Ne dedi?” diye sordu gülümseyerek karısı.

“Eşiniz için neredeyse aynı şeyleri söyledi –akıllı olduğu ve kandırılmasının mümkün olmadığını. Yemeğe davet ettiğinizde de saklamadan her şeyi anlattığını.”

“Öyle, sonra her sözünü kontrol ettirdim. Her şey tutuyordu. Çok iyi bir strateji yapmıştı. Kısacası iyi bir kariyer yaptı. Tabii akademisyenin yardımıyla...”

“Akademisyen ona yardım etmedi!” diye itiraz etti Lyudmila.

“Tanıyor musunuz?” diye sordu bakan.

“Tabii ki.”

“İzabela’yı da mı?” diye seslendi eşi.

“Doğal olarak.”

“Yaşlanmış” dedi bakanın karısı.

“Ama mihrap hâlâ yerinde” dedi Lyudmila.

“Çok uzun süre önceydi, rakip olduk.” Başıyla kocasını işaret etti. “Ama ben kazandım.”

“O zaman da akademisyenle evlendi” diye ekledi Lyudmila.

“İki hafta sonra.”

“Katerina bu konulardan çok uzak. Bugüne kadar da hâlâ evlenmedi. Bir kere dili yandı, şimdi yoğunluğa üfleterek yiyor.”

“Bu onun iş niteliklerini etkilemiyor” dedi bakan. “İki yılda fabrikanın yenilemesini bitirebilirse onu bakanlığa alacağım. Bir yıl genel merkezde durur, sonra da bakan yardımcısı olur.”

“Üç sene sonrasını öngörmekte acele etme!” dedi karısı. “Bir sene sonrasında bile ne olacağını bilmiyoruz.”

“Tahmininiz ne?” diye döndü bakan Eroşin’e; “Sizin daireden en fazla bilgi var.”

“Üç yıllık tahmine güvenilebileceğini düşünüyorum.”

“Sanmıyorum” diye başını salladı bakan. “Sizin şef çok çabuk genel merkeze geçti.”

“O yüzden üç yıla güvenilmesi gerektiğini söylüyorum” diye açıkladı Eroşin.

Bakan Lyudmila’ya baktı.

“Siz ne düşünüyorsunuz?”

Lyudmila bilim adamlarının hazırladığı makalelerden çok şey hatırlıyordu.

“Her şey gelecek olan kişinin sağlığına bağlı.” Eroşin’in gözlerini açmasından konuşmanın gidişatından memnun olmadığı belli oluyordu, ama yine de sözünü bitirmesi gerekiyordu. “Maalesef ben müneccim değilim” diye iç çekti Lyudmila. “Ancak bir falcı da bizi büyük değişimlerin beklediğini söyleyebilir.”

Bakan çift kompartımanına geri döndüğünde Lyudmila Eroşin’e, “Gereksiz bir şey söylemedim, değil mi?” diye sordu.

“Sen kendi adına çok iyi idare ettin” diye övdü onu Eroşin.

“Görüyor musun, demek ki çok iyi general eşi olabilirdim.”

“Sen şimdi de öylesin, on dokuz yılı bir generalle geçirebildiğine göre.”

“Bak, seninle tanışmadan önce de askeri okuldan bir çocukla arkadaşlık ettim. Son sınıftı... Demek yirmi yıl geçmiş üzerinden. Şu an hangi mertebede olabilir?”

“Ordunun hangi bölümünde olduğuna bağlı. Havacılar ve roketçiler yirmi yıl sonra general olabiliyor.”

“Sınır kuvvetlerindeydi.”

“Bizim askerimiz... O zaman albay ya da yarbay.”

“Demek daha başından beri gerektiği gibi başlamadım” diye düşündü Lyudmila. “Ve bütün hayat ‘yanında’ olmak yerine ‘etrafında’ olarak geçti.”

Erovşin güldü.

“Geçen yılları mı düşünüyorsun?” Lyudmila onun akıl okuma yeteneğini biliyordu. “Hiçbir şey için pişmanlık duyma. Çok az şeyi değiştirebilirdin. Her şey programlıdır... Hatırlıyor musun, bir keresinde sana her şeyin genlerde yazılı olduğunu söylemiştim. Her gün bir anaokulunun yanından geçiyorum ve bakıyorum: İşte bu beş yaşındaki oğlanlar birbirinin oyuncağını çalıyor. Biri alıyor, diğeri veriyor, oysa güçleri aynı. Büyüdüklerinde de aynı olacak; biri yine alacak, diğeri ise verecek. Kızlara baktığımda ise birinin kokoş, diğeri çalışkan bir anne, üçüncüsünün sosyal biri olacağı hemen anlaşıyor.”

“Ben nasılım?”

“Sen güzel bir kadınsın. Senin gibiler hep arzu edilir, ancak evlenmekten korkulur.”

“O kadar da güzel değilim” diye itiraz etti Lyudmila. “Daha doğrusu seksiylim. Beni istediklerinde geri çekiliyorum, belki de biraz direnmem lazım. Eh ne yapalım, hayatım böyle geçecek.”

“Şimdi de yeni bir hayata başlayabilirsin. Seni kaybetmekten korkuyorum ama.”

“Korkma!” dedi Lyudmila. “Seni artık hiç terk etmem.”

“Emekli olunca bile mi?”

“Ne değişecek ki? Misafirliğe ya da tiyatroya mı gidiyoruz? Aslında tiyatroya gidiyoruz. Beni neyin rahatsız ettiğini biliyor musun? Senin hakkında hiçbir şey bilmiyor olmam.”

“İşim bu” diye açıkladı Erovşin.

“İşini kastetmiyorum. İşte sen bana hediyeler alıyorsun, ama benim için uzaylı gibisin. Neredensin, küçükken nasıl biriydin? Askere gidip gitmediğini dahi bilmiyorum, ama yaşına bakılırsa savaşa gitmiş olmalısın. Kendinden bahset biraz!”

Erovşin düşündü.

“Ne anlatayım? Ailem Alman. Ben Engels kasabasında doğdum. Ana dilim Almanca.”

“Erovşin lakabın mı?”

“Üvey babamın soyadı. Dokuzuncu sınıftan sonra Almanya’ya gittik, ajandı. Sonra Berlin Üniversitesi’ne girdim, ardından beni orduya aldılar ve savaşa gönderdiler.”

“Hangi ordu?”

“Alman tabii ki... Savaşı onların yanında teğmen olarak bitirdim ve bizimkilerin yanında binbaşı olarak.”

“Demek casustun?”

“Keşifçi... Bizimkiler kazandığında Amerikalılar tarafından esir alınmış gibi göstermeye çalıştım kendimi. Almanya’dan Arjantin’e geçtim ve orada beş yıl geçirdim. İşte orada yakalandım.”

“İhbar mı edildin?”

“Hayır, Amerikalılar için çalışmaya başlamıştım ve bu ortaya çıktı.”

“Hapiste de mi yattın?”

“Yok, Çin’e yolculuk yapan bir gemiye bindim. Şanghay’da indim ve üç gün sonra Moskova’daydım.”

“Yoksa o meşhur film senin hakkında mı?”

“Hikâyeyi senariste anlattım. O da benden bir şeyler aldı, yenilerini ekledi. Ancak benimki gibi hikâyeler çok nadirdir.”

“Peki yakalanmayanlar, yurtdışında yaşamaya devam mı ediyorlar?”

“Ediyorlar. Bizim tarafımıza geçen ve açığa çıkmamış Almanlar ise burada yaşamaya devam ediyor.”

“Öyleleri de mi var?” diye şaşırdı Lyudmila.

“Tabii ki var.”

“Benimle paylaştıklarını hiç kimseye, ama hiç kimseye anlatmayacağım. Yemin ederim!” diye söz verdi Lyudmila.

“Tabii ki, anlatmaman daha iyi olur” dedi Erovşin. “Her ne kadar zamanında resimlerim tüm dünya gazetelerinde çıkmış olsa da... Hadi yatalım!”

“Sakıncası yoksa ben üstte olmak istiyorum.”

“Düşeceğimden mi korkuyorsun?” diye güldü Erovşin. “Korkma!” Ani duruşta bile yolcunun kaymasını engelleyen, yüksek korkuluğu gösterdi.

“Hiç daha önce böyle bir vagon görmedim!”

“Tüm Sovyetlerde bunlardan sadece sekiz tane kaldı. Eskiden konfora değer veriliyordu. Yolculuk ederken her zaman bu vagonlar için bilet alıyorum.”

“Ya trende bunlardan yoksa?”

“O zaman yolculuk etmiyorum.”

Sabah Lyudmila uyandığında Erovin batarya ile çalışan sessiz tıraş makinesiyle tıraş oluyordu. Çay içti, sigara yaktı ve düşüncelere daldı. Tren Talin’e yarım saat sonra geliyordu, yönetmen onu peronda karşılayacaktı. Belki de otele götürdüğüünün ardından hemen yatmak isteyecekti.

“Onu düşünme!” dedi Erovin.

“Kimi?”

“Yönetmeni... Bırak o düşünsün, sıyrılması gereken o.”

“Anlamadım?”

“İki ailesi var. Kadınların biri daha enstitüden tanıdığı Jenya – orta halli bir aktris, bazen ufak rollerde de oynamış. Ona erkek oğlan doğurmuş. İlk filmini çekerken ise bir üniversite öğrencisiyle görüşmeye başlamış. Kısacası bu üniversiteli kız da ona ikiz doğurmuş, iki kız. Şimdi on yaşındalar. Film çekerken ilk bölümünde her zaman oğluyla birinci kadın gelir. Dün ise kızlarla birlikte ikinci kadın gelmiş.”

“O zaman beni neden çekimlere çağırmadı?” diye düşündü Lyudmila.

“Senin bugün geleceğini biliyor mu?”

“Sen haber verdiysen biliyordur.”

“Vermedim.”

“O zaman bilmiyor. Muhtemelen sorun çıkacaktır. Bugünlerde Talin’de otel bulmak zordur. Genelde bir hafta öncesinden rezervasyon yapmak gerekiyor.”

Lyudmila otelin lobisinde oturduğunu ve doğal olarak yer olmadığını düşündü. Bir asistanın yanına yerleşmeleri iyi olacaktı ya da en azından katlanır bir yatak ayarlayabilirlerdi. O zaman yönetmen ne yapacaktı?

“Erkeğin öcü?”

“Eh birazcık” diye gülümsedi Erovin.

Yönetmen onu peronda bekliyordu. Lyudmila’yı gördü, Erovin ile el sıkıştı ve birden, “İki kişi olacağınızı bana önceden söylemeniz gerekirdi” dedi.

“Özür dilerim, ama Lyudmila İvanovna’yı davet etmiştiniz, değil mi? Ben şahsen buna şahit oldum.”

Yönetmen ekşi bir şey yemiş gibi yüzünü buruşturdu.

“Otel konusu kâbus gibi. Çok üzgünüm ama lüks bir yer bulamadık, ancak tek kişilik oda gayet uygun.”

“Telaşlanmayın” dedi Eroşin. “Ben bizim kurumun otelinde kalabilirim.”

“Harika!” dedi yönetmen. “O zaman odanızı Lyudmila İvanovna’ya verebiliriz.”

Lyudmila Eroşin’e baktı.

“Hayır!” diye başını salladı. “En iyisi ben de kurumun otelinde kalayım.”

Yönetmenin arkasında iki iriyarı genç belirdi ve Lyudmila ile Eroşin’in çantalarını kaptı. Biraz sakinleşen yönetmen konuşmaya devam etmeye çalıştı.

“Randevu ayarlamamız lazım.”

“Çekimlere gelirim.”

“Ne zaman araba göndereyim?”

“Beni getirirler.”

“Bugün sahilde çekim yapacağız.”

“Biliyorum, iki gibi gelirim.”

“O saatte yemekte oluruz.”

“Yemeği bir saat öne alın.”

Garın önündeki meydana geldiler. Hemen siyah bir Volga araba yaklaştı. Şoför Eroşin ve Lyudmila için kapıları açtı. İkisi arka koltuğa oturdu. Eşyaları taşıyan diğer iki genç başka arabaya bindi.

Yavaş yavaş Talin’in dar sokaklarında ilerlediler ve şehir dışına çıktıklarında arabalar hız almaya başladı.

Herkes susuyordu. Lyudmila yönetmenle ilişkilerinin iyiye gitmeyeceğini hissetti.

Kurum oteli deniz kenarındaydı. Yakında birkaç villa daha vardı. Orta yaşlarda bir kadın onları karşıladı.

“Lyudmila İvanovna, odanız yukarıda.”

Oda dediği girişi, yatak odası, banyosu ve tuvaleti olan bir yerdi. Sabunlar, beyaz yumuşak havlular, şampuanlar –her şey Moskova’daki Taganka ve Sadovoe Koltso dairelerine benziyordu. Görünüşe göre bütün malzemeler toptan alınıyordu.

Lyudmila duş aldı, üstünü değiştirdi ve aşağı indi. Masaya kahvaltı servisi edilmişti bile. Eroşin mısır gevreklerinin üzerine

süt döktü, aynısını Lyudmila'nın porsiyonuna da yaptı. Kızarmış ekmek ve reçelle birlikte bir bardak kahve içti. Lyudmila ise dayanamayıp fazlasıyla iştah açıcı görünen birkaç sosisi mideye indirdi –Moskova'dakiler tatsız ya da fazlasıyla tuzsuzdu.

Erovşin sormaktan çok onaylatıyormuş gibi konuştu:

“Sen Talin’e daha önce geldin, değil mi?”

“Geldim.”

“Gezide görmediklerini görmek ya da mağazalarda dolaşmak istiyorsan arabayı alabilirsin.”

“Oysa ben hiçbir zaman Talin’e geldiğimi söylememiştim” diye düşündü Lyudmila.

“İşin var mı?” diye sordu.

“Hayır, deniz kenarında oturmak istiyorum, biraz dolaşacağım...”

“Yalnız mı kalmak istiyorsun?”

“Yanımda olmanı hep istemişimdir.”

Dışarı şezlong ve battaniye çıkardılar. Erovşin kalın yabancı gazeteler okumaya başladı, Lyudmila ise Talin’de Rusça olarak basılan bir Agata Christie kitabı aldı eline, ama canı okumak istemiyordu. Durumu değerlendirmek istiyordu.

“Birinci kadın diğerini biliyor mu?”

“Biliyor” dedi Erovşin.

“O zaman nasıl birbirlerine katlanıyorlar?”

“Akıllılar... İlki kötü bir aktris olduğunu ve giderse hiç kimse-nin onu dizilerde dahi oynatmayacağını biliyor. O yüzden her şey olması gerektiği gibi. Sadece çekimlere geliyor ve prömiyerde eş olarak görünüyor. İşte bu birinci olan... İkincisi ise çekimlere ondan sonra geliyor, prömiyer yerine stüdyo çalışanları için verilen gösterime katılıyor. Bu arada çocuklara da kendi ismini vermiş.”

“Evlenmeden bu mümkün mü?” diye şaşırdı Lyudmila.

“Tabii ki mümkün.”

“Bu erkekler ne şerefsiz!” diye iç çekti Lyudmila. “Her şeyin makbul olduğu ortada.”

“Sizdeki gibi.”

“Biz böyle şeylere müsaade etmiyoruz. Bir kadının eşi ve sevgilisi varsa, eş sevgiliyi bilmez.”

“Genelde bilir” dedi Erovşin. “Ancak seviyorsa kabullenir. Dünya standartlarında yetenekli, tanıdığım evli bir akademisyen karısını seviyordu, ancak birgün başkasına âşık oldu. Karısını

terk edemiyor, ancak sevdiği kadından da vazgeçemiyordu. Hastalandı ve neredeyse deliriyordu. İşte o zaman onu seven bu kadınlar bir araya geldi, durumu değerlendirdi ve üçü birlikte yaşamaya karar verdi. Bu üçlü evlilik yirmi yıldır devam ediyor.”

“Aynı evde mi yaşıyorlar?”

“Aynı binada ayrı daireleri var.”

“Ben senin karınla anlaşabilir miydim?”

Erovşin biraz düşündü.

“Sanmıyorum.”

“Bana ondan bahset.”

“İki yıl önce vefat etti...”

Lyudmila inanamadı.

“Ve bana söylemedin?!”

“Karımı hiç sormadın ki!”

“Seviyor muydun?”

“Evet.”

“Beni?”

“Evet.”

“Neden senden çocuğum olmadı?”

“Sen istemedin... Hep evlenmek istiyordun. Şimdi bile istiyorsun.”

“İstiyorum, nihayet özgürsün.”

“Her zaman özgürdüm.”

“Ya senden oğlum olsaydı?”

“Şimdi on sekiz yaşında olurdu. Belki de üniversite öğrencisi...”

“Casus eğitimi almış olurdu...”

“Asla, bunu tavsiye etmezdim. Kendisi seçerdi.”

“Çocukların var mı peki?”

“Evet, iki kızım var. Biri Moskova’da, boşandı. Diğeri Londra’da, kocası diplomat. Üç de torunum var.”

“Kızınla tanışmak isterdim.”

“Tanıştırırım.”

“Beni biliyor mu?”

“Belki de, ancak bunu hiç konuşmadık.”

Arkalarından ayak sesleri geldi. Lyudmila döndü. Onları getiren şoför saati işaret ediyordu.

Bir Alman fabrikatörün davetinde Luftvafe subaylarından biriyle Sovyet casusunun randevu çekimlerinin yapılacağı sanator-

yuma geldiler. Casus, Almanya'nın birkaç gün içinde Sovyetler Birliği'ne saldıracağı bilgisine ulaşacaktı.

Erovşin yönetmene yaklaştı.

"Kırk bir yılında yaşananlara benziyor mu?" diye sordu yönetmen.

"Evet" diye onayladı Erovşin; "İyi bir kostüm tasarımcınız var."

Savaştan beş yıl sonra doğmuş olan genç tasarımcı kadın utanarak gülümsedi.

"Yerel stüdyoda o dönemle ilgili iyi bir koleksiyon var."

"Mütevazı olmayın, siz iyi bir tasarımcısınız!"

Kadın ona neredeyse aşkla baktı. "Hâlâ kadınları etkileyebiliyor" diye düşündü Lyudmila sıkıntıyla; "Şimdi yalnızken daha sık görüşmeliyiz."

"Bu bölümü tekrar edin!" diye rica etti Erovşin. "Atmosferi hissetmek istiyorum."

"Atmosferi montaj masasında stüdyoda vereceğim, her şey müzikle birlikte gelecek" diye açıkladı yönetmen.

"Yine de" diye ısrar etti Erovşin.

Yönetmen megafonla talimat verdi.

"Tekrar! Herkes yerine geçsin!"

Figüranlar hareketlendi. Garsonlar şampanya dağıtıyordu.

"Fonogram!" diye bağırdı yönetmen.

Dans başladı. Ön planda bir çift vardı.

"Yüz yirmi yedinci sahne" diye açıkladı yönetmen Erovşin'e ve senaryoyu uzattı. Lyudmila omzundan başını uzattı. Senaryoda tüm sahneler, aralar ve genel çekimler belirtilmişti.

"Yorumlarınız var mı?" diye sordu yönetmen.

"Evet" diye cevap verdi Erovşin.

"Oyunculara söyleyin o zaman."

Erovşin megafonu aldı.

"Dikkat!" O kadar sert ve net söylemişti ki, gruptaki herkes aniden sustu. "Siz Almanya'nın en elit insanlarısınız. Aristokrasi... Çoğunuzu çocukluktan olmak üzere, sizi herkes tanıyor. Gülümseyin! Gülümseyin! Aristokratlar gülümsemesini iyi bilirdi."

SS subayını oynayan iri, yakışıklı bir Estonyalı okuldaymış gibi parmağını kaldırdı.

"Sizi dinliyorum" diye döndü ona Erovşin.

"Bir *obersturmbannführer* olarak benim de gülmem gerekir mi?"

“Mutlaka, siz ev sahibiyle dans ediyorsunuz. Siz kimsiniz? Bir SS subayı, yani kasap ya da bakkal... SS içinde neredeyse hiç Alman aristokrati yoktu, aynı Rus aristokratların jandarma birliklerinde olmak istemediği gibi. Sizin için bir baronesle dans etmek büyük bir şeref.”

Erovşin megafonu indirdi ve sessizce yönetmene fısıldadı.

“Ben olsam onu beş yüz metre koştururdum. Terli ve kızarmış olarak dans etmesi için –ne de olsa bir baronesle dans ediyor. Halktan biri olarak, iyi dans etmemesi lazım. O dönemde iyi dans edenler ordu subaylarıydı, çünkü bu konuda eğitilmişlerdi, SS subayları ise eğitilmemişti.”

“Ancak onlar da ciddi rakipti” diye itiraz etti yönetmen.

“Hayır, abver ciddi ve profesyonel bir rakipti, ama SS’liler profesyonelleşemedi. Senaryoyu alıp notlarımı ekleyeceğim. Siz de bu sahneyi çalışma günün sonuna kadar, daha beş saat çekeceksiniz, değil mi?”

“Bugün halledemeyebiliriz” diye itiraz etti yönetmen.

“Ben seyredebilir miyim?” diye sordu Lyudmila.

“Fazlasıyla sıkıcı olacak” dedi Erovşin. “Önce, büyük ihtimalle derecesi olan, dansçı bir çifti çekecekler, sonra da ışık SS subayıyla baronesin üzerine kayacak. Ve her sahne üç-dört defa tekrar edilecek.

“Nereden biliyorsun?” diye sordu şaşırان Lyudmila.

“Dokuzuncu filme danışmanlık yapıyorum.”

“Ve bana hiç anlatmadın mı?”

“Sormadın... Eski şehre gitmeyi öneriyorum, orada güzel kafelerle var.”

Lyudmila kabul etti. Viru otelinin restoranında yemek yediler, ardından da eski şehirde dolaştılar.

“Estonyalıları sevmiyor musun?” diye sordu Lyudmila.

“Aksine, inatçı ve çalışkan insanlar; ancak taşralı oldukları doğru.”

“Moskovalılardan daha mı fazla?”

“Tabii ki, Estonyalılar Avrupa’ya aidiyet konusunda takılıp kalmışlardır. Kompleksliler, bu da taşralılık özelliği. Aralarında birçok arkadaşım var. SS üniforması olan o genci susturdum, çünkü egosu şişkin bir aptal. Onun için SS subayı üstün bir ırkın temsilcisi. Muhtemelen Estonya’nın işgali zamanında ufak bir çocukmuş. SS’liler onun için iktidar demek. Biz ise işgalci ve Asyalıyız.”

“İyi de biz Estonya’yı işgal etmedik ki!”

“Ne sen ettin, ne ben” diye düzeltti onu Erovşin.

Lyudmila Talin’e yaptığı önceki geziyi hatırladı. O zamanlar Estonyalılara Rusça soru sorsa herkes Estonca cevap veriyordu.

“Bizi sevmiyorlar, değil mi?”

“Sevecek bir yanımız yok” diye sakince cevap verdi Erovşin.

Lyudmila sevilmemekten hiç hoşlanmıyordu.

“Ne yapacağız?”

“Hiç... İkimiz de bu durumu değiştiremeyiz. Zaman geçecek ve o zaman değişecek.”

“Bizi hiç sevmeyecekler ama, değil mi?”

“Hiçbir zaman... En azından bu nesil hayattayken. Rusya zengin olsa bile yine sevmeyecekler, aynı Amerikalıların sevilmediği gibi. Ancak katlanmaya devam edecekler.”

“Bakan ne için kaygılanıyordu?” diye hatırladı Lyudmila.

“Sen bu soruya kendin cevap verdin” diye gülümsedi Erovşin; “Büyük değişimler bizi bekliyor.”

“Ne zaman?”

“Ya bu sonbahar ya da önümüzdeki kış... Brejnev ümitsiz derecede hasta. Onun yerine Andropov gelecek, bu yüzden bizim birimi bırakmıştı. Ancak o da yaşlı ve hasta biri. Çok yakında yaşlılar arasında büyük savaş başlayacak. Birbirine karşı taviz vermeyecekleri için, gençlerden birini aday yapacaklar. O da ipleri gevşetmek zorunda kalacak ve her şey çökecek... Önce Polonya ve Çekoslovakya bölünecek.”

“Bizimkiler de asker mi yerleştirecek?” diye tahmin etti Lyudmila. “Aynı önceden gönderdikleri gibi?”

“Yerleştirmeyecek” dedi Erovşin. “Afganistan’da elimiz ayağı-mıza dolandı. Tüm dünya bize karşı... Bizim imparatorluk da aynı Roma veya Britanya imparatorluğu gibi dağılmak zorunda. Devrim olmasaydı Rus imparatorluğu artık olmayacaktı. Stalin bu çöküşü durdurdu. O yüzden şimdi Letonya, Estonya ve Litvanya ayrılacak... Hatta belki Ukrayna bile.”

“Mümkün değil!” diye itiraz etti Lyudmila. “Biz aynıyız –Rus, Beyaz Rus, Ukraynalı.”

“Hayır, çok farklıyız” diye cevap verdi Erovşin.

Ufak bir radyo alıcısı çıkardı ve “Yaşlı Tomas’ın ordayız, gelin” dedi.

On dakika sonra sahile doğru yol alıyorlardı...

Akşam televizyon karşısına oturdular. Moskova ve Talin programı dışında televizyon İsveç, Finlandiya, Norveç ve Danimarka kanallarını da çekiyordu.

“Estonyalılar tüm bunları seyrediyor mu?” diye şaşırdı Lyudmila.

“Estonyalılar Finlandiya televizyonunu seyrediyor, ancak buraya uydu anteni konduğu için tüm Avrupa kanallarını çekiyor” dedi Eroşin ve metal iskelet üzerine yerleştirilen çanağı gösterdi.

İsveç kanalında Amerikan *western* filmi vardı. Eroşin diyalogları çevirdi. Ardından haberler başladı, onları da çevirdi.

“İsveççe biliyor musun?”

“Almancayı iyi biliyorum, ikisi aynı dil grubundan. O yüzden hem İsveççe, hem Norveççe, hem de Danca ve Hollanda’ca da anlayabiliyorum.”

“Ya Estonca?”

“O Macar-Fin grubuna ait: Fince, Estonca, Macarca, Çuvaşça. Hiç öğrenmedim.”

Lyudmila, Eroşin’den çocuk doğurmadığı için yine üzüldü. Bir erkek çocuğuna iyi eğitim verebilir ve çocuk, en az iki yabancı dil biliyor olurdu.

Eroşin yanına çıktı, nazik ve düşünceliydi ve Lyudmila kendini gencecik hissetti. “Hamile kalırsam doğururum” diye düşündü; “Benim çocuğum olacak!”

Çocuklara karşı hiçbir zaman ilgi duymamıştı, ancak son yıllarda Antonina’nın oğlu Dimka ile konuşmak ve ufak hediyeler vermek hoşuna gidiyordu –güzel bir çakı, son model bir saat gibi.

Cumartesi akşam bakan ve karısıyla akşam yemeği yediler, birbirlerinin adres ve telefonlarını aldılar ve Moskova’da buluşma sözü verdiler.

“Bakanın yanına giderken mutlaka Katerina’yı da alacağım” diye düşündü Lyudmila ve Eroşin’e sordu.

“Uygun olur mu?”

“Önceden konuşulursa olur.”

“Ne ben ne de Tonka hayatta bir şey elde edemedik. En azından Katka’yı dürtükleyelim.”

“Ederiz” diye söz verdi Eroşin.

Pazar sabah Lyudmila her zamanki gibi saat altı öncesi uyanı. Eroşin uyuyordu.

Lyudmila kahve yaptı, ekmek kızarttı ve sahile indi. Bugün Katerina onun tanımadığı bir erkekle buluşacaktı. Sesinden bu yabancıya karşı ilgisiz olmadığı belli oluyordu. Çok yakında kim olduğunu öğrenecekti. Ya da belki öğrenemeyecekti... Katerina ketum biriydi, çok nadir olarak hayatındaki erkeklerden bahse-derdi ve daha da nadir, onları tanıştırdı.

Erovşin'e kahvaltı hazırladı, yanına oturdu ve sessizce nasıl yediğini izledi.

"Katerina'nın etrafında yeni bir erkek var" dedi.

"Nasıl biri?"

"Bilmiyorum, ama çok merak ediyorum."

Erovşin güldü.

"Yarın anlarız."

On Dört

Pazar sabah, gürültüyü duyan Katerina, sesi kapatmak için alışkanlıkla elini saate uzattı. Ancak saat çalmaya devam ediyordu. Nihayet kapı zili olduğunu kavradı, ama Aleksandra için olacağına karar verdi ve battaniyenin altına gömüldü.

Zil sesi sustu, kapı çarptı ve Aleksandra'nın girişte biriyle konuştuğunu duydu.

"Anne, pikniğe gidiyoruz" diye bağırdı.

"Ne pikniği?"

"Hani anlaşıştık?" diye seslendi Goga.

"Hiçbir yere gitmiyorum" dedi Katerina; "Bugün pazar ve ben uyumak istiyorum."

"Doğa ortamında uyursun."

"Akşam alışveriş yapamadım, buzdolabı boş, doğaya götüreceğimiz bir şey yok."

"Her şey alındı. Araba girişin önünde."

"Hazırlanmak için yarım saate ihtiyacım var."

Katerina, Goga'nın her an patlayacağından korktu. Onun yerinde olsa, "Nasıl istersen, ben teklifimi yaptım, sen uyumaya devam et!" diyeceğini düşündü, ama o gayet sakince, "Girişte bekliyorum" diye cevap verdi.

Katerina ve Aleksandra daha uykulu halde aşağı indiklerinde arabanın önünde Goga ve ağır sıklet atlete benzeyen, yapılı bir adam gördüler.

"Ben Vasiliy İvaniç, okuldaki lakabım Vasyok idi... Siz de Katerina ve Aleksandra olmalısınız."

Goga direksiyona oturdu. Pazar günü yollar boş oluyordu. Leningrad yoluna çıktılar ve Goga hızını arttırdı. Araba kolaylıkla diğerlerini sollayabiliyordu.

"Motoru modifiye edildi" diye açıkladı gururla Vasyok; "Goga yaptı."

"Anne" diye seslendi Aleksandra; "Ne kadar çok özelliği var. Araba kullanıyor ve onu tamir ediyor. Sıkıntılarımızdan bazıları

otomatik olarak giderilmiş oluyor. İyi yemek yapıyor, artık eminiz.”

“Ve bu kadarla kalmıyorum!” diye ekledi Goga; “Armonika, gitar ve balalayka çalabiliyorum, satranç oynayabiliyorum.”

“Bu yeterli” diye sakinleştirdi onu Katerina.

Yaslandı ve gözlerini kapattı. Şehir dışına çıkıyordu ve düşünmesi gereken hiçbir şey yoktu. Bu hayatında yıllardır ilk defa yaşıyordu.

Zelenograd’a yaklaştıklarında arkalarına iki araba daha dizildi. Taş yola döndüler. Araba sallanmaya başlayınca Goga hızı kesti. İndiler, arabayı yol kenarında bıraktılar ve çalılıkların arasından geçip yeşil bir alana vardılar. Etrafta yaprakları sararmış akça ağaçlar vardı. Sarı ve kırmızı renkteki yaprakların arasında yemyeşil çam ağaçları görünüyordu.

Kırkly yaşlarda, eskimiş bez ceket ve kazak giymiş genç adamlar Katerina ve Aleksandra ile el sıkıştı. Görev dağılımı alışkanlığa dönüşmüş gibi görünüyordu. Biri etleri şişlere diziyor, diğeri kuru dal getiriyor, başkaları konserve açıyor, ekmek kesiyorlardı. Yere örtü serildi, şarap ve votka çıkarıldı.

Katerina adamları inceliyor, onlar da ona bakıyordu. Sakallı bir genç Aleksandra’ya çalı çırpı bulmasında yardımcı olmaya gitti. Katerina yardım etmek istedi, ancak “Bu kadın işi değil” deyip izin vermediler.

Sonra da herkes oturdu. Ak saçlarına ve kelliğine bakılırsa en yaşlı kişi olduğu tahmin edilen kişi, Goga’nın doğumgünü kutlamasının başladığını ilan etti ve kadeh kaldırdı. Katerina, elektronik enstitüsünde son yeniliklerin tamamının ve hatta Sovyet elektronik sektörünün Goga sayesinde ilerlediğini ve büyük bir cesaretle Amerikan elektronik sektörüyle yarışabilecek düzeyde olduğunu öğrendi.

“Goga” diye fısıldadı. “Neden doğumgünün olduğunu söylemedin?”

“Doğumgünüm filan yok” diye cevap verdi yine fısıldayarak Goga. “Bunlar tanıtma konuşmaları. Çocuklara evleneceğim kadınla geleceğimi söyledim. Genelde kadınsız geliyoruz, ancak biri evleneceği zaman müstakbel karısını tanıtır.”

“Burada başka biri kapmasın diye mi?”

“Evet, ancak onun kocasının zaman geçirdiği ortamı görme hakkı vardır. Çocuklara benim özelliklerimi anlatmalarını rica ettim.”

“Evet, evet; hiç kusurun yoktu zaten değil mi? Trende öyle demiştin.”

“Pratikte hayır... Sen biraz daha sabret. Şimdi birkaç kişi daha konuşacak, sonra da her zamanki gibi enstitüdeki entrikalara geçilecek.”

“Memnuniyetle beklerim. Her kadeh kaldırıpta seni daha fazla tanıyorum.”

Her kadehten sonra Goga'nın hayattaki katkıları da artıyordu. Doktora yapanlardan biri tezini onun çalışmaları sayesinde savunduğunu iddia etti.

“Neyle uğraşıyorsun?” diye sordu merakla Katerina.

“Prensipte iyi bir tornacı sayılırım. Hatta çok iyi bile diyebiliriz... Aslında benden iyisi yoktur herhalde.”

“Daha fazla içme istersen!”

Ancak Goga yine de devam etti:

“Tabii başka özelliklerim de var.”

“Gerçekten bizim elektronik sektörümüz o kadar gelişmiş durumda mı?”

“Değil” diye itiraf etti Goga; “Onlara yaklaştığımız doğru, ancak biz yaklaşılmaya çalışırken onlar da yerinde saymıyor.”

“Yetişir miyiz birgün?”

“Sanmam.”

Katerina onu her geçen gün daha fazla beğenmeye başlıyordu.

“Goga, bu kadar senedir nerdeydin, yanımdan geçmedin mi hiç ya da trenle yolculuk etmedik mi senle? On sene önce buluşmuş olsaydık, sana iki oğlan doğurmuş olurdum...”

Goga şişen yatağı yerleştirdi, üstüne battaniye koydu ve Katerina uzanarak, enstitünün problemleri etrafında dönen konuları dinlemeye devam etti. Genel müdürden memnun değillerdi. Bazı yorumlardan tanımadığı müdür hakkında kendince sonuçlar çıkardı. Bir zamanlar aynı enstitüde memur, ardından parti sekreteri olmuştu, doktora yapıp partinin şehir komitesine geçmiş ve son olarak da enstitü müdürü olmuştu. Tamamen sıradan bir hikâye... İşte başarısız ama enerjik olanlar parti işlerine yönlendiriliyor ve birkaç sene sonra işçi olarak değil, yönetici olarak geri dönüyorlardı.

“Sen hangi taraftasın?” diye sordu Goga'ya.

“Ben onların grubundayım.”

“Kendi bakış açın yok mu?”

“Var, yukarıda bulunan herkese karşıyım.”

“Neden? Birileri orada olmak zorunda.”

“Maalesef şu an orada olanlar en iyiler değil... Sürekli olarak partiye girmem için beni ikna etmeye çalışıyorlar. Partide fazlasıyla entelektüel insan olmasından korkuyorlar. İşçiye ihtiyaçları var, onlarla her şey daha basit. Ben ise iğreniyorum, çünkü ülkeyi batıran partiden başkası değil.”

“Bunu vebaya karşı aşı olarak düşün!”

Katerina bu sözü ilk defa kullanmıyordu.

“Bana çok net gelmiyor, aşı yapmak vebadan birazcık da kendine bulaştırmak demek... Başka argümanlar da duydum: Örneğin partiye daha fazla iyi insan sokarak hainlerle savaşmamız daha kolay olacak gibi. Sonuçta bu hainleri paramızla destekliyoruz, uygulamalarına katlanıyoruz ve azınlık çoğunluğa yeniliyor. Onlar ise her zaman çoğunluk. O yüzden aşı numarası işe yaramaz... Katerina, partiye girme. Er ya da geç tüm olanlardan onlar sorumlu olacaktır.”

“On sekiz milyon insanı yargılayamazlar!”

“Kimseyi yargılamaya ya da kurşuna dizmeye gerek yok. Her gün tüm kuruluşlarda komünistlerin öne çıkıp yaptıkları için af dilemeleri lazım. Partide kaç yıl geçirdiysen o kadar yıl pişmanlık duyup, günahlarının affedilmesi için dua edeceksin.”

Aleksandra yanlarına gülen bir yüzle geldi, anlaşılan genç adam hoşuna gitmişti. Diğerleri ormana dağılmış, mantar topluyordu.

“Biz de mantara gidelim mi?” diye sordu Goga.

“Gidelim!” diye bağırdı sevinçle Aleksandra.

“Şimdi sepeti getiriyorum.” Goga arabaya yöneldi.

Katerina kızına, “Ona gerçeği söylemem lazım” dedi.

“İyi de biz bir şey gizlemiyoruz ki... Madem bir erkek bir kadını beğeniyor, mesleği, milliyeti ya da partiye üyeliğinin ne önemi var? Böyle şeyler anketlerde önemlidir, hayatta değil. Goga’nın gitmesini istemem. Güvenilir biri, diğerleri gibi değil...”

“Kimi kastediyorsun?”

“Şu Petrov... Telefon etmeyi bile bıraktı artık. Neden?”

“Anlatırım bir ara” diye söz verdi Katerina.

Goga onlara doğru geliyordu.

“Sadece amatörler ve barbarlar torbada mantar toplar. Mantarı ezmek, her zaman sepette toplamak gerekir.”

“Goga!” diye seslendi çekinerek Katerina; “Tüm keskin zekâna rağmen, ben zannettiğin kişi değilim.”

“Elbette ki değilsin! Zannettiğimden daha iyisin.”

“Ciddi söylüyorum.”

“Haklı” diye onayladı Aleksandra; “O aslında çamaşırhanede bir işçi değil...”

“...üretim alanında büyük bir yönetici!” diye tamamladı gülümseyerek Goga.

“Evet” diye onayladı Katerina.

“Tabii, bir de milletvekili, değil mi? Bizdeki tüm yöneticiler aynı zamanda milletvekilidir.”

“Evet” dedi tekrar Katerina.

“Ve de sürekli yurtdışı seyahatlerine gidiyor. Sen de daha yeni, hatta dün Paris’ten gelmişsindir.”

“Dün değildi” diye düzeltti Aleksandra; “İki hafta önceydi.”

“Abartmayalım, bir hafta eksik veya fazla, önemli değil.”

“Çok ciddi konuşuyorum” dedi Katerina.

“Ben de!” diye açıkladı Goga. “Sen ciddi bir kadınsın, ben de ciddi bir erkeğim. Burada benim için güzel sözler sarfettiler, sen de doğal olarak aşağılık kompleksi hissettin. Bana özelliklerini ve başarılarını anlatmak istiyorsun. Mutlaka onlardan da bahsedeceğiz. Evde oturup, karşı karşıya; ben soracağım, sen cevap vereceksin! Ya da ben bütün gece seni dinleyeceğim. Söz veriyorum. Şimdi mantara gidelim, üçümüz bir pişimlik toplayabiliriz.”

Goga bir çubuk yardımıyla Aleksandra’ya nerede mantar olabileceğini gösteriyor, kendisi hiç dokunmuyordu. Aleksandra ara sıra kimin ne kadar mantar topladığına bakıyordu. Katerina’da hep en çoğu vardı.

“Neden böyle?” diye sordu kızgınlıkla.

“Ne de olsa ben köylü kızyım” diye gülümsedi Katerina. “İlk mantarımı daha beş yaşındayken koparmıştım.”

Birden Aleksandra, “Nikolay İliç yetenekli bir bilim adamı mı?” diye sordu.

“Hangisi, sakallı olan mı?” diye sordu Goga.

“Evet.”

“Pek değil.”

“Nasıl anladınız? Yüksek lisansını bitirdi ve şimdi de doktora yapmıyor mu?”

“Herkes yüksek lisans yapabilir.”

“Yine de” diye ısrar etti Aleksandra; “Ne tür kriterler önemli?”

“İşte, diyelim ki bir kitap aldın” diye başladı açıklamaya Goga; “Birkaç sayfa okudun ve bu yazarın yetenekli olmasa bile becerikli olduğunu anladın. Başka bir kitap aldın, birkaç sayfa okudun ve adamın grafoman olduğunu anladın. Aynı durum sinema, resim ve bilim için de geçerli. Bu her zaman belli olur.”

“Ya o kişi azimliyse? Bazen yetenekli ama organize olmayan birinden daha iyi sonuç elde edilir.”

“Edilmez” diye cevap verdi Goga. “Bir zamanlar boks ile uğraşıyordum. Ringe çıkıyorsun, birkaç vuruş yapıyorsun ve bir dakika sonra karşındakinin senden daha güçlü olduğunu anlıyorsun. Düşünüyor, plan yapıyor, hesap ediyorsun, o sırada o sana vurmaya devam ediyor, çünkü tepkileri otomatik. Ancak anlayamadığım bir şey var: Bir bilim adamının yetenekli olup olmadığıyla neden ilgileniyorsun? Önemli olan hoşuna gidiyor mu ya da onunla yatmak istiyor musun?”

“Goga!” diye karıştı lafa Katerina; onlara yakın yürüdüğünü fark etmemişlerdi. “Bir çocukla konuştuğunu unutma.”

“Anne!” diye güldü Aleksandra; “Ne çocuğu, sen benim yaşımdayken beni doğurmuşsun.”

“Acele ettim. Hatalarımdan ders almalısın!”

Goga Katerina’ya destek verdi.

“Anneni dinle ve onun tavsiyelerine uy... O sana en doğrusunu anlatacak. Dürüst olmak gerekirse her zaman kadın doğasından anlamayabilirim –bazen bir erkek çok uygun görüldüğü halde, kadın başkasını seçiyor, hem de aptalın tekini ve onunla mutlu oluyor.”

“Erkek mantığı nedir? İşte belki o yüzden siz annemi beğenirsiniz. Sonuçta trende başka kadınlar da vardı, değil mi?”

“İlginç soru” diye gülümsedi Katerina.

“Açıklaması zor...”

“Deneyin” diye ısrar etti Aleksandra.

“Tamam” diye kabul etti o. “Deneyeceğim... Güzel bir kadın.”

“Güzellik göreceli bir kavram” diye itiraz etti Aleksandra.

“Bence güzellik fonksiyonel bir kusursuzluk.”

“Anlamıyorum” diye itiraf etti Aleksandra.

“Baktım ve anladım: Annen bir kusursuzluk örneği. Bir kadının sahip olması gereken her şey onda var. Ve fazla olan hiçbir şey yok. O güzel bir uçak gibi.”

“İlk defa beni uçağa benzetiyorlar” diye belirtti Katerina.

“Özür dilerim kızlar, ben teoriysen değilim. Açıklama yapamayabilirim. Hoşuma gitti, işte o kadar... Beni yukarıdan aşağıya süzmesi hoşuma gitti. Ayakkabılarım kirliydi –bundan rahatsız oldu ve hemen yüzüne yansıdı. Bana nasıl cevap verdiği de hoşuma gitti. Harika sesi var, göğsünden geliyor. Cilve yapmıyordu, eşitmiş gibi cevap veriyordu –sen topu atıyorsun, o hemen vuruşu yapıyor. Onun gibilerini sevmişimdir.”

“Anlaşıldı” dedi Aleksandra. “Her zaman boylu poslu, sarışın ve renkli gözlüleri beğenmişsiniz. Okulda muhtemelen öyle biriyle birlikte oldunuz ve o sizi reddetti.”

“Hayır, reddetmedi, evlendik.”

“O zaman erkeklerin tutarlı bir stereotipi var, öyle mi?” Aleksandra vazgeçmiyordu.

“Tabii ki.”

“Bunu anladım... Bana neden bir bilim adamının yetenekli olduğunu bilmeme gerek olduğunu, onu beğenip beğenmediğimi, yatmak isteyip istemediğimi sordunuz? Beğenme konusunda –tamam, ya yatmak? Erkek bunu hemen mi düşünüyor, yoksa kadını yakından tanıdıktan sonra mı?”

“Tabii ki hemen” dedi Goga. “Bir kadını gördüğünde ilk düşündüğün budur. Geri kalan her şey ardından gelir.”

“Erkekler gerçekten o kadar primitif mi?” diye şaşırdı Aleksandra.

“Genel manâda evet” diye itiraf etti Goga.

“Yani bir erkek bana baktığında aslında aşağı bakıyor?”

“Bu sıralama mecburi değil” diye itiraz etti Goga; “Yukarıya da bakılabilir, ama aşağısı olmadan geçmez.”

“Peki aşağısı için erkeklerin kriterleri nedir?”

“Buraya kadar!” Katerina dayanamadı: “İlk ders için yeterli.”

Herkesin toplandığı yere gittiler. Bir tarafta çorba pişiyor, dörtgen tavada mantarlar kızarıyordu.

Ve yeniden örtünün üzerine oturdular. Çorba çok lezzetliydi, mantarlar ağızda dağılıyordu.

Vasyok da yanlarına oturdu. Aleksandra şarap döktü.

“Benden pas” diye ellerini açtı Vasyok; “Geçen sefer ben içtim, Goga araba kullandı. Bugün Goga içiyor, ben sürüyorum.”

Gruptan biri doğumgünü kutlamasını devam ettirmeye karar verdi ve kadeh kaldırdı, ancak Goga onu durdurdu.

“Ona bunların tanıtma konuşmaları olduğunu söyledim. Daha fazlasına gerek yok.”

“Peki doğruyu, sadece doğruyu söyledin mi?”

“Yemin ederim ki, evet.”

Herkes alkışladı, iki harika kadın, çocuklar ve ebeveynler için içtiler.

Hava kararıyordu. Ateşe biraz daha çalı çırpı atıldı ve gitar eşliğinde dağ ve aşk şarkıları söylendi.

Katerina uyuklamaya başladı ve Goga üzerine battaniye örttü. Uyandığında ateş artık söndürölüyor ve boş şişelerle konserve kutuları büyük kutuya toplanıyordu.

Tekrar Leningrad yoluna çıktılar, Vasyok herkesi sollayarak sıranın başına geçti. Aleksanda önde oturuyordu, Katerina ve Goga ise arka koltukta.

“Yetenek konusuna gelirsek” diye hatırlattı Goga; “Bak Vasyok nasıl araba kullanıyor... Harika, o bir yetenek... Ben yapmam, ancak az kişinin bildiği araba motorlarından anlarım. Ben de bir yetenek sahibiyim.”

“Bugün ne kadar içtin?” diye sordu Katerina.

“Çok mu belli oluyor?”

“Hiç olmuyor” diye karıştı söze Vasyok. “Bugün gayet tutumluydu. Sizin pozitif etkiniz hemen belli oluyordu. Normalde bundan iki kat daha fazla içer.”

“Vasyok” diye seslendi Goga; “Sen Sovyet ajanlarının en önemli prensiplerinden birini unuttun.”

“Hangisi?”

“Ajan için dırdırcılar gerçek bir buluştur.”

“Siz ajan misiniz?” diye sordu şaşkınlıkla Aleksandra.

“Hayır” diye cevap verdi onun yerine Goga; “İstemiş ama alınmamış.”

“Neden?”

“Ajan görünmez olmalı. Diğerlerinin arasına karışmalı. Ancak Vasyok yüz otuz kilo. Dikkat çekiyor! Zayıflarsa alabileceklerini söylemişler, ama zayıflamamış.”

“Doğru mu?”

“Doğru” diye onayladı Vasyok; “Ama bu okul sonrası yaşandı.”

“Ne oldunuz peki?”

“Asker.”

“Unvan?”

“Aleksandra” diye kesti onu Goga; “Gereksiz sorular sorma. Böyle büyük ve etkileyici bir adam ancak albay olabilir.”

“Neden? Belki de generaldir.”

“Aslında general görevindeyim” dedi Vasyok.

“Lütfen!” dedi Aleksandra. “Daha çabuk general olun! O zaman bir general tanıdığımız olur.”

“Uğraşırım” diye söz verdi Vasyok.

Katerina ve Aleksandra’yı evin önünde bıraktılar. Vedalaşırken Goga Katerina’nın elini öptü. Aleksandra, Goga’ya sarıldı ve “Goga, siz bize lazımsınız! Yok olmayın” dedi.

“Anlaşıldı” diye cevap verdi Goga.

“Tanrım” diye düşündü Katerina; “İkimiz arasında her şey çok iyi olsun, ne olur”

Sabah kalktı, Aleksandra’yı hemen uyandırdı, çabucak kahvaltı yaptı, arabayı daha ilk denemede çalıştırdı. Kapıcı onu gördüğünde her zamanki gibi elini şapkasına götürdü ve bariyeri kaldırdı.

Tüm baş uzmanlar, makine uzmanı, teknisyen mühendis ve ekonomist toplanmıştı. Toplantı zamanında başladı. Çeklerden getirilen makine problemini hallediyorlardı. Novosibirsk’te artık çok daha modern ve üretken olanları yapıyordu, ancak Çeklerle sözleşme imzalanmıştı.

Katerina Petrov’u aramıştı –tüm anlaşma ve sözleşmeler onun yönetiminden geçiyordu. O da dış ticaret bakanlığını arıyor, gerektiğinde dışişleri bakanlığı veya uluslararası birimiyle görüşüyordu.

Her ne kadar yerli malı makineler hem fabrika hem de bakanlık için birkaç kez daha ucuza gelse de, Katerina kimsenin böyle bir sonuçtan memnun olmayacağını biliyordu. Yönetimdeki memurlar Çekoslovakya’ya yolculuk etmeyi seviyordu, fabrikadakiler için de iş seyahati fırsatları çıkıyordu. Her katmanda demagojik tepkiler olacağını biliyordu: Bu problemin hem teknik hem de siyasi olduğu, sosyalist blokta kardeş ülkeler arasındaki dostluğun güçlenmesi için sözleşmelerin uygulanması gerektiği konuşulacaktı.

İşte o yüzden Petrov’u sekreter aracılığıyla değil, direkt telefondan aradı. Sesini duyduğunda Petrov kuru bir cevap verdi.

“Sizi dinliyorum.”

“Prag’dan gelen makinelerle ilgili sorunum var. Konuşmamız gerekiyor.”

“Haftaya salı, sabah dokuzda olur mu?”

“Yarın!” diye ısrar etti Katerina.

“Olmaz.”

“Seni kaçırmak istemem.”

“Nereye gideceksin?”

“Senin gittiğin yere. Bana bunu öğrettiğin için sana müteşekkirim.”

Petrov gerçekten ona devlet ve parti kurumlarındaki karmaşık ilişkilerin içinde nasıl yol alması gerektiğini öğretmişti.

“Tamam, yarın onda.”

“On bir” diye düzeltti Katerina.

“Hayır, o saatte dış ticaret bakanlığıyla randevum var.”

Tüm önerilerinin bir saat sonrasına dış ticaret bakanlığı ve ardından da parti genel merkezi uluslararası ilişkiler bölümünde bileceğini ima ediyordu.

“Tamam” dedi Katerina. “Senden sonra Sayfulin’e uğrayacağım.”

Sayfunin, bir başka servis biriminde yerel teknolojilerin üretimi ve uygulama yetkilisiydi.

Petrov anında her şeyi anlıyordu.

“Kaybedeceksin. Hâlâ bir büyücü sayılmazsın, öğrencisin.”

“Ama iyi öğrenciyim.”

“İyi” diye kabul etti Petrov. “Ama düz. Buraya gel! Sana nüansları anlatacağım.”

Ve telefonu kapattı.

Katerina düşündü. İlk adımı kaybetmişti. Petrov iki gün öndeydi. Bir günde çok şey yapılabilirdi ve bir teklif bozulmasa bile durdurulabilirdi.

“Ancak ben işime yarayacak bilgiyi elde edeceğim” diye düşündü Katerina.

Akşam Lyudmila, bakanla tanıştığını, Eroşin’le, onunla ve karısıyla yemek yediğini söylemek için aramıştı. Başka bir şey demedi ve bugün işten sonra buluşmak için anlaştılar.

Katerina yanına uğradı. Öpüştüler ve mutfığa gittiler. Lyudmila yemek hazırlamayı başarmıştı. Birer kadeh votka içtiler.

“Anlat!” diye yalvardı Katerina.

Lyudmila ayrıntılı anlatmayı seviyordu. Katerina bakan eşinin demode takımı ve Katerina’nın adı geçtiğinde yüzündeki ifadeyi öğrendi.

Katerina uzun süredir gereksiz şeyleri atlayıp en önemli olan üzerine yoğunlaşmayı öğrenmişti. En önemlisi bakanın onu hatırlıyor olmasıydı. Ancak bu ilgi tamamen pragmatikti: Fabrikanın yenilemesini bitirebilecek miydi?

Bakan ile İzabela arasında eskiden yaşanan ilişki de önemliydi. Bu bakanla arasındaki ilişkiye nasıl yansyacaktı, bilmiyordu ama yansyacağı kesindi. Petrov'un bugünkü tepkisine bakılırsa teklifini iptal etmek için her şeyi yapacaktı, bu da bakanın yardımını olmadan imkânsızdı.

Katerina, Erovşin'le Talin'e yaptığı yolculuktan sonra Lyudmila'da yeni bir şeyin ortaya çıktığını fark etmişti: Kendine güven, sakinlik. Bu ruh halinde genelde büyük yöneticilerin eşleri olurdu. Onlarda ne korku, ne yalakalık vardı, çünkü iyi korunduklarını ve güvenebilecekleri bir sırtlarının olduğunu biliyorlardı.

"Sende tuhaf bir şeyler var" diye belirtti Katerina. "Sanki general karısı olmuş gibisin."

"Öyleyim, yirmi yıldır bir generalle yaşıyorum."

Ve Katerina birden anladı.

"Erovşin'in karısı ölmüş!"

"İki yıl önce."

"Ve sen bana bir şey söylemedin."

"Sormadın."

"Ya şimdi?"

"Aynı şey... Bir değişiklik yok. Boşanan büyük kızıyla yaşıyor."

"Onun kendi evi vardır herhalde. Belki de evlerinizi birleştirmeniz iyi olur, kızına da general dairesi kalır."

"Bu konu tartışma aşamasında." Lyudmila konuşmayı başka konuya saptırdı. "Sen en iyisi senin adaydan bahset."

Tepkisinden Katerina evlenme teklifi olmadığını, o yüzden ev konusu da konuşulmadığını anlamıştı. Sonra votka içtiler. Katerina, Aleksandra'yı aramayı ihmal etmeden orada kalıp, kanepede yatmayı kabul etti. Lyudmila'dan temiz bir bluz alacaktı.

"Ayrıntılarıyla lütfen!" dedi Lyudmila. "İlk tanışmadan itibaren... O sana ne dedi, sen ne dedin?"

Katerina acele etmeden anlattı. Kendi de olanları anlamlandırmaya çalışıyordu.

"İçki içiyor mu?" diye sordu Lyudmila, Katerina piknik konusunu bitirince.

“Sanmıyorum... İyi bir arkadaş ortamında hayır demiyor ama.”

“Kim diyor ki? Sen yine de dikkatli ol!” diye uyardı Lyudmila. “Günde kaç defa onu düşünüyorsun?”

“Saymadım, ama bir erkek gördüğümde hep onunla karşılaşıyorum ya da ona benzeyenler dikkatimi çekiyor. Öyle kemikli, zayıf ama sağlam, biliyorsun...”

“Öylesi çok nadir” dedi Lyudmila. “Günümüzde erkekler tombul ve yağlı, gençler bile.”

“Sende genç birileri yok mu?”

“Yok ama ilgi duyanlar var.”

“Anlaşıldı, aynı üst sınıflardaki öğrencilerin hocalarına duydukları ilgi gibi.”

“Doğrusu onlara çok şey öğretebilirim. İyi bir okuldan geçmiş olacaklar. Ama şimdi söz konusu olan ben değilim... Uyurken yanında yatmasını istiyor misin?”

“İstiyorum” diye itiraf etti Katerina.

“Temiz biri mi?”

“Evet, çok.”

“Tıraşlı olmadığında nasıl tepki veriyorsun?”

“Her zaman tıraşlı.”

“Gömleklerini her gün değiştiriyor mu?”

“Dört kere gördüm ve her seferinde farklı gömleği vardı.”

“Peki sokulma, onu okşama isteği duyuyor musun?”

“Duyuyorum.”

“Biliyor musun, bu aşk galiba...”

“Sadece bir kez başıma geldi, Rudolf ile birlikteyken. Ondaki her şey hoşuma gidiyordu.”

“Buldun hatırlayacak adamı...”

“Bu yeni tanışıklık başta bana eğlenceli geliyordu, şimdi ise her gün araması için bekliyorum.”

“Kıskanıyorum seni” diye iç çekti Lyudmila. “Son birkaç yıldır başıma böyle şeyler hiç gelmedi. Her şey tekrarlanıyor. Kısır döngü gibi. Hepsi birbirine benziyor. Erovşin’den daha iyi birine rastlamadım. O istediğim her şeyi biliyor.”

“Seni tanıdığım için” diye tahmin etti Katerina.

“Evet... Gece Talin’de otururken müzik açmasını istedim, eline kasetleri aldı, birinci, ikinci, üçüncüyü kenara attı, dördüncüyü açtı –hava durumunu sunarken televizyonda arkada verilen

müzik. Ben de tam onu istiyordum. Yemin ederim soluksuz kaldım. Hep öyle oluyor; ben bir şey istediğimde o ondan bahsetmeye başlamış oluyor.”

“Sen onun düşündüklerini bilebiliyor musun?”

“Onu anlıyorum. Ne zaman memnun değil, ne zaman hoşuna gidiyor, ya da bir yeri ağırdığında... Ancak ben düşüncelerini okuyamıyorum. Benden bahsettiğimiz yeter... Bu Goşa’yı ne yapacağız?”

“Her şeyi anlatacağım, kendi karar versin.”

“Acele etme! Sana âşık ve en önemlisi bu. Güya kim olduğun önemli değil, ama yine de erkekler onlardan üstün olan kadından hoşlanmaz. Sen kendinden bahsettiğinde inanmak istemedi, değil mi? Yani şakası bile ona sevimsiz geliyor. Demek ki, kendini seven biri ve her duruma hakim olmak istiyor.”

“Biri her zaman üsttedir” diye itiraz etti Katerina. “Belki de iş konusunda benim üstte olmamı kabullenecektir, ama erkek evde hükümdar olmak ister. Ben de itiraz etmem, öyle olsun. Hükümdar olsun, benim için daha kolay olacaktır.”

“Korkmaz, değil mi?” diye sordu şüpheyle Lyudmila; “Son noktayı koyarsak, sana âşıkım gibi görünüyor.”

“Olmasa bile, en azından beğeniyor.”

“Bekâr biri ve yalnız yaşıyor. Sana teklif etsin. Hemen nikâh için gün alın. Sonra da itiraf edersin –benim Gurin’e yaptığım gibi. Tek bir defa bile profesör kızıyla tanıştığını hatırlamadı sonrasında.”

“Yalan söyleyip ardından savunma yapmak istemiyorum.”

“Savunma yok” diye itiraz etti Lyudmila; “Sadece baskı. Ne yani, ondan bir şey gizledin mi? Piknikteyken kendin hakkında her şeyi anlatmışsın. Hangi konuda suçlusun? Bizde herkes eşit: İşçiler, bakanlar, tornacılar. İş bırakmanı isterse bırakırsın.”

“Bırakmam!” dedi Katerina.

“Bırakma! İstifa mektubu yazdığını söylersin ve üzgün bir yüzle dolaşırsın. Erkekler geri çekilmeye meyillidir. Seni öyle üzgün görünce dayanamayıp müdür olmanı kabul edecektir.”

Katerina güldü. Aleksandra’yı arayıp bu akşam eve dönmeyeceğini, Lyudmila’da kalacağını haber verdi.

“Bir şey mi oldu?” diye sordu telaşla kızı.

“Olmadı, Lyudka ile biraz içtik. Bu halde araba kullanamam.”

“Arabayı bırak da gel!”

“Yorulduğum” diye itiraf etti Katerina. “Uyumak istiyorum.”

“Ya Goga ararsa?”

“Lyudmila’nın telefon numarasını ver. Burayı arasın.”

Tam yatmadan önce telefon çaldı. Ahizeyi Lyudmila kaldırdı.

“İyi akşamlar Georgiy İvanoviç! Gerçi ne akşamı, geceler demek lazım...” Sonra da ahizeyi eliyle kapatarak, “Telefon sana, davet et, buraya gelsin” dedi.

Katerina telefonu aldı.

“Gel! Adresi veriyorum. Okuldan arkadaşşımla tanışacaksın!”

Lyudmila fısıldadı.

“Ben de dinlemek istiyorum.”

“Artık çok geç” dedi Goga; “Gelene kadar son metroyu yakalamak için dönmüş olmam lazım.”

“Ben sana taksi parası veririm.”

“Ben şu ‘Romanyalı subaylar kadınlardan para almaz’ anekdotu gibiyim.”

“Maaşını alana kadar borç olarak veririm... Gel, daha içkimiz var.”

“Teşekkür ederim, ama formda değilim. Yorgunum ve de arkadaşşıma kendimi beğendirmem lazım, bana cephe almaması için. Sesini duyduğuma sevindim.”

“Ben de.”

“Yarın seni ararım.”

“Ya da gel...”

“Gelirim.”

“Öpüyorum seni.”

Karşı taraf sessizleşti ve sonunda, “Ben bunu yarın yaparım” dedi.

“Harika bir ses” dedi Lyudmila. “Akıllı birine benziyor. Torna-cı olacağı hiç aklıma gelmezdi. Yarın Aleksandra’yı gezmeye gönder ve onunla yat! Bu her halükârda gerekli. Böylece nasıl bir erkek olduğunu göreceksin. Kısacası olayları hızlandırmak lazım.”

“Nasıl?”

“Sanki kendiliğinden oluyor gibi. Birinin sana evlenme teklif ettiğini söyle.”

“Ya evlen o zaman derse?”

“Demeyecek” dedi kendinden emin Lyudmila; “Neden onunla, benimle evlensen daha iyi olmaz mı diyecek. Sen de tamam, kabul ediyorum, hadi yarın nikâh için dilekçe verelim diyeceksin.

Evlilik kurumuna gideceksiniz ve oradaki memur bugün tek bir çift bile gelmedi, siz olgun insanlara benziyorsunuz ve birbirinizi sevdiğinizi görebiliyorum, sizi hemen kaydedebilirim, kabul ediyor musunuz, diyecek. Sen de hemen evet, diyeceksin. Ona da evet demekten geriye bir şey kalmıyor. Son! *Finita la comedia.*”

“Bu sadece masallarda oluyor” diye iç çekti Katerina. “Neden memur bizi hemen kaydetsin ki?”

“Çünkü öncesinde Moskova belediye meclisi başkanıyla konuşacaksın, o da bu bölgedeki başkana haber verecek.”

“Neden kendi verdiği emirleri bozsun ki?”

“Çünkü sen rica etmiş olacaksın, o da hayır demeyecek. Hayatını yoluna sokmak istiyorsan böyle davranmak zorundasın.”

“Ya bir ay sonra birbirimize katlanamaz duruma gelip ayrılırsak?”

“Olabilir, benim de başıma geldi. Ancak hiçbir zaman hiçbir konuda kendimi eleştirmedim. Mümkün olan her şeyi yaptığımı biliyordum ve olmuyorsa suçlu ben değilim...”

Sabaha Katerina kafası ağır bir şekilde uyandı.

“Kahretsin” dedi; “Bazı erkekler nasıl oluyor da her gün içebiliyor? Sonra da çalışıyorlar.”

“O kadar çalışıyorlar işte” diye cevap verdi Lyudmila.

Katerina düş aldı –önce sıcak, sonra soğuk ve yine sıcak, ardından soğuk. Vücudunu havluyla sildi, sert bir kahve içti. Lyudmila işe gitti.

Katerina fabrikaya uğramamaya karar verdi ve telefon edip başkanlıkta olacağını haber verdi.

Petrov onu bekliyordu. Onu öpmeye çalıştı, ancak Katerina çekildi, yine de güzel İngiliz parfümünün ve Amerikan sigarasının kokusunu yakalayabildi. Koltuklara oturdular ve sekreter kahve getirdi.

“Kayınvalide olayı için kızdın mı bana?”

“Hayır, olabilir.”

“Beni affet!” diye yalvardı Petrov.

“Ediyorum.”

“Bugün buluşabilir miyiz?”

“Buluştuk bile.”

“Lyudmila’nın evinde olmak istemiyorsan, benim bir arkadaşım üç yıllığına Berlin’e gidiyor ve dairesinin anahtarını bana bıraktı.”

“Sevindim senin için, ancak koşullar değişti. Biri bana âşık oldu, ben de ona...”

“Ne zaman oldu bu? İki haftada mı?”

“Evet.”

“Bizlerden biri mi, kimyacı mı?”

“Hayır, değil.”

“Tanıyor muyum?”

“Hayır.”

Petrov gülümsedi.

“Hayal kırıklığı yaşayana kadar beklemeye hazırım.”

“Yaşamayacağım.”

“Genç bir dahi mi yoksa?”

“Genç de değil, dahi de.”

“O zaman üretim konusunu çözelim... Bir film çekilseydi herhalde genç ve başarılı genel müdürün, tutucularla nasıl savaştığını gösterecekti. O en iyi yerli makineleri yerleştirmek istiyor, onlar ise kötü olan yabancıyı getirmek, ancak o bizim yerli partinin genel merkezine gidiyor ve oradan destek alarak mutlu ve gülümseyen bir yüzle yurdum fabrikasına giriyor, işçiler onu sloganlarda karşılıyor.”

“Anladığım kadarıyla yurdum partisinin genel merkezi buna karşı değil.”

“Karşı” dedi gülümseyerek Petrov; “Çekoslovakya kardeş komünist partisi genel merkezi de karşı.”

Bu defa Katerina gülümsedi.

“Prag’da dahi bir günde konuyu hallettin mi yani?”

“Ah, özür dilerim... Prag’ı ve gezmeyi seviyorum. Sadece ben değil. Bir tek orada insanca yaşanabiliyor.”

“Sen burada da gayet iyi yaşıyorsun” diye hatırlattı Katerina. “Hükümet payı...”

“Kes şunu!” diye salladı elini Petrov. “O sayede edindiğim şeyleri, Çekoslovakya’da her işçi sıradan bir mağazadan gidip satın alabilir.”

“Çekoslovakya’da öyle” diye kabul etti Katerina. “Bizim işçimiz saatlerce kuyrukta içinde etten çok nişasta olan, bir parça salam için bekliyor.”

“Ama sen kuyrukta beklemiyorsun” diye itiraz etti Petrov. “Yemekhanenin müdürü sana paket hazırlatıyor, şoförün de evine getiriyor.”

“Kimse bir şey hazırlayıp getirmiyor bana.”

“Bundan sonra öyle olacak o zaman. Bunda da anormal bir şey yok. Bu sana, teslim edilen üretime daha fazla zaman ayırman için boş zaman kazandırıyor. Bu arada askerler de karşı... Her hâlükârda içinde siyasi öğelerin olduğu bir olaya karışmayacaklardır.”

“Ama kazanma şansım var yine de, değil mi?”

Petrov kollarını açtı.

“Pratikte hayır, eh sen kaybettin... Olabilir. İnsan her zaman kazanamaz. Bunu kabul et!”

“Hayır, benim bir tanıdığımın dediği gibi, ordu komutanı vazgeçmediği sürece savaş kaybedilmiş sayılmaz.”

“Bunu Napolyon demiş!” diye güldü alayla Petrov. “Katya, bana karşı savaşma! Ben kurnaz ve sinsi bir düşmanım.”

“Ancak düşmanın güçlü yanları yanında zayıfları da biliyorsan şansın artabilir.”

“Zayıf yanlarım nedir?”

“Yakında görürsün... Kahve için teşekkürler.”

Petrov onu kapıya kadar geçirdi.

Kaybettiğini biliyordu ve çıkış yolu bulamıyordu. Hiç kimse onun yürüttüğü mantıkla ve kanıtlarıyla ilgilenmiyordu. Herkes sadece arkasında kimlerin olduğu hesabını yapıyordu. Onun yanında yerli makinelerin üretildiği Novosibirsk'teki fabrika müdürü dışında kimse yoktu. Tabii yalnız olmaktansa iki kişi olmak daha iyiydi, ama savaşa katılmayı kabul edecek miydi, hem bu Moskova oyunlarını anlayabilecek miydi?

Selam verdiklerinde otomatik cevap veriyordu. Büyük ihtimalle müdürü işte olmayan, genç sekreterlerden birini üçüncü defa görünce aynı koridorda dolaştığının farkına vardı. Gitmesi gerektiğini düşündü, ancak her şeye burada, bakanlıkta karar veriliyordu. Aklından tüm birimlerin yöneticilerini, kurul üyelerini ve yardımcı bakanları geçiriyordu. Kaybettiğini onaylayacak ya da hâlâ şanslı olduğunu söyleyecek birine ihtiyacı vardı.

O sırada aklına Lyudmila ile konuştukları geldi. Talin'e gitmediği için pişmanlık duydu, belki de orada bakanı çoğu şeye inanabilirirdi ve kendine destek vermesini sağlayabilirdi, ya da en azından ona karşı olmamasını... Öyle ya da böyle onunla konuşmak gerekiyor diye karar verdi ve fikrin anlamsız olduğunu söylerse geri adım atmak zorunda kalacaktı.

Kabul odasına girdi ve ellilerin üzerinde olan ve ak saçlarını gizlemeyen sekreteri selamladı.

“Bakanla görüşmem lazım.”

Katerina çok uzun zamandan beri sekreterlerin önemli olduğunu biliyordu. Onlara hediye getirilir, özel günlerde kutlanılır, doğum günleri hatırlanırdı. Bunları İzabela öğretmişti. Kabul odasında başka kimse olmadığı için bir çırpıda yaşadığı zorlukları anlattı.

Sekreter görüşme için geleceklerin listesine baktı ve “Bekleyin” diyerek bakanın yanına girdi.

Katerina saatine baktı, alışkanlıktan zamanı saymaya başladı. İki dakika sonra sekreter çıktı. Sorunu anlatmış olmalıydı.

“Buyurun!” dedi.

Katerina içeri girdiğinde bakan ayağa kalktı, ufak masanın arkasındaki koltuğa oturması için işaret etti, kendi de oturdu. “Petrov onu taklit ediyor” diye düşündü; “Ya da hepsi birilerini taklit ediyor.”

Bakan sigara ikram etti, Katerina aldı, adam hemen çakmağı uzattı. Bakan susuyor, o da susuyordu.

Birden üzerine yorgunluk çöktü, canı sadece oturmak ve sigara içmek istiyordu. Ancak bir yerden başlamalıydı, bakanın kaç dakika ayıracağı belli olmazdı. Katerina konuya hakimse ve nasıl çözüleceğini biliyorsa ziyaretçileriyle çok kısa konuşurdu. Soru-cevap, soru-cevap, teklif için teşekkürler ya da yardımcı olamayacağım.

“Lyudmila Talin’den bahsetti mi?” diye sordu aniden bakan.

Katerina bunu konuşmanın sonunda anacağını zannetmişti.

“Bahsetti, onunla gitmediğim için pişmanım.”

“Eşim onun şu Lubyanka’lı generalin eşi olmadığını iddia ediyor.”

“Değil, sevgilisi. Yirmi yıldır birlikteler...”

“Tanrı aşkına!” diye şaşırды bakan. “Böyle erkekleri her zaman kıskanmışımdır. Hem eş, hem sevgili. Ve her şey normal gidiyor. Ben hiç beceremedim.”

“Bu ikinci karınız değil mi?” dedi Katerina. “Lyudmila’nın tahmini öyle.”

“Doğru tahmin etmiş” diye itiraf etti bakan. “Dul kaldım. Sizin akrabanızla flört etmişim. Bu arada, o nasıl? Uzun süredir görmedim.”

“İzabela hâlâ çok iyi görünüyor, ama sorunları var. Akademisyen şu an hastanede.”

“Nesi var?”

“Prostat olmalı.”

“Sıradan yaşlı hastalığı.” Bakan masaya vurdu. “Neyse ki, daha oraya gelmedik!” Ve hemen Katerina’yı ilgilendiren konuya geçti. “Petrov planlarını nereden öğrendi?”

“Kendim söyledim.”

“Gerek yokmuş! Senin hareket alanını çalacak.”

“Çaldı bile” diye itiraf etti Katerina. “Sadece Moskova’da değil, Prag’da da.”

“Askerler seni destekleyecek mi?”

“Sanmıyorum. Genel merkezden ordu yönetim merkezini çoktan aramışlardır.”

Bakan derin nefes aldı.

“O zaman kapandasın!”

“Hiç mi şansım yok?”

“Hücumun durdurulmuş durumda. Pozisyon savaşına girmen lazım. Şöyle yapacağız: Sibiryalıları savaşa dahil et! Onların kaybedeceği bir şey yok. Senin de Petrov’un çıktığı seviyeden daha yüksek bir yere çıkman lazım.”

“Politbüroya mı?”

“İlla ki değil... Örneğin sanayiden sorumlu genel sekreter de olur... O da...”

“...Krasnoyarsk’tan” diye ekledi Katerina. Şu anki genel sekreterin, öncesinde Krasnoyarsk fabrika genel müdürü olduğunu hatırladı.

“Doğru, Novosibirskliler Krasnoyarsk’takilerle iletişime geçsin. Sibiryalılar inatçı insanlardır. Onlar bastırsın, sen ise gölgeye geç... Bir şey daha, yakında benimle televizyonda röportaj yaptılar, muhabir bizim sektörde genç, önü açık yöneticiler olup olmadığını sordu. Ben de senin adını verdim. Hem genç, güzel, önü açık ve sıradan işçi olarak başlamış biri... Seninle de röportaj yapacağına söz verdi.”

“Televizyondan aramışlardı” diye hatırladı Katerina. “Fabrika hakkında sıradan program olacağını sanmışım, orada bir şeyler dönüyor...”

“Sen de gülümsemek zorunda kalacaksın. Öyle masum bir gülümsemeyle, ‘Bizim iyi olandan vazgeçip ithal olanı satın alıyor-

lar' diyeceksin. Senin yerinde olsam, teknolojik ilerlemenin yolunu kesenlerin isimlerini bile veririm. Ben şahsen söyleyemem, ama sen yapabilirsin."

"Ancak Petrov'dan da bahsetmem gerekecek."

"Bahset o zaman!" Bakan gülümsedi.

Katerina hemen anlamıştı: "Benim ellerimle Petrov'un başını kesmek istiyor."

"Parti genel merkezinde değişimler bekleniyor" diye devam etti söze bakan. "Gerekli kişiler seni duyacaktır. O zaman iki alternatif çıkıyor: Ya onu yükseltecekler ya da yolunu kesecekler. Korkma! Ben hemen bugün Sibiryalıları arayacağım, sen de operasyona başla!"

"Savaş zamanında kurmayda mı görev yaptınız?"

"Evet, kimyasal savunmadan başladım. Sen nereden biliyorsun?" diye sordu şaşkınlıkla bakan.

"İyi bir operasyon planlamanız var."

"Zekisin, harekete geç! İzabela'ya da benden selam söyle."

"Siz arasanız daha iyi olur" dedi Katerina; "Bu her zaman bir kadının hoşuna gider."

"Ararım" diye söz verdi bakan.

"Size telefonu yazayım mı?"

"Biliyorum, sen de ara sıra beni ara." Bakan bir kâğıda kendi numarasını yazdı. "Bu direkt olan, operasyonun nasıl devam ettiğinden beni haberdar et!"

Kabul odasında en az on kişi bekliyordu. Katerina sekretere doğru eğildi.

"Teşekkürler, borcumu en kısa zamanda ödeyeceğim."

Fabrikaya geri döndüğünde sekreterden Novosibirsk'i bağlamasını istedi. Oradaki fabrikanın müdürünü pek iyi tanıyor sayılmazdı, ancak o onu hatırlıyor olmalıydı, çünkü adını söylediğinde sevindiğini hissetti. Katerina ona durumu açıkladı. Müdür soruyor, Katerina içtenlikle cevap veriyordu.

Konuşmanın sonunda, "Bu dalaşa girmeye hazır mısınız?" diye sordu.

"Tabii ki hazırım!" diye cevap verdi müdür. "İki günde genel merkezin sekreteriyle iletişime geçerim."

"Teşekkürler."

"Ben teşekkür ederim. Sen sakın bizim Sibiryalılardan olmayasın?"

“Pskovluyum.”

“O da fena değil.”

Katerina’nın keyfi yerine geldi. Her şey yolundaydı. Kazanmamıştı, ama kaybetmemişti de.

Akşam Goga’ya bekliyordu. Goga mı yoksa Goşa mı desin, henüz karar verememişti, ama ikisini de seviyordu. Şimdilik “o” diyordu. O gelecekti. Yaptığı plandan bahsetse iyi olacaktı, herhalde bir övgü alırdı. “Neden övülmek istiyorum? Küçük bir kız değilim ki” diye düşündü.

Odaya Adelaida girdi.

“Televizyondan arıyorlar.”

Katerina telefonu açtı. Propaganda bölümünden arıyorlardı. Fabrika yöneticileriyle bir dizi program yapmayı planlıyorlardı. Bakan tarafından önerilmişti ve çekimler yarın başlıyordu.

Katerina fabrikadan iş çıkış saatinden erken çıktı –müdür olduğundan beri bunu ilk defa yapıyordu. Kuaföre uğradı, kotlet, votka, kanyak ve şarap aldı. Goşa gelene kadar ortalığı topladı, dağılmış eşyaları dolaplara tıktı.

Telefon çaldı.

“Neredesin?” diye sordu heyecanla Katerina; “Çabuk gel!”

“Benim aradığımı nereden biliyorsun?”

“Geldiğinde anlatırım. Seni bekliyorum.”

Duş aldı ve elbise giydi.

“Neden bu kadar heyecanlanıyorum?” diye kendini sakinleştirmeye çalıştı. Her şeyi önceden öngörmüyor muydu zaten? Yemek yiyeceklerdi. Sonra kendisi bir kadeh, o ise üç-dört kadeh votka içecekti. Ardından odasına gideceklerdi. Goga soracak, o cevap verecek; ya da tersi...

Herhalde nerede çalıştığını soracaktı. O da “Genel müdürüm” diyecekti. Ya sormazsa? Her şeyi nasıl anlatacaktı? En iyisi fabrikadan ona telefon gelmesiydi, birkaç emir yağdıracak, o da anlayacaktı.

Ancak fabrikadan kimse aramazdı. Yeni genel müdür olduğunda uzmanları sadece üç durumda aramaları için uyarmıştı: Yangın, insan kaybının olduğu kaza ya da savaş. Birkaç aylık müdürlük deneyiminde henüz kimse telefon etmemişti, arayana küfrediyordu, çünkü bu durumlardan hiçbiri yaşanmıyordu. Ardından da aramaya cesaret edemez duruma geldiler.

Goşa içeri girdi, ona sarıldı ve öpmeye başladı. Sabırsız ellerini hissedebiliyordu, sonunda kendi de dayanamayıp çekildi ve nefes alarak, “Sen banyoya git, ben yatağı hazırlayacağım” dedi.

Katerina çabucak kanepeye temiz çarşaf serdi, soyundu, yattı ve çarşafa sarıldı, sonra da aptalca olduğunu düşünüp üstünü açtı. Goga da yanına yattı, bedeni sıcaktı. Ellerin hafifçe vücudunda gezinmesinden tecrübeli olduğunu anladı ve evet, onu düşündüğü belli oluyordu.

Sonrasında yan yana yattılar, elleri onu okşamaya devam ediyordu, buna hep ihtiyacı vardı ve hiçbir erkek bunun farkına varmamıştı. O ise anlamıştı...

“Sen harikasin!”

“Senin gibisiyle hiç olmamıştım. Kusursuzsun.”

“Duyarlı bir makine gibi mi?”

“Evet, buna alınmazsan.”

“Alınmam, sen bana uygunsun... Evlenme teklif etsen hemen kabul edebilirim. İstemezsen de fark etmez, benimle birlikte olmak ilginç geldiği sürece yanında olacağım.”

“Daha ilk buluşmada koşullar konuşuldu” dedi Goga.

“İlkinde sayılmaz” diye itiraz etti Katerina. “Hem koşul sayılmaz. Kazananın koyduğu koşullara kaybeden tarafın onayı var.”

“Kazanmaya gerek yok. Ben öyle biri değilim, sadece şanslıyım. Uzun süredir bu kadar şanslı olmamıştım. Özür dilerim ama hayvan gibi acıktım.”

“Gidelim, yemek yaptım. Yemekten başlayacağımızı sanıyordum.”

“En önemlisiyle başladık!”

“Tamam sevgili filozof, sen mutfağa git. İstiyorsan buraya da servis edebilirim.”

“Hayır” dedi Goga; “Yemeği her zaman masada yiyeceğiz. Aile geleneklerimizin olması lazım.”

“Nasıl istersen canım.”

Masaya oturduklarında Goga, “Eşinle uzun süre önce mi ayrıldın?” diye sordu.

“Hiç evlenmedim.”

“Ya Saşka?”

“Evlilik dışı çocuklar da var. O hayatımın en büyük hediyesi. Evlenmek istedim ama o istemedi.”

“Gerçek bir budala” dedi Goga. “Ne kaybettiğini biliyor mu acaba?”

“Bir daha asla görmedim.”

“Ondan sonra birileri olmuştur ama, değil mi?”

“Hayır, asla ve hiç kimse olmadı. Sadece sen. Aslında dur... Birileri olmuştur ama unutmuşum. Şimdi sen ‘Madem kimse onu istememiş, ben onu ne yapayım?’ diye düşüneceksin. Klasik erkek mantığı bu, değil mi?”

Goga kalktı ve ona sarıldı.

“Yemeği ertelese ve geldiğimiz yere geri gitsek?”

“Ben de bunu önermek istiyordum ama çekindim.”

“Artık asla çekinme... Her zaman bana Goşa gidelim, diyebilirsin. Yakınında değilsem beni işten arayabilirsin, numaramı veririm. Ve tek bir söz yeter. Her şeyi bırakıp on beş dakikada yanında olurum.”

“Neden benim yanımda, senin değil?”

“Benim yanımda da olur” dedi ve kanepeye serildi.

Katerina hemen uyudu. Uyandığında sabah olmuş ve sanki geç kalmıştı. Saat neredeyse on bir olmuştu.

“Birazdan Saşa gelir” diye hatırladı birden. Goga hızla giyindi. “Ekstrem durumlarda çabuk giyinme deneyimin var sanırım. Bir dakikadan az sürdü.”

“Dakika? Sadece beş saniye. Asker olduk. Ancak o zaman kıyafetler daha fazla, hem botların bağcıklarını da bağlamak gerekiyor.”

“Nedense deniz kuvvetlerinde olduğunu düşünmüştüm...”

“Neden?”

“Onlara has bir şıklığın var.”

“Gitmem lazım... Aleksandra’nın her gün beni görmesini istemem.”

“Hadi, sende buluşalım” diye önerdi Katerina.

“Tabii ki, ama bizim komün evinde tadilat var. Seni temiz ve konforlu bir odaya götürmek isterim.”

“Aleksandra ile neden karşılaşmak istemiyorsun? Sempatik bulmuyor muydun?”

“Buluyorum, sana benziyor. Ancak gençler küstahları fazla sevmez. Onunla ilişkimin iyi olmasını isterim ve bunu kendi metotlarıma göre şekillendireceğim.”

“Belki bana da anlattırısın metotlarını?” dedi Katerina. “Çünkü benim bu konuda bazı sorunlarım var.”

“Mutlaka” diye söz verdi Goga, öpücük verdi ve çıktı.

Aleksandra o gittikten beş dakika sonra geldi. Katerina karşılaşıp karşılaşmadıklarını sormak istiyordu, ama susmayı tercih etti. Öyle olsaydı dayanamayıp kendi anlatırdı, görüşmedilerse de müstakbel üvey kızıyla ilişkiler üzerine geliştirdiği metotlara karışmayacaktı.

Aleksandra düşünceli görünüyordu. Sessizce yemeğini yedi ve aniden, “Zor bir gün müydü?” diye sordu.

“Normal.”

“Yorgun görünüyorsun.”

“Sen de düşünceli... Sorun varsa konuşalım.”

“Var” diye itiraf etti Aleksandra. “Ama belki kendiliğinden hallolur.”

“Cerrah müdahalesi gerekiyorsa söyle. Canlı kesmeye alışığım.”

“Biliyorum” dedi Aleksandra, annesini öptü ve odasına gitti.

Katerina da kendi odasına girdi ve kanepeyi açtı, nevrresimi sererken kolonya kokusunu aldı. Sıradan, Sovyet malı. “Alışırım” dedi; “Hem tıraş kolonyasına hem de sigaralarına.”

Sabah hafiflik hissiyle uyandı. Kimya bakanlığından ofis numarasını aradılar.

“Novosibirskliler ile bizi destekleyecek misiniz?” diye açıkça sordu Katerina.

“Sözleşmelere uymak lazım” diye cevap verdi yetkili. “Çeklerle sözleşmemiz var.”

“Bu sene bitiyor.”

“Yeni sözleşmeler bir ay sonra yapılacak. Bu sorunu Prag’da çözeceğiz.”

Prag’a gidecek grup şekillenmişti –içinde Katerina, Petrov, bakan yetkilisi ve dış ticaret yetkilileri vardı.

“Özür dilerim” diye devam etti Katerina; “Sizi önceden sözleşmeyi uzatmayacağımıza dair uyarmam lazım.”

“Tavsiye etmem, Hem Çek makineleri iyidir. Ben de kimyagerim.”

“Size katılmıyorum ve kendi bakış açımı savunma hakkımı saklıyorum.”

“Öyle yapın, ama fazla uğraşmayın.”

Katerina Petrov’un numarasını çevirdi.

“Düşündüm ve hâlâ aynı fikirde kalmaya karar verdim.”

“Çok yazık, önümde onaylanmak üzere Prag’a gidecek delegasyonun listesi var. Senin ismini çiziyorum. Her şeye sensiz karar vereceğiz.”

Ve Petrov telefonu kapattı.

Kamera ve ışıklandırma yerleştirildi. Raçkov, Adelaida’yı müdür koltuğuna oturttu ve ışığı ayarladı. Sabırsızlıkla saatine baktı.

“Genel müdürümüz hiçbir zaman gecikmez” dedi Adelaida.

“Hiç mi?”

“Asla.”

Katerina odasına girerken bu diyalogu duydu. Raçkov’u hemen tanımişti. Pek değişmemişti. Ağırlaşmış, ak saçlarıyla daha ağırbaşlı görünüyor, ama hâlâ aynıydı.

“Merhaba!” dedi Katerina ve elini uzattı.

Raçkov nazikçe elini öptü.

“Etkilemeyi biliyorsun, o. çocuğu!” Son zamanlarda erkekler kadınların ellerini öpmeye başlamıştı. Katerina, böyle bir davranışı manâsız ve aptalca buluyordu. Salon ve balolarda elinin öpülmesi farklı, günlük hayatta farklıydı; hele de atölyeden yeni çıkmışsan ve her yerin kimyasal madde kokuyorsa.

Çantasından pudra, ayna ve rujunu çıkardı.

“İki dakika sonra hazır olacağım.”

Raçkov mikrofondan uyarı geçti.

“Editör ve yönetmenin yerine geçmesini rica ediyorum.”

Katerina yüzünü canlandırdı, dudaklarını boyadı, saçını düzeltti. Aynı zamanda Raçkov’un şaşkın ifadesini takip ediyordu.

“Yine de beni tanıdı” diye düşündü.

Raçkov gülümsedi.

“Daha önce karşılaştık mı? Sizi çekmiş olabilir miyim?”

“Yanılıyorsunuz, buraya hiç gelmediniz.”

“Hayır” diye kabul etti Raçkov; “Ama ömür boyu burada çalışmamışsınızdır.”

“Ömür boyu sayılmaz ama uzun süre. Neredeyse on yedi yıl.”

“Soçi’de tatile gittiniz mi?”

“Beni tanımadı” diye geçirdi içinden hayal kırıklığıyla. “Bu çok kırıcı, oysa ben tüm bu yıllar boyunca seni unutmadım...”

“Kendimi tanıtmama müsaade edin” diye devam etti o. “Rodion Petroviç Raçkov.”

“Rodion?”

“Evet, sıradan bir Rus ismi.”

“Tabii gençliğinizde siz Rudolf olarak bilinirdiniz.”

Raçkov şaşırmişti.

“Evet, demek gerçekten karşılaşmışız.”

“Neden öyle sanıyorsunuz? Düne kadar yabancı isimler modaydı –Stas, Rudolf, Eduard gibi, şimdi de Rodion, İvan, Nikita, Denis gibiler.

Adelaida kapıdan baktı.

“Özür dilerim Katerina Aleksandrovna, Novosibirsk’ten aradılar. Fabrikanın müdürü bugün uçağa biniyor, yarın da parti genel merkez yetkilisiyle randevusu var.”

Gülümsemesini tutamadı, sonra da Raçkov’a bakıp onu hatırladığını anladı.

“Katerina!”

“Ne, o kadar değişmiş miyim?”

“Hayır, sadece tahmin etmiyordum... Böyle bir randevu! Bu kadar yıl sonra! Demek her şeyi elde ettin. Moskova’nın en büyük fabrikasının müdürü.”

“Üç aydır...”

“Hayatında başka ne değişiklikler var?” Raçkov kendine hakim olamıyordu. “Aile, çocuklar?”

O anda odaya yönetmen ve editör girdi.

“Katerina Aleksandrovna” dedi yönetmen; “Üç kameramız var. Birisi garajda –orası en yüksek yer ve başta bütün fabrikayı çekerek başlayacağız. Siz o sırada hikâyenizi anlatacaksınız, sonra da Raçkov’un kamerası çalışacak. Kırmızı lamba yandığında, sizi çekiyorlar demektir. O sırada editör size soru soracak.”

“Ne tür sorular?” diye telaşlandı Katerina. “Yazar mısınız?”

“Gerek yok” dedi editör. “Sorular önceden bilinmediği zaman, ekranda daha doğal görünür ve düşünürsünüz...”

“Çekilen her şeyi kontrol monitöründe göreceksiniz” diye ekledi yönetmen. “Fabrikadaki üretimi anlatmaya başlayınca atölyede bulunan üçüncü kamerayı açacağım. Yenileme yaptığınıza göre bilim ve teknoloji devriminden de bahsedin, çok moda.”

“Edeceğim” diye söz verdi Katerina. “Hatta bu devrimi engelleyen isimleri de vereceğim.”

“Siz cesur bir kadınsınız!” diye övdü onu yönetmen. “Her şeyi anlıyorsunuz.”

Ve çekim arabasına yöneldi. Birden bir şey hatırladı ve suçlu bir ifadeyle, “Özür dilerim, kravatımı unuttum, görüntüde kravat-sız gözükmememiz gerekiyor” dedi ve otobüse doğru koştu.

Raçkov fırsattan yararlanarak, “Konuşmamızı başka yerde devam ettirmeyi umuyorum, seni ararım” dedi.

“Konuşmaya gerek yok!” diye sözünü kesti Katerina. “Televizyon yıldızı olmayı düşünmüyorum.”

“Televizyonla ne alakası var?” diye gülümsedi Raçkov. “Bizi bağlayan...”

“Bizi bağlayan bir şey yok!” dedi sertçe Katerina.

Monitörün ekranında “Propaganda” programının logosu göründü. Ardından da fabrika hakkında görüntüler çıktı, ses yönetmeni işaret yaptı ve Katerina fabrikanın tarihini anlatmaya başladı, şimdi bakan olan ilk müdürü de andı. Sonra Raçkov’un kame-rasının ışığı yandı ve editör kendinden bahsetmesini istedi.

“Ben Moskovalı değilim” diye başladı söze Katerina. “Limitli-lerdenim. Moskova’ya geldim, metal aksesuarlar fabrikasında işe başladım –önce tornacı, sonra usta, bölüm şefi, atölye şefi olarak devam ettim. Kimya teknolojileri enstitüsünü bitirdim. Fabrikaya ustabaşı olarak başladım, atölye şefi, teknisyen, baş teknisyen... Şimdi de genel müdür oldum.”

“Bütün merdivenleri teker teker çıkmışsınız. Zor muydu?”

“Zordu” diye itiraf etti Katerina. “Ancak dünyada iyi insanlar da var, yardım ettiler... Arkadaşlarım da yardım etti.”

Lyudmila ve Antonina’dan bahsetti. Teşekkür etme ve övme işini ilk müdüründen öğrenmişti. Müdürü tatil öncesi raporları hazırlarken onlarca isim sayabiliyordu. Katerina metal aksesuar-ları fabrikası müdürünü, Lednev’i, Kiselyova’yı, bakanı, akade-misyeni andı. Ardından yenileme ile ilgili soru sordular. Katerina bilim ve teknoloji devrimi hakkında birkaç söz söyledi ve kısaca kötü Çek makineleri ile ilgili çatışmayı anlattı.

“Karşı gelen birileri mi var?” diye sordu merakla editör. “Gö-rünüşe göre devletin bundan çıkarı olacak.”

“Ama bazı insanların kişisel çıkarlarına karşı... Prag’a gitmeye alışmışlar: İyi şarküteri ürünleri, taze yiyecekler, ucuz kıyafetler... Novosibirsk’te böyle bir şey yok. En çarpıcı olan da, yardım etme-si gerekenlerin en fazla direnmesidir.”

Ve hemen Petrov ile parti genel merkez yetkilisinin isimlerini söyledi. “Biz Sibiryalılarla güçlerimizi birleştirdik. Siz gelmeden

önce Novosibirsk fabrikasının müdürü aradı. Biz savaşa devam edeceğiz.”

“Zaferinizi bize haber verecek misiniz?”

“Ya da yenilgimizi...”

“Zafer olacağını umuyoruz” diye bitirdi konuşmayı editör.

Röportaj esnasında Katerina, Raçkov’un varlığını tamamen unuttu. Dikkatli bakışını görünce tekrar hatırladı. Kulaklıklarını indirmiş, kameranın arkasında ona bakıyordu.

“Sonunu kesecekler” diye düşündü bir an; “Sadece en şekerli kısmını bırakacaklar.”

“Teşekkürler” dedi editör. “Muhteşemdiniz. Ne zaman yayınlanacağını size haber veririm.” Ve çıkışa yöneldi.

“Bekleyin!” diye durdurdu onu Katerina. “Yayına çıkmadan önce görmem lazım.”

“Uğraşırım” diye söz verdi editör; “Ancak bazen programa önceden planlanmamış ekler koyabiliyoruz.”

“Bakın, tüm programda beni ilgilendiren tek kısım yenilemeye engel olan kişilerin isimlerini andığım son bölüm. Sizin onayınızla veya değil, orayı keserlerse büyük skandal çıkarırım. Böyle durumlarda her zaman cezalandırmak için son hatalıyı ararlar. Doğal olarak bu siz olacaksınız.”

“Haklısınız!” dedi editör.

“Sizi parti üzerinden cezalandıracaklar ya da işte çıkaracaklar. O yüzden programı olduğu gibi bırakın. Sizin müdür ise... ne derler ona?”

“Baş editör.”

“Ona Tihomirova’nın her türlü yaygarayı koparabilecek, kötü bir kadın olduğunu söyleyin. Fabrikanın eski müdürü ve eski baş makine uzmanı Samsonov ile görüşün, onlar da onaylayacaktır. Adlarını not edin! Sizinle dostça ayrılmak istiyorum, çünkü ben rahatsız edici bir düşmanım; sinsî ve intikama hazır.”

Katerina, Petrov’un kelimelerini teker teker tekrarladığını fark etti.

“Evet, evet, tabii ki!” diye onayladı editör. Korkmuş olmalıydı, çünkü televizyon karşısında ona yağcılık çekilmesine ve de ricalarının yerine getirilmesine alışmıştı.

Editör ve Katerina ofiste konuşurken, Raçkov kabul odasında onları bekliyordu.

“Ah evet” dedi Adelaida’ya sanki şimdi hatırlar gibi; “Programı her an yayınlayabilirler ve sizi işte bulamayabiliriz. Her ihtimale karşı bana genel müdürünüzün ev telefonunu verin, ben mutlaka arayacağım.”

“Tanrı aşkına, sakın atlamayın!” Adelaida bir kâğıda telefon numarasını yazdı.

Katerina kabul odasına girdiğinde Adelaida sevinçle, “Kameraman size âşık oldu galiba” dedi.

Katerina hemen anladı.

“Ve ev telefonumu istedi, değil mi?”

“Evet” diye itiraf etti Adelaida. “Programı yayma sokacakları zamanı haber verecek.”

“Başka ne sordu?”

“Nedense sizin evli ve çocuklu olduğunuzu düşünüyordun.”

“Siz de kızım olduğunuzu ama evli olmadığınızı söylediniz, değil mi?”

“Evet” diye onayladı Adelaida. “Çok hoşuna gittiniz. Parmagında alyans yoktu, evli değil sanırım ve de çok sempatik biri.”

“O sempatik bir o. çocuğu!” Katerina odasına döndü. “Sakin ol!” dedi kendine. “Üstüme gelirse, hak ettiğini bulacak.”

Telefon çaldı. Hiç kimseyle konuşmak istemiyordu, ama Adelaida bir türlü telefonu açmıyordu. Katerina kabul odasına baktı –yoktu.

“Katerina, komisyonun iki toplantısını kaçırdın.” Çocuk ve aileden sorumlu komisyon başkanıydı. Katerina oraya üyeydi.

“Özür dilerim, telafi ederim.”

“Genel müdürün acil emri var.”

“Benim için özel mi?”

“Komisyon için... Dünkü toplantıyı senin sorumluluğuna verdik.”

“Bu hafta gelirim” diye söz verdi.

“Komisyon sonuçları pazartesi genel müdürün masasında olmalı. Hemen bugün gel!”

“Telefonda anlatamaz mısın?”

“Telefonluk değil.”

“Devlet sırrı mı?”

“Evet” diye onayladı adam.

“Tamam, yarın gelirim.”

Moskova Belediye Meclisi üyesi olarak olarak kendi bölgesinden ziyaretçileri haftada bir kabul ediyordu. Komisyon toplantılarına ise çok nadir gidiyordu, çünkü çoğu gürültülü ve anlamsızdı ve genelde kadınlardan oluşuyordu.

Dinlenme odasına gitti, kahve makinesini açtı ve sigara yak-tı. Bir zamanlar âşık olduğu Raçkov bugün gözüne kibirli ve sıradan göründü; o kadar sene boyunca onun gibisini çok görmüş-tü.

Daha başında konuşmaya nasıl başladıklarını, ne istediklerini, ne sunduklarını biliyordu. Neden ev telefonunu almıştı? Ne yapacaktı? Şimdi Goga varken başkasını hayatına sokmak istemi-yordu. Ya Aleksandra birden babasıyla tanışmak isterse? Hakkı vardı. Çocukken sıkça onu sorardı, ama birkaç senedir bu konu konuşmalarında yer almıyordu. Goga'nın tavsiyesini almak iyi olabilirdi. Bugün her şeyi anlatmaya karar verdi...

Akşam Goga telefon edip on gün oralarda olmayacağını haber verdi –iş seyahatine gidiyordu.

“Belki böylesi daha iyi” diye düşündü Katerina. “On günde tüm sorunlarımı halledeceğim; hem fabrika hem de on gün içeri-sinde mutlaka ortaya çıkacak olan Raçkov ile ilgili.”

Ertesi sabah Novosibirsk fabrikasının müdürüyle buluştu.

“Her şeyi bu kadar çabuk ayarlamayı nasıl başardınız?”

“Bölge parti komitesi aracılığı ile... Şansım iyi gitti. Konjonk-türü kullanacağız. Pazartesi günü genel merkezde, sanayide bilim ve teknoloji devrimi konuşulacak. Kanıtlara ihtiyaçları var; ilerle-meyi kim engelliyor gibi... Sıradaki kampanya da olur, ama bu kampanya bize yardımcı olacak.”

Kırk yaşlarındaki müdür, onun gibi sportif tipli, yeni nesil müdürlerdendi, her şeyi çabuk yapıyordu. Koridorlarda hızlı yürüyordu, genel sekreterin kabul odasına girmeden, hemen bir si-gara içti.

İri, sakin, üzgün hatta at yüzlü denebilecek genel müdür argü-manlarını dinledi ve bakışını Katerina'ya çevirdi.

“Hepsi tamam, ekleyecek bir şeyim yok” dedi o. “Dün benim-le çekim yaptılar, her şeyi söyledim ama bazı kısımların kesilece-ğinden korkuyorum.”

Genel sekreter, üzerinde altın arma olan beyaz telefonun ahi-zesini kaldırdı –yüksek frekanslı bir bağlantıydı, numarayı çevir-di ve adını söyledi.

“Dün televizyon için Novomoskovsk kimya fabrikası müdürü Tihomirova ile çekim yapılmış. Pazartesi günü bilim ve teknoloji devrimi ile ilgili toplantımız var, programı öncesinde yayınlayın. Ve biraz daha sert olsun, gerekirse isimleri vurgulayan birkaç çekim daha yapın.”

Katerina genel sekreterin radyo ve televizyon komitesi başkanı ile konuştuğunu anlamıştı. Biraz önce Petrov’un ve genel merkez yetkilisini kaderi çizilmişti...

“Teşekkür ederim.” Sibiryalı onunla koridorda vedalaştı. “Sen de artık bizim takımdansın. Bizim takımda Dnepropetrovlular var, Ukraynalılar, en fazla da Moldovyalılar, ancak Sibiryalı ve Urallılar sayısı da artıyor. Bir tane de Pskov’tan alırsın.”

“Tamam, kabul ediyorum. Siz çalışkan çocuklarsınız.”

“Ve de güvenilir.” Küçük bir paket çıkardı ve Katerina’ya uzattı. “Sana hediye.”

“Bu nedir?”

“Evde görürsün. Özür dilerim, biraz daha işim var, akşam da uçakla geri dönüyorum. Sözleşmeyi imzalarken bizim orada görüşürüz.”

Katerina paketi arabada açtı. Kadife kılıfın içinde parlak yeşil malakit taşı olan bir kolye vardı. “İade edeceğim” dedi; “Çok pahalı bu.” Ancak akşam Aleksandra’yla aynanın karşısında kolyeyi farklı bluz ve hırkalarla deneyince emin olamadı.

“Geri verme!” diye yalvardı Aleksandra; “Sırayla taşırız. Bu evimizdeki en pahalı mücevher.”

Aleksandra haklıydı, hiç takıları yoktu. Üzerinde burçların olduğu gümüş zincirleri sayılmazdı, çünkü ondan tüm kadınlarda vardı. Katerina’ya şimdiye kadar kimse mücevher hediye etmemişti, kendisi de alamamıştı. Buzdolabı da, televizyon da, mobilyalar da krediyle alınmıştı. Araba için beş ayrı arkadaşından borç almış ve ödemelerini daha yeni bitirmişti.

Akşam editör aradı ve programın haberlerden sonra, en çok televizyon seyredilen zamanda verileceğini söyledi.

Katerina televizyonu erken açtı, ara sıra da saatine bakıyordu. Kendini ilk defa ekranda görüyordu. Metal aksesuarları fabrikasındaki röportaj sayılmazdı, çünkü canlı verilmiş ve tekrarı yapılmamıştı.

Katerina kendini beğendi. Aleksandra daha eleştirel baktı.

“Saç modelini değiştirmen lazım. Altmış yaşında bir kadın gibisin. Saç değil de sanki kuş yuvası... Şimdi doğallık moda.”

“Değiştiririm” diye kabul etti Katerina.

Birçok kişi onu seyretmişti. Tanıdıklar arıyor ve cesaretine duydukları hayranlığı belirtiyordu. O ise Petrov’u bekliyordu.

Bir hafta sonra aradı.

“Vedalaşmak için arıyorum” dedi. “Artık bakanlıkta kurul üyesi değilim, yönetim müdürü de değilim.”

“Şimdi nesen?”

“Kimya teknolojileri enstitüsünde memur.”

“Tebrik ederim. Sende bir bilim adamı yaklaşımı hep vardı. İyi bir analizcisin ve ben senden çok şey öğrendim. Yakın zamanda televizyondan bir editörle konuştum ve senin kelimelerini kullandığımı fark ettim.”

“Hangi kelimeler?”

“Dedim ki, beni düşman edinme, çünkü ben uygunsuz ve çok sinsi bir rakibim.”

Petrov önce sustu, ardından konuştu.

“Programda adımın geçmesini kim istedi? Kendi kendine karar verdiğini söyleme. Seni tanıyorum. Sen geri adım atmaya eğilimsin, intikamcı değilsin. Söyle bana, kim? Belki de bu bizim son samimi sohbetimiz olur. Buna hakkım var, ben sana yardım ettim, senin için çok şey yaptım.”

“Evet” diye kabul etti Katerina. “Bana yardım ediyordun, işine gelene kadar. Risk de almıyordun, risk alan hep bendim. İşler değiştiğinde beni yok etmeye hazırdın.”

“Anlamıyorum... Bundan kişisel bir çıkarın yok. Ne işine yarayacak?”

“Fabrikayı ayağa kaldıracığıma dair söz verdim. Bizde, yani Pskov’ta her zaman fakirliğin hakim olduğunu biliyorsun. Fakir ve aşağılanan insanlar her zaman sözlerinde durur. Neden biliyor musun? Hiçbir zaman adamdan sayılmadıkları için. Sen bile beni ciddiye almadın: Sempatik bir taşralı, yatılabilir, ihtiyacı olduğunda yardım edilebilir... Ama yok edilebilir de.”

“Fazla abartılı” diye belirtti Petrov.

“Özür dilerim. Ve rica ederim, benimle hesaplaşmaya kalkma. Ben kurnaz ve sinsi bir düşmanım.”

Katerina telefonu kapattı ve düşünceye daldı. Tüm bu hikâyeyi Goga’ya anlattığını hayal etti –Petrov’un sevgilisi olduğunu, ba-

kanın Petrov'un ismini televizyonda anmasını öğütlemesini, kısa zamanda onun makamına aday olma potansiyeline sahip olduğunu, Petrov'dan daha vicdanlı davranmadığını ve Sibiryalıların yardımıyla ondan üstün çıktığını.

Acaba Goga ne cevap verecekti? Dikkatle dinlediğini, sonra da şöyle konuştuğunu hayal etti:

"Kendimi senin yerine koyamıyorum. Sadece kendim olarak düşünebiliyorum. Demek ki ben Petrova isminde bir kadınla yat-tım, o bana yardımcı oldu –onsuz fabrika müdürü olamazdım. Ama ikimizin çıkarı uyuşmayınca onu yok etmek için her şeyi ya-pıyorum. Ve de nefret ettiğim için değil, sadece benim üstüm onunla olan hesabını kapatmak istiyor. Esasta bir insanı yok edi-yorum, çünkü büyük siyaset adına bu gerekli, sözüm ona, var ol-mayan, ancak her şey dağıldığı için uydurdukları 'bilim ve tekno-loji devrimi' adına... Sen de, madem toplantı yapılacak ve sonuç bildirgesi olacak bir şeyin değişeceğini sanıyorsun. Değişmeyecek, çünkü gerekli olan bildirge değil, sadece orduya verilen im-kânlar. Yeni teknolojiler satın almak gerekiyor."

"İyi de Prag'daki teknolojiler yeni değil!"

"Novosibirsk'te de öyle diyecektir o. Belki biraz daha iyi, ama o kadar. Yarın onlar da eskiyecek, çünkü birkaç nesil gerideler. Onların oyununa gelmek senin neyine?"

"Kimseye anlatmayacağım" diye karar verdi Katerina. "Hiç kimseye. Ama o beni anlamalı. Ben yalnız bir kadını ve bu oyunları oynamazsam bir şey elde edemem; bu oyunları milyon-larca insan oynuyor, çünkü tek çare bu. Ne yani, çıkıp Kızıl Mey-dan'da protesto mu yapmam lazım, o zaman deli sanarlar."

Akşam geç saatte Goga, Riga'dan aradı.

"Neler oluyor? Bir şeyler gizliyorsun gibime geliyor..."

"Ne?"

"Sanki marketten konserve çalmışsın ve yakalayıp işyerine ha-ber vermişler gibi."

"Bunu kâbusumda bile göremem."

Katerina, ruh halindeki belirsiz nüansları neredeyse yakalaya-bildiğini anladı, oysa uzun zamandır duygularını saklayabildiğine emindi. "Seni bekliyor ve sıkıntıdan pathyoruz."

"Benim de nasıl sıkıldığımı bir bilsen... Bir gün daha erken dö-nebilmek için günde on iki saat çalışıyorum. Letonyalılar, Rusla-rı hiç bu kadar çalışırken görmediklerini söylüyor."

“Rusların her zaman iyi ve çok çalıştıklarını söyledin mi?”

“Söyledim ama bildikleri başka gerçekler var. Öyle ya da böyle bizi işgalci olarak görüyorlar.”

“Bunu telefonda konuşmamamız gerekiyor” diye geçirdi aklından Katerina.

“İzlenimlerini döndüğünde anlatırsın.”

“Sen de öyle.”

“Neden bahsediyorsun?” diye sordu Katerina.

“Dali hakkında ne düşündüğünü hiç söylemedin.”

“O da nedir?”

“İspanyol ressam... Onun reproduksiyonlarının albümünü aldım.”

“Zannettiğinden daha cahil olabilirim. Duymuşluğum var ama resimlerini hiç görmedim.”

“Şimdi göreceksin. Öpüyorum seni!”

O dönene kadar Katerina biriken tüm işleri bitirmeye çalıştı. Söz verdiği üzere Moskova Belediye Meclisi komisyonu başkanının yanına gitti.

Başkan bir zamanlar pedagoji enstitüsünü bitirmişti, önce parti gençlik kolunda, ardından da parti yönetiminde çalışmıştı. Katerina, enstitü bitirip işini icra etmeyen birçok insan tanıyordu. Sonrasında parti veya devlet memuru oluyorlardı. Emir alıp bunları altlarına aktarıyorlardı. Yüz binlerce insan bir şeyleri kontrol ediyor, raporlar hazırlıyordu. Böyle doygun, iyi giyinen memurları gördüğünde içini korku alıyordu. Hepsini nasıl tatmin edilecekti, sonuçta hiçbir şey üretmiyor, sadece tüketiyorlardı.

Başkan özenle masasının üzerindeki kâğıtları karıştırıyordu.

“Anneciğim, Moskova’da çok fazla tanışma evi türemiş! Çok yakında milis öyle bir evi ifşa etti. Büyük çapta organize edilmiş işler. Kadınlar fotoğraflarını ve kriterlerini bırakıyormuş, erkekler de öyle.”

“Tabii kadınlar daha çoktur.”

“Bilmiyorum... Bilgiler bilgisayara kaydedilmiş. Düşünebiliyor musun, bilgisayarları bile var.”

“Normal, ben de yakınlarda muhasebe için satın aldım.”

“Tüm hizmetler para karşılığı yapılmış. Tabii iş dışında elde edilen gelirler için soruşturma açılmış.”

“Neden iş dışı?” diye tepki verdi Katerina; “Adamlar çalışmış, seçmişler... Bu şekilde ev değişimi bürosundaki memurlar da suç kapsamına alınabilir.”

“Ev seçmek başka, eş seçmek başka. Bu, bir tür pezevenklik. Prensipte bu olay hakkında yorum yapmak zorundayız. Ayrıca yaygınlaşıyor da. Moskova’da artık ‘Otuzun üzerinde olanlar’ diye birkaç kulüp var. Bizim komisyonumuzun görevi bunları takip etmek.”

“Bizim komisyonumuz ‘Anne ve Çocuk.’ Bizimle ne alâkası var?”

“Baskı fabrikasının kulübüne gitmeni istiyorum. Evli değilsin, otuzunun üzerindesin; sıradan bir müşteri gibi araya kayna, sonra da rapor yazarsın.”

“Saçmalıklara vaktim yok” diye kesti onu Katerina. “Ama kulübe gideceğim, belki bilgisayarın yardımıyla bana da bir koca bulurlar.”

“Moskova Meclisi üyeleri şüpheli durumlara düşmemeli” diye uyardı başkan.

“Olur” diye söz verdi Katerina.

Fabrikadan geri dönerken, önceden yöneticiyi arayarak kulübe uğradı. Girişte kollarında kırmızı şerit olan iki yaşlı adam duruyordu. Kravat, beyaz gömlekleri vardı ve “Troynoy” marka kolonya kokuyorlardı.

“Müşteri” diye karar verdi Katerina. Bunu kadınları süzmelelerinden ve erkeklere ilgi göstermemelerinden anladı. Kadınlar davetiye uzatıyordu ve Katerina’nın davetiyesi yoktu.

“Genel müdürün yanına gidiyorum” diye açıkladı.

“Davetiyesi olmayan herkes genel müdürün yanına gidiyor” diye cevap verdi kapıdaki görevli.

“Ben Moskova Belediye Meclisi’nden geliyorum.”

“Buraya herkes gelir: Belediyeden, bölge yönetiminden ya da Enerji Bakanlığı’ndan... Davetiyen olduğunda buyur gel!”

“Beni dinle” diye sinirlendi Katerina; “Sen buraya nasıl düştün? Bu ‘Yetmişler sonrası’ değil, ‘Otuzlar sonrası’ kulübü değil mi?”

Ve hemen söylediklerinden pişman oldu. Yaşlı amcanın yüzü pancar moru renk aldı. “Tanrım, şimdi kalp spazmı geçirecek!” diye korktu Katerina.

Adam da telaşlanarak nabzını ölçmeye koyuldu.

Genel müdürün odasını buldu. Minik, zayıf kadın iki şişman, kırklarındaki teyzeye yorgun bir ifadeyle açıklama yapıyordu.

“Kızlar, davetiye yok! Her şey önceden planlanıyor. Kayıtlısınız ve zamanı geldiğinde davetiye alacaksınız.”

“Ne kadar beklememiz gerekiyor?” diye sordu biri.

“Muhtemelen yılbaşı tatiline kadar.”

“Satın alamaz mıyız?”

“Bizde hiçbir şey alınıp satılmaz. Davetiyeniz çıktığında, ilk ödemenizi yapacaksınız ve kulüp üyesi olacaksınız.”

Teyzeler geri döndü.

“Size yardımcı olamayacağım” dedi kulüp yetkilisi Katerina’ya, ona bakmadan dosyaları kasaya koyarken. “Yılbaşından sonra gelin.”

“Ben Moskova Belediye Meclisi’nden geliyorum” diye tanıttı kendini Katerina. “Sizi aramıştım.”

Mahcup olan kadın gülümsedi.

“Kusura bakmayın! Tüm sorularınıza cevap vermeye hazırım. Bizim kulüp gibi bir yere ne kadar ihtiyaç olduğunu siz de gördünüz. Yalnızlık! İnsanlar yalnızlıktan bezmiş durumdalar. Gidecek yerleri yok. Dans gecelerine katılmak için geç, hem artık onlar da yapılmıyor; diskotekler revaçta, oradaki gençler ise on dört yaşlarında. Nerede tanışsınlar? İşte mi? Sırf kadınların çalıştığı yerler var: Fabrika, okul, poliklinik...”

“Belki de toplu taşıma araçlarında” diye önerdi Katerina.

“Başaramazsınız” diye cevap verdi kadın, “Beş durak yolculuk ediyorsunuz. Bir iki etrafınıza baktınız, sonra onun yanına oturmanız gerekiyor, ama araba dolu. Yanına durmak mı? Ama yorgunsunuz, dolayısıyla refleksleriniz ağır –hem artık ya onun ya da sizin inmeniz gerekiyor. Sosyolojik araştırmalar yaptık. Toplu taşıma araçlarındaki tanışmalar yüzde beşten fazla değil.”

“Sizde durum nedir?” diye sordu merakla Katerina.

“Belli kriterlerimiz var. Kulüp üyeleri, kendileri ve istedikleri partner hakkında bilgi verdikleri bir anket dolduruyor.”

“Beklentileri büyük olmalı.”

“Ne diyorsunuz? Fazlasıyla düşük... En önemlisi içki içmemeleri. Biz, bilgileri gözden geçiriyor ve yerleri ayarlıyoruz. Genelde bir masada dört kişi oturuyor.”

“İkişer kişi bırakmak daha iyi değil mi?”

“Hayır” diye itiraz etti kadın. “Masada iki kadın varsa birbirine destek oluyorlar. Erkekler de öyle. Böylece yakınlaşma daha çok sonuç veriyor.”

“Bilgileri bilgisayarla mı işliyorsunuz?”

“Bilgisayar sadece bir hayal. Şimdilik fakiriz. Dosya sistemi-miz var, posta servisimiz de. Örneğin sizin numaranıza sekiz ve altı numaradan not geliyor. Bakıyorsunuz, olumsuz değilse cevap veriyorsunuz.”

“Ne cevap vermem gerekiyor?”

“Hiç. Sekiz numaradan not almış oluyorsunuz. Ve kâğıdın üzerine sekiz numaraya altı numaradan yazıyorsunuz. Bu konuş-maya hazır olduğunuzun sinyali.”

“Ya da yazmıyorum, değil mi?”

“Ya da yazmıyorsunuz... Bu da daveti kabul etmediğiniz anla-mına geliyor. Her şey gizli yapılıyor.”

“İlginç. Ben de ödemeyi yapıp oyuna katılayım.”

“Maalesef bu mümkün değil. Kulübe katılanlar evli olmadığını garanti eder.”

“Ben evli değilim. Kimliğimi gösterebilirim.”

“Rica ediyorum, size inanıyorum. İşte buyurun! Kadınlardan biri hastalanmış ve masasında bir kişilik yer var. Siz de kırkları-nızda olmalısınız.”

“O civarda” diye itiraf etti Katerina.

“Size tabii ki entelektüel, üniversite mezunu biri lazım?”

“Entelektüellik gerekli, eğitim çok da önemli değil. Neden so-ruyorsunuz?”

“Şimdi anlarsınız. Turizmle aranız nasıl?”

“Hiç yok.”

“Bu kötü işte. Ya klasik müzik?”

“Dinlerken uyuyorum.”

“Komediler?”

“Onları da hiç sevmem.”

“Burada benzerlikler var.” Kadın işaret koydu.

“Kiminle?”

“Şimdi anlarsınız. Elli yaş altı mı, üstü mü?”

“Neden?” diye itiraz etti Katerina. “Kırk altı veya üstü daha iyidir.”

“Kusura bakmayın. Kırklı yaşlardaki erkekler otuzlu yaşlarda-kileri tercih ediyor.”

“Neden onları tercihleri dikkate alınıyor?”

“Çünkü sayı olarak daha azlar. Düzenlenen her akşam kadın ve erkek sayısı aynı olmalı. Ancak kadınlar her zaman sayıca daha fazla çıkıyor. Aldığım istihbarata göre, bazı erkekler davetiyelelerini kadınlara satıyor, böylece zaten hassas olan dengeyi de bozmuş oluyorlar. Size neden bu soruları sordum? Burada bir aday var. Buraya gelmiş olması bile tuhaf. Elli bir yaşında. Fransızların dediği gibi, evlilik yaşı. Boşanmış, akademisyen... Laboratuvar yönetiyor. Yurtdışına seyahat ediyor.”

“Turist olarak mı?”

“Ne diyorsunuz, iş nedeniyle... Numarası dört ve on numaralı masada oturacak. Sizin numaranız doksan üç. Dört numaranın yanında olmak isteyen bayan on beş. Sizin yanınızda oturacak. Tabii ben de kısmen kayırma yapmış olacağım...”

Katerina vazgeçmek üzereydi.

“Yabancı bir şeye uzanmak istemem.”

“Uzanmak söz konusu değil” dedi kadın. “Buna ön sunum denebilir ama direkt seçimi de hariç tutmuyoruz. Kulübümüzün kurallarına göre herkesle konuşabilirsiniz, en önemli kural ise burada herkesin eşit olduğudur. İlk dansa kaldıran erkek de olabilir, kadın da. Bu arada kadınlar daha aktif.” Yetkili kadın Katerina’ya doksan üç numaralı kartı ve çengelli iğne uzattı. “Milletvekili brövenizi çıkarmanızı tavsiye ederim.”

“Neden?”

“Ya tüm dikkatleri sizin üzerinize çekecek, ya da... Biz hiçbir şeyi yasaklamıyoruz, ama örneğin erkeklere madalyalarını takmaları önerilmiyor.”

“Ya kadınların takıları?”

“Sınır yok.”

Katerina bir an tereddüt etti, ama yine de sordu.

“Söyleyin, siz evli misiniz?”

Kadın utandı.

“Maalesef, terzi kendi söküğünü dikemez.”

“Bence siz şu laboratuvar sorumlusunu beğeniyorsunuz. Neden başkalarına öneriyorsunuz ki? Sizin olmasını sağlayın.”

“Ama bu mevkiiyi kötüye kullanmak demek.”

“Nasıl bir kötü kullanma bu, o özgür biri... Evet, adayları var, ama siz de aday olabilirsiniz.”

“O sarışınları tercih ediyor.”

“Saçınızı boyayın. Bu kadar basit... Ben onunla konuşmayı başarabilirsem, ilgilendiğinizi söyleyeceğim.”

Kadın iyice utandı.

“Size nasıl cevap verebileceğimi bile bilmiyorum...”

“Bana cevap vermenize gerek yok.”

“Ya siz de onu beğenirseniz?”

“O zaman size söylerim.” Katerina milletvekili brövesini çıkardı ve doksan üç numaralı kartı taktı.

Katerina’nın oturduğu masanın yakınında kavga çıktı. Masada sadece kadınlar vardı –yetkili kadın ise çoktan çözmek için oraya yönelmişti.

Kararlı bir kadındı.

“Hemen kavgayı kesin!” diye uyardı. “Sizden biri davetiyeyi satın almış. Kayıtlara bakacağım ve sizi milisle birlikte çıkaracağız. Burada kalmak istiyorsanız dans edin, postacılık oynayın ve sessiz olun!”

Katerina’nın masasında iki erkek ve otuz beş yaşlarında, iri göğüslü, büyük dekolteli, saçları özenle taranmış, değerli bir yüzük ve minik elmaslı madalyonu olan bir sarışın vardı. “İyi süslenmiş” diye düşündü Katerina; “Onunla karşılaştırıldığımda ben kuru çirroz gibiyim.”

Kadın da onu inceledi ve gülümsedi –görünüşe göre onu kayda değer bir rakip olarak görmemişti.

Erkekler ellilerinde, sıradan, Bolşeviçka fabrikası ürünü koyu renk takımlı, çizgili ve noktalı kravatlar takmışlardı. Katerina bunları yirmi yıl önce ilk defa Moskova’ya geldiği zamandan hatırlıyordu. İyi korunmuş, belki de yılda sadece üç-dört kez, önemli kutlamalarda giyilmiş olan takımlar.

Erkekler şarap şişesi açtı ve Katerina’yla sarışına da döktüler. Katerina araba kullanacağını söylemek istiyordu, ama sustu –o zaman adam ilgisini ona yöneltecek, sorular yağmaya başlayacak ve ilgi odağı olacaktı.

Bu sefer erkekler masanın altında bir şişe votka açtı. Sarışın ona da bir kadeh dökülmesini istedi ve anında onlar için başka biri oluverdi.

Gece valsle başladı, Katerina’yı yapılı, kel bir adam davet etti; elleri nasırlıydı, borş çorbası ve yanık yün kokuyordu.

“Takımını ütülerken yakmış olmalı” diye düşündü Katerina. Koca adayı hemen boşandığını ve üç çocuk sahibi olduğunu ilan

etti –büyük kızı evliydi ve ayrı yaşıyordu, oğulları ise on ve on iki yaşındaydı, kendisi Ukraynalıydı ve iyi yemek yapıyordu.

“Bugün borş mu yaptınız?”

“Evet” diye sevinçle cevap verdi adam; “Büyük bir tencerede haftalık yemek hazırlıyorum, ne de olsa evde üç erkeğiz. Siz ne-
cisiniz? Çocuklarınız var mı?”

Katerina cevap veremeden müzik bitti. Dans ederken dört numaralı akademisyen adayını inceledi. Fazlasıyla dar, siyah, ipek elbiseli, ufak, kızıl bir kadınla dans ediyordu.

Dört numara aranan birine benziyordu ve fokstrot için uzun boylu ve zayıf, başka bir kadın tarafından dansa kaldırdı. Ukraynalı Katerina’yı beğenmemiş miydi, yoksa mümkün olduğunca daha fazla kadını tanıyıp kendinden bahsetmek mi istiyordu, belli değildi, ama ikinci dansı artık başkasıyla yapıyordu bile, Katerina’yı ise uzun boylu, güçlü, altmışlarında, biraz içkili biri davet etmişti.

Adam hemen konuya girdi.

“Boş musunuz bugün?”

“Evet” dedi Katerina.

“Hadi, buradan yok olalım! Yakında yaşıyorum, beş tramvay durağı ötesinde.”

“Yine de birbirimizi biraz yakından tanımamız gerekiyor” dedi şaşkınlıkla Katerina.

“Evde tanışırız. Ben medikal sektördeyim.”

Katerina şaşkınlığını gizleyemedi.

“Medikal sektör mü?”

“O sektördekiiler sadece doktor değildir. Acilde sağlık memuru ve şoförüm.”

“O zaman birçok tanışma fırsatınız vardır.”

“Ona bakarsan hepsi hasta!” diye itiraz etti adam. “Hasta havale geçirirken ne tanışmasından bahsedebiliriz? Hem her şey çok acele oluyor. Birini taşıırken, bir bakmışsın başka yerden çağırılıyorsun. Ee, ne?”

“Neden?” diye tekrarladı Katerina.

“Bana gidelim mi?”

“Gitmiyoruz!”

“Şey, özür dilerim!” dedi sağlık görevlisi. “Benim prensibim: Hız, baskı, göz kararı! Sen hoşuma gittin. Gidelim, anlaşıyoruz. Ya da hoşça kal mı desek?”

“Hoşça kal!”

“Çok da fazla burnun kalkmasın!”

Katerina masasına döndü ve gitme vakti geldiğine karar verdi, ama yetkili kadına akademisyenle konuşacağına dair söz vermişti. Ve teybi açtıklarında gece elbisesi giymiş, kızıl saçlı kadının şaşkın gözleri karşısında onu dansa davet etti. Bu sefer tango çalıyordu.

Akademisyen özür diledi ve alnındaki teri beziyle sildi.

“Uzun süredir dans etmemiştim. Siz kimyager misiniz?”

“Beni tanıyor musunuz?”

“Hayır, kokudan tahmin ettim. Belki de direkt işten geliyorsunuz? Kumaşlar kokuyu uzun süre tutar. Basit, profesyonel bir alışkanlık. Parfümeri endüstrisinde çalışıyorum.”

“Kulübün yöneticisini tanıyor musunuz?”

“Elbette. Anketi doldurdum ya.”

“Sizi çok beğeniyor.”

“Ben başka tip kadınlardan hoşlanıyorum” dedi ama Katerina’nın beklediği gibi “sizin gibi” diye eklemedi.

“Sarışın sevdiğinizi biliyorum, ama onların yarısı sahte.”

Akademisyen yüzünü buruşturdu ve dudakları dar, sert bir çizgi oluşturdu.

“Anketteki bilgilerin gizli tutulacağının garantisi verilmişti.”

“Kusura bakmayın, konuya yanlış girdim.”

“Ben de öyle düşünüyorum” diye onayladı akademisyen.

“Kadının hiç şansı yok” diye düşündü Katerina ve bu koca adayının seçeceği kadına acıdı. Tangonun sonuna kadar sessizce dans etti ve yetkili kadının odasına gitti.

“Çay ister misiniz?” diye sordu kadın.

“İsterim” dedi Katerina.

Kadın çay döktü.

“İzlenimleriniz nedir?”

“İşiniz iyi ve faydalı” diye cevap verdi Katerina. “Ama burada evlilik şansının düşük olduğunu düşünüyorum.”

“Neden? Üç aydır çalışıyoruz ve altı düğünümüz oldu. Hatta hepsini burada yaptık. Sizce bilim adamı nasıl biri?”

“Bence sıradan biri” diye kaçırdı ağzından Katerina ve doğru kelimeyi seçmediğini fark etti. “Kötü karakterli, gıcık, ayrıca görünüşe göre kalp yetmezliği var.”

“O mu söyledi bunu?” diye şaşırdı kadını.

“Benim izlenimlerim bunlar, üç dansa bile dayanamadı. Dudakları mavimsi renkte, sadece üç sene sonra bakıma ihtiyacı olacak.”

“Hepimiz Tanrının ellerindeyiz” diye iç çekti tevekkülle kadın. “Erkeklerden hiçbiri dikkatinizi çekmedi mi?”

“Hiç. Hem mümkün değil. Ben şu an... belki de âşığım.”

“İşte mi tanıştınız?”

“Trende.”

“Çok ilginç! Kendi mi geldi, siz mi yüz verdiniz?”

“Kendi. Hem yüz nasıl verilir?”

“Bakarsınız, gülümsersiniz, bir şey sorarsınız... En zoru başlangıçtır. Çoğu kadın bunu sorar: Nasıl başlanılır? İlk ne söylemek gerekir? İleride psikolog ve seksologların danışmanlık vereceği kurslar düzenlemeyi düşünüyoruz.”

“Tanışmak o kadar da sorun değil. Elinde tutmak sorun... Boşanmalar her yerde.”

“Maalesef öyle.”

“Size başarılar diliyorum!” Katerina kulüpten çıktı ve nefes aldı. Böyle bir tanışma yöntemi ona göre değildi.

“Tanrıya şükür ki Goga var!” İki gün sonra gelecek ve her şey yolunda giderse yılbaşında düğün yapılacaktı. Aklından kimleri davet edeceğini geçirmeye başladı, ama duraksadı, nazar değmesinden korkuyordu.

On Beş

Programa göre cumartesi günleri Lyudmila'ya bilim adamı geliyordu. Genelde Lyudmila kahveyi hazırlıyor, o da "Yatağı hazırla!" deyip banyoya gidiyordu.

Bu sefer de öyle oldu.

"İstemiyorum" diye şaşırttı onu Lyudmila.

"Sorun mu var?"

"Var, evlenmek istiyorum."

"Buna karar vermemiş miydik? Evlenmeyeceğiz, kimliğindeki kaşe hayattaki hiçbir şeyi değiştirmez."

"Benim için değiştirir. Kimlikteki kaşe, karşılıklı sorumluluklar demek."

"Hayatına yeni bir erkek mi girdi? Sana elini ve kalbini mi uzatıyor?"

"Çok uzun süredir eline ve kalbine sahibim zaten. Yarın görüşmeye başlıyoruz. Bana evlenme teklif edeceğini düşünüyorum. Ama senle ben fazlasıyla birbirimize bağlıyız, o yüzden önce sana danışmak istedim."

"Yine de senin görüşmeni bekleyelim" diye önerdi. "Bittiğinde bana haber ver!"

"Sen beni ara! Belki de moralim bozuk olacak ve teselliye ihtiyacım olacak."

Adam ayağa kalktı.

"Ararım. Şimdi halletmem gereken bir iş var."

Şaşkın bir halde kapıya yöneldi. Normalde Lyudmila onu uğurlarken öpücük veriyor ve kapıyı açıyordu. Şimdi kendisi açmak zorunda kaldı.

Lyudmila yalan söylemiyordu. Talin'e yaptıkları yolculuktan sonra Eroşin neredeyse her akşam onu arıyordu. Bugün de telefon edip pazar günü eve, kızıyla tanıştırmak için davet etti.

Pazar günü Lyudmila duş aldı, gardırobunu açtı ve kıyafetlerini gözden geçirmeye başladı. Ne giyecekti?

Telefonu çaldı.

“İyi akşamlar Lyudmila Aleksandrovna. Ben Tatyana, Erovin’in kızı. Babam sekiz gibi geleceğinizi söyledi. Yarım saat daha erken gelebilir misiniz?”

“Yardıma mı ihtiyacınız var?”

“Geldiğinizde konuşuruz” dedi belirsizce Tatyana.

“Annesi gibi çok sigara içiyor” diye geçirdi aklından Lyudmila. Sesi pütürlüydü. Lyudmila da gecenin sakın geçmeyeceğini, ama savaşı erteleme nin manâsız olduğunu düşündü.

“Geleceğim” dedi kısaca.

Gerçek Fransız Channel, kısa siyah eteğini, hafif çizmelerini giydi, ayakkabılarını pakete koydu, moda olan İngiliz pelerinini takip evden çıktı. Hemen taksi buldu.

“Merkez, Patriarş Gölleri.”

Göllerin isimleri çoktan Pioner olarak değiştirilmişti, ancak tüm Moskovalılar gibi o da eski isimlerini kullanıyordu.

Ondan belki de iki yaş daha genç olan bir kadın karşıladı onu. Gördüğünde utandı.

“Özür dilerim, bu kadar çabuk gelebileceğiniz aklıma gelmedi.”

Onu klasik mobilyaların olduğu salona davet etti. Evde bir yerlerde Beatles çalıyordu; yakınlarda on dört yaşını bitiren Erovin’in torunu evde olmalıydı.

Tatyana üzerine aceleyle hafif, açık renk bir elbise geçirdi, ev terliklerini giydi ve önüne oturdu. Masada gümüş bir sigara tabakası vardı. Sigara aldı, Lyudmila’ya da teklif etti.

İçmeye başladılar ve Tatyana saatine baktı.

“General geç mi kalacak?” diye sordu Lyudmila.

“Evet, ama fazla değil. Yirmi dakika sonra.”

“Yirmi dakika da yeter” dedi Lyudmila.

“Bilmiyorum” diye cevap verdi Tatyana ve konuya geçti. “Annemin ölümünden sonra babamın hayatına bir kadının girmesini anlayabiliyorum.”

Lyudmila gülümsedi.

“Kadı n dan kastınız bense m, ben babanızın hayatına yirmi iki sene önce girdim, daha anneniz hayattayken. Aslında aralık ayın da yirmi iki olacak” diye düzeltti.

“Kusura bakmayın, ama o zaman kaç yaşındaydınız?”

“On sekiz, reşittim.”

“Ama evliy diniz, değil mi?”

“Değildim” dedi Lyudmila. “Önce hemen şuna açıklık getirelim: Biz arkadaş değiliz, siz rahip değilsiniz, ben de günah çıkartmıyorum, ayrıca itiraflar için keyfim yok.”

“Anlıyorum.”

Tatyana’nın kafası karışmıştı. Önceden hazırladığı konuşma beklediği gibi gelişmemişti. Yine de dayanamayıp sordu.

“Ve tüm bu yıllar boyunca bu durum sizi tatmin ediyor muydu?”

“Tamamen.”

“Ama şimdi annem yokken, belki de siz...”

“Babanızla bu konuyu konuşmadık.”

“Demek bizim ailemiz hakkında her şeyi biliyordunuz.”

“Hayır, varlığınızdan haberdardım, ama o kadar... Babanız konuşkan biri değildir.”

“Ailenizle mi yaşıyorsunuz?”

“Yalnız... Sizi heyecanlandıran bir şey olmalı, beni erken davet ettiğinize göre. Anladığım kadarıyla ev sorunuyla ilgili.”

“Prensipte, evet. Oğlumla ikimizin ikametgâhı yeni bölge olan Çertanovo’da, babamın ise burada. Ama bu evde çok uzun zamandır yaşıyoruz, boşanmadan sonra.”

“Babanızın yanına taşınıp taşınmayacağımı mı merak ediyorsunuz?”

“Evet, merak ediyorum.”

Lyudmila sustu. Tatyana sigarasını söndürdü ve yenisini yak-tı. Lyudmila hâlâ susuyordu.

Moskova’nın merkezinde, böyle muhteşem bir evde yaşamayı çok istiyordu, ama karar onun değil, Erovsin’in olacaktı.

“Benim önerim şöyle” diye devam etti Tatyana; “Çertanovo’daki evimizle sizinkini yeni bölgelerden birinde üç odalı ya da Sadovoe Koltso bölgesinde daha iyi koşullarda iki odalıyla değiştirebilir.”

“Bence böyle bir konuşma için çok erken. Babanız henüz evlenme teklif etmiş değil.”

“Konuşmalarından anladığım kadarıyla buna eğilimli...”

“Ben şimdilik değilim.”

Konuşmayı kesmek zorunda kaldılar, çünkü içeri Erovsin’in torunu girdi ve dikkatle onu süzdü. Meydan okuyan, meraklı bir bakış attı.

Lyudmila fermuarının tam kapalı olmadığını fark etti.

“Dükkanlarını kapat!”

Oğlan şaşırdı, kızardı ve hızla fermuarını çekti.

“Teşekkür ederim!” dedi. “Kusura bakmayın, siz hangi sektörde çalışıyorsunuz?”

“Deden, uluslararası ilişkiler bölümüne başvurmak istediğini söyledi.”

“Evet” diye onayları çocuk; “Babam da oradan mezun, ben aile geleneğini devam ettireceğim.”

“Farz et ki, artık diplomatsın ve seni tanımadığın bir bayanla tanıştıyorlar. Sen de hemen hangi sektörde çalıştığını soruyorsun. Kadın da örneğin bir barones ve hiçbir sektörde çalışamaz, mecbur da değil.”

“Ama siz barones değilsiniz, değil mi?” diye itiraz etti çocuk.

“Ben tam da öyle bir aileden geliyorum, ama çoktan Rus etkisinde olan Baltık bölgesinden.”

Lyudmila neredeyse doğruyu söylüyordu. Büyük büyükannesi, 19. yüzyıl sonunda Pskov bölgesinden malikane alan, malvarlığını bir Baltık baronuyla evlenmişti. Ailede bu gerçekler özenle gizleniyor, ama resimleri eski, deri bir albümde saklıyorlardı.

“Özür dilerim” dedi oğlan. “Sohbeti yanlış kurdum.”

“Baştan başla” diye önerdi Lyudmila.

“Sizinle tanışmak güzeldi. Harika görünüyorsunuz.”

“Şimdi daha iyi oldu.”

O esnada giriş kapısı açıldı. Torun, dedesini karşılamak için koştu. Lyudmila konuşmalarını duydu.

“Lyudmila İvanovna geldi. Kendisiyle tanıştım bile.”

“Nasıl buldun?” diye sordu merakla Erovin. “İlk izlenimlerin nedir?”

“Bence hırçın biri. Parmağını uzatsan ısırarak gibi.”

“Bilmiyorum, denemedim!” dedi gülümseyerek Erovin.

Geniş mutfakta sessizce yemek yediler. Görünüşe göre ciddi konuşma yemek sonrasına ertelenmişti. Dedenin karşısında torun da sakinleşti.

Ardından misafir odasına geçtiler. Küçük bir masanın üzerinde, kahve soğuduğunda otomatik devreye giren, Japon kahve makinesi vardı. Torun herkese iyi geceler diledi ve odasına gitti. Tatyana ve Lyudmila sigara yaktılar. Erovin uzun süredir sigara kullanmıyordu.

“Kızımın gergin haline bakarsak ben yokken çok karmaşık bir konuyu konuşmuşsunuz.”

“Ev konusu” dedi Lyudmila, çünkü Tatyana susuyordu.

“Ben evimi seviyorum” diye itiraf etti Eroşin.

“Ben de” dedi Lyudmila.

“O zaman sorun nerede?”

“Sorun yok, Tatyana’nın bir teklifi var.”

“Nedir?”

Tatyana sessizce sigara içiyordu.

“Benim tek odalı ve onun iki odalı dairesini merkeze üç odalı bir daireyle değiştirip bizim oraya taşınmamızı, Tatyana ve Vadim’in burada kalmasını öneriyor. Burada büyümüş ve burayı seviyor.”

“Ben de seviyorum ve taşınmayı da istemiyorum.”

“Taşınmayacaksınız” diye açıkladı Tatyana. “Ben ve Vadim bu evi ikâmetgah olarak göstereceğiz, siz de yenisini, ama burada yaşayacaksınız. Biz de yenisinde.”

“Ben ölene kadar mı?”

“Sen hepimizi öldürürsün” dedi kızarak Tatyana.

“O zaman neden bütün bu değişiklik ve kayıtlar?”

Tatyana susmayı tercih etti.

“Senin durumunu bir gözden geçirelim” diye önerdi Eroşin. “Siz bu eve kayıt oluyorsunuz, ben de yenisine... Ama diyelim ki ben emekli oluyorum, duruma müdahale etme olasılığım yok ve muhteşem bir gün sen ve Vadik –belki de o zaman o artık evli ve çocuklu olur– yeni evinize taşınmanın adil olacağına karar verirsiniz, nasılsa kaydınız burada, biz de buradan çıkmak zorunda kalırız. Taşınmazsak da milis zoruyla çıkarılırız.”

“Böyle bir şeye müsaade etmeyeceğimi biliyorsun” diye alındı Tatyana.

“Emin değilim. Kocanla boşanırken, evden atmıştın.”

“Öyle olmadı! Ona üç seçenek sundum, kabul etmedi, ben de mecburen evi değiştirttim.”

“Kendine iyi olan iki odalıyı, ona komün evinde oda...”

“Ama ben oğlumla kaldım. Belki de bilmiyorsundur, ama o yine üç odalı bir evde yaşıyor.”

“Neden bilmeyeyim? Biliyorum. Kooperatifte... Ben para yardımı bulundum.”

“Neden? O benim için bir hiç.”

“Birincisi, sen onun evini aldın. İkincisi, o torunumun babası ve ben torunumun babasıyla iyi ilişkiler içinde olmasını istiyorum.”

“Onunla Vadik arasındaki ilişkilere ben karar veririm” dedi Tatyana.

“Buna Vadim karar verecek” diye cevap verdi Eroşin. “Bildiğim kadarıyla vermiş bile. Çok iyi ilişkileri var ve sen bozmaya çalışırsan, benimle aranı bozarsın.”

“Bu bir uyarı mı?”

“Evet.”

“Tamam... Bu konuşmaya son verelim. Ben neden Lyudmila İvanovna’nın bize karşı öncelikli olması gerektiğini anlamıyorum: Kızın, torunun, yani yasal varislerin...”

“Lyudmila İvanovna da yasal varis olacak. Yaşlı biriyle evlendiği için tazminat almalı.”

“Ama sen onunla yaşamaya başladığında yaşlı değilmişsin. Ayrıca kaç senedir bu ikili hayatı devam ettirdiğine şaşkınlık içerisindeyim.”

“Keşifçiler için böyle bir hayat tarzı normadır” diye gülümse-di Eroşin.

“Ama sen uzun süredir keşifçi değilsin, sıradan bir görevlisin.”

“Bir sonuca varalım” diye sakince kesti sözünü Eroşin. “Lyudmila bu eve taşınıyor. Evlerin birleştirilmesi diye bir şey söz konusu değil. Beş-altı sene sonra Vadim evlenecek, Lyudmila’nın kooperatif evini onun üstüne yaparız. Sen, kendi iki odalı evinde kalacaksın. İstiyorsa, Vadim şimdilik burada yaşamaya devam edebilir, her halükârda okul yılının sonuna kadar yeni okula taşınmasının manâsı yok.”

“Harika bir konuşma” diye ekledi Lyudmila; “Bir tek bana kabul edip etmediğimi sormayı unuttunuz.”

“Sen benim istediğimi istiyorsun” diye cevap verdi Eroşin. “Stratejik sorularda öyle. Taktik olanlarda tabii ki fark olabilir. Örneğin ben şimdi sodalı viski istiyorum.” Kendine viski döktü. “Sen de tahminen dondurma istiyorsun. Bu arada dondurma ister misin?”

“İsterim” dedi Lyudmila.

Eroşin, Tatyana’ya döndü. Baba kız birbirine bakıyordu. İlk Tatyana pes etti. Birkaç saniye durdu ve dondurma getirmek için mutfağa gitti.

“Sonuna kadar savaşıacak, ama ben de dünkü değilim” diye düşündü Lyudmila dondurmayı tadarken ve Eroşin’e döndü.

“En kolay taksiye nereden binebilirim?”

“Gerek yok.” Eroşin telefonu aldı ve bir numara çevirdi. “Ben Eroşin, lütfen evime bir araba gönderilsin.”

On beş dakika sonra Eroşin kalktı. Vedalaşırken Lyudmila, Tatyana’ya elini uzattı. Önce tereddüt etti, ama sonra el sıkıştı.

“Ah, lütfeder gibi...” diye gülümsedi içinden Lyudmila ve sessizce, “Tatyana, kendini çok yorma, ya arkadaş olacağız ya da kaybedersin” dedi.

Siyah, Volga araba girişte bekliyordu. Şoför indi ve kapıyı açtı. Lyudmila Eroşin’i öptü ve arabaya bindi.

“Lenin Caddesi’nin sonu” dedi Lyudmila.

“Biliyorum” dedi şoför ve oturduğu sokağın ismi ve numarasını söyledi.

Katerina her zamanki gibi fabrikaya erken geldi.

Odasında yalnız olabildiği sabahları seviyordu. Yarım saat sonra yetkili uzmanlar toplantı yapacaktı. Takvime baktı, iş günü planlanmıştı.

Tam saat onda Adelaida göründü ve “Sizi televizyondan arıyorlar” dedi.

Katerina telefonu açtı ve Raçkov’un sesini duydu.

“Katerina!”

“Katerina Aleksandrovna” diye düzeltti onu.

“Buluşmamız lazım.”

“Ne için?”

“Kızımı görmek istiyorum.”

“O senin kızın değil.”

“Benim... Haziran ayında doğmuş.”

“Ve bunu şimdi mi hatırladın, yirmi yıl sonra?”

“Varlığından haberdar değildim. Dinle, ne olursa olsun, onu göreceğim.”

“Nasıl olacak bu?”

“Evine geleceğim ya da enstitüde göreceğim, buna hakkım var. Ve bu konuyu konuşmayı istiyorum!”

“Bekle! Programıma bakmam lazım.” Öyle ya da böyle gelecekti, sorun sonsuza dek çözülmeliydi. “Tamam. Saat beşte buluşacağız, yirmi dakikan var.”

“Nerede?”

“Yirmi sene önce son kez buluştuğumuz yerde.”

“Devrim Meydanı’nda mı?”

“Gazeteciler derneğinin karşısındaki Suvorov Caddesi’nde bulunan bankı kast etmiştim.”

“Çok romantik.”

“Saat dörtte Novi Arbat’taki bakanlıkta toplantım var, oradan beş dakikada gelirim.” Ve Katerina telefonu kapattı.

Birden her şey tersine gitmeye başladı. Suçu olmadığı halde muhasebe müdürüne kızdı. Bahçede onunla konuşmaya çalışan işçi bir kadının sözlerini kesti. Bakanlıkta yeni adama (Petrov’un yerine gelmişti) kötü davrandı –bu alanda yeni birisiydi ve henüz bir tecrübe sahibi değildi. Adam onun iğneli sözlerine katlandı, ama bunları hatırında tutup zamanı geldiğinde aynı kabalıkla cevap vereceğine emindi.

“Bana bir şeyler oluyor.” Neredeyse ağlayacaktı. Ve aslında tek sebep, Raçkov’u görmek istememesiydi.

Caddede yürürken biraz sakinleşti. Yirmi yılda buralarda pek bir şeyin değişmediğini fark etti. Yine birkaç yaşlı satranç oynuyor, etrafındaki emekli erkekler de her adımı analiz ediyordu. Belki yirmi sene önce gördüğü aynı kişiler, belki de başka yaşlılardı. Yirmi sene öncekiler olamazdı, o dönemde sağlıklı, ellili yaşlarında erkekler olmalıydılar.

Amcalardan biri torununa yürümeye öğretmeye çalışıyordu. Bankta iki genç kadın oturuyor ve bebek arabalarını sallıyordu. Kimbilir, belki o kadınlardan birini de yirmi yıl önce dedesi yürümeye öğretiyordu, büyümüş, evlenmiş, kız çocuğu sahibi olmuş ve kalın dergisini okurken, şimdi kendi çocuğunu uyutuyordu.

Banklarında genç bir çift oturuyordu. Katerina, kürtaja razı olacak bir doktor bulması için Raçkov’a nasıl yalvardığını hatırladı. O da bunun kadın işi olduğunu, bu konuyla polikliniğin ilgilenmesi gerektiğini söylemişti. Hatta, “Sonuç itibariyle bizim sağlık sistemimiz ücretsiz ve dünyanın en iyisi” demişti. Sonra da tramvaya doğru koşup arkasına bile dönmemişti.

Raçkov onu hemen gördü. Sigara içiyor ve dikkatle bir şeyler düşünüyordu. Modern bir palto giymişti.

“Yakışıklı” diye geçirdi içinden Katerina. Böylelerine yirmi yaşındaki kızlar dahi âşık olurdu. Kucağında bir demet beyaz gül vardı.

“Kısa kesiyorum” dedi içinden.

“Bugün yalnız mısın? Annen yok mu?”

“Annem sekiz sene önce vefat etti.”

“Özür dilerim, hadi hemen bu konuşmayı bitirelim. Aslında biz onu yirmi yıl önce bitirdik.”

“Kızımı görmek istiyorum!” Sesi öyle kararlıydı ki, Katerina şaşırdı.

“Çok geç aklına gelmiş. Nasıl kızın oluyor senin? Onu sen yetiştirmedin. Karşılaştan tanımazsın.”

“Evet, suçluyum” diye itiraf etti Raçkov. “Genç ve aptaldım. Kızım olduğunu söyleseydin belki her şey daha farklı olurdu.”

“Olmazdı!”

“Kızcağızın babaya ihtiyacı var” dedi Raçkov.

Katerina güldü.

“Kızcağız yakında evlenecek.”

“Nereden geliyor bu öfke?”

“Hayattan.”

“Sen her şeyi elde etmişsin.”

“Evet” diye kabul etti Katerina; “Bir şeyler elde ettim, senin sayende. Tam da senin sayende” diye tekrarladı. “Seni hem seviyor hem de nefret ediyordum. Zengin akrabaların önemli olmadığını ve her şeyi tek başıma elde edebileceğimi öncelikle kendime ispat etmek istiyordum. Enstitüyü bitirmeyi ve ev sahibi olmayı hayal ediyordum. Başardım da. Tabii hemen değil. Evi aldığımda seni ve anneni misafirliğe davet etmek istedim. Ne kadar yanıldığınızı görmeniz için. Sonra da seni unuttum. Bir zamanlar Rudolf Raçkov vardı, televizyonda çalışan yakışıklı çocuk, ama çok az şey yaşanmıştı, onlar da bitti gitti... İyi ki de o zaman seninle evlenmemişim. Tanrı mı kader mi beni korumuştur, bilmiyorum ama muhteşem bir hayatım oldu.”

Bu sayede evlenmediğini ve hayatının erkeğiyle karşılaştığını söylemek istiyordu. Ama söylemedi –daha kötü konuşursa, Aleksandra ile başbaşa görüşmek isteyebilir ya da Goga’nın bulunduğu bir zamanda eve gelebilirdi.

Katerina, Goga’nın nasıl tepki verebileceğini hayal etti. Bir zamanlar yirmi yaşındayken, kendini akademisyen kızı olarak tanıtarak bir genci, şimdi de kimya fabrikasında bir işçi olduğunu söyleyerek onu kandırmıştı.

“Onun yerinde olsam patolojik bir yalancı olduğumu düşünürdüm. Ama her şeyin iyi olmasını istiyorum, çok kararlı değilim. Ama bu kararsızlıkla geçmez. Raçkov belki de fabrika müdü-

rünü nasıl alt ettiğimi ve makamına yerleştiğimi artık biliyordur. Hem sadece müdür değil... Ne yapmalıyım? Goga'ya her şeyi anlatmak için çok az zamanım var. Saklamadan tüm gerçeği söylemeliyim. Şimdi ise Raçkov her şeyin iyi, ailecek çözüleceğini düşünün. Goga yarın geliyor, belki akşam arar. Karşılaştığımızda..."

"Tamam" diye kabul etti Katerina. "Hafta sonuna kadar çok işim var. Pazar günü ara! Ama senin yirmi yıl sonra ortaya çıkmasına Aleksandra'nın sevineceğini sanmıyorum."

Hoşça kal demeden kalktı ve caddeye doğru yöneldi. Şoföre, Doğu sinemasının önünde beklemesini tembihlemişti. Raçkov ile buluşmasının kimse tarafından bilinmesini istemiyordu.

Akşam Goga aramadı. Ertesi gün Katerina fabrikaya gitti, akşam beş gibi eve dönmüştü bile. Telefonu yanına yerleştirdi.

Goga tam yedide aradı.

"Neredesin?" diye sordu Katerina; "Yanına geliyorum."

"Girişin yanındaki telefon kulübesinden arıyorum."

"Çabuk yukarı çık!"

Sanki zaman durmuştu. Nihayet asansörün sesi geldi. Onun katında durdu, ama kapı çalmadı.

"Komşulara uğramış olmalı."

O sırada zil çaldı.

Katerina kapıyı sonuna kadar açtı. Goga elleri yukarıda içeri girdi. Birinde ipek bantlı paket, diğerinde kocaman çiçek demeti vardı. Katerina ona sarıldı ve öpmeye başladı, o ise öylece elleri havada duruyordu. Katerina çekildi, öyle durduğunu görünce, gülerek elindeki paketi ve çiçekleri aldı.

"Bu sana ve Aleksandra'ya" dedi Goga.

"Aç mısın? Yemek hazırladım."

"Açım." Goga deri ceketini çıkardı ve askıya astı.

Katerina gömleğinin beyazlığını fark etti, hatta burnuna kolonya kokusu geldi. Ayakkabıları parlıyordu, pantolonu kusursuzca ütülenmişti ve kemeri lüks deridendi.

"Ellerimi yıkayacağım" dedi.

Katerina temiz bir havlu çıkardı ve işi bittiğinde eğilerek ona uzattı. Goga, sürekli açılmayan pakete bakıyordu ve Katerina, açması için sabırsızlandığını anladı.

Pakette iki kılıf vardı –biri diğerinden daha büyüktü.

"Bu sana" dedi Goga ve daha büyüğünü gösterdi.

Katerina açtı. Siyah kadifenin içinde kehribardan bir kolye vardı.

“İnanılmaz!” dedi; “Böylesini hiç görmedim.”

İkincisini de açtı. Onda da benzer kolye vardı, ama cilalanmış kehribardan.

“Ben kötüyüm” diye itiraf etti; “İkisi de hoşuma gitti.”

“Seçebilirsin. Ama ressamın atölyesindeyken birini genç bir kadın, diğerini de daha genç bir kadın için seçmesini rica ettim.”

“Tabii daha genç olan benim, değil mi?”

“Sen genç, güzel ve akıllısın.”

Katerina ona sarıldı, öptü, ama Goga onu bırakmadı.

“Aleksandra ne zaman dönüyor?”

“Sekize doğru.”

Goga saatine baktı.

“Vaktimiz var” diye fısıldadı kulağına Katerina.

Goga, onu kucağına aldı ve salona götürdü. İşe çıkmadan önce Katerina temiz çarşaf sermişti ve kanepeyi açık bırakmıştı, son zamanlarda zaten pek katlanmıyordu. Goga, onu gördü ve şiirsel bir tonda konuşmaya başladı.

“Yatak hazır bekliyor,

Oysa sen tereddüttesin?”

“Hiç de tereddütte değilim.” Katerina elbisesini çıkardı.

Goga, soyunurken ona bakıyor, Katerina da hiç utanmıyordu. Sonrasında yan yana yatıp kendilerine gelirken, Katerina asansörün sesini duydu ve kapının çarpmasından irkildi.

“Aleksandra!” Ayağa fırladı ve elbisesini giydi, çarşafı topladı, kanepeyi katlamaya çalıştı. Ama kanepede direniyordu. Goga giyinmeye başarmıştı, ama mekanizma bozulmuş gibiydi. Ardından hızla çekti, bir yerlerinden ses geldi ve nihayet katlandı.

“Kırdın” diye fısıldadı Katerina.

“Ben kırdım, ben yaparım!” diye cevap verdi yine fısıldayarak Goga.

Kanepeye oturdular. Kapı açıldı.

“Anne? Evde misin?” diye seslendi Aleksandra.

“Evdeyim. Georgiy İvanoviç geldi.”

Kanepede oturuyorlardı. Katerina kalktı ve televizyonu açtı.

“Gir” diye seslendi Katerina. “Georgiy İvanoviç ile televizyon seyrediyoruz.”

Ama ekranda ayarlar görüntüsü çıktı.

“Nikita benimle. Onu gönderip geri döneceğim.”

Kulak kabarttılar, girişte kavga büyümek üzereydi.

“Gönderilmeye ihtiyacım yok” diye ısrar ediyordu genç.

“Hayır, var! Seninle geliyorum.”

“Gelmiyorsun, bırak beni!”

“Benim müdahaleme ihtiyaç var” dedi Goga ve orta boylu, zayıf çocuğun bulunduğu girişe yöneldi.

“Bu Nikita” dedi Aleksandra.

“Georgiy İvanoviç” diye cevap verdi Goga. “Nereye gidiyoruz?”

“Hiçbir yere” diye cevap verdi Aleksandra.

“Doğru” dedi Goga. “Artık çok geç, yarın gidersin.”

Nikita kapıya yöneldi.

“Hoşça kalın, Georgiy İvanoviç.”

Ama Goga onu çekti.

“Beş dakika mutfakta bekle!” Nikita’yı mutfaka doğru itti ve ardından kapıyı kapattı.

“Seninle gelirim” dedi Aleksandra’ya; “Yeter ki, neler olduğunu anlat.”

“Onu dövüyorlar.”

“Neden?”

“Benim yüzümden.”

“Kısaca anlatır mısın?”

“Daha önce Valerka Kopilov’un kız arkadaşıydım. Aslında pek de sayılmaz, öylesine birkaç kez öpüştük, sonra da Nikita bana âşık oldu.”

“Ya sen?”

“Ben de ona... Şimdi Kopilov ve birkaç çocuk daha onu dövüyor. Dışarıda yolunu kesip benden vazgeçmesini istiyorlar.”

“Ya o?”

“Vazgeçmiyor. Morluklarla geziyor.”

“Kahraman! Şimdi de mi beklediklerini düşünüyorsun?”

“Mutlaka... Beni geçirdiğini gördüler. Beş kişiler ve hepsi güçlü çocuklar. Milise haber vermek istiyordum. Annem yasakladı, karışmamam gerektiğini söyledi. İyi de nasıl hallolacak? O yalnız, onlar ise beş kişi.”

“O zaman eşitlenmeleri için onun da yanına dört kişiyi alması gerekiyor.”

“Herkes onlardan korkuyor.”

“Peki sen şu Kopilov’a durumu anlattın mı?”

“Tabii ki. Onu sevmediğimi ve hiçbir zaman sevmeyeceğimi... Ancak onlar yine de Nikita’yı rahatsız ediyorlar. Bire karşı beş. Bu şok alşakça!”

“Eh, hemen beş kişiye bulamam. Ama ben, Vasyok ve Nikita” diye saydı Goga; “Üç oluyoruz bile.”

“Ben de,” diye önerdi Aleksandra.

“Sen de tabii. Ama sen son darbeyi vuracaksın.”

Katerina odasından çıktı.

“Hadi yemek yiyelim” diye önerdi.

“Hadi” diye kabul etti Goga. “Nikita’nın da yemesi lazım.”

“Tabii ki.” Katerina mutfağa gitti. “On dakika sonra herkesi çağıracağım, o zamana kadar televizyon seyredin.”

Nikita kapının girişine gitti ve sessizce montunu giydi. Aleksandra, kapıyı çekinerek açtı. Asansörün sesiyle dikkat çekmek için merdivenlerden aşağı koşturdular.

Goga onlara zar zor yetişiyordu.

“Bekleyin! Kulübeden telefon etmeliyim. İki kuruşunuz var mı?”

“On.” Aleksandra parayı uzattı.

“İki var mı diye bak” dedi Goga. “Paraya yazık.”

“Goga” diye hatırlattı Aleksandra; “Bir insanın onur ve gururunu savunmaya gidiyoruz, oysa sen...”

“Haklısın” diye kabul etti Goga ve elinde on kuruşla telefon kulübesine yöneldi.

Aleksandra’ya fazla uzun konuşuyor ve bir sonuç alamıyor-muş gibi geldi.

“Yirmi dakika sonra Vasyok bizi Reşna Gara istasyonunda bekleyecek” diye açıkladı Goga içeriden çıktığında.

“Nereden binecek?” diye sordu Aleksandra.

“Arabayla gelecek.”

Metroya yaklaştıklarında, o onları bekliyordu bile. Nikita, dev Vasyok’a saygıyla bakıyordu.

“Kaş kişiler?”

“Beş” diye cevap verdi Aleksandra.

“Demek öyle” dedi Vasyok. “Ben ve Goşa dördüyle ilgileniyoruz, sen Nikita beşinciye devireceksin. Boynuna asıl, böylece bacaklarına sarılmaz.”

“Ya ben?” diye sordu Aleksandra.

“Sen pusuda bekleyeceksin” dedi Vasyok; “Ortaya çıkıp koşulsuz kapitülasyon için ultimatomu açıklayacaksın.”

Ve Nikita’nın yaşadığı eve doğru yöneldiler.

“Kimdir bu?” diye sordu Aleksandra’ya fısıldayarak.

“Albay.”

Yaklaştıklarında Vasyok yeni bir güç dağılımı yaptı. Şimdi önden Nikita gidiyor, ardından Vasyok ve Goga, en arkada ise Aleksandra.

Nikita bahçeye girdi. Anında iki kişi ellerinden yakaladı, üç kişi daha yaklaştı. Gençler güçlüydü ve hemen etrafında daire oluşturdular. Aralarında onu itmeye başladılar. Futbol topu gibi birinden diğerine atılıyordu.

Vasyok karanlıktan çıktı.

“Gençler bu hiç doğru değil, beşe karşı bir.”

“Katılıyorum, değil” diye onayladı Goga.

“Abiler” diye güldü alayla Kopilov (aralarında en güçlü ve uzun olan oydu), “İşinize gidin, sağlıklı ve mutlu kalın ya da...”

“Ya da ne?” diye sordu Vasyok.

Ve hemen kasıklarından bir darbe aldı, ama hemen toparlanıp Kopilov’u bacağından yakaladı.

Gençler sporcuydu, boks, hatta belki karate ile uğraşıyorlardı. Ancak Vasyok ve Goga, Moskova bahçelerinde yetişmişti; yabancı bölgelerden gelen, öfkeli çetelerle yaptıkları kavgalarda hem bıçak hem dövüş teknikleri kullanabiliyorlardı.

Düz, sağ bir yumrukla Vasyok, Kopilov’u yere yığdı.

“Biraz daha yavaş” dedi Goga Vasyok’a. “Bunlar daha hassas.”

“Eğil!”

Goga darbeyi kaçırmak üzereyken, saldırganın elini tutmayı başardı ve bedeninin üzerinde geçirdi. Nikita onu böbreklerinden vurmaya çalışanlardan birine abanmıştı, Vasyok ufak darbeye onu asfaltın üzerine indirdi.

Beşi yenilmişti.

“İyi!” dedi Kopilov. “Sıradaki görüşmeye kadar!”

“Gençler, buna gerek yok!” diye uyardı Vasyok. “Bütün bölgeyi buraya toplarsanız, ben de Kantemirska tümenini buraya getiririm. Herkes kendi işiyle uğraşsın; aranızda tıp öğrencileri de var; sakatlamalarla değil, tedaviyle uğraşmanız lazım. Sakatlamak benim işim.”

O anda karanlıktan Aleksandra çıktı.

“Görüşürüz Nikita!” Yanına gitti ve onu öptü. Sonra da nazikçe, “Çocuklar, bu buluşmayı ısınma jimnastiği olarak düşünün, ama aranızdan biri, tek bir parmakla bile... önceden acil yardım çağırmadan gelmeyin! Bir dahakine bu kadar kolay kurtulamazsınız.”

Nikita'nın binadan içeri girmesini beklediler ve Vasyok'un arabasına yöneldiler.

“Sizi bırakayım mı?” diye önerdi.

“Yürüyerek gideriz” diye cevap verdi Goga.

Aleksandra ile ikisi Moskova akşamında yürüyüşe çıktı.

“Goga, olayı anneme anlatalım mı?”

“Gerek yok.”

“Anlatmayı çok istiyorum. Yoksa çatlarım.”

“Gerek yok.”

“Ama siz gerçek bir erkek gibi davrandınız.”

“Normal bir erkek gibi davrandım. Gerektiğinde erkek kadını savunabilmeli. Bu normaldir... Bir kadını çamaşır yıkayıp yemek yaptığı için övemezsin, değil mi?”

“Ama annem övgülerimizi tasarruf etmememiz gerektiğini söylüyor. Beni övdüklerinde keyfim yerine geliyor ve daha iyi biri oluyorum.”

“Annen sanırım haklı. Benim izlenimlerime göre, o çok akıllı bir kadın.”

Aleksandra gülümsedi.

“Bence de... Goga, siz neden okula devam etmediniz? Şimdi yönetici olabilirdiniz.”

“Herkes yönetici mi olmalı?”

“Eh, tabii herkes değil ama bu bir kişiliğin kendini ispat etmesine fırsat verir. Örneğin annem...”

“Annen ne?”

“Annem öyle düşünüyor” diye lafı çevirdi Aleksandra.

“Ben tek bir çözüm olmadığını düşünüyorum” diye itiraz etti Goga; “İsteyen okusun, ama herkes istemez.”

“Bence herkes istiyor” dedi Aleksandra. “Herkes ünlü olmak, saygı görmek, daha fazla şeye sahip olmak istiyor, ama itiraf edemiyorlar.”

“Farklı olasılıkları gözden geçirelim” diye önerdi Goga. “Bizim enstitü müdürünü ele alalım. Bu arada onunla aynı sınıftaydık. .. Benim yediğimden farklı bir ekmek mi yiyor sanıyorsun? Ya

da yemek? Ya da farklı, başka bir havayı mı soluduğunu? Ya da farklı kadınlarla yaşadığını mı? Aslında kadınlar konusu tamamen şans... sevdiğinde gözüne dünyanın en güzeli o gelir. Diğer olasılıklar ne? Onu arabayla gezdiriyorlar, ben otobüs ve metroya biniyorum. Ama o enfarktüs geçirmiş, ben değil. Meşhur biri mi? Eh, bizim enstitüde onu herkes biliyor, ama Charlie Chaplin değil, tüm dünya onu tanımıyor. Aleksandra, en önemlisi bu değil. Önemli olan mutlu olmaktır.”

“Mutluluk ne demek?”

“Mutluluk, özgürlük ve saygı demek. Mutluluk başkalarının yapamadığı bir şeyi yapmak demek.”

“Anlamıyorum.”

“Açıklıyorum: Maris Liepa isminde bir balet var. O başkalarının yapamadığı bir şey yapıyor. Ve hakkında ne derlerse desinler o yapabiliyor, onlarsa hayır. Bir başka sporcu, beş yüz kiloluk ağırlık kaldırıyor. Bunu o yapabiliyor, diğerleri değil. Ben torna ve makine uzmanıyım. Mişka Lenkov adında bir arkadaşım var. Muhteşem bir terzi ve herkes onu en az üç ay beklemeye razı. Çok saygı duyulan biri, yetenekleri var, kimseyi yönetmiyor ve mutlu.”

“Sizi dinlersem enstitüye girmenin de manâsı yok” diye itiraz etti Aleksandra; “Üç ayda dikişi öğrenir, oturur dikersin.”

“Enstitüye girmenin manâsı yok” diye onayladı Goga. “Dikiş yeteneğin varsa otur ve dik. Ve bundan mutlu olursun. İşte, sen Nikita’yı sevmiyor musun?”

“Seviyorum” diye itiraf etti Aleksandra.

“Ya mühendis yerine , sıradan bir taksi şoförü olsaydı, daha az mı sevecektin?”

“Tabii ki daha az değil” diye onayladı Aleksandra. “Ama yine de bir mühendis kişilik olarak daha ilginç.”

“Bizde mühendis sayısı neredeyse iki milyon. Her birinin ilginç kişilikler olduğunu mu sanıyorsun? Sonuçta kişilik sahibi olmak, nadir bulunan bir şey.”

Aleksandra güldü.

“Komik olan ne?”

“Hiç. Sizinle olmak ilginç. O zaman siz de mutlu bir insansınız?”

“Evet, işimi, arkadaşlarımı, Moskova’yı, anneni seviyorum. Bu arada annen de pek bir şey elde etmiş sayılmaz. Ama sıradan bir

işçi olmasının önemi var mı? Bu yüzden onu daha da az sevmiş olmuyorum.”

Kapıyı açan Katerina, bu sözler karşısında sessiz kaldı.

“Anneciğim darılma, biz sadece birazcık dolaştık” dedi Aleksandra.

“O zaman bana gezinizi anlatın.”

“Ama ayrıntılı bir sorgu olmasın lütfen” diye rica etti Goga.

“Buna ben karar vereceğim” diye kesti sözünü Katerina. “Ellerinizi yıkayın ve yemek yiyelim.”

Goga banyoya girdi. Kapalı kapının ardından neler konuştuklarını duymadı, ama masaya oturduğunda sertleşmiş yüz ifadesini beğenmedi.

“Bunu yapmamanız gerekirdi” dedi Katerina.

“Anlamadım?” dedi Goga.

“Her şeyi anlattım” diye itiraf etti Aleksandra. “Ben annemden bir şey saklamam, arkadaş gibiyiz.”

“O yüzden bir arkadaş olarak sana şunu söyleyeceğim: Kadın sorunlarını kendi halletmeli, yumruklaşmaya gerek duymadan. Yumruklu bir kavga çözüm değildir, sözle de dövebilirsin ve sözler bazen daha çok acıtır” dedi Katerina.

“Ya sözden anlamazlarsa?” diye sordu Aleksandra.

“Demek ki iyi anlatamamışsın, başka türlü düşünceleri için fırsat vermişsin. Nikita’yı seviyorsan neden Kopilov’a yüz veriyorsun? İtiraz istemiyorum.”

Telefon çaldı.

“Sana” dedi Katerina, Aleksandra’ya. “Budalanın biri ikidir arıyor ve kapatıyor.”

Aleksandra telefona gitti.

“Yine kapattılar” dedi ve masaya döndü.

Ancak Katerina yerinde duramıyordu. Goga’ya döndü.

“Ya sen bunu nasıl yapabildin? Yetişkin bir erkeksin. Şimdi oğlanlar, daha güçlü olanın haklı olduğunu düşünecekler.”

“Hayır” diye sakince itiraz etti Goga; “Şimdi her güce karşı daha büyük bir güç bulunabileceğini bilecekler.”

“Bundan sonrasında benim iznim olmadan güç kullanma lütfen.”

Goga sakince cevap verdi:

“O zaman sen de şunu dikkate almalısın: Benimle bir daha bu tonda konuşursan artık buraya hiç gelmem. Ve dahası kendimle

ilgili kararları hep kendi kendime vereceğimi bilmelisin. Kısacası unutma ki, bu evin reisi benim, çünkü ben bir erkeğim ve sizden şimdilik ben sorumluyum.”

“Anne” diye seslendi Aleksandra; “Evlenip bir başkasının sorumluluğu altına girene kadar ben razıyım.”

“Beni affet” diye yumuşadı Katerina. “Senin için çok endişelendim, seni dövebilirlerdi. Özür dilerim.”

“Lütfen” dedi Goga. “Bana hiçbir zaman sesini yükseltme. Biri bana sesini yükselttiğinde çıldırıyorum.”

“Yapmam, sana hep gülümserim.”

Goga utandı.

“Eh, her zaman da olmasın.”

“Haklısın” diye onayladı Katerina. “Çok gülünce kırıksıklıklar oluşuyor.”

O esnada kapı çaldı.

“Sanadır” dedi Katerina; “Ben kimseyi beklemiyorum.”

Aleksandra kapıyı açmaya gitti.

“Merhaba!” Katerina ve Goga girişten gelen erkek sesini duydu. “Katerina Aleksandrovna’yı aramıştım, siz Aleksandra mısınız?”

“Evet, benim, içeri girin, biz de akşam yemeği yiyorduk.”

Aleksandra ve Raçkov mutfağa girdiler. Elinde üç çiçeğin olduğu bir buket vardı (metro girişlerinde satılardan) ve bir kutu çikolata.

“Merhaba!” dedi Raçkov.

“Merhaba!” diye cevap verdi Goga.

Katerina susuyordu.

“Katerina Aleksandrovna” diye döndü ona Raçkov; “Beni tanıştıracak mısınız, yoksa ben mi kendimi tanıtayım?”

“Bu Raçkov” dedi nihayet Katerina; “Rodion Petroviç, Ostanokino’da kameraman. Eski bir tanıdığım. O kadar eski ki, karşılaştığımızda beni tanımadı.”

“Belki de haklıdır” diye tahmin etti Aleksandra. “Belki de çok değişmişsinizdir.”

“Beni tanımayacak kadar değil...”

“Sürpriz faktörü” diye açıkladı Raçkov; “Bu kadar yükseleceğinizi düşünemedim.”

Katerina ona sertçe baktı ama cevap vermedi. Sessizlik sürdükçe sürdü.

“Kanyak içer misiniz?” diye sordu Goga.

“Zevkle” diye cevap verdi Raçkov.

Goga kanyağı çıkardı. Raçkov etikete baktı.

“Ermeni malı, en iyi kanyağı Ermeniler yapar” dedi.

“Bu bir efsane” diye itiraz etti Goga; “Ermenistan’da hem iyi hem kötü kanyak var. Gürcistan’da da iyisi var, Azerbaycan’da da.”

“Müslümanların bu alanda geleneği yoktur” dedi Raçkov.

“Gelenekler iyidir” dedi Goga. “Ancak artık modern teknolojiler de var.”

Katerina onları dinliyor ve acilen ne yapması gerektiğini düşünüyordu, hem de acilen, yoksa çok geç olacaktı. Raçkov mutlaka programdan ve televizyondan bahsedecekti, çünkü iyi ve kötü kanyak konusu tükenmek üzereydi. Ve önce metal aksesuarlar, Şimdi de fabrikada yaptığı çekimi hatırlayacaktı.

Tek ıkış yolu gitmesini rica etmekte, hatta belki de kovmak, ama Goga da onunla gitmeye kalkışabilirdi. O zaman Raçkov her Şeyi anlatabilirdi.

“Bir Şeyler yapmalıyım” diye düşünüyordu Katerina. “Gerçi gizlenecek ne var sanki? Önceden sıradan bir işçi olduğumu itiraf etmekten ekinirdim, Şimdi de fabrika müdürü olduğumdan...” Düşüncelere dalmışken, Raçkov’un sorusunu duymadı. Herkes ona bakıyor ve cevabını bekliyordu.

“Ne?” diye sordu şaşkınlıkla.

“Program hoşuna gidiyor mu?” diye sordu tekrar Raçkov.

“Evet” dedi kısaca Katerina. Konuyu televizyondan başka yöne çekmek için bir Şeyler uydurmalıydı.

“Benim çok hoşuma gitti” diye seslendi Aleksandra. “zellikle de kameraman, kadınların daha güzel görünmek için dudaklarını kızarttıkları nı yakaladığında. Bence annem biraz tutuk ve fazla sertti.”

“Haklı değilsiniz” diye itiraz etti Raçkov; “Katerina Aleksandrovna muhteşemdi.”

“Ne programı bu?” diye merak etti Goga. “Sen televizyona mı çıktın?”

“nemli değil” diye elini salladı kayıtsızca Katerina.

“Neden önemli olmasın?” diye itiraz etti Raçkov. “Program haftanın en yüksek reytingini aldı. Baş editör, sizden modern yönetici rneği olarak bahsetti. Sizinle ilgili belgesel film çekilmeye

karar verildi bile. İnanılmaz bir biyografiniz var: Sıradan bir işçi-
den fabrika müdürüne.”

“Kim müdür?” Goga anlamamıştı.

“Tabii ki Katerina Aleksandrovna!” diye açıkladı Raçkov.

Goga Katerina’ya baktı, Katerina başını eğdi.

“Evet, elbette” dedi Goga ve Raçkov’a döndü: “Siz uzun süre-
dir mi televizyonda çalışıyorsunuz?”

“Yakında jübilemi kutlayacağım.”

“O zaman başlangıçtan beri ordasınız?” diye merak etti Alek-
sandra.

“Eh pek sayılmaz, ama zamanında geleceğin televizyona ait ol-
duğunu ve insanlığın hayatını değiştireceğini anlamıştım. Gele-
cekte gazete, dergi, kitap, sinema, tiyatro olmayacak.”

“Ne olacak?” diye sordu merakla Aleksandra.

“Televizyon, sadece televizyon!”

“Gazeteler olabilir” diye kabul etti Aleksandra. “Sinema da öy-
le, herkes filmleri televizyonda ve videoda seyredecek. Ama ki-
taplar? Hiçbir zaman!”

“Sözlerimi yirmi yıl sonra da hatırlayın!”

“Yirmi yıl sonra her şey farklı olacak. O zaman artık yirmi bi-
rinci yüzyılda olacağız!” Aleksandra hüzünle gülümsedi. “Ben de
yaşlanmış olacağım.”

Katerina elini Gaga’nınkinin üzerine koydu.

“Sonra her şeyi anlatırım.”

“Tabii ki” diye mırıldandı o.

“Siz hiç televizyona geldiniz mi?” diye döndü Raçkov Alek-
sandra’ya.

“Hayır tabii ki.”

“Buyurun, gelin o zaman.”

“Nasıl gireceğim?”

“Ben size giriş izni ayarlarım.”

Goga kalktı.

“Kendimi biraz kötü hissediyorum. Gidiyorum, erken kalka-
cağım.”

Katerina da kalktı.

“Kal! Konuşmamız lazım.”

“Konuşuruz, konuşuruz” diye söz verdi Goga.

Katerina mutfağın kapısını kapattı.

“Hiçbir yere bırakmıyorum seni.”

“Bugün moralim bozuk” diye açıkladı Goga Raçkov’a onu kapının yanından çekmeye çalışırken. “Böyle anlarda uzak durmak lazım. Hoşça kalın!”

“Kal!” diye yalvardı Katerina.

“Yapamam” dedi ve kapıyı kapattı.

“Onu durdurmam lazım” diye düşündü Katerina, ama peşinden gitmeye gücü yoktu.

Oturdu ve kendine konuşur gibi mırıldandı:

“Artık gelmeyecek. Artık hiç gelmeyecek.”

“Kusura bakmayın ama anlamadım. Kimdi o?” diye sordu şaşkınlıkla Raçkov.

“Senin bir şeyi anladığın zaman oldu mu? Tanrım, bunu nasıl söyledin? Sen bana hep mutsuzluk getiriyorsun!”

“Neden, ne yaptım?” Raçkov anlamıyordu.

“Anne, ben de anlamıyorum!” Aleksandra’nın da kafası karışmıştı.

“Şimdi açıklarım... Bu arada, beyefendiyle tanış.”

“Rodion Petroviç’le tanıştık artık.”

“Yine tanış, bu baban.”

“Nasıl olur?” Aleksandra anlamadı. “Ben doğmadan önce ölmemiş miydi?”

“Gördüğün gibi sağ sağlam.” Katerina ona döndü. “Şimdi git ve evime bir daha yaklaşma. Aleksandra’ya ise her şeyi anlatacağım, olduğu gibi.”

“Ama gerçekten olduğu gibi, değil mi? Ben kandıran değil, kandırıldım. Sen kızımın doğumunu benden gizledin.”

Aleksandra şaşkınlıkla annesine baktı.

“Git!” Katerina masanın üzerindeki bıçağı aldı.

Raçkov kalktı.

“Sizin bugün moraliniz gerçekten bozuk. Muhabbetimizin sonraki buluşmalarımızda devam edeceğini umuyorum.”

Katerina ardından sessizce kapıyı kapattı, kanepeye uzandı ve battaniyeye sarıldı. Aleksandra’nın içeri girip yanına oturduğunu hissetti.

“Konuşalım. Belki de rahatlarsın.”

“Yarın” dedi Katerina ve ânında uyudu.

Sabah saat çalmadan birkaç saniye önce uyandı. Aleksandra’yı uyandırmadı. Sokak soğuk, bahçelerdeki otlar kırağı ile kaplıydı.

“İki gün sonra kasım kutlamaları başlıyor” diye hatırladı Katerina. Yedi kasım gününü seviyordu. O gün ilk yaptığı şey televizyonu açmaktı. Genelde ufak çocuklar dans edip şarkı söylüyor, sonra da Kızıl Meydanı’ndaki askeri geçitler gösteriliyordu.

Arabayı çalıştırdı, aniden hareket etti, yola çıktı ve dört yol ağzında kırmızıda geçti –daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştı.

Fabrikadaki iş günü kısaltılmıştı. Genelde kutlamalar öncesi tanıdıklarını, arkadaşlarını, bakanlıklardaki, belediye meclisindeki ve partinin şehir komitesindeki birlikte çalıştığı yöneticileri arardı. Neredeyse kırk telefon numarasının olduğu bir liste hazırlardı. Şimdi listeyi kenara bıraktı, Adelaida’ya kendini kötü hissettiğini söyledi, ona bir kutu çikolata hediye etti ve fabrikadan çıktı.

Ama evde de yapılacak bir şey yoktu. Aleksandra eve geç gelecekti. Tihomirov’ları aradı, çünkü o gün akademisyenin hastaneden taburcu edileceğini hatırladı.

Telefonu İzabela kaldırdı.

“Şu an evde” diye cevap verdi; “Uğrayacak mısın? Bayram için eve göndermişler, sonra ameliyata alacaklar. Çok korkuyor.”

“Şimdi gelebilirim” diye önerdi Katerina.

“Gel!” diye sevindi İzabela.

Birinci kattaki şarküteriden pahalı Fransız kanyacı ve dev bir çikolata kutusu aldı. İzabela’ya sarıldı ve akademisyeni öptü. Son yıllarda iyice yaşlanmış ve çökmüştü.

“Ne zamandır soyağacımızın olduğu haritayı görmemişsindir” dedi akademisyen ve onu çalışma odasına doğru sürükledi. Geçen zamandan sonra kâğıt sararmıştı, ama akademisyen onu renkli kalemlemlerle renklendirmişti.

Katerina kendi yuvarlağını buldu. İçinde K. Tihomirova –genel müdür, milletvekili yazıyordu. Kırmızı renkle yuvarlağa almıştı. Yüz civarındaki yuvarlaktan sadece beşi kırmızıydı. Bakanlık ve fabrikadaki durumları sordu.

“İşleri yoluna sokmam lazım! Ameliyat, savaşta geçen bir çarpışma gibidir. Ne zaman biteceğini hiç bilemezsin.”

“Ameliyat dediğin ufak bir şey” diye sakinleştirmeye çalıştı onu Katerina. “Milyonlarca erkek bunu geçiriyor.”

“Öyle umalım!” diye cevap verdi akademisyen, ama gözlerinde yaşlar belirdi ve çıkmak için acele etti.

“Korkuyor” diye iç çekti İzabela; “Ben de korkuyorum, şekeri var...”

“Sonuçlar ne gösteriyor?”

“Kötü şeyler.”

Katerina kanyığı açtı ve İzabela ile ikisi birer yudum aldı.

“Bakan aradı” dedi İzabela. “Buluştuk. Restoranda yemek yedik. Ama artık her şey geçmişte kaldı. Petrov’la barıştın mı?”

“Hayır.”

“Lyudmila aradı ve etrafında başka bir erkeğin olduğunu söyledi.”

“Geldi ve yok oldu.”

“Kaçırma, seneye otuz dokuz oluyorsun. Kırklar bir kadın için sondur, halk sözüdür.”

“Denerim” dedi Katerina ve o an ne adresini ne de soyadını bildiğini fark etti.

Ne yani, bilinmeyen numaralardan mı arayacaktı?

“Geçenlerde Rodion çıktı ortaya” dedi birden.

“O da kim?”

“Rudolf, Şaşa’nın babası. Televizyondan... Benimle program çektiler.”

“Çok ilginç!” İzabela kadehleri doldurdu.

Katerina şişenin içinde çok az içkinin kaldığını fark etti.

“Anlat, sende bir şeyle canlandı mı? Ona âşık değil miydin?”

“Hiç. Sıradan bir Moskovalı *playboy*. Yaşlanıyor, ama hâlâ yakışıklı.”

“Belki de tekrar denersin?”

“Yapamam, bu kadar salak olabileceği hiç aklıma gelmemişti.”

“Akıllı erkekler nadirdir” diye belirtti İzabela.

“Bakan akıllı.”

“Öyle” diye onayladı İzabela.

“Akademisyen de.”

“Pek diyemem. Daha çok akli başında. Dürüstçe söylemek gerekirse seni anlamıyorum. Her zaman fabrika kolektiflerinde çalıştın, etrafında hep erkek vardı. Güzelsin, vücudun iyi. Ne, prens mi bekliyordun?”

“Hiçbir şey beklemiyordum. Hiç zamanım yoktu. Başta okuyordum, sonra da kademe atlamaya başladım. Aşk için boş zamanı ihtiyac var.”

“Öyle olduğunu hiç sanmıyorum,” diye itiraz etti İzabela ve fısldayarak ekledi: “Sevgilim var. Genç, enerjik, ona para veriyorum. Votka alıyorum, yemek yapıyorum. Geliyor, içiyor, yemek yiyor ve ayakkabılarını bile çıkarmadan benimle sevişiyor.”

“Ne yapacaksın onu?”

“Yaşlanıyorum ve yakında ona sahip olamayacağım, parayla bile. Altmışıma geliyorum.” İzabela hüzünle gülümsedi. “Görüyor musun? Bende her şey sona eriyor. Zaman varken fırsatları kaçırma.”

Katerina onu kaldırdı ve ayakları üzerinde tek başına duramadığını fark edince yatağa götürdü. Uzanmasına yardımcı oldu, kendi de yanına yattı.

Akademisyen yatak odasına göz attı.

“Sarhoş mu oldunuz?”

“Olduk” dedi İzabela; “Sen de iç.”

“Bana bırakmamışsınız.”

“Bardan kendine alabilirsin.”

“Hayır, içmemem lazım.”

“Neden? Sana artık serbest. Her şey serbest.”

“Ne demek istediğini açıklayabilir misin?”

Ama İzabela uyumuştur bile...

Gece yarısı Katerina uyandı. Aleksandra aramıştı.

“Anne, neler oluyor? Her yeri aradım. Anneciğim bir an önce gel! Seni neredeyse morglarda aramaya başlayacaktım.”

“Hayattayım, kimse aramadı mı?”

“Goga aramadı.”

“Kim aradı?”

“Rodion Petroviç.”

“S.tir olup gitmesini söyledin mi?”

“Şimdilik hayır. Senin gerçek hikâyene kadar erteledim.”

“Geldiğimde anlatırım.”

Katerina sert bir kahve yaptı ve sigara yaktı. İzabela uyumaya devam ediyordu. Eski bir örtüye sarınmış olan akademisyen, çalışma odasında horluyordu.

Katerina sessizce çıktı. Eve yaklaştığında pencerelere baktı, ışıklar yanıyordu. Ya geldiyse?

Uykulu ve bir o kadar küskün Aleksandra mırıldandı.

“Geç kaldığında haber vermen gerekir.”

“Sen veriyor musun?”

“Seni anlamıyorum.”

“Ben de” diye cevap verdi Katerina.

Aleksandra yanına oturdu.

“Votka kokuyorsun!”

“Kanyak.”

“Bu halde araba mı kullandın?”

“Hayır, araba beni kullandı.”

“Neden bu kadar ters cevap veriyorsun?”

“Senin normalde cevap verdiğin gibi veriyorum.”

“İnsanca konuşmak ister misin?” diye önerdi Aleksandra.

“İstemiyorum.”

“Ben de babam hakkında bir şeyler duymak istiyorum.”

“O senin baban değil.”

“Ama beni onunla tanıştırdın.”

“O istedi.”

“Benimle konuşmak istemiyor musun?”

“Bugün her şeyi çabuk anlıyorsun.”

Sözüne alınan Aleksandra, odasına döndü.

Sabah Katerina kalkmadı. Üç gün tatil onu bekliyordu. Her şey anlamsızdı. Parti sekreterini arayıp bayram yürüyüşüyle ilgili bir sorun olup olmadığını öğrenmesi gerekiyordu. Eşkidenden katılmak için seçilenler bunu gurur kaynağı olarak görürdü, ancak son zamanlarda herkes reddediyor ve kavgalar çıkıyordu.

“Kendileri çözsün” dedi ve yine uyudu.

Aleksandra öğlen uyandı, kahvaltısı hazırda bile. Akşamki konuşmayı hatırlayarak neşeli ve özenli davranmaya çalıştı.

“Günaydın anneciğim, kahvaltı yapıyor muyuz?”

“Hayır.”

“Ben ne yiyeceğim? Buzdolabı boş. Yumurta bile yok.”

“Git al” diye cevap verdi Katerina. “Kusura bakma ama uyumak istiyorum.”

Uyku arasında Aleksandra’nın sinirle mutfaktaki tabakları çarpıldığını, sonra da normalden daha sert bir şekilde kapıyı çarpıldığını duydu.

Katerina uyuyor, sonra telefon seslerinden uyanıyordu; tanıdık ve çalışanları kutlamak için arıyordu. Teşekkür ediyor, o da kutlayıp kapatıyordu.

Goga’nın aramasını bekliyordu. Ama o aramıyordu.

Belki de şehir dışındaydı. Ya hiç aramazsa? Ve birden, o olmadığı için hayatının bir boşluktan ibaret olduğunu anladı.

Evet, fabrikada daha on beş yıl çalışacak, sonra da emekli olacaktı. Aleksandra evlenecek ve Nikita'nın yanına gidecekti –Katerina tesadüfen bunu konuştuklarını duymuştu. Nikita, Aleksandra'nın yanına taşınması gerektiğini, çünkü annesiyle ikisinin üç odalı bir dairede oturduklarını söylüyordu. Aleksandra daha karmaşık bir değişim yapılmasını öneriyordu –onların ve annesinin evini iki ayrı tek kişilik daireyle değiştirmek gibi. Aleksandra artık kaderini çiziyordu. Hem ne olmuş? Hayatı artık bitmişti ve tek odalı bir dairede de yaşayabilirdi.

Akşam bir balık konservesi açtı, yarım kadeh kanyak döküp içti. Hemen sarhoş olup yattı ve anında uyudu.

Ertesi gün –yedi kasım– televizyonu açtı. Kremlin saati çaldı. Ekran da Kızıl Meydan belirdi. Mozoleye parti ve hükümet yöneticileri çıkıyordu. Ortada Brejnev vardı. Yakın plandan çekim yapılmıyordu. Hareketsiz, donmuş bir yüz ifadesi vardı.

“Uzun süre yaşamayacak” diye düşündü Katerina. Aslında geçen sene de, ondan önceki sene de öyle düşünüyordu. O ise hâlâ yaşıyordu. Sonra da kanyanın geri kalanını döktü, içti, erimiş peynir buldu ve ağır ağır yemeye başladı.

“Yine mi içiyorsun?” Aleksandra'nın sesinden irkildi.

“Neden? Bayramı kutluyorum işte. Daha bu sabah yüz milyon Rus erkeği kahvaltıdan önce birer kadeh götürdü bile.”

“Sen erkek değilsin!”

“Ama erkek işi yapıyorum. Büyük bir fabrikayı yönetiyorum, patates çuvalları taşıyorum, kilim yıkıyorum, çamaşır makinesini tamir ediyorum, çivi çakıyorum, evim için para kazanıyorum.”

“Kanyak bitti” diye uyardı kızı. “Bir şişe için daha koşacak mısın?”

“Şimdilik hayır. Evde Küba romu ve bir şişe votka var. İki günlük tatil için yeter.”

Katerina portakal suyu döktü, içine birkaç küp buz, rom attı, tabağa elma koydu ve odasına gitti. Birinci kanalda çocuklar dans ediyor, şarkı söylüyordu, ikinci kanalda ise devrim filmi vardı. Kokteyli içti ve uyudu...

Ertesi gün kalan romu bitirdi.

“Dur!” diye yalvardı Aleksandra; “Yarın iştesin.”

“İşe gitmeyeceğim” dedi Katerina.

“Nasıl olur?”

“Çok basit, genelde tatil sonrası işe bir atölyede en az iki yüz kişi gelmiyor.”

Ertesi gün Katerina gerçekten işe gitmedi.

“Doktor çağırayım mı?” diye önerdi Aleksandra.

“Neden? Ben sağlıklıyım...”

Aleksandra enstitüden geri döndüğünde Katerina hâlâ uyuyordu. Yemeğine dokunmamıştı. Katerina, onun Lyudmila ve Antonina'ya telefon ettiğini duydu.

İş çıkışı geldiler. Katerina uyandı; Lyudmila, Antonina ve Nikolay'ın yanında durduklarını gördü.

Birden ağlamaya başladı.

“Kes şunu!” dedi Lyudmila. “Kendin de biliyorsun, Moskova gözyaşına inanmaz. Burada ağlamak değil, harekete geçmek lazımdır.”

“Nasıl?” Katerina'ya birden cesaret gelmişti.

“Önce ne yapacağımıza karar vermek lazım” dedi Nikolay. İşten sonra biraz içmişti, o yüzden şimdi daha analitik ve mantıklı düşünüyordu. “Onu seviyor musun?”

“Seviyorum!”

“İşte bu daha karmaşık” dedi; “Demek onu silip atmak istemiyorsun.”

“Yapamam.”

“Sana evlenme teklif etti mi?” diye sordu Antonina.

“Neredeyse.”

Nikolay sevindi.

“Neredeyse, sayılmaz.”

“Sus!” diye kesti onu Antonina; “Neye bu kadar seviniyorsun?”

“Sevinmiyorum, sadece durumu anlamaya çalışıyorum” diye alındı Nikolay. “Demek aramıyor ve gelmiyor, öyle mi?”

“Aramıyor ve gelmiyor.”

“O zaman sen git” diye önerdi Nikolay. “Kadınlık gururunu ayaklar altına almalısın!”

“Nerede yaşadığını bilmiyorum” diye açıkladı Aleksandra.

“Sorun değil” diye sakinleştirdi onu Nikolay. “Bu amaç için bilinmeyen adresler servisi var. Soyadı ne?”

“Soyadını bilmiyorum.”

“İşte bu hiç olmadı!” diye bağırdı Lyudmila; “Soyadını bile bilmiyorsun!”

“Sen sanki her zaman soyadını mı soruyorsun?” diye itiraz etti Katerina.

“Çok haklı. Genelde soyadları son anda öğreniyoruz, çünkü bizde kart kullanmak pek uygun değil. Batıda insanlar tanışırken hemen birbirine kart uzatır. Her şey yazılır: Adres, telefon, görev, işyeri; böylece ağzın açık kalmazsın.”

“Belki de beklememiz gerekir” diye tereddüt etti Nikolay.

“Bir haftadır bekliyorum.”

“Durumu değerlendirmek için ara vermek istiyorum” dedi Nikolay ve Aleksandra’ya döndü: “Mutfağa gidelim, sana birkaç sorum var.”

“Yüz gramdan fazlası yasak” diye uyardı onu Aleksandra. “Zaten içtin, seni sırtımda taşımaya niyetim yok.”

“Beni neden aşağılıyorsun?” diye küstü Nikolay.

“Aşağılamıyorum, uyarıyorum.”

Mutfakta Nikolay iç çekti ve Aleksandra’ya sordu:

“Yüz gram içki bulunur mu? Yüz gramdan sonra beynim netleşir ve beklenmedik çözümler üretebilirim.”

Aleksandra, gizlediği votkayı getirdi.

“Bir kadehte yüz gram ne kadardır?”

“Öğren, hayatta her şeye ihtiyacı olur insanın.” Nikolay kadehe içki döktü ve gösterdi: “İşte tam artı eksi yüz gram.”

Arkadaşlar konuşmaya devam ediyordu.

“Onunla samimi ilişkin var mıydı?” diye sordu Antonina.

“Vardı” diye itiraf etti Katerina.

“Eskiden Rudolf’la olduğu gibi, yine abayı yakmamaya bak” diye hatırlattı Antonina.

“Abayı yakarsam, doğururum.”

“İşte aşk budur!” diye geri adım attı Antonina. “Hadi onu bulalım, ama nasıl yapacağımızı düşünmemiz lazım.”

“Ben buldum” dedi Lyudmila ve mutfağa gitti.

“Çıkın!” diye rica etti Nikolay ve Aleksandra. “Başbaşa konuşmamız lazım!” Katerina ve Antonina’nın yanına döndükten sonra, “Yirmi dakika sonra kaybolan insanları bulan uzman bir ekip gelecek” dedi.

“Ya da ‘gizlenen’” diye seslendi Nikolay.

“Onlar bu konuda da uzman” dedi Lyudmila.

Yirmi dakika sonra kapı çaldı. Aleksandra kapıyı açtı. Yanında genç bir adam olan Erovsin girdi.

“Merhaba Aleksandra!” dedi.

“Merhaba, beni tanıyor musunuz?” diye şaşırdı Aleksandra.

“Doğumunuzdan beri.”

“Etrafta beni doğduğum günden beri tanıyan bir sürü insan var artık. Bir hafta önce babam olduğunu iddia eden bir adam çıktı ortaya.”

“Ostankino’lu Raçkov olmasın bu?”

“Demek babam olduğu doğru.”

“Sadece annen bunu onaylayabilir. Ve genetik testler. Amerikalılar bunu kusursuz bir dakiklikle ölçebiliyor.”

“Biz de öyle” diye seslendi genç adam ve kendini tanıtti. “Pyotr Petroviç”.

Erovşin’le ikisi Katerina’nın odasına gitti.

“Merhaba Katerina!” Erovşin elini öptü. “Merhaba Antonina!” Onun da elini öptü.

Antonina utandı ve elini arkasına gizledi.

Kapıda Nikolay göründü.

“Demek birbirinizi buldunuz” diye sevindi, aranan erkeğin Erovşin olduğunu düşünerek.

“Kolya” diye rica etti Erovşin; “Sen kadınları eğlendir, biz de mutfakta Katerina ile konuşacağız.”

“Memnuniyetle” diye cevap verdi Nikolay. “Masada açık votka şişesi var. Tavsiye ederim. Kalite belgesi var.”

“Mutlaka tavsiyenize uyacağım.”

Katerina, Erovşin ve Pyotr Petroviç mutfığa geçtiler.

“Katerina” diye başladı söze Erovşin; “Adının Georgiy İvanoviç olduğunu biliyorum, ama kimliğinde Yuriy İvanoviç ya da Egor İvanoviç yazma ihtimali de var. Kimliğini gördün mü hiç?”

“Tabii ki hayır.”

“Bir dahaki sefere bakmaktan sıkılma” diye tavsiyede bulundu Erovşin.

“Bir dahaki sefer olmayacak. Hem sizi bunu nasıl düşünüyorsunuz? O uyurken, ben de ceketinin cebini mi yoklayacağım?”

“Bunda kötü bir şey yok” diye sakince cevap verdi Erovşin. “Ama şimdilik her şey sadece gürültü. Lyudmila onun tornacı olduğunu ve elektronikle ilgilendiğini söyledi. Burada bir sorun yok. Bana açıklayabilir misin?”

“Anladığım kadarıyla bilim adamlarının bir şey incelediği ve tez savunduğu aletler icat ediyor.”

“Yani bilim ve araştırma enstitüsü. Onunla şehir içinde dolaşırken bir şeylerden bahsetmişsiniz... Hatırlamaya çalış! Çocukluğum burada geçti, ya da şurada okula gittim türünden.”

“Hayır, konuşmadık.”

“Ve elektronikle ilgilediğini onun sözlerinden biliyorsun, öyle mi?”

“Hayır, bunlar bir grup... Birlikte mantar toplamaya ve balığa gidiyorlar. Biz de oradayken orada gerçek bilim adamları vardı. Genelde genç.”

“Her piknikte, özellikle de erkeklerin olduğu yerde genelde kadınlardan, askerlikten ya da işten bahsedilir. Siz ne konuştunuz?”

“Elektronikte geri kaldığımızı... Onlarda bir süredir modern Japon olanın, Minsk hesap makinesinin yerini aldığını; modelini unuttum.”

Pyotr Petroviç defterine bir şeyler yazıyordu.

Erovşin devam etti.

“İşte, siz oturuyorsunuz, etrafınızdakiler konuşuyor ve siz onları duyuyorsunuz. Dikkatinizi çeken neydi?”

“Moskova alışveriş merkezinde Salamandar marka kadın çizmelerinin satıldığını ve hepsinin karılarına almak için koşturduklarını... Birinin de rafların arasında kaybolduğunu... Sevgilisine almak istemiş, ama numarayı bilmiyormuş.”

Pyotr Petroviç çantasını açtı, hızla bir haritayı açtı ve Erovşin’e gösterdi.

“Lenin Caddesi, Moskova alışveriş merkezi. Ondan iki yüz metre ötede elektronik enstitüsü var.”

Erovşin başını salladı ve telefon açtı.

“Lenin Caddesi’ndeki elektronik enstitüsü... Georgiy İvanoviç, tornacı, makine uzmanı, durumunu araştırın!”

“Ah evet!” diye hatırladı Katerina; “Riga’ya gitti, VEF fabrikası tarafından iş gezisine gönderildi. Dört kasımda geri döndü...”

“Yaşı?” diye sordu Pyotr Petroviç.

“Kırk ile kırk üç arası.”

“Otuz sekiz ile kırk beş arası” dedi Pyotr Petroviç telefondakine. “Bekliyorum.”

“Nereyi arayacaklarını söylemediniz” diye seslendi Katerina.

“O biliyor” diye cevap verdi Erovşin; “Oradaki telefon arayan numaraları belirleyebiliyor.”

“Ya telefon kulübesinden arıyorsak?”

“Onların da numaraları var.”

“Bir şeyler içer misiniz? Çay ya da votka?”

Pyotr Petroviç, Eroşin’e baktı.

“Biraz votka” dedi Eroşin.

Katerina ikisine döktü, kendine de bir kadeh koydu, ama Eroşin onu çekti.

“Senin şu an ayık olman lazım.”

Radyoda hüzünlü bir senfoni müziği vardı.

“Kim ölmüş?” diye korktu Katerina.

“Neden birinin öldüğünü düşündünüz ki?” diye şaşırdı Pyotr Petroviç.

“İki saattir radyoda sadece hüzünlü müzik çalınıyor” diye açıkladı. “Televizyonda da komedinin yerini senfoni müziği konseri aldı. Büyüklerden biri öldüğünde, hep öyle olur.”

Telefon çaldı, Eroşin açtı.

“Evet, yazıyorum, Georgiy İvanoviç Skokov, kırk iki doğumlu, Malaya Bronnaya sokağı, on iki numara, daire kırk iki.”

Pyotr Petroviç, Goga’nın bilgileri olduğu kâğıdı uzattı.

“Telefonlar şu an o bölgede çalışmıyor, tadilat var. Telefon kablolarını değiştiriyorlar.”

“Gidiyorum” dedi Katerina. O sırada tuhaf bir sesi duyuldu. Eroşin ceketinin ufak cebinden yassı bir alet çıkardı, üstünde ışık yanıp sönüyordu, üzerindeki ekranda ise bir sayısı vardı.

Pyotr Petroviç anında bir numara çevirdi ve ahizeyi Eroşin’e uzattı.

“Evet” dedi Eroşin; “Anlaşılmıştır. On beş dakika sonra geliyoruz.” Ahizeyi bıraktı ve Katerina’ya döndü: “Biliyor musun, en iyisi Nikolay gitsin. Biz onu götürür ve gerekli talimatları veririz. O da onu buraya getirir. Burada kendi alanındasın, yanında Lyudmila olacak, o her koşulda seni doğru yönlendirecektir.”

“Gelmeyecek” diye neredeyse ağlar gibi konuştu Katerina.

“Gelir. Senin gibi kadınlar her adımda bulunmuyor. Nikolay’ı çağır!”

Nikolay mutfağa girdi.

“Onu bulduk” diye karşıladı Eroşin; “Ancak bugün senin karmaşık ve sorumluluk dolu bir görevin var: Onu buraya getirmek. Aramızda danıştık ve bunu sadece senin yapabileceğin sonucuna vardık.”

“Ben hazırım!” Nikolay votka döktü, içti ve ayakkabısının ta-
banlarını yere vurdu.

Onu, Goga’nın yaşadığı, Malay Bronnaya’daki evin önünde bı-
raktılar.

“Baskı ve özgüven” dedi Eroşin; “Böyle durumlarda argü-
manların pek önemi yoktur. Kim suçlu sanki prensibine göre ha-
reket et.”

“Bunu anlamadım.”

“Açıklıyorum: Kandırıldığını söyleyecektir. Sen de kendi ken-
dini kandırdığını söyleyeceksin.”

“Kanıtları var” diye onayladı Nikolay.

“Temel tezin de ‘Biz gidelim, orada anlaşıyoruz’ olmalı.”

“Ya gelmezse?”

“O zaman Katerina’yı ara, o gitsin.”

“Ya gizlenmeye kalkarsa?”

“Durduracaksın!”

“Ya güç kullanırsa?”

“Sen de kullanacaksın!”

“Ya milis bizi kavga yüzünden içeri atarsa?”

“O zaman onu kurtarmak için Katerina gider. Seni de Antoni-
na kurtarır.”

“Tamam, kavga olmadan halletmeye çalışacağım.”

Beşinci kata yürüyerek çıktı, asansör çalışmıyordu. Nefes al-
mak için durdu ve zile bastı.

Yaşlı bir kadın kapıyı açtı ve kim olduğunu, ne için geldiğini
dahi sormadı. Nikolay, Eroşin’in talimatlarını hatırladı ve “Bek-
leyin!” dedi.

Yaşlı kadın geri döndü ve merakla ona baktı.

“Georgiy İvanoviç Skokov, Goga, Goşa, Yuriy, Egor olarak da
biliniyor... Burada mı yaşıyor?”

“Goşa burada, ama yarın gelseniz daha iyi olur.”

“Sebep?”

“Sarhoş. Son üç senedir hiç içmiyordu, ama bugünlerde çöktü.”

“Yola sokarız” diye söz verdi Nikolay ve rica etmekten çok
emreder gibi konuştu: “Bana odasını gösterin!”

İsrarı ve özgüveni teyzeyi etkiledi ve Nikolay’ı Goga’nın oda-
sına götürdü. Binada tadilat vardı ve koridordan geçerken boya
kutuları, kovalar ve üst üste yerleştirilmiş mobilyalar arasından
geçmek zorunda kaldılar.

Kapıyı çalmadan içeri girdi. Elbette şimdi Goga şaşıracak ve soru sormaya başlayacaktı: Kim, ne, ama neden? O da, “Gidelim, yolda anlatırım” diyecekti. Ancak planları daha ilk saniyelerde bozuldu.

Goga masada oturuyor ve bira içiyordu. Nikolay’a baktı. Nikolay da ona baktı ve tüm bu hengâmenin ne için olduğunu düşündü. Boylu poslu değil, yakışıklı değil, genç de değildi...

Goga bir jestle onu masaya davet etti ve votka döktü.

“Ben birayı severim” dedi Nikolay.

“Sonra” dedi Goga.

Nikolay votka içti, Goga kendine bira döktü ve elini uzattı.

“Goşa.”

“Nikolay.”

El sıkıştılar. Bu sefer ikisine de bira döktü. İçtiler, balık mezesinden yediler.

“Bugünlerde nadir bulunan bir balık” dedi Nikolay.

“Haklısın. Hava nasıl?”

“Sabah yağdı, ama yılın bu vakti için fazla sıcak.”

“Dünyada neler oluyor?”

“İstikrar yok. Teröristler Air France uçağını ele geçirmişler.”

“Bu iyi değil. Terör, doğru bir savaş yöntemi değildir. Sen kimsin?”

“Ben Nikolay, Katerina ve Lyudmila’nın arkadaşı, Antonina’nın eşi. Genel manâda üç kadının eşi de diyebiliriz.”

“Yalnız bir erkek için fazla değil mi?”

“O manâda değil. Mobilya taşımak, ya da ağır yük, ya da tadilat gerektiğinde –her şey bana bakıyor. Şikâyet ettiğimden değil, ama bir tane daha erkek fena olmazdı.”

“Neden geldin?”

“Senin için... Katerina’ya gidelim.”

“O niye gelmedi?”

“Niye, niye... Çünkü telefonun çalışmıyor. Evde olup olmadığının bilinmiyor. Hem, ya gelmezsen? O gururlu biri, sen de öylesin. Sonsuza dek kavga ederdiniz. Böyle anlaşma masasına oturabiliriz. Arkadaşları orada, onaylayabilir.”

“Bana yalan söylediğini mi?”

Nikolay iç çekti, kendine votka döktü ve devam etti.

“Sana yalan söylemiş değil. Sen ya sağırsın, ya da aptal!”

“Bugüne kadar kimse bana bunu söylemedi. Neyi duymadım ya da anlamadım?”

“Ben Katerina’nın söylediklerini aktarıyorum. Ben piknikte yoktum.”

“Yoktun” diye tekrar etti Goga.

“O sana ‘Goşa, ben zannettiğin gibi bir insan değilim’ demiş, doğru mu?”

Goga düşündü.

“Evet.”

“Sen de ‘Elbette, sen işçi de değilsin, üretim alanında büyük bir yönetici’ diye cevap vermişsin. Doğru mu bu?”

“Evet, öyle oldu” diye kabul etti Goga. “Hatta, sen milletvekili de olabilirsin dedim.”

“Milletvekili zaten. Moskova Belediye Meclisi’nde. Ancak önümüzdeki seçimlerde daha da yükselirse şaşırمام.”

“Anlaşıldı” diye mırıldandı Goga; “Onun için sosyal statü özelden daha önemli.”

“Statünün ne olduğunu bilmiyorum, ama bu kızları on sekiz yaşından beri tanıyorum. Sadece Antonina’nın işleri yoluna girdi.”

“Hangi konuda?”

“Evlendi, şimdi ailesi, çocukları ve harika bir kocası var.”

“Sen misin o koca?”

“Benim, Lyudka ve Katka ise şanssızdı. Katka bir pisliğe âşık oldu, ancak o onu terk etti, çünkü limitli ve sıradan bir işçi olduğunu öğrendi. Şimdi de sana âşık oldu ve hem yönetici hem de milletvekili olduğu için onu terk edeceğinden korktu.”

“Benim için bunun bir önemi yok. İyi de niye bunu direkt ve açık bir şekilde söylemedi?”

“Söylemiş, ama sen anlamamışsın.”

“Yanlış anlaşılacak için tekrarlayabilirdi.”

“Ben de öyle dedim. O da şöyle cevap verdi: ‘Kolya, ne zaman söyleyecektim? Ya beni yatağa sürüklüyor, ya iş gezisine gidiyor, ya tam anlatmaya niyetlenirken Saşa geliyor...’

“Bu nispeten doğru” diye itiraf etti Goga; “Ne yapmalıyım sen-ce?”

“Gidelim!”

“Bu halde nasıl görünürüm?” diye sordu Goga.

“Tıraş olursun.”

“Hayır, her şeyi nasıl anlatacağım? Tüm hafta neredeydim?”

“Açıklamana gerek yok. O da sormayacak zaten.”

“Emin misin?”

“Kesinlikle.”

“O zaman gidelim. Sadece üstümü değiştirmem lazım.”

Goga beyaz gömlek, koyu renk takım giydi ve kravatını takmaya başladı. Elleri onu pek dinlemiyordu.

“Kravatımı bağlar mısın?” diye rica etti.

“Beceremem” diye itiraf etti Nikolay; “Benimkileri de oğlum bağlıyor.”

“Ben sana öğretirim.” İkinci seferde başardı.

Sokağa çıktılar.

“Sence içtiğimiz belli oluyor mu?” diye sordu Goga.

“Çok az” diye cevap verdi Nikolay.

“Biraz dolaşıp ayrılmayı öneriyorum.”

“Teklif kabul edilmiştir.”

Sadovoe Koltso tarafına yöneldiler, ama Nikolay sallanıyordu.

“Bugün abarttım galiba.”

“Taksiye binelim.”

“Onaylanmıştır.”

Girişte kapı çaldığında kızlar mutfakta oturuyordu. Katerina, Lyudmila’ya rica etti.

“Sen aç!”

Ama Aleksandra açtı.

“Dönüşün kutlu olsun!”

“Teşekkürler!” dedi Goga ve hâlâ sallanan Nikolay’ı tuttu.

“Onu getireceğim dedim ve getirdim!” dedi Nikolay.

Lyudmila ve Antonina girişe geldi. Antonina Nikolay’a kızdı:

“Nende bu kadar sarhoş oldun?”

“Meze yoktu.”

Mutfaktan Katerina göründü.

“Yemek hazır.”

Herkes mutfağa gitti. Aleksandra diğer odalardan sandalye getirdi.

Goga, Lyudmila’ya rica etti:

“Başka sandalyeye geçer misiniz? Burası benim yerim.”

“Ben sizden önce burada oturuyordum” diye itiraz etti o da.

“Bugünden itibaren bu değişiyor. Şimdi ben oturacağım.”

Goga masanın başına oturdu ve “Herkesi masaya bekliyorum” dedi.

“Bizim gitmemiz lazım” dedi aniden sıkıntıyla Antonina. Lyudmila’nın oturmasına müsaade etmedi ve onu çıkışa doğru itti. Nikolay da kalktı, aynı anda yemeğini bitirmeye çalışıyordu.

Goga antreye çıktı.

“Hadi arkadaş çiftler olalım” dedi Nikolay.

“Öneriyi kabul ediyorum” diye cevap verdi Goga. “Ve karşılığında şunu söylüyorum; arkadaş aileler olalım!”

İki tarafında Lyudmila ve Antonina, Nikolay merdivenlere yöneldi. Katerina ve Goga mutfakta kaldı. Susuyorlardı.

“Varsa bir çorba içmek isterdim” dedi; “Bütün hafta sıcak yemek yemedim.”

“Bugün ben de öğle yemeği yemedim” diye iç çekti Aleksandra.

“Aileme yemek servis ediyorum” diye düşündü Katerina, Goga ve Aleksandra’ya bakarken. Ve Aleksandra’ya babasıyla ilgili tüm gerçekleri anlatması çok iyi olmuştu. Hiçbir şeyi saklamadı. Lyudmila ile ikisinin kendilerini akademisyenin kızları olarak tanıtmaları ve bütün hafta bu rolü oynadıkları; o zaman Rudolf dediği Rodion Petroviç’in onu fabrikada görmesi ve tualete saklanmasını da...

Aleksandra’nın gülerек tepki vermesi onu şaşırtmıştı.

“Bunda gülecek ne var?” diye şaşırdı annesi.

“Ama bu çok komik! Nasıl olur da yirmi yıl sonra fabrikada seni çekip hatırlamaz. Tam film gibi.”

“Bu da mı komik: Kürtaj yaptırmak istemem, onun ise bana yardım etmemesi?”

“Tanrıya şükür!” diye cevap verdi Aleksandra. “O zaman doğmamış olurdum. O da kocaman, güzel bir kıza sahip olmuş oldu.”

“Onun için hiç çaba göstermeden...”

“Canı cehenneme!” dedi Aleksandra. “Basit biri.”

“Ve onunla görüşmeye devam mı edeceksin?”

“Bilmiyorum. Stüdyoya tabii ki gideceğim. Ama bana çok akıllı biri gibi gelmedi. Televizyon hakkında saçmalıyordu...”

“Aynı saçmalıkları yirmi sene önce de söylüyordu.”

“Anne, bu sorunlar bizim değil.”

“Bizimkiler ne peki?”

“Goga ile barışmanı istiyorum. Onu beğeniyorum. Hesap cüzdanına benziyor –güvenli, uygun.”

“Onu seviyorum” dedi Katerina.

“Senin için sevindim, ama görünüşe göre ben artık Nikita’yı sevmekten vazgeçtim.”

“Bu kadar tutarsız olmamalısın” diye uyardı onu annesi.

“Neden? Birine gerçekten âşık olduğumda tutarlı olacağım. Şimdi tutarsız olabilirim. Bu benim hayatım ve istediğim gibi yaşayacağım, başkalarının istediği gibi değil...”

Şimdi Aleksandra Goga’ya baktı ve gülümsedi. Goga da gülerek cevap verdi.

Birden sandalyeden fırladı.

“Haberler başladı!” ve televizyonu açmak için odaya koştu.

İkisi yalnız kaldığında Katerina birden kendini tuhaf hissetti. Bir şey konuşmaları gerekiyordu. İş mi? Ama bu ona ilginç gelmezdi. Kitaplar? Son birkaç yıldır hiç okumamıştı.

Ortak anıları, ortak arkadaşları yoktu. Yeni bir hayat başlamaları için fazla geç değil miydi? Âşıktı, ama onun hakkında bir şey bilmiyordu. Yine de milyonlarca insan trende, metroda, sokaklarda, arkadaş toplantılarında tanışıyor, mutlu ve uzun yaşıyorlardı.

“Bugün yine mi televizyona çıkıyorsun?” diye sordu Goga.

“Gün boyunca hep klasik müzik verdiler, tüm hafif müzik konserleri iptal edildi.”

“Yani vatanımız derin bir keder içinde, görelim.”

Üçü televizyonun karşısına oturdu.

Nihayet akşam haberleri programının jeneriği başladı. Spiker İgor Kirilov konuşmaya başladı:

“Sovyetler Birliği komünist partisi genel komitesi, Sovyetler birliği hükümeti yönetimi, Sovyetler birliği bakanlar kurulu...”

Biraz durdu.

“Sovyetler Birliği komünist partisi genel komitesi, Sovyetler birliği hükümeti yönetimi, Sovyetler birliği bakanlar kurulu, derin bir üzüntüyle tüm Sovyetler halkına, on kasım, sabah saat sekiz otuzda, Sovyetler Birliği komünist partisi genel komitesi genel sekreteri, Sovyetler Birliği hükümeti başkanı, Leonid Brejnev’in vefat ettiğini bildirir.”

Televizyonda Sovyetler birliği kahramanlığı için beş yıldızı, partiye katkı için altı yıldızı, üst yönetim milletvekilliği için bröve, Lenin jübile madalyası, en önemli edebiyat ödülleri için üç madalyası olan yaşlı bir adamın portresi geldi.

Spiker gerekli arayı verdikten sonra devam etti:

“Hastalıkla ilgili adli rapor ve vefatın nedeni...”

“Goga” diye sordu Aleksandra; “Yerine kim gelecek?”

“Onlardan biri. Ve yine yirmi yıl öyle geçecek.”

“Tanrım!” diye iç çekti Aleksandra; “Yirmi yıl gerçek bir yas. Başka, daha ilginç hayatlar hakkında kitap okumaya gidiyorum. Nikita, bana Amerikan polisiyesi vermişti. İyi geceler!”

Aleksandra odasına gitti.

Kirilov, acıklı bir sesle parti ve halk için hazırlanan konuşmayı okuyordu. Bu yıllardır kilise yerine, tüm televizyon ve radyo kanallarında yapılan ve onlarca sene çalışılan bir ritüeldi.

Katerina, “partinin bundan sonra da işçi sınıfı, kolhoz köylüleri ve halk entelektüelleri arasındaki bağlılığın devam etmesi için özen göstereceğine dair” sıradan sözleri dinliyordu ve partideki ve hükümetteki değişikliklerin daha yarın başlayacağını biliyordu.

Herkes bu ânı bekliyordu: Hasta, yarı paralize olmuş bu yaşlı adamın ölmesini.

“Büyük karışıklık çıkacak” dedi birden Goga.

“Neden? Yeni bir yönetici gelir, yoluna sokar.”

“Bence tepede kalan birkaç yaşlı birbirinin boğazlarını kemiyecek, en tepe için savaşıp hastalıktan ölecekler –zirveyi oynamak yaşlılar için değil. Sonra da daha genç biri gelip sistemi tamir edecek.”

“Bu da iyi olur” diye kabul etti Katerina.

“Ben hava kuvvetlerinde görev yaptım. Üstümüz her zaman makineye dokunmayın, sizi kandırmayacaktır derdi. Sistem kendini tüketti, düzeltmeye çalışırlarsa çökecektir. Bizi büyük değişiklikler bekliyor.”

“Hiçbir şey çökmeyecek” diye düşündü Katerina. Elbette ki değişiklikler olacak, yaşlılardan bazıları gidecek, yeniler gelecek. Ama kararları veren makine ayakta kalacak; yirmi yıldır yarattığı ilişkiler de...

Katerina pencerenin yanına gitti.

Karşıdaki blokta ışıklar yanıyordu. Her evde şimdi değişimler üzerine yorumlar, tahminler, beklentiler dile getiriliyordu. Ne olduğunu henüz kimse bilmiyor, ama hemen olmasa da yakında yaşanacağını herkes biliyordu. Ancak hiç kimse sadece birkaç sene sonra bambaşka bir ülkede, siyasi sistemde ve farklı bir yönetim altında yaşayacağını tahmin edemiyordu.

Düğünlerinin onuncu yılını kutlarken Katerina, “Goşa, sen haklı çıktın” diyecekti.

“Ben her zaman haklıydım” diye cevap verecekti o da.

“Bundan sonra ne olacak?”

“İki-üç sene daha karışıklık.”

“Ya sonra?”

“Sonra zengin ve mutlu olacağız.”

“Eh, ben zengin olmam, ama en azından mutlu olurum. Ne dersin, bir on sene daha sonrasında ne konuşacağız?”

“Bence ilaçların ne kadar pahalı veya ucuz olduğunu...”

“Hüzünlü bir öngörü. Daha eğlenceli bir şey yok mu?”

Gaga’nın cevabı şöyle olacaktı.

“Ne kadar iyi yaşadığımızı konuşacağız.”

© **LİTERATÜR** TEMMUZ 2010

Sovyet Rusya'sının artık var olmayan sosyal hayatı ve kendine has değerleriyle birlikte, 1957 yılında taşradan Moskova'ya eğitim görmek ve evlenecek erkek bulmak için gelen üç kız arkadaşın kaderiyle örölmüş bir hikâye. Onların genç kızlık hayalleri, yaşadıkları aşklar, kariyer çabaları ve hayal kırıklıkları sonrası bir de olgunluk dönemine şahit oluyoruz. Başkahramanımız Katya, kendini Sovyet toplumunun klasik ikilemi içinde bulacaktır: Başarı elde etme özgürlüğü vardır, fakat destek alma hakkı yoktur. Kitap, yazıldığı dönemde Sovyetlerde sansürlendiğı için ancak 2000'li yıllarda yayınlanabilmiş ve hakları birçok ülkeye satılmıştır. Senaryosu üzerinden Vladimir Menshov'un çektiğı ve külte dönüşen filmi, Soğuk Savaş döneminin en hissedilir yıllarında (1980) Amerikan Sinema Akademisi tarafından Oscar'a layık görölmüşür.

ISBN 978-975-04-0554-9